Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira

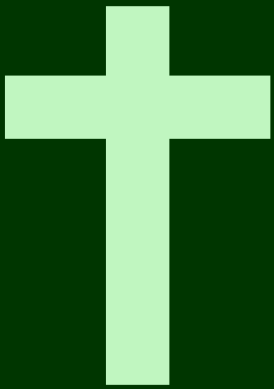

The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea

Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira
The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Biangi long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Biangai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
c476c7e1-4f33-5554-be00-9447a1944f07

Contents

Matiyu 1
Mak 123
Luka 193
Yowan 314
Yawe Aposolowiligu Mizayeng 394
Rom 503
1 Korinti 551
2 Korinti 593
Kalesiya 620
Epese 638
Pilipai 654
Kolosi 664
1 Tesalonika 675
2 Tesalonika 684
1 Timoti 689
2 Timoti 703
Taitus 713
Pilimo 719
Iburu 722
Jems 756
1 Pita 767
2 Pita 779
1 Yowan 786
2 Yowan 797
3 Yowan 799
Jut 801
Ngago Kawela Wiyara 805

Matiyu
Ngago Wazono Matiyugu Yisuyegi Langai Lende Mizara

1 Yisu Kilisigi yeligagangmekki yeikyeng kapiya
yeikyengkirikke lende miza. Yisu King Ngai Tawitigi mareknngangwiliyaga nak, keya Abalamgi mareknngangwiliyaga nak.
2 Abalamgi marekpek Isak, keya Isakki marekpek Yakop.
Yakopgi marekwili Yura keya pigi si keya sakwili.
3 Yuragi marekyau Perese keya Sara, piyaugi panumele
Tema. Peresegi marekpek Eserong, keya Eserongki
marekpek Lam.
4 Lamgi marekpek Aminarap, keya Aminarapgi marekpek
Nasong, keya Nasongki marekpek Salemong.
5 Keya Salemongki marekpek Powasi, pigi panumele
Leyap. Powasigi marekpek Obek, pigi panumele Lutu.
Obekki marekpek Yesi,
6 keya Yesigi marekpek Tawiti Yudawiligi King Ngai wiziyabek.
King Ngai Tawitigi marekpek Solomon, pigi panumele
were yombu Uraya meibek weiya wiziyamele.
7 Keya Solomongi marekpek Liyabowa, keya Liyabowagi
marekpek Abaisa, keya Abaisagi marekpek Esa.
8 Keya Esagi marekpek Siyosapak, keya Siyosapakki
marekpek Yora, keya Yoragi marekpek Usaya.
9 Keya Usayagi marekpek Yotam, keya Yotamgi marekpek
Eyasa, keya Eyasagi marekpek Esekaya.
10 Keya Esekayagi marekpek Manase, keya Manasegi
marekpek Amoso, keya Amosogi marekpek Yosaya.
11 Keya Yosayagi marekwili Sekonaya keya pigi si keya
sakwili. Sekonaya wik wizigeya yombanu ngabelak Pabilong
meibekka ngai mizi yongomo miziwiligu kayima logo Isileiliwili kiling ngai kela logo Isileili yongkambanu mabuwili
pongo ngabelak Pabilong meibekke iza orowei kambela logo
pulogo puwili yombanu ngaiwiliyegi yawe kunengkeyeng
yeik mizageya koya.
12 Isileili yongkambanuwili pongo ngabelak Pabilong
meibekke kanda pulogo puwili koya logo Sekonayagi
marekpekki yeikta Siyatiyek meibek wazamiya. Keya
Siyatiyekki marekpek Serabebek.
13 Keya Serabebekki marekpek Abayak, keya Abayakki
marekpek Elayakim, keya Elayakimgi marekpek Eso.

14 Keya Esogi marekpek Serok, keya Serokki marekpek
Ekim, keya Ekimgi marekpek Elayata.
15 Keya Elayatagi marekpek Eliyasa, keya Eliyasagi
marekpek Matang, keya Matangki marekpek Yakop.
16 Keya Yakopgi marekpek Yosep, Yosep pok Maliyagi
kerekpubek, Maliyamolo Yisugi panumele. Keya Yisu Kilis-
ibek meibek, Mesiya Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi
pura miziweki sawiyabek.
17 Togo yombu pongo Abalamyaga paka Tawitiyegi
puwiligu mango keya koyang wazaya puwili meleyau
keya pongo ingenazikka mangobektau ono. Keya yombu
Tawiti wazamiyaraga Isileili yongkambanuwili ngabelak
Pabilong meibekke ngaiwiliyegi yawe kunengkeyeng yeik
miziweki iza orowei kambela puwekke mango keya koyang
wazaya puwili mabilik meleyau keya pongo ingenazikka
mangobektau ono. Keya puraga Yisu wazamiyaragi pulogo
mango keya koyang wazaya puwili meleyau keya pongo
ingenazikka mangobektau ono mabilik.

18 Yisu Kilisigi wazamiyara pelik lewagela, Pigi panu-
mele Maliya Yosep weiweki yawi sawiyamele kapura piyau
weiyagine were Anotogi Kung Walekpokko pi mandik kogo
sibene kelemiya.
19 Pilik kelemiya logo ngago Maliya mandik kogo kisi
puragi Yosep pigi yawi sawiyabokko kerewiya logo piyaugi
sawiya pura pi ngeliweki miza kapura Yosep pangkabek
keya yongkambanuwiligi wirege Maliyayegi kendek ngago
meiyagirikki pi kiyebuk kopong piyaugi yawi sawiya purik
liwik ngeliweki nobiyeng miza.
20 Pi pilik mizagirikki kumulageya wiziya logo iwek kola
logo wangakka Yemizibekki angelawiliyaga nak piyegi
tabunda logo angelabokko piyegi pelik meiya, Yosep, Tawitigi
yeligagangmekkabek, kerewiye. Maliya yongok nugumele
weiyagirikki kiyebuk mizi nagani, purik Anotogi Kung
Walekpokko yenge pigi yaga mandikpek wazamiya kani.
21 Pi mandik nak wazamiyagi kani logo nugu yeik pugura
Yisu meimo. Yeik Yisu mei puragi solorik, Yaliya wazayibek,
kai, logo pi yongkambanu puguwili kaile puwiligiyengki
kozandaga yaliya wazayagi logo puwili ngereke Anotoyegi
iza orowei wiriyagibek legi nugu yeik pugura Yisu meimo,
meiya.
22 Pilik lewagela piyeng mabiyeng ngago koka walaka
Anoto Yemizibokko Isaya mana logo Isayago yongkam-
banuwiliyegi kozak yeiya piyeng logo weik ngizi wameik
lewagelaweki mizi.

23 Kerewiyi, yongok nawekke yombu nak kilindau iwek kola
ono namele mandik nak kogo sagi, logo mandik nak
wazamiyagi, logo yongkambanuwiligu yeik pugura
Emanuwele meiyagi. *Isaya 7:14*
Yeik Emanuwele puragi solorik pelik, Anoto teni kiling yolu.

24 Togo Yosep yangalektawekke Yemizibekki angelabokko
piyegi mizimo meiya pilik pi miza logo Maliya weiya.
25 Kapura pi Maliya kiling piyau yongkambu miza ono,
piyau yeik koya weik pi mandikpek wazamiya, logo Yosepgu
yeik pugura Yisu meiya.

2

1 Yisu ngabelak Yudaya meibekke yereng Petelem meirage
wazamiya. Yisu wazamiyawekkerik King Ngai Elodogo nga-
belak Yudaya meibekkewiliyegi ngai wiziya. Keya Elodogo
ngai wizigeya yombu yemane kangka yemaneyeng kiling
nawili logo pelewewiliyegi iwaka panuwili, panga koweige
yokmek lewagela laga panga yereng Yirusalem meiragi kay-
ima logo pelik nguk yeiya, Mandik yaka wazamiya logo
Yudawiliyegi King Ngaigibok talege?
2 Purik tonuwa yawe pelewewiliyegi pakelira mizageya
tagogei tonuwago pelewe yemane namele paka yokmek
lewagela laga yabekelege pakela logo ngai nak wazamiya
purik tonuwago iwaka logo teni pigi ingewerege ingeyeng
laliya logo yeik pugura yongolok meiweki, keya piyegi ya
kumuliweki kayimawili, legi tonuwa pi talege yolu miza
purikki iwakaweki, yeiya.

3 Pulaga King Ngai Elodo ngago puragi langai kerewiya logo
pi wilek ngelek kumula, purik nakko yawe pugura weiyagi
purikki pi kulili legi pi wilek ngelek kumula. Keya yongkam-
banu Yirusalem pulogowili mabuwili mabilik miza.
4 Tegi Elodogo Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwili keya yombu Mosegi lo piyengki waligeleyiwili
menalege ngago yeiya logo puwili wawere ula logo pulaga
pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Kilisibek talege waza-
miyagi?
5 Pilik kai legi puwiligu pelik meiya to mela, Pi ngabelak Yu-
daya meibekke yereng Petelem meirage wazamiyagi, purik
yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga
nak yeikta Maika meiyabokko Kapiya Walektikke lende
mizarik pelik,

6 Ngabelak Yudaya meibekke yereng Petelem meiraga ngai
yemane ngaigi nak lewagi kani. Pok Isileili yongkam-
banu nogowiliyegi ngaigibek. Piliktikki wiyeke ni

yereng Petelem meira, yerengyeng mabiyengka yemane panu wiziyagi. *Maika 5:2*
Maikago pelik lende miza, meiya.

7 Pulaga Elodogo yaka yombu yemane kangka yemaneyeng kiling puwili menalege ngago yeiya logo puwili pi kiling liwik wawere ula logo pugu puwiliyegi talikwekke pelewemele lewagela wizigeya puwiligu pakela miza purikki nguk yeiya.

8 Tegi puwiligu piyegi kanga nara meiya to mela logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Mena, inuwa pongo Petelem yerengke kambelizo logo mandikpekyegi waberek panu welizo logo inuwago pi yolok ngela puwekke purik mabura ngereke yorik neyegi kozak neizo, logo nogorau kanda pigi ingewerege ingeyau laliya logo yeik pugura yongolok meiweki kani, yeiya. Pilik yeiya logo pugu puwili weik wezayela.

9 Togo puwili weik kambela logo puwili tagoneige puwiligu pelewe yemane puwiligu ulogo paka yokmek lewagela laga yabekelege pakelamele ngereke pakela logo pelewemolo puwiligi ngalengale kanda i mandikpek yolumakke ngalege wila wiya yolu.

10 Puwiligu pelewemele wila wiyarikki pakelawekke puwili wilikwilik yemane panu miza.

11 Pilik miza logo puwili imakke yeke ige kiliya la logo mandikpek yali panu Maliya koyilege pakela logo yeik pugura yongolok meiweki puwili ingegere puwiligiyeng laliya logo piyegi ya kumula koya. Pilik miza logo puwili kik puwiligiyengka watabi managi nayeng weiya logo mana, logo koli nayeng keya kamba kukngizi keli nayeng keya weli kukngizi keli nayendau mana.

12 Puwili pilik miza logo pulogo wokpok iwek kola. Puwili iwek kola koyigeya Anotogo puwili wangak nara yana logo wangak puraga Anotogo puwiliyegi Elodoyegi kando nagani, yeiya legi puwili kazing namek neing yereng ngezewiligirage kandobela.

13 Puwili kuna wizigeya Yosep iwek kola tawizeige wangakka Anotogi angelawiliyaga nak piyegi tabunda logo piyegi pelik meiya, Kerewiye, Elodogo ami puguwili wezayelagi logo mandikpek uliweki welagi legi nguk namizi yangalek meiya logo mandikpek yali panu iza orowei pongo ngabelak Isip meibekke kazi kambele. Pulogo wiziya nogo pulumeng wizamiweki kai puwekke ngabelak Isip meibek wiya logo yo, kayimi nangine, meiya.

14 Tegi Yosep nguk namizi yangalek meiya logo kusarikke mandikpek yali panu iza orowei ngabelak koweige Isip meibekke kangweki kambela.

15 Kanda pulogo morok koya Elodo ibeng.
Togo pilik miza pura ngago koka walaka Anoto Yemizibokko yombu ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisawiliyaga nak Osiya meiyabek mana logo Osiyago kozak kaiya pura logo weik ngizi wameik lewagela,
Nogo negi Marekpek ngabelak Isip meibekka ngago meiya logo pi kayima. *Osiya 11:1*

16 Togo yombu yemane kangka yemaneyeng kiling puwili kazing kalogomok naleweng neing kandobelarikku piyegi ikuyogorik kelemiya logo Elodogo purikki keriyawekke pi sisik panu miza logo Yisu uliweki kumula wizimowei pugu amiwiliyegi ngago nara yana logo mandik yereng Petelem meiragewili keya yereng mereke piyengke kirisimasi neyau keya songono kulengke ngai miza yolu puwili mabuwili yeliweki yeiya, purik pugu yombu yaka kangka yemaneyeng kiling puwiliyegi pelewemele talikwekke pakela yeiyawekke puwiligu kanga meiya to mela puragi, iwaka wizimowei kopong Elodogo mandik kirisimasi neyau keya songono kulengke ngai miza yolu puwili yelizo, yeiya.
17 Togo kazing mabilikmekke ngago yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak Seremaya meiyabokko koka walaka ngago kaiya pura weik ngizi lewagela.
18 Yereng Lama meirage ngago si meiya meli pilik ngago si meiya meli purik ingkeya ngabik miziwiligu.
Yongok Iresel meimelegi yango keya marekngangwiligu puwiligi marekngangwiliyegi ingkeya ngabik mizi.
Nawiligu puwiliyegi yalek ngago yei kapura pangka ono, purik mandik puwiligiwili mabuwili weik ibeng. *Seremaya 31:15*
Koka walaka Seremayago pilik lende mizara kele kapura weik mandikwili yela puwekke ngago pura ngizi lewagela.

19 Togo Yosep keya Maliya keya Yisu ngabelak Isip meibekke koyima logo koya King Ngai Elodo ibeng. Pi ibeng wizigeya wok nakka Yosep iwek kola tawizeige Yemizibekki angelawiliyaga nak ngabelak Isip meibekke piyegi wangakka tabunda wizigeya pelik meiya,
20 Kerewiye, yombu ulogo mandikpek uliweki mizibok ulogo ibeng mena yangalek meiya logo mandikpek yali panu iza orowei paka ngabelak Isileili meibekke kang yongobele, meiya.
21 Tegi Yosep yangalek meiya logo watabi orowei kangkiyeng kangkere miza logo mandikpek yali panu kiling ngereke Isileili ngabelakpekke kang yongobela.

22 Kapura pi ngago King Ngai Elodogi marekpek yeikta
Akeleya meibokko pigi mangobekki yawe ngabelak Yudaya
meibekki ngai wiziya pura weiya puragi kerewiyawekke
pi pulogo yolugirikki kulili miza. Angelabokko Yosepyegi
wangakka ngereke Petelem yerengke yo nagani meiya legi pi
ngabelak koweige yeikta Kalili meibekke
23 yereng Nasarete meirage kambela logo kanda pulogo
wiziya. Pugu pilik miza logo ngago yombanu Anotoyaga
ngagoyeng weiya logo kozak kisawiligu koka walaka kisa
pura weik ngizi lewagela.

Puwiligu piyegi langai pelik kisagi, Pi yereng Nasarete meiragabek, kisagi.

3

1 Togo puwekke Yowan kaimelibek ngabelak Yudaya
meibekke paka kurung yeikwekke lewagela logo weik
yongkambanuwiliyegi ngagora yana.
2 Pugu puwiliyegi pelik kozak yeiya, Anotogo ngai
pugumekki ngai wiziyagi pura weik mereke, legi ini
kaile inugu miziyengki kuneng mizizo keya kazing kaile
inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng
Anotoyegi sawelizo, yeiya.
3 Koka walaka Isaya yombanu Anotoyaga ngagora weiya
logo kozak kisawili logo Poropekwili meiwiliyaga nakko
ngago yombu nakyegi langai pera pelik kaiya,

Yombu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing inugu miziyeng waberek mizizo keya wilek kang inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke inugu kazing Yemizibekkimek kangkere mizi, yeiyagi, kaiya. *Isaya 40:3*

Togo yombu Isayago kaiyabok Yowanyegi kaiya.
4 Keya Yowan poropek kokawiligu nalik koya mabilik wiziya. Kagorik pugu wakiyayeng pelik, pi liyeng Kamelmek
meimekki lekpekka narik walamiya logo wakiya, keya pugu
wata korik narikka pikang nak keremiza logo wangka
waliya. Ngeragi puguyeng komuwili keya ngirung yengelei
ngezege piyeng logo pi pilik wizagoma.
5 Yongkambanu yereng yemane Yirusalem meiragawili keya ngabelak Yudaya meibekke yereng piyengkawili
keya kai Yolodang meilingke mereke yereng piyengkawili
Yowanyegi kambela.
6 Piyegi kanda pugu kairagi puwili kerewiya logo puwiligu
kaile mizayengki Anotoyegi kimeike kozak meiya logo
Yowangu puwili pongo kai Yolodang meilingke kaimela.

7 Togo yongkambanu kolokngagonowili piyegi kaimeliweki kayima kapura pugu yombu Palisiwili meiwili keya yombu Sadusi mei kolokngagonowilirau piyegi kaile kumulayeng kiling kayimarikki pakelawekke pi sisik miza. Yombu Palisiwili meiwili yombu Yuda kangka yemane Mosegi lo mabiyengki waberek panu kiriwei keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei mizi miziwili. Keya yombu Sadusiwili meiwili yombu Yuda Mosegi loragi kiriwei mizi kapura puwili pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.

Togo Yowangu Palisi keya Sadusi puwiliyegi pelik yeiya, Igali. Ini mabuwili kemale yenge kuzingikyengke yungke tagogei yeziyengko ngora mela nelegi kazi kangwili kelik. Takko iniyegi Anotogo kalike yombanu mamokki kazing miziyengki ngagozak keleyagi yeiya logo kaile mizayengki sisik pugura yemane kopong ngangang yanagirikki kozak yeiya logo inugu kumularik Anotogo ini ngangang yana nelegi ini neyegi kaimeliweki kayima ma talik?

8 Ini pilik mizagi keli purik were ini kaile inugu mizi piyengki kuneng miza logo kazing kaile inuguyengka kowiti miza logo Anotoyegi sawela koyimowei Anotoyegi kazing wazono mizi piyeng mizi logo teni mabuwili kimeike pakela logo nogo ini kaimelagi.

9 Keya ini makngezego nakko nakyegi meiya yongomo mizi, Teni Abalamyaga kayimawili legi teni ulogo Anotoyegi sawela, kisi nagani. Anotogo king peyeng ngizi Abalamgi yango keya mareknngangwili miziweki kowitagi keli kesak pi pangka. Abalamyaga kayima purikki ngago ono kapura were kaile inuguyengki kezanga mana logo wilek kangyeng Anotoyegi saweli.

10 Ini yengeleiyeng kelik, yombanu nak ngezebokko pakeliraige yengelei nalei yengelei wilek wazonoyeng wira meli ono puwekke purik mabura pi yenge sologe winilekko kira logo panga yezizikke waliya wezamiyagi. Anotogo iniyegi pilik mizagirik mereke.

11 Nogo yongkambanu wilek kang puwiligiyeng kaile miziyengka Anotoyegi kowitawili kai yeikpokko kaimeli kapura kalike yombanu nak lewagi. Kozang pugura keya yawe pugurago nogo mizi peyeng ulagi. Ne pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu. Pokko ini Anotoyegi kowita puwili Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi keya ini nawili Anotoyegirau kowita ono puwili, pugu yezizikke yenge yungke wezayelagi.

12 Pugu yombanuwiliyegi mizagirik iwing yaweleigi mangobokko iwing yawe puguleige mizagi mabilik. Yaweleigi mangobek iwiyeng menalege kili tiya logo limiza logo iwing ngiziyeng kebangkelagi kapura lekyeng wezamelagi. Mabilik kalike lewagibok yombanu ngizi puguwili kebangkelagi kapura yombanu pigi onowili panga yezi kusagi onozikke wezayelagi, yeiya.

13 Pilik mizageya keya Yisu ngabelak Kalili meibek wiya logo kai Yolodang meilingke Yowangu pi kaimeliweki kambela.
14 Kapura Yowangu Yisu piyegi lewarikki pakelawekke Yowangu Yisuyegi pelik meiya, Nogo ni kaimeli purik pangka ono, nugu kele, ne kaimeli purik pangka.
15 Pugu pilik kai legi Yisugu kanga pelik meiya to mela, Mabilik, weik nogo kai puragi kiriwei mize. Pilik mizi purago towa Anotogo miziweki kai piyengki kiriwei panu mizagi, meiya. Tegi Yowangu, Ei, meiya logo Yisu kaimela.
16 Yisu kailingka tabunda yo yabekeya ngizige pugu tapakeleige pura paka ngalege lemengki kandik tiya logo Anotogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi wiziya.
17 Pulaga Anotogi kilirago paka ngalega pelik kai, Pok negi Marek nogo keli panubek. Ne piyegi wilik, kaiya.

4

1 Pulaga Anotogi Kung Walekpokko Yisu miza orowei paka kurung yeik nawekke Sadang kerewawiliyegi ngaibokko Yisu kaile mizibene yang kelemiweki miza orowei kambela.
2 Pakalege kanda pi pulogo wok yombu neyau tikinda piyeng keya kusage piyendau pi ngeragi na ono wizagoma logo Yisu weik yagasi miza.
3 Pi yagasi legi Sadangko piyegi kanda pelik yang kelemiya, Ni Anotogi Marekpek mabura nugu king peyengki yeiya logo ngeragi wezayeng niweki kowite, purik mabura ni Anotogi Marek ngizi panubek purik ne iwakagi, meiya.
4 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik kai,
Yombanubek ngeragi nirikku keke wik yolugi ono, pilik segeya yombanubek ngago Anotogo kai piyeng mabiyengki kiriwei purik pi wik yolugi, *Utoronomi 8:3*
kai kani logo ne kingyengki yeiyagi ono, meiya.
5 Pulaga Sadangko Yisu paka Yirusalem yereng yemane Yudawiligu yereng walekta mizirage miza orowei kambela logo paka ngalege panu Anotogi i walek yemanemakke pi luweza wazamiya

6 logo pelik meiya, Ni Anotogi Marekpek mabura pelega pongo ngabelakke perakta kawiye wale, purik Anotogi Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik kai,

Anotogo angela puguwili niyegi waberek ngaiweki wezayelagi.

Keya mabeliktau kai,

Inge panuyaurau ngangang miza nelegi puwiligu ni kebangkelagi. *Ingi Sam 91:11,12*

Pilik kai legi pelega perakta kawiye wale logo angelawiligu ni kebangkeli purikki nogo pakela logo ni Anotogi Marek panubek miziweki, meiya.

7 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikkerau mabilik lende mizarik pelik kai,

Nugu Anoto nigi Yemizibekyegi yang kelemi nagani, *Utoronomi 6:16*

kai kani logo ne perakta kawiye walagi ono, meiya.

8 Pulaga Sadangko Yisu miza orowei lewak ngalege panu nakke kambela logo kanda pulogo ngabelakpekke piyeng mabiyeng keya yongkambanu piyengke yoluwili keya yombu ngai puwiliyegi ngaiwili kiling watabi wazonoyengki waligelemiya logo Yisugu pakela.

9 Pilik miza logo Sadangko Yisuyegi pelik meiya, Tamizeige yeik nogora yongolok meiweki ni neyegi ingegereyau laliyi keya neyegi ya kumuli puwekke purik mabura nogo ni watabi nugu pakeli piyeng mabiyeng nanagi, meiya.

10 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kai,

Ni Anoto Yemizi nugubekki yeikta yongolok meiweki ingeyau laliyi keya piyegi ya kumulimo keya yawe pi wamenakpekki pura keke mizimo, *Utoronomi 6:13*

kai kani logo Sadang, ne ngago nugu kai pura mizagi ono legi kazi kune, meiya.

11 Pulaga Sadang Yisu wezamiya logo weik wizigeya Anotogi angelawili kanda Yisuyegi waberek ngai koya.

12 Togo Yowan kaimelibokko King Ngai Elodoyegi kaile pugu mizayengki kozang kozak meiyarikki wiyeke Elodogo Yowan wigirimakke wazamiya. Yisu purikki kerewiyawekke pi ngabelak Yudaya meibek wiya logo pongo ngabelak Kalili meibekke kambela.

13 Pi yereng Nasareterage yoluweki kambela ono, pi yereng Kapaneyam meirage yoluweki kambela. Yereng pura kai kolamiya Kalili meibekke mereke yolura keya pulogo koka

walaka yombu Sebulongki yeligagangmek keya yombu Natalaigi yeligagangmek koya kopong kabelak puragi yeikta Sebulong keya Natalai mei.

14 Togo Yisugu pulogo pilik kang pura ngago koka walaka yombu ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisawiliyaga nak Isaya meibokko pelik kaiya pura weik ngizi lewagela,

15 Ngabelak Sebulong keya Natalai mei, kai kolamiyabekki mereke wizigeya, ngabelak kai Yolodang meilingka pangazuwage pulumengke, Kalili meibekke yombanu Yuda onowili yolu.

16 Yongkambanu pulumengke yolu puwili kusa panurikke yoluwiligu wilangka ngaiwak yemane narik pakela logo wilangka purik yongkambanu kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibeng puwiliyegi ngaiwak wiya yolu. *Isaya 9:1,2*

Togo Yisu pulumengke yoluweki kambelawekke, ngago Isayago kaiya pura weik ngizi lewagela.

17 Pulagarik Yisu weik pulogo yongkambanuwiliyegi ngagora yani. Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Anotogo ngai pugumekki ngai wiziyagi pura weik mereke mena ini kaile inugu mizayengki kuneng mizizo keya kazing kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo, yeiya.

18 Wok nakke Yisu kai kolamiya Kalili meibekke kerelemekke wei mizi tagoneige, pugu yombu ingini neyau pakela, piyau Simong yeik nara Pita, keya pigi sakpek Enduru logo piyau kaibekke kik kawekkik wezamelageya koyilege, purik piyau yawe kik kawek yemaneyengke watabisi uli keya kingyengki ngane yanirage miziyau.

19 Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ne kiling saweliweki kiriwei koli, nogo yaliyegi yawe yongkambanuwili neyegi ngizi panu kumulibene iza oroweigi puragi waligeleyiweki.

20 Pilik yeiya logo piyau nguk namizi kik kawekyeng wila mela logo Yisu kiling saweliwei kiriwei kuna.

21 Puwili pulaga songono nangezi kanda pura pugu Sebetigi marekyau Jems keya Yowan pakela. Piyaugi mangobek Sebeti piyau kiling wangleige ngalege kik kawek puwiligiyeng keremizageya koyilege. Yisugu pakela logo piyauyegi, Ne kiling yawe miziweki koli, yeiya

22 logo piyaugi mangobek nguk namizi wangleige ngalege mabulogo wezamiya logo piyau Yisu kiling saweliwei kiriwei kuna.

23 Togo Yisu puwili kiling ngabelak Kalili mabokko yongomo mizageya wizimowei Yudawiligi i walek songonoyengki la logo Yisugu yongkambanu wawere

uliwiliyegi ngago wazono Anotogo ngai pugumekki ngai puragi kiliyagi puragi kozak yeiya, Keya pugu yongkambanu kemegeme nalangai nalangai mizi puwili keya ngangang mizi puwili yombiyangai wazaya.

24 Togo Yisugu miziyengki wiyeke yenge ngabelak Siriya meibekke yeik pugura yemane lewagela logo ululu miza mela. Piliktikki kandik yongkambanuwiligu piyegi yombanu kemegeme nalangaiyengko mizi puwili keya yombanu ngangang mizi puwili keya yombanu kerewa yenge puwiligi yungke ngaiweki kiliya yolu puwili keya kemegeme piyeng keya walimekka mizi puwili keya yombanu inge keya meleyeng ibeng puwili mabuwili iza orowei lewa logo Yisugu puwili mabuwili yombiyangai wazaya.

25 Togo yongkambanu kolokngagono panu pelege ngabelak Kalili meibekke yerengyengka keya panga ngabelak Tekapoli meibekke yerengyengka keya paka ngabelak Yudaya meibekke yerengyengka keya yereng yemane Yirusalem puragarau keya kabelak kai Yolodang meilingka pangazuwage lemengke yerengyengkawili Yisuyegi kiriwei kelemi kambela.

5

1 Pulaga Yisugu yongkambanu kolokngagonowiliyegi pakela logo paka lewakpekke yabela. Kanda paka pulogo pi mogosa logo yombanu Yisu ngezebokko waligeleyiwili piyegi mereke kanda mogosa

2 logo pugu puwiliyegi weik pelik kozak yeiya,

3 Ini yombanu kazing kung inuguwiligi leweng watabiyengki yeik purikki keriyi puwili wilikwilik miziweki, purik Anoto weik ngai inugubek logo ini ngai pugu ngai yolu puragawili legi.

4 Ini yombanu ya kuneng logo ingkisageya yolu puwili wilikwilik miziweki, purik Anotogo iniyegi yalekta yanagi legi.

5 Ini yombanu yeik ngezewiligiyeng yongolok mei ono puwili wilikwilik miziweki, purik ini inigi Mangobekki yeikta kilingwili logo kalike ini inigi Mangobekki ngabelakpek weiyagi legi.

6 Ini yombanu kazing pangka panu pumok miziweki kozang keli puwili wilikwilik miziweki, purik ini Anotogi pangka piyengko kola yolugi legi.

7 Ini yombanu, yombanu nazuwagawiliyegi yalek keli mizi puwili wilikwilik miziweki, purik Anotogo iniyegi mabilik yalek mizagi legi.

8 Ini yombanu Anotoyegi wilek neyau ono puwili wilik-
wilik miziweki, purik kalike inugu Anotoyegi pakelagi
legi.
9 Ini yombanu nakko nakyegi ya kuzige sara koyibene
keleyi puwili wilikwilik miziweki, purik ini Anotogo
pigi yango keya marekngangwili yeiyagi legi.
10 Ini yombanu Anotogi kazing pangkamekki kiriwei
mizirikki wiyeke nawiligu ngangang keleyi ma kuneng
yani puwili wilikwilik miziweki, purik Anoto weik
ngai inugubek logo ini ngai pugu ngai yolu puragawili
pigi legi.
11 Kalike neyegi weraga yongkambanuwiligu iniyegi yang
yei ma ngangang keleyi ma kuneng yani ma ngago kaile
iniyegi kuneng yaniweki ngaigu kisi piyeng kisi puwekke ini
wilikwilik miziweki.
12 Koka puwiligi yelibungangwiligu mabilik panura
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi
keleya. Keya puwiligu iniyegi pilik mizagi kani. Logo
puwekke ini wilik miziweki keya wilikwilikmokko kolawili
mizi, purik paka ngalege inugu watabi miza piyengki wiyeke
kanga wazono weiyagiyeng yemane legi, yeiya.

13 Togo Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Ini
neyegi kiriwei miziwili wizandik kelik. Wizandikki
yawera ngeragiyeng kolok kelibene wiyagira keya
kazing mabilikmekke yawe inugura ngabelakpekke
yongkambanuwili kiling kuzige sara koyimowei puwiliyegi
Anotogi kazing pangkamekki waligeleyagira. Kapura
tamizeige wizandikki kolok keli pura yeik puwekkerik
kazing ngereke kolok kelibene keremizagi namektau ono,
yawe pugura weik yeik. Logo wizang piliktik weik kailerikku
logo wezamelagirikku logo yombanuwili purikki ngalege
wei yongomo mizi. Keya kazing mabilikmekke ini neyegi
kiriweiwekke kiyebuk sende logo wiyi purik yawe inugu
neyegi mizagira weik yeik.
14 Keya ini neyegi kiriwei miziwili ngaiwaktik kelik logo
ngaiwak wiyageya koyimowei yongkambanuwiligu kazing
nogomekki pakeliweki. Yombanuwiligu yereng yemane
lewakpekke ngiza pura watabi nayengkorau liwik momane
meiyara wiziyagi ono.
15 Keya yombanu nakko lang nak langiya logo kaimirage
yenge yungke liwik wiyagi ono, pilik segeya paka lalektage
ngalege kimeike wiya wiziyagi logo ngaiwaktikke yombanu
ige yolu puwili watabiyengki pangka pakeliweki.
16 Yongkambanuwiligu lambekki ngaiwaktikki pakeli
pilik, kazing mabilikmekke neyegi weraga ini kazing

pangkamekki mizi kang purik yongkambanuwiligu kazing wazono inugu miziyengki pakelagi logo Anoto tenigi Mango paka ngalege yolubekki yeikta yongolok meiyagi.

17 Togo inuwago neyegi langai kumulirik ne lewa purik Anotogi lo Mosego lende miza piyeng keya ngago yombanu Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu waligeleya piyeng wezameliweki lewabek sawiyi nagani, a'a'. Pilik segeya ne lo piyengki kemenak kiriwei miziweki lewabek keya watabi yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kisa piyeng weik ngizi lewageliweki kelemiweki lewabek.
18 Kerewiyi, ngilumbek keya ngabelakpek mabilik koyigeya Mosegi lo piyengka ngago lang lende miza piyengka lang songono narikpang kakwelagi ono kani. Were mabiyeng ngizi lewagela logo pulaga ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi.
19 Mosegi lo mabiyeng yemane legi tamizeige namele keya nakko lo piyengka nara songonora miza logo ngela logo yombanu nawiliyegi pugu mabilik miziweki kozak yeiya purik mabura kalike pilik mologabok paka ngalege Anotogo ngai pugumekki ngai yolu puragi kang puwekkerik yeik pugura songono sawiyagi. Kapura namele keya nak Mosegi loyengki kiriwei mizi logo yombanu nawiliyegi pugu mabilik miziweki kozak yeiya purik mabura kalike pilik mologabok paka ngalege Anotogo ngai pugumekki ngai yolu puragi kang puwekkerik yeik pugura yemane sawiyagi.
20 Kapura nogo pera kozak kaiweki, yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwiligu pelik kisi, Teni Mosegi loyengki waberek kiriwei mizi kopong teni pangkawili kisi kapura puwili pangkaraga yolu ono. Logo tamizeige kazing inugu miziyeng kazing puwiligu mizi piyengka lewege panu ono purik mabura inirau paka ngalege Anotogo ngai pugumekki ngai yolu puragi kiliya logo wik wizagomagira weiyagi ono.

21 Koka tenigi yelibungangwili Mosegi loyengki kerewiya, keya mabek ngoluk yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu piyengki kozak kisi keya inirau kerewiyi logo piyengka nara pelik, Yombanu uli nagani, purik tamizeige nakko yombanu nak ula logo ibeng mabura yombanu pilikpok ngagozak miza logo ngangang weiyagi.
22 Kapura lo nogoragarik pelik, Yombanu namele keya nakyegi sisik panu mizi nagani, purik tamizeige nakko yombanu nakyegi sisik panu mizi mabura pilik mologabok ngagozak miza logo ngangang weiyagi. Keya tamizeige nakko nakyegi ngago kaile meiya mabura pilikpok yombanu

ngagozak piyengki kerewiyiwiligi wirege luwezagi. Keya tamizeige nakko nak kiling ngalik keliwekke, Ni ibeng se, meiya purik mabura pilikpok yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga wezamelagi.

23 Pilik tegi tamizeige nugu king nayeng Anotoyegi opa maniweki orowei paka alatarage wiyiweki mizi kapura namele keya nak ni kiling ngalik kelarikki kumuli

24 mabura oparik wiyi nagani, were ni kiling ngalik kela mologabokki ngalik yaka pura pangka pangka miza logo waberek miziweki kunimo. Were pilik miza logo yeke i walekmakke kiliya logo nugu king piyeng Anotoyegi opa maniweki orowei paka alatarage wiyimo.

25 Keya iniyaga nak yombanu nakko ngagozak kelemiweki miza orowei kang purik mabura ngagora nguk namizi pi kiling pangka pangka mizimo. Kazingke mabulogo pi kiling kunimowei yali ngagora waberek kozak kela logo yeik sa wiyizo, purik pugu ni yombanu ngagozakta kerewiyagibekyegi niza orowei kuna nelegi, keya pugu wagelawiliyegi niza yana logo puwiligu i wigirimakke wigira wazaniya nelegi.

26 Kerewiyi, pilik miza puwekke purik ni i wigiri pumakka welagela yeragiyagi ono wiziya wiziya nugu ni ngagozak keleniyagibekyegi watabi kaile nugu mizi kayima piyengki kangayeng mabiyeng mana purik mabura kele.

27 Keya yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu piyengka nararau iniyegi kozak yeiya logo ini pelik kerewiya, Yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli nagani.

28 Kapura lo nogoragarik pelik, Tamizeige nakko yongok nameleyegi pakela logo pi kiling iwek koliweki kira orowei mizi purik mabura yaka wilek kang pugubekke pugu kumula purago pi weik yongok pumolo kiling iwek kolabek kelemi yagenda logo pi yombanu yongok ngezebekkemele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda.

29 Tegi tamizeige wire nuguyauga nakko ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene wirebok tiya mela logo wezamelagibokko, purik wire wamenak kiling purik kaile kele kapura korik nuguwek mabuwek kiling ni kaile mizageyara yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.

30 Keya mele nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene mele puzik ngela mela logo wezamelagizikku,

purik mele wamenazik kiling purik kaile kele kapura korik nuguwek mabuwek kiling ni kaile mizageyara yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.

31 Keya yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu nararau iniyegi pelik yeiya, Tamizeige yombu nak yongok pugumele wezameli mabura pugu pigi yongokpumeleyegi kapiya narik lende miza maniweki logo kapiyarikku yongokmeleyegi ni weik yongok nogomele ono kai purik pugu pi wezameli.
32 Kapura lo nogoragarik pelik, Yombanu nakki yongokpumele yombu nak kiling iwek kolarikki wiyeke pugu wezameli purik pangka, kapura yombanu nakki yongokpumele yombu nak kiling iwek kola onomele wezameli purik pangka ono. Yombu pilik mizibokko yongok pugumele kaile miziweki kelemi yagenda, purik tamizeige yaka yongokmele ngereke yombu nak wei purik pi yongok yombu ngezemelegibek weiya wizimowei ngereke nak kiling iwek kolimolo kelik mizi yagenda. Keya yombu nak yongok nakko wezamelamele wei purik pirau mabilik yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda.

33 Keya lo nararau koka tenigi yelibungangwiligu kozak kisi kayima pura logo ulogo inugurau kerewiya logo pura pelik, Ngago sawiya nugu kozang kelemiweki paka ngalegebekyegi kai pura ngeli nagani, keya nugu ngago pilik kaiya puragi Yemizibekki wirege kiriwei mabilik panu mizimo.
34 Kapura lo nogoragarik pelik, Ni ngago nara kaiya logo puwiligu ngago nugu kairagi ngizi panu kumulagirikki nugu keli purik mabura Anotogi wirege ma nakki wiregerau wameik panu kai nagani, ngago nugura yeik kai. Ma Anotogi yeikta ma nakki yeikta ma watabi nayengki yeiktagirau ngago ngago kai nagani logo nogo wameik panu kai, kai nagani, ngago nugura yeik kai. Ma ngago nara kozang kelemiweki paka ngalegebekyegi kai nagani, purik paka ngalege lemeng tung Anotogi mogosirik legi.
35 Ma ngago nara kozang kelemiweki pongo ngabelakpekki langai, ngago ngago kai nagani, purik Anotogo ngabelakpek keremiza logo ngabelak mabok piyegi kulengkebek legi. Ma ngago nara kozang kelemiweki yereng yemane Yirusalem meiragi ngago ngago kai nagani, purik yereng pura King Ngaibekkira legi.
36 Ma nugu ne kebi nogorage wameik panu kai, kai nagani, purik nugu kebi nuguraga kebi nganelek wilangke nak kusabanu lewageliweki kelemiyagirik pangka ono legi, ma kebi

nganelek kusabanu nak wilangke lewageliweki kelemiya-
girik pangka ono legi.
37 Anotogo kebi nugura keremiza legi kebiragi ngago ngago
kai nagani, yeik pelik kai, Ei, mabura kaimo ma yeik kai.
Ngago purago lewagela piyeng Sadangko kaibene keleniyeng
kani.

38 Keya puwiligu iniyegi lo nararau pelik kozak yeiya,
Tamizeige yombanu nakko wire nugubek kaile kelemiya
purik mabura nugurau wire pugubek mabilik kanga
kelemimo, ma tamizeige yombanu nakko kili nugubek tukula
purik mabura nugurau mabilik kanga kelemimo.
39 Kapura lo nogoragarik pelik, Nakko niyegi kaile nayeng
miza mabura nugu piyegi kanga kelemi nagani. Tamizeige
yombanu nakko wiregawere nuguraga nazuwaga melego-
zok neli mabura nugu wiregawere pugura melegozok uli
nagani, segeya ni tolikta sa logo pugu ngereke wiregawere
nuguraga nazuwaga melegozok nelibene kelemimo.
40 Keya tamizeige yombanu ni ngagozak keleniyagibokko
melewangke nugurik orowei purik mabura melewang purik
orowei kuni pani kelemimo keya kagorik nigi yeke ngalege
waliyariktau manimo.
41 Keya tamizeige yombanu nakko yali pongo kazingke
wang songono narik kangweki kai purik mabura pi kiling
kunimo. Ei, nugu pongo kazingke wang yokolong yaka yali
wiriya pilik nariktau mawinda kunimo.
42 Keya tamizeige yombanu nakko niyegi watabi nayeng
maniweki kai purik mabura nugu pi manimo, keya tamizeige
yombanu nakko watabi nigi nayeng wangki kanga nanagine
nguk kai purik mabura wilik kagowinda kiling nugu pi man-
imo.

43 Puwiligu iniyegi ngago pera ulogo pelik yeiya, Ni nigi
ingembungangwiliyegi kelimo, kapura nazuwagawiliyegi
kumbak mizimo.
44 Kapura lo nogoragarik pelik, Nugu nazuwagawiliyegi-
rau kelimo. Keya niyegi watagak ngeli puwiliyegi wazono
keleyimo. Keya yombanu niyegi kaile keleni puwiliyegirau
wazono keleyimo. Keya Anotogo yombanu niyegi kaile ke-
leni ma niyegi kuneng nani puwiliyegi sawelibene waberek
mizimo.
45 Kazing pangka pilik pumokkomekke ini inigi Mango
paka ngalege yolubokki yango keya marekngangwili purikki
walimizagi, purik Anotogo yok pugumek yombanu kaile
miziwili keya wazono mizi puwili mabuwiligi yaweyengke
pangka pangka ngela manibene kelemi mizi. Keya An-

otogo koboyau yombanu kaile miziwili keya pangka mizi-
wili mabuwiligi yaweyengke pangka pangka kobo kulibene
kelemi mizi, yeiya.

46 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Yongkambanu
mabuwiligu mizirik yombanu puwiligu keli puwiliyegi
puwili keli. Yombanu king takis wei piyengka nayeng ngowei
mizi puwilirau pilik miziwili. Tamizeige ini yombanu iniyegi
keli puwiliyegi inugu keke keli purik kalike pilik puragi
weraga kanga wazono weiyagiyeng yeik.

47 Keya yongkambanu mabuwiligu mizirik yombanu
ngezewiligi ingembuwiliyegi keke ngagozakke mizi.
Yombanu Anotoyegi iwaka onowilirau pilik miziwili.
Tamizeige inugu ini makngezegi ingembuwiliyegi
keke ngagozakke mizi purik inugu kazing miziyengko
yongkambanu Anotoyegi iwaka onowiligu kazing mizi
piyengka lewege mizagi ono.

48 Pilik tegi iniyegirik inigi Mango paka ngalege yol-
ubokko kazing pangkamekke yolu pilik inirau mabilik kazing
pangkamekke yoluweki, yeiya.

6

1 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Ini watabi wazono
inugu mizagiyeng mizi logo yongkambanuwiligu keriya
logo yeik inuguyeng yongolok meibene mizi nagani ini
ngai waberek panu, purik yombanu pilik miziwili kalike
puwiligi Mango paka ngalege yolubokko puwili watabi
puwiligu mizayengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng
yanagi onowili.

2 Pilik legi nugu yombanu watabiyengki yeik nakyegi
watabi nayeng mani puwekkerik yombanu mabuwiliyegi
kozak yei nagani, ngagoluk mani. Yombanu kiligang neyau
lewawiligu i walek songonoyengke opa mani puwekkerik
puwiligu nawiliyegi kozak yei logo yongkambanuwiligu
mele korokkorok ulibene, keya yeik puwiligiyeng yongolok
meibene, logo puwiligi kanga wazono weiyagiyeng
mabiyeng, kalike mawinda Anotoyaga kanga wazonoyeng
weiyagi ono. Keya yombanu kiligang neyau lewawiligu
yerengyengke yombanu watabiyengki yeikwili nakyegi
watabi nayeng mani puwekkerik puwiligu nawiliyegi
kozak yei logo yongkambanuwiligu yeik puwiligiyeng
yongolok meibene. Nogo wameik kai, logo watabi puwiligu
mizayengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng mabiyeng,
kalike mawinda Anotoyaga kanga wazonoyeng weiyagi ono.

3 Kapura nugu yombanu watabiyengki yeikwiliyaga
nakyegi watabi nayeng managi keli puwekke mabura

kazing ngagoluk panu nigi ingembu ma mereke niyegi yolu
pilikpokko keriyagi langai ono pilik pumokko mizimo logo
4 kazing yalek nigi pumok liwik wizeibene logo nigi Man-
gobokko watabi wazono nugu nazuwagawiliyegi liwik miza
piyengki keriya puwekke watabi nugu mizayengki wiyeke
kanga wazonoyeng nanagi.

5 Keya yombanu kiligang neyau lewawili Anotoyegi
waberek miziwekkerik puwili i walek songonoyeng
keya yerengyengke yongkambanuwiligi wirege
yongkambanuwiligu pakeli keya yeik puwiligiyeng yongolok
meibene waberek miziweki keliwili. Kerewiyi, puwiligu
yaka watabi puwiligu mizayengki wiyeke kanga wazono
weiyagiyeng mabiyeng, mawinda paka ngalege weiyagi ono.
Puwili kelik nagani, ngai waberek panu.
6 Keya ni Anotoyegi waberek mizi puwekke purik mabura
ni makngeze liwik miziweki kunimo logo Anoto nigi Mango
nugurau keriyi onobekyegi waberek mizimo logo Anoto
nigi Mangobokko watabi nugu liwik miziyengki keriya logo
watabi nugu mizayengki wiyeke kanga wazonoyeng nanagi.
7 Keya yombanu Anotoyegi iwaka onowiligu anoto
puwiligiwiliyegi waberek miziwekkerik puwili ngago
yeikyeng mei keya ngago lang pilikyeng meiyageya mizi.
Puwiligu kumulirik teni waberek yokolong mizi purik
mabura puwiligu teniyegi kerewiyagi langai, mizi. Kapura
ini pilik mizi nagani, a'a'.
8 Purik Anoto inigi Mangobek inugu piyegi nguk meiweki
mizi piyengki pi yaka iwaka legi kazing puwiligu ngago pi-
likyeng meiyageya mizi pumokki ini kiriwei mizi nagani.
9 Kazing waberek mizagimek pemek,

O Peba, tenigi Mango paka ngalege yolubek, niyegi kazing
korowali nayendau ono, legi teni wizageya koyi kam-
belimok mamok yeik nugura yongolok meiweki.

10 Yongkambanu mamok panga nigi ngaimekki yungke kiliya
logo nugu ngaiweki wiriyibene keleye. Keya keli nuguraga
puwili paka ngalege kiriwei mizi mabilik tenirau pelege nga-
belakpekke kiriwei miziweki keleye.
11 Wok pekki pangka ngeragi nagi piyeng teni yane.
12 Nugu kaile tonugu miza piyeng tumule logo keremareke
wezamele, purik tenirau mabilik kaile nawiligu teniyegi ke-
leya piyendau tumula logo weik keremareke wezamela legi.
13 Watabi teni yang keleyagi piyengko mizagewiyege
teni kaile miziweki keleya nagani. Kapura Sadang kaile
mabiyengki mangobekki melezikka teni yaliya wazaye.
Keya niyegirik, ni yombanu kozang yemane wizagomagira

kilimbek keya yeik yemane wizagomagira kilimbek keya nugu teni nigi ngaimekkiwiliyegi ngai yemane panu wizagomagi. Wameik panu.

14 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Kerewiyi, tamizeige inugu kaile yongkambanuwiligu iniyegi keleya piyeng tumula logo keremareke wezameli purik mabura Anoto inigi Mango paka ngalege yolubokkorau kaile inugu mizayeng tumula logo keremareke wezamelagi.

15 Kapura tamizeige inugu kaile yongkambanuwiligu miza piyeng tumula logo keremareke wezameli ono purik mabura Anoto inigi Mangobokkorau kaile inugu mizayeng tumula logo keremareke wezamelagi ono.

16 Keya kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizi pumok mizi puwekkerik, yombanu kiligang neyau lewawili kazing pumok mizi puwekke puwili wiregawereyeng yalek keya yagasi sowei yongomo mizi logo yongkambanuwiligu puwiligu Anotoyegi waberek miziweki ngeragi ni ono purikki pakela logo yeik puwiligiyeng yongolok meibene. Kerewiyi, yongkambanuwiligu mabelege yeik puwiligiyeng yongolok mei purikku watabi puwiligu miza piyengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng mabiyeng logo Anotogo kalike mawinda paka ngalege yanagi ono.

17 Kapura kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimekke mizi puwekkerik ngeragi ni ono wizimowei Anotoyegi ni makngeze kuyangka wizimowei waberek mizi.

18 Togo nawili ni pilik mizi purikki iwaka ono, Anoto nigi Mango nugu pakeli onobokko keke iwaka, logo nigi Mangobek nugu liwik mizi piyengki pakelibokko kanga wazono nanagiyeng nanagi.

19 Teni ngabelakpekke pelege koyigeya king keya watabi tonuguyeng yeikki, purik wata koru watabiyeng ni namokko korowali kelemiyagi ma yombanu ngoweiwiligu watabiyeng ngoweiyagi ma koboyaugu korowali kelemiyagi, legi inigi kingyeng keya watabi wazonoyeng ngezeyeng kilisagelega wiyi kambeli nagani.

20 Pilik segeya king inuguyeng keya watabi inuguyeng yongkambanu watabiyengki yeik puwiliyegi sawelizo. Pilik mizi purago kanga inigi wazonoyeng paka ngalege yowiyagi, keya paka ngalege kanga inigi wazonoyeng yeikki ono, purik yombanu ngoweiwili ngoweiweki yabelagi ono ma wata koru watabiyeng ni namokko korowali kelemiyagi ono.

21 Tegi inugu paka ngalege Anotoyaga kanga wazono
weiyagi piyengki kumulizo, purik inugu kumuli piyeng wilek
kang inuguyeng mabiyeng tiya mani piyeng.

22 Wire nuguyau korik nuguwekki lambek. Wire piyaugu
kazing nigi yoklongko wei mizi yo keya to mizagimek waligeleni. Kazing mabilikmekke wilek kang nugubokko kazing ni
wiziyagimek waligeleniweki Yisugi wilangkarik nigi yungke
wiriyi pani kelemi. Tamizeige wilek kang nugubek pangka
purik kazing nugu yolu pumok pangka.
23 Kapura tamizeige wilek kang nugubek kaile purik korik
nuguwek mabuwek kusabanurikku kola logo kazing nugu
yolumek kaile. Tegi tamizeige nugu kumularik nigi yungkerik wilangka yolu nobiyeng miza kapura nigi yungkerik
kusabanu yolu purik nugu kumuliyeng kaile logo kusabanu
purik yemane panu wizinda.

24 Yombanu nakko yombanu ngai neyauyegi kemenak
yawe mizagi langai ono. Kazing mabilikmekke ini Anotoyegi
keli keya watabi king keya pulangai ngabelakpekkeyengkirau kemenak kelagi langai ono, purik ini nakyegi keli keya
nakyegi kiyebuk mizagi legi. Keya ini nakki keliragi kiriwei
keya nakki keliragi kezanga mani mizagi legi.

25 Piliktikki wiyeke nogo iniyegi pelik yei, ngeragi keya kai
wik ini wik yoluweki nagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani, ma kagorik korikwekke wakiyagi piyengki wilek ngelek
kumuli nagani. Purik wilek kang inuguyeng pangka yolu
pura ngeragi keremungke nagi puraga ngalege panu kani,
keya korikwekke kagorik wik wakiyi piyengka ngalege panu
kani. Tegi ngeragi inugu nagi piyengki weli keya kagorik
inugu wakiyagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani.
26 Winakwiligu yolu puragi pakeli. Winakwili yawe ngeriyi
onowili, ma ngeragi wawiya logo i namakke ngeragiyeng
kalike niweki wiyi onowili kani, kapura Anoto inigi Mango
paka ngalege yolubokko ngoluk puwili ngeragi yani kani.
Winak songonowiliyegi wiyeke Anotogo ngairik yemane kapura pugu iniyegi ngairik yemane panu.
27 Watabi pilik piyengki wilek ngelek kumuli pumokko ini
puwiliyaga nakki ngabelak pobokko wik yolugi pura yokolong panu kelemiyagi ma yeik? A'a', yeik. Mena wilek ngelek
kumuli pumokko wik yolugi pura yokolong panu kelemiweki
sawelagi langai ono legi ini watabi nayengkirau wilek ngelek
kumula meli nagani, yeik Anotoyegi wilekyeng ngalege wiyi.
28 Keya ini korikwekke kagorik wakiyagiyengki wilek
ngelek kumulira nangki? Purukpuruk Kailiyawamerekke

kumuli. Pumorok yawe mizi onomerek ma ngezemerekki wakiyagiyeng keremizi onomerek.

29 Kapura kerewiyi, Anotogo Kailiyawa purukpurukmerek palumu panu wakiyagiyeng mani. Koka walaka King Ngaibek Solomon meiyabek watabi keremungkeyeng kilimbek watabi palumu panu puguyeng wakiya kapura purukpuruk peyengko Solomongu watabi wakiya piyengki ngaira ula.

30 Anoto Kailiyawa songono mabek wokpekke yolu keya wangkowapekke ngoliyagi piyengki pi ngai yolu mizi legi pugu iniyegi mabilik waberek ngai wiziyagi kani logo pugu pilik mizagi kapura inugu purikki ngizi panu kumuli inugura songono panu.

31 Togo ngeragi nogoyeng talaga lewagi ma kairi nogobek talaga lewagi mizi ma kagorik nogoyeng talaga lewagi miza purikki wilek ngelek kumuli nagani.

32 Yongkambanu Anotoyegi iwaka ono puwili kang mabiyeng watabi pilik piyengki wilek kang tiya maniwili. Anoto inigi Mango paka ngalege yolubek ini ngeragi keya kai wik yolugiyeng wei keya kagorik wakiyagiyeng weiyagi purik pugu iwaka mena wilek ngelek kumuli nagani.

33 Kapura tamizeige were ini Anotoyegi wilek kang tiya mani keya inugu pi iniyegi ngai wizeibene kelemi keya pigi kazing pangka mizi pumokki wilek kang tiya mani mizi puwekke purik mabura pugu ini watabi ngoluk wik yolugi piyeng mabiyeng yanagi kani.

34 Tegi watabi wangkowapekke mizagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani. Wok wangkowapek watabi wangkowapekkeyengki keke kumulagibek. Watabi kuneng yokopekki piyeng kuneng yokopekkiyeng, wangkowapekkiyeng ono, Yisugu pilik yeiya.

7

1 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Namele keya nakyegi melebek yowi nagani, purik Anotogo niyegi melebek yowa nelegi.

2 Purik kazing nugu nazuwagawiliyegi meleyeng yowi mabilikmekke Anotogo niyegi melebek yowagi. Keya kazing nugu nazuwagawiliyegi pilik keleyi pumokki pangka Anotogo mabilik keleniyagi kani.

3 Ni yombanu nakki wirebekke kulugulurik pakela mowiyi kapura ni makngezegi wirebekke wak yolu puleigi pakeli onora nangki?

4 Ma ni wire ni makngezegibekke wakleigu talik pakelagi mizageya wizimowei ni nangki nakyegi pelik mei, Koli, nogo kulugulu wire nugubekke yolu purik wameliweki mena, mei?

5 Ni yombanu kiligang neyau lewabek kani. Wak wire ni
makngezegibekke yolu pulei were wamela logo ni wireyau
pangka ngai panu wizimowei nakki kulugulu wirebekki
purik wameli mangine.
6 Nugu keri wizing ngai mizimekyegi ngeragi mani ma
yeik? A'a', purik nugu ngeragi mana logo pulaga keri pi-
likmok yoweza sa logo ni limitagi. Kazing mabilikmekke
nugu yombanu ngago ngizi panuragi kumbakwiliyegi An-
otogi ngago walekta yani nagani, purik puwiligu niyegi
yeik ngago ngalik sanga kisi piyengko kanga nanagi. Nugu
liyengwiligi ingewerege kingyeng wiyi ma yeik? A'a', purik
puwiligu kingyengki iwaka ono logo yeik momane mei ku-
nagi. Kazing mabilikmekke nugu yombanu kangka kaile
kumuli wilibek miziyeng kilingwiliyegi Anotogi ngago ye-
manera kozak yei nagani, purik puwiligu yeik ngago kaile
sanga kisi piyengko kezanga nanagi.

7 Tamizeige ni Anotoyegi waberek mizi puwekke purik
mabura mawiyarekka mei purik Anotogo nanagi, keya ni
piyegi welageya purik mabura ni piyegi yolok ngelagi, keya
kang pugurikke ngago mei mizageya purik mabura pugu
kerewiya logo koli neiyagi.
8 Purik Anotoyegi nguk mei mologabok watabi pugu
nguk mei piyeng weik wei penanging keya piyegi weli
mologabok purik piyegi weik yolok ngeli penanging, keya
kang pugurikke ngago mei mizi mologabok purik Anotogo
kerewiya logo weik koli mei penanging.
9 Tamizeige ini mandikki mangowiliyaga nakki
marekpokko niyegi kambek nazik niweki nguk nei puwekke
purik nugu nigi marekpek kimbek niweki managi ma yeik?
10 Ma pugu niyegi kobulemek niweki nguk nei puwekke
purik nugu nigi marekpek kemale Kuluwekmek niweki man-
agi ma yeik? A'a', yeik.
11 Ini yombanuwili kaile miziwili kele kapura inugu inigi
mareknganwili ngeragi keya watabi wazono piyengka yani
miziwili. Mena, Anoto inigi Mango paka ngalege kaile nayen-
dau mizi onobok ini piyegi nguk mei puwili watabi kolokn-
gagono wazono piyeng yanagi ma yeik?
12 Togo kazing yongkambanuwiligu iniyegi keleyibene in-
ugu keli pumokko inugu mabilik puwiliyegi keleyizo. Pi-
lik pura Anotogi lo Mosego lende miza piyeng keya ngago
yombanu Anotoyaga weiya logo kozak kisiwiligu walige-
leyayengki solorik.

13 Keya kazing neyaugirik kazing panga ibeng
wizagomagiragimekki kang kiliyarikki kandik unatuba

panu, keya yereng puragi kazingmek kimeike yolurikki wiyeke yongkambanu kolokngagonowili puluweng yolok ngeli logo yeke ige kang.

14 Kapura kazing panga wik wizagomagiragimekki kang kiliyarikki kandik koru panu keya yereng puragi kazingmekke kangkirik yawe unatubarikki wiyeke yongkambanu ngelek onowili puluweng yolok ngeli logo yeke ige kang.

Togo nogo ngago pera iniyegi kozang yei, Ini wik wizagomagiraga kang koru panurik neing kiliya lizo.

15 Keya yombanuwili kanda ngaigu pelik kisagi, Anotogo teni wezayela logo tonugu ngago pugura iniyegi kozak yeiweki kisagi. Puwiligi korikyengki yeke ngalegerik liyeng sipsip ini ngangang yanagi langai ono puwili kelik kapura nogo puwiliyegi yeirik keri wizing ngai miziwili yei, purik yenge wilek kang puwiligiyeng kazing king wei keya kozanda weiyagi pumokki kerezi mizi keya kaile mizi piyengko wilak panu kani waberek panu. Puwiligu kisi piyengki ngizi kumuli nagani. Ngai panu koyizo.

16 Keya inugu pewiliyegi iwaka sagirik kazing puwiligu miziyeng keya watabi puwiligu kisi piyengka inugu iwaka sagi. Yengeleiyengki kumuli. Yengeleileigi wilekyengko yengeleilei ngenangailei mizi, purik teni yongkambanuwili were yengelei wilekyengki pakeli, wazonolei ma kailelei miza legi. Teni ngoyei wilekyeng mabung ingakmerekka tiyi ono kani ma kopi wilekyeng ingakmerekka tiyi ono kani.

17 Mabilik yengelei wazonoleigu wilek wazonoyeng keke wiragi, kapura yengelei kaileleigu wilek korowaliyeng keke wiragi.

18 Mabilik yengelei wazonoleigu wilek korowaliyeng wiragi ono, ma yengelei kaileleigu wilek wazonoyeng wiragi ono.

19 Yombanu nakko pakeliraige yengelei nalei yengelei wilek wazonoyeng wira meli ono puwekke purik pi yenge sologe winilekko kira logo panga yezizikke waliya wazamiyagi.

20 Yongkambanuwili yengeleiyeng kelik. Keya watabi puwiligu mizi keya kisi piyeng yengelei wilekyeng kelik. Pilik legi yombanuwiligu ngaigu kisi keya ngizi kisi piyengko puwili Anotoyaga lewawili purik ngaigu ma ngizi purikki inugu iwaka sagi.

21 Yongkambanu neyegi, Yemizibek, Yemizibek, kisi kambeli puwili mabuwili Anotogi ngaimekki pugu ngai yolu puragi kiliyagiwili ono. Pilik kisi puwiliyaga negi Mango paka ngalege yolubekki kelira mizi puwili keke ngai pugumekke kiliyagiwili.

22 Keya wok kalike Anotogo yongkambanuwili ngagozak
keleyagibokko kolokngagonowiligu neyegi pelik kisagi, Yem-
izibek. Yemizibek, yeik nugurage tonugu ulogo Anotogi
ngagora kozak kisa, keya yeik nugurage tonugu ulogo
yongkambanuwiligi yenge yungkeyengka kerewa kolokn-
gagonowili welagela wezayela, keya yeik nuguraga Anotogo
keke miziyeng tonugu kolokngagono miza mela kani legi teni
kiliya liweki, kisagi.
23 Kapura puwekkerik nogo puwiliyegi pelik yeiya to
melagi, Ulogorik keya mabek periktau ini nogowiliyaga nak
ono purik ne iwaka. Ini kaile kaile miziwili mena neyaga kazi
kuni, yeiyagi.

24 Ne kazing saweliwei pemek yombanu ngago nogoyengki
kerewiyi keya ngago piyengko miziweki kai piyeng mizi
pumologabok talik melegabek miza purikki kozak yeiweki.
Yombanu pumologabok yombu i namak ngiziweki mizibok
kelik. Pi i pugumak paka ngabelak kingyeng kilimbekke
ngalege ngiza.
25 Pilik ngiza logo kobo unatuba panuyau kula wiziga
kailing kai ngai unatuba kaiyageyarik kebarek kozambokko
imak ula yo keya to kelemiya logo i pumak topela melagi
nobiyeng kelemiya kapura imaktau urukang mizi ono,
purik imak kingyengki ngalege ngiza kopong kozang wiziya.
Yombu yakabok kangkabek kilimbek.
26 Kapura yombanu ngago nogoragi kerewiya kapura
purago miziweki kai piyengki kiriwei miza ono pumolo-
gabokyegirik pelik, pi i pugumak paka ngabelak kingyeng
kilimbekke ngiza ono, pi kaingimbekke yeik ngiza.
27 Pulaga kobo unatuba panuyau kula wiziga kailing kai
ngai unatuba kaiyageyarik kebarek kozambokko imak ula
yo keya to kelemiya logo i pumak urukang kelemiya logo
nguk namizi kawiye wala logo kemenak neneng ngela mela.
Yombu pok kangkabek kiling onobek. Kapura ini yombu
kangkabek kilimbokko miza pilik mizizo logo ngago no-
goyeng mabiyengki kiriwei mizi mizi purik ini kawiye wala
logo neneng ngela melagi ono, yeiya.
28 Yisugu ngagora weik yeik sawiya wiziga yongkambanu
piyegi kerewiyawiligu pugu waligeleyiyengki lelengkira.
29 Purik pi Yudawiligi lo piyengki waligeleyiwiligu waligeleyilik keleyi ono, segeya ngago pugura kozang yemanera kiling kozak kai logo pi ngai yemane yeikta kiling nakko kozak kailik kai.

8

1 Pulaga Yisu paka lewakpekka yerageya logo yongkam-

banu kolokngagonowili piyegi kalika kiriwei kuna.
2 Keya yombu kemegeme Leposimek meimek kiling nak
Yisuyegi weik lewa. Kemegeme Leposimek mei pumok
korikwek sok mizimek keya korikwekke wizing lewa meli
mizimek logo yongkambanuwiligu wizing piyeng kuming
kelemiya purik puwilirau kemegeme leposi pumokka yela
managi, legi yongkambanuwiligu kulili panu mizimek logo
puwili nak leposimek kiling purik pilikpok kezanga mani
mizimek. Logo yombanu pilikmek kilimbek Yisuyegi kayima
logo Yisugi yeikta yongolok meiweki pi Yisugi ingewerege
panga ngabelakke ingeyau laliya logo pelik nguk meiya, Yem-
izibek, tamizeige nugu keli mabura nugu ne yombiyangai
wazaniye logo yongkambanuwiligu neyegi kezanga nanagi
ono, meiya.
3 Logo Yisu melezik tungkula logo pi kebangkela logo
Yisugu pelik meiya to mela, Nogo mizagi keli. Ni yombiyangai
se, meiya. Nguk namizi mabuwekke yombanubek weik
yombiyangai sa.
4 Pulaga Yisugu piyegi pelik meiya, Nugu niyegi keleniya
peragi namele keya nakyegi kozak mei nagani, kapura
tenigi lo Mosego kaiya puragi kiriwei mizimo. Ni Anotogi i
walek yemanemakki yombu Anotoyegi kolak mizibokko ni
yombiyangai sa wazaniyarikki pakelibene kune keya pulaga
nugu pi wata namek Anotoyegi kolak mizagirikki wiyeke
mana logo pugu ula logo waliya logo ni weik yombiyangai
wazaniya puragi yongkambanuwiligu iwakagi, meiya.

5 Yisu panga yereng Kapaneyam meirage kambela. Pi
yerengke kiliya lawekke Rom Amiwiligi ngai nak Yisuyegi
wiriya logo piyegi saweliweki pelik kelegele meiya,
6 Yemizibek, yombu neyegi yawe mizibek panga ige ke-
megeme yemane mizageya. Inge keya mele puguyeng
mabiyeng ibeng logo pi yongomo mizagi langai ono keya pi
ngangang yemane panu mizi, meiya.
7 Pilik kai legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nogo pi
yombiyangai wazamiweki kangweki, meiya.
8 Pulaga Rom Amiwiligi ngaibokko Yisuyegi pelik meiya, Ne
pangkabek ono logo ni i nogomakke wiriyagi purik pangka
ono. Kapura mabelaga wizimowei yeik ngagorago kai logo
kemegeme neyegi yawe mizibekyegi pumok yeik sibene.
9 Purik nerau ngai yemizibekyegi kulengke yolu logo ne
watabi pugu kai piyeng mizi mizibek keya ami nawili neyegi
kulengke yoluwili. Logo nogo nakyegi, Kune, mei purik pi
kang. Keya nogo pangabokyegi, Ni koli, mei purik pi lewa.
Keya nogo neyegi yawe mizibekyegi, Pera mize, mei purik
pi mizi. Kazing mabilikmekke ngago nugura kozanda kiling

logo nugu yeik ngago yeiktago kai purik yombanu neyegi yawe mizibek yombiyangai kelemiyagi, legi yeik ngago yeiktago kai, meiya.

10 Yisu ngago puragi kerewiya logo lelengkira logo yongkambanu piyegi kalika kiriwei wiriya puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiyi. Yombu Yuda ono pobokko neyegi kozang ngizi panu kumuli kapura yongkambanu nalagawiliyaga nak ma Isileili mabuwiliyaga nakkorau neyegi pilik ngizi panu kumuli ono, yeik.
11 Ini kerewiya koyizo. Kalike yongkambanu Yuda ono kolokngagonowili pobokko neyegi ngizi panu kumuli pilik kumuliwili ngabelak panga yokmek lewagelayeng mabiyeng keya ngabelak panga yokmek kiliyayeng mabiyengkarau lewagi logo yereng Anotogo pigi ngaimekki ngai purage kiliya lagi logo inigi yelibungang kokawili Abalam keya Isak keya Yakop kiling mogosa logo ngeragi yemane miza ni nangai.
12 Kapura Anotogo ini Yudawili yereng puragi kangkirikki kangkere miza yowiya kele kapura ini kolokngagono puwiligu neyegi ngizi panu kumuli onorikki wiyeke ini yenge yerengke kusabanurikke wezayelagi logo pulogo kusabanurikke ini ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili inuguyeng ngiliti mizagiyagi, yeiya.

13 Yisugu puwiliyegi pilik yeiya logo pugu Rom Amiwiligi ngaibekyegi pelik meiya, Panga ige kambele. Nugu ngizi panu kumuli purikku nogo nugu kai pura miza nowiyagi mena, meiya. Logo mabuwekke Rom Amiwiligi ngaibekyegi yawe mizibek ngereke yombiyangai sa.

14 Togo Yisu Pitagi imakke yeke ige lawekke pulogo Pitagi yongokpumelegi panumele kemegeme korikwek yezingei panu mizimekka mizi logo lalektage iwek wizilege Yisugu pakela.
15 Tegi Yisu piyegi kanda mele puguzik kebangkela logo kemegeme korikwek yezingeimek piyaga yeik. Pi yangalek meiya logo Yisugi ngeragiyeng miza mowiya.

16 Pilik miza logo ibengke yokmek kiliyawekke yongkambanu kolokngagonowili puwiligi ingembungang kemegeme kerewawili yenge yongkambanuwiligi yungke ngaiweki kiliya yolu puwili Yisuyegi iza orowei wiriya logo Yisugu ngago landikku kerewawili welagela wezayela. Keya nawilirau kemegeme nalangaimokko mizi mizi puwili mabuwili yombiyangai wazaya.

17 Togo pilik miza pura koka walaka yombu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kaibek Isaya meibokko kaiya pura
weik ngizi lewagela,

Pi ngezebokko kemegeme tonuguyeng weiya yowiya. Keya
ngangang tonuguyeng ngezebokko wagela yowiya.
Isaya 53:4

Koka walaka Isayago pilik lende miza kapura Yisugu ke-
megeme yongkambanuwili yombiyangai wazaya puwekke
ngago pura weik ngizi lewagela.

18 Keya Yisugu yongkambanu kolokngagono pi yawereng
kelemirikki pakelawekke pugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Kai kolamiyabek wala uwei lalu
pangazuwagawekke kangweki, yeiya.
19 Mabuwekke yombu Mosegi loyengki waligeleyi nak
Yisuyegi kanda pelik meiya, Kiriwagabek, nugu kang wale
kang piyeng mabiyengke nerau niyegi sawela logo kiriwei
kangkibek kani, meiya.
20 Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Watawili yengelei
mele inguriya piyengki yungke iwekwili keya winak porora
wei mizi puwili iyeng ngiza logo iwekwili, kapura ne
yombanu paka ngalega kayimabek yolumek yareksa logo
kumanagi nariktau onobek logo tamizeige ni ne kiling kangki
purik towa mabiyaugi yolugi nariktau ono. Tegi ni were
waberek kumula logo neyegi saweliweki kaiyagirikki kai,
meiya.

21 Pulaga yombanu Yisugi ngago piyengki kerewiyawiliyaga nakko Yisuyegi pelik meiya, Ne niyegi sawelagi keli
kapura ne were negi mangobekyegi ngai yolu wizigeya pi
ibeng logo waliyi keya miza logo purik ne niyegi sawelagi,
meiya.
22 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, A'a', yombanu ngago
nogoragi kerewiyi ono puwili ibeng wezawiligu, puwiligu
yombanu ibengkiwili waliyi nangai. Kapura ni kele neyegi
saweli koli, meiya.

23 Pulaga Yisu wangleige tameneng meiya. Keya pugu
waligeleyiwilirau pi kiling kuna.
24 Puwili tagoneige nguk namizi kebarek unatubabek
kaibekke uli yongomo mizi logo wanglei kaibokko kolamiweki mizi kapura Yisu iwek kola wiziya.
25 Yisugu waligeleyiwiligu pi waliya kelemiya logo piyegi
pelik meiya, Yemizibek, teni kaiyaga niweki mizi mena teni
yaliya wazaye, meiya.

26 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini wilek
ngelek kumulira nangki? Nogo iniyegi ngaigi langai purikki
ngizi panu kumuli inugura songono panu, yeiya.

Pulaga Yisu yangalek meiya logo kebarekpek keya kaibek-
tau ngalik yeiya logo kebarekpek weik yeik sawiya keya
kaibektau weik yelakkelek wiziya.
27 Pilik mizawekke puwili lelengkirara koya keya nakko
nakyegi pelik meiya, Yombanubek talikpek logo kebarekpek
keya kaibektau pugu kairagi kerewiya logo kiriwei mizi,
meiya.

28 Pilik miza logo wangleige ngalengale kuna logo waleleige
puwili Kai Kalili lalu pangazuwagawekke ngabelak Kegesa
meibekke kanda wila wiya. Yisu wangleiga yangalekta
panga kaingimbekke luwezara tawizeige pura pi yombanu
kerewawiligu kebangkela yolu logo mosindaga yolu neyau
yoromaure miza. Piyau kozang panu keya wizing panu
logo yongkambanuwili kazing piyaugu yolu puluweng neing
kunagi langai ono.
29 Nguk namizi kerewa puwiligu kemenak ngalizi pelik
kek kisa, Yisu Anotogi Marekpek, nugu teniyegi nangaiyeng
keleyiweki mizi? Wok ngangang pilik yanagibek ngoluk
kapura nugu pelege lewa purik teni were ngangang yaniweki
ma talik, kisa.

30 Panga koweige liyeng kabe kolokngagono namek ngeragi
ni yo keya to mizageya koyilege.
31 Kerewawiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Tamizeige
nugu yombuyauyaga teni welagela wezayeli purik mabura
teni liyeng kabe panga pumokyegi kiliya wezayele, meiya.
32 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini welagela kuni,
yeiya.

Pulaga kerewawili yombuyauyaga welagela panga
liyengwiliyegi kiliya yabela. Nguk namizi liyeng kabe
pumok mamok lewakpekka nginda kanda wilekwekka yenge
kaibekke kiliya logo kaiyaga na.

33 Yombu liyengwiliyegi yaka ngai koyimawili yaka miza
puragi pakela logo kazi yereng yemanerage kambela. Pulogo
puwiligu yaka liyengwiligu miza puragi kozak yeiya, keya
yombu kerewawiligu kebangkela wiziya piyauyegi keleya
puragi kozak yei miza.

34 Nguk namizi yongkambanu yereng puragemek mamok
Yisu yoromaure miziweki kambela. Kanda puwiligu pakela
logo puwili kulilimokko kolarikki wiyeke puwiligu Yisu
nalege kangweki kelegele meiya.

9

1 Pulaga Yisu ngereke wangleige tameneng meiya logo kai
kolamiyabekke pezuwage wala uwei yo. Pi yereng ngeze-
bekkirage kang yongobela.
2 Kanda pulogo nguk namizi yombanu nawili Yisuyegi
yombu inge keya mele ibeng nak yolumek puguyeng kil-
ing lalektikke ngalege wageliwei wiriya. Puwili Yisugu pi
yombiyangai wazamiyagi langai purikki piyegi ngizi ku-
mulirikki pugu pakela logo yombu inge keya meleyau ibe-
mbekyegi pelik meiya, Aik, kazi mizi wak, kozang wizimo
purik nogo kaile nuguyeng weik tumula logo keremareke
wezameli kani, meiya.
3 Yisu pilik kai legi yombanu Mosegi loyengki waligeleyi pu-
logo mogosa koya puwili ngezewili pelik kumula, Yombanu
pobok pilik kaiyagi onobek, purik pugu kai purik pi Anoto
kiling pangka pangka kai yagenda legi, miza.
4 Keya Yisu puwiligu liwik kumula piyengki iwaka wiz-
iga pelik yeiya, Inuwa ya inuguyengke kaile pera kumulira
nangki?
5 Yawe nangaira yemane onora, kaileyeng tumula logo
wezamelagira ma yombu inge keya meleyau ibeng nak
yombiyangai wazamiyagi pura? Tamizeige ne yaka inge keya
meleyau ibembekyegi pelik mei, Nogo kaile nuguyeng tu-
mula logo wezamela, mei purik ini pi wameik kai ma ngaigu
kai kisagi, kapura tamizeige ne yombu inge keya meleyau
ibembekyegi pelik mei, Yangalek meiya logo kune, mei purik
ini ne wameikpek ma ngaigubek miza legi iwakaweki.
6 Ne yombanu paka ngalega kayimabek logo yongkambanu
ngabelakpekkewiligi kaileyeng tumuliweki pangkara kilim-
bek logo ini purikki iwakaweki nogo yaka yombu inge keya
meleyau ibembekyegi pelik mei yagenda, Ni yangalek meiya
logo yolumek nuguyeng weiya logo i nugumakke kambele,
mei yagenda.
7 Mabuwekke yombanubek luweza logo panga i ngeze-
bekkimakke kuna.
8 Keya yongkambanu kolokngagonowiligu pilik miza
puragi pakela logo kazi mizageya koyimowei Anotogi yeikta
yongolok meiya, purik pugu weik yombanuwiliyegi kozang
pilikyeng miziwekira yana kopong.

9 Yisu pulumeng wiya logo pi ngabelak libu kang kuni-
mowei tapakeleige yombu king takis weibek, yeikta Matiyu
meibek, opis pugumakke mogosa wizilege Yisugu piyegi pelik
meiya, Ni ne kiling saweliweki kiriwei koli, meiya. Logo
Matiyu yangalek meiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei
kuna.

10 Kalike wok nakke Yisu kiling pugu waligeleyiwili panga
Matiyugi imakke ngeragi nageya tagogei yombanu kolokn-
gagono king takis wei piyengka nayeng ngowei miziwili
keya yombanu kaile mizi nawilirau kanda logo puwili kiling
mogosa logo ngeragi na.
11 Yombanu Palisiwili meiwiliyaga nawili Yisu kiling puwili
ngeragi nirikki pakela logo puwili sisik sara koyimowei ka-
like Yisugi yombu ngezebokko waligeleyi puwiliyegi pelik
nguk yeiya, Inuwagi yemanebek yombu yaka king takis wei
piyengka nayeng ngowei miziwili keya yombanu kaile mizi
nawili kiling ngeragi ni mizira nangki? Pi pilik mizi purik
pangka ono, yeiya.
12 Yisugu puragi kerewiya logo pelik yeiya to mela,
Yongkambanu wazonowili totayegi kang ono, kemegemewili
keke totayegi pakeli kangwili.
13 Anotogi Kapiya Walek Osiyago lende mizarikki sangkela
logo ngago peragi solorikki iwakaweki kambelizo,

Inugu neyegi watawili kolak kelibene waliya nani puwekke
purik ne wilik kapura inugu yongkambanuwiliyegi
yalek miza logo wazono mizi puwekke purik ne wilik
panu. *Osiya 6:6*

Togo inugu purikka iwaka siweki ne kayimarik ne
yongkambanu ngezewiligu ngezewiliyegi pangkawili mizi
puwiliyegi kayima ono, ne yombanu kaile mizi puwiliyegi
kayima logo puwiligi kazing kaile miziyengka kowitibene
yeiweki kayimabek, yeiya.

14 Kang narage Yowan kaimelibekyegi kiriweiwili Yisuyegi
kayima logo pelik nguk meiya, Teni kazing wilek kang
mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki
ngeragi ni ono mizimek mizi keya yombanu Palisiwili
meiwiliyegi kiriwei puwilirau mabilik mizi kapura yombu
ni makngezego waligeleyiwili kazing pumok mizi onora
nangki?
15 Pilik meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Yek tek
nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai ku-
muli. Yongkambu weiwekkerik yombu yongok weiyagi-
bokko ingenazewili ngeragi miza yaniweki miza logo yani.
Puwili wilik kagowindikku mizagewiyege pi kiling mogosa
logo ni. Kazing mabilikmekke neyegi kiriweiwili ne kiling
koyimowei menalege ngeragi ni kapura kalike yombanu
neyegi kumbak mizi puwiligu neyegi kiriweiwiliyaga niza
orowei puwekke puwili ya kunengmokko mizagewiyege kaz-
ing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya
maniweki ngeragi ni ono mizimek mizagi kani, yeiya.

16 Keya kazing yombanu Palisiwili meiwiligi weremek keya
Yisugi kazing wikmek sawela nelegi puwili waligeleyiweki
Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Nakko
melewangka wik narikka walerik ngela logo paka mele-
wangka were koliyarikke lolo ulagi ono. Tamizeige pi pi-
lik mizi purik melewangka wiktik kaile mizagi keya mele-
wangka wererik ngoluk sobok wiziyagi.
17 Keya yombanuwiligu kai waing wikpek keremizi-
wekkerik were puwili kik wata korik wikyeng keremizi
logo kai waing wikpek kubuli. Puwili kai waing wikpek
panga kik wata korik wereyengke kubulagi ono. Puwili pilik
miza purik kai waing wikpek sibesibe wari lewawekke wata
korik wereyeng potora logo waimbek panga ngabelakke
kubula welagi keya kik wata korikyeng yeikki. Piliktikki
wiyeke kai waing wikpek panga kik wata korik wikyengke
kubuliweki. Kazing mabilikmekke negi kazing wikmok
kazing weremekke sawelagi ono, yeiya.

18 Yisu ngoluk puwiliyegi yaka pura kozak yeiyageya
tawizeige pura Yudawiligi i walek songonomakki ngai nak
Yisuyegi kanda pigi ingewerege pulogo yeik pugura yon-
golok meiweki ingeyau laliya logo pelik meiya, Kolomandik
negi yangomele mabek ngolukku ibeng. Kapura nugu mele
nuguzik pigi ngalege walamiweki koli, purik pi ngereke wik
yolugi, meiya.
19 Tegi Yisu yangalekta piyegi kiriwei kuna keya pugu
waligeleyiwilirau piyau kiling kuna.
20 Yisu yagoneigeya yongok namele wok iwi walayeng weik
yeik ono, kirisimasi meleyau keya pongo ingenazikka neyau
piyeng iwi walageya wizagomimele wiriya logo Yisuyegi
kalika kiriwei kuna logo kagorik pugu yeke ngalege waki-
yarikki pongo walemekka kuming kelemiya.
21 Ngezemologo kumularaga pelik kaiya, Ne korik
puguwek ma kagorik yeke ngalege wakiya puriktau mele
nogozikku kuming kelemiya mabura ne yombiyangai
wiziyagi, miza. Tegi yongokmolo kagorik yeke ngalegerikki
pongo walemek kuming kelemiya.
22 Yisu kowita to mela logo piyegi pakela logo pugu piyegi
pelik meiya, Yongokpanumele, kazi mizi wak, kozang wiz-
imo, nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni weik yombiyan-
gai wazaniya mena, meiya. Nguk namizi mabuwekke yon-
gokmele yombiyangai sa.
23 Pulaga Yisu yeke Yudawiligi i walek songonomakki
ngaibekki imakke lewagela logo pugu yongkambanu pul-
ogo yeke ige kolomandikmeleyegi wiyeke kolanduwewek uli
keya ingkeya ngabik yemane miziwiliyegi pakelawekke

24 pugu pelik yeiya, Ini mabuwili yenge yerengke welagela
kuli. Kolomandikmele ibeng ono, pi yeik ngoluk iwek kola
wizinda, yeiya. Kapura puwiligu piyegi ngizi panu kumula
ono kopong puwili Yisuyegi songomeiya mena.
25 Togo yongkambanuwili yenge yerengke welagela weza-
yela logo pulaga Yisu yeke ige kolomandikmele wazamiya-
makke la logo pugu kolomandikmelegi melezikka weiya logo
kolomandikmele yangalek kelemiya.
26 Pilik miza logo ngago yawe kozang mabek miza puragira
ngabelakpokko ululu miza mela.

27 Pulaga Yisu yereng pura wiya logo pi yagoneiga yombu
wireyau kusa neyau piyegi kalika kiriwei kuna. Piyaugu pe-
lik ngalizi kek meiya, Yisu, ni tenigi yelibu koka ngai yemane
Tawiti meiyabokki mareknganwiliyagabek logo Anotogo
teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok purik togo iwaka legi
teyegi yalek mize, mei keya mizi kai kang kuna.
28 Togo Yisu i namakke yeke ige kiliya lawekke yombu
wireyau kusa piyaurau yeke ige kiliya la. Piyegi kanda
logo Yisugu piyauyegi pelik nguk yeiya, Yaligu nogo yali
yombiyangai wazayagi langai purikki neyegi ngizi kumuli
ma yeik, yeiya. Piyaugu Yisuyegi pelik meiya to mela, Ei, Yem-
izibek, nugu pilik mizagi langai purikki togo ngizi kumuli,
meiya.
29 Togo Yisugu wire piyaugiyau kuming kelemiya logo pelik
yeiya, Yaligu neyegi ngizi panu kumuli legi yaliyegi pilik
lewageliweki, yeiya.
30 Mabuwekke wire piyaugiyau weik ngaiwila.

Pulaga Yisugu piyauyegi kozang pelik yeiya, Yaligu peragi
namele keya nakyegi kozak mei nagani, yeiya.
31 Kapura yombanu yaka piyau pulumeng wiyawekke
piyau ngagoluk kambela ono, yongkambanuwiliyegi ngago
Yisugu yombiyangai wazaya pura kozak yei yongomo miza
logo Yisugi yeikta ngabelakpokko ululu miza mela.

32 Keya yombanu yaka piyau Yisu wezamiya logo yombanu
nawiligu yombu nak kerewabokko yenge yungke kiliya logo
kilira waliya mowiya kopong ngago kaiyagi langai ono,
ngagoluk yolu nak Yisuyegi miza orowei kayima.
33 Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela
wezamela mabuwekke yombanubektau weik ngago
kai. Yongkambanu wawere ulamek mamok pakela logo
lelengkira logo nawiligu pelik kisa, Tonugu yawe kozang
pilik nararau ngabelak tenigibek mabokko ulogorau pakela
ono, kisa.

34 Kapura puwiliyaga yombanu Palisiwili mei puwiligu pelik kisa, Talik miza logo Yisu kerewawili welagela wezayeli? Takko pi kozanda mana? Kerewawiligi yemanebek, Sadang, pugu Yisu kerewawili welagela wezayeliweki kozanda mani kani, kisa.

35 Togo Yisu yereng songono keya yemaneyengke pakeliwei yongomo mizi kai kambela. Keya pi puwiligi i walek songonoyengke yeke ige la logo pugu yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleyi keya ngago wazono Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliyagira yani miza. Keya pugu yongkambanu kolokngagono kemegeme nak nalangaimek keya ngangangyeng kilingwili miza puwili mabuwili yombiyangai wazayi mizi kai kambela.
36 Yisugu yongkambanu kolokngagono panuwiliyegi pakelawekkerik pi yalek panu miza. Puwili kuneng kolokngagonoyengko kola kapura sawelagi naktau ono purikki pugu pakela logo pelik kumula, puwili liyeng memeng puwiliyegi ngaigi naktau onowili kelik, purik liyeng memeng pilik puwili yeik wazewaze wei mizi logo koweige kelemi kanda suwei mizi. Logo yongkambanu kolokngagono pewilirau mabilik.
37 Pilik kumula logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Watabi kolokngagono weik yaweyengke kuk wizinda kapura watabi piyeng menalege wawiyagiwili keremungke ono.
38 Tegi ini yaweleigi mangobekyegi waberek mizizo logo pugu yawe puguleige ngeragi kuk piyeng menalege wawiyagi nawilirau wezayelibene nguk meizo, yeiya.

10

1 Pulaga wok nakke Yisugu ngezebokko waligeleyi meleyau keya pongo inge nazikka neyau puwili piyegi wiriyiweki yeiya. Logo puwili weik kanda logo pugu puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga wezayeli, keya yongkambanu kemegeme nak nalangaimek keya ngangangyeng kilingwili yombiyangai wazayiweki pangkara keya kozang pugura yana logo yawe pugura mizi kambelibene.
2 Yombanu meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili Aposolowili meiwili, puwiligi yeikyeng peyeng, werebek Simong yeik nara Pita meibok, keya pigi sakpek Enduru, keya neyau Jems keya pigi sakpek Yowan Sebetigi marekyau.
3 Keya Pilip keya Patolomiyu, keya Tomasi keya Matiyu ulogo king takis weiyabek, keya Alapiyagi marekpek Jems, keya Tariyasi.
4 Keya Saimon yombu Selete Yudawili Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe miziwiliyaga nak logo puwiligu pi

Saimon Seletebek meibek, keya nak Yuras Isaliyoto, yombu kalike Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

5 Yisugu meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili ngago kiriwei mizagi peyeng kiling kang wezayela, Yawe nogora mizageya koyimowei ini Yuda onowiligi ngabelakpekke kang nagani, keya yongkambanu ngabelak Sameriya meibekke yoluwiliyegirau kang nagani.
6 Purik segeya yongkambanu Yudawiliyegi kunizo, purik puwili liyeng memeng ngai puwiligibek wezamiya logo piyaga koweige koyimi puwili kelikwili, legi puwiliyegi kambelizo.
7 Puwiliyegi kanda pelik kozak yeizo, Mabek wokpekke Anotogo weik pigi ngaimekki ngai yolu legi kiliyiweki koli logo Anotogo iniyegi ngaiweki kelemi, yeizo.
8 Keya inugu pura kozak yeiyageya koyimowei kemegemewili yombiyangai wazayizo, keya yombanu kemegeme Leposimek meimek kiling puwilirau yombiyangai wazayizo, keya ibengwili yangalekta wik wazayizo, keya kerewa yongkambanuwiliyegi ngai yolu puwili welagela wezayeli mizizo. Ini kozang piyeng mizagira yeik weiya legi mabilik peyeng yeik mizizo.
9 Watabi orowei kelemi kangki nayeng wari nagani, keya king ma koli ma siliba nayeng
10 kik kalokyengke wari nagani. Ma kagorik yeke ngalege wakiyagi nariktau kikkikke wawela logo wari nagani, ma ingegangyau ma lukunglei wari nagani, yeik inugu wakiyagi mabiyeng kiling kambelizo. Purik yombu yawe mizibek yawe pugu miziragi wiyeke ngeragi keya pulangaiyeng mani purik pangka.
11 Ini yereng yemane narage ma songono narage kiliya la logowekke yombanu pangkawiligu koli keleya logo ini iza orowei i puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura i mabumakke koyi kanda kangki puwekke yereng pura wiya logo kang mizizo.
12 Keya ini i namakke yeke ige kang puwekke purik mabura were yongkambanu i pumakke yoluwiliyegi pelik yeizo, Wilek kang inuwagiyeng ngezege sara koyimiweki, yeiya logo Anotogi ngago wazonora yanizo.
13 Tamizeige yombu wilek kang ngezege saragi kelibek i pumakke wizilege purik wilek kang pugubek ngezege sara weiyagi. Kapura tamizeige pilik naktau ono purik mabura ngago ngezege saragi pura ngereke ni makngezeyegi yogi.
14 Tamizeige ini yereng narage lewa logo pulogowili iniyegi koli keleyi ono keya ngago wazono puragi kerewiya logo wilek kang puwiligiyengko wei ono puwekke purik mabura

yereng pura wiya wazamizo logo puwiliyaga mele inuguyeng kaigesizo logo puwili Anotogo puwiliyegi wilik ono keya inugu ngereke yereng purage puwiliyegi ngago wazonora kozak yeiweki yogi ono purikki puwili iwaka si nangai kani.

15 Kerewiyi, nogo iniyegi ngizi panu kozak yei, Wok kalike Anotogo ngagozak mizagibekke purik yongkambanu yereng Sorong meiraga keya Komola meiraga koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi kapura yongkambanu yereng puraga iniyegi koli keleya ono puwili keya ngago inuguragi kerewiya logo wei ono puwili wokpokko ngangang yemane panu weiyagi.

16 Togo ini nogo wezayeliwili mena kambelizo. Keya kerewiyi. Nogo ini koloyakamandik songonowili kelik yombanu kaile iniyegi ngangang keleyi keya kuneng yanagiwiliyegi wezayeli purik nogo iwaka wizinda, legi ini kazing kemalewiligu mizi pilikmekke mizizo, purik pilik watabi inugu mizagiyengki waberek panu kumulizo. Keya kazing winak Kuwemimiwiligi pilikmekke mizizo, purik pilik yongomo mizi kunimowei nak kilindau ngai keli nagani, mabuwili kiling kuzige sara koyizo.

17 Ini ngai waberek panu, purik ini yawe nogora mizirikki wiyeke yombanuwili iniyegi kumbak mizagi logo ini kebangkela logo puwili ini ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi iza orowei kunagi, keya nawiligu ini i walek songono puwiligiyengke yeke ige wizale yelagi kani.

18 Keya ini kapmanwiligi ngai yemanewili keya Yuda ono King Ngaiwiligi wiregerau neyegi kiriwei mizirikki weraga luwe wazayagi. Puwekke ini puwiliyegi neyegi langai kozak yei keya ngago nogo iniyegi waligeleyaragi langai kozak yeiyagi.

19 Kapura puwiligu ini kebangkela logo iza orowei ngagozak miziweki kangwekke were pobilik wilek ngelek kumuli nagani, Teni ngago talikyeng kisagi, pilik kumuli nagani.

20 Purik puwekke Anotogi Kung Walekpokko iniyegi ngago inugu kisagi pura wazono kisiweki kangka wazonobek yanagi legi.

21 Keya yombanuwiligi si keya sakwiligu ngezewiligi si keya sakwili yombanu puwili yelagiwiliyegi iza yanagi. Keya yombanuwiligu puwiligi yango keya marekngangwiliyegi mabilik keleyagi, keya koloyakongwiligu puwiligi panu keya mangowiliyegi mabilik keleyagi.

22 Keya ini yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke yongkambanu mabuwiligu iniyegi kumbak mizagi

kani, kapura yombanu kunengyeng keya ngangang
wagelageya wizimowei neyegi ngizi kumuli pura kozang
kebangkeli kanda wila wiyi ngizige mologabok Anotogo wik
wizagomagiragi yaliya wazayagimelegabek.
23 Keya tamizeige puwiligu ini yereng narage ngangang
keleyi ma kuneng yani mabura yereng narage kazi kambe-
lizo. Nogo inuwayegi ngago wameik pera kozak yeiweki mizi,
ini Isileiliwiligi ngabelakpekke yereng piyengke yawe nogo
yana pura ngoluk mizi yagoneiga ne yombanu paka ngalega
kayimabek ngereke yogi kani.
24 Keya puwiligu ini ngangang yanagirikki nogo ngago
saweliwei nara pelik kozak yei, Mandik kapiya mizi nak
waligeleyi pugubekyaga ngalege ono, ma yombanu yawe
mizi nak ngai pugubekyaga ngalege ono.
25 Kapura mandik kapiya mizi nak waligeleyi pugubek
kelik pilikweki mizi purik pangka. Keya yombanu yawe
mizi nak ngai pugubek kelik pilikweki mizi purik pangka.
Tamizeige yombanu neyegi kumbak miziwiligu ne, imakki
mangobekyegi pelik kisi, Ni kerewawiligi ngaibek, kisi purik
mabura puwiligu mabilik ini, yombanu i nogomakka yolu
puwili mabuwiliyegi ngago kaile panu yeiyagi.

26 Pilikta miziweki mizagi legi ini yongkambanuwiligu
iniyegi mizagirikki kulili mizi nagani, purik puwiligu kaz-
ing kaile mizi piyeng Anotoyaga liwik wiyagi langai ono.
Purik kazing kaile puwiligu ngokmorokta wiya piyeng kalike
kimeike walimizagiyeng keya kazing kaile puwiligu mizi
wizigeya liwik yolu piyeng wangki kalike kimeike kawela
wiyagiyeng kani.
27 Ngago nogo iniyegi tonuwa ngezera kekewekke kozak yei
pura inugu yongkambanuwiliyegi kimeike kozak yeizo, keya
ngago nogo iniyegi yeke ige ngezege kozak yei pura kalike
inugu yongkambanu mamokki kelengke ngalizi kozak kisizo.
28 Keya nogo miziweki yeiya piyeng mizagirikkirik
yombanu korik yeikwek ula logo ibengki kapura wilek
kambek keya kumbekki nayendau kaile kelemiyagi langai
ono puwiliyegi ini kulili mizi nagani, purik segeya Anotoyegi
purik pi korikwek weiya logo wilek kambek keya kumbek
pongo yereng yezi kusagi onozik ngoriraga yomizora
wezamelagibokyegi kele ini kulili mizizo.
29 Yongkambanuwili winak songono winak Kemengiwili
kelikwili neyau king korok nalikki ngane wei logo Anotoyegi
wata kolak kelibene miziweki purik ini iwaka. Winakwili
yeik songonowili kapura tamizeige Anoto inigi Mangobekki
kelira ono purik mabura winak songono pilikmek pongo
ngabelakke kawiye walagi ono.

30 Kapura ini yombanuwiliyegirik, kebi inuguyengka kebi
nganelek piyeng mabiyeng pugu sangkela.
31 Purikku walimizi purik yombanu wamenak winak
kolokngagono puwiliyaga ngalege mizi yagenda. Tegi An-
otogo iniyegi ngai wizinda legi kazi mizi nagani.

32 Yongkambanu mamokki wirege yeik nogora kawela wiy-
imologabok kalike ne Anoto negi Mangobek paka ngalege
yolubekki wirege pilik kawela wiyabokki yeikta nogo kawela
wiyagi.
33 Kapura tamizeige yombanu nak yongkambanuwiligi
wirege neyegi kezanga nani purik mabura kalike ne Anoto
negi Mangobek paka ngalege yolubekki wirege piyegirau
kezanga managi.

34 Inuwago kumularik ne ngabelakpekke kazing
yombiyangai yongomo mizagimek keremiziweki kayima
nobiyeng? A'a'. Ne pelege yawe yongkambanuwili ngai
neyauge sanga mizagi pura miziweki kayima, purik nawili
ngago nogoragi ngizi panu kumulagi keya nawili ngago
nogoragi ngizi panu kumulagi ono legi.
35 Yombanu nak ibuwili pelik sanga mizagi, koyambek
mangoyegi ngai mizagi, keya kolomele panuyegi ngai mizagi,
keya koyambekki yongokpumele pigi palikmeleyegi ngai
mizagi kani.
36 Logo yombanu nakko neyegi kelirikki wiyeke pigi ingem-
buwiligu piyegi ngai mizagi.
37 Tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei mizagi kai
purik mabura pigi keli pura neyegi yemane panu keya panu
keya mangoyegi keli pura songonoweki kapura tamizeige pi
pilik mizi ono purik mabura pok yombanu neyegi pangka
kiriwei mizagi onobek. Keya tamizeige nak neyegi keli logo
neyegi kiriwei mizagi kai purik mabura neyegi keli pura pigi
yango keya marekwiliyegi keli puraga yemaneweki, kapura
tamizeige pi pilik mizi ono purik mabura pok yombanu
neyegi pangka kiriwei mizagi onobek.
38 Keya tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei
mizagi kai mabura ngago nogora kerewiyi keya negi
wiyeke ibengkirikki kulili ono keya ne kiling kazing nogo
kangmokko kuniweki, kapura tamizeige pi pilik mizi ono
purik mabura pok yombanu neyegi pangka kiriwei mizagi
onobek.
39 Kapura yombanu neyegi wiyeke ibengkirikki kazi mizi
logo ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang
kebangkeli mizibok pi Anotogi wiregerik ibeng logo wik wiz-
agomagira weiyagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu

kumula logo pulaga wilek kang pugubek keya wik yolugi pugura neyegi tiya mani mizibok ibeng wizagomagi ono, pi paka ngalege wik wizagomagira weiyagi.

40 Weik nogo ini wezayeli logo yombanu ini nogo wezayeli-
wiliyegi koli keleyi puwili iniyegi koli keleyi purik neyegirau
keleni yagenda, keya yombanu neyegi koli keleni puwili ne
wezanelabokyegirau koli kelemi yagenda.
41 Nogo yombanu nak wezamela kopong pi ngagora kozak
kai logo pok ngagora kozak kairikki wiyeke koli kelemiya
puwili, pokko kanga weiyagi mabilikta puwilirau weiyagi.
Keya yombanu pangkabek yarolege pakela logo pi ne pangk-
abekyegi sawela kopong piyegi wazono kelemiyabok purik
pok pangkabokko kanga weiyagi mabilikta weiyagi.
42 Keya nakko yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak
yarolege pakela logo pi neyegi yawe mizirikki wiyeke pi
yeik kai wik songono nangezi nibene mani puriktau pugu
wazono miza puragi wiyeke Anotogo pi kanga managiyeng
wei penanging, yeiya.

11

1 Togo Yisugu yombanu meleyau keya pongo ingenazikka
neyau ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago kiriwei mizagi
piyeng kozak yeiya logo pi pulumeng wizamiya logo
yereng pulogo merekeyengki kambela. Kanda pulogo pugu
yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleyi keya
yana.
2 Wok nakke Yowan kaimelibek wigirimakka wigira wiz-
igeya pugu waligeleyiwiligu piyegi Yisu Kilisibokko Anotogo
keke miziyeng mizirikki kozak meiya. Tegi Yowan kaimeli-
bokko yombanu pi ngezebokko waligeleyiwiliyaga nawili
Yisuyegi nguk meibene ngago pelikta kiling wezayela, Ma ni
yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni
ngoluk nakyegi yuke yolugi, meibene wezayela.
3 Puwili Yisuyegi kandawekke Yisugu Anotogo keke
miziyeng mizageya wizilege puwiligu pakela.
Puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Yowan kaimelibokko niyegi
pilik nguk neiweki teni wezayela logo pugu pelik kai, Ni
yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni
ngoluk nakyegi yuke yolugi ma talik, kai, meiya.
4 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yowanyegi
inuwago mabek pakeli keya kerewiyi miza piyengki kozak
meizo.
5 Piyeng pelikyeng, wireyeng kusawili ngereke pakeli,
keya inge keya melegawere ibengwili keya inge koruwili
ngereke yongomo mizi, keya kemegeme Leposimek

meimek kilingwili ngereke korikyeng yombiyangai wazayi, keya kerangangyeng waliyawili ngereke kerewiyi, keya ibengwili ngereke yangalekta wik yolu keya yongkambanu watabiyengki yeik puwili Anotogi ngago wazono puragi kerewiyi. Inuwago Yowanyegi piyengki kozak meiweki kandobeli.

6 Keya perarau inuwago piyegi kozak meizo, Ne yombanu kalike lewagi kaiya mabok logo ngizi panu kumuli keya purikki kangka neyau onobekyegi wilikwilikta yolu, meizo, yeiya.

7 Yombanu ngago Yowangira weiyawili weik kuna wizigeya Yisugu Yowanyegi langai yongkambanu wawere ulawiliyegi pelik yeiya, Ini kurung yeik Yowan kaimelibokko wizagomawekke kambela puwekkerik ini nangaiyengki pakeliweki kambela? Ini Yowan yengelik kebarekpokko orowei mizi piyeng kelik kozang ono nobiyeng pakeliweki kambela? A'a'.

8 Mabura ini nangaiyengki panga pulogo pakeliweki kambela? Ma yombu nak watabi wik wazono nayeng wakiyabekyegi pakeliweki kambela? A'a'. Yombu wik pilik piyeng wakiyi keya watabi kolokngagono piyeng kiling puwili yombanu ngai yemanewiligi i wazono yemane piyengki keke yoluwili.

9 Logo ini yombu pilikpok pakeliweki kambela ono mena, takyegi ini pakeliweki kambela? Ma ini yombu Poropek mei, yombu Anotoyaga ngagora weiya logo yongkambanuwiliyegi kozak kai nakyegi pakeliweki kambela? Ei, wameik. Kerewiyi. Yowan yombu Anotogi poropek pilikpek kele kapura pi poropekwiliyaga ngalegebek.

10 Purik pi mabokyegi langai Anotogi Kapiya Walektikku Ne pigi Marekpekyegi pelik kaiya,

Kerewiye, ni kalika kangkine kapura nogo were ngago nogora oroweibek wezamelagi. Pi nigi kazing kunagimek kangkere mizagi kaiya, yeiya. *Malakai 3:1*

11 Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngago nogora wameik panu kani kerewiya koyizo. Yongkambanu ngabelakpekke wizageya koyi kayimi pewiliyaga Yowan kaimelibek ngalege panubek kapura pewekka yombanu yeiktarau ono nak ngago nogoragi kerewiya logo nogo piyegi ngaiweki keleni mologabok Yowanyaga ngalege panumelegabek mizagi.

12 Weik Yowan kaimelibokko weik solo ngago yana puraga kang kang mabek pewekkerik Anotogo pigi ngaimekki ngairik kozang lewagela keya yongkambanu solo wamenarikki wiyekemek mamok nak nak panga Anotogi ngaimekki kiliya kuniweki kozang yawe mizi.

13 Koka walaka Anotogi lo Mosego lende miza mabiyeng
keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili
mabuwiligu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kai Ilaya kelik nak Anotogo pigi ngaimekki weik solo ngai
puwekke lewagi kisa.
14 Logo tamizeige ini ngago puwiligi piyengki ngizi panu
kumulagi purik mabura yombanu Ilaya kelik pek weik
lewagela logo pi Yowan pok legi purikki ngizi panu kumuli.
15 Yombanu kerangang kerewiyagiyeng kilingwili mabura
waberek kerewiyizo.

16 Mena, nogo ini yongkambanu mabek perage nga-
belakpekke yolu pewili watabi nangaiyeng kelik kaiyagi?
Nogo iwaka logo nogo kozak yeiweki. Ini koloyakamandik
songono yerengke karagare miziwili kelik.
17 Nawiligu nawiliyegi pelik yei, Teni yongolo uliwekke
ingimei kapura ini teni kiling yongolo uli ono. Keya teni ingi
yalekkiyeng mei kapura ini purikkirau kiyebuk kopong teni
kiling ingi yalekkiyeng mei ono, yei. Logo pilik mizi purikku
kai pura ini Yowan kaimelibokko ngago kaiyeng ma nogo
ngago kai piyeng ma mizi piyengki kiyebuk.
18 Purik Yowan kayimawekke pi pereksik keya kai waim-
bek inugu ni pilik na ono purikki ini kiyebuk keya inugu
pi Anotogo wezamelabek kisagirikki kiyebuk kopong inugu
kerewa nak pigi yungke yolu, kisa.
19 Keya mabek ne yombanu paka ngalegabek kayima logo
ne ngeragi ni keya kai waimbek ni puriktau ini kiyebuk keya
inugu pelik kisi, Keriyi, pi ngeragi momanengka nibek keya
kai waing kolokngagono nibek, kisi. Keya peliktau kisi, Pi
yombanu king takis wei piyengka nayeng ngoweiwili keya
kaile mizi nawili kilindau kewengke mizibek, kisi. Ini te
Yowangu kisi piyengki kezanga mani kele kapura, Anoto
iwakaragi mangobek legi pigi yango keya marekngang pugu
kaiyeng mizi mabuwiligu piyegi pelik kisi, Anoto wameik
pangka mizibokko, kisi, yeiya.

20 Yisugu puwiliyegi piyeng kozak yeiya logo pulaga pugu
yereng ulogo ngezebokko Anotogo keke miziyeng kolokn-
gagono kozang mizayengke ngalik kai, purik yongkambanu
yereng piyengke yoluwiligu Anotogo keke miziyeng pugu
mizarikki pakela kele kapura kaile puwiligu miziyengka
kowita ono logo purikki wiyeke pugu pelik ngalik kai,
21 Yomono, wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke ini
Yuda yongkambanu yereng Korasin meirage yolu puwiliyegi
ngangang yemane panura lewagi, keya ini Yuda yongkam-
banu yereng Pesaita meirage yolu puwiliyegirau ngangang

yemane panura lewagi. Purik nogo Anotogo keke miziyeng yereng inuguyauge miza kapura ini neyegi saweli ono. Kapura tamizeige nogo Anotogo keke miziyeng yereng inuguyauge miza piyeng panga Taya keya Sairong Yuda onowiligu yereng yoluyauge pilik piyeng miza kesak yongkambanu yereng piyaugiwiligu yaka kaile puwiligiyengke nguk namizi kuneng miza logo kaile puwiligiyengka kowita logo wilek kang puwiligiyeng neyegi saweli kak.

22 Wameik panu, wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke purik yongkambanu yereng Taya keya Sairongyauge koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi kapura ini kele ngangang yemane panu weiyagi kani.

23 Yomono. Ini yongkambanu yereng Kapaneyam meiragawili, ini paka ngalegi kangki purikki kumuli ma talik? A'a', yeik. Inugu ngago nogoragi kerewiyarik kolokngagono kapura neyegi saweli ono, legi ini pongo yereng yezi kusagi onozik ngori puraga yomizora wezayelagiwili kani. Tamizeige nogo Anotogo keke miziyeng yereng inugurage miza piyeng panga Sorong yerengke pilik piyeng miza kesak puwiligu kaile puwiligiyengka kowita logo Anotogo yereng Soronda neneng ngeli kak ono, yereng pura ngoluk wizagomi kak.

24 Wameik panu, wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke purik yongkambanu yereng Sorong meiraga koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi kapura yongkambanu yereng Kapaneyam puragawili ngangang yemane panu weiyagi, kai.

25 Mabuwekke Yisu Anotoyegi waberek pemek pelik meiya, O Peba, ni ngilumbek keya ngabelakpekki Yemizibek, nogo niyegi wazono nei, purik nugu yongkambanu iwaka kumuli keya kangka yemaneyeng kiling kumuli puwiliyegi wameik ngiziyeng waligeleyi ono kapura nugu yongkambanu neyegi yeik ngizi kumuli koloyakamandik songonowili kelik puwiliyegi piyeng waligeleyi.

26 Ei, Peba, pera kumuli nugura keya keli ni makngezegirago legi nogo yeik nugura yongolok mei, meiya.

27 Yisugu Anotoyegi pilik meiya logo pugu yongkambanu koyilegewiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobokko ulogo watabi mabiyeng neyegi nana. Nakko neyegi ngizi panu iwaka ono, kapura ne negi Mangobekki Marekpek legi negi Mangobek ngezebek kele neyegi iwaka, keya nakkorau negi Mangobekyegi ngizi panu iwaka ono kapura ne Koyambokko kele piyegi iwaka, keya yongkambanu Koyambokko Mangoyegi langai waligeleyiweki mizi puwili kele negi Mangobekyegi iwaka.

28 Ini yongkambanu mabuwili wilek kuneng mizi keya
kunengyeng wagela logo kiyebuk sende mizi puwili neyegi
koli logo nogo kele iniyegi kazing kumanagimek yaniweki
mena.
29 Ne kazing kuzigemek mizibek keya ne makngezego
ne makngeze kulengkebek mizibek legi neyegi sawela logo
nogo miziyengka iwaka siweki logo teni menalege kazing
nogomekke kunagi. Pilik mizageya koyimowei ini wilek kang
inuguyengki kazing kumanagimek yolok ngelagi.
30 Purik kazing nogomek yombiyangai panu keya yawe
nogo iniyegi miziweki yani piyeng inugu miziwekkerik
iniyegi yemanegi ono, yeiya.

12

1 Pilik yeiya logo waleleige wok Yudawili yawe mizi
ono puwiligu Anotoyegi ya kumulibek logo wok Sabat-
pek meibekke Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili
yawe pandi wit nalei neing wei kambela. Yombu puguwili
weik yagasi legi puwili kunimowei wit wire pandiyeng ke-
likyengki wireyeng tiya logo ni mizi kuna.

2 Puwiligu pilik miza purikki yombu Palisi mei nawiligu
pakela logo Yisuyegi pelik ngalik meiya, Keriye, nugu walige-
leyiwiligu lo tenigi wok Sabatpekke yawe mizi nagani kaiya
pura ngelira nangki, meiya.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwago An-
otogi Kapiya Walektikke tenigi yelibungangwiligi ngaibek
Tawitigu koka walaka miza purikki sangkela puragi kumuli.
Wok nakke Tawiti keya pi kiling puwili ngeragiyengki yeik
wizigeya yagasi miza, legi
4 Tawiti Anotogi imakki yeke ige la logo ngaibekyegi nguk
meiya logo iwing perek Anotogi mowiya piyengka weiya
logo na keya yombu pi kilingwilirau yani miza. Puragi ini
sangkela kapura ini ngizi iwaka ono. Lorago pelik kai, Iwing
perek piyeng yombu yeikwili ni nagani, yombu Anotoyegi
kolak miziwili keke nagiyeng, kai. Kapura Anoto Tawitigu
yagasi miza logo miza puragi ngalik meiya ono, legi inuwarau
negi yombu ne makngezego waligeleyiwiliyegi ngalik yei
nagani.

5 Keya inuwago Anotogi Kapiya Walektikke Anotogi lo
Mosego lende miza piyengke yombanu Anotoyegi kolak mizi-
wiligu wok Sabatpekke yawe puwiligira mizi puwekke purik
puwili Mosegi lo pura ngela meli purik teni iwaka, kapura
purik kaile mizi yagenda ono.
6 Mena, nogo kozak yeiweki mizi puragi kerewiya koyi,
Yawe Anotogo ne miziweki wezanela pura yawe yombanu

Anotogi i walek yemanemakke piyegi wata kolak kelibene miziraga yemane kani.

7 Logo Kapiya Walektikke yungke pelik kaiyarikki kumuli,
Inugu neyegi watawili kolak kelibene waliya nani puwekke purik ne wilik kapura inugu yongkambanuwiliyegi yalek miza logo wazono mizi puwekke purik ne wilik panu, kaiya. *Osiya 6:6*

Togo tamizeige inuwa puragi solorikke iwaka panu kesak inuwago yombanu neyegi yawe miziwili kaile nara mizi yagenda mizi kak ono, inuwago puwiliyegi yalek miza logo wazono keleyi kak.

8 Keya ne yombanu paka ngalega kayimabek, ne wok yawe mizi onobekki ngaibek keya ne watabi yongkambanuwiligu wok yawe mizi onobekke mizagi piyengki kaiyagibek, yeiya.

9 Pulaga Yisu Yudawiligi i walek songono namakke yeke ige la logo

10 pulogo yombu melelora koru miza nak wizilege. Yombanu Yisuyegi kiyebuk mizi nawili Yisugu kazing korowali mizi nayeng mizi purik kebangkelagiwili pulogo piyegi pakelara ngai koyilege. Tegi puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Wok yawe mizi onobekke yombanu kemegeme nak yombiyangai wazamiyagi purik pangka ma talik, meiya.

11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Tamizeige iniyaga nak liyeng memeng namek logo pumok wok yawe mizi onobekke pongo kawik yemanerikke kiliya purik nugu kumulagirik wokpok wok teni yawe mizi onobek legi liyeng memengmek mabilik wizi pani mizagi ono, a'a', nugu liyeng memeng pumokyegi sawelagi logo yomizora wazamiyagi logo purik pangka.

12 Keya wok yawe mizi onobekke tonugu yombanuwiliyegi saweli puriktau pangka, purik yombanu nak liyeng memeng namekka lewege panubek kani, yeiya.

13 Pulaga Yisugu yombu melelora koru mizabekyegi melelora tungkule meiya. Logo pi mele puguzik tungkula logo weik ngereke mele nazik kelik mabilik yombiyangai sa.

14 Pilik miza logo waleleige yombanu Palisiwili mei puwili i walek songonomakka welagela yerageya logo puwili kiling nawilirau wawere ula logo kazing Yisu ula logo ibengki namekki kozak kela.

15 Togo Yisu puwiligu pilik kozak kela puragi kerewiyawekke pi yereng pura wiya logo kambela. Kapura yongkambanu kolokngagono piyegi kalika kiriwei kambela. Pugu yombanu kemegeme puwili mabuwili yombiyangai wazaya.

16 Kapura puwiligu pi Anotogi Marekpek purikki yongkambanuwiliyegi kozak yeiya nelegi Yisugu kozang ngago yeiya.
17 Logo kazing mabilikmekke ngago yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek Isaya meibokko koka walaka kaiya pura weik ngizi lewagela.
18 Anotogo pelik kai, Keriyi, pok neyegi yawe mizibek, nogo sawiyabek. Pi nogo yagolok panu kelibek keya wilek kang nogobek piyegi wilik panu. Nogo negi Kung Walekpek piyegi mani logo pugu ngago kazing pangka nogomekkira keya ngago nogo ngagozak keleyagiragi yongkambanu ngabelak mabiyengke Anotoyaga koweige yolu mabuwiliyegi kozak yeiweki wezamelagi.
19 Kapura pi ngalik keli yongomo mizagi ono, ma ngago ngalizi kaiyagi ono, ma pi kazingyengke wangka kek kairikki nakko kerewiyagi ono.
20 Yombanu merek liyembo mizabok kelikwiliyegi pugu yalek miza logo puwili liya melagi ono, pugu puwili yombiyangai wazayagi. Keya yombanu yezi wilek kusaweki mizi puzik kelikwiliyegi pugu yalek miza logo purik kusa melagi ono, pugu puwili yaliya wazayagi. Pi yawe mizi kai kanda kazing pangka pumokko lewegegi.
21 Pi yawe mizi kai kanda yongkambanu Anotoyegi iwaka onowili piyegi wilekyeng ngalege wiyagi, kai, kaiya. *Isaya 42:1-4*
Koka walaka Isayago pilik kaiya kapura Yisu yawe pugura miza puwekke ngago pura weik ngizi lewagela.

22 Wok nakke yombanu nawiligu yombanu kerewa nak yenge yungke kiliya kopong wireyau kusa keya kiligawere waliya logo ngago kaiyagi langai ono nak miza orowei Yisuyegi wiriya. Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela wezamela logo yombanubek yombiyangai wazamiya logo yakabok weik ngago kai keya wireyau ngaiwili miza.
23 Yongkambanu wawere ulamek mamok pakela logo lelengkira logo nakko nakyegi pelik mei yongomo miza, Yombu pilik mizi pobok Tawitigi marekngangwiliyaga Anotogo teni Yudawiliyegi ngaiweki wezamelagi kaiyabok ma talik? Keya nawiligu pelik yeiya to mela, Mabok ma talikne.
24 Kapura puwiliyaga Palisiwili meiwiligu pelik kisi, Talik miza logo pek kerewawili welagela wezayeli? Takko pi kozang mani? Kerewawiligi ngaibek Sadang, yeik pigi nara Piyesebu, pugu pok kerewawili welagela wezayeliweki kozang mani kani, kisi.
25 Kapura Yisu kangka puwiligiyengki iwaka legi pugu pelik yeiya, Nogo kazing saweliwei pemekke purikki langai

kozak yeiweki mena kerewiya koyi. Tamizeige kapmanwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik kozang koyagi ono logo kawiyegi. Ma tamizeige yerengkewili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik sanga miza logo nawili narikke miza melagi. Ma tamizeige yombu nak ibuwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik sanga miza logo nawili narikke mizagi.

26 Kazing mabilikmekke tamizeige Sadang pi ngezebek yongkambanuwiliyaga welagela wezameli purik ngai pugumek sanga miza logo kozang wizei penangai ono, yeikki.

27 Keya ne kerewawili kozang Sadangkirago welagela wezayeli kesak iniyegi kiriweiwilirau kozang Sadangkirago kerewawili welagela wezayeli. Togo inuwayegi kiriweiwili kerewa welagela wezayeli puwiligu ngago inuwagira ngaigu kisi mizi.

28 Sadangko ne kozang nana ono, pilik segeya Anotogi Kung Walekpokko ne kozang pugura nana. Logo nogo kerewawili welagela wezayeli logo purikku walimizi purik Anotogo pigi ngaimekki ngai pura iniyegi weik kanda ngai wizinda.

29 Nogo kazing saweliwei pemekke ne makngezegi kozang panu puragi langai kozak yeiweki mizi. Nakkorau yombanu kozambekki imakki yeke ige yabela logo watabiyeng ngoweiyagi langai ono, kapura tamizeige pi were yombanu kozambek wigira wazamiya mabura kele pi pangka watabi pugu kelagi mabiyeng ngoweiyagi langai. Togo purikku kai purik Sadang kozang kapura ne kozang panu kani, logo nogo pangka Sadangki kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelagi.

30 Togo yongkambanu namele keya nak ne kiling sawela ono purik pi neyegi ngai mizi yagenda, keya namele keya nakko yongkambanuwili menalege wawere keleya nowiyi ono purik pugu puwili kazi kambeli keleyi yagenda.

31 Puragi weraga legi nogo pera yei, yongkambanuwiligu kaile miza piyeng mabiyeng keya ngago kaile puwiligu kisa piyeng mabiyeng puwiligu Anotoyegi kozak mei purik Anotogo tumulagi kapura nakko Anotogi Kung Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya purik Anotogo tumulagi ono.

32 Yombanu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi langai ngago kaile nara kaiya purik Anotogo pura tumulagi kapura nakko Anotogi Kung Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya purik Anotogo mabek ngabelakpekke pewekkerau pura tumulagi ono ma wangki kalike paka ngalege wizageya kayimagi puriktau pura tumulagi ono.

33 Yengeleiyengki kumuli. Tamizeige yengeleilei wazono

purik mabura wilekyendau mabilik wazono. Tamizeige yengeleilei wazono ono purik mabura wilekyendau mabilik wazono ono. Yengeleileigi iwakagirik wilek pugu wiri piyengki pakela logo. Kazing mabilikmekke ini Palisiwiligu yawe nogo mizi piyengki pakeli logo tamizeige inugu yawe pugura wazono kisi mabura pura Anotogi kozandago miza, kisagi.

34 Kapura ini inigi mangobek kemalemek Sadangyaga lewawili kani ini yombanu kailewili, legi talik miza logo ini ngago wazonoyeng kisagi, purik kilirago kai piyeng yenge yaga kolokngagono yolulikyengka kaiyengko.

35 Yombanu wazonobek kumuli wazonoyeng yenge ya puguraga wara yolu. Pilik kopong pi kazing wazonoyeng mizi mizi. Kapura yombanu korowalibek kumuli korowaliyeng yenge ya puguraga wara yolu kopong pi kazing korowaliyeng mizi mizi.

36 Kerewiya koyizo. Wameik panu, wok Anotogo ngagozak mizagibokko purik yongkambanu mamok nak nak ngago wazewaze yeik wezamela piyengki Anotogo nguk yeiyagi kani.

37 Purik ni makngezego kaiyayengko Anotogo ni wazonobek ma ni kailebek neiyagi legi, yeiya.

38 Pulaga yombanu Mosegi loyengki waligeleyi nawili keya yombanu Palisi mei nawili Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, teniyegi Anotogo keke mizi nara waligeleye logo ni Anotoyaga kayimabek purik teni iwakaweki, meiya.

39 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini yongkambanu mabek peragewili kaile panu logo Anoto wezamela, yombu pigi yongokpumele wezamela logo yongok namele ngereke weibok kelikwili kopong inugu nogo Anotogo keke mizi nara miziweki nguk nei. A'a', nogorau Anotogo wik keke mizi naragi ini pakelibene waligeleyagi ono, purik ulogo Anotogo keke mizi kozang nara yombu Yona meibekyegi kimeike miza legi.

40 Logo pugu keke miza pura pelik, koka walaka Yona Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyabek watabisi yemanemokko nguk tiya logo wok neyau watabisi yemanemekke yungke wiziya logo pulaga wok kalikebekke watabisi yemanemokko kungiza mela logo Yona ngereke wik wizagoma. Pilik miza purikku yongkambanu yereng Ninibe meiragawiliyegi Anotogo Yona puwiliyegi wezamela purikki waligeleya. Kazing mabilikmekke ne yombanu paka ngalega kayimabek wok neyau yenge ngabelakpekke yungke wiziyagi logo pulaga wok kalikebekke yangalek meiyagi logo

purikku iniyegi Anotogo ne iniyegi wezanela purikki waligeleyagi.

41 Wok kalike panu Anotogo yongkambanuwili ngagozak keleyagibokko yongkambanu mabuwili yangalek meiya logo Ninibe yongkambanu Yuda onowiligu ini yongkambanu Yuda mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi, Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik teni Yonagi ngago Anotoyagaragi kerewiya logo kaile tonuguyengka kowita kapura ini yombu Yonayaga ngalegebokki ngago Anotoyagaragi kerewiya ono kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi.

42 Keya wok kalike panu Anotogo ngagozak keleyagibokko purik yongok Kuwin Ngai yongkambanu Yuda ono ngabelak lewe Saut Siba meibekkawiliyegi koka walaka ngai wiziyamologo ini yongkambanu Yuda mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi, Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik ne King Ngai Solomongu ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki kerewiyiweki koweige kambela kapura ini yombu Solomonyaga ngalege inuwa kiling wizagomabokko ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki kerewiya ono kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi, yeiya.

43 Yisugu yeke langak pelik yeiya, Ne kazing saweliwei pemek iniyegi kalike mizagi purikki kozak yeiweki, Kerewabek yombanu nakki yenge yungka nakko welagela wezameliwekkerik pi paka yengelei ngezege pi yolugilege pakeliwei kang.

44 Pi yolugi narik yolok ngela ono purik pi ngezebokko ngezebekyegi pelik mei, Ne ya ne makngezego ulogo wizamiya logo kayima puragi ngereke toweki, mei. Togo pi kandobela logo tapakeleige pura yombanu yakabokki yenge yungkera watabi nayendau ono wizilege.

45 Pi morik kerewa korowali panu melenazik keya nazikka neyauwili iza wara logo puwili mabuwili kanda yombanubekki yenge yungke kiliya logo pulogo koyima. Togo yombanubok koka kaile wiziya kapura mabek weik pi kaile panu yolu. Ini Yuda yongkambanu kaile mizi mabek pewekke pewiliyegi kazing mabilikmek lewagelagi kani, yeiya.

46 Yisu ngoluk yongkambanuwiliyegi ngago yanageya tawizeige pura pigi panumele keya sakwili piyegi keriyiweki kanda logo imakka yenge yerengke luweza koyimowei ngago nara yeke ige piyegi pi yeragibene wezamela.

47 Yongkambanu kolokngagono Yisuyegi yawereng kelemiyara mogosa logo koyawili nakko piyegi pelik meiya, Nigi

panumele keya sakwili yenge yerengke yuke koyimowei
niyegi ngago kisi, meiya.
48 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Negi panumele tamele
keya negi sakwili tawili?
49 Pilik meiya logo pugu yombu ngezebokko waligeleyi
puwiliyegi langai melezik walimizageya wizimowei pelik
yeiya, Kerewiyi, pelege negi kelengke pewili negi panu keya
sakwili kani.
50 Purik negi Mango paka ngalege yolubokko mizagi ke-
liyeng mizi mologabok negi sakpek keya negi sakmele keya
negi panumele, yeiya.

13

1 Wok mabokko Yisu imakka welagela kuna logo kai ko-
lamiyabekke kerelege kambela. Kanda pulogo pi mogosa
logo yongkambanuwili waligeleyiweki.
2 Kapura yongkambanu wawere ulawili kolokngagono
panu logo puwiligu pi tektek kangane kelemiyageya koyi-
mowei yawereng kelemi, legi Yisu wang naleige tameneng
meiya logo mogosa, logo wanglei panga kaibekke songono
nangezi kuna logo pugu wangleiga wizimowei yongkam-
banu pulogo kaingimbekke wawere ula koya puwiliyegi
ngagoyeng waligeleya.
3 Keya pi puwiliyegi ngago saweliweiyengko ngago ngizi
kolokngagonoyengki waligeleya.

Pugu ngago saweliwei nara pelik yeiya, Wok nakke yombu
nak pandi wilekyeng yawege wezameli kambela.
4 Pi wezameli kunarik wilek nayeng ngabelak kozang
yongkambanuwiligu wei mizibekke wala logo winakwiligu
kanda na.
5 Keya wilek nayeng ngabelak kingyeng kilimbekke
ngalege wala kapura ngabelak songonobek kopong
pengyeng nguk namizi lewagela.
6 Kapura yokmek ngaiwekke yokmokko pak meiya logo
ngoliya keya puliliyendau songono kopong pengyendau
ibeng sa.

7 Keya wilek nayeng ibek ingakyeng kilingyengki te-
pekke wala kapura ingak piyengko momanenda wiya logo
pengyeng ibeng sa logo wilek wiri ono.
8 Keya wilek nayeng ngabelak yombiyangaibekke ngalege
wala kopong marekyeng lewa wizigeya yemane sa logo wilek
wazonoyeng wira. Kang nayeng wilek songono wiri, keya
kang nayeng wilek yemane wiri, keya kang nayeng wilek
yemane panu wiri, yeiya.

9 Yisugu ngago saweliwei pura kozak yeiya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini kerangangyeng kilingwili mabura waberek kerewiyi, yeiya.

10 Togo waleleige yombanu Yisu ngezebokko waligeleyi puwiligu piyegi kanda pelik nguk meiya, Nugu yongkambanuwiliyegi ngagoyeng kozak yeiwekke ni ngago saweliweiyengke kozak yeira nangki?
11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik kanga yeiya to mela, Anotogo ini ne kiling sawela puwiliyegi watabi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi koka iwaka ono piyeng kimeike kelemiweki keli logo nogo iniyegi saweliwei purago kai puragi kozak yeiweki mizi, kapura yongkambanu ne kiling saweli ono puwili peyengki iwaka koyimagi ono.
12 Tegi nogo ngago kai puragi waberek kerewiya panu keya ngagoragi kumula panu, purik tamizeige yombanu nak Anotogi ngagora kebangkela logo kiriwei yolubok Anotogo pi ngizira mawiyarek managi keya pugu pokyegi ngizira ngoluk mak mawiyarekka managi logo pugu ngizira unatuba weiyagi kani kapura tamizeige namele keya nak ngago puragi kiriwei ono purik Anotogo ngago pilik mologabokko songono kebangkela yolu nobiyeng miza pura piyaga weiya mowiyagi kani.
13 Nogo yongkambanu ne kiling saweli ono puwiliyegi ngago saweliweiyengki kozak yei purikki solorik pelik, puwiligu wire puwiligiyengko yawe nogo miziyengki kabelak kangka pakeli mizi kapura puwili ngizi pakeli ono, keya puwili ngago nogo kai puragi kerewiyi kapura puwili kerangang mani ono keya ngizi panu kumuli ono.
14 Togo yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai yeikta Isaya meibokko koka walaka pilik kaiyara puwiliyegi weik ngizi lewagela,

Yongkambanuwiligu Anotogi ngago ngizira mazeng keya kerewiyi kele kapura ngizi kumulagi ono. Keya puwiligu wireyengko Anotogi yawe miziyengki mazeng keya pakelagi kele kapura ngizi pakelagi ono.
15 Purik yombanu pewiligi kangkayeng kingyeng kelik kopong puwili ngezewiligi kerangangyeng weik waliya keya ngezewiligi wireyeng weik kusa koya. Puwili peyeng miza, purik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakela nelegi, keya kerangang puwiliyengko Anotogi ngago wameikta kerewiya nelegi. Purik tamizeige puwili pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo yombiyangai wazayi kak, kaiya. *Isaya 6:9,10*

Koka walaka Isayago Anotogi Kapiya Walektikke yungke
pura pilik lende miza kapura weik ngizi lewagela.
16 Kapura ini puwili kelik onowili, inugu wireyengko yawe
nogo miziyengki pakela logo iwaka, keya ini ngago nogo kai
puragi kerangangyeng mana logo ngizi panu kumuliwili legi
ini wilik miziweki.
17 Kerewiyi, wameik panu, yombanu kolokngagono Anotoy-
aga ngagora weiya logo kozak kisawili keya Anotogi kazing
pangkamek mizawili koka walakarik watabi Anotogo keke
mizi nogo mabek mizi wizigeya inugu pakeli piyeng pake-
lagiweki miza kapura puwiligu pakela ono, keya mabek nogo
weik kai logo inugu kerewiyi piyeng puwili kerewiyiweki
miza kapura puwili kerewiya ono.

18 Ini ngago saweliwei yombu nak pandi wilekyeng yawege
wezameli kambelaragi nogo yaka kaiya puragi solorikki
kerewiya koyizo.
19 Yombu pandi wilekyeng yaka wezamelabok yombanu
ngago Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi yongkam-
banuwiliyegi kozak yei nak kelikpek. Keya ngabelakpek
yongkambanu ngago pura kerewiyi puwili kelik. Keya nga-
belak kozang wilek nayeng wala logo winakwiligu kanda
nabok yongkambanu ngago puragi kerewiyi kapura ngizi
kumuli ono puwili kelik. Sadang korowalibokko nguk namizi
kanda ngago pura puwiliyaga yogok meiya yowiya logo
wezameli.
20 Keya ngabelak kingyeng kilimbok yongkambanu
kerewiyi nawili kelik logo pura nguk namizi weiyagirikki
wilik keya wilek marekyengki puliliyeng yenge ngabelakke
kiliya kula logo mabilik puwili ngago puragi kumula
21 kapura wilek kang puwiligiyengke yenge yungke kiliya
panu ono, logo puwili ngagoragi ngizi kumuli purikki wiyeke
kunengyeng yani ma ngangang keleyi puwekkerik puwili
nguk namizi Anotoyegi kezanga mani logo puwiligi ngizi
kumulara yeikki.
22 Keya ngabelak ibek ingakyeng kilimbok yongkam-
banu kerewiyi nawili kelik logo puwili Anotogi ngagora
kerewiya kele kapura kazing ngabelakpekki kunengyengki
kumuli pumok, keya kingyengki ngora keli pumokko Anotogi
ngagora waliya logo kazing puwiligu Anotoyegi mizi piyeng
ngizi onowili.
23 Kapura yongkambanu nawili ngabelak wazono
wilekyeng walabok kelikwili. Puwili Anotogi ngago
wazonora kerewiyi logo ngizi kumuli logo pura wilek kang
puwiligiyengke kozang kebangkela yoluwili. Logo puwiligu
miziyengki ngiziyeng weik kimeike lewagela. Nawiligu

purikki ngizirik walimizirik songono, keya nawiligu purikki ngizirik walimizirik yemane, keya nawiligu purikki ngizirik walimizirik yemane panu, yeiya.

24 Pulaga Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yombu yawe puguleige wilek pandi wit wazonoyeng wezamelabok kelik.
25 Logo wok nakke kusage yongkambanu mamok iwek kola koyigeya yawe puleigi mangobekyegi kumbak mizibek yawe puleige kayima logo pandi wit wilek wazono ulogo wezamelayengki tepekke ibek wilekyendau wezamela logo pi kambela.
26 Yombanu yaweleigi mangobekyegi yawe miziwili yaweleigi ngai koyima logo kalike pandi wityengki pengyeng pundawekke puwiligu ibekyendau pandi wityengke tepekke lewagela wizilege pakela.

27 Togo yaweleigi mangobekyegi yawe miziwili piyegi kanda pelik nguk meiya, Peba, pandi wit wilek wazonoyeng nugu yawe nuguleige wezamela kapura ibek peyeng talaga lewayeng, meiya.
28 Pugu pelik kanga yeiya, Yombu neyegi kumbak mizibokko pelik miza, yeiya. Puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nugu kelirik tonugu yawege kanda ibek piyeng puliya logo wezameliweki keli ma talik, meiya.
29 Kapura pugu puwiliyegi pelik kanga yeiya, A'a'. Inugu ibek piyeng menalege puliya wiyiraige pandi wit nayendau puliya nera, mabilik.
30 Pandi wit piyeng keya ibek piyeng mabiyeng menalege lewagela yali pani. Kalike pandi wit piyeng ngelagirage puwekke nogo neyegi yawe miziwiliyegi pelik kozak yeiyagine, Were ibek piyeng puliya logo nayeng koli miza logo panga yezizikke wezameli kapura pandi wit piyeng menalege wawiya logo i nogomakke orowei wiriyizo, yeiyagine, yeiya.

31-32 Pulaga Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yengelei wilek Mastet mei nak kelik. Yengelei wilek Mastet meiyeng wilek nayeng kelik yemane ono, yengelei Mastet puleigi wilekyeng songono panu kapura yombanu nakko Mastet nak ngeriya puwekkerik kalike purik yengelei nayengka yemane panu lewagi. Keya puleigi meleyeng yemane panu logo winakwiligu kanda yengelei meleyengke igazi mizagi, yeiya.

33 Pulaga Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya, Anotogi ngaimek ngeragi Yis meirik kelik. Yongok namologo yis songono narik weiya logo kaimi yemane nakke iwing palewa narik kiling ngelaming kelemiya purik kalike iwing palewa purik maburik weik yisrikku mizagewiyege wilak wara wizei penangai, yeiya.

34 Ngago ngizi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragiyeng mabiyeng Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago saweliweiyengko kozak yeiya. Pugu puwiliyegi kazing namekkerau kozak yeiya ono, pugu puwiliyegi ngago saweliweiyengko keke kozak yeiya.
35 Togo yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko koka walaka pelik kaiyara weik ngizi lewagela,
Nogo puwiliyegi ngagora yani purik nogo puwiliyegi ngago saweliweiyengko kozak yeiyagi, Kazing pilikmekke nogo puwiliyegi ngago koka solo ngabelakpek keremiza pulaga kang kayimeige yokopekke iwaka ono piyeng kozak yeiyagi. *Ingi Sam 78:2*
Ngago pura koka walaka lende mizara kapura Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago saweliweiyeng kozak yeiya puwekke pura weik ngizi panu lewagela.

36 Pulaga Yisu yongkambanu pulogo wawere ulawili wezaya logo panga ige la. Yombanu Yisugu waligeleyiwiligu piyegi kanda pelik meiya, Ngago saweliwei ibek keya pandi wit piyeng yaweleige menalege lewagela puragi yaka nugu kai puragi solorik teniyegi kozak yei, meiya.
37 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yombu yawe puguleige pandi wit wilek wazonoyeng wezamela kaibok ne makngeze, yombanu paka ngalega kayimabekyegi kai yagenda.
38 Keya yawelei kai purik ngabelakpek mabok, keya peng pundayeng kai purik yongkambanu Anotogi ngaimekki kiliya puwiliyegi kai yagenda. Ibekyengki kai purik yongkambanu korowalibekki ngaimekkiwiliyegi kai yagenda.
39 Keya yombu yaweleigi mangobekyegi kumbak mizibokko ibek wilekyeng wezamela kai purik korowalibek Sadang ngezebekyegi kai yagenda. Pandi wit piyeng ngelagira kai pura ngabelakpek mabokki wok kalike panubekki kai yagenda keya pandi wit piyeng ngelagiwili kai puwili Anotogi angelawiliyegi kai yagenda.
40 Togo kazing ibek piyeng menalege wawiya logo panga yezizikke waliya wazamiyagi pumok kazing mabilik wangki wok kalike panubekke lewagelagimek.

41 Wokpokko ne yombanu paka ngalega kayimabokko
negi angelawili wezayelagi logo puwili ngabelak mabiyengki
kangki logo ngabelakpekke yombanu nawili kaile mizibene
keleyi puwili mabuwili izagi keya yombanu kaile miziwili
mabuwili izagi.
42 Pilik miza logo angelawiligu puwili mabuwili pongo
yungu yezizik yolu purikke wezayelagi. Pulogo puwili in-
gkeya kelele yemane panu kisi keya kili puwiligiyeng ngiliti
mizagiyagi.
43 Kapura yombanu Anotogo pangka wazaya puwili paka
puwiligi mangobekki yereng pugu ngai yolu purage yok-
mek kelik ngela manageyara koyagi. Tamizeige ini keran-
gangyeng kilingwili mabura ngago peragi waberek kerewiy-
izo, yeiya.

44 Pulaga Yisugu ngago nararau puwiliyegi pelik yeiya,
Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura king lopong king
keremungke wakiya nalei kelik. King lopong pulei koka were
nakko ngabelakpekke kawik yokora wiya logo kingyengki
mangobek ibeng wiziga nakkorau lopong puleigi iwaka ono.
Wok nakke yombu nakko ngabelak king loponglei yokora
wiyabekke yawe miziweki yokoriraige king lopong pulei
yolok ngela. Nguk namizi pugu ngereke liwik momane meiya
wiya. Pi wilikwilikmokko kola logo pelik kumula, Nogo
watabi nogoyeng mabiyeng nawiligu weibene yanagi logo
ngabelakpekki mangobekyegi kanda ngabelakpek weiweki
meiyagi. Pi pilik miza logo king lopong king keremungke
wakiya pulei weik pi ngezebekkilei.

45 Mabilik, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura saliyek
yemane yombiyangai panu narik kelik.
46 Logo yombanu nak saliyek purikki pakelawekke pi
yagolok miza, legi pi watabi puguyeng mabiyeng saliyektikki
mangobekyegi mana logo saliyek purik weiweki. Pi pilik
mizarikku saliyek yemane yombiyangai panurik weik pi
ngezebekki.

47 Mabilik, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura kik
kawek panga kai tangelabekke wezamela logo watabisi
nalangai nalangaiwili koli pugik kelik.
48 Logo kik kawekkik wilak purik yombanu yawe mizi-
wiligu kikkik ulumi wageliwei panga laluge kanda mogosa
logo watawili sanga mizi, yombiyangaiwili panga kaimirage
wawiyi kapura nagi langai ono puwili yo wezameli.
49 Logo wangki wok kalike panubekke purik mabilik
panu mizagi. Wokpokko negi angelawili kanda yongkam-

banuwili sanga mizagi, yongkambanu kazing kaile mizimekke yoluwili yongkambanu kazing pangka mizimekke yoluwiliyaga izagi logo
50 puwili pongo yungu yezizik yolu purikke wezayelagi. Pulogo puwili ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili puwiligiyeng ngiliti mizagiyagi, yeiya.

51 Pulaga Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini ngago saweliwei peyeng mabiyeng iwaka ma yeik, yeiya logo puwiligu piyegi pelik kanga meiya to mela, Ei, meiya.
52 Tegi pugu pelik yeiya, Ei, ini iwaka keya yombanu ulogo ngago Mosegi loyengkiragi iwakawili logo weik ngago kazing Anotogi ngaimekki kiliyimekkiragirau iwaka puwili yombanu i namakki mangobek kelik. Pi yeke ige kanda watabi were yombiyangaiyengka wei keya wik yombiyangaiyengka wei miza logo yongkambanuwiliyegi waligeleyiweki welagela lewa. Kazing mabilikmekke inugu yongkambanuwiliyegi Anotogi wazono werera keya negi wazono wiktagi kozak yei kambelizo, yeiya.

53 Pulaga Yisugu ngago saweliwei piyeng kozak yeiya logo weik yeikwekke pi yereng pura wiya logo panga yereng ngezebekkira Nasarete meirage kandobela.
54-56 Kanda pulogo pi Yudawiligi i walek songonomakke yeke ige la logo yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya. Logo yongkambanu ngago pugu waligeleyiragi kerewiyawili Yisugi kangkabek yemane panu purikki lelengkira logo nakko nakyegi pelik meiya yongomo miza, Teni pobokyegi iwaka. Pi yawe iyeng ngizira mizibek. Pigi panumelegi yeikta Maliya. Keya pigi mandik sakwili Jems keya Yosisi keya Saimon keya Yuras puwili teni iwaka. Keya pigi kolomandik sakwili pelege yoluwili. Pi yombu yeikpek kapura ngago pugu kai piyeng pi talaga weiya? Keya pigi kangkabok takko mana? Keya takyaga kozanda weiya logo Anotogo keke mizi piyeng mizibene mana, kela.
57 Puwili pilik kumula logo puwiligu piyegi kezanga mana.
Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu Anotogi ngagora kozak kaibok yongkambanu ngabelak kalogomokpekkewiliyegirik yeikta kiling keya puwiligu ngago pugu kai piyengki kerewiya kapura ngabelak ngezebekkibekkewiliyegirik yeiktarau ono keya ngezebekyaga puwili pugu ngago kai piyengkirau kerewiyagi ono logo purik wameik panu, yeiya.
58 Togo yongkambanu Nasarete yerengke koya puwiligu Yisuyegi ngizi panu kumuli ono kopong pulogo pugu Anotogo keke miziyeng keremungke miza ono.

14

1 Togo watabi Yisugu mizi piyengki wiyeke Yisugi yeikta
weik yemane sawiya. Keya King Ngai Elodo panga Kalili
ngabelakpekki ngaibek, Yisugu watabi pilik mizi piyengki
kerewiyawekkerik pi kazi miza logo
2 pugu yombanu piyegi yawe miziwiliyegi pelik yeiya,
Pok ngizi Yowan kaimelibek yombu nogo koka kalokpek
ngela logo ibembok ngereke ibendaga yangalekta wik yolu,
legi kozang purago mizagewiyege mele puguzikku watabi
kozang piyeng mizi, yeiya.

3-4 Elodogo Yowan kai melibekki kalokpek ngelaragi
ngagora pelik, Ulogo Yowan kaimelibek ngoluk wik
yoluwekke pi Elodoyegi kambela logo ngalik kozangka pelik
meiya, Kazing kaile nugu nigi sak ngoluk wik yolubekki
yongokpumele Elodiya meimele weiya yolu pumok pangka
ono, meiya, legi Elodiya Yowanyegi sisik panu logo purikki
wiyeke Elodogo yombu nawili wezayela logo Yowan
kebangkela logo wigira wazamiya.
5 Elodogo pi ulagi keli kapura pi Yudawiliyegi kazi miza,
purik puwiligu kumularik Yowan Anotoyaga ngagora weiya
logo kozak kai, poropek meibek purikki kumularikki wiyeke,
legi Elodo Yowan ulagirikki kazi miza.

6 Pulaga wok Elodo wazamiyabekke pugu ngeragi yemane
miza niweki nara miza logo puwili ngeragi nageya tagogei
pura Elodiyagi yango kailemekkimele yombanu wawere
ulamekki wirege ngezemele yongolo yombuwiligu kelagi
langaimekke uli yarolege. Elodo piyegi pakela logo wilik
yemane panu miza.
7 Pilik miza logo Elodogo kolomandikmeleyegi pelik meiya,
Watabi nugu keli piyeng nogo nanagi. Nogo niyegi Anotogi
wirege wameik panu nei, nugu neyegi nguk nei piyeng nogo
ni nanagi, meiya.

8 Togo kolomandikmele pigi panumele kiling ngagozakke
miza logo pulaga mangoyegi kanda pelik meiya, Peba, Yowan
kaimelibekki kalokpek ngela logo nugu kebira pelengwekke
ngalege wiya logo mabelege weik nane, meiya.
9 Pilik kai legi King Ngaibek kuneng panu miza. Ka-
pura ngago pugu yaka yemane ngeragi niweki kayimawili
keya Anotogi wiregerau kaiya puragi weraga pi ngago pugu
sawiya pura ngelagi ono.
10 Tegi pigi ngai kulengkewiliyaga nak wezamela logo
Yowangi kalokpek ngela logo kebira orowei yo wiriyibene.
11 Logo yombu ngaibek kambela logo i wigirawiligimakke
Yowangi kalokpek ngela logo kebira pelengwekke ngalege

wiya logo orowei yorik kolomandikmeleyegi mana logo kolomandikmologo kebira pigi panumele Elodiyayegi mana.

12 Pulaga Yowanyegi kiriweiwili ngago puragi kerewiyawekke puwili kambela logo Yowangi yasurik weiya logo mosindage waliya. Logo pulaga puwili kanda Yisuyegi kozak meiya.

13 Yisugu ngago puragi kerewiyawekke pi ngezebek keke leng miziweki kelirikki wiyeke pi wang naleige tameneng meiya logo kai kolamiyabekki lalu pangazuwagawekke kabelak kuyangka ngagoluk yombanu naktau ono, yeiktikke wangleige ngalengale kuna. Kapura yongkambanu kolokngagonowiligu puragi kerewiya logo puwili yereng puwiligiyeng wiya logo piyegi kalike kiriwei ngabelak libu nginda kuna.

Togo Yisu kanda pangazuwage pura yombanu ngabelak libuwiligu yaka were lewagela wizilege.

14 Logo Yisu wangleiga welagela logo yongkambanu wawere ulawiliyegi pakelawekke wilek kang pugubek puwiliyegi yalekmokko kola logo pugu yongkambanuwiligi tepekke kemegeme mizi puwili yombiyangai wazaya.

15 Pilik mizageya tawizeige yokmek kiliyawekke yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili piyegi kanda logo pelik meiya, Pelemeng kabelak ngeragi keya iyeng yeik lemeng keya weik kusa mena nugu puwili ngeragi ngezewiligiyeng yereng mereke piyengka weibene kang wezayele, meiya.

16 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Puwili pelemeng wiya logo kangki ono. Inuwa ngezego puwili ngeragi yanagi, yeiya.

17 Puwiligu piyegi pelik kanga meiya to mela, Kapura tonuwago wara yolu peyeng perek marek songono melenazik keya watabisi waliya neyau, meiya.

18 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Piyeng pelege neyegi orowei koli, yeiya.

19 Togo Yisugu yongkambanuwili pulogo yengelik wazono mogosagibekke mogosa wazaya. Logo pulaga pugu perek melenazik yaka piyeng wei keya watabisi yaka piyaurau wei miza logo paka ngalege langai pakela wizimowei Anotoyegi ngeragi piyengki wazono meiya. Pilik miza logo pugu perekyeng sikila logo ngezebokko waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu yongkambanuwili mabuwili yani miza.

20 Puwili mabuwili na logo weik ngekyengko.

Pilik miza logo pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili kik meleyau keya pongo ingenazikka neyau

piyengke ngeragi perekyeng keya watabisiyauga wale wazono wiyayeng mereng miza.

21 Yombu pulogo ngeragi nawili sangkelarik tausen mele-nazik tikinda, yongok keya mandikwilirau sangkela ono.

22 Togo pulaga Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili wangleige tameneng meibene keleya logo kai kolamiyabekke pangazuwage puwili were yo wezayela. Pi yolu keya yongkambanuwiliyegi kambeli yeiya logo wezayela.

23 Puwili kuna logo pulaga pi panga lewakpekke waberek miziweki ngezebek kambela. Keya yokmek kiliya logo weik kusawekkerik Yisu ngezebek keke pulogo waberek mizageya wiziya.

24 Puwekkerik yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili wangleige panga kaibekke libuge ngalengale kunarik yawe yemane miza, purik kebarekpek puwiligu kunagimekke lewa logo yemane uli keya kailauriktau yemane lewa kopong wanglei yo keya to mizi logo puwili yawe yemane miza.

25 Togo wangkotazi kang ngizige tek purikke Yisu puwiliyegi kaibekke ngalengale lewagela wiriya.

26 Keya yombu ngezebokko waligeleyiwili pi panga kaibekke ngalengale yawerelege keriyawekke puwili leli ula logo pelik kisa, Pi kerewabek kani, kisa logo kulili miza kopong ngalizi kek kisa mela.

27 Tegi Yisugu puwiliyegi nguk namizi pelik yeiya, Kulili mizi wak. Nogo mena kozang sara koyi, yeiya.

28 Pulaga Pitago piyegi pelik ngago meiya, Yemizibek tamizeige wameik panu ni mabura ne niyegi kaibekke ngalengale wiriyibene koli nei, meiya.

29 Tegi Yisugu koli meiya logo Pita wangleiga welagela weik panga kaibekke ngalengale Yisuyegi kuna.

30 Kapura Pita kebarek yemanebek ulirikki pakelawekke kulili mizagela weik yenge kaibekke kiliya moweki mizi wiziga pugu Yisuyegi ngalizi pelik kek meiya, Yemizibek, ne kaiyaga na nera yaliya wazaniye, meiya.

31 Tegi nguk namizi Yisugu melezik wezamela logo Pita kebangkeliweirik ngalege ulumiya logo piyegi pelik meiya, Ni kangka neyau kumulira nangki? Nogo ni kozanda nanagi langai purikki ngizi panu kumuli nugura songono panu, meiya.

32 Pulaga piyau mabiyau panga wangleige tameneng meiya logo kebarekpek weik yeik sawiya.

33 Logo pulogo yombanu ngezebokko waligeleyi wangleige mogosa puwili kebiyeng morogulunda koyimowei Yisuyegi

ya kumula koya logo pelik meiya, Wameik panu, ni Anotogi Marekpek, meiya.

34 Puwili weik kai kolamiyabekke pangazuwage ngabelak Kenesare meibekke lewagela.
35 Pulogo yongkambanuwiligu pi Yisu mamiza. Logo ngagora yereng mereke pulogo piyengke wezamela logo yombanuwiligu kemegeme miziwili piyegi iza orowei wiriya.
36 Piyegi kanda puwiligu Yisuyegi pelik kelegele mei miza, Yombanu kemegemewiligu melewangka nugurikki walemek yeik kuming kelemi purik pangka ma yeik, mei miza. Logo pugu, Ei, yei purik yombanu kemegemewiligu melewangka pugurikki walemek kuming kelemi mizi logo puwili mabuwili weik yombiyangai wazayi miza.

15

1 Pulaga yombu Yuda kangka yemane Mosegi loyeng mabiyengki waberek panu kiriwei keya kazing puwiligi yelibungang kokawiligu miziyengkirau kozang kiriwei mizi Palisiwili meiwiliyaga nawili kiling Mosegi lo piyengki waligeleyiwiliyaga nawili paka Yirusalem puraga Yisuyegi kayima. Puwiligu kazing kiriwei miziyengka naleweng pelik, meleyeng kaigesa ono purik puwili ngeragi nagi ono. Puwiligu kumularik ngeragi ni puwekke purik kaile miza nelegi purik were meleyeng Yudawiligi kazing mizimekke kaigesi.
2 Yombanu Yisugu waligeleyiwili kazing piyengki kiriwei mizi ono legi Palisi keya loyengki waligeleyi puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Yombanu nugu waligeleyiwili tenigi yelibungang kokawiligi ngago yogongyeng ngeli mizira nangki? Purik puwili were ngeragi nagine meleyeng waberek kaigesi ono, meiya.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Keya ini Anotogi ngagorago miziweki kai piyeng ngeli logo ini makngezegi ngago yogongyengki kiriwei miziweki mizi pura nangki?
4 Purik Anotogi ngagorago miziweki kai piyengka nara pelik,
Inigi panu keya mangowiliyegi panga yungke mizizo. Nak pigi panu keya mangoyauyegi kaile kai purik mabura nawiligu pok ula logo ibeng wazamizo, kai. *Ekosora 20:12; 21:17*
5 Kapura inugu ngago pura wezamela logo puragi tundikke pelik kisi, Nak pigi panu keya mangoyauyegi watabi nayeng yanagi purik pugu piyauyegi, Watabi nogo yaliyegi sawelagi nobiyeng yali yaniweki miza peyeng nogo Anoto maniweki

mizi yei purik pangka, kisi, logo pi panu keya mangoyauyegi
panga yungke mizi ono.
6 Logo kazing pilikmokko ini yawe panu keya mangowiliyegi
ngaigira wezameli logo inigi ngago yogong pilik yongkam-
banuwiliyegi waligeleyi piyengko ini Anotogi ngagorago
miziweki kai piyeng ngela meli.

7 Ini yombu kiligang neyau lewawili, koka walaka yombu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyabek Isaya mei-
bokko iniyegi langai Anotogi Kapiya Walektikke pelik lende
miza,

8 Anotogo pelik kai, Yombanu pewiligi kiliyengko yeik nogora
yongolok mei kapura wilek kangyeng neyegirau ku-
mula ono.
9 Ngago yogong ngezewiligu keremiza piyeng Anotogi
wameiktagi ngizi kumuliweki piyeng kisageya koyimowei
waligeleyi kopong puwili yeik nogora yeik ulak yongolok
mei, kai. *Isaya 29:13*
Inirau mabilik kani, yeiya.

10 Togo waleleige Yisugu yongkambanuwili piyegi ngago
yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiya logo ngago pera
weizo.
11 Ini meleyeng waberek kaigesi ono puwekkerik nger-
agi nagirikki kazi kapura watabi yombanubekyegi yenge
yungke kang piyengko mizagewiyege yombanubek kai-
legi ono, segeya watabi yombanubekyaga welagela kang
piyengko mizagewiyege yombanubek kailegi, yeiya.

12 Pulaga kalike yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu
Yisuyegi kanda pelik meiya, Yombanu Palisiwili meiwili
ngago nugu kai piyengki kerewiya logo kiyebuk mizi purikki
ni iwaka ma talik, meiya.
13 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Puwiliye-
girik puwili watabi negi Mango paka ngalege yolubokko
ngeriya ono, ngezeyeng yeik lewagela piyeng kelik logo ka-
like pugu puliliyeng kiling puliyagi mena koyi pani.
14 Puwili yombanu yemane wire kusa wizigeya yombanu
wire kusa mabilikwili iza orowei keleyi puwili kelikwili keya
tamizeige yombu wire kusa neyau nakko nak miza orowei
kang purik mabiyau kawiye walagi, yeiya.

15 Pulaga Pitago Yisuyegi pelik meiya, Ngago saweliwei
nugu yaka were kaiya puragi solorik teniyegi kozak yei,
meiya.
16 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Igali, inuwarau Palisi-
wili kelik kangkayeng waliya?

17 Ma inuwa ngoluk iwaka ono? Yombanu nakko watabi
na logo korage yungke kiliya kang piyeng ya imakke yangela
meli.
18 Kapura ngago yenge yombanubekki wilek kambekka
yorik kiliraga lewagela piyengko mizagewiyege
yombanubek kaile mizi.
19 Purik watabi yenge yombanubekki wilek kangyengka
lewagela wali piyeng peyeng, kaile kumuliyeng, ma kazing
yombanu ula logo ibeng miziyeng, ma kazing yongkambu
weiya puwili namelegi kerekpu onobek ma nakki yongokpu
onomele kiling iwek koliyeng, ma kazing yongkambu weiya
ono puwili namele ma nak kiling iwek koliyeng, ma kazing
yombanu nakki watabiyeng purik ngowei miziyeng, ma kaz-
ing ngaigu kisiyeng, ma kazing Anotoyegi ma nazuwagaw-
iliyegi langai kaile kisimek.
20 Kazing pilikyeng mizi piyengko yombanubek ngezebek
kaile kelemi, kapura kazing meleyeng waberek kaigesi ono
wizigeya ngeragiyeng ni, Palisiwiligu iniyegi pilik miziweki
kisi piyengko yombanubek kaile kelemi ono, yeiya.

21 Pulaga Yisu kiling yombanu ngezebokko waligeleyiwili
yereng pura wiya logo panga yereng Taya keya Sairong mei
Yuda onowili yolu piyaugi ngabelakpokko kambela.
22 Puwili pangalege kanda pura yongok namele Yisuyegi
wiriya. Pi Kanang yongok pelege Taya keya Sairong
lemengke yolumele, pi Yuda onomele. Pi wiriya logo pugu
piyegi pelik ingkelemiya, Yemizibek, ni King Ngai Tawitigi
yeligagangmekkabek, Anotogo Yudawiliyegi wezamelabek,
ni neyegi yalek mize. Negi yangomele kerewa nak yenge pigi
yaga kiliya kopong pi wazono yolu ono, meiya.
23 Kapura Yisugu piyegi ngago nara meiya ono. Yeik.
Yombanu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu Yisuyegi pelik
meiya, Yongok pemele teniyegi kiriwei kai lewa keya ngago
piyeng kaiya meli mena kazi kune meimo, meiya.
24 Puwiligu pilik meiya logo Yisugu puwiliyegi pelik kanga
yeiya to mela, Anotogo ne yongkambanu Isileili liyeng
memengwili kelik ngai puwiligibek wezamiya logo piyaga
koweige koyimi puwiliyegi keke wezanela, yeiya.

25 Pulaga yongok yakamolo kanda Yisugi ingewerege in-
geyau laliya logo pelik meiya, Yemizibek, nogo yeik nugura
yongolok meiweki. Ni neyegi sawele keya negi yangomele
yombiyangai kelemiye, meiya.
26 Kapura yongokmolo Yuda onomele keya Yudawiligu
Yuda onowili keriwili mei purik Yisugu iwaka legi pugu yon-
gokmeleyegi ngago pera pelik meiya, Ne koloyakamandik

songonowiligi ngeragiyeng weiya logo keriwiliyegi yani purik pangka ono kani, meiya.
27 Logo yongokmologo pelik kanga meiya, Yemizibek, ngago nugura ngizi panu, kapura keriwili ngeragi wale puwiligi mangowiliyaga ngabelakke wali piyeng weiya logo niwiligu, meiya.
28 Pi pilik mei legi Yisugu kanga pelik meiya, Ni yongok neyegi ngizi panu kumulirikku kolamele. Watabi nugu keli piyeng niyegi ngizi panu mizagi. Logo nguk namizi mabuwekke pigi yangomele yombiyangai sa logo weik wazono yolu.

29 Yisu ngabelak Taya keya Sairong meiyau wiya logo kai kolamiya Kalili meibekke saweliwei kambela. Pi lewak songono nakke ngalege songono nangezi tabereta yabela logo kanda mogosa wiziya.
30 Yongkambanu kolokngagonowiligu yongkambanu kemegemewili iza orowei Yisuyegi wiriya. Puwiligu yombanu inge korowali mizawili keya yombanu wireyeng kusawili keya yombanu inge koru mizawili keya yombanu kiligawere waliyawili keya yombanu kemegeme nalangai nalangaiyengko mizi pilik puwili Yisuyegi iza orowei kanda Yisugi ingezikke mereke pulogo wezaya logo pugu yombiyangai wazaya.
31 Weik yombanu inge korowali mizawili yombiyangai yongomo mizi, keya yombanu kiligawere waliyawili weik ngago kisi keya yombanu inge koru mizawili weik ngereke koru ono, yombiyangai yongomo mizi, keya yombanu wireyeng kusawili weik ngereke wireyeng ngaiwila logo pakeli mizirikki yongkambanuwiligu pakelawekke puwili lelengkira.
Togo puwiligu pakela logo Anoto yombanu Yuda Isileiliwili meiwiligibekki yeikta yongolok meiya.

32 Pulaga Yisugu pugu waligeleyiwili piyegi mereke wiriyiweki ngago yeiya logo puwili piyegi kanda logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yongkambanu pewiliyegi yalek keli. Puwili weik ne kiling wok neyauganak koya kopong puwiligi ngeragi nagiyeng weik yeik. Keya puwili yereng puwiligiyengke kangweki tagoneige purik puwili yagasimokko ulu walagi logo puwili ngeragi nayeng yani ono, yeik kang wezayeli purikki ne kiyebuk keli, yeiya.
33 Pilik kai legi yombu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Kabelak kurung yeik panu pewekke takko ngeragi nayeng talaga weiya logo yongkambanu pewili pangka yanagi, meiya.

34 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwago perek
talik talik wara, yeiya logo puwiligu pelik meiya to mela,
Perek melenazik keya nazikka neyau, keya watabisi songono
keremungke ono waliya nawilirau, meiya.

35 Pulaga Yisugu yongkambanuwili ngabelakke mogosi-
bene yeiya.
36 Yongkambanuwili weik mogosa logo pulaga pugu
perek melenazik keya nazikka neyau piyeng keya watabisi
waliyawili weiya logo piyeng Anotoyegi wazono meiya
logo sikila logo pugu ngezebokko waligeleyiwili yana logo
puwiligu yongkambanuwili yana.
37 Puwiligu pilik miza logo yongkambanuwili mabuwili na
logo weik ngekyengko.

Pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili kik mele-
nazik keya nazikka neyauyengke ngeragi wale wazono wiya
piyengka mereng miza.
38 Yombu pulogo ngeragi nawili sangkelarik tausen man-
gobektau ono tikinda, yongok keya mandikwilirau sangkela
ono.
39 Togo piyeng miza logo Yisugu yongkambanuwili kang
wezayela logo pi panga wangleige tameneng meiya logo
panga Magarang mei lemengke kambela.

16

1 Kanda pangalege pura yombanu Palisi mei nawili kil-
ing yombu Mosegi loyengki waligeleyi nawilirau miza logo
Yisuyegi kanda logo pi yang kelemiweki puwiligu piyegi pelik
nguk meiya, Teniyegi Anotogo keke mizi nara waligeleye logo
ni Anotoyaga kayimabek purik teni iwakaweki, meiya.
2 Kapura Yisugu pelik kanga yeiya, Kusarikke ini kilili
mizi keya pelewewili ngaiwak yemane panu wiya yolu purik
inugu pelik kisi, Wangko wangane yokmek yemanegi kisi.
3 Ma inugu kozainung kusabanurik yokmek ngokmorokta
wiyi purikki pakeli purik inugu pelik kisi, Koboyau lewa
mena, kisi. Ini kiligang neyau lewawili kani, purik ini nga-
belakpekki pakeli piyengki iwaka keya paka ngilumbekki
pakeli piyengki iwaka kapura inugu kisirik watabi mabek
pewekke neyegi langai mizi logo pakeli piyengki iwaka ono
kisi.
4 Ini yongkambanu mabek peragewili kaile panu logo An-
oto wezamela, yombu nakko pigi yongokpumele wezamela
logo yongok namele wei nak kelikwili, purik inugu nogo
Anotogo keke mizi nara miziweki nguk nei. A'a', nogorau An-
otogo keke mizi wik naragi ini pakelibene waligeleyagi ono.
Kapura koka Anotogo keke mizi nara yombu poropek Yona

meibekyegi miza logo mabilikta Anotogo neyegi mizagirikki keke inugu pakelagi, yeiya.

Togo Yisu puwili wezaya logo ngezebokko waligeleyiwili kiling ngereke wangleige tameneng meiya logo kai kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke kuna.
5 Yombanu Yisu ngezebokko waligeleyiwili wangleige tameneng meiyawekke puwili perek wik nayeng oroweigirikki keremareke miza.

6 Puwili wangleigi ngalengale kunimowei Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombu Palisiwili meiwiligi ngeragi Yis meirik keya yombu Sadusiwili meiwiligi ngeragi Yis meirikki yaweragi inuwa ngezeyegi kani yomono, yeiya.
7 Puwili ngago pugu kai puragi iwaka ono kopong puwili ngezewili ngagozakke pelik keli yongomo kela, Teni perekyengki yeik kopong pi yisyengki kai yagenda ma talik, kela.
8 Kapura Yisu puwiligu kozak keli piyengki iwaka logo pi puwiliyegi pelik yeiya, Inuwago kozang nogoragi ngizi panu kumulirik ngoluk songono panu. Perekyengki yeiktikki wiyeke inuwa kozak kelira nangki?
9 Nogo ngeragi inuwago nagi piyeng Anotogo keke mizi purago yanagi purik inuwa iwaka ono ma talik? Keya Anotogo keke mizi nogo miza piyengki inuwa keremareke miza ma talik? Nogo perek melenazik piyengka yombu sangkelarik tausen melenazik tikindawiligi sikila puwekke inuwago wale wiyayeng kik meleyau keya pongo ingenazikka neyauyengke mereng miza purikki keremareke miza ma talik?
10 Ma nogo perek melenazik keya nazikka neyau piyengka yombu sangkelarik tausen mangobektau ono tikindawiligi sikila puwekke inuwago wale wiyayeng kik mele nazik keya nazikka neyauyengke mereng miza purikkirau keremareke miza ma talik?
11 Inuwa yawe Anotogo keke miza piyau pakela kapura nogo inuwayegirau mabilik miza yowiyagi purik pangka purik inuwa ngoluk iwaka ono. Nogo inuwayegi pereksikki kozak yeiya ono, Palisiwili keya Sadusiwiligi ngeragi Yis meirikki yaweragi inuwa ngezauyegi ngai waberek panugirikki yei yagenda, yeiya.

12 Yisugu pilik yeiya logo yombu ngezebokko waligeleyi puwili weik iwaka, purik Yisugu kaiyarik ngeragi yisrik pereksikki meli purikki kaiya ono, Palisiwili keya Sadusiwiligi kazing kokowa puwiligu waligeleyi piyeng ngeragi yisrik kelik, purik perek keremiziwekkerik yis songono narik

palewarik kiling ngelaming wiya puwekke purik perek yemane nazik lewagelagi logo mabilik kazing puwiligu kaile mizi pumok inigi tepekke songono wiriya logo kazing pumok inigi tepekke yemane lewagela sa nelegi waberek panu.

13 Wok nakke Yisu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kiling ngabelak Sisariya Pilipai meibek neing kunimowei Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik nguk yeiya, Yongkambanuwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi langai kozak kisirik puwiligu ne tak kisi, yeiya.
14 Logo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu pelik meiya to mela, Yongkambanu nawiligu kisirik ni Yowan kaimelabek ibendaga yangalekta yo kisi, kapura nawiligu kisirik ni Ilaya Anotogo paka ngalege korikwek kiling wik miza orowei kambelabok ngereke yo kisi, keya nawiligu kisirik ni koka walaka yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak Seremaya meibek ngereke wik yo kayima ma Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiya nak kisi, meiya.
15 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nawiligu pilik kumuli kapura inuwago sawiyarik ne tak, yeiya.
16 Tegi Simong Pitago pelik meiya to mela, Ni Kilisibek, Anoto wik yolubekki Marekpek, pugu yawe pigi teni Yudawili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek, meiya.
17 Togo Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Simong, Yonagi marekpek, Anotogo niyegi wazono miza. Purik ngago ne Anotogi Marekpek purikki nugu ngolukku kai pura yombanu ngabelakke pelaga nakko niyegi kawela wiya ono, segeya negi Mango paka ngalege yolubokko ngago ngizi pura niyegi kawela wiya kani.
18 Nugu kairik ne Kilisibek keya nogo neirik ni Pita, logo purikku kai purik kimbek kai yagenda. Keya ngago ngizi nugu ngolukku kaiya pura king imak kebangkela yolu piyeng kelik. I kingyengki ngalege ngiza pumak pilik kozang wizagomagi, kazing mabilikmekke yombanu ngago ngizi ni Kilisibek, Mesiya Anotogo puwili yaliya wazayiweki sawiyabek kai puragi ngizi panu kumuli puwili ngai nogomekke kiliya logo yeikta I Walekmak mei logo puwili kozang koyimagi. Watabi kozang nayeng ma Sadang ma ibenda ngezeragi kozandagorau yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli logo I Walek nogomak mei puwili neneng ngelagi ono.
19 Keya Pita, nogo ni kazing negi ngaimekki kiliya kunagimekki ngai wazani yagenda. Kazing pumok ki nak kelik. Logo nugu kandik kibokko waliyi keya tiyi mizi mabilik nugu yongkambanuwiliyegi kazing negi ngaimekki kiliya kunagimekki waligeleya purago nugu yombanu neyegi ngizi panu kumuliwiliyegi negi ngaimekki kandik tiyi keya yombanu

neyegi ngizi panu kumuli onowiliyegi negi ngaimekki kandik waliyi mizagi. Keya yombanu ngabelakkewiligu kazing mizi nugu pangka kai piyeng Anoto paka ngalege yolubokkorau mabilik pangka kaiyagi keya yombanu ngabelakkewiligu kazing mizi nugu pangka ono kai piyeng Anoto paka ngalege yolubokkorau mabilik pangka ono kaiyagi, meiya.

20 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyi puwiliyegi pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pugura miziweki sawiyabek purikki yongkambanu nawiliyegirau kozak yeiya nelegi kozang yeiya.

21 Pilik yeiya logo pulagawekkerik Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi kuneng kalike piyegi lewagelagi piyengki weik pelik kozak yeiya, Kalike purik ne paka Yirusalem yerengke kangki kani. Logo kanda pakalege purik Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu ne ngangang yemane panu keleniyagi logo puwiligu ne nelagi logo ne ibeng wizigeya kawiktikke waliyagi, kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya.

22 Kapura Pita kiyebuk legi pugu Yisu songono nangezi miza orowei kuna logo piyegi pelik ngalik meiya, Yemizibek, ni pilik kai wak, pilik pura niyegi lewagelagi ono, meiya.

23 Kapura Yisu kowita to mela logo Pitayegi pelik ngalik meiya, Nugu Sadangki kumulira kaiyarikki wiyeke mena neyaga kazi koweige kune, purik nugu kumulara kazing Anotogo kumulimek kelik ono, nugu kumulara kazing yongkambanuwiligu kumulimek kelik kumula mena kune, meiya.

24 Pulaga Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ni yombanu nak neyegi sawelagi keli mabura ni keli korik ni makngezegiwekkiragi kezanga mane keya ngago nogoragi kerewiye keya negi wiyeke ibengkirikki kazi ono wizimowei ne kiling kazing nogo kangmokko kune.

25 Purik yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang kebangkelibok pi Anotogi wiregerik ibeng logo paka ngalege wik wizagomagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo wilek kang pugubek neyegi tiya manibok pi kemenak ibengki ono, paka ngalege wik wizagomagi.

26 Keya tamizeige yombanu nak yawe king keya watabiyeng weiyagi naragi wilek kang tiya mana logo pi watabi ngabelakpekkiyeng mabiyengko kola logo pi ibeng purik pi pongo Anoto yolu onolege kaile wizagomagi logo puwekke watabi pigi piyengko piyegi sawelagi ma yeik?

Yeikki kani. Piyengko piyegi sawelagi ono. Ma pi watabi nayengki ngane kazing Anotogimek weiyagi ono.

27 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek negi angelawili kiling ngaiwak Pebagirikke ngereke yogi. Puwekke purik nogo yongkambanu mamok nak nak watabi pugu miza piyengki wiyeke kangayeng mana to melagi.

28 Kerewiyi. Nogo inuwayegi wameik panu yei, yombanu pelege yolu pewiliyaga nawili ngoluk mabilik wik koyigeya ne yombanu paka ngalega kayimabokko negi ngaimekki wilek kangyengki ngai keya puwiligi King Ngaibektikki puwili pakelagi, yeiya.

17

1 Wok melenazik keya nazikka nak miza logo Yisugu Pita keya Jems keya pigi sakpek Yowan iza logo pi kiling paka lewak ngalege panu nakka kambela.

2 Kanda pakalege puwili Yisuyegi pakela tagogei pura Yisugi korikwek nalik si lewa, purik wiregawere pugura yokmek kelik ngela mani keya melewangka keya pugu wakiya piyendau wilangka ngaiwaktikku kola legi.

3 Pilik miza logo nguk namizi puwiligu yombu yemane koka walaka koyimayau Ilaya keya Mose paka ngalega lewagela logo kanda Yisu kiling ngagozakke mizirikki pakela.

4 Pumorok pakela logo Pita lebukka ngane mizagela nguk namizi Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, teni pelege yolu purik pangka panu kani. Tamizeige nugu keli mabura tonugu i menang yolugi neyauganamak ngiziweki nigi namak keya Mosegi namak keya Ilayagi namak, meiya.

5 Pi ngoluk pilik meiyageya tawizeige pura kozainung simbele langiya narik kanda yokmek waliya logo kili narago paka kozainumbekka pelik kai, Pok negi Marek nogo keli panubek. Ne piyegi wilik kani pugu kai piyengki kerewiya logo kiriwei mizizo, kai.

6 Yombu Yisugu waligeleyiwiligu kiliragi kerewiyawekke puwili kulili miza kopong puwili ngabelakpekke wala logo wiregawereyeng liwik momanenda koya.

7 Yisugu pakelawekke puwiliyegi kanda kuming keleya logo pelik yeiya, Kulili mizi wak. Yangalek mei, yeiya.

8 Tegi Pita kiling pigi kewengkeyau yangalek meiya logo puwiligu pakela to melawekkerik naktau Yisu kiling ono, yeik, pi ngezebek keke wizilege.

9 Pulaga Yisu keya pugu waligeleyi neyauganak puwili lewakpekka yerageyamowei pugu puwiliyegi kozang pelik yeiya, Inuwago yaka pakela piyengki inuwago nakyegi kozak mei nagani, wiziya kalike ne yombanu paka ngalega

kayimabek ibeng sa logo yangalekta puwekke inuwago
yongkambanuwiliyegi kozak yei nangane, yeiya.
10 Logo Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya,
Mosegi loyengki waligeleyiwiligu yombanu Anotogo teni
yaliya wazayiweki sawiyabek lewagine yombu Ilaya kelik
nak were lewagi kani, kisara nangki, meiya.
11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, Kapiya
Walektikke yungke pelik kai, Yombanu Ilaya kelik nak lewagi
kani logo kazing Anotogo sawiyabokki lewagimek pangka
pangka miziweki, kai.
12 Kapura nogo inuwayegi pera kozak yei, pok ulogo kay-
ima kapura yongkambanuwiligu piyegi mabok mane miza
ono, legi puwiligu keli kaile ngezewiligiragi kiriwei miza logo
puwiligu pi ula logo ibeng. Kazing piyegi kelemiya mabilik-
mekke ne yombanu paka ngalega kayimabektau ngangandik
yemane panu wagelagi, yeiya.
13 Togo Yisugu Yowan kaimelibekyegi langai kozak yei ya-
genda mamiza purik pugu waligeleyiwiligu weik iwaka.

14 Pulaga puwili lewakpekka yerageya logo puwili
yongkambanu kolokngagono wawere ulawiliyegi
wiriyawekkerik yombu nak Yisuyegi kanda Yisugi
ingewerege ingegere puguyau laliya logo pelik meiya,
15 Yemizibek, negi marekpek lelewe mizibek logo kere-
wabek yenge pigi yungke kiliya kopong pi wazono yolu ono,
pi ngangang wageli wilibek, purik kang kolokngagono pi
yezizikke kawiye wali keya panga kailingke kawiye walimizi.
Tegi piyegi yalek miza logo yombiyangai wazamiye.
16 Ulogo ne mandikpek yombu nugu waligeleyi puwiliyegi
miza orowei kuna logo puwiligu yombiyangai wazamiyagi
nobiyeng miza kapura puwili pangka ono, meiya.
17 Pilik kai legi Yisugu pulogo koyawiliyegi pelik yeiya
to mela, Oyo, ini yongkambanu mabek pewekkewili in-
ugu kumuliyeng kokowa mizi keya ne mabiyeng pangka
mizagi langaibek purikki ini ngizi kumuli onowili kani,
legi ne iniyegi kiyebuk sende. Tek taliktikke ne ini kil-
ing yoluweki keya kuneng inuguyeng wageliweki? Pilik
yeiya logo mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Nigi
marekpek neyegi pelege miza orowei koli, meiya.
18 Pilik mei legi mangogo mandikpek Yisuyegi miza orowei
wiriya. Kanda Yisugu kerewabekyegi ngalik meiya logo
welagela kuna logo mandikpek mabuwekka mabulogo weik
yombiyangai sa.
19 Togo waleleige Yisu pugu waligeleyiwili kiling
kekewekke puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Tonuwago

kerewabek mandikpekyaga welagela wezamelagi langai
ono purik nangki, meiya.
20 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Nogo inuwa
kozanda yana puragi ngizi panu kumuli ono kopong inuwa
pangka ono. Kapura kerewiyi, yengelei Mastetlei mei puleigi
kumuli. Yengelei Mastet puleigi wireyeng songono panu
kapura ngeriyi puwekkerik nguk namizi lewa logo yengelei
yemane keremizagi. Tegi inuwago kozang nogoragi ngizi
kumuli purago yengelei Mastet puleigi wireyengka nak kelik
lewibene kelemi. Purik tamizeige inuwago neyegi ngizi ku-
muli pura Mastet wilekpek kelik songono pilik kesak watabi
nalangai piyeng mabiyeng inuwago mizagi langai, keya yawe
kozang inuwago lewak pobokki pobilik meiyagi pelik piyen-
dau mizagi, Somiyora koli logo panga pulogo kune, meiyagi
logo lewakpok nugu kaiyaragi kiriwei mizi penanging kani.
21 Kapura inuwago kerewa nak yombanu nakyaga we-
lagela wezamelagirik kazing inuwago wilek kang mabiyeng
Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono
mizimokko keke watabi kaile pilik piyeng welagela wezame-
lagi, yeiya.

22 Wok nakke puwili ngoluk ngabelak Kalili meibekke
koyigeyawekke Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Ne yombanu paka ngalega kayimabek yombu ne nelagiwiligi
meleyengke niza yaniweki mereke kani.
23 Pilik miza logo puwiligu ne nela logo ne ibengki kapura
wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yan-
galektagi, yeiya. Pilik yeiya logo yombu Yisu ngezebokko
waligeleyi puwili wilek kuneng yemane miza.

24 Wok nakke Yisu kiling pugu waligeleyiwili kambela logo
puwili weik yereng Kapaneyam meiraga lewagela. Kanda
pulogo yombu Anotogi i walek yemanemakki king takis
weiwili Pitayegi kanda logo pelik nguk meiya, Kiriwaga
nugubektau i walek yemanemakki king takis wiyi mizibek
ma talik, meiya.
25 Tegi Pitago pelik meiya to mela, Ei, pi wiyi mizibek, meiya
kapura pugu Yisuyegi kalike piliktikki nguk meiyagine miza.
Togo Pita panga i puwili yolumakke kiliya kuna logo Yisu
Pitago kumulira iwaka legi pugu were piyegi pelik nguk
meiya, Simong, nugu kumularik talik? Yombu King Ngai nga-
belakkewiligu takyaga king takis yawe puwiligiyeng mizi-
wekiyeng wei mizi? Puwiligi marekngangwiliyaga wei ma
nazuwagawiliyaga wei mizi, meiya.
26 Tegi Pitago pelik kanga meiya to mela, Puwiligu nazuwa-
gawiliyaga wei, meiya.

Togo Yisugu pelik meiya, Ei, wameik. Tegi King Ngaiwiligi mareknngangwili king takis wiyi ono miziwili wiziga ne Anotogi Marekpek legi ne Anotogi i walek yemanemakki king takis wiyagi onobek.

27 Kapura towago puwili ngalik kisibene keleyagirik pangka ono. Tegi nugu panga kai kolamiyabekke yongono wigak manimo. Logo wata yongono were nugu kola pumok ulumiya logo kili pugura tiyimo logo king towa mabiyaugi Anotogi i walek yemanemakki king takis wiyagirikki pangka nalik wizilege pakelagi kani logo oroweirik towagi king takis paka i walek yemanemakke wiyimo, meiya.

18

1 Mabuwekke yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu Yisuyegi kanda pelik nguk meiya, Anotogi ngaimekke takki yeikta lewege, meiya.

2 Tegi Yisugu mandik songono yeikta yemane ono nakyegi pelege koli meiya logo pi puwiligi wirege luwe wazamiya.

3 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo kai puragi kerewiyizo. Inuwago kumulara kokowa miza wiziga tamizeige inuwa wilek kang inuwagiyeng kowita logo mandik songono kulengke yoluwili kelik ono purik mabura inuwa Anotogi ngai pugu ngai yolumekki kiliya kangki ono.

4 Keya yombanu ngezebekyegi keremareke miza logo yengezege tung ngabelakka panurik weiyagi purikki mandik songono pobok kelik wilik mizibok Anotogo ngai pugumekki tung mabiyengka yemanerik pi managi.

5 Keya yombanu nakko neyegi kelirikki weraga yombanu neyegi ngizi panu kumuli pura songono pilik pekyegi saweli-bok mabura pi neyegirau saweli yagenda.

6 Kapura yombanu neyegi ngizi panu kumuli logo ngoluk kazing kumbekki lewengke songono puwiliyaga nak kaile miziweki ulumiyabokyegi Anotogo ngangang yemane panura managi. Logo pilikpoktau ono kesak pangka, purik kazing yombanu nakko nak kaile miziweki ulumowei kangmok korowali panumokko. Logo inugu nak kaile mizibene ulumowei kuna nagani waberek panu.

7 Ini yombanu ngabelakpekke yongkambanu nawili kaile miziweki ulumi kambeli puwili ini waberek ngaiweki, purik Anotogo iniyegi ngangang panu keleyagi. Watabi nalangai nalangaiyengko yongkambanuwili kaile miziweki ulumi kapura yombanu puwili kaile miziweki ulumiyabok pi waberek ngaiweki, purik Anotogo piyegi ngangang panu kelemiyagi legi.

8 Pilik legi tamizeige mele nuguzikku ma inge nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura

kazing kaileyengki pumok ngela melibene mele puzik ma inge puzik ngela melagizikku, purik ni melenazik ma ingenazik kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik kaile kapura tamizeige ni mele mabiyau ma inge mabiyau kiling kaile mizageya logo yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.

9 Keya tamizeige wire nuguyauga nakko ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene wirebok tiya melagibokko, purik ni wire nak kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik kaile kapura tamizeige Anotogo ni wire mabiyau kiling kaile mizageyarikki wiyeke yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga wezanelagi purik kaile panu.

10 Inuwago kazing kumbekki lewengke songono nogowiliyaga nakyegi kiyebuk miza nagani waberek ngai panu. Kerewiyi, angela puwiliyegi waberek ngaiwili paka ngalege kang mabiyeng negi Mango paka ngalege yolubekki wirege kiliya kanda pi kiling puwiliyegi langai kozak keli mizi.

11 Keya ne yombanu paka ngalega kayimabek yongkambanu Anotogi kazingmekka koweige kuna puwili yaliya wazayiweki kayimabek.

12 Ngago saweliwei nogoragi mabilik kerewiya koyi. Tamizeige yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwiliyaga nak liyeng memeng kolokngagono 100 nawili kiling logo puwili yengelik ngela nageya keya pi ngai tawizeige liyeng memengwiliyaga namek nawiliyaga koweige kuna purik mabura pi liyeng memeng mabuwili yengelik ngela nageyara wezayi logo pi memeng yaka koweige kuna pumokyegi paka lewakyengke weli kangki.

13 Pi weli kanda tamizeige pugu koweige kunamok yolok ngela mabura pi wilikwilikta kiling miza orowei yogi. Nogo inuwayegi wameik kozak yei, liyeng memeng koweige kuna ono puwili mabuwiliyegi pi wilik mizi kapura liyeng memeng koweige kuna logo pugu yolok ngela wizigeya miza orowei yo pumokyegi pi wilikwilikmokko yemane panu.

14 Kazing mabilikmekke inigi Mango paka ngalege yolubok kazing kumbekki lewengke songono nogowiliyaga naktau piyaga koweige kunagi purikki keli ono kani, legi inuwago puwiliyegi waberek ngai panu.

15 Ini neyegi sawela puwili, tamizeige ngizi kumuli nakko niyegi kaile nara miza mabura ni piyegi kunimo logo nugu piyegi pelik meimo, Nugu neyegi kaile nara miza, mena towa ngagora waberek miziweki, meimo. Tamizeige pi ni

kiling ngagora waberek miza logo ngagora yeik sawiya purik
mabura yali weik wazono mogosa koyagi.
16 Kapura tamizeige pugu a'a' nei purik mabura yombanu
pugu kaile niyegi mizaragi pakelawiliyaga nak ma neyau ni
kiling iza orowei kunimo. Keya ngereke pelik mei, Towa
ngagora waberek miziweki, mei logo yombanu piyau ngago
yaligu kisagiragi kerewiyiweki.
17 Kapura tamizeige pugu piyauyegi a'a' yei purik mabura
waleleige yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli puwili
mabuwiliyegi ngagora kozak yeizo. Keya waleleige tamizeige
pi puwiligu kisiragi kezanga mani purik mabura puwili
piyegi pelik meiyagiwiligu, Nugu kazing yombanu Anotoyegi
lusuweibokko miza kelikmekke mizi yagenda, legi ni teni
kiling Anotoyegi ingimei keya waberek miziweki wawere
ulageyagi ono kapura tamizeige ni kaile miza puragi kuneng
miza logo pelik kai, Ne yaka kaile miza logo ne kuneng
wiziga ini pura tumula logo keremareke wezameliweki, kai
puwekke purik mabura teni tumula logo keremareke weza-
mela logo ni ngereke teni kiling wawere ulagi, meiyagiwiligu.
18 Tegi nogo inuwa yombu nogo waligeleyi puwili
mabuwiliyegi pera yei, Nogo inuwa kozang pelikta yani,
yombanu ngabelakpekkewiligu kazing mizi inuwago pangka
ono mei piyeng Anoto paka ngalege yolubokko mabilik
pangka ono kaiyagi, keya yombanu ngabelakpekkewiligu
kazing mizi inuwago pangka mei piyeng Anoto paka ngalege
yolubokko mabilik pangka kaiyagi.
19 Keya nogo ngago yeke langak nararau yei, ini yombanu
ngabelakpekke neyegi ngizi kumuli puwiliyaga neyau
kangka wamenak koyimowei Anotoyegi watabi nayengki
yaligu waberek mizi puwekke purik mabura negi Mango
paka ngalegebokko yaligi miza yowiyagi.
20 Purik yombanu neyau ma neyauganak yeik nogorage
wawere uli purik ne puwili kiling wizinda, yeiya.

21 Pulaga Pita Yisuyegi kanda pelik nguk meiya, Yemizibek,
yombanu ne kiling niyegi ngizi kumuliwiliyaga nakko neyegi
langai kaile miza logo nogo pugu miza piyeng tumula logo
keremareke wezamelagirik kang talik talik? Ne pilik miza-
girik, kang melenazik keya nazikka neyau pangka ma talik,
meiya.
22 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, A'a', kang melenazik
keya nazikka neyau piyeng pangka ono, kapura pi niyegi
langai ngoluk kaile mizageya mabura nugu kaile niyegi miza
piyeng tumula logo keremareke wezamelageya wizimo.
23 Purik Anotogo ngai pugumekki ngai yolu pura yombu

King Ngai nak piyegi yawe miziwili piyaga king kanga managi nayeng weiya puwili kiling pangka pangka miziweki mizibok kelik kani.
24 Pi puwili kiling pangka pangka mizageya wizigeya yombu king miliyon Kina meleyau kanga managine piyaga weiya nak piyegi miza orowei lewa.
25 Kapura pi kingki yeik legi king kangayeng managi langai ono. Tegi ngai pugubokko pelik kozang kai, Yombanu ngai watabi kolokngagonoyeng kiling nakko pi keya pigi yongokpumele keya pigi yango keya mareknganggwili keya watabi pugu wara yolu piyendau weiya logo king piyengki ngane weiya piyengko pigi king kanga melagiyeng mabiyeng meliweki, kai.
26 Pilik kai legi yombu yawe mizibek ngai pugubekki wirege ingeyau laliya logo pugu pelik kozang nguk meiya, Yemizibek, ni neyegi yelakkelek mize logo yeik wizei logo nogo ni watabi mabiyeng kanga nanagine, meiya.
27 Togo ngai pugubokko piyegi yalek miza logo pigi yeikta kapiyarikka tumula logo piyegi pelik meiya, Mabilik, nogo nugu kanga yemane nanagiyeng tumula logo keremareke wezameli mena ni yeik kambele, meiya.
28 Pulaga yombu yakabok imakka welagela logo kang tagoneige pugu yombu pi kiling ngaibekyegi yawe mizi nak ulogo piyaga king 100 Kina kanga managine weiyabek pakela logo pi kalok pugubek kozang kebangkela wizimowei pelik meiya, Nugu king ulogo neyaga weiya piyeng weik kanga nane, meiya.
29 Tegi pi yombu kingyeng kanga managine ulogo weiyabokki wirege ingeyau laliya logo pugu pelik kozang nguk meiya, Ni neyegi yelakkelek mize logo yeik wizei logo nogo ni watabi mabiyeng kanga nanagine, meiya.
30 Kapura pi kiyebuk miza logo pi miza oroweirik panga wigirimakke wigira wazamiya wizigeya pi kingyeng kanga meli puwekke wila wazamiyagine miza.
31 Pilik miza logo yombanu ngaibekyegi yawe mizi nawiligu puragi keriyawekke puwili yalek miza logo puwili ngai puwiligibekyegi kanda watabi yaka miza piyeng mabiyeng kozak meiya.
32 Tegi ngaibokko yombu were piyegi yawe mizabokyegi koli meiya logo pugu piyegi pelik meiya, Oyo, ni yawe korowali mizibek kani. Nugu neyegi nguk kairikki wiyeke nugu king yemane ne kanga nanagi langai piyeng mabiyeng nogo tumula logo keremareke wezamela.
33 Nogo niyegi yalek miza pilik nugu nigi kewengkebokyegi mabilik yalek mizi kakpek. Nugu pilik miza onora nangki, meiya.

34 Logo ngaibek sisikmokko yemane panu logo yawe mizibek yombanu pi ngangang yemane kelemiyagiwiliyegi miza yana wizigeya pi king kanga melagi piyeng kanga meli puwekke yeikkine.

35 Togo negi Mango paka ngalege yolubokko mabilik mizagi. Tamizeige yombanu ni kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga nakko niyegi watabi kaile miza piyeng wilek kang nugubekka tumula logo keremareke wezameli ono purik mabura negi Mangobokko niyegi pilik mizagi, yeiya.

19

1 Yisu ngago piyeng kaiya logo waleleige pi kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili ngabelak Kalili meibek wiya logo kai Yolodang meilingka pangazuwage ngabelak Yudaya meibekke kambela.

2 Yongkambanu kolokngagonowili piyegi kalika kiriwei kambela logo pulogo pugu kemegeme miziwili yombiyangai wazaya.

3 Yombanu Palisi mei nawili Yisuyegi wiriya logo puwili ngago puguyeng yang kelemiweki logo puwiligu pelik nguk meiya, Ma lo tonugurago kairik nakko yongok pugumele pugu kelirikki wiyeke piyaugi weiya pura ngela logo pigi yongokpumele wezameli purik pangka kai ma talik, meiya.

4 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya to mela, Ma ini Anotogi Kapiya Walektik sangkela ono ma talik? Purik Mosego Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik kai, Anotogo solo panu watabi mabiyeng keremizawekke pugu yombubek keya yongokmele keremiza.

5 Piliktikki wiyeke yombubek yongokmele weiyagi purik yombubek pigi panu keya mangoyau wezayagi logo pigi yongokpumele kiling menalege yoluweki logo piyau weik wamenakweki, kai.

6 Togo Anotogi wirege piyau weik neyau ono, segeya pugu piyau wamenak mizi. Tegi yombubek yongokmele wei puwekke Anotogo piyau yongkambu weiya kai legi yombanubokko yongkambu weiya pura ngela logo pigi yongokpumele wezamelagi ono, a'a', yeiya.

7 Pulaga Palisi puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Pilik mabura Mosego pelik kaiya pura nangki pangka kai, Yombu nak pigi yongokpumele wezameli mabura pugu pigi yongokpumeleyegi kapiya narik lende miza maniweki logo kapiyarikku yongokmeleyegi, Ni weik yongok nogomele ono, kai logo pugu pi wezameli purik pangka, meiya.

8 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Ini yongokwili wezayelagi purikki Mosego pangka kaiya purik kangka inuwagiyeng kingyeng kelik kopong pugu pilik yeiya kapura Anotogo solo

panu watabi mabiyeng keremizawekke pugu kazing pilik namektau miza ono.
9 Kerewiya koyizo, yombanu nak yongok pugumele nak kiling iwek kolimele wezameli purik pangka, kapura yombanu nak yongok pugumele nak kiling iwek kola onomele wezameli purik pangka ono. Yombu pilik mizabek ngereke yongok namele wei purik pi yombanu yongok ngezebekkemele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda. Ma yombu nakko yongok wezamela namele wei purik pirau mabilik yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda logo purik kaile, yeiya.
10 Pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyi puwiligu piyegi pelik meiya, Kazing pilikmek miziweki mizi legi yombanuwili yongok wei ono purik wazonogi, meiya.
11 Tegi Yisugu pelik yeiya to mela, Ei, kapura yombanu mamok pilik mizagi langai ono, kapura yombu Anotogo kangka yana puwilirau yongkambu weiyagi ono, yeik keke yolugiwili.
12 Yombu yongok weiyagi ono puwili pilik peyengki wiyeke, yombu nawili kazing yongok weiyagi onomekke wazayawili kopong yeik yolu, keya yombu nawiligi ngaiwiligu puwili yawe puwiligira miziweki kazing pilikmekke keleya kopong yongkambu wei ono, keya yombu nawili wilek kangyeng Anotogi yaweragi tiya managi keli kopong yongkambu wei ono. Yombu kazing pilikmekke kiriweiweki kangka pilikpek kilingwili mabura kiriwei mizi, yeiya.

13 Wok nakke yongkambanu nawili puwiligi yango keya mareknganwili Yisuyegi iza orowei wiriya logo mele puguzik koloyakamandikwiligi kebiyengke walamiya logo puwiligi wiyeke Anotoyegi waberek miziweki. Kapura Yisugu waligeleyiwiligu koloyakamandikwiligi panu keya mangowiliyegi ngalik yeiya.
14 Kapura Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Koloyakamandikwili neyegi wiriyi pani. Puwili neyegi lewa nelegi waliyi nagani, purik koloyakamandik pilikwilirau Anotogo puwiliyegi ngaiweki ngai pugumekki kiliya wiriyagi purik pangka, yeiya.
15 Togo Yisugu mele puguyau koloyakamandikwiligi ngalege walamiya logo Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene nguk meiya logo waleleige Yisu pulumeng wiya logo kambela.

16 Wok nakke yombu nak Yisuyegi kanda pelik nguk meiya,

Kiriwaga wazonobek yawe wazono talikta miza logo ne weik
wik wizagomagira weiyagi, meiya.
17 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu neyegi
wazonobek kaira nangki? Nugu ne keriyirik ne Anoto,
purik Anoto wamenak wazonobek, naktau wazono ono. Ka-
pura tamizeige ni Anotogi yereng wik wizagomagirage kiliya
kangki keli mabura Mosegi lo piyengko kai piyengki kiriwei
mizi mizimo, meiya.
18 Togo yombu yakabokko pelik nguk meiya, Loyengka
tayeng, meiya legi Yisugu pelik meiya to mela, Lo piyeng
pelik, Yombanu uli nagani. Keya yongkambu weiya puwili
nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kiling iwek
koli nagani. Keya yombanu nakki watabiyeng purik ngowei
nagani. Keya yombanu nakyegi langai ngaigu kai nagani.
19 Keya nigi panu keya mangoyauyegi panga yungke miz-
imo, keya ni makngezego ni makngezeyegi keli mabilik
nakyegirau mabilik kelimo, meiya.
20 Tegi yombu nawekkebokko Yisuyegi pelik meiya, Lo
nugu neyegi yaka kozak nei piyeng mabiyeng ne mandik
songonowekkerikka kiriwei mizi kayima. Logo nayendau ne
ngoluk mizagi ma talik, meiya.
21 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya, Ni wik wizagomagira
pangka weiyagi mabura watabi nigi piyengko nigi kazing wik
wizagomagira weiyagimek waliya legi watabi nigi piyeng
mabiyeng yombanuwiligu weibene yani kune logo king
piyengki ngane weiya piyeng yongkambanu watabiyengki
yeik puwili yanimo. Pilik miza logo purik nugu lewege panu
kelira paka ngalege wik wizagomagira purikki iwakagi. Logo
mabiyeng pilik yana logo neyegi saweliweki kiriwei koli,
meiya.
22 Kapura yombu nawekkebek Yisugu pilik kai puragi
kerewiyawekke wilek kang pugubek kuneng, purik pi watabi
puguyeng kolokngagono panu logo yanagirikki kiyebuk ko-
pong. Tegi pi yeik kambela.
23 Pulaga Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyi
puwiliyegi pelik yeiya, Wameik panu, yongkambanu
watabiyengko kola puwiliyegirik Anotogo puwiliyegi
ngaiweki Anotoyegi panga yungke kunagirik yawe unatuba
panu kani.
24 Kerewiya koyizo, liyeng Kamelmek meimok nili kagorik
lolo ulibekki yungurikke kiliya kang purik yawe unatuba
kapura yombanu watabi kolokngagono puguyengki kozang
kumulibokko Anotogo piyegi ngaiweki kelemiyagirik yawe
unatuba panu, yeiya.
25 Togo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu ngago puragi

kerewiyawekke puwili lebuk panu miza logo puwiligu pelik
kisa, Tonugu yombanu watabiyengko kolokngagono puwili
Anotogo puwiliyegi wazono miza nobiyeng miza kapura
tamizeige nugu kaira wameik purik mabura yongkambanu
wik wizagomagiragi wiyeke yaliya wazayagi langai puwili
tawili? Nakkorau pangka mizagi ono, kisa.
26 Kapura Yisugu puwiliyegi ngai yuke panu wizimowei
pelik yeiya to mela, Ei, yombanu nak ngezebokkorau ngeze-
bek wik wizagomagiragi wiyeke pangka yaliya wazamiyagi
ono, kapura Anoto watabi mabiyeng pangka mizibek legi
Anotogo yombanu nalik miza keya pilik puwili mabuwili
pangka yaliya wazayagi, yeiya.
27 Pulaga Pitago Yisuyegi pelik meiya to mela, Kerewiye,
teni yereng keya watabi tenigi piyeng mabiyeng wizamiya
logo niyegi saweliweki kiriwei miza, wiziga teni wik wizago-
magira weiyagi ma yeik, meiya.
28 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ei, wameik, keya
nogo inuwayegi pera kozak yeiweki, Wangki kalike watabi
mabiyeng wik lewagelawekke purik ne yombanu paka
ngalega kayimabek negi tung mogosiraga ngaiwaktik kil-
ing mogosa wiziyagi logo puwekke nogo inuwa neyegi
sawela puwilirau tung meleyau keya pongo ingenazikka
neyauyengke mogosa wazayagi logo yongkambanu Isileili-
wiligi ngai meleyau keya pongo ingenazikka neyau piyengki
inuwago ngaiweki keleyagi.
29 Keya yombanu neyegi sawela logo yawe nogora miza-
girikki wiyeke i puwiligiyeng wiyi, keya yereng puwiligiyeng
wiyi, ma puwiligi si keya sakwili wezayi, ma puwiligi
panu keya mangowili wezayi, ma koloyakamandik puwiligi-
wili wezayi ma ngabelak puwiligiyendau wiyi kang pilik
puwili, Anotogo kanga yanagi piyeng watabi puwiligu wiya
piyengka ngoluk lewegeyeng kolokngagono panuyeng keya
puwilirau wik wizagomagira yanagi.
30 Kapura mabek yombanu yemane yolu puwili tonugu
weik yemanewili mizi kapura kalike Anotogo puwiliyegi
keriya logo puwiliyaga kolokngagonowili yeikwili keleyagi,
keya mabek yombanu tonugu yeikwili mizi puwili kalike
Anotogo puwiliyegi keriya logo puwiliyaga kolokngagono
yemanewili keleyagi, yeiya.

20

1 Togo Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi ngago saweliwei
pera pelik kozak yeiya, Anotogo ngai pugumekki ngai yolu
pura yombanu waing yawe naleigi mangobokko yombanu
waing yawe puguleige yawe mizagiwili iza wari kambok
kelik.

2 Wangane panu pi kambela logo nawiliyegi kanda puwiliyegi pelik yeiya, Yawe nogoleige yawe mizi koli keya nogo wok nakke inuwa nak nakyegi king Kina nalik yanagine, yeiya logo puwiligu piyegi, Ei, purik pangka meiya logo puwili yawe puguleige weik yawe mizi kambela.

3 Togo wok mabokko wangane yokmek panga luwegewekke yaweleigi mangobek ngereke yombanu yawe puguleige yawe mizagi nawili iza wariweki pakeli kambela logo panga pundage kanda pangalege nawili yeik ngagozakke koyilege.

4 Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwarau waing nogoleige yawe mizizo logo nogo inuwa yaka inuwago yawe miza purikki pangka pangka king yanagine, yeiya.

5 Tegi puwiligu piyegi, Ei, purik pangka meiya logo puwili yawe puguleige weik yawe mizi kambela.

Togo waleleige yokmek libuge pilikwekke pugu mabilik miza, keya waleleige yokmek panga wangka pilikwekke pugu mawinda mabilik miza.

6 Keya waleleige yokmek weik kiliyaweki mereke pilikwekke pi ngereke panga pundage kambela logo yombanu nawili ngoluk yeik ngagozakke koyilege. Pugu pakela logo puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa wokpek mabok yawe namizi logo yeik pelege pilik koyimira nangki, yeiya.

7 Tegi puwiligu piyegi pelik meiya to mela, Purik nakkorau teni yawe mizagi nayendau yana ono kopong, meiya. Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Mena inuwarau mabilik waing yawe nogoleige yawe mizi nangine kambeli, yeiya.

8 Togo waleleige kusaweki miziwekke yaweleigi mangobokko yombu pugu yawe miziwiliyegi ngai wazamiyabekyegi pelik meiya, Yombu yawe nogoleige yawe miziwiliyegi ngago yeiya logo king puwiligiyeng yane. Yombanu mabek kalike iza puwiliyaga solo yani kang were iza puwiliyegi kune, meiya.

9 Togo ngaibokko yombu yokmek weik kiliyaweki merekewekke yawe mizi puwili nak nak king Kina nalik yana.

10 Tegi yombanu were yawe mizi kambela puwili king puwiligiyeng weiweki lewa wizigeya puwiligu kumularik puwili kingyeng ngalege sa weiyagi nobiyeng miza kapura puwilirau mabilik nak nak king Kina nalik weiya.

11 Puwili king puwiligiyeng weiya logo puwili yaweleigi mangobekyegi sisik miza logo weik munumunu kela.

12 Puwili yaweleigi mangobekyegi kanda puwiligu piyegi pelik meiya, Yombanu mabek kalike iza logo puwili awa wamenakke yawe mizawili keya teni wokpek mabok yok

yemane yezingaibekke yawe mizi kayima logo yokpokko teni kak ngora kapura nugu puwili king yana pilik tenirau mabilik yana, meiya.

13 Tegi yaweleigi mangobokko puwiliyaga nakyegi pelik meiya to mela, Negi kewengkebek kerewiye, nogo niyegi korowali keleni ono. Nogo ni king Kina nalik yawe mizirikki wiyeke nanagi neiya logo nugu neyegi, Ei, purik pangka neiya purikki kumule.

14 Tegi ni king nuguyeng weiya logo i nugumakke kune. Nogo king ni nana mabilik yombanu kalika panu pebok maniweki mizi mena.

15 Logo purik nangki? King nogoyeng nogoyeng legi nogo king nogoyeng kang tamekke wezameli miza purik pangka. Kapura nogo nakyegi kazing wazonomek miziwekke nugu kiyebuk miza logo sisik mizira nangki, meiya.

16 Togo Yisugu yombu pugu waligeleyiwiliyegi ngago saweliwei purago kai puragi solorik pelik yeiya, Kazing mabilikmekke yombanu Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu purage were kiliya kunawili yombanu kalike kiliya kunagiwiliyaga lewegegi ono, puwili Anotogi ngaimekki pangka pangka kunagiwili, yeiya.

17 Pulaga Yisu kiling yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kazing paka Yirusalem yerengke kang leweng neing kuna. Puwili kunimowei Yisugu yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili lewe narikke iza oroweirik pelik kozak yeiya,

18 Kerewiyi, tonuwa paka Yirusalem kangweki logo pungezige pulogo yombu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabek nawiliyegi niza yanagi logo puwiligu ne niza oroweirik Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwiliyegi niza yanagi. Keya puwiligu ne ngagozak keleniyagi logo ngagoyeng neyegi yowagi logo pelik kisagi, Pi ibengkibek, kisagi.

19 Togo puwiligu ne Yuda onowiliyegi niza yanagi. Logo puwiligu neyegi ngago wageliwei neiyagi keya ne wizale nelagi logo ne panga yengeleileige nili ulagi logo ne ibengki kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ne ngereke wik yangalektagi, yeiya.

20 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili weik ngereke paka Yirusalem kangweki kambela. Puwili yagoneigeya yombu yeikta Sebeti meibekki marekyaugi panumele pigi marekyau kiling Yisuyegi mereke kandarik Yisugi ingewerege ingeyau

laliya wizimowei piyegi ya kumula wiziya logo pugu piyegi
watabi pugu nguk mei piyeng miziweki nguk meiya.
21 Tegi Yisugu piyaugi panumeleyegi pelik meiya, Ni watabi
nangaiyeng niyegi mizagi keli, meiya. Tegi pugu piyegi
pelik meiya to mela, Kalike ni ngai nugurage nigi tung
mogosirikke mogosa logo ngai nugumekki ngai puwekke
negi marekyau tung yeik lewegera kilingyaugu mogosi
piyauge niyegi saweliwei mogosiweki keleyimo. Piyauyaga
nak nigi mele ngaigezuwagezikke keya nak nigi mele kora-
nengkezikke mogosiweki keleyimo, meiya.
22 Kapura Yisugu mandikyauyegi pelik yeiya to mela,
Yaligu nguk kisi piyeng yali iwaka ono. Ma kuneng yemane
nogo wageliweki mizi piyeng kelikyeng yaligu wageliwekirik
pangka? Ma ngangang yemane panu nogo wageliweki mizi
pilikta yaligu wageliwekirik pangka ma yeik? Pilik nguk
yeiya logo piyaugu pelik meiya to mela, Te pangka, meiya.
23 Togo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ei, wameik, kuneng
nogo wagelagi pura kelik nara yalirau wagelagi. Keya
ngangang nogo wagelagi pura kelik nara yalirau wage-
lagi. Puwiligu neyegi watabi kaile keleniyagi pilik piyeng
puwiligu yaliyegirau mabilik keleyagi. Kapura nogo yali
nak mele ngaige nogozikke mogosi keya nak mele kora-
nengke nogozikke mogosiweki keleyagi purik ne pilik ke-
leyagi puragi ngaibek ono, Anoto negi Mangobek ngezebokko
tung mogosagi piyau yombanu pugu sawiya piyau yanagi,
yeiya.
24 Togo yombu meleyau Yisu ngezebokko waligeleyiwili
puragi kerewiyawekke puwiligu weik puwiligi
kewengkeyauyegi sisik miza.
25 Tegi Yisugu puwili mabuwili piyegi mereke wiriyiweki
ngago yeiya logo pelik yeiya, Ngabelakyengki ngai yemiziwili
yongkambanuwili puwiligi kulengke wazaya logo puwiliyegi
ngai kozang yolu keya yemanewiligu yongkambanu yeikwili
yaweyeng miziweki yani purik ini iwaka.
26 Kapura ini kazing pilik pumokki kiriwei mizi nagani,
segeya iniyaga nak yeikta lewegeweki kelibok purik pi ini
nawiliyegi yawe mizibekweki.
27 Keya iniyaga nak iniyegi orozarikke wiziyagi kelibok
purik pi ini nawiliyegi kulengke yawe mizibekweki.
28 Purik nerau, ne yombanu paka ngalega kayimabek
kayimarik ne yongkambanuwili neyegi yawe miziweki kay-
ima ono, ne yongkambanu puwili mabuwiliyegi yawe mizi
keya saweliweki kayima, logo yongkambanuwiligu kaile
miziyengki weraga Anotogo puwiliyegi ngangang yanagi
ono, pilik segeya Anotogo neyegi ngangang puwiligiyeng

nanagirik nogo ne makngezebek ne nelagiwiliyegi ngaungaugu niza yanagi logo yongkambanu kolokngagonowili kaile puwiligiyengko wigirawili kaile puwiligiyengka wila wazayiweki, yeiya.

29 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili kambela logo yereng Yeriko mei puragi kayima. Keya puwili Yeriko yerenda neing kuna logo wiyi ngizige yongkambanu kolokngagonowili Yisuyegi kiriwei kuna.
30 Yombu wireyau kusa neyau kazingmekke kerelege mogosa koyimowei yongkambanu ngabelak libu kangwiliyegi ngeragi keya kingyengki nguk yeiyageya koyilege. Yombu wireyau kusayau Yisu kiling yongkambanuwili kandikki kerewiyawekke piyaugu pelik ngalizi kek kisa, Yemizibek, ni tegi yelibu koka King Ngai Tawiti meiyabokki marekngangwiliyagabek logo Anotogo teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok purik togo iwaka, legi teyegi yalek mize, kisa.
31 Piyaugu pilik kisi legi yongkambanu kolokngagonowili piyauyegi pelik yeiya, Yali ngagoluk koyi, yeiya. Kapura piyaugu mazeng keya pelik ngalizi panu kek kisi, O Yemizibek, ni King Ngai Tawitigi marekngangwiliyagabek legi teyegi yalek mize, kisi.
32 Tegi Yisu leng miza logo pugu piyauyegi pelik nguk yeiya, Nangaiyeng nogo yaliyegi miziweki yali keli, yeiya.
33 Logo piyaugu pelik meiya to mela, Tegi Yemizibek, te nugu wire togoyau ngaiwila wazayiweki keli, meiya.
34 Togo Yisugu piyauyegi yalek keli legi pugu wire piyaugiyau kuming keleya logo nguk namizi mabuwekke wire piyaugiyau weik ngaiwila logo weik pakelagi langai logo piyau Yisuyegi kiriwei kambela.

21

1 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili Yirusalem lemengki merekewekke lewak Olip meibekke wiriya. Lewak pokko yengelei olipyeng lewarikki wiyeke yeik pura meiya logo yereng Petepasi mei nara lewakpekke ngezege wizilege. Puwili Petepasi meiragi mereke kandawekke Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi neyau were ngago pelikta kiling wezayela,
2 Yereng mereke paka purage kunizo. Yali pulogo kanda pakeliraige purik nguk namizi liyeng tongki nakko wakleige wibokko tariya namek kong pugumek kiling wizi penanging kani. Wi tariya piyeng wila mowiya logo neyegi iza orowei koli.

3 Keya Tamizeige nakko yaliyegi ngago nara kai purik
mabura pelik meizo, Yemizibek peyauyege yawe nara legi
te iza orowei kang. Were yawe pura miza logo pulaga pugu
nguk namizi iza orowei yogine, meizo, yeiya.

4 Togo pilik miza pura ngago koka walaka yombu ngagora
Anotoyaga weiya logo kozak kaiyabokko kaiya pura wameik
ngizi lewagelaweki miza, pura Yisu panga Yirusalem lewa-
girikki kaiya pura logo pelik kaiya,

5 Yereng Saiyong meiragewiliyegi kozak yeizo, Pakeli, King
Ngai nugubek weik niyegi lewarikki. Pi ya kuzige-
bek logo pi liyeng tongkimekki kongmekke ngalege
mogosa logo lewa, yeizo, kaiya. *Ingi Sam 118:26*

6 Togo yombu Yisugu waligeleyi piyau were kambela logo
Yisugu yaka piyauyegi kozak yeiya pilik miza logo
7 piyau liyeng tongkimek yali marek iza orowei wiriya.
Pilik miza logo pugu waligeleyiwiligu kagorik yeke ngalege
waliya piyengka panga liyeng tongkiyaugi ngalege wiya logo
Yisu tongki kongmekke ngalege mogosa logo wiriya.

8 Pulaga Yisu tongki kongmekke ngalengale yagoneigeya
yongkambanu kolokngagono pi kilingwiligu pi King Ngai
Yemizi puwiligibek sawiya logo kagorik puwiligi yeke
ngalege waliya piyeng kazingmekke welelagelega wiya.
Nawili kirekkirek mele keya pulangaiyeng kira logo
kazingmekke laga wiya.
9 Keya yongkambanu piyaga werewili keya kalike piyegi
kiriwei nawili miza puwiligu yeik pugura yongolok mei wi-
rimowei pelik ngalizi kek kisa,

Pok King Ngai Tawitigi yeligagangmekkabek teni yaliya
wazayagibek logo teni yeik pugura yongolok meiweki.
Pok Anotogo teniyegi wezamelabek legi Anotogo pi
kozanda maniweki. Anoto paka ngalege panu yolubek
weik teni yaliya wazayiweki, kisa.

10 Togo Yisu paka Yirusalem yerengke kiliya
lawekke yongkambanu Yirusalem yerengkewiliyaga
kolokngagonowili lebukka ngane yemane miza logo
puwiligu yombanu Yisu kiling puwiliyegi pelik nguk yeiya,
Yombu pobok tak, yeiya.
11 Logo yongkambanu Yisu kiling puwiligu puwiliyegi pe-
lik yeiya to mela, Pobok Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaibek Yisu meibek ngabelak Kalili meibekke yereng
Nasarete meiragabek, yeiya.

12 Togo Yisu Anotogi i walek yemanemakki yerembekke
kanda yongkambanuwili kingyengki ngane liyeng kau keya

liyeng memeng keya winakwiliyegi pulogo pundik keremizageya koyilege keya nawili lalekyengki mogosa wizigeya yombanu nalagawiligi king nalangai piyeng Yudawiligi king piyengke kowita to mela logo watabi pulogo piyengka weiweki mizageya koyilege. Logo yombanu kingyengki ngane watabi yaniwiligu pelik kumuli, Tonuwa king yemane weiweki mena mizi. Logo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo kiyebuk, legi pugu yongkambanu kingyengki ngane watabi wei keya yani mizageya puwili keleyayela logo yombanu kingyeng kowitageya puwiligi lalekyeng kowitagelega wezamela logo yombanu winak Kuwemimiwili wiyiwiligiyeng kowitagelega wezameli kang keya kelemiya.

13 Pilik miza logo Yisugu yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik,

I Anotogimak i yongkambanuwiligu piyegi waberek mizagimak, kapura inugu pung wezarik keremizarikku i Anotogimakki yeikta kaile sawiya logo weik yombanu king ngoweiwiligu king ururu yolu piyeng kelik keremiza, kai, yeiya. *Isaya 56:7; Seremaya 7:11*

14 Pulaga Anotogi i walek yemanemakke pulogo yombanu wireyau kusawili keya yombanu inge koru sawilirau Yisuyegi wiriya logo pugu puwili yombiyangai wazaya.

15 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili Yisugu watabi kozang wazonoyeng mizirikki keriyawekke puwili sisik miza. Keya Yisugu pilik mizageyarikki koloyakamandikwili pakelara koyilege logo puwili i walek yemanemakke pulogo wilikwilik mizageya koyimowei pelik kek kisi, Pok King Ngai Tawitigi yeligagangmekkabek teni yaliya wazayagibek logo teni yeik pugura yongolok meiweki, kisi. Logo yombu yaka puwiligu puragi kerewiyawekke puwili sisik yemane miza.

16 Tegi puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Koloyakamandikwiligu niyegi langai kisi purikki nugu kerewiya ma talik? Ni puwili ngagoluk koyibene yei onobek ma meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Ei, ne kerewiya kapura ini Anotogi Kapiya Walektikke ngago pelik kaiya pura ngoluk sangkela ono ma talik?

Anotogo mandik songonowiliyegi iwaka wazonora yanagi logo puwiligu wilikwilik mizageya koyimowei yeik nugura yongolok meiyagi. *Ingi Sam 8:2*

17 Yisugu pura yeiya logo pi puwili wezaya logo yerendaga welagela kuna logo yereng Petani meirage kandobela logo pulogo iwek kola.

18 Iwek kola logo wangane panu pura Yisu kiling pugu
waligeleyiwili yereng Petanira wiya logo paka Yirusalem
kang yongowekke Yisu yagasi miza.
19 Pugu yengelei Fik mei nalei panga kazingmekke kerelege
wizilege pakela logo pi yengeleilei wira nobiyeng pi panga
puleigi kuna kapura wilekyendau yolok ngela ono, lekyeng
keke wizilege. Tegi pugu puleigi pelik meiya, Ni mawinda
ngereke kalikerau wilekyeng wiragi ono, yeikki, meiya logo
nguk namizi yengeleilei weik ngoliya.
20 Pilik miza logo yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu
yengelei ngoliyaleigi pakelawekke puwili lelengkira logo
puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Talik miza logo yengelei
Fik pulei nguk namizi ngoliya?
21 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Nogo in-
uwayegi ngago wameik pera kozak yei kani kumulizo.
Tamizeige inuwa negi kozandagi ngizi panu kumuli keya
kangka neyau ono purik mabura nogo yaka yengelei Fik
panga puleigi miza pilik inuwagorau yawe kozang pelik
mizagi, keya puleigi keke ono, inuwago lewak pobokki pelik
mei puwekke purik, Ni somiyora koli logo panga kai wizam-
bekke wale, mei purik pi pilik ngizi mizagi.
22 Tamizeige inuwa Anotoyegi waberek mizageya koyi-
mowei ngizi panu kumuli purik inugu weiweki nguk mei
piyeng inuwa weiyagi, yeiya.

23 Yisu ngereke Anotogi i walek yemanemakke yeke ige
la logo pulogo pugu yongkambanuwili waligeleyageya taw-
izeige Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngaiwilirau Yisuyegi wiriya logo puwiligu piyegi
pelik nguk meiya, Ni yeik talikta kilimbokko yawe pera mizi?
Keya takko ni yawe pera miziweki pangkara nana?
24 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Mena,
nerau inuwayegi ngago naragi nguk yeiweki. Tamizeige
inuwago neyegi kangara neiya yo meli mabura nogo takko ne
yawe pera miziweki pangkara nana miza purikki inuwayegi
kozak yeiyagine.
25 Neyegi kozak nei, Yowan kaimelabek kayima logo
yongkambanuwili kaimela puwekke yawe kaimela pura An-
otogi yawera ma yombu ngabelakpekkewiliyaga nakki yaw-
era miza purikki, yeiya.

Togo puwili ngezewili pulogo pelik kozak keli yongomo
miza, Teni talik meiyagi? Tamizeige tonugu pelik mei, An-
otogira, mei purik mabura pugu pelik nguk yeiyagi, Inuwa
watabi Yowangu kai piyengki ngizi kumula onora nangki,
yeiyagi.

26 Kapura yongkambanu pewili Yowan Anotoyaga kayima
logo ngago piyagayeng kozak kaiyageya wiziyabektikki ngizi
panu kumulawili kopong tonugu pelik mei, Yombanu nga-
belakpekkewiliyaga nakkira, mei purik mabura yongkam-
banuwiligu teniyegi sisik mizagi, kela.

27 Togo puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong
puwiligu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yawe Yowangira ta-
laga kayimara miza purik teni lusuwei. Pilik meiya logo
Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Pilik mabura, nogorau
inuwayegi takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza
purikki kozak yeiyagi ono.
28 Kapura ngago saweliwei peragi kerewiya koyizo. Yombu
nak mandik neyau. Togo pi pigi marek kalogolibekyegi
kanda pelik meiya, Mandikpek, ni weik panga waing
yaweleige yawe mizi kambele, meiya.
29 Kapura koyambokko pigi mangobekyegi pelik meiya, Ne
kiyebuk, meiya kapura kalike pi kuneng miza logo kangk-
abek kowita logo pi panga waing yaweleige yawe mizi kam-
bela.
30 Pulaga mango sakpekyegi kanda yaka sibekyegi meiya
mabilik meiya, Mandikpek, ni weik panga waing yaweleige
yawe mizi kambele, meiya logo sakpokko mangoyegi pelik
meiya to mela, Ei, Peba, ne kangki, meiya. Kapura pi yawe
mizi kambela ono, pi ngezebokko keli piyengki mizi kambela.

31 Togo inuwago kumularik talik, Yombanubokki
marekyauyaga takko piyaugi mangobokko kelira miza?
Yisugu pilik yeiya legi Yudawiligi ngaiwiligu piyegi pelik
meiya to mela, Koyang kalogolibokko pigi mangobekki kelira
miza, meiya. Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ei, wameik.
Keya nogo iniyegi wameik pera kozak yeiweki, Yombu king
takis weiya logo piyengka nayeng ngoweiwili keya yongok
kazingke miziwili inuwayaga lewege panuwili logo Anotogi
ngaimekki weik iniyaga were kiliya kuna.
32 Purik Yowan kaimelabek kayima logo yongkam-
banuwiliyegi kazing pangka Anotoyegi kangkimek
waligeleya. Inuwago ngago puguragi kerewiya puwekke
inuwa ngizi kumula logo kiriwei miza ono. Kapura
yombu king takis weiya piyengka ngoweiwili keya yongok
kazingke miziwili ngago puguragi kerewiya puwekke
puwiligu ngizi kumula logo kuneng miza logo kazing kaile
puwiligiyengka kowita logo ngagoragi kiriwei mizawili
koyang kalogolibokko miza pilik miza. Kapura inuwa
pewiliyegirik inuwago puwili kowita purikki pakela kapura
inuwarau kuneng miza logo kaile inuwagiyengka kowita

logo ngago puguragi kiriwei miza ono. Logo inuwa koyang kalikebek kelikwili purik inuwarau Anotogi kelira miza ono.

33 Nogo iniyegi ngago saweliwei nararau kozak yeiweki mena kerewiyizo. Yombanu nak ngabelak pugubekke waing yawe nalei ngeriya logo lemeng kozang namek yawereng kelemiya logo kawik watabi waing wilekyeng wambulagirik wiziyagirik yokora logo i yokolong ngai yawe puleigi ngaiwekibek wiziyagi namak ngiza.

Togo pugu nawili yawe puleigi ngai koyibene wazaya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yawe nogoleigi yawe mizageya koyimowei waberek ngai koyizo. Keya waing wilekyeng weik kuk puwekke purik mabura piyeng tiyizo logo waing keremizizo. Pilik yeiya logo yawe puleigi mangobek nalege koweige kambela.

34 Togo waing wilekyeng weik kuk wizigeya wilekyeng tiyagiwekke pugu yombu ngagora oroweiwili, nak were, nak kalike, nak kalik panuge, keleya logo yaweleigi ngai wazayawiliyegi wezayela logo yaweleige waing wilek piyengka waing keremiza nayeng weiweki.

35 Kapura nak nak kandawekkerik ngai wazaya puwiligu ngagora oroweiwili kebangkela logo werebek wizale uli, keya kalikebek ula logo ibeng, keya kalik panugebek kingyengko ula logo ibeng miza.

36 Pulaga yaweleigi mangobokko ngereke yombu kolokngago ngagora oroweiwili wezayela, kapura puwiligu kazing yaka werewili keleya mabilikmekke puwilirau mabilik keleya.

37 Kapura kalik panuge yaweleigi mangobokko pelik kumula, Nogo ne makngezegi marekpek puwiliyegi wezamelagi, purik puwiligu negi marekpekki ngagoragi kerewiyagi.

38 Pilik kumula logo pi wezamela kapura puwiligu yaweleigi mangobekki marekpekyegi pakelawekke puwili nakko nakyegi pelik mei yongomo miza, Pobok yaweleigi mangobekki marekpek kani. Kalike pigi mangobek ibeng puwekke pi yawe pelei weiyagibek. Tegi teni pi ula logo mango ibeng purik waing yawelei teni makngezegiweki mena, kela.

39 Logo puwiligu pi kebangkela logo pi panga waing yaweleige yomizora wezamela logo pi ula logo ibeng.

40 Togo yaweleigi mangobek yo puwekkerik yaweleigi ngai wazayawiligu pilik miza purikki yaweleigi mangobek puwiliyegi talik mizagi, yeiya.

41 Pilik kai legi yongkambanu ngago piyengki kerewiya puwiligu pelik meiya to mela, Yaweleigi mangobokko kanda yombanu korowali yaweleigi ngai wazaya puwili wizale

yemane yela logo ibeng wazayagi logo pugu waing yawe
pugulei ngereke yombanu nawiliyegi yana logo puwiligu
waberek ngaigi. Logo puwili yengelei wilekyeng kukwekke
puwiligu pi yaweleige waing wilek piyengka waing keremiza
nayeng mani mizagi, meiya.
42 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Ei, inugu Anotogi Kapiya
Walektikke neyegi langai pelik sangkeli purikki kumulizo.
Purikku pelik kai,
King yombu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela
pura ngereke king panu imak mamak kebangkela yolu
pura kani. Pilik yolu pura Anoto Yemizibek ngeze-
bokko pilik wazamiya logo tonugu purikki pakela logo
purik yombiyangai panu miza. *Ingi Sam 118:22,23*
43 Yisugu mawinda pelik yeiya, Ne king panu pura ke-
likpek. Nugu neyegi kiyebuk mizi logo wezanelagi legi
Anotogo ini Yudawiliyaga yawe ngabelakke pelege ngai
pugumekke ngai koyibene wazayagira weiya yo wiyagi logo
yongkambanu Yuda onowiliyegi yanagi. Pilik miza logo
waleleige puwili yawe mizageya puwekke yongkambanu
kolokngagonowili ngago wameiktagi ngizi panu kumula logo
Anotogi ngaimekki kiliya kangki logo Anotogo puwiliyegi
ngaiweki.
44 Keya king yaka panu puragirik yombanu king puragi
ngalege wala puwili narik narik ngela melagi. Keya
tamizeige king purago yombanu nakki ngalege kawiye wala
purik, king purago pi neneng ngela logo kozobek kelik kerem-
izagi kani, yeiya.
45 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya
yombu Palisi puwili Yisugu ngago saweliwei kai piyengki
kerewiyawekke Yisugu puwiliyegi langai kozak kairikki
puwiligu pakela.
46 Tegi puwiligu Yisu kebangkeliweki miza kapura
yongkambanuwiligu kumulirik Yisu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kaibek miza legi puwili watabi
yongkambanuwiligu mizagi piyengki kazi miza.

22

1 Togo Yisugu ngereke yongkambanuwiliyegi ngago sawel-
iwei nararau pelik kozak yeiya,
2 Yongkambanuwili Anotogi ngaimekki pelik kiliya, Wok
nakke King Ngai nakki marekpek yongok weiweki mizi legi
ngeragi miza ni nara miza logo yongkambanu kolokngagono
ngeragi piyengka niweki ngago yeiya.
3 Logo watabi mabiyeng pangka pangka miza logo pugu
yombu piyegi yawe miziwili yongkambanu ulogo ngago
yeiyawiliyegi lewaweki ngago yei wezayela logo watabi

mabiyeng weik pangka miza mena koli yeizo, yeiya. Puwili pilik miza kapura puwili mabuwili nak nak lewagi ono kisa.

4 Tegi pugu piyegi yawe mizi nawili mawinda ngeragiraga nagiwiliyegi ngago pelikta kiling kang wezayela, Ngeragi yemane nogo mizara weik ngayek miza mena koli. Neyegi yawe mizi puwiligu liyeng pulumakau kerek nogomek keya liyeng koloko nogowili yaka yela logo watabi mabiyeng wiregak miza logo niweki yuke legi yombu yongok weiyagirage ngeragi miza niweki koli yeizo, yeiya.

5 Puwili pilik miza kapura yombanu lewaweki ngago yeiyawili ngago King Ngaibokko kai puragi kerewiya ono, puwili yawe ngezewiligi kingyeng ulumiyagi piyengke yawe mizi kang. Nak yawe puguleige wei kang, keya nak sutuwa ngezebekkimakke wei kang.

6 Keya nawiligu King Ngaibekyegi yawe miziwili kebangkela logo puwiliyegi kaile kaile miza logo yela logo ibeng sa wazaya.

7 Pilik miza logo King Ngaibek sisikmokko yemane panu logo ami puguwili kang wezayela logo puwiligu yombanu yaka yombanu yela puwili yeli keya yereng puwiligira ulu waliyibene wezayela.

8 Pulaga pugu yombanu piyegi yawe mizi nawiliyegi pelik yeiya, Nogo ngeragi yemane mizara weik niweki yuke kapura yombanu nogo were ngago yeiya puwili pangka lewagi langai onowiligu,

9 legi kambeli logo kazing yemaneyengke yombanu kolokngagono inugu yolok ngeli puwili mabuwili yombu yongok weiyagiragi ngeragi niweki iza orowei wiriyizo, yeiya.

10 Tegi piyegi yawe miziwili kazing yemaneyengke kambela logo yongkambanu kolokngagonowili, wazonowili keya kaile puwiligu yolok ngela puwili mabuwili iza orowei lewa logo yongok weiweki ngeragi yemane miza ni pumak mabumak yongkambanugu wilak.

11 Pilik miza logo King Ngaibek yongkambanu yaka lewa puwiliyegi pakeliweki yeke ige kiliya la logo keriyiwei yongomo mizageya tawizeige pura nak kagorik ngeragi yemane pilik nirage pugu wakiyiweki yana piyengka narik wakiya ono, yeik wizilege pakela.

12 Pugu pakela logo piyegi pelik meiya, Yombanubek, talik miza logo ni pelege ige kagorik ngeragi yemane pilik nirage nogo wakiyiweki nanarik wakiya ono yeik wiriya, meiya. Kapura yombanubokko piyegi nara meiya ono.

13 Togo mabuwekke King Ngaibokko piyegi yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Yombubok kebangkela logo inge keya mele puguyeng wigira logo yenge yerengke kusabanurikke

wezameli logo pulogo kusabanurikke pi yombanu pulogowili
kiling ingkeya kelele yemane panu kai keya kili pugura ngiliti
mizagiyagi.
14 Kazing mabilikmekke yongkambanu Anoto ngezebokko
ngago yeiwili kolokngagono kapura puwiliyaga pugu nogow-
ili yei miziwili mele sangkela, yeiya.

15 Pulaga yombu Palisiwili mei puwili Yisu wezamiya logo
kazing Yisuyegi ikuyogorik mizagimek kozak keli kambela.
16 Puwili kozak kela logo puwiligu yombu ngezewiliyegi
kiriweiwiliyaga nawili keya yombu Ngai Elodoyegi kiri-
weiwiliyaga nawili Yisuyegi wezayela. Togo puwili kuni-
mowei nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa Yisuyegi pe-
lik meiyagine, Nugu kumularik talik? Teni king takisyeng
Romwiligi King Ngaibek Sisa meibokyegi managi purik
pangka ma yeik meiyagine. Tamizeige pugu, Ei, mani,
kai purik mabura yongkambanuwili king takisyeng man-
agirikki kiyebuk mizi nangai legi puwiligu pi kingyengko
ulagi. Tamizeige pugu, A'a', mani nagani, kai purik mabura
tonuwa pi Romwiligi ngaiwiliyegi miza orowei kangkine logo
puwiligu pi ngagozak kelemibene, kela.

Togo puwili Yisuyegi kanda piyegi pelik meiya,
Kiriwagabek, nugu kaiyeng keya miziyeng wameik ngizi
panuyeng purik tonugu iwaka. Keya ni yongkambanuwili
kazing Anotogi ngizi panumekki waligeleyibek purik tonuwa
iwaka. Keya ni nakyegirau kulili mizi onobek, ma ni yewizek
mizi onobek puriktau tonuwa iwaka.
17 Kapura nugu tonuwayegi poburikki kozak yei, Lo
tonugurago talik kai, teni king takisyeng Sisayegi managi kai
ma managi ono kai, pelik nguk meiya.
18 Kapura Yisu puwiligu ikuyogorik mizi puragi iwaka logo
pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa kiligang neyau lewawili,
inuwago neyegi ikuyogorik kelenira nangki?
19 King keke nalik neyegi orowei koli logo nogo pakeliweki,
yeiya. Legi puwiligu piyegi nalik orowei kanda logo
20 pugu pelik nguk yeiya, Wiregawere king pelikke pera
takkara keya yeik takkara wizine pakeli, yeiya.
21 Legi puwiligu pelik meiya to mela, Romwiligi King
Ngaibek Sisagiyau, meiya, legi Yisugu pelik yeiya, Mena
watabi King Ngaibekkiyeng purik King Ngaibekyegi manizo,
keya watabi Anotogiyeng purik Anotoyegi manizo, yeiya.
22 Logo puwiligu ngago pugu wazono kaiya yo meliyengki
kerewiyawekke puwili lebuk miza logo puwili pi wezamiya
logo kambela.

23 Keya pulaga wok mabokko yombanu Sadusiwili meiwiliyaga nawili Yisuyegi ikuyogorik kelemi wiriya. Sadusiwili yombanu pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.

24 Puwiligu piyegi kanda Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, Mosego lo tenigi lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu nak yongok weiya logo mandik wazami ono wiziya yombubok ibeng purik yombubokki sakpek ngereke yongok komatemolo weiyagi logo piyaugu yombu yaka ibembokki yango keya marekngang nawili wazayiweki.

25 Yereng tonuguraga tenigi tepekke yombu ingini melenazik keya nazikka neyauwili yolu. Logo kalogolibek were yongok weiya logo mandik wazamiya ono wiziya pi ibeng. Logo yongok pugumele pigi sakpokko weibene wezamiya.

26 Keya pulaga waleleige kalogolibekki kelengkebokko ngereke yongok komatemele weiya kapura piyaurau mandik wazamiya ono koya pi ibeng. Keya pulaga pokki kelengkebokko komatemele ngereke weiya logo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili pilik miza kapura mandik wazaya ono koya ibeng.

27 Logo kalik panuge yongok komatemelerau ibeng.

28 Mena, teni niyegi ngago peragi nguk neiweki, tamizeige wok kalik panubekke yongkambanu ulogo ibeng puwili nugu kai pilik yangalekta wik yolugi mabura, yombu puwili mabuwili yongokpumolo weiyawili legi tamizeige kalike ibengwili ngereke yangalekta puwekkerik yongok yaka pumolo takki yongokpumele mizagi, meiya.

29 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa Anotogi Kapiya Walektik keya pigi kozanda lusuwei kopong inuwago watabi pilik piyengki kumulirik kokowa.

30 Purik ibengwili yangalekta wikwekke puwili Anotogi angela paka ngalegewili kelikki logo yombuwili keya yongokwili yongkambu weiyagi ono, ma panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza managi ono.

31 Ibengwili ngereke yangalekta wazayagirik nogo Anotogi Kapiya Walektikke yungke inuwayegi pilik kairikki kozak yeiweki mizi. Mosego Anotogo piyegi meiyaragi lende mizarik pelik,

32 Ne Anoto Abalamgibek keya ne Anoto Isakkibek keya ne Anoto Yakopgibek, meiyara lende miza. Keya Anotogo pelik kaiyawekkerik, Abalam keya pigi marekpek Isak keya Isakki marekpek Yakop ulogo ibengwiliyegi pi pilik kaiya kapura Anotogo puwili wik kai yagenda. Ulogo puwiligi korikyeng ibeng kele kapura wilek kang puwiligiyeng wik yolu. Logo

inuwayegirik puwili ibeng kapura Anotoyegirik puwili wik
yolu, legi pi Anoto wik yoluwiligi ngaibek, yeiya.
33 Togo yongkambanu kolokngagonowili ngago Yisugu
kaiya pura ululu miza melirikki kerewiyawekke puwili pugu
pangka waligeleyi puragi lelengkira.
34 Kapura yombu Palisiwili meiwili lelengkira ono. Logo
Yisugu ngago purago Sadusiwiligi kiligangyeng waliya
wazaya logo puragi yombu Palisiwiligu kerewiyawekke
puwili piyegi wiriya logo ngereke piyegi nguk meiya narago
ikuyogorik kelemiweki.

35 Togo puwiliyaga Mosegi loyengki waligeleyiwiliyaga
nakko ngago naragi nguk meiya.
36 Pugu Yisugi ngago lewayeng yang kelemiyagi nobiyeng
pugu piyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, lo Anotogo teni
yanayengka lo talikta ngalege panura, meiya.
37 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Lo ngalege panura pe-
likta, Ni Anoto nigi Yemizi ngaibekyegi wilek kang nugubek
mabokko ngizi panu kelimo, keya kangka nugubokko piyegi
wilibek kumuli mizimo.
38 Lo pilikta yemane panura keya ngalege panura.
39 Keya lo puragi kelengkera pelikta, Ni makngezego ni
makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo.
40 Lo piyau Mosegi lo piyeng mabiyeng keya yombu An-
otoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu waligeleyi
piyeng mabiyeng lo piyaugu yenge kulengka tomanenda
wizinda, legi tamizeige nugu piyaugi kiriwei mizi purik
mabura nugu lo mabiyengkirau kiriwei miziweki kelagi,
Yisugu puwiliyegi pilik yeiya.

41 Yombu Palisiwili meiwili menalege wawere ulara
koyigeya Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya,
42 Inuwago kumularik talik, Kilisibek Mesiya Anotogo
teni yaliya wazayiweki wezamelagibek takki mareknganggwiliyaga nak, yeiya. Legi puwiligu Yisuyegi pelik meiya to
mela, Anotogi Mesiyabek koka King Ngai Tawitigi mareknganggwiliyaga nak, meiya.
43 Legi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Mena, nangki
wiyeke Tawitigu Kilisibekyegi Yemizibek meiya, purik koka
walaka Anotogi Kung Walekpokko Ngai Tawitigu kaibene
kelemiya logo Tawitigu Anotogi Kapiya Walektikke Kilisibekyegi langai lende mizarik pelik kaiya,
44 Anoto Yemizibokko Kilisibek Yemizi nogobekyegi pelik
meiya, Nogo niyegi kiyebuk miziwili nigi kulengke
nugu ngaiweki wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga
mogosi koli, kaiya. *Ingi Sam 110:1*

45 Tawitigu Kilisibekyegi Anoto Yemizibek meiya legi talik
miza logo Kilisibek Tawitigi mareknganwiliyaga nak? Pilik
mabura Kilisibek mabok yombanubek keya Anoto wizinda,
yeiya.
46 Togo nakkorau ngago puragi Yisuyegi ngago kanga nara
mana ono. Keya wokpokka wizageya wiriyariktau nakkorau
Yisuyegi mawinda ngago nara nguk meiyarau ono, puwili
weik kazi miza.

23

1 Pulaga Yisugu yongkambanu kolokngagonowili keya
yombu pugu waligeleyi wawere ula puwiliyegi pilik yeiya.
2 Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombu Palisiwili
meiwili yeikta kilingwili logo Mosegi loyengki iwakaweki
keya ini yongkambanuwiliyegi waligeleyiweki kani.
3 Tegi ini puwiligu ngago ini mizizo kisi piyengki kiriwei
mizizo, kapura kazing puwiligu mizi piyengki kiriwei mizi
nagani, purik puwili ngago kolokngagono kisi kapura ngeze
mabuwilirau kiriwei mizi onowili kani.
4 Purik puwiligu ini lo kolokngagono yani logo weik watabi
kuneng talik miza logo wagelagi miza piyeng kelik kapura
puwili ngezewilirau iniyegi sawela logo Anotogo inugu mizi-
weki keli piyengkirau kozak yei ono.
5 Keya watabi puwiligu mizi piyeng mabiyeng
yongkambanuwiligu pakela logo yeik puwiligiyeng yongolok
meibene miziyengko. Puwiligu Anotogi ngago nayeng
kapiyalekyengke lende miza logo sukumeng miza logo
luwagoza puwiligiyengke ma mele puwiligiyengke tariya
wari miziwili. Keya puwiligu melewangka yokolongyeng
yokolong panu keremizi logo yongkambanuwiligu puwili
yemanewili mizibene miziwili.
6 Keya puwili ngeragi yemane miza ni piyengke tung
yeikyeng kilingwiligu mogosi piyengke mogosiweki keli-
wili. Keya puwili i walek songonoyengke paka orozarikke
yongkambanuwiligi wirege yongkambanuwiligu pakelibene
mogosiweki keliwili.
7 Keya puwili pundikke yongkambanu mamokki wirege
puwiliyegi pelik yeiweki miziwili, Wangane Ngaibek ma
Wangane Kiriwagabek, miziwili.
8 Kapura inuwarau puwili kelik nagani. Yongkam-
banuwiligu inuwayegi, Kiriwagawili, kisiweki keleyi nagani,
purik inuwa mabuwili kapiya miziwili kelik keya ini
waligeleyi wamenak yolu, pok Kilisibek.
9 Keya Mango wamenak yolu keya pi inuwagi Mango paka
ngalege yolubek legi inuwago yombu ngabelakke pelege
nakyegi, Peba, mei nagani.

10 Keya yongkambanuwiligu inuwayegi Yemizi ngaiwili,
kisiweki keleyi nagani, purik Yemizi ngai wamenak yolu
kani, Pok Kilisibek, Mesiya Anotogo inuwa yaliya wazay-
ibene wezamelabek.
11 Kapura inuwayaga nak yeikta lewegebok inuwa naw-
iliyegi yenge kulengke yolu keya yawe miza yowiyagibek.
12 Keya yombanu ngezebokko ngezebekki yeikta yon-
golok meibok Anotogo yeik pugura songono sawiyagi keya
yombanu yeik ngezebekkira songono sawiyibok Anotogo
yeik pugura ngalege wiyagi.

13 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini
Palisiwili, waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu
kiligang neyau lewawili ngangang yemane yanagi. Purik
inugu kazing yongkambanuwili Anotogi ngaimekki kiliya
kangkimek waliyi. Ini makngeze yeke ige kiliya kang ono
keya inugu yongkambanu yeke ige kiliya liweki keli puwili
yeke ige kiliya li pani keleyi ono, legi ini ngangang yemane
weiyagi.
14 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya
ini Palisiwili waberek panu purik kalike Anotogo ini
yombanu kiligang neyau lewawili ngangang yemane yanagi.
Purik ini yongok komatewiligi iyengki kanda purik ini
yongok komatewili purikki iwaka koyimowei ngaigu king
i walekmakkiyeng meliweki yeiya logo kalike ngereke ini
makngezegi liwik wawiyiwili. Keya waleleige purik inugu
kaile ini makngezegiyeng momane meibene Anotoyegi
waberek miziyeng yokolong panu mei. Kapura kalike
Anotogo yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke
ngagozak keleyi puwekke puwili ngangang weiyagi, kapura
ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili inugu
kaile panu mizi piyengki wiyeke ngangang yemane panu
weiyagi.
15 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Pal-
isiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kili-
gang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini kai wizam-
bekke ngalengale kang keya ngabelak koweigeyengke kang
logo yombanuwiliyaga nak iniyegi sawelagirikki yolok ngeli-
weki. Pi iniyegi sawela logo inugu pi kazing inugu miziyengki
waligelemiya logo waleleige kazing kaile puguyengko kazing
kaile inuguyeng ulagi logo pi ini kiling pongo yereng yezi
kusagi onozik ngoriraga kang wezamelagi.
16 Ini yomono, purik ini ngai wireyeng kusawili logo
yongkambanuwili kazing kailemekke iza orowei kangwili
legi Anotogo ini ngangang yanagi. Purik ini pelik kisi-
wili, Ngago nara kai puwekkerik tamizeige yombanunak

Anotogi i walek yemanemakki yeiktaga ngago pugura kozang kelemi purik mabura ngago pura ngeli purik pangka kapura yombanu nak watabi Anotogi i walek yemanemakka yeke ige koliyengka keremiza yolu piyengki yeiktaga ngago pura kozang kelemi purik mabura pugu ngago pura ngelagi ono, kisiwili.

17 Kapura ini wireyeng kusawili keya kangka yeikwili. Anotogi i yemane inugu piyegi ya kumuli mizimak walekmak, keya piliktikki wiyeke watabi imakke yeke ige koliyengka keremiza piyeng keya nalangai piyendau walekyeng kani legi ngago pura ngelagi onora.

18 Inugurau mabilik yongkambanuwiliyegi pelik waligeleyi, tamizeige yombanu nak i walek yemanemakke alataragi yeiktaga ngago pugura kozang kelemi purik mabura ngago pura ngeli purik pangka kapura yombanu nak opa alatarage ngalege wiyi piyengko ngago pugura kozang kelemi purik mabura pugu ngago pura ngelagi ono, kisiwili.

19 Kapura ini wireyeng kusawili keya kangka yeikwili. Anotogi i yemane walekmakke alatara walekta, keya piliktikki wiyeke opa alatarage ngalege wiyi piyendau walekyeng kani.

20 Logo yombanu nak alataragi yeiktaga ngago pugura kozang kelemi puwekke purik mabura pi weik alatara keya mabilik watabi opa alatarage ngalege wiya piyengkorau ngago pugura kozang kelemi yagenda.

21 Keya yombanu nak Anotogi i walek yemanemakki yeiktaga ngago nara kai puwekke purik mabura pi weik i walek yemanemak keya mabilik Anoto i pumakke yolubokkorau ngago pugura kozang kelemi yagenda.

22 Keya yombanu nak paka ngalegebekki yeiktage ngago nara kai puwekke purik mabura pi weik paka ngalegebekki yeikta keya paka ngalege tung mogosira keya Anoto tung purikke mogosibokki yeiktago ngago pugura kozang kelemi yagenda.

23 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini panga yawega ngeragi inigi nayeng wawiyi puwekke purik inugu Anotogi lo naragi kiriwei miza logo inugu mabiyeng sanga miza logo limak meleyau keremizi logo narik Anotoyegi waberek panu mani miziwili. Purik pangka kapura ini Anotogi lo yemane panuyeng yomizora wezameli, purik pelik, kazing yongkambanuwiliyegi pangka mizi pumok, keya kazing yongkambanuwiliyegi yalek mizi pumok, keya kazing ngiziragi ngizi panu kiriwei mizi pumok mizi onowili kani, legi kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi.

24 Ini ngai wireyeng kusawili, ini Anotogi kazing
pangkamek kokowa mizi legi talik miza logo inugu
yongkambanuwiliyegi pumok waligeleyagi? Ini yombanu
sibumek kairi pugubekka wara wezameli kapura watamek
mamok kairibek kiling yeik nguk tiya melibok kelik purik ini
lo songonoyengki inugu waberek kiriwei mizi mizi kapura
lo yemaneyeng inugu yeik keremareke wezameli mizi.
25 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini
Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu
kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik kazing
kak keya pelengyeng kaigesagimek inugu waberek kiriwei
mizi kapura ini yombanu kak keya pelengyengki ngalege-
mek keke kaigesi kapura yenge yungke sipengyeng kaigesi
onobok kelikwili. Ini korik yeik yeke ngalege piyeng keke
kaigesi kapura yenge wilek kang inuguyeng kazing ngowei
mizi keya korikyengki keli mizi piyengko wilak panu kani.
26 Ni Palisi wireyau kusabek, ni yenge yungke sipengyengki
pakelagi langai ono ma talik? Kapura kerewiye, kakpekke
yenge yungkemek were kaigese pulaga kakpekki ngalege-
mektau kaigese.
27 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini
Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu
kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini yombu
longyeng kelikwili kani, puwiligu yombu longyengke
yengelei kabu wazonoyeng wiya logo palumu kapura yenge
yungkerik yombanu ibengwiligi kozayeng keya watabi
kagorik puwiligi piyengka sok putiya wala piyeng kelikwili.
28 Kazing mabilikmekke yongkambanuwiligu iniyegi
pakela logo pelik kumuli, puwili pangkawili mizi, kapura
yenge inigi yungkerik ini kazing kili neyau lewa pumok mizi
keya kazing kaile mizi piyengko wilak panu kani.

29 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Pal-
isiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kili-
gang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini yombanu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligi longyeng
yengelei simengyengkayeng keremizi keya ulogo yombanu
kazing pangkamek miza logo ibengwiligi longyengki yen-
gelei kabu wazonoyeng wiyi keya purukpuruk marekyeng
ngeriyi miziwili.
30 Keya ini pelik kisiwili, Tamizeige teni koka tenigi yeli-
gagangmekkawili koyima purage teni pewili koyima kesak
tonugurau yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kisawili yela logo ibeng si kak ono, kisiwili.
31 Logo ini makngezego kisi purikku ini yombanu Anotoy-
aga ngagora weiya logo kozak kisawili yela puwiligi yango

keya marekngangwili ini, kisi yagenda.
32 Mena kazing inigi yelibungangwiligu koka miza
piyengki pangka inugu mizi.
33 Ini kemale yenge kuzingikyengke yungke tagogei
yeziyengko ngora nelegi kazi kangwili kelik. Ei, ini kemale
Kuluwekmekki marekwili. Kapura kaile inugu mizayengki
wiyeke kanga yanagiyengka ini kazi kangki langai ono,
Anotogo ini yereng yezi kusagi onozik ngoriraga wezayelagi.
34 Togo nogo kozak yei peragi kerewiyi, Nogo yombanu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisi nawili ini Yudaw-
iliyegi wezayelagi, keya nogo yombanu Anotogi ngagora
iwaka nawili keya Anotogi ngagoragi waligeleyi nawili-
rau wezayelagi kapura ini Palisiwili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwiligu puwiliyaga nawili yela logo ibengki, keya
nawili yengeleiyengke ngalege nili ula logo ibengki, keya
nawili i walek songonoyengke wizale yelagi keya nawili yeli-
weki yereng naraga naragi kiriwei kang keleyagi.
35 Koka solo panuwekka kang kayimeige yokopekke perik
inigi yelibungangwiligu Anotogo yombanu pangka wezayela
puwili mabuwili yela. Solo panu ulabek yombu pangk-
abek Abele meiyabek keya piyaga uli kayimeige Perekayagi
marekpek Sakaraya i walek yemanemakka alataragi keya
walek panumakkirau tepekke ula kapura ini kele weik
mazenda kaile ngalege panu narik miziweki mereke logo
purik ini weik ne neliweki mizi, legi purikki wiyeke ini Palisi-
wili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili ngangang inugura
keya inigi yelibungangwiligi purarau ini kemenak weiyagi.
36 Ei, piyeng mabiyengki ngangandik ini yongkambanu
Yuda perage pewili wagelagi kani, Yisugu puwiliyegi pilik
yeiya.

37 Pulaga Yisu yereng Yirusalem puragi kumula logo
yongkambanu pulogo yolu puwiliyegi yalek miza logo ingi
ngaungaumek kiling pelik kai, O ini Yirusalem yerendaga
yoluwili, inugu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kisiwili keya inugu Anotogo yombu iniyegi wezayeliwili
kiyengko yeli mizi. Keya winakmokko luguwili yenge
sabengyauge kiliya wazayi pilik, kang kolokngagono nogo
iniyegi waberek ngaiweki miza kapura inugu neyegi kezanga
nana.
38 Kerewiyi, Anotogo weik ini wezaya, i yombu naktau
onomak kelik keya yombanu ini kiling ngai kelagiwili lewa
puwekke Anotogo iniyegi sawelagi ono.
39 Purik nogo iniyegi pera pelik yei, Inugu ngereke neyegi
pakelagi ono wiziya ne wameik yombu Anotogo iniyegi
wezanelabok mizi puwekke inugu pelik kisagi, Pok Anotogo

teniyegi wezamelabek legi Anotogo pi kozanda maniweki, kisi puwekke inugu ngereke neyegi pakelagi, yeiya.

24

1 Pulaga Yisu Anotogi i walek yemanemak wiya logo we-
lagela tagoneige yombu pugu waligeleyiwili piyegi kanda
logo puwiligu pi Anotogi i walek yemanemak kailemekki-
maktikki kozak meiya.
2 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ei, nogo pakela, ka-
pura nogo iniyegi pera pelik yei, I yemane inugu pakeli
pemak mamak wok nakke yombanu Yudawiliyegi ngai mizi-
wiligu yo wela melagi keya kingyeng sugusugu miza melagi,
king neyau pulogo menalege nakki ngalege nak wiziyagi ono,
puwiligu yowela melagi, yeiya.

3 Kalike Yisu lewak yengelei Olip meilei lewi logo lewak
Olip meibekke mogosa tawizeige yombu pugu waligeleyiwili
piyegi keke liwik kanda piyegi pelik meiya, Tonuwayegi
kozak yei, puwiligu Anotogi i walek yemanemak yow-
ela melagi purik talikwekke pilik mizagi? Keya kazing
talikmokko ni weik yogirikki tonuwayegi waligeleyagi keya
kazing talikmokko ngabelakpek weik yeikkirikki tonuwayegi
waligeleyagi, puwiligu piyegi pilik nguk meiya.
4 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Watabi lewage-
lagi piyengki nogo kozak yei pei. Inuwa yombu inuwayegi
ngaigu kisi puwiliyegi kiriwei miza nagani, waberek panu.
5 Purik yombanu kolokngagono yeik nogorage lewagi kani
logo pelik kisi wiriyi nangai, Ne Kilisibek, kisa logo yombanu
kolokngagonowili puwiliyegi kiriwei kuni nangai.
6 Keya inuwa ngai mereke keli piyeng keya ngai yemane
koweige keli lewa piyengki kerewiyi purik kulili mizi nagani.
Watabi pilik piyeng mabiyeng were lewagelagiyeng kani ka-
pura piyengko mizi purik ngabelakpek weik yeikkirikki mizi
yagenda ono.
7 Purik were, yongkambanu ngabelak nakkewili kiling
yongkambanu ngabelak nakkawili ngai kelagi, keya kapman
ngabelak nakkebek kiling kapman ngabelak nakkabek ngai
kelagi, keya yongkambanu ngabelak nayengkewili kiling
yongkambanu ngabelak nayengkawili ngai kelagi, keya
puwekkerik ngabelak nayengke ngaba ibeng yemane mizagi,
keya ngabelak kolokngagonoyengke kuburuk unatuba
panuyeng ulagi.
8 Peyeng weik solo lewagela purik weik kuneng keya ngan-
gang yemane panu pura weik mereke lewa legi.
9 Pulaga inuwa yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke
yongkambanu ngabelak mabiyengke yoluwiligu inuwayegi

kumbak mizagi logo puwiligu inuwa kebangkela logo inuwa
ngangang keleya logo inuwa ibengweki keleyagi kani.
10 Puraga purik yongkambanu kolokngagonowili neyegi
ngizi panu kumuli puwiligira wezamela logo kazing kaile
mizi pumokki yo mizagi. Keya puwili nawiligu nawiliyegi
kumbak mizagi logo yombanu puwili ngangang keleyagi-
wiligi meleyengke iza yani mizagi.
11 Keya yombanu kolokngagonowili tabunda logo nak nak
ngaigu pelik kisagi, Teni Anotoyaga ngagora weiya logo pugu
iniyegi kozak yeiweki wezayela, kisagi logo yongkambanu
kolokngagonowiligu puragi ngizi kumula logo puwiliyegi
kiriwei mizagi.
12 Kazing korowali pilikyeng yemane ululu miza
meli kanda ngabelak mabok kaileyengko kolagi
logo purikki wiyeke kazing yongkambanu neyegi
ngizi panu kumuliwiligu yongkambanu neyegi ngizi
panu kumuli puwiliyegi kelagimek yongkambanu
kolokngagonowiliyegirik weik yeik sawiyagi.
13 Kapura yombanu kunengyeng keya ngangang wage-
lageya wizimowei neyegi ngizi kumuli pura kozang ke-
bangkeli kanda wila wiyi ngizige mologabok Anotogo wik
wizagomagiragi yaliya wazayagimelegabek.
14 Logo neyegi yawe miziwiligu ngabelak mabekke
yongkambanu mabuwiliyegi ngago wazono kazing Anotogo
pigi ngaimekki ngaigimekkiragi kozak yei yongomo mizagi
logo ngabelak mabekke yongkambanu mamok peragi
kerewiya puwekke mabura ngabelakpek weik yeikki, yeiya.

15 Ini kapiya perik mei puwili ngago peragi solorikki ku-
mulizo. Yisugu ngago nayendau mawinda pelik kozak yeiya,
Koka walaka yombu Taniyele mei Anotoyaga ngagora weiya
logo kozak kisawiliyaga nak Anotogi Kapiya Walektikke
yungke Sadangki korowali Anotogi i walek yemanemak kaile
kaile kelemiya melagi nayengki lende miza.
16 Togo wok nakke inugu Sadangki korowali Anotogi i
walek yemanemak kaile kaile kelemiya melagi piyengko
Anotogi i walek yemanemakke wiziyagi onorikke wizilege
pakeli puwekke purik mabura ngago peragi kumula logo
pelik kisizo, Teni ngabelak Yudaya mei pobok wiya logo kazi
paka lewakyengke liwik siweki kangweki, kisizo.
17 Keya imakka welagelabok ngereke yeke ige yongorik
watabi puguyeng oroweiweki wawari yongo nagani, yeik
kunimo mei.
18 Ma yombanu panga yawege yawe mizageya wiziyabok
kik kalok pugugik weiweki yo kowiti nagani, yeik kunimo
mei.

19 Togo wok piyengke yongok mandik kogo puwili keya
yongok mandik yebili yani puwiliyegi ne yalek panu mizagi,
purik puwili nguk namizi paka lewakyengke liwik siweki
kunagi langai onowili legi.
20 Keya inugu kumularik teni kabelakta kililiwekke ma wok
Sabatpekke kazi kangki onorikki kumuli nelegi ini Anotoyegi
watabi kuneng keya ngangang peyeng teng kilili kelirage ma
wok Sabatpekke wiriyiweki kelemiya nelegi puragi waberek
mizizo.
21 Purik wok piyengke kuneng korowali yemane panuyeng
keya ngangang yemane panuyeng lewagelagi logo koka
walaka solowekke Anotogo watabi keremizawekka wiza-
geya kayimeige mabek pewekke pilik nayendau lewagela
ono keya kalike ngereke pilik nayeng lewagelagi ono.
22 Keya Anotogo wok piyeng ngerewalek sa wazamiya ono
kesak nak wik yolugi ono. Kapura yongkambanu Anotoyegi
sawela logo pugu iza puwiliyegi pugu kumula logo puwiliyegi
wiyeke Anotogo wok kunengyeng ngela logo ngerewalek sa
wazamiyagi.
23 Togo tamizeige nak iniyegi pelik kai, Pakeli, Kilisibek,
Mesiya teni yaliya wazayiwekibek weik lewa, kai mabura
piyegi ngizi panu kumuli nagani. Ma nakko iniyegi pelik
kai, pi panga pulogo yolubek, kai mabura piyegi ngizi kumuli
nagani.
24 Purik yombanuwili tabunda logo nak nak ngaigu pelik
kisagi, Ne Kilisibek, neyegi kiriwei koli, kisagi. Keya nawili-
rau kanda ngaigu pelik kisagi, Anotogo teni wezayela logo
tonugu ngago piyaga weiyara iniyegi kozak yeiweki, kisagi.
Keya ini puwili Anotoyaga kayima nobiyeng mizibene ke-
leyiweki puwiligu watabi Anotogo keke miziyeng mizi keya
wirangai nayeng mizi nangai. Logo tamizeige puwili pangka
kesak puwiligu yongkambanu Anotogo piyegi saweliweki iza
puwiligi neyegi ngizi panu kumuli pura wiyibene keleyiweki
mizi nangai.
25 Kerewiyi, nogo weik watabi piyeng ngoluk lewagela ono
wizigeya kozak yei yagenda logo ini ngai panu koyiweki.
26 Ma ngereke tamizeige yongkambanu nawiligu pelik kisi,
Kilisibek paka kurung yeikwekke yolu mena pakeli koli, kisi
purik mabura pulogo pakeli kang nagani. Ma tamizeige
nawiligu pelik kisi, Kilisibek pelege liwik sa yolubek mena
pakeli koli, kisi purik mabura puragi ngizi kumuli nagani.
27 Purik lengka wililiktikku mizi puwekke purik paka
ngilumbek mabok pangazuwaga pezuwage ngela manirikki
teni mabuwiligu pakeli mizi. Kazing mabilikmekke ne
yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yogi logo
puwekke mabuwiligu neyegi pakelagi kani.

28 Keya peyeng lewagelagirik wale watabi ibeng piyengki korik sokyeng wizilege winak Yezigokwiligu kanda pura menalege niweki wawere ulageya pulogo. Keya kazing mabilikmekke yereng yongkambanu kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibengwili koyagi pulogo Anotogo ngangang yaniweki lewagi.

29 Togo wok kuneng korowali yemane panu piyeng keya ngangang yemane panu piyeng lewagelagiyeng miza logo pulaga nguk namizi yokmek kusa sagi keya ngombek ngele managi ono. Keya paka ngilumbekke watabi kozang piyeng urukang mizagi logo pelewewili paka ngilumbekka tiya walagi.
30 Pulaga kazing ne yombanu paka ngalega kayimabek weik yogirikki waligeleyi pumok paka ngilumbekke lewagela wiriyi penanging puwekke purik yongkambanu ngabelakpekke neyegi kumuli ono wiza kambeli pemek mamok ingkisagi keya puwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke kozainumbekke kozanda keya ngaiwak unatubarik kiling tabunda lewarikki pakelagi.
31 Keya sangubek unatuba kaiya melageya keya nogo negi angelawiliyegi pelik yeiyagi, Ngabelak mabiyengki kunizo. Iniyaga nawili ngabelak panga yokmek lewagelayengki kunizo, keya nawili ngabelak panga yokmek kiliyayengki kunizo, keya nawili ngabelak paka yongoleigeyengki kunizo, keya nawili ngabelak pongo moleigeyengki kunizo, yeiyagi. Logo puwili kunagi logo yongkambanu Anotogo iza logo puguwili kaiya puwili wawere ula logo neyegi iza orowei lewaweki.

32 Ini ngago saweliwei peragi iwaka sizo. Kusayeng kabeneng panu keya kilili keya kebarek yemane uli puwekke ini iwaka yokpek seliweki mereke mamizi.
33 Kazing mabilikmekke inugu watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng mabiyeng weik mizirikki pakeli puwekke purik mabura negi yogirik weik mereke panu mamizagi purik inugu iwakagi.
34 Wameik panu, yombanu ini Yudawiliyegi ngai mizi puwiligu ini mabuwili neneng ngeliweki lewagi kapura ini kemenak neneng ngelagi ono. Iniyagawili ngoluk yolugi logo nawiligu watabi nogo kozak yeiya peyeng mabiyeng ngizi lewagelagirikki keriyagi.
35 Ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi kapura ngago nogorarau yeik sagi ono, ngago nogora wizagomagi.
36 Ne yogirik wok takka ma yokmek talikwekke miza purik nakko iwaka ono, keya Anotogi angela paka ngalege yoluwili

mabilik iwaka ono, ma ne, Anotogi Marekpektau mabilik iwaka ono, Anoto, negi Mangobek ngezebokko keke iwaka.

37 Ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yo puwekkerik yongkambanuwili ngereke koka walaka kazing yongkambanu Nowagi tendaga koya puwiligu mizageya koya mabilik mizi nangai.

38 Nowa wiziya puwekke yongkambanuwili Anotoyegi langai kumula ono keya Nowago ngago watabi lewagelagi piyengki langai kai piyengki kerewiya ono logo watabi ngezewiligiyengki mizageya koya. Logo puwili ngeragi ni keya kai ni keya yongkambu wei keya panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza mani kaiyageya koya

39 weik wok Nowa yeke sikmakke kiliya lagibekke logo kai ngai yemaneyaugu kanda yongkambanu nawili mabuwili yela. Puwekke puwiligu pilik miza pilik ne yombanu paka ngalega kayimabek lewa puwekkeriktau yongkambanuwiligu kazing mabilikmekke mizagi.

40 Wok ne yo lewagibokko yombanu neyau panga yawege menalege yawe mizageya koyagi, logo neyegi ngizi kumulibok angelawiligu miza orowei kangki kapura nak mabulogo yawe mizageyara wezamiyagi kani.

41 Yongok neyau yeke ige menalege yawe mizageya koyagi, logo neyegi ngizi kumulimolo angelawiligu miza orowei kangki kapura namele mabulogo yawe mizageyara wezamiyagi kani.

42 Togo wok takka ma yokmek talikwekke ne, Yemizi inugubek yo lewagi miza purikki ini lusuwei legi waberek panu. Neyegi ngai yuke koyizo.

43 Kapura nogo ngago saweliwei kozak yei peragi solorikki iwaka panu, tamizeige yombu i namakke mangobokko yombu ngoweiyagibek lewagi pura iwaka purik pi wirere yolugi logo yombu ngoweiyagibek yeke ige watabiyeng ngoweibene kelemiyagi ono.

44 Pilik tegi inirau kazing pilikmekke wirere kangkere miza koyizo. Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek inugu lewagi ono miza purage ngereke lewagibek kani, legi ini kangkere miza koyizo.

45 Ne kang logo inuwa yawe nogora pangka iwaka keya mizi wilibekwili mizagi ma talik? Inuwa yombu yawe mizi pangka panu kazing pangkamek keya iwakamekke mizi logo ngai yemanebokko nawiliyegi ngai wazamiyabek kelik miziweki. Ngai yemanebokko yombu yawera pangka mizibekyegi pakeli puwekkerik pugu piyegi pelik meiyagi, Ne weik kang keya nogo ni ngai wazani keya yombu negi yawe

mizi nawiliyegirau ni ngai wazaniyagi keya ni ngeragiyeng
puwiliyegi yanagibek, pilik meiya logo ngai yemanebek
kangki.
46 Kambela logo kalike yowekke tamizeige pugu yombu
ngai wazamiyabok yawe pugu kozak meiya pura mizageya
wizilege pakela purik ngai wazamiyabok wilikwilikmokko
unatuba panu mizagi.
47 Purik ngai yemanebokko pelik meiyagi, Ni yawe wazono
mizibek keya ngoluk yombu negi yawe mizi nawiliyegi ngai
keya weik watabi negi piyeng mabiyengkirau waberek ngai
wizeimo, meiyagi.
48 Kapura tamizeige yombu ngai wazamiyabok kaile logo
pelik kumuli, Ngai yemane nogobek ngoluk lewa ono, watabi
nayengko waliya logo pi nguk namizi lewagelagi ono mena,
miza logo
49 pi weik yongkambanu yawe miziwili yeli keya keleyi
keya yombanu kai nameli keya miza meliwili kiling pirau
ngeragi kolokngagono ni keya kai nameli keya miza mela
purik mabura
50 kalike ngai yemane pugubek wok nakke lewagi purik
wok ngai wazamiyabek piyegi yukegi ono, kapura wok pi
lewagi ono, mizabokko ngai yemanebek weik lewagi.
51 Pi weik lewa logo pugu ngai wazamiyabekki kaz-
ing kaile mizimekki pakela logo piyegi ngangang yemane
kelemiya logo pi pongo lemengke yongkambanu kiligang
neyau lewawili kiling wezamelagi logo pulogo puwili in-
gkeya kelele yemane panu kisi keya kili puwiligiyeng ngiliti
mizagiyagi.

25

1 Ne yo puwekke kazing Anotogo ngai pugumekki ngaigi
pura talik miza purikki nogo iniyegi ngago saweliwei nara
kozak yeiweki mizi. Inugu ne yogirikki yuke yolugira yongok
nawekke yawe mizi yombu nak yongok weiweki mizibekyegi
yuke yolu puwili kelik. Yombubok pigi yongok sawiyamelegi
imakke lewa wizigeya yongok nawekke meleyau imakke
mangobekyegi yawe miziwili lam puwiligiyeng kiling yombu
yongok weiyagibek panga kazingke yoromaure miza logo
panga ige miza oroweiweki kambela.
2 Yongok yawe miziwiliyaga melenazik kangkayeng kiling-
wili keya melenazik kangkayendau onowili.
3 Kolomandik kangka yeik puwili lam puwiligiyeng wara
kapura puwili kai nayendau mela wara ono,
4 kapura kolomandik kangkayeng kiling puwili lam
puwiligiyeng keya palastik kai nayendau wilak pela wari
miza.

5 Yombu yongok weiyagibok nguk namizi lewa ono logo
kolomandikwili wirekne miza logo iwek kola.
6 Puwili iwek kola koyigeya kusa libuge weik pelik kek kisi,
Aik, yombu yongok weiyagibek wei lewa mena pi yoromaure
miziweki kunizo, kisi.
7 Pilik kisi legi kolomandik meleyau yawe miziwili
yangalek meiya logo lam puwiligiyeng ngaiwak wiyibene
wikyeng ngalege kelemiweki kelemiya.
8 Pulaga kolomandik kangka yeik puwiligu kolomandik
kangkayeng kiling puwiliyegi pelik yeiya, Lam tonuwagiyeng
kaiyengki yeik wizigeya kusa mena inuwago tonuwa kai
nayeng pela yani, yeiya.
9 Kapura kolomandik kangkayeng kiling puwiligu pelik
kanga yeiya to mela, A'a', kai peyeng lam tonuwagiyengki
pangka logo kokowa nayendau ono mena panga sutuwa-
makka kai nayeng inuwa ngezegi wawari kambeli, yeiya.
10 Tegi kolomandik kangka yeik puwili panga sutuwa-
makke kanda kai nayeng wawari kambela. Puwili yagonei
keya yombu yongok weiyagibek tabunda logo kolomandik
melenazik kangkere mizara pulogo yuke koya puwili pi kil-
ing yeke ige ngeragi yongok weiweki nirage la logo imakki
kandik weik waliya.
11 Togo waleleige kolomandik melenazik yaka kai nayeng
wawari tobela puwili lewagela logo puwiligu kandik wali-
yarikki pakela logo puwiligu pelik ngalizi kek meiya, Yemiz-
ibek. Yemizibek, kandik tonuwayegi tiya yowiye, meiya.
12 Kapura yombu yongok weiyagibokko pelik yeiya to mela,
Wameik panu, ne inuwayegi lusuwei, yeiya.
13 Kazing mabilikmekke wok takka ma yokmek talikwekke
ne yombanu paka ngalege kayimabek ngereke yogi miza
purik ini lusuwei legi ini kangkere mizizo logo neyegi ngai
yuke koyizo.

14 Nogo iniyegi ngago saweliwei perarau kazing Anotogo
ngai pugumekki ngaigi puragi kozak yeiweki mizi. An-
otogo ngai pugumekki ngai yolu pura yombu nak yereng
pugura wizamiya logo kabelak koweige narage kangweki
mizibok kelik. Pi kangkine were yombu piyegi yawe mizi-
wiliyegi ngago yeiya logo pugu puwili watabi puguyengki
ngai wazaya.
15 Pugu puwiligu kazing miziyengki pakela logo pugu nak
nakyegi kangka puwiligiyengke pangka pangka kingyeng
yana. Logo nakyegi king tausen Kina melenazik mana, keya
nakyegi king tausen Kina neyau mana, keya nakyegi king
tausen Kina wamenak mana. Keya pugu yanageya wiz-
imowei pelik yeiya, Ne kang keya inuwa nak nak king nogo

yana piyengki pangka pangka yawe kingyeng ulumiyagi nara mizizo logo pulaga ne yo puwekke nogo inuwa king talik talik piyengka yeke langak negi keremiza miza purikki nogo pakelagi, yeiya logo pi weik kambela.

16 Pulaga yombanu yawe mizi yaka king tausen Kina melenazik manabok yawe nara mizi kanda king yaka mana piyengko ngereke king tausen Kina melenazik mabilik ulumiya.

17 Kazing mabilikmekke ngaibokko yombanu yawe mizi yaka king tausen Kina neyau manabok yawe nara mizi kanda king yaka mana piyengko ngereke king tausen Kina neyau mabilik ulumiya.

18 Kapura pugu yombanu yawe mizi yaka king tausen Kina wamenak manabok pi kingyeng pangka ono mizarikki wiyeke kanda kawiktik yokora logo ngai pugubekki kingyeng liwik mowiya.

19 Teng yokolong nara wizagoma logo pulaga yawe mizi-wiligi ngaibek ngereke yo. Pi kanda yombu pugu king yanawiliyegi ngago yeiya logo ngago yawe puwiligiyengki-ragi kerewiyiweki.

20 Yombu yawe mizi king tausen Kina melenazik manabokko kanda pigi ngaibekyegi pelik meiya, Yemizibek, king tausen Kina melenazik nugu koka neyegi nanayeng pelegi mena ya. Keya pakele, nogo mabilik king tausen Kina melenazik ulumiya piyeng mena ya, meiya.

21 Tegi ngai pugubokko pelik meiya, Wazono panu, ni yawe wazono mizibek keya ni yombu yawe nugura pangka mizi wilibekpek. Ni watabi songono pilikyengki ngai waberek panu miza legi nogo ni watabi yemane panuyengki ngai wazaniyagi mena ne nigi ngaibek kiling wilikwilik mizi mangaiweki mena koli, meiya.

22 Pulaga yombu yawe mizi king tausen Kina neyau manabok kanda pigi ngaibekyegi pelik meiya, Yemizibek, king tausen Kina neyau nugu koka neyegi nanayeng pelegi mena ya. Keya pakele, nogo mabilik king tausen Kina neyau ulumiya piyeng pelegi mena ya, meiya.

23 Tegi ngai pugubokko pelik meiya, Wazono panu, ni yawe wazono mizibek keya ni yombu yawe nugura pangka mizi wilibekpek. Ni watabi songono pilikyengki ngai waberek panu miza legi nogo ni watabi yemane panuyengki ngai wazaniyagi mena ne nigi ngaibek kiling wilikwilik mizi mangaiweki mena koli, meiya.

24 Pulaga yombu yawe mizi king tausen Kina wamenak manabok kanda pigi ngaibekyegi pelik meiya, Yemizibek, ni yombanu yalek mizi onobek keya ni yawe mabiyeng pangka

panu miziweki kai wilibekpek purikki nogo iwaka wiziga ne
kulili miza.
25 Tegi nogo yawe nara miza logo king nuguyeng yeik
nelegi ne kulili miza logo ne kanda king nuguyeng kawiktikke
yokora logo liwik wiya wazamiya. Mena watabi nuguyeng
pelegi mena ya, meiya.
26 Tegi ngai pugubokko pelik meiya to mela, Ni yawe
korowali mizibek keya yawe namizibek. Ngago ngaigu
nuguyengko mizagewiyege nogo niyegi yalek mizagi langai
ono. Keya nugu kairik ne yombanu yawe mabiyeng pangka
panu miziweki kai wilibekpek kai
27 logo ni piliktikki iwaka mabura ni nangki king nogoyeng
panga pendikke nowiyi ono, kesak waleleige ne yowekke
king piyeng kiling kokowa nayendau wei kak kani, meiya.
28 Ngaibokko piyegi pilik meiya logo yawe mizi nawili
pulogo luweza koyilegewiliyegi pelik yeiya, Yombu neyegi
yawe mizi pobok korowali mizarikki wiyeke mena, inugu
king tausen Kina nogo mana piyeng piyaga mongoni logo
yombu yawe mizi king tausen Kina meleyau kilimbok mani.
29 Purik yombanu nak yawe nogo miziweki manira pangka
panu mizibok nogo pi ngoluk yaweyeng mawinda managi
logo pugu yawe yemaneyeng weiyagi kani kapura tamizeige
yawe mizi nak yawe nogo miziweki manira yawe namizi
purik nogo yawe songonorarau piyaga mongonagi.
30 Togo yawe mizi yeik ulak pobok yenge yerengke kusaba-
nurikke welagela wezamela logo pulogo kusabanurikkewili
kiling ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili puwiligiyeng
ngiliti mizagiyagi, yeiya.

31 Kazing pilikmekke ne yombanu paka ngalega kay-
imabek ngaiwak nogorik kiling keya Anotogi angela walek-
wili mabuwili kiling King Ngaibek miziweki ngereke yo
puwekke nogo yongkambanu mabuwili sanga mizagi.
32 Nogo negi tung mogosiraga ngaiwaktik kiling
mogosagi logo negi ingewerege yongkambanu ngabelak
mabiyengkewili mabuwili wawere ulagi. Pulaga liyeng
memengwiliyegi ngaibokko memeng puguwili liyeng Got
mei pigi onowiliyaga sanga mizi pilik nogo ini yongkambanu
mabuwili mabilik sanga mizagi.
33 Nogo yongkambanu pangka nogowili mele ngaige no-
gozikke wazayagi keya yongkambanu kaile negi ono puwili
mele koranengke nogozikke wazayi mizagi.
34 Pulaga ne King Ngaibokko yongkambanu pangka mele
ngaige nogozikke puwiliyegi pelik yeiyagi, Negi Mangobokko
iniyegi wazono miza mena koli. Tung Anotogo koka solo nga-
belakpek keya ngilumbek keremiza purik yereng yombiyan-

gairaga ini ngai pugumekkiwiligi kangkere miza yowiyayeng
weiweki mena ne kiling koli.
35 Purik peliktikki wiyeke ne yagasirikki inugu pakela logo
inugu ne ngeragi nana, keya ne kai wik nagi kelirikki inugu
pakela logo inugu ne kai wik niweki nana, keya inugu ne
yombanu nalagabekyegi pakelawekke inugu koli, teni kiling
yoluweki neiya.
36 Keya ne kagorikyengki yeikwekke inugu kagorik
wakiyagiyeng nana, keya ne kemegeme mizawekke inugu
neyegi waberek keleniya, keya ne wigirimakke wigira
wiziyawekke inugu neyegi saweli kayima, yeiyagi.
37 Kapura yongkambanu pangka puwiligu neyegi pe-
lik nguk neiyagi, Yemizibek, talikwekke tonugu ni yagasi
mizarikki keriya logo ni ngeragi nana, ma ni kai wik nagi
kelirikki keriya logo ni kai wik nana?
38 Ma talikwekke tonugu ni yombu nalagabek purik keriya
logo tonugu teni kiling koli keleniya, ma ni kagorikyengki
yeik wiziya tonugu ni kagorik wakiyagiyeng nana?
39 Ma talikwekke tonugu ni kemegeme wiziya pakela, ma ni
wigirimakke wigira wiziya keriya logo niyegi saweli wiriya,
meiyagi.
40 Pilik kisi legi ne, puwiligi King Ngaibokko puwiliyegi
pelik yeiya to melagi, Nogo iniyegi wameik kozak yei, Inugu
yombanu negi sak pewili mabuwiliyaga yeikta songono panu
nakyegi koka watabi songono nayeng miza puwekke purik
inugu neyegi miza pilik miza wizinda, yeiyagi.
41 Pulaga nogo yongkambanu kailewili mele koranengke
nogozikke puwiliyegi pelik yeiyagi, Ini ngangang weiyagi-
wiligu neyaga panga yezi kusagi ono, Pebago Sadang kiling
angela puguwiligi kangkere miza yowiya puzikke kazi kuni.
42 Purik peliktikki wiyeke koka ne yagasirikki inugu pakela
kapura inugu ne ngeragi nana ono, keya ne kai wik nagi
kelirikki inugu pakela kapura inugu ne kai wik nana ono.
43 Keya ne nalagabekyegi pakelawekke inugu teni kiling
yoluweki koli neiya ono. Keya ne kagorikyengki yeikwekke
inugu kagorik wakiyagiyeng nana ono, keya ne kemegeme
wiziyawekke inugu neyegi sawela ono, keya ne wigirimakke
wigira wiziyawekke inugu neyegi pakeli wiriya ono, yeiyagi.
44 Kapura yongkambanu kailewiligu neyegi pelik nguk
neiyagi, Yemizibek, talikwekke tonugu ni yagasi mizarikki
keriya kapura niyegi sawela ono, ma talikwekke tonugu ni
kai wik nagi kelirikki keriya, ma ni nalagabekyegi pakela,
ma ni kagorikyengki yeikpekyegi pakela, ma ni kemegeme
wiziyabek, ma ni wigirimakke wigira wiziya kapura tonugu
niyegi sawela ono, pilik nguk neiyagi.

45 Pilik kisi legi nogo puwiliyegi pelik yeiya to melagi,
Nogo iniyegi wameik kozak yei, Koka inugu yombanu pewili
mabuwiliyaga yeikta songono panu nakyegi sawela ono
purik inugu neyegirau sawela ono wizinda, yeiyagi.
46 Togo yongkambanu kaile pewili yereng ngangang
korowali wizagomagiragi kunagiwili kapura yongkambanu
pangka puwili yereng wik wizagomagiragi kunagiwili,
Yisugu puwiliyegi pilik yeiya.

26

1 Togo Yisu ngago piyeng mabiyeng waligeleya logo pulaga
pugu yombu pi ngezebokko waligeleyi puwiliyegi pelik yeiya,
2 Wok neyau miza logo teni Yudawiligu wok Pasobabek
meibek ngeragi yemane miza nageya koyimowei walaka
Anotogo tenigi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke
iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyaka-
mandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi ku-
mulibek pakelagi purik teni iwaka. Keya puwekkerik
nakko ne yombanu paka ngalega kayimabek yombanu yen-
geleileige nili ulagiwiliyegi niza yanagi, yeiya.
3 Yisugu pilik kozak yeiyageyarik Yudawiligi yemanewili
keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi
loyengki waligeleyiwili mabuwili yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngai yemane panubek Kayapasi meibekki imakke
wawere ula.
4 Puwili ngago kazing ikuyogorik Yisu kebangkela logo
ulagimekkira kozak kela.
5 Puwili pelik kela, Teni Yisu ngeragi yemane miza nagi
puraga kebangkelagi ono, purik yongkambanuwili sisik miza
logo teniyegi ngai mizane, kela.

6 Yisu paka Petani yerengke yombu Saimon meibek kiling
wiziya. Saimon ulogo kemegeme korikwek sok mizi Lep-
osimek meimok mizabek kapura weik wazono.
7 Yisu pulogo tawizeige yongok namele weli kelebak wa-
zono kukngizi keli, king yemane wezamela nak kiling piyegi
wiriya. Kanda Yisu ngeragi nageya tawizeige yongokmologo
welibek yeke kebi Yisugirage kubula mela.
8 Yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu yongok
yakamologo pilik miza purikki pakelawekke puwili sisik
miza logo nakko nakyegi pelik nguk meiya, Weli kukngizi
kelibek yeik ulak kubula melira nangki?
9 Purik tamizeige tonugu welibok yombu nakko kingyengki
ngane weiya kesak king yemane weiya logo yongkambanu
watabiyengki yeik puwili yani kak, kisa.

10 Yisugu puwiligu kozak keli puragi iwaka wizigeya
puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa yongok pemeleyegi kuneng
manira nangki? Pi neyegi yombiyangai mizi keya wazono
mizi miza wizinda.
11 Purik ini koyimowei purik wok mabiyeng yombanu
watabiyengki yeik puwili yanageya koyimagi langai kapura
ne wok mabiyeng ini kiling pelege wizagomagi ono kopong
inuwago wok mabiyeng neyegi keli inuwagira walimizageya
koyimagi langai ono.
12 Logo yongok pemologo weli kukngizi kelibek negi
ngalege kubula purikku korik nogowek kawiktikke waliyi-
weki kangkere keleni yagenda.
13 Kerewiyi, ngabelakpek mabokko puwiligu Anotogi wa-
zono neyegi langai pura kozak kisagi logo puwekke purik
puwiligu yongok yakamologo wazono miza puragirau kozak
kisagi logo yongkambanu puragi kerewiya puwiligu piyegi
kumulibene, yeiya.

14 Pulaga yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau
Yisugu waligeleyiwiliyaga nak, Yuras Isaliyoto meibok,
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyegi kambela.
15 Pi kanda pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Tamizeige
nogo Yisu mele inuguyengke miza yaniwekkerik inuwago
king talik talik ne nanagi? Pilik kai legi puwiligu king siliba
ngele neyauganarik mana.

16 Togo puwekkarik Yuras weik kazing liwik Yisu yombu
ulagi puwiliyegi miza yanagi namekki weik welageya wiziya.
17 Pilik mizageyara wok Yudawiligu perek ngeragi Yis
meiriktau onoyeng keremiza logo nagibek weik lewagela.
Wokpokko yombu Yisu ngezebokko waligeleyi puwili piyegi
kanda logo pelik meiya, Teni talege kangki keya i takkimakke
ngeragi nugu Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek
mizagi keli, meiya.
18 Tegi pugu pelik yeiya to mela, Paka Yirusalem yerendage
kiliya kuni logo yombanu nogo iwakabokyegi kanda logo
piyegi pelik meizo, Kiriwagabokko kaira, Teng ne ibengkira
weik mereke lewa, legi ne kiling yombu nogo waligeleyiwili
ngeragi yemane miza ni Pasobara mei pura i nugumakke
niweki mizi meizo, yeiya.
19 Togo yombu pugu waligeleyiwili kambela logo Yisugu
yaka kaiya pilik miza logo weik i pumakke ngeragi Paso-
baragi kumuliweki nagiyeng ngayek miza wiya.
20 Pilik miza logo yokmek kiliya pura Yisu kiling yombu me-
leyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili weik i pumakke kanda logo lalektaga niweki mogosa.

21 Togo puwili ngeragi nageya koyimowei Yisugu
puwiliyegi pelik yeiya, Wameik, inuwayaga nakko ne panga
yombanu nelagiwiliyegi niza yanagi, yeiya.
22 Pilik kai legi yombu pugu waligeleyi puwili ngago puragi
kerewiya logo ya kuneng panu miza logo weik nak nak piyegi
nguk mei kuna, Yemizibek, nogo ma talik, mei kuna.
23 Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yombu ne kiling
mele pereksik kebangkelizik peleng ngeragi kolokpek kiling-
wekke yenge yungke pukmelibok ne yombanu nelagiwiliyegi
niza yanagibek.
24 Ei, wameik panu, ne yombanu paka ngalega kay-
imabek ibengki Kapiya Anotogi Walektikku kaiyalik, kapura
yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagibekyegi yalek
unatuba keli, purik Anotogo pi ngangang yemane panu man-
agi. Yombanubokki panumologo pi wazamiya ono kesak
piyegi yombiyangai panu, yeiya.
25 Logo Yuras yombu Yisu yombanu ulagiwiliyegi miza
yanagibokko Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek,
wameik panu nogo ma talik? Pilik kai legi Yisugu pelik
meiya to mela, Ni makngezego pilik kai, meiya.

26 Togo puwili ngeragiyeng nageya koyigeya Yisugu pere-
ksik weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo
yombu pugu waligeleyi puwili yanageya wizimowei pelik
yeiya, Ya, weiya logo ni. Pobuzikku walimizi purik korik
nogowekki walimizi yagenda mena ni, yeiya.
27 Togo pulaga kalike pugu kai waing kakpek weiya logo
Anotoyegi wazono meiya logo yombu pugu waligeleyiwili
yanageya wizimowei pelik yeiya, Ya, weiya logo ini mabuwili
ni,
28 purik kai waing kak pobokko walimizi purik iwi no-
gobekki walimizi yagenda. Pokko walimizi purik Anotogo
yongkambanu kolokngagonowiligi kaileyeng tumula logo ke-
menak ibengkiraga yaliya wazayagi puragi langai ngago wik
silok tiya pura ngelagi ono, kapura negi iwi kubula walagi-
bokko kozang kelemiyagi.
29 Kerewiyi, nogo mawinda waimbek nagi ono wiziya
kazing wikmekke yereng wazono negi Mangobokko pigi
ngaimekki ngai purage ne inuwa kiling ngereke nagine,
yeiya.
30 Togo pulaga puwili Anotoyegi Ingi Sam narik ingi meiya
logo pulaga puwili imakka welagelarik lewak Olip meibekke
kambela.
31 Keya puwili lewak Olip meibekke kunimowei Yisugu
puwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke yungke
pelik kai,

Anoto ngezebokko liyeng memengwiliyegi ngaibek ulagi logo liyeng memeng kabe namek mamok kazi luwa ula melagi, kai. *Sakaraya 13:7*

Togo mabek kusarikke ngago pura ngizi mizagi, purik neyegi lewagelagi puragi wiyeke inuwa mabuwiligu neyegi ngizi kumuli pura kawiye walagi logo inuwa kazi kunagi.

32 Kapura ne ngereke wik yangalek meiya logo pulaga purik ne were ngabelak Kalili meibekke kangki logo inuwa kalika lewagi, yeiya.

33 Kapura Pitago Yisuyegi pelik kozang meiya, Niyegi lewagelagi puragi wiyeke puwili mabuwili kele ni wezani kunagi kapura nogo niyegi ngizi panu kumula pura kawiye walagi ono logo nerau ni wezani kunagi ono, meiya.

34 Pilik kai legi Yisugu Pitayegi pelik meiya, Kerewiye, nogo wameik panura kozak nei, mabek kusage winak talek-mek kaiyagine ni were kang neyauganara yeik nogora liwik wiyagi logo ni neyegi lusuwei panu kaiyagi kani, meiya.

35 Kapura Pitago pelik meiya to mela, A'a'. Puwiligu ne nelagi puriktau ngoluk ne niyegi lusuwei kaiyagi ono, meiya. Keya Yisugu waligeleyi nawiligurau mabilik kisa.

36 Togo pulaga Yisu kiling pugu waligeleyiwili Lewak Olippekke yawe Kesemani meileige wiriya logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Pelege mogosa koyi ne pangazuwa nangezi Anotoyegi waberek mizigeya, yeiya.

37 Togo yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyaga neyau-ganak Pita keya Sebetigi marekyau Jems keya Yowan iza orowei kuna. Logo weik ya pugura kuneng keya wilek kang pugubek kuneng yemane panu keli.

38 Tegi pugu purayegi pelik yeiya, Wilek kang nogobek kuneng panu logo ne ibengki langai pilikmekki keli mena, inuwa mabelege koyimowei neyegi wirere ngai yuke koyi, yeiya.

39 Pilik yeiya logo pi panga keke nangezi kuna logo pulogo ngezebek panga ngabelakke ulu wala logo Anotoyegi pelik waberek miza, O Peba nogobek, tamizeige pangka purik nugu neyegi ngangang wiriyagi pura keya ibengki pura yeik sa wazamiye kapura keli nogoraga mizi nagani, pilik segeya keli ni makngezegiragi kiriwei mizimo, meiya.

40 Pilik waberek miza logo Yisu yangalek meiya logo pi yombu pugu waligeleyi neyauganakwiliyegi to kuna logo morok iwek koyilege pakela. Tegi pugu Pitayegi pelik meiya, Pita ni iwek kola yolura nangki? Ni tek nangezi wirere wiziya logo neyegi ngai yuke wiziwekirik pangka ono ma?

41 Wirere ngai koyimowei waberek mizizo. Inuwayegi
yang keleyiweki lewagi piyengko inuwa kawiye walibene
keleya nelegi waberek mizizo. Wameik panu, wilek kang in-
uwagiyengko mizagi keli kapura korik inuwagiyeng kozang
panu ono, kuzige, yeiya.
42 Togo pi ngereke panga keke kuna logo Anotoyegi
waberek miza logo pelik meiya, O Peba nogobek, tamizeige
nugu neyegi ngangang wiriyagi pura keya ibengki pura yeik
sa wazamiyagi ono mabura nogo wagelagi, kapura nugu
keliragi kiriwei mizimo, meiya.
43 Pilik miza logo pi panga ngezebekko waligeleyiwiliyegi
to kuna kapura puwili iwek koyilege purik puwili wireyeng
kuneng panu kopong iwek kola.
44 Togo pi kang neyauganara panga keke kuna logo An-
otoyegi yaka nguk meiya mabilik waberek miza.
45 Pilik miza logo yowekke puwili iwek kola koyilege legi
pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa ngoluk iwek kola keya
ngoluk mabilik kumana yolu. Kerewiyi, teng nogora pugu
ne yombanu paka ngalega kayimabek yombanu kailewiligi
meleyengke niza yanagira weik lewa.
46 Pakeli, yombanu ne nelagiwiliyegi niza yanagibek pelege
weik lewa. Luwezi, tonuwa piyegi kambi, yeiya.

47 Yisu ngoluk ngago kaiyageya wizigeya Yuras, yombu
meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisu ngezebokko
waligeleyiwiliyagabok wiriya. Pi kiling yombanu kolokn-
gagono lang keya kilikkilikyeng orowei lewa logo puwili
Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi wata kolak
kelibene waliya maniwiligi ngaiwiligu wezayelawili.
48 Yombu Yisu miza yanagibokko yombanu lang keya ki-
likkilikyeng warawiliyegi yaka pelik yeiya, Yombanu nogo
negi kewengke wezalikpek songok kulibok, Yisu kani logo
inugu pi kebangkelizo, yeiya.
49 Togo Yuras lewagelawekke, pi Yisuyegi nguk namizi
wiriya logo pelik meiya, Kiriwagabek, kusa, meiya logo pugu
Yisu songok kula.
50 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya, Negi kewengkebek, yawe
nugu miziweki mizi pura ngezangai mize, meiya.
Togo pulaga puwili Yisu kozang kebangkela.
51 Mabuwekke nguk namizi Yisu kiling puwiliyaga nakko
lang yokolong puguwek pugusa logo yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngai yemanebekyegi yawe mizibek ula logo pigi
kerelik namek peto moleige wezamela.
52 Pilik miza logo Yisugu yombu pilik mizabokyegi pelik
meiya, Lang nuguwek meli pulumengke langwek mela to

mele, logo ngai mizi nagani purik yombanu lawekko ngai
mizi puwili wangki lawekko yela logo ibengkiwili.
53 Kapura nogo kumularik ni ngoluk iwaka ono purik nogo
negi Mangobekyegi nguk mei kesak pugu nguk namizi pigi
angela tausen kolokngagonowili wezayela logo neyegi saweli
kak.
54 Kapura tamizeige puwiligu neyegi saweli kesak talik
miza logo Anotogi ngago Kapiya Walek pugurikke neyegi
langai pura ngizi lewagelagi? Tegi kazing pilikmekke pilik
mizi pani, meiya.
55 Togo pulaga Yisugu yombanu pi miza orowei wiriyaw-
iliyegi pelik yeiya, Ini mabektik ne yombanu ngowei weza-
lik pekyegi lang keya kilikkilikyeng kiling ne niza wari
yawerenda. Wok mabiyeng ne Anotogi i walek yemane-
makke mogosa wizimowei yongkambanuwiliyegi waligeleya
kapura inugu ne kebangkeliweki miza ono.
56 Kapura peyeng mabiyeng mizi yagenda logo ngago
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu
Anotogi Kapiya Walektikke yenge yungke lende mizara weik
ngizi panu lewageliweki kani, yeiya. Pulaga Yisugu walige-
leyiwili mabuwili pi wezamiya logo kaziwei kambela.

57 Togo yombanu kolokngagono yaka Yisu kebangkela
puwiligu pi miza orowei yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngai yemane panubek yeikta Kayapasi meibekki imakki
kuna. Pulogo Yudawiligi yemanewili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwili menalege koyilege.
58 Kapura Pita ngereke yorik Yisuyegi kalika koweige kiri-
wei kuna. Pi yaka ngai yemane panubokki imakke yerengke
yabela logo pulogo pi wagelawili kiling mogosa wiziya, talik
mizi miza legi pakeliweki.
59 Weik yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai puwili
keya Yudawiligi yombu ngagozak ngezewiligiyeng kerewiyi-
wili mabuwili watabi Yisugu mizayengki yombanu nawiligu
ngaigu kozak kisibene ngago yeiya. Puwili ngago Yisugu kaile
miza naragi kerewiyagi keli logo Yisu ula logo ibengwekiragi
yolok ngeliweki.
60 Keya yombu kolokngagonowili Yisuyegi langai
ngaiguyeng kozak kisa kele kapura puwiligu nayeng
kerewiya ono. Kalik panuge yombu neyau luweza
61 logo Yisuyegi langai ngago ngaigu pera pelik kisa, Te ul-
ogo kerewiyawekkerik pugu pelik kai, Nogo Anotogi i walek
yemanemak topela logo wok neyauganakke nogo ngereke
ngiziwekirik pangka, kaiyabek, kisa.
62 Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubek luweza logo pugu Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni

nararau kozak kaiya yo meli onora nangki? Kolokngagonowiligu niyegi ngagoyeng yowa logo ni kerewiya. Puwiligu wameik kisi ma yeik? Nugu weik kai logo teni kerewiyiweki, meiya.

63 Kapura Yisu ngago nararau kaiya ono.

Ngereke yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko piyegi pelik meiya, Teni Anotogi wirege wiziga nogo niyegi Anoto wik yolubekki yeiktage pelik nguk nei, Nugu teniyegi, ni Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ma talik? Ni Anotogi Marekpek ma yeik, purik kozak kai.

64 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezego nebok kai yagenda. Kapura ini kerewiyi, mabek teng peraga kang purik ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke paka ngalegi yongorik Anoto watabi mabiyengki kozandagi mangobekki ngaigezuwage mogosa yolugi logo pi kiling ngaiweki. Keya kalike inugu ne ngereke paka ngalege kozainumbekka tabunda lewarikki pakelagi, yeiya.

65 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek pura kerewiyawekke pi sisik panu miza logo Yisugu yaka kai puragi kiyebuk legi walimiziweki melewangka ngezebekkirik koliya. Logo pugu yombu ngagozak piyengki kerewiyawiliyegi pelik yeiya, Pugu pi Anoto kiling pangka pangka kai yagenda. Teni makngezego weik kili ngezebekki panurago kairikki kerewiya legi teni ngereke ngago nararau kerewiyagi ono. Legi teni mawinda yombu piyegi ngagozak kelemiyagiwiliyegirau ngago yeiyagi ono, a'a'. Pugu pi Anoto kiling pangka pangka kairikki inuwa weik kerewiya mena

66 inugu piyegi kumulagirik talik, yeiya. Pilik yeiya logo puwili mabuwiligu pelik kisa, Pi Anoto kiling pangka pangka kai legi pi weik ula logo ibengkibek, kisa.

67 Togo pulaga yombu ngagozak piyengki kerewiya puwiliyaga nawiligu wiregawere pugurage sibilak ngiza mana keya nawiligu wiregawere pugurage melegozok ula.

68 Keya nawiligu pi ulageya koyimowei pelik meiya, Ni Kilisi, nugu ni Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek kai mena takko ni melegozok nela miza purik kozak kai logo tonugu ni wameik Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek miziweki mena, meiya.

69 Pilik mizageya keya Pita imakke pongo yerengke yezizikke mogosa tawizeige pura kolomandik Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizi namele Pitayegi kanda pugu pelik meiya, Wameik panu, nirau Yisu ngabelak Kalili meibekkabek kiling yongomo mizageya wiziyabek kani, meiya.

70 Kapura yombanuwiligi wirege Pitago ngaigu, A'a', nugu
kozak kai piyeng nogo iwaka ono, meiya.
71 Pitago pilik meiya logo pi yezizik wiya logo yereng
puragi kandikke mereke kuna logo pulogo wiziya. Kolo-
mandik mabilik yawe mizi namologo piyegi pakela logo
yombanu pulogo mereke luwe koyilegewiliyegi pelik kozak
yeiya, Yombubok Yisu yereng Nasareteragabek kiling wizi-
iyabek kani, yeiya.
72 Kapura Pitago ngereke ngaiguraga pelik kaiya, Anotogi
Yeiktage nogo wameik kai, Ne yombu yakabekyegi lusuwei,
meiya.
73 Keya songono nangezi wiziya logo yombanu pulogo
mereke luwe koyilegewiliyaga nawiligu Pitayegi pelik meiya,
Wameik panu, nirau Yisugi yombanuwiliyaga nak, purik
ngago nugurago ni welawekke wazaniya kani, meiya.
74 Tegi Pitago pelik yeiya, Anotogi wirege ne wameik panu
kai. Ne yombu yakabekyegi lusuwei. Tamizeige ne ngaigu
kai purik mabura Anotogo neyegi ngangang naniweki, yeiya
logo Pitago pilik yei ngizige winak talekmek kai.
75 Mabuwekke Pita weik ulogo Yisugu piyegi pelik meiya,
Winak talekmek ngago kaiyagine ni were kang neyaugan-
nara neyegi lusuwei kaiyagi kani, meiyaragi kumula logo pi
kuneng yemane miza logo yenge yerengke welagela kanda
ingi yemane panu keiya.

27

1 Wangkoti pura Yudawiligi yemanewili kiling yombu An-
otoyegi wata kolak kelibene miziwiligi ngaiwili mabuwili
miza logo puwili Yisu ulagimekki kozak kela.
2 Pulaga puwili Yisu wigira logo pi miza oroweirik Rom
Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pontiya
Pailet meibekyegi miza mana.

3 Togo Yuras Yisu ulagiwiliyegi miza yanabokko ngagozak-
tago Yisuyegi lewege kelemirikki pakelawekke pugu kumu-
larik tamizeige nogo puwiliyegi Yisu miza yana ono kesak
purik pangka mena pilik kumula logo pi kangka pugubek
kowita logo king siliba ngele neyauganarik piyeng Yudawiligi
yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai-
wiliyegi orowei mo kuna.
4 Puwiliyegi kanda Yurasgu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo
yombu kaile nayendau onobek inuwayegi miza yana logo pi
ula logo ibengweki mizirikki wiyeke ne weik kaile panu miza,
legi king inuguyeng peyeng mena ya, yeiya. Kapura puwiligu
pelik meiya to mela, Ni tonuwago talik mizagi keli? Watabi
tonuwagiyeng ono, watabi nuguyeng, meiya.

5 Tegi pulogo Anotogi i walek yemanemakke yeke ige Yuras king siliba piyeng wezamela logo yombanu ngai yemanewili wezaya logo pi kanda kalok wi tiya logo ibeng.

6 Yombu Anotogi i walek yemanemakke yongkambanuwiligi yeiktaga Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili king siliba piyeng weiya logo pelik kisa, King peyeng yombanu ula logo ibengkirikki ngane manayeng legi tamizeige tonuwago king Anotoyegi opa manayeng kiling wiya purik pangka ono logo king peyengki tonuwago talik mizagi, kisa.

7 Togo puwili ngago king piyengki mizagi nara kozak kela logo waleleige puwili king piyengki ngane yombanu kaimiyeng keremizibekki ngabelak narik weiya logo kumularik ngabelak purik yombanu koweiga kayimawili pelege kanda logo ibeng puwekke pulogo waliyagirik, kisa.

8 Purikki wiyeke ngabelak purikki yeikta, Ngabelak kingyengki ngane yombu ula logo ibengweki piyengko weiyarik, mei. Logo mabek perage yongkambanuwiligu ngabelak purik yeik pura ngoluk mei yagenda.

9 Togo kazing mabilikmekke ngago yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek Seremaya meiyabokko koka walaka kaiya pura weik ngizi lewagela. Pugu pelik kaiya,

Yongkambanu Isileiliwiligu kisara pigi ngane weiyagiyeng king siliba ngele neyauganarik piyeng kisa.

10 Togo king peyengki ngane puwiligu yombanu kaimiyeng keremizibekki ngabelaktik weiya. Togo Yemizibokko neyegi kozak neiya pilik, puwili mabilik miza, kaiya. *Seremaya 32:6-9*

Koka walaka Seremayago pilik kaiya kapura puwiligu ngabelak purik weiya puwekke ngago pura weik ngizi lewagela.

11 Pulaga Yudawiligi ngai yemane puwiligu Yisu miza oroweirik Yisu Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemane Pailet meibekki wirege luweza logo ngai yemanebokko Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King Ngaibek ma yeik, meiya. Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezego kai mabura, meiya.

12 Keya Yudawiligi yemanewili kiling yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu ngagoyeng piyegi yowa kele kapura pugurau kanga nayendau yeiya to mela ono.

13 Pulaga Pailetgu Yisuyegi mazenda pelik nguk meiya, Puwiligu niyegi ngago kolokngagonoyeng yowirikki nugu kerewiyi mena ni ngago nara kaiya yo meli onora nangki, meiya.

14 Kapura Yisu mawinda ngago kaiyagirikki kiyebuk wiziga pugu ngai yemane Pailetyegi ngago lang songono narik pandau kanga meiya ono, legi ngaibek leleng yemane panu kira.

15 Togo kirisimasi mabiyeng wok Pasoba meibek puwili pakeli puwekke ngai yemane Pailetgu yombanu wigirawiliyaga yongkambanuwiligu keli nak wila wazami mizi.
16 Kirisimasi purage yombanu korowali miza nak wigira wazamiya logo mamokko iwakabek keya yeik pugura Yisu Parabas.
17 Yongkambanu kolokngagonowili menalege wawere ulawekke Pailet Yisu wila wazamiyagiweki kazing namek weli kopong pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inugu kelirik talik? Tak nogo wigirimakka wila wazamiyagirikki ini keli? Ne yombu Yisu Parabas meibok ma Yisu yombu Kilisibek meibok wila wazamiyagi, yeiya.
18 Logo Pailetgu pelik kumula, Yombu Yudawiligi ngai yemane puwili yongkambanuwili mabuwili Yisuyegi kiriwei mizi purikki yagolok kopong puwiligu neyegi Yisu miza orowei wiriya wizinda miza.
19 Keya nariktau Pailet ngagozak piyengki kerewiyara mogosa tawizeige pigi yongokpumologo ngago nara wezamela logo pelik meiya, Yombu kaile nayendau miza onobekyegi watabi nayeng kelemi nagani, purik yaka kusage ne iwek kolawekke ne piyegi langai wangak miza logo ne weik kulili panu miza kani, meiya.
20 Togo yongkambanuwiliyegirik, Yudawiligi yemanewili kiling yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu yongkambanuwiligi wilek kangyeng kowita wazaya logo puwiligu yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Pailetyegi pelik nguk mei, Teniyegi Parabas miza yane, kapura Yisu ula logo ibeng wazame, meizo, yeiya.
21 Logo ngai yemanebek Pailetgu mawinda yongkambanuwiliyegi pelik nguk yeiya, Peyauyaga tak nogo wila wazamiyagirikki ini keli, yeiyawekke puwiligu kemenak pelik kanga kisa, Parabas, kisa.
22 Pulaga Pailetgu yongkambanuwiliyegi mazenda pelik nguk yeiya, Tamizeige keli inugura pilik purik mabura Yisu Kilisibek meibokyegi nogo talik mizagi, yeiya. Tegi puwili mabuwiligu kemenak pelik kek kisa, Pi yengeleileige nili uliweki kelemi, kisa.
23 Tegi Pailetgu puwiliyegi pelik yeiya, Pi nangki uliweki, pugu korowali talikyeng miza, yeiya. Kapura yongkambanuwiligu ngoluk mazengkeya ngalizi panu pelik kek kisa, Pi yengeleileige nili uliweki kelemi, kisa.

24 Pulaga Pailetgu weik iwaka, ngago pugura pangka
ono, kapura ngai yemanera lewagelaweki mizi. Tegi pi
yongkambanu wawere ulawiligi wirege pelengwekke kai
wik narik kola logo mele puguyau kaigesa melageya wiz-
imowei pelik yeiya, Yombanu pobok ulagirik watabi no-
goyengko ono, inuguyengko keke ulagi legi yombu kaile
nayendau miza onobek ula logo ibengkirikki wiyeke ngan-
gang kanga weiyagiyeng neyegi lewagi ono, segeya iniyegi
lewagi kani, yeiya.
25 Tegi yongkambanuwili mabuwiligu pelik meiya to mela,
Ei, wameik. Puragi kangara teni keya tenigi yango keya
marekngangwiliyegi lewa purik pangka, meiya.

26 Togo pulaga Pailetgu Parabas wila wazamiya logo
puwiliyegi yana. Keya Yisu ulagi purik pangka kelemiya
logo pugu ami nawiliyegi Yisu were pikang yemane ngai
kozang piyengko wizale ula logo puwiligu pi yengeleileige
nili ulibene kozak yeiya.

27 Pulaga Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai
yemanebek Pailetgi ami nawiligu Yisu miza orowei ngai
yemanebekki imakke kiliya kuna logo puwiligu ami
mabuwiliyegi ngago yeiya.
28 Puwili kanda pulogo puwili mabuwiligu Yisu yawereng
kelemiya logo kagorik puguyeng pugusa mela logo puwiligu
Yisu melewangka King Ngaiwiligu wakiyi langai wago yoko-
long narik wakiya wazamiya.
29 Keya puwiligu mabung ingak ngai merek kilulung wez-
abek keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya, keya
puwiligu wireng nak mele ngai puguzikke kebangkela waza-
miya. Puwiligu peyeng miza logo ngaigu Yisu King Ngaibek
miziweki.

Togo pulaga ami puwiligu pigi ingewerege ingiyeng laliya
logo puwiligu piyegi yang meiya logo pelik meiya, Aiya, ni
wik yokolong yoluweki, ni Yudawiligi King Ngaibek.
30 Pilik kisa logo puwiligu piyegi sibilak ngiza mani, keya
wirembek weiya logo mabokko mabung ingak Yisugi kebi-
raga ngalege wiya pura ulageya koya.

31 Puwiligu Yisuyegi yang meiya logo pulaga melewangka
wagorik pugusa mowiya logo ngezebekkiyeng ngereke
wakiya wazamiya. Logo weik puwiligu Yisu yengeleileige
nili uliweki miza orowei kuna.

32 Puwili tagoneige pura kazingmekke yombu Saimon
yereng Sairini meiragabek logo Yirusalem yerengke yolubek

lewa logo paka Yirusalem yerengke kuniweki wizilege. Ka-
pura amiwiligu pi kebangkela logo Yisugi yengeleilei wagela
wazamiya.

33 Togo amiwiligu Yisu miza orowei kuna, weik kanda
ngabelak wale yeikta Kologata meirikke logo yeiktago kai
purik kebi kozarik kai yagenda.
34 Keya pulogo kandawekke puwili kai waing keya maras-
ing ngelaming miza logo pi ngangang yemane panu kela
nelegi nibene mana kapura pi kolokulawekke pi na ono.

35 Togo Rom Amiwiligu kologata pulogo Yisu yengeleileige
ngalege nili ula logo yengeleilei luwe lewamiya. Pilik miza
logo amiwili takko Yisugi kagorikyeng weiyagi miza legi
puwili yengelei lek uli.
36 Pilik miza logo amiwili pulogo mogosa logo piyegi ngai
yuke koya.

37 Togo puwiligu ngago lang pugu watabi kokowa miza
piyengkiyeng paka pigi kebi wilekta yolulege ngalege pelang
korokwekke pilik lende miza logo ula wazamiya,

Pobok Yisu, Yudawiligi King Ngaibek, miza.

38 Pulaga Rom Amiwiligu yombanu kazing kaile
watabiyeng ngoweimekke miza logo wigira waza-
yayaurau yengeleiyauge nili ula logo nak Yisugi
mele ngaigezuwagezikke wazami keya nak pigi mele
koranengkezikke wazami miza.
39 Yongkambanu mereke kang yongomo miziwiligu
Yisuyegi yang meiya logo piyegi kebi puwiligiyeng ngulang
kelemi mizageya koyimowei pelik meiya, Ni Anotogi i walek
yemanemak topela logo wok neyauganak piyengke ngereke
i pumak ngizagi kaiyabek purik mabura purikku kozandago
ni makngezego ni makngeze yaliya wazame.
40 Tamizeige ni Anotogi Marekpek purik mabura yen-
geleileiga yo kule, meiya.

41 Kazing mabilikmekke Yudawiligi yemanewili kiling
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi
loyengki waligeleyiwili puwilirau ngezewili nakko nakyegi
pelik mei yongomo mizi,
42 Pi nawili ibendaga pangka yaliya wazaya kapura pi
ngezebek pangka yaliya wazamiyagi ono. Pugu pelik kai, Ne
yongkambanu Isileiliwiligi King Ngaibek, kai legi tamizeige
pi yengeleileiga yo kula purik mabura teni pura wameik
purikki ngizi panu kumulagi.
43 Pugu Anotoyegi wilekpek ngalege wiya keya pi Anotogi
Marekpek kaibek, mena tonugu pakeliweki, Anotogo piyegi
mabek saweli penangai makne, mei.

44 Keya yombu yaka Yisu kiling yengeleiyauge nili ula
piyaugurau Yisuyegi mabilik ngago kaile meiya.

45 Yokmek weik paka ngilumbekke libuge 12 kilok si ngizige
yokmek kusa logo ngabelakpek mabok weik kusa logo wiziya
yokmek panga luwege neyauganakwekke yokmek ngereke
ngaiwila.
46 Togo yokmek panga luwege neyauganakwekke Yisu
ngezebekki ngago yeiktage ngalizi pelik kek kaiya, Eli, Eli,
lama sabatani. Ngago lang purik pelik kai yagenda, Anoto no-
gobek, Anoto nogobek, ni ne wezanira nangki, kai yagenda.
47 Yombanu mereke koya nawiligu pugu pilik kairagi
kerewiya logo Ilayayegi kai nobiyeng pelik kisa, Pok Ilayayegi
ngago mei kani, kisa.
48 Togo puwili wiyalowei miza logo puwiliyaga nak nginda
kambela logo kapuk wezarik narik ngo nakke mela logo
purik kai waing walekpekke yungke mela logo Yisu nibene
mana.
49 Kapura nawiligu yakabokyegi pelik meiya, Yek yuke,
Ilaya kanda Yisu ibendaga yaliya wazamiyagi ma yeik miza
purikki teni yuke, meiya.
50 Togo Yisu mawinda ngalizi kek kaiya logo kung pugubek
weik pi wezami kang logo weik pi ibeng.
51 Togo pulaga nguk namizi kagorik Anotogi i walek ye-
manemakke ngalege wiramiyarik paka ngalega pongo nga-
belakke libuga koliyara narik narik miza. Keya ngabelakpek
kuburuk ulageya keya king yemaneyeng kotora wala mela.
52 Keya Yirusalem pulogo Anotogo yombanu long kolokn-
gagonoyeng tiya logo pugu yombanu piyegi ngizi panu ku-
mula logo ulogo ibeng puwiliyaga kolokngagonowili wik yan-
galekta wazaya.
53 Puwili long puwiligiyeng wizamiya logo Yisu ibendaga
wik yangalek meiya logo pulaga puwili yereng Yudawiligi
walekta Yirusalem meirage kiliya logo pulogo yongkambanu
kolokngagonowiligu puwiliyegi pakela.
54 Togo Rom Amiwili Yisuyegi ngai yuke puwili kiling
puwiligi ngaibek Yisuyegi mereke pulogo luwe wiziyabek,
puwiligu kuburukpek keya watabi yaka lewagela mela
piyengki pakelawekke puwili kulili yemane miza logo pelik
kisa, Wameik panu pok Anotogi Marek panubek, kisa.
55 Pulogo yongok kolokngagono koka Yisu kiling pongo
Kalili koyawili logo Yisuyegi paka Yirusalem kiriwei saweli
keya kelemi kayimawili tek nangezi koweiga pakela koya.
56 Puwiliyaga namele Maliya Matalena keya namele
Maliya, Yosisi keya pigi sakpek Jemsgi panumele, keya
namele Sebetigi marekyaugi panumele.

57 Yokmek kiliyagi merekewekke yombanu watabiyengko
keremungke nak yereng Arimatiya meiragabek Pailetyegi
kuna. Yeik pugura Yosep keya pirau yombanu Yisuyegi
kiriwei puwiliyaga nak.
58 Pi Pailetyegi kanda luweza wizimowei Yisugi yasurik
wawiyiweki meiya. Tegi Pailetgu ami puguwiligu pi Yisugi
yasurik wawiyi pani kelemiweki kozak yeiya.

59 Togo Yosep yengeleileige kanda Yisugi yasurik yen-
geleileiga orowei yerageya logo kagorik wilangka wazono
pugu weiyarikku sape miza.
60 Logo Yosep kilingwiligu yasurik wagela logo mosindage
kanda puwiligu mosindage king ururu yombanu waliyiweki
keremizamek logo Yosep ngezebokko ngezebekki keremiza-
mekke wiya. Togo Yosep kilingwiligu king yemane panu nara
ulumowei kanda Yisugi londagi kandikke waliya wazamiya
logo kambela.
61 Maliya Matalena keya Maliya namelerau, panga Yisugi
londaga mogosara yuke koyima.
62 Wok melenazikpekke piyeng pilik miza. Wokpok
yongkambanuwili watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek
Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek. Keya yokmek kiliya
logo weik kusa logo Yudawiligi wok wikpek Sarerebek Sabat-
pek meibek weik lewagela. Togo wokpokko yombu An-
otoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yombanu Palisi mei
nawili Pailet kiling wawere ula.

63 Pilik miza logo puwiligu Pailetyegi pelik meiya, Ye-
manebek, Yisu, yombu ngaigu kaibok ulogo ngoluk wik-
wekke pugu pelik kaiya, Ne ibengki kapura wok neyau wiziya
logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi, kaiya purik
tonuwago kumula.
64 Pi ngoluk wik wiziyawekke pugu ngaigu kaiya, Ne
Anotogi Marekpek, kaiya purik kaile. Kapura mabek
tamizeige yombu pugu waligeleya puwiligu kanda pigi
yasurik ngoweiya logo nalege liwik wiya logo puwiligu
yongkambanuwiliyegi, Pi ibendaga wik yangalekta, yei purik
mabura purik kaile panugi. Tegi nugu ngagora wezamela
logo nugu amiwiliyaga nawili Yisugi londage wok neyau keya
nak piyengke ngai waberek yuke koyibene kang wezayele.
Purik tamizeige puwiligu Yisugi yasurik ngoweiya logo pelik
kisi, Pi wik yangalekta, kisi purik mabura ngago ngaigu ka-
like kaiya purago ngago ngaigu were kaiya pura ulagi, meiya.

65 Pailetgu pura kerewiya logo pelik yeiya to mela, Ei, nogo
ngagora wezamela wizinda logo ami ngaigi nawili iza logo

kunizo keya kanda Yisugi londage waberek panu ngai yuke
koyizo, yeiya.
66 Tegi puwili kiling ami nawili kambela logo londagi kanda
londagi kandik waliya panuweki puwiligu king yemane panu
nara londagi kandikke waliya wazamiya logo yengelei yu-
lung ngai kalagalo kelemiyagibokko ngai kalagalo kelemiya
logo amiwili pulogo ngai koyibene wazaya.

28

1 Wok Sabatpek miza logo waleleige wok Sondabekke wan-
gane panu Maliya Matalena keya Maliya namele piyau Petani
yerenda wiya logo Yisugi londagi pakeli kambela.
2 Togo nguk namizi kuburuk yemane nak uli keya Yem-
izibekki angelawiliyaga nak paka ngalega kanda pugu king
yemane ulogo kandikke waliyabek towilizamiya logo king
maburage ngalege mogosa wizilege.
3 Wiregawere pugura lengka wililiktik kelik keya kagorik
pugu wakiyayeng wilangka panu piyeng kelik logo kozain-
ung wilangkayeng kelik.
4 Keya ami pulogo Yisugi londage ngai koyimawili ange-
labekyegi pakelawekke puwili kulili yemane miza logo leli
ula mela logo kawiye wala logo ibengwili kelik koya.
5 Yongok piyau Yisugi londage kanda piyaugu
angelabekyegi pakelawekke piyaurau kazi miza kapura
angelabokko yongok piyauyegi pelik yeiya, Yali kulili mizi
wak. Yali Yisu puwiligu yengeleileige nili ulabokyegi weli
purik ne iwaka.
6 Kapura pi pelege yolu ono, pi yaka yangalekta, pi ngeze-
bokko kaiya pilik. Pakeli koli, pelege puwiligu pi ulogo wiya
wazamiya kapura pi weik yangalekta.
7 Mena, yali ngezangai kambeli, logo pugu waligeleyaw-
iliyegi ngago peragi pelik kozak yei mizizo, Pi ibendaga yan-
galekta logo pi were ngabelak Kalili meibekke kangki pulogo
inugu piyegi pakelagilege, yeizo. Nogo yaliyegi peragi kozak
yeiya logo yaligu puwiliyegi kozak yeizo, yeiya.
8 Togo piyau Yisugi londaga welagela kanda kulili mizi ka-
pura wilikwilikmek kiling piyau yombu pugu waligeleyaw-
iliyegi kozak yeiweki nginda kambela
9 logo nguk namizi Yisugu piyau yoromaure keleya wiz-
igeya pelik yeiya, Wangane, yeiya. Piyau Yisugi ingewerege
inge piyaugiyeng laliya logo piyegi ya kumula.
10 Togo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Kulili mizi wak.
Yali kambelizo, logo negi si keya sakkawili nobiyeng miza
puwiliyegi ngabelak Kalilibekke kangweki yeizo logo pulogo
puwiligu neyegi pakelibene, kozak yeizo, yeiya.

11 Togo yongokyau yagoneigeya amiwili Yisugi londage
ngai koyimawiliyaga nawili panga yerendage kandorik
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyegi watabi yaka
lewagela mela piyengki kozak yeiya.
12 Togo puwiligu Yudawiligi yemanewili keya ngagozak
piyengki kerewiyiwiliyaga nawilirau wawere uliweki ngago
yeiya logo puwili ngago nara kozak kela.

Togo puwiligu ami puwiliyegi king yemane yana

13 logo pelik yeiya, Inugu yongkambanuwiliyegi pelik
kozak yeizo, Teni iwek koyigeya yombu pugu waligeleyaw-
iligu kusarikke kayima logo yasu pugurik ngoweiya logo
kambela kisizo.
14 Keya tamizeige Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki
ngai yemanebek Pailetgu peragi kerewiya logo pugu ngago
nara kai purik mabura tonuwago piyegi ngago nara meiya to
melagi logo inuwa ngagozak mizagi ono, yeiya.
15 Tegi ami puwili king piyeng weiya logo ngago Yudawiligi
ngai yemane puwiligu kisa puragi kiriwei miza. Togo ngago
ngaigura Yudawili mabuwiliyegi ululu miza mela keya mabi-
lik mabek pewekkerau ngoluk mizageya koyinda.

16 Yombu meleyau keya pongo ingenazikka nak Yisu
ngezebokko waligeleya puwili Yirusalem yerenda wiya logo
pongo ngabelak Kalili meibekke kambela. Kanda pulogo
puwili paka lewak Yisu ngezebokko ulogo kangweki kozak
yeiyabekke kambela.
17 Kanda pakalege puwiligu Yisu pakelawekke puwili ke-
biyeng morogulunda koyimowei piyegi ya kumula koya. Ka-
pura puwiliyaga nawiligu pi wameik Yisu panu purik kangka
neyau koya.
18 Tegi Yisu puwiliyegi mereke kanda pelik yeiya, An-
otogo ne kozang paka ngalegiyeng mabiyeng keya nga-
belakpekkiyeng mabiyengkirau ngaiweki pangkara nana
legi nogo inuwa yaweyeng miziweki yani.
19 Togo yongkambanu ngabelak mabiyengkiwili
mabuwiliyegi kambelizo logo watabi nogo inuwayegi
waligeleya piyeng mabiyeng inuwago puwiliyegi
waligeleyizo, logo piyengki kerewiya logo puwili nogo
waligeleyiwili sagi. Keya inuwago puwili Pebagi yeikta,
keya ne, pigi Marekpekki yeikta, keya pigi Kung Walekpekki
yeiktage kaimelizo.
20 Keya inugu puwiliyegi ngago nogo inuwago miziweki
kozak yeiya maburagi kiriwei mizizo kai purikki kozak yeizo.
Keya kumula, inuwa koyi kang keya ne inuwa kiling wiz-
ageya kuna ngabelak pobok weik yeik puwekkegine kani,
yeiya.

Togo ngago pera yombu Matiyu meibokko lende mizara logo weik pulogo yeik.

Mak
Ngago Wazono Makko Lende Mizara

1 Ngago wazono pera Yisu Kilisi Anotogi Marekpekyegi
langaira logo solowekkerik pilik lewagela.
2 Koka walaka Isaya Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kisawili logo Poropekwili meiwiliyaga nakko Anotogi Kapiya
Walektikke lende mizarik pelik,
Anotogo pigi Marekpekyegi pelik meiya, Kerewiye, Ni kalika
kangkine kapura nogo were ngago nogora oroweibek
wezamelagi. Pi nigi kazing kunagimek kangkere
mizagi.
3 Yombu yakabok lewagelagi logo paka kurung yeikwekke
wizimowei ngalizi pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kaz-
ing i——nugu miziyeng waberek mizizo keya wilek kang in-
uguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke inugu
kazing Yemizibekkimek kangkere mizi, yeiyagi, kaiya. *Isaya
40:3*
4 Togo weik ngago pura ngizi lewagela. Logo yombu
yakabok paka kurung yeikwekke lewagela logo weik
yongkambanuwiliyegi ngagora yana. Yeik pugura Yowan.
Pugu yongkambanuwiliyegi pelik kozak yeiya, Ini kaile
inugu miziyengki kuneng mizizo keya kazing kaile
inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng
Anotoyegi sawelizo. Pilik miza logo purik nogo ini kaimelagi
logo Anotogo kaile inuguyeng tumula logo keremareke
wezamelagi.
5 Yowangu pilik kozak yeiya wizigeya yongkambanu
yereng yemane Yirusalem meiragawili keya ngabelak
Yudaya meibekke yereng piyengkawilirau piyegi kambela
logo pugu kairagi puwili kerewiya logo puwiligu kaile
mizayengki Anotoyegi kimeike kozak meiya logo Yowangu
puwili pongo kai Yolodang meilingke kaimela.
6 Keya Yowan poropek kokawiligu koyalik pi kazing
namekke wiziya. Kagorik pugu wakiyayeng pelik, pi liyeng
Kamelmek meimekki lekpekka narik walamiya logo wakiya,
keya pugu wata korik narikka pikang nak keremiza logo
wangka waliya. Ngeragi puguyeng komuwili keya ngirung
yengelei ngezege piyeng logo pi pilik wizagoma.
7 Keya pugu yongkambanuwiliyegi ngago pelikta kozak yei
miza, Kalike yombanu nak lewagi. Kozang pugura keya yawe
pugurago nogo mizi peyeng ulagi. Ne pokyaga kulengke logo
nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu,
keya yeik pugura nogoraga ngalege panu.

8 Nogo ini kai yeikpokko kaimeli kapura pokko ini
Anotoyegi kowita puwili Anotogi Kung Walekpokko
yenge yungke kola wizeibene keleyagi, Yowangu
yongkambanuwiliyegi pilik yeiya.

9 Yowan pilik mizageyara wok nakke Yisu ngabelak Kalili
meibekke yereng Nasarete meira wiya logo Yowanyegi kay-
ima logo Yowangu Yisu kai Yolodang meilingke kaimela,
10 logo Yisu kailingka tabunda yo yabekkeya ngizige pugu
tapakeleige pura paka ngalege lemengki kandik tiya logo An-
otogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi
yerageya logo kanda piyegi wizigeya
11 Anotogi kilirago paka ngalega pelik mei, Ni negi Marek
nogo keli panubek. Ne niyegi wilik, meiya.

12 Pilik meiya logo nguk namizi Anotogi Kung Walekpokko
Yisu paka kurung yeik nawekke kuniweki kelemiya.
13 Pakalege kanda pi pulogo wok yombu neyau tikinda
piyeng wiziya keya Sadang kerewawiliyegi ngaibokko Yisu
kaile mizibene yang kelemiya. Pi ngezebek keke, wata
ngai miziwiligu yolu lemengke wiziya. Sadangko pi yang
kelemiya logo weik wizigeya Anotogi angelawili kanda
Yisuyegi waberek ngai koya.

14 Togo Yowan kaimelibokko ngoluk yongkambanuwiliyegi
kaile puwiligu mizayengki kozak yeiyageya wizimowei pugu
King Ngai Elodoyegirau kaile pugu mizayengki kozak mei-
yarikki wiyeke Elodogo Yowan wigira wazamiya. Yowan wi-
gira wizigeyarik Yisu ngabelak Kalili meibekke kambela logo
pulogo pi yongkambanuwiliyegi Anotogi ngago wazonoragi
pelik kozak yeiya,
15 Teng Anotogo sawiya pura weik lewa. Anotogo iniyegi
ngaigi pura weik mereke mena ini kaile inugu mizayengki
kuneng mizizo keya kazing kaile inuguyengka kowiti mizizo
keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo logo Anotogi
ngago wazonoragi kerewiya logo puragi ngizi panu kumula
logo kiriwei mizizo, yeiya.

16 Wok nakke Yisu kai kolamiya Kalili meibekke kerele-
mekke wei mizi tagoneige, pugu yombu watabisi uli neyau
pakela. Piyau Simong keya pigi sakpek Enduru logo piyau
kaibekke kik kawekkik wezamelageya koyilege, purik piyau
yawe kik kawek yemaneyengke watabisi uli keya kingyengki
ngane yanirage miziyau.

17 Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ne kiling saweliweki kiri-
wei koli, nogo yaliyegi yawe yongkambanuwili neyegi ngizi
panu kumulibene iza oroweigi puragi waligeleyiweki.
18 Pilik yeiya logo piyau nguk namizi kik kawekyeng wila
mela logo Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.
19 Yisu songono nangezi kanda pura pugu Sebetigi
marekyau Jems keya Yowan pakela. Piyau panga wang
piyaugileige ngalege kik kawek piyaugiyeng keremizageya
koyilege.
20 Yisugu pakela logo nguk namizi piyauyegi, Ne kiling
yawe miziweki koli yeiya, logo piyaugi mangobek keya piyegi
yawe miziwili wangleige ngalege mabulogo wezaya logo
piyau Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.

21 Keya pulaga puwili yereng Kapaneyam meirage tabunda
logo koya logo wok Yudawili yawe mizi ono, puwiligu An-
otoyegi ya kumulibek wok Sabatpek meibekke Yisu puwiligi
i walek songonomakke kiliya la logo yongkambanuwiliyegi
Anotogi ngago wazonora waligeleya.
22 Yongkambanu piyegi kerewiyawili pugu walige-
leyiyengki lelengkira. Purik pi Yudawiligi loyengki
waligeleyiwiligu waligeleyilik keleyi ono, segeya pi kozang
yemanera kiling kozak kai logo pi yeikta kiling nakko
waligeleyilik keleyi.
23 Mabuwekke i walek songonomakke ige pulogo yombanu
kerewa nakko yenge yaga ngai yolu nak wiziya logo kere-
wabokko ngalizi pelik kek kai,
24 Aik, ni Yisu paka yereng Nasaretegabek. Ni teniyegi
nangai miziweki mizi? Ni teni yeliweki pelege lewa logo teni
kemenak yeik sa wazayiweki ma? Ni kaile nayendau ono
Anotoyaga kayimabok purik ne iwaka, kai.
25 Kapura Yisugu kerewabekyegi pelik ngalik meiya,
Ngagoluk wizei, keya yombubekyaga kazi welagela kule,
meiya.
26 Pilik meiya logo kerewabokko yombanubek piyeng keya
walibene kelemiya logo ngalizi kek kaiya logo welagelabela.
27 Yongkambanu pura pakela puwili yemane lelengkira
logo puwili nakko nakyegi pelik mei yongomo miza, Pera
nangaira? Pera wik waligeleyi nara ma talik? Yombu
pobokki ngago kozang perago kerewawili kazi kunibene
yeiya logo puwilirau pugu kairagi kerewiya logo kiriwei mizi,
mei.
28 Keya pulaga ngago Yisugu miziyengki langaira yenge
ngabelak Kalili meibekke yereng mabiyengke nguk namizi
ululu miza mela logo yeik pugura yemane lewagela.

29 Togo nguk namizi Yisu keya pugu waligeleyiwili Yudawiligi i walek songono pumakka welagela. Pulaga Yisu kiling Jems keya Yowan pongo Simong keya Endurugi imakki kambela.
30 Pi kanda yeke ige Simongki yongokpumelegi panumele kemegeme korikwek yezingei panu mizimekka mizi logo lalektage iwek wizilege logo Yisu pulogo tabung mei ngizige puwiligu piyegi kemegeme pugumekki nguk namizi kozak meiya.
31 Tegi Yisu piyegi kanda mele puguzik weiya logo yangalekta wazamiya logo kemegeme korikwek yezingeimek piyaga yeik logo pi weik puwiligi ngeragi keya watabi miza yowiya.

32 Pilik miza logo kepileige yokmek kiliya logo yongkambanuwiligu Yisuyegi kemegemewili keya yombanu kerewawili yenge yungke ngai yoluwili iza orowei wiriya.
33 Yereng purage yongkambanu yoluwili mabuwili i pumakke yerengke tiya mana.
34 Togo Yisugu yongkambanu kolokngagono kemegeme nak nalangaimek kilingwili miza puwili yeik wazaya keya kerewa kolokngagonowili yongkambanuwiliyaga welagela wezayela. Yisu Anotogo sawiyabek purik kerewawili iwaka kopong Yisugu kerewawili ngago pi tak miza pura yongkambanuwiliyegi kawela kisa nelegi keleya.

35 Togo wangane panu pura Yisu yangalek meiya logo yereng pura wiya logo pi ngezebek kabelak kuyangka ngagoluk nangezige waberek miziweki kambela.
36 Waleleige pi talege miza legi Simong keya pi kiling puwili Yisuyegi suwei wela.
37 Logo puwiligu pi yolok ngelawekke pelik meiya, Yongkambanuwili mabuwili niyegi suwei weli, meiya.
38 Kapura Yisugu pelik yeiya to mela, Mabilik, teni yereng nayengke kangweki. Ne yongkambanu yereng piyengke yolu puwiliyegirau Anotogi ngago wazonora kozak yeiweki. Ne pilik miziweki kayimabek legi ne kangweki, yeiya.
39 Tegi pi ngabelak Kalili mabokko yongomo mizageya wizimowei Yudawiligi i walek songonoyengki la logo Anotogi ngagora yani keya kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayeli miza.

40 Togo wok nakke yombu kemegeme Leposimek meimek kiling nak Yisuyegi weik lewa. Kemegeme Leposimek mei pumok korikwek sok mizimek keya korikwekke wizing lewa

meli mizimek logo yongkambanuwiligu wizing piyeng kuming kelemiya purik puwilirau kemegeme leposi pumokka yela managi, legi yongkambanuwiligu kulili panu mizimek logo puwili nak leposimek kiling purik pilikpok kezanga mani mizimek. Logo yombanu pilikmek kilimbek Yisuyegi kayima logo Yisugi yeikta yongolok meiweki pi Yisugi ingewerege panga ngabelakke ingeyau laliya logo pelik kelegele meiya, Tamizeige nugu keli mabura nugu ne yombiyangai wazaniye logo yongkambanuwiligu neyegi kezanga nanagi ono, meiya.

41 Togo Yisu piyegi yalek panu miza legi Yisu melezik tungkula logo pi kebangkela logo Yisugu pelik meiya to mela, Nogo mizagi keli. Ni yombiyangai se, meiya.

42 Nguk namizi mabuwekke yombubekyegi wizing leposi lewamek weik yeik logo pi weik yombiyangai sa.

43 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik kozang meiya,

44 Nugu peragi namele keya nakyegi kozak mei nagani, kapura tenigi lo Mosego kaiya puragi kiriwei mizimo. Ni Anotogi i walek yemanemakki yombu Anotoyegi kolak mizibokko ni yombiyangai sa wazaniyarikki pakelibene kune keya pulaga nugu pi wata namek Anotoyegi kolak mizagirikki wiyeke mana logo pugu ula logo waliya logo ni weik yombiyangai wazaniya puragi yongkambanuwiligu iwakagi, meiya.

45 Kapura yombanu yakabok ngagoluk kambela ono, pi yongkambanuwiliyegi ngago Yisugu yombiyangai wazamiya puragira kozak yeiyageya wiziyarikki kandik yongkambanu kolokngagono panu Yisuyegi nginda lewa logo Yisu weik yerengke yongkambanuwiligi wirege kimeike kunagi langai ono, logo pi yerengyengka yenge keke wiziya. Kapura yongkambanuwili lewe mabiyengka ngoluk piyegi lewagelageya koya.

2

1 Pilik miza logo waleleige wok nakke Yisu ngereke yereng Kapaneyam meirage yo.

2 Logo pi i namakke yolu purikki yongkambanu mabuwili kerewiya logo yongkambanu kolokngagono tiya mani, logo kolokngagono panu yeke ige lemeng liya keya yenge yerengke lemendau liya miza. Yisugu puwiliyegi Anotogi ngago wazonora kozak yeiya.

3 Pi pilik mizageya keya yombanu nawili wiriya logo puwiliyaga yombanu mangobektau onowiligu yombu inge keya meleyeng ibeng nak lalektikke ngalege wageliwei kanda

4 puwili yeke ige Yisuyegi saweliwei wazamiyagi no-
biyeng miza kapura yongkambanu kolokngagono liya ko-
pong puwili kemegemebek yeke ige wageliwei lagi langai
ono, legi puwili pi yeke imakke ngalege ngilirik neing wageli-
wei la logo lewelimbekke yungu narik tiya logo wibek lalek-
tikka ngane miza logo yenge yongkambanuwiligi tepekke
kemegemebek lalektikke wibekka Yisugi ingewerege kula.
5 Puwili Yisugu kemegemebek yombiyangai wazamiyagi
langai purikki ngizi panu kumulirikki pugu pakela logo pugu
yombu inge keya meleyau ibembekyegi pelik meiya, Ei, nogo
kaile nuguyeng weik tumula logo keremareke wezameli
kani, meiya.
6 Yisu pilik kai legi yombanu Mosegi loyengki waligeleyi pu-
logo mogosa koya puwiligu ya puwiligiyengke pelik kumula,
7 Yombanu pobok pilik kaiyagi onobek, purik pugu kai
purik pi Anoto kiling pangka pangka kai yagenda legi.
Yombanu ngabelakpekke nakkorau kaileyeng tumula logo
wezamelagi ono, Anoto wamenakko mizagi mena miza.
8 Nguk namizi Yisugu yenge wilek kang pugubekke
puwiligu liwik kumula piyengki iwaka legi pelik yeiya,
Inuwa ya inuguyengke pilik kumulira nangki?
9 Yawe nangaira yemane onora, kaileyeng tumula logo
wezamelagira ma yombu inge keya meleyeng ibeng nak
yombiyangai wazamiyagi pura? Tamizeige ne yaka inge keya
meleyeng ibembekyegi pelik mei, Nogo kaile nuguyeng tu-
mula logo wezamela, mei purik ini pi wameik kai ma ngaigu
kai kisagi, kapura tamizeige ne yombu inge keya meleyeng
ibembekyegi pelik mei, Yangalek meiya logo kune, mei purik
ini ne wameikpek ma ngaigubek miza legi iwakaweki.
10 Ne yombanu paka ngalega kayimabek logo yongkam-
banu ngabelakpekkewiligi kaileyeng tumuliweki pangkara
kilimbek logo ini purikki iwakaweki nogo yaka yombu inge
keya meleyeng ibembekyegi pelik mei yagenda,
11 Ni yangalek meiya logo yolumek nuguyeng weiya logo i
nugumakki kambele, mei yagenda.
12 Mabuwekke yombanubek puwiligi wirege yangalekta
luweza logo yolumek puguyeng weiya logo imakka welagela
kuna. Pilik miza logo pakela pumok mamok lelengkirageya
koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik kisa,
Teni pilik nararau ulogo pakela ono, kisa.

13 Keya pulaga Yisu ngereke pongo kai kolamiya
Kalili meibekke kambela logo pulogo yongkambanu
kolokngagonowili piyegi wawere ula logo pugu puwiliyegi
mawinda Anotogi ngagora waligeleya.

14 Pilik miza logo Yisu wei mizi kunimowei tapakeleige
yombu king takis weibek, Alapiyagi marekpek Lebi, opis
pugumakki mogosa wizilege Yisugu piyegi pelik meiya, Ni ne
kiling saweliweki kiriwei koli, meiya. Pulaga Lebi kerewiya
logo yangalek meiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei
kuna.
15 Kalike wok nakke puwili Lebigi imakke kanda ngeragi
niweki mogosa keya Yisu keya pugu waligeleyiwili kiling Yu-
dawiligi yombanu kolokngagono kapmanbekyegi king takis
wei logo piyengka nayeng ngowei miziwili keya yombanu
kaile mizi nawilirau menalege Lebigi imakke ngeragi nageya
koya purik yombanu kolokngagono pilikwili Yisuyegi kiriwei
legi.
16 Yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligi ngai Palisi
meimekka nawili Yisu kiling puwili nirikki pakela logo
puwili sisik miza. Yombu Palisiwili meiwili yombu
Yuda kangka yemane Mosegi lo mabiyengki waberek
panu kiriwei keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago
yogongyengkirau kozang panu kiriwei mizi miziwili. Logo
puwili sisik sara koyimowei kalike pigi yombu ngezebokko
waligeleyi puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwagi yemanebek
yombu king takis wei piyengka nayeng ngowei miziwili keya
yombanu kaile mizi nawili kiling ngeragi ni mizira nangki?
Pi pilik mizi purik pangka ono, yeiya.
17 Yisugu puragi kerewiya logo puwiliyegi pelik yeiya
to mela, Yongkambanu wazonowili totayegi kang ono,
kemegemewili keke totayegi pakeli kangwili. Kazing
mabilikmekke ne yongkambanu ngezewiligu ngezewiliyegi
pangkawili mizi puwiliyegi kayima ono, ne yombanu kaile
mizi puwiliyegi kayima logo puwili kazing kaile miziyengka
kowitibene ngago yeiwekibek, yeiya.

18 Kang narage Yowan kaimelibekyegi kiriweiwili keya
yombanu Palisiwili meiwili kazing wilek kang mabiyeng
Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni
onomek mizageya koya. Yongkambanu nawili Yisuyegi kay-
ima logo pelik nguk meiya, Yowan kai melibekyegi kiri-
weiwili keya yombanu Palisiwili meiwiliyegi kiriweiwilirau
kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki
tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek mizi kapura yombu
ni makngezogo waligeleyiwili kazing pumok mizi onora
nangki?
19 Pilik meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Yek tek
nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai ku-
muli. Yongkambu weiwekkerik yombu yongok weiyagi-
bokko ingenazewili ngeragi miza yaniweki miza logo yani

wizigeya puwili wilik kagowindikku mizagewiyege pi kiling
mogosa logo ni.
20 Kazing mabilikmekke neyegi kiriweiwili ne kiling koyi-
mowei menalege ngeragi ni kapura kalike yombanu neyegi
kumbak mizi puwiligu neyegi kiriweiwiliyaga niza orowei
puwekke puwili ya kunengmokko mizagewiyege kazing
wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya
maniweki ngeragi ni ono mizimek mizagi kani, yeiya.
21 Keya kazing yombanu Palisiwili meiwiligi weremek keya
Yisugi kazing wikmek sawela nelegi puwili waligeleyiweki
Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Nakko
melewangka wik narikka walerik ngela logo paka mele-
wangka were koliyarikke lolo ulagi ono. Tamizeige pi pi-
lik mizi purik melewangka wiktik kaile mizagi keya mele-
wangka wererik ngoluk sobok wiziyagi.
22 Keya nakko kai waing wikpek keremiziwekkerik
were pi kik wata korik wikyeng keremiza logo kai waing
wikpek kubuli. Pi kai waing wikpek panga kik wata korik
wereyengke kubulagi ono. Pi pilik miza purik kai waing
wikpek sibesibe wari lewawekke wata korik wereyeng
potora logo waimbek panga ngabelakke kubula welagi keya
kik wata korikyeng yeikki. Piliktikki wiyeke kai waing
wikpek panga kik wata korik wikyengke kubuliweki. Kazing
mabilikmekke negi kazing wikmok kazing weremekke
sawelagi ono, yeiya.

23 Wok nakke Yudawili yawe mizi ono puwiligu Anotoyegi
ya kumulibek logo wok Sabatpek meibekke Yisu kiling
yombu ngezebokko waligeleyiwili yawe pandi wit nalei ne-
ing wei kambela logo yombu puguwili kunimowei wit wire
pandiyeng kelikyengki wireyeng tiya logo ni mizi kuna.
24 Puwiligu pilik miza purikki yombu Palisi mei naw-
iligu pakela logo Yisuyegi pelik ngalik meiya, Keriye, Lo
tonugurago wok Sabatpekke yawe mizi nagani kaiyara
puwiligu ngelira nangki, meiya.
25 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwago
Anotogi Kapiya Walektikke tenigi yelibungang kokawiligi
ngaibek Tawitigu koka walaka miza purikki sangkela puragi
kumuli. Wok nakke Abiyata yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngai yemane panubek wiziyawekke Tawiti keya pi
kiling puwili ngeragiyengki yeik wizigeya yagasi miza, legi
26 Tawiti Anotogi imakke yeke ige la logo Abiyatayegi nguk
meiya logo iwing perek Anotogi mowiya piyengka weiya
logo na keya yombu pi kilingwilirau yani miza. Puragi ini
sangkela kapura ini ngizi iwaka ono. Lorago pelik kai, Iwing
perek piyeng yombu yeikwili ni nagani, yombu Anotoyegi

kolak miziwili keke nagiyeng, kai. Kapura Anotogo puragi
ngalik kai ono, legi inuwarau negi yombu ne makngezogo
waligeleyiwiliyegi ngalik yei nagani, yeiya.
27 Pugu pilik yeiya logo pugu mawinda pelik yeiya, Anotogo
were yongkambanuwili keremiza logo kalike puwiliyegi
wiyeke wok yawe mizi onobek puwiliyegi sawelibene kerem-
iza.
28 Keya ne yombanu paka ngalega kayimabek, ne
wok yawe mizi onobekki ngaibek keya ne watabi
yongkambanuwiligu wok yawe mizi onobekke mizagi
piyengki kaiyagibek, yeiya.

3

1 Pulaga wok Yudawiligi yawe mizi onobekke Yisu ngereke
Yudawiligi i walek songonomakki yeke ige la logo pulogo
yombu melelora koru miza nak wizilege.
2 Yombu Yisuyegi kiyebuk miza nawili pulogo piyegi pake-
lara ngai koyilege. Puwili Yisugu kazing korowali nayeng
mizi purik kebangkelagiwili. Tamizeige pugu pi wok yawe
mizi onobekke yombanu kemegeme nak yombiyangai waza-
miyagi ma talik miza legi puwili mereke panu ngai koya.
3 Togo Yisugu yombu melelora koru mizabekyegi pelik
meiya, Welawekke pelege koli, meiya
4 logo Yisugu kumula puwiligiyengki iwaka legi
puwiliyegi pelik nguk yeiya, Wok yawe mizi onobekke lo
tonuwagirago pangka miziweki kaiyayeng nangaiyeng?
Teni yombanuwiliyegi wazono miziweki kai ma kaile
miziweki kai? Ma teni yombanuwiliyegi sawela logo wazono
yolugiweki kai ma yela logo ibeng wazayiweki kai? Pilik
nguk yeiya kapura puwili nakko ngago nara kisa ono.
5 Togo Yisugu puwiliyegi sisikta kiling pakeliwei miza keya
ngereke pi puwiliyegirau yalek miza, purik ya puwiligiyeng
kozang kopong yalek kelirarau ya puwiligiyengke ono.
Kapura pugu yombubekyegi melelo nugura tungkule
meiya. Logo pi melelo pugura tungkula logo weik ngereke
yombiyangai sa.
6 Togo nguk namizi yombanu Palisiwili meiwili i walek
songonomakka welagela yerageya logo puwili kiling yombu
ngai Elodoyegi kiriwei nawilirau wawere ula logo kazing
Yisu ula logo ibengki namekki kozak kela.

7 Togo Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili pulu-
meng wiya logo pongo kai kolamiya Kalili meibekke kam-
bela. Keya yongkambanu kolokngagono ngabelak Kalili
meibekkawili piyegi kalika kiriwei kambela. Yongkambanu

nawilirau piyegi wiriya. Puwiliyaga nawili paka ngabelak
Yudaya meibekki yereng nayengkawili
8 keya paka Yirusalem yereng yemaneragawili keya yenge
ngabelak Idumiya meibekki yereng nayengkawili keya ka-
belak kai Yolodang meilingka pangazuwage purikkawili
keya pongo Taya keya Sairong yereng kai wizambekkiyau-
gawili kiling yereng piyaugi ngezege piyengkawili. Puwili
mabuwili Yisugu miziyengki kerewiya kopong puwili piyegi
pakeliweki wiriya.

9 Yongkambanu kolokngagono panuwili piyegi tektek kan-
gane mizi legi yongkambanuwiligu pi momane meiya nelegi
Yisugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pigi wang
nalei kangkere miziweki yeiya logo puleige mogosa logo
yongkambanuwili waligeleyibene.
10 Yisugu yongkambanu kolokngagono kemegemewili
yombiyangai wazayarikki wiyeke ngoluk kemegeme
kolokngagono nawilirau Yisuyegi tektek kangane mizi lewa
logo pugu puwili yombiyangai wazayibene.
11 Keya kerewa yombanuwiligi yenge yungke koya
puwiligu Yisuyegi pakelawekke yombanu puwiligu kiliya
yolu puwili Yisugi ingewerege ulu wala logo pelik kek
kisibene keleyi, Ni Anotogi Marekpek kisibene keleyi miza.
12 Kapura Yisu kiyebuk legi pugu kerewawiliyegi
kozang ngago yeiya pi Anotogi Marekpek purikki
yongkambanuwiliyegi kozak yeiya nelegi.

13 Pulaga Yisu paka lewege kambela logo pugu yombanu
piyegi yawe miziweki izagiweki miziwili piyegi wiriyibene
ngago yeiya logo puwili piyegi wiriya.
14 Togo puwiliyaga pi meleyau keya pongo ingenazikka
neyauwili iza logo pi kiling koyiweki keya kalike pi puwili
wezayela logo puwili yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagor-
agi kozak yeiweki
15 keya puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela
wezayelagi puragi kozanda keya pangkara yaniweki.

16 Yisugu yombanu izawiligi yeikyeng peyeng, nak Simong
Yisugu Pita meibek,
17 neyau Jems keya pigi sakpek Yowan Sebetigi marekyau
Yisugu yeikta wik Powanesi meiyayau. Yeik pura lendikki
marekyau kai yagenda purik kazing piyaugiyeng lendik kelik
legi.
18 Keya Enduru, keya Pilip keya Patolomiyu, keya Matiyu
keya Tomasi, keya Alapiyagi marekpek Jems, keya Tariyasi,
keya Saimon. Saimon yombu Selete Yudawili Romwiliyaga

yaliya wazayiweki liwik yawe miziwiliyaga nak logo puwiligu pi Saimon Seletebek meibek,
19 keya nak Yuras Isaliyoto kalike Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

Pilik miza logo Yisu i namakki kambela.
20 Keya yongkambanu kolokngagonowili ngereke menalege piyegi wawere uli mizi logo Yisurau pangka ngeragi nagi langai ono.
21 Keya yongkambanu nawiligu pelik kisi, Pi lelewe mizi, kisi legi ingini puguwili puragi kerewiya logo puwili pi miza wariweki kayima.

22 Keya yombanu Mosegi loyengki waligeleyi nawili paka Yirusalemga lewawili i pumakke koyimowei pelik kisi, Yisu kerewawiligi ngaibek Sadang, yeik pigi nara Piyesebu, logo Piyesebu piyegi yenge yungke ngai yolu. Keya pokko Yisu kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayeliweki kozang mani.

23 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi piyegiweki ngago yeiya logo pugu puwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya, Inugu kumularik Sadangko pi ngezebek yongkambanuwiliyaga welagela wezamelagi ma talik? Yeik.
24 Tamizeige kapmanwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik kozang koyagi ono logo kawiyegi.
25 Ma tamizeige yombu nak ibuwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik sanga miza logo nawili narikke miza melagi.
26 Kazing mabilikmekke tamizeige Sadangki kerewawili ngezewiligi tepekke ngai keli purik Sadangki ngaimek kozang wizei penangai ono, yeikki.
27 Keya nakkorau yombanu kozambekki imakke yeke ige yabela logo watabiyeng ngoweiyagi langai ono, kapura tamizeige pi were yombanu kozambek wigira wazamiya mabura kele pi pangka watabi pugu kelagi mabiyeng ngoweiyagi langai. Togo purikku kai purik Sadang kozang kapura ne kozang panu kani, logo nogo pangka Sadang keya pigi ngaimek yongkambanuwiliyaga welagela wezayelagi.

28 Kerewiyi. Wameik panu. Yongkambanu ngabelakkewiligu kaile mizayeng mabiyeng keya ngago kaile puwiligu kisa piyeng mabiyeng puwiligu Anotoyegi kozak mei purik Anotogo tumulagi
29 kapura nakko Anotogi Kung Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya purik Anotogo pura tumulagi ono, Anotogo pugu kaile kaiya pura kebangkela wizagomagi, yeiya.

30 Yisugu pura kozak yeiya purik nawiligu pi kerewa nak
yenge yungke yolu kisi legi.

31 Mabuwekke Yisugi panumele keya sakwili wiriya logo
imakka yenge yerengke luweza koyimowei ngago nara yeke
ige piyegi pi yeragibene wezamela.
32 Yongkambanu kolokngagono Yisu yawereng kelemiyara
mogosara koyawili nakko piyegi pelik meiya, Nigi panumele
keya sakwili yenge yerengke yuke koyimowei niyegi ngago
kisi, meiya.
33 Tegi Yisu pelik meiya to mela, Negi panumele tamele
keya negi sakwili tawili, yeiya.
34 Togo pugu mogosawiliyegi pakeli yongomo miza logo
pelik yeiya, Kerewiyi, ini pewili negi panumele keya sakwili
kani.
35 Keya Anotogo mizagi keliyeng mizi mologabok negi
sakpek keya negi sakmele keya negi panumele, yeiya.

4

1 Pulaga Yisu ngereke pongo kai kolamiya Kalili meibekke
kerelege luweza wizimowei weik ngago wazonora yongkam-
banuwili waligeleyi. Keya yongkambanu kolokngagono
panuwiligu piyegi tektek kangane kelemiyageya koyimowei
yawereng kelemi, legi Yisu wang naleige tameneng meiya
logo mogosa, logo wanglei panga kaibekke songono nangezi
kuna logo pugu wangleiga wizimowei yongkambanu pulogo
kaingimbekke wawere ula koya puwili waligeleya.
2 Keya pi puwiliyegi ngago saweliweiyengko ngago ngizi
kolokngagonoyeng waligeleya.
3 Pugu ngago saweliwei nara pelik yeiya, Kerewiyi, wok
nakke yombu nak pandi wilekyeng yawege wezameli kam-
bela.
4 Pi wezameli kunarik wilek nayeng ngabelak kozang
yongkambanuwiligu wei mizibekke wala logo winakwiligu
kanda na.
5 Keya wilek nayeng ngabelak kingyeng kilimbekke
ngalege wala kapura ngabelak songonobek kopong
pengyeng nguk namizi lewagela logo
6 yokmek ngaiwekke yokmokko pak meiya logo ngoliya
keya puliliyendau songono kopong peyendau ibeng sa.
7 Keya wilek nayeng ibek ingakyeng kilingyengki te-
pekke wala kapura ingak piyengko momanenda wiya logo
pengyeng ibeng sa logo wilek wiri ono.
8 Keya wilek nayeng ngabelak yombiyangaibekke ngalege
wala kopong marekyeng lewa wizigeya yemane sa logo wilek
wazonoyeng wira. Kang nayeng wilek songono wiri, keya

kang nayeng wilek yemane wiri, keya kang nayeng wilek yemane panu wiri.

9 Yisugu saweliwei pura kozak yeiya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini kerangangyeng kilingwili mabura waberek kerewiyi, yeiya.

10 Kalike mamok wei miza mela wizigeya Yisu keke wiziyawekke yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisu ngezebokko waligeleyiwili kiling yombanu piyegi kiriwei nawilirau piyegi wiriya logo puwili Yisuyegi pelik nguk meiya, Ngago saweliwei yaka nugu kai puragi solorik taliktik, meiya.

11 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Anotogo ini ne kiling sawela puwiliyegi watabi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi koka iwaka ono piyeng kimeike kelemiweki keli logo nogo iniyegi saweliwei purago kai puragi kozak yeiweki mizi. Kapura yongkambanu Anotogo puwiliyegi ngaiweki keleyi ono puwiliyegi nogo ngago saweliweiyeng kozak yei kopong puwili lusuwei.

12 Pilik mizi pura Isayago Anotogi Kapiya Walektikke pobilik kaiya puragi kiriwei,

Purik puwiligu wire puwiligiyengko yawe nogo miziyengki pakeli kele kapura puwili ngizi pakeli ono, keya puwili ngago nogo kai puragi kerewiyi kele kapura ngizi panu kumuli ono. Purik tamizeige puwili ngizi kumuli kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo kaile puwiligu mizayeng tumulagi, kaiya. *Isaya 6:9,10*

13 Keya Yisu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Ini ngago saweliwei nogo yaka kaiya puragi solorik lusuwei, legi ngago saweliwei nogo kalike kozak yeiyagi piyengki soloyeng ini nguk namizi iwakagi ono. Kapura ini ngago saweliwei nogo yaka kaiya puragi solorikki iwaka si nangaiweki kerewiyi.

14 Yombu pandi wilekyeng yaka wezamelabok yombanu Anotogi ngago wazonora yongkambanuwiliyegi kozak yeibok kelikpek.

15 Keya ngabelakpek yongkambanu Anotogi ngago wazonoragi kerewiyi puwili kelik. Logo ngabelak kozang wilek nayeng wala logo winakwiligu kanda nabok yongkambanu Anotogi ngago wazonoragi kerewiyi kapura ngizi kumuli ono puwili kelik logo puwili ngagora kerewiyi puwekkerik Sadangko nguk namizi kanda ngago pura puwiliyaga weiya logo wezameli.

16 Keya ngabelak kingyeng kilimbok yongkambanu kerewiyi nawili kelik logo pura nguk namizi weiyagirikki wilik

17 keya wilek marekyengki puliliyeng yenge ngabelakke
kiliya kula ono mabilik puwili ngago puragi kumula kapura
wilek kang puwiligiyengke yenge yungke kiliya panu ono,
logo puwili Anotogi ngago wazonoragi ngizi kumuli purikki
wiyeke kunengyeng yani ma ngangang keleyi puwekkerik
puwili nguk namizi Anotoyegi kezanga mani logo puwiligi
ngizi kumulara yeikki.
18 Keya ngabelak ibek ingakyeng kilimbek yongkambanu
kerewiyi nawili kelik logo puwili Anotogi ngagora kerewiya
kele
19 kapura kazing ngabelakpekki kunengyengki kumuli
pumok, keya kingyengki ibeng si pumok, keya korikwekko
keli piyengki kira orowei mizi pumokko Anotogi ngagora
waliya logo kazing puwiligu Anotoyegi mizi piyeng ngizi
onowili.
20 Kapura yongkambanu nawili ngabelak wazono
wilekyeng walabok kelikwili. Puwili Anotogi ngagoragi
kerewiyi logo wei logo pura wilek kang puwiligiyengke
kozang kebangkela yoluwili. Logo puwiligu miziyengki
ngiziyeng weik kimeike lewagela. Nawiligu purikki
ngizirik walimizimek songono, keya nawiligu purikki
ngizirik walimizirik yemane, keya nawiligu purikki ngizirik
walimizirik yemane panu, yeiya.

21 Keya ngereke Yisugu ngago saweliwei pera pelik yeiya,
Yombanu nak lambek langiya logo yeke ige oroweirik kaimi-
rage kulengke wiyi ma lalektage yenge kulengke wiyagi ono,
a'a'. Nakkorau pilik mizagi ono, pilik segeya pi orowei paka
ngalege kimeike wirami wazamiyagi.
22 Kazing mabilikmekke watabi mabek Anotogo pigi
ngaimekki ngai yolu puragi langai liwik wiya piyeng
kalike kimeike kawela wiyagiyeng, keya watabi mabek
Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai ngokmana
piyeng kalike ngokmana piyengka lewagela wiriyagi logo
yongkambanuwiligu piyeng iwakaweki.
23 Yombanu kerangang kerewiyagiyeng kiling puwili
mabura kerewiyizo, yeiya.
24 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngago nogo kai puragi
waberek kerewiya panu logo wilek kang inuguyeng puragi
tiya mani. Purik yombanu ngagoragi wilek kang puguyeng
songono tiya manibokyegi Anotogo ngizira songono managi.
Kapura yombanu ngagoragi wilek kang puguyeng unatuba
tiya manibokyegi Anotogo ngizira unatuba managi keya An-
otogo pokyegi ngoluk ngago ngizira mawiyarekka managi.
25 Purik tamizeige yombanu namele keya nak Anotogi
ngagora kebangkela logo kiriwei yolu mologabok Anotogo

pi ngizira mawinda managi kani kapura tamizeige namele keya nak ngago puragi kiriwei ono purik Anotogo ngago pilik mologabokko songono kebangkela yolu nobiyeng miza pura piyaga weiya mowiyagi kani, yeiya.

26 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yombanu ngeragi wilekyeng yaweleige ngeriyi pok kelik.
27 Yombu nak wilekyeng yawe puguleige ngeriya logo wok mabiyeng pi kusage iwek koli keya yoklongko wei mizi logo wilekyeng lewagela kapura talik mizi miza purik pi lusuwei.
28 Ngabelakpek ngezebokko yawe pura miza logo were pendik lewagela keya pulaga kaburik keya pungeziga pura kaburik weik wilekyengko kola.
29 Wilekyeng kuk puwekke yaweleigi mangobek lawek kiling yaweleige kunimowei pelik kai, Wilekyeng wawiyagira weik lewa. Kazing mabilikmekke Anotogo pigi ngaimekki ngai pura kozang teni pakelagi ma iwakagi langai onorago yemane sibene kelemi lewa, yeiya.

30 Keya Yisugu pelik yeiya, Nogo Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik kaiyagi? Keya ngago saweliwei taliktago ngai pumokki langai kozak kaiyagi?
31 Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yengelei wilek Mastet mei nak kelik. Yengelei wilek Mastet meiyeng wilek nayeng kelik yemane ono, yengelei Mastet puleigi wilekyeng songono panu
32 kapura yombanu nakko Mastet nak ngeriya puwekkerik kalike purik yengelei nayengka yemane panu lewagi. Keya puleigi meleyeng yemane panu logo winakwiligu kanda yengelei meleyengke igazi mizagi, yeiya.

33 Keya Yisugu ngago wazonora yongkambanuwiliyegi kozak yei kunarik ngago saweliwei kolokngagonoyengko Anotogi ngagora kozak yei miza.
34 Pugu puwiliyegi puwiligu kumula puragi pangka pangka kozak yeiya. Pugu puwiliyegi ngago saweliweiyengke keke kozak yeiya kapura kang nayengke pi yombanu ngezebokko waligeleyiwili iza orowei lewe narikke kuna logo kimeike panu ngago saweliwei piyengki soloyeng kozak yei miza.

35 Wok mabokko ibengke yokmek kiliyawekke Yisu yombanu ngezebokko waligeleyiwili kiling wangleige mogosa koyimowei pugu puwiliyegi pelik yeiya, Teni kai kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke kangweki, yeiya.

36 Togo puwili yongkambanuwili wezayela logo weik pi
kiling puwili wang naleige kuna keya wang nayendau puwili
kiling menalege kambela.
37 Puwili kaibekki ngalengale tagoneige kebarek
unatubabek kaibekke uli yongomo mizi logo kaibek
wangleige wilakweki mereke.
38 Yisu yaka mabura wangleige yeke kalike ngandektikke
kebi pugura wiya logo pi iwek kola. Yombanu ngezebokko
waligeleyiwiligu pi waliya kelemiya logo pelik meiya, Kiri-
wagabek, teni weik kaiyaga niweki mizi. Ni mizi perikki
keriyi ono, yeik karagare iwek kola yolura nangki?
39 Logo Yisu yangalek meiya logo kebarekpek ngalik meiya
logo kaibekki pelik meiya, Yek wizei, meiya. Togo ke-
barekpek weik yeik keya kaibektau weik yelakkelek wiziya.
40 Togo Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini wilek ngelek
kumulira nangki? Ini nogo iniyegi ngaigi langai purikki
neyegi ngizi kumuli ono ma talik, yeiya.
41 Kapura puwili kazi miza keya lelengkira keya nakko
nakyegi pelik meiya, Yombanubek talikpek logo kebarekpek
keya kaibektau pugu kairagi kerewiya logo kiriwei mizi,
meiya.

5

1 Pilik miza logo puwili wangleige ngalengale kuna logo
waleleige puwili Kai Kalilibekki lalu pangazuwagawekke
ngabelak Kegesa meibekke kanda wila wiya.
2 Pulogo yombanu lelewe kerewa nak yenge yungkebek
yolu keya yombanubok yombanu mosindage iwek keya yol-
ubek.
3 Nakkorau pi sengyengkorau wigiragi langai ono.
4 Kang kolokngagono inge keya mele puguyeng sen-
gyengko wigira wazamiya kapura kang mabiyeng kere-
wabekki kozandago seng inge keya mele puguyeng wigi-
rayeng ngela. Kozang pugura yemane panu logo yombanu
nakkorau pi waliyagi ono.
5 Kusaga yoklongko pi yombanu mosinda keya
lewakyengke ingkeya kelele kaiyageya wizimowei
kingyengki ngalege kawiye walimizibek logo korik puguwek
lamiti wilibekpek.
6 Pugu koweiga wizimowei Yisu wangleiga welagelarikki
pakelawekke pi nginda kanda Yisugi inge werege ulu wala
logo Yisugi yeikta yongolok meiya.
7-8 Tegi Yisugu kerewabekyegi pelik meiya, Kerewabek, ni
yombanubekyaga welagela kune, meiya kapura kerewabok
Yisu Anotogi Marekpek purik pi iwaka kopong pi ngalizi
pelik kek meiya, Yisu, Anoto Yemizi Ngizi Lewege Panubekki

Marekpek, nugu neyegi nangaiyeng keleniweki mizi? Nogo
Anotogi wirege niyegi pelik nguk nei ne ngangang keleni
nagani, meiya.
9 Tegi Yisugu piyegi pelik nguk meiya, Yeik nugura talik
mei? Pilik mei legi pugu pelik meiya to mela, Yeik nogora
Ngelekpek, purik teni kolokngagonowili legi, meiya.
10 Keya pi Yisuyegi pelik mazeng keya nguk meiya, Nugu
teni kerewawili ngabelak nakke kang wezayeli nagani,
meiya.
11 Lewak songono mereke pulogo wizilegebekke liyeng
kabe kolokngagono namek ngeragi ni yo keya to mizageya
koyilege.
12 Togo kerewawiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Nugu
teni liyeng puwiliyegi kiliya wezayele, meiya.
13 Tegi Yisugu puwili liyeng puwiliyegi kiliya wezayela.
Togo kerewawili yombanubekyaga welagela panga liyeng-
wiliyegi kiliya logo liyengwili sangkelarik tausen neyau
tikinda puwili lelewe miza logo lewakpekka nginda kanda
wilekwekka yenge kaibekke kiliya logo kaiyaga na.
14 Yombu liyengwiliyegi yaka ngai koyimawili yaka miza
puragi pakela logo puwili nginda kambela logo ngago
yaka miza puragira yongkambanu yereng yemaneyeng keya
songonoyeng keya yaweyengke yawe miziwiliyegi kozak yei
miza. Logo yongkambanu ngago puragi kerewiyawili yaka
miza puragi pakeli kambela.
15 Puwili Yisuyegi kanda pura yombu yaka kerewa ngelek-
wili piyaga welagela wezayelabok lelewemek yeik wizigeya
kagorik tiya logo Yisu kiling mogosara wizilege pakela logo
puwili kulili panu miza, purik kozang yemanera kiling
piyeng miza purikki puwili iwaka kopong.
16 Togo yongkambanu yaka miza puragi pakela puwiligu
yongkambanu yaka miza puragi napakeli puwiliyegi Yisugu
miza logo yombubek yombiyangai wazamiya keya liyeng-
wiliyegi miza puragi kozak yeiya.
17 Togo yongkambanu panga Kegesa pulumengka puwili
mabuwili kulili panu miza. Logo piliktikki wiyeke puwiligu
Yisu nalege kangweki kelegele meiya.
18 Tegi Yisu panga wangleige ngalege yabela logo kangweki
miza kapura yombu yaka kerewawili piyaga welagela weza-
melabokko Yisuyegi pelik kozang nguk meiya, Ne ni kiling
kangweki, meiya.
19 Kapura Yisugu piyegi, Ei, meiya ono segeya pelik
meiya, Yereng ni makngezegirage kambele logo nigi ingem-
buwiliyegi ne Yemizibokko niyegi yalek miza logo ni wazono
keleniya purikki kozak yeimo, meiya.

20 Togo yombanubek pulumeng wiya logo ngabelak
Tekapoli meiyabekke kambela. Ngabelak Tekapoli
meibekke yereng meleyauyeng yolu logo yeik Tekapoli
purago kai purik yereng meleyauyeng kai yagenda, legi
puwiligu ngabelakpek Tekapoli mei. Logo pulogo yombanu
yakabokko Yisugu yaka wazono piyegi miza piyengki kozak
yei kai kambela. Logo yongkambanu puragi kerewiyawili
lelengkira.

21 Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili wangleige
kai kolamiyabekke pezuwaga wala uwei yowekke yongkam-
banu kolokngagonowili laluwekke pi yawereng kelemiya.
22 Logo Yudawiligi i walek songonomakki ngai nak, yeikta
Yaira meiyabek wiriya logo Yisuyegi pakela logo pi Yisugi
ingeyauge ulu wala logo
23 pelik kozang nguk meiya, Negi yangomele kemegeme
yemane panu mizi logo ibengweki mizi. Ni ne kiling ngezan-
gai i nogomakke kangweki koli. Yek mele nuguzikku piyegi
walamiya logo pi wik wazono yoluweki, meiya.
24 Togo Yisu pi kiling weik kambela. Keya yongkambanu
kolokngagonowilirau piyau kiling kambela keya puwiligu
Yisuyegi yekezuwaga yengezuwaga kelemi kambela.
25 Keya yongkambanuwiliyaga yongok namele wok iwi
walayeng weik yeik ono, kirisimasi meleyau keya pongo
ingenazikka neyau piyeng iwi walageya wizagomimelerau
wiziya.
26 Koka pi tota kolokngagonowiliyegi pakeliweki kam-
bela kapura king puguyeng mabiyeng yeik wezamela, purik
totawiligu yombiyangaigi nobiyeng kelemiya kapura nakko-
rau pi pangka wazamiyagi langai ono, kemegeme pugumek
yolu keya mawiyarekka yemane si kang.
27 Yongok yakamolo ngago Yisuyegi langai puragi kerewiya
logo pi yongkambanuwili kiling Yisuyegi kalika kiriwei kuna.
28 Logo kumula ngezemelegiraga pelik kaiya, Ne korik
puguwek ma kagorik puguriktau mele nogozikku kuming
kelemiya mabura ne yombiyangai wazaniyagi, kaiya. Tegi
yongokmolo kagorik pugurik kuming kelemiya
29 logo pigi iwi walibok weik nguk namizi yeik. Pilik miza
logo yongokmele ngezemologo pi Yisugu wazono kelemiya
purikki iwaka.
30 Yisugu kozang pugubek yaka piyaga namele keya nak
yombiyangai wazamiweki welagela kang purik iwaka,
legi Yisu kowita to mela logo pugu yongkambanuwili
mabuwiliyegi pelik yeiya, Takko kagorik nogorik kuming
kelemiya, yeiya.

31 Logo yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu pelik
meiya to mela, Yongkambanu kolokngagono kani. Logo ni
takko kuming keleniya kaira nangki, meiya.
32 Kapura Yisu ngoluk pakeliwei mizi, takko miza miza legi.
33 Togo yongokmele Yisu pi yaka yombiyangai wazamiya
purik iwaka, legi pi kulili keya leli uli kanda Yisugi in-
gewerege pulogo inge puguyau laliya logo Yisuyegi kemege-
memek keya pi kuming kelemiya ngizige pugu pi yombiyan-
gai sa wazamiya pura maburagi kozak meiya.
34 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik meiya, Yongok-
panumele, nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni weik
yombiyangai wazaniya mena, ni wilek kang ngezege sara
kiling kambele. Kemegeme nugumek weik yeik.
35 Yisu ngoluk pura kaiyageya wizigeya yombu ngago
oroweiwili Yaira ngaibekki imakka piyegi lewa logo
Yairayegi pelik meiya, Nigi yangomele yaka ibeng, legi
Kiriwagabek yeik ulak kambela nera wizi pani, meiya.
36 Yisu puwiligu kisi puragi kezanga mana logo Yairayegi
pelik meiya, Ni kazi mizi nagani, ni neyegi yeik ngizi kumula
wizeimo, meiya.
37 Togo Yisugu yongkambanuwili pi kiling kangki ono yeiya
kapura Pita keya Jems keya Jemsgi sakpek Yowan morok keke
pi kiling Yairagi imakke kambela.
38 Puwili yeke Yaira i walek songonomakki ngaibekki
imakke kanda pulogo Yisugu yongkambanuwili meiya meli
keya miza melageyarikki pakela keya yongkambanu yeke
ige kolomandikmeleyegi wiyeke ingkeya ngabik ngalizi
mizirikki kerewiya.
39 Yisu yeke ige la logo puwiliyegi pelik yeiya, Ini wiran-
gaiyau meiya meli kang keya mizi piyeng nangaiyengki wer-
aga? Keya ini ingkeya ngabik mizira nangki? Kolomandik-
mele ibeng ono, pi yeik ngoluk iwek kola wizinda, yeiya.
40 Kapura puwiligu piyegi ngizi panu kumula ono kopong
puwili Yisuyegi songomeiya mana. Tegi pugu puwili yenge
yerengke welagela wezayela logo pugu kolomandikmelegi
panu keya mangoyau keya pi kiling ngezebokko waligeleyi
puwili keke yeke ige kolomandikmele wazamiyamakke la.
41 Logo pugu kolomandikmelegi melezikka weiya logo
piyegi Yudawiligi ngago yeiktage pelik meiya, Talita kumi,
meiya logo purik pelik mei yagenda, Kolomandikmele, yan-
galek mei, mei yagenda.
42 Mabuwekke kolomandikmele weik yangalekta logo weik
wei miza. Kolomandikmolo kirisimasi meleyau keya pongo
ingenazikka neyaumele. Pilik miza logo nguk namizi puwili
yemane panu lelengkira keya mele puwiligiyeng kilige mana.

43 Kapura Yisugu puwiliyegi yawe kozang mabek miza puragi nawiliyegi kozak yeiya nelegi, yeiya. Togo pugu puwiliyegi, Ngeragi nayeng kolomandikmele nibene manizo, yeiya.

6

1 Pulaga Yisu yereng pura wiya logo panga yereng ngezebekkira Nasarete meirage kandobela. Yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili piyegi kiriwei kambela.

2-3 Logo kanda pulogo keya wok Yudawili yawe mizi ono Anotoyegi ya kumulibek wok Sabat meibekke pi Yudawiligi i walek songonomakke yeke ige la logo weik yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya. Yongkambanu kolokngagono pulogo koya puwili ngago pugu kaiyengki kerewiyawekke puwili Yisugi kangkabek yemane panu purikki lelengkira. Logo nakko nakyegi pelik meiya yongomo miza, Teni pobokyegi iwaka. Pi yawe iyeng ngizira mizibek. Pigi panumele, Maliya keya pigi mandik sakwili Jems keya Yosisi keya Yuras keya Saimon puwili teni iwaka. Keya pigi kolomandik sakwili pelege yoluwili. Pi yombu yeikpek kapura ngago pugu kai piyeng pi talaga weiya? Keya pigi kangkabok takko mana? Keya takyaga kozanda weiya logo Anotogo keke mizi piyeng mizibene mana, meiya.

Togo puwili pilik kumula logo puwiligu piyegi kezanga mana.

4 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu Anotogi ngagora kozak kaibok yongkambanu ngabelak kalogomokpekkewiliyegirik yeikta kiling keya puwiligu ngago pugu kai piyengki kerewiyi kapura ngabelak ngezebekkibekkewiliyegirik yeiktarau ono keya ngezebekyaga puwiligu ngago pugu kai piyengkirau kerewiyagi ono, keya pigi ingembungawilirau kerewiyagi ono, keya pigi panu keya mango keya si keya sakwilirau pugu kai puragi kerewiyagi ono, yeiya.

5 Togo yongkambanu Nasarete yerengke koya puwili Yisuyegi ngizi panu kumuli ono kopong pulogo Yisugu Anotogo keke mizi nayendau mizagi langai ono, kapura pugu kemegeme mizi keremungke onowiliyegi keke mele puguzik walamiya logo yombiyangai wazaya.

6 Logo yongkambanuwiligu piyegi ngizi panu kumuli ono purikki pi lebuk miza. Togo yongkambanuwili pilik mizirikki wiyeke pi yereng nayengke kambela logo yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya.

7 Pulaga wok nakke Yisugu ngezebokko waligeleyi meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili piyegi wiriyiweki

yeiya. Logo puwili weik kanda logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa neyau neyau kambeli yeiya, keya pugu puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga wezayeliweki pangkara keya kozanda yana logo yawe pugura mizi kambelibene.

8 Keya pugu puwiliyegi ngago kiriwei mizagiyeng pelik yeiya, Kambeli kapura ngeragi ma kik ma king keya pilik orowei kelemi kangki nayendau wari nagani.

9 Kapura lukunglei wari keya inge kangyau wakiyi, keya yeik inugu wakiya mabiyeng kiling kambelizo. Purik yongkambanu inugu i yolugi piyengkiwiligu iniyegi waberek ngaigi keya iniyegi saweli mizagi.

10 Keya ini yereng narage lewa puwekke i yombanu ini iza orowei kang puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura i mabumakke koyi kanda kangki puwekke yereng pura wiya logo kang mizizo.

11 Tamizeige ini yereng narage lewa logo pulogowili iniyegi koli keleyi ono keya ngago wazono puragi kerewiya logo wilek kang puwiligiyengko wei ono puwekke purik mabura yereng pura wiya wazamizo logo puwiliyaga mele inuguyeng kaigesizo logo puwili Anotogo puwiliyegi wilik ono keya inugu ngereke yereng purage puwiliyegi ngago wazonora kozak yeiweki yogi ono purikki puwili iwaka si nangai kani, yeiya.

12 Togo puwili Yisu wezamiya logo puwili yongkambanuwiliyegi ngago kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile puwiligu miza piyengka kowita logo wilek kang puwiligiyeng Anotoyegi sawelagi puragi kozak yei kambela.

13 Puwiligu kerewa kolokngagonowili yongkambanuwiliyaga welagela wezayela keya kemegeme miziwiliyegi weli mela wazaya logo yombiyangai wazaya.

14 Togo ngago Yisu keya yombu pi ngezebokko waligeleyi puwiligu mizi piyengki langai pura ngabelakpekke ululu miza logo Yisugi yeikta weik yemane sawiya. Keya King Ngai Elodo panga Kalili ngabelakpekki ngaibek ngago pura kerewiyawekkerik pi kangka pugubek Yisuyegi langai wiyalowei miza, purik yongkambanu nawiligu Yisuyegi langai pelik kisa, Yowan kaimelibek ngereke ibendaga yangalekta wik yolu, legi kozang purago mizagewiyege mele puguzikku watabi kozang piyeng mizi, kisa.

15 Nawiligu kisarik, Ilaya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyabek Poropek meibek walaka Anotogo korikwek kiling paka ngalege miza orowei kambelabok ngereke yo kisa, keya nawiligu kisarik pi poropek koka walakawiliyaga nak kelikpek, kisa.

16 Kapura Elodo ngago pilik kisi piyengki kerewiyawekke
pugu pelik kaiya, Pi Yowan yombu nogo koka kalokpek ngela
logo ibembok ngereke weik wik yo wizinda kaiya.

17-18 Elodogo Yowan kaimelibekki kalokpek ngela purikki
ngagora pelik, Ulogo Yowan kaimelibek ngoluk wik
yoluwekke pi Elodoyegi kambela logo ngalik kozangka pelik
meiya, Kazing kaile nugu nigi sak ngoluk wik yolubekki
yongokpumele Elodiya meimele weiya yolu pumok pangka
ono, meiya, legi Elodiya Yowanyegi sisik panu logo purikki
wiyeke Elodogo yombu nawili wezayela logo Yowan
kebangkela logo i wigirawiligimakke wigira wazamiya.

19 Kapura Elodiya ngoluk Yowanyegi wilek kaile kumula
logo pi uliweki keli kapura Elodo kiyebuk kai.

20 Purik Elodo iwaka, Yowan yombu pangkabek keya An-
otoyegi keke yawe mizibek logo Elodo Yowanyegi kulili ko-
pong pugu piyegi waberek panu ngai wiziya. Elodo Yowangu
ngago wazono kaiyengki kerewiyawekke pi kangka neyau
kumula. Logo pi kangka ngelek kumula mela kele kapura pi
ngago pugura kerewiyagirikki wilik miza.

21 Togo wok nakke Elodogi yongokpumele Elodiya kazing
Yowan ulagimek weik wok Elodo wazamiyabekke pugu nger-
agi yemane miza niwekibekke yolok ngela. Ngeragi miza
niweki pura ngaiwili keya amiwiligi yemane ngaiwili keya
ngabelak Kalili meibekki yemanewiligira.

22 Puwili ngeragi nageya tagogei pura Elodiyagi yango
kailemekkimele mereke kanda logo ngezemele yongolo
yombuwiligu kelagi langaimekke uli. Elodo keya yemanewili
piyegi pakela logo wilik yemane panu miza. Pilik miza
logo King Ngai Elodogo kolomandikmeleyegi pelik meiya, Ni
nangaiyeng weiyagi keli? Watabi nugu keli piyeng nogo ni
nanagi.

23 Nogo niyegi yombu yemane pewili mabuwiligi wirege
keya Anotogi wirege wameik panu nei, nugu neyegi nguk
nei piyeng nogo ni nanagi. Wameik, nogo ni watabi negi
piyengka lewe nariktau nanagi, meiya.

24 Pugu pilik kai legi kolomandikmele welagela kanda pigi
panumeleyegi pelik nguk meiya, Nangaiyengki ne pebayegi
nguk meiyagi, meiya logo panugu pelik meiya to mela, Nugu
nigi mangobekyegi pelik mei, Nugu niyegi yawe mizibek i wi-
girimakke wezamele logo pulogo pugu Yowan kaimelibekki
kalokpek ngela logo Yowangi kebira ne nanagi purikki ne keli
meimo, meiya.

25 Tegi kolomandikmele Elodoyegi nguk namizi nginda
kanda pelik meiya, Peba, Yowan kaimelibekki kalokpek

ngela logo nugu kebira pelengwekke ngalege wiya logo nguk namizi ne nanagi purikki ne keli, meiya.

26 Togo King Ngai Elodo pura kerewiyawekke pi kuneng yemane panu miza. Kapura ngago pugu yaka yemane ngeragi niweki kayimawili keya Anotogi wiregerau kaiya puragi weraga kopong pi ngago pugu sawiya pura ngelagi ono.

27 Tegi pigi ngai kulengkewiliyaga nak wezamela logo Yowangi kalokpek ngela logo kebira orowei yo wiriyibene.

Togo yombu ngaibek kuna logo i wigirawiligimakke Yowangi kalokpek ngela logo

28 kebira pelengwekke ngalege wiya logo orowei yorik kolomandikmeleyegi mana logo kolomandikmologo kebira pigi panumele Elodiyayegi mana.

29 Pulaga Yowanyegi kiriweiwili pura kerewiyawekke puwili kambela logo Yowangi yasurik weiya logo mosindage waliya.

30 Yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisugu waligeleyi logo Aposolowili meiwili logo Yisugu ngago wazonoragi kozak yeiweki wezayela puwili yorik Yisuyegi wiriya logo puwiligu piyegi mizayeng keya yongkambanuwiliyegi kozak yeiya piyeng mabiyengki kozak meiya.

31 Yongkambanu kolokngagonowili Yisu keya ngezebokko waligeleyiwiliyegi pakeli lewa keya kando keya nawili ngereke lewa keya kando mizi logo puwili leng mizi keya ngeragi niweki tek nariktau ono kopong Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne kiling koli, tonuwa ngezerau panga kabelak kuyangka ngagoluk yombanu naktau ono, yeiktaga leng miziweki kangweki mena, yeiya.

32 Togo puwili ngezewili wale kuyangka kai kolamiyabekki lalu pangazuwagawekke wang naleige ngalengale kuna.

33 Kapura yongkambanu kolokngagono yereng piyeng mabiyengkawiligu puwili kang purikki pakela logo puwiliyegi iwaka logo puwili ngabelak libu nginda kuna. Togo Yisu keya ngezebokko waligeleyiwili kanda pangazuwage pura yombanu ngabelak libuwili yaka were lewagela koyilege.

34 Logo Yisu yombanu kolokngagonowiliyegi pakela logo pi yalek miza logo pelik kumula, puwili liyeng memengwili kelik. Purik liyeng memengwili puwiliyegi ngai naktau ono puwekke purik mabura puwili yeik wazewaze wei mizi logo koweige kelemi kanda suwei mizi. Logo yongkambanu kolokngagono pewilirau mabilik. Pilik kumula logo Yisugu puwiliyegi ngago keya watabi kolokngagonoyeng

weik waligeleya logo puwiligu kerewiya koyigeya ngago kolokngagonoyeng weik kozak yeiya.

35 Pilik mizageyara yokmek kiliyiweki merekewekke yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili piyegi kanda logo pelik meiya, Pelemeng kabelak ngeragi keya iyeng yeik lemeng keya weik ibengke.

36 Tegi nugu puwili wezayelimo yereng mereke piyengka ngeragi nagiyeng weibene, meiya.

37 Kapura Yisugu pelik yeiya to mela, Inuwa ngezego puwili ngeragi nagiyeng yani, yeiya. Logo yombu Yisugu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik meiya, Talaga weiya logo pilik mizagi? Teni wok andet neyaugi yawe niza piyengki ngane king weiya logo ngeragi pewiligiyeng wei kangki ma yeik, meiya.

38 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini perek talik talik wara? Yeik were pakeli kuni, yeiya. Togo puwili kuna logo pakela logo yorik piyegi pelik meiya, Perek melenazik keya watabisi waliya neyau.

39 Togo Yisugu pelik yeiya, Yongkambanu pewili limak narik narikke pulogo yengelik wazono mogosagibekke mogosa wazaye, yeiya logo

40 yongkambanuwili yombu melenazik tikinda narikke mogosi keya yombu neyau keya meleyau tikinda narikke mogosi kai kuna.

41 Pulaga Yisugu perek melenazik yaka piyeng wei keya watabisi yaka piyaurau wei miza logo paka ngalege langai pakela wizimowei Anotoyegi ngeragi piyengki wazono meiya logo perekyeng sikila logo ngezebokko waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu yongkambanuwili mabuwili yani miza. Pugu watabisiyaurau mita logo mabuwili yana.

42 Puwili mabuwili na logo ngekyengko.

43 Pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili kik meleyau keya pongo inge nazikka neyau piyengke ngeragi perekyeng keya watabisiyengka wale wazono wiyayeng mereng miza.

44 Yombu pulogo perek piyengka nawili sangkelarik tausen melenazik tikinda.

45 Togo pulaga nguk namizi Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili wang naleige tameneng meibene keleya logo kai kolamiyabekke pangazuwaga yereng Pesaita meiragi puwili were wezayela. Pi yolu keya yongkambanuwiliyegi kambeli yeiya logo wezayela.

46 Pilik miza logo pi panga lewakpekke waberek miziweki kambela.

47 Yokmek kiliya logo weik kusarik Yisu ngezebokko
waligeleyi puwili wangleige panga kaibekke libuge ngalen-
gale kunarik keya Yisu ngezebek lewakpekke waberek miza-
geya wiziyarik.
48 Yisu panga kaibekke pakeliraige pura yombu pi ngeze-
bokko waligeleyiwili wangleige yawe yemane mizageya koy-
ilege. Kebarekpek puwiligu kunagimekke lewa logo yemane
uli kopong wanglei yo keya to mizi logo puwili yawe ye-
mane mizi. Togo wangkotazi kang ngizige tek purikke Yisu
puwiliyegi kaibekke ngalengale lewagela wiriya. Yisu puwili
wezayi kang kunagi nobiyeng
49 kapura puwiligu pi kaibekke ngalengale yawerelege
keriyawekke puwiligu kumularik pi kerewabek nobiyeng
ngalizi kek kisa.
50 Purik puwili mabuwiligu piyegi pakela logo leli uli keya
kulili miza. Logo Yisugu puwiliyegi nguk namizi pelik yeiya,
Kulili mizi wak. Nogo mena, kozang sara koyi, yeiya.
51 Togo Yisu puwili kiling wangleige tameneng meiya logo
kebarekpek weik yeik sawiya. Pilik miza logo puwiligu
lelengkirarik yemane panu keya kumula melarik yemane.
52 Purik puwiligu yaka ibengke perek melenazikyeng
sikila logo kolokngagono sa purikki pakela kele kapura
Yisugi kozandagi solo purik puwili iwaka ono, purik kangka
puwiligiyeng yeik.

53-54 Puwili weik kai kolamiyabekke pangazuwage nga-
belak Kenesare meibekke lewagela logo puwili wangleiga
welagela logo puwiligu wanglei paka kaingimbekke ngalege
wiya logo pilik mizageyarik yongkambanu yereng puragaw-
ili Yisu mamiza logo
55 puwili yereng mabiyengke nginda kambela logo kemege-
mewili piyegi iza orowei wiriya.
56 Togo puwili kemegemewili lalekyengki ngalege yarek
wazaya logo wageliwei wiriya logo yereng songono ma ye-
maneyeng ma yawege ma panga pundaga Yisu wizilege purik
puwiligu piyegi kemegemewili wageliwei kang miza keya
piyegi pelik kelegele mei miza, Yombanu kemegemewiligu
melewangka nugurikki walemek yeik kuming kelemi purik
pangka ma yeik, mei miza. Logo pugu, Ei, yei purik yombanu
kemegemewiligu melewangka pugurikki walemek kuming
kelemi miza logo puwili mabuwili weik yombiyangai wazayi
miza.

7

1-4 Wok nakke yombu Yuda kangka yemane Mosegi loyeng
mabiyengki waberek panu kiriwei keya kazing puwiligi yeli-

bungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei mizi Palisiwili meiwiliyaga nawili kiling Mosegi loyengki waligeleyiwiliyaga nawili paka Yirusalem puraga Yisuyegi kayima logo menalege koya. Puwiligu ngago yogong kiriwei miziyengka nara pelik, meleyeng kaigesa ono purik puwili ngeragi nagi ono. Puwiligu kumularik ngeragi ni puwekke purik kaile miza nelegi purik were meleyeng Yudawiligi ngago yogongyengko kairagi kiriwei kaigesi. Keya puwiligu kumulariktau puwili panga pundaga yowekke puwili ngezewili kaigesi, purik Yudawili watabi Yuda onowiligu kebangkela piyeng kebangkeli purik kaile, legi puwiligu Yuda onowiligi kailera puwiliyaga kaigesa meli logo ngeragi kaigesayeng ni mizi. Keya nayendau kakyeng keya pelengyeng keya tingyeng keya lalektarau kaigesi mizi.

5 Togo yombu Yisuyegi kayimawiligu yombu ngezebokko waligeleyi nawili Yudawiligi ngago yogong meleyeng waberek kaigesa logo ngeragi nimekki kiriwei mizi onorikki pakela, logo puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Yombanu nugu waligeleyiwili tenigi yelibungang kokawiligi ngago yogong piyengke mizi ono yeik mele kaileyengko ngeragiyeng weiya ni pura nangki, meiya.

6 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini yombu kiligang neyau lewawili, koka walaka Isaya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyabokko iniyegi langai Anotogi Kapiya Walektikke pelik lende miza,

Anotogo pelik kai, Yombanu pewiligi kiliyengko yeik nogora yongolok mei kapura wilek kangyeng neyegirau kumula ono.

7 Ngago yogong ngezewiligu keremiza piyeng Anotogi wameiktagi ngizi kumuliweki piyeng kisageya koyimowei waligeleyi kopong puwili yeik nogora yeik ulak yongolok mei, kai. *Isaya 29:13*

8 Yisugu mawinda pelik yeiya, Inirau mabilik. Ini Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki kezanga mani keya kazing yombanuwiligu waligeleyiyengki kele waberek panu mizi.

9 Ini kazing Anotogi ngagorago miziweki kai piyeng keta wezamelagi pumokki iwaka panu logo ngago yogong inigi yelibungang kokawiligu waligeleyayeng kozang kaloko wirara koyagirikki kele.

10 Keya Anotogi ngagorago miziweki kai piyengka nara pelik,

Mosego pelik lende miza, Inigi panu keya mangowiliyegi panga yungke mizizo. Nak pigi panu keya mangoyauyegi kaile kai purik mabura nawiligu pok ula logo ibeng wazamizo, kai. *Ekosora 20:12; 21:17*

11 Kapura inugu ngago pura wezamela logo puragi tundikke
pelik kisi, Nak pigi panu keya mangoyauyegi watabi nayeng
yanagi purik pugu piyauyegi pelik yei, Watabi nogo yaliyegi
sawelagi nobiyeng yali yaniweki miza peyeng nogo Anoto
maniweki mizi, yei purik pangka, kisi.
12 Logo kazing pilikmokko pi pigi panu keya mangoyauyegi
sawelagimok waliyi.
13 Togo inigi kazing pilik yongkambanuwiliyegi waligeleyi
piyengko ini Anotogi ngagora ngela meli. Keya ngago yogong
kolokngagono pilik nayengkirau ini kiriwei mizi, Yisugu pilik
yeiya.

14 Togo waleleige Yisugu yongkambanuwili piyegi ngago
yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Ini mabuwili neyegi
kerewiya logo ngago pera weizo.
15 Ini watabi Yuda onowiligu kebangkela piyeng nagirikki
kazi kapura watabi yombanubekyegi yenge yungke kang
piyengko mizagewiyege yombanubek kailegi ono, segeya
watabi yombanubekyaga welagela kang piyengko miza-
gewiyege yombanubek kailegi.
16 Ini kerangang kerewiyagiyeng kilingwili mabura
kerewiyizo, yeiya.
17 Pulaga Yisu yombanu wawere ula pumok wazaya logo
imakke yeke ige lawekke yombu Yisu ngezebokko walige-
leyiwiligu ngago saweliwei pugu yaka ngolukku kaiya puragi
talik kai yagenda miza legi nguk meiya,
18 legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwarau Palisiwili
kelik kangkayeng waliya ma talik? Yombanu nakki kaile
kumulayengko mizagewiyege pi kaile mizi, keya yombanu
nakko ngeragi na piyengko mizagewiyege pi kaile mizi ono.
19 Yombanu nak ngeragi na logo ngeragi piyeng kangk-
abekke kiliya kang ono, korage yungke kiliya kang logo ya
imakke yangela meliyeng, yeiya. Pugu pilik kai purik nger-
agiyeng mabiyeng wazono nagiyendikki kai yagenda.
20 Keya Yisugu ngago yeke langakta pelik yeiya,
Watabi yenge yombanubekyaga lewagela wali piyengko
mizagewiyege yombanubek kaile mizi.
21 Purik watabi yenge yombanubekki wilek kambekka
lewagela wali piyeng peyeng, kaile kumuliyeng, ma kaz-
ing yongkambu weiya ono puwili namele ma nak kil-
ing iwek koliyeng, ma kazing yombanu nakki watabiyeng
purik ngowei miziyeng, ma kazing yombanu ula logo ibeng
miziyeng, ma kazing yongkambu weiya puwili namelegi
kerekpu onobek ma nakki yongokpu onomele kiling iwek
koliyeng,

22 ma kazing yombanu nakki watabiyeng ma yongok
pugumele weiweki ngora kelimok, ma kazing kaile nalangai
nalangai miziyeng, ma kazing ngaigu kisiyeng, ma kazing
inigi tepekke pangka ono mizi ma kerewiyi ma kozak kelagi
langai ono piyeng, ma kazing nazuwagawiligi watabiyengki
sisik kameneng mizimek, ma kazing Anotoyegi ma nazuwa-
gawiliyegi langai kaile kisimek, ma kazing ngezewiligu
ngezewiliyegi lewegewili mizimek, ma kazing lelewe miza-
gela kangkabek kumula logo mizi onomek.
23 Kaile pilik piyeng mabiyeng yombanuwiliyegi yungke
kopong yombanuwiliyaga lewagela wali logo piyengko miza-
gewiyege yombanuwili kaile, yeiya.

24 Pulaga Yisu yereng pura wiya logo panga yereng Taya
keya Sairong mei ngabelak Yuda onowili yolubokko nga-
belak libu kambela. Kanda pi i namakke yeke ige la logo
pulogo nakko piyegi iwakagirikki pi kiyebuk kapura pilik
mizagi langai ono.

25 Yongok namele pigi yangomele kerewa nak yenge yaga
kiliya logo kebangkela logo pugu Yisu pulogo yolurikki
kerewiya logo piyegi nguk namizi kayima logo pigi ingew-
erege ingeyau laliya.
26 Yongokmolo Yudamele ono, pi Kirik ngago yeikta
kaimele keya pi ngabelak Siriya meibekkamele logo ngai Pin-
isiya meimekkamele kapura pulogo Taya keya Sairong yol-
umele. Pugu kanda Yisuyegi kerewa yenge pigi yangomelegi
yungke yolubek welagela wezamelibene nguk meiya.
27 Kapura yongokmolo Yuda onomele keya Yudawiligu
Yuda onowili keriwili mei purik Yisugu iwaka legi pugu
yongokmeleyegi pelik meiya, Teni koloyakamandikwili were
ngeragi yaniweki, purik teni koloyakamandik songonow-
iligi ngeragiyeng weiya logo keriwiliyegi yaniwekirik purik
pangka ono kani, meiya.
28 Logo yongokmologo pelik meiya to mela, Yemizibek, ni
wameik kai, kapura keriwili ngeragi wale koloyakamandik
songonowiliyaga pongo ngabelakke wali piyeng weiya logo
niwiligu, meiya.

29 Pi pilik kai legi Yisugu yongokmeleyegi pelik meiya,
Ngago nugu yaka kaiya purago nigi neyegi ngizi panu kumuli
puragi waligeleni legi yeke ige yongobele, kerewabek nigi
yangomeleyaga yaka welagela mena, meiya.

30 Togo pi yeke ige kang yongobela logo pigi yangomele
pulogo kerewabek piyaga welagela kambela logo panga yol-
umektikke yeik iwek wizilege pakela.

31 Pulaga Yisu Taya mei pulumeng wiya logo panga Sairong
mei lemeng neing kambela logo panga lemeng wiya logo
yeke Tekapoli mei lemeng neirik pongo kai Kalili meibekke
kambela.
32 Pi kanda pulogo pura yombanu nawili piyegi yombu
kerangangyau waliya logo talik ngago kaiyagi miza nak
miza orowei wiriya logo Yisuyegi pelik nguk meiya, Mele
nuguzikku piyegi walamiya logo pi yombiyangai wazami-
weki, meiya.
33 Togo pi ngezebek keke Yisugu miza orowei koweige kuna
logo melegong puguyau yombanubekki kerangangyauge
wiya keya sibilak ngizi keya mele puguzik yombanubekki
longokpekke walamiya.
34 Pilik miza logo Yisu paka ngalege pakela purik pi yalek
legi pugu, Eye, meiya logo yombanubekyegi ngago yeik
puwiligirage pelik meiya, Epata, pura pelik, Tiyimo, mei
yagenda.
35 Mabuwekke yombanubekki kerangangyau weik
kerewiya keya longok waliyabek wilora logo pi weik watabi
nayeng waberek kai.
36 Pulaga yombanubek Yisu kiling yongkambanuwiliyegi
yo logo Yisugu puwiliyegi kozang ngago yeiya nawiliyegi
kozak yeiya nelegi keya pugu puwiliyegi mawiyarekka
kozang yei, yei, miza kapura puwili pura mawiyarekka kozak
kisi, kisi, miza.
37 Keya yongkambanu puragi keriya keya kerewiya puwili
mabuwili yemane panu lelengkira logo puwiligu pelik kisa,
Watabi pugu miziyeng yombiyangai panu mizi. Pugu keran-
gang waliyawilirau ngago kerewiyi keya kili waliyawilirau
ngago kisibene keleya, kisa. Togo puwiligu yeik pugura
yongolok meiya.

8

1 Piyeng miza logo wok nakke yongkambanu kolokngagono
nawili ngereke Yisuyegi wawere ula. Puwili watabi nagiyeng
weik yeik legi Yisugu pugu waligeleyiwili piyegi mereke
wiriyiweki ngago yeiya logo puwili piyegi kanda logo pugu
pelik yeiya,
2 Ne yongkambanu pewiliyegi yalek keli. Puwili weik
ne kiling wok neyauganak koya kopong puwiligi ngeragi
nagiyeng weik yeik.
3 Tamizeige ne puwili yereng puwiligiyengke wezayeli
purik nawili koweiga lewawili kopong puwili yagasimokko
ulu wali kambeli nangai.
4 Logo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik
meiya to mela, Kabelak kurung yeik panu pewekke takko

ngeragi nayeng talaga weiya logo yongkambanu pewili
pangka yanagi.
5 Tegi Yisugu pelik nguk yeiya, Inuwago perek talik talik
wara, yeiya logo puwiligu pelik meiya to mela, Melenazik
keya nazikka neyau.
6 Pulaga Yisugu yongkambanuwiliyegi ngabelakke mogosi-
bene yeiya logo puwili ngabelakke mogosa. Logo pugu
perek melenazik keya nazikka neyauyeng weiya logo piyeng
Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo pugu ngezebokko
waligeleyiwili yana logo puwiligu yongkambanuwili yana.
7 Puwiligu mabilik watabisi songono keremungke ono
waliya nawiliyegirau mabilik miza. Logo Yisugu watabisi
puwiliyegirau Anotoyegi wazono meiya logo ngezebokko
waligeleyiwiliyegi yana logo yongkambanuwili yaniweki.
8-9 Puwiligu pilik miza logo yongkambanuwili mabuwili
na logo weik ngekyengko. Yongkambanuwili sangkelarik
tausen mangobektau ono tikinda. Pulaga yombu Yisu
ngezebokko waligeleyiwili kik melenazik keya nazikka
neyauyengke ngeragi wale wazono wiya piyengka mereng
miza.

10 Togo weik Yisugu yongkambanuwili kang wezayela logo
nguk namizi yombu ngezebokko waligeleyiwili kiling pi
panga wangleige tameneng meiya logo panga ngabelak Ta-
lamanutu meibekke kambela.
11 Kanda pangalege pura yombanu Palisi mei nawili kanda
logo Yisu kiling ngagozakka miza logo pi yang kelemiweki.
Puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Teniyegi Anotogo keke
mizi nara waligeleye logo ni Anotoyaga kayimabek purik teni
iwakaweki, meiya.
12 Pilik kisi legi Yisu wilek kang pugubek kuneng miza
logo pelik yeiya, Oyo, ini yongkambanu mabek peragewiligu
nogo Anotogo keke mizi nara miziweki nguk neira nangki?
Kerewiyi, nogorau Anotogo keke mizi wik naragi ini pake-
libene waligeleyagi ono.

13 Yisugu pilik yeiya logo puwili wezaya logo ngezebokko
waligeleyiwili kiling ngereke wangleige tameneng meiya
logo kai kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagaweki
kuna.
14 Yombanu Yisu ngezebokko waligeleyi puwili perek
wamenaksik wangleige purik puwili perek wik nayendau
oroweigirikki keremareke miza.
15 Puwili wangleigi ngalengale kunimowei Yisugu
puwiliyegi kazing Palisiwili meiwiligu kaile miziyengki
langai waligeleyiweki miza legi pugu pelik yeiya, Palisiwili

meiwiligi ngeragi Yis meirik keya Ngai Elodogi ngeragi Yis
meirikki yaweragi inuwa ngezeyegi kani yomono, yeiya.
16 Puwili ngago pugu kai puragi iwaka ono kopong
puwili ngezewili ngagozakka pelik keli yongomo kela, Teni
perekyengki yeik kopong pi yisyengki kai yagenda ma talik,
kela.
17 Kapura Yisu puwiligu kozak keli piyengki iwaka logo pi
puwiliyegi pelik yeiya, Perekyengki yeiktikki wiyeke inuwa
kozak kelira nangki? Nogo ngeragi inugu nagi piyeng An-
otogo keke mizi purago yanagi purik iwaka ono ma talik? Ma
inuwa ngoluk kangkayendau ono?
18 Inuwa kozang nogoragi iwaka ma yeik, keya inuwa
ngago nogoragi iwaka ma yeik, keya Anotogo keke mizi nogo
miza piyengki inuwa keremareke miza ma talik?
19 Nogo perek melenazik piyengka yombu sangkelarik
tausen melenazik tikindawiligi sikila puwekke inuwago wale
wiyayeng kik talik talikke mereng miza, yeiya. Puwiligu
pelik meiya to mela, Kik meleyau keya pongo ingenazikka
neyauyengke mereng miza, meiya.
20 Logo Yisugu ngereke pelik nguk yeiya, Keya nogo perek
melenazik keya nazikka neyau piyengka yombu sangkelarik
tausen mangobektau ono tikinda puwiligi sikila puwekke
inuwago wale wiyayeng kik talik talikke mereng miza wiya,
yeiya. Puwiligu pelik meiya to mela, Teni kik melenazik keya
nazikka neyauyengke mereng miza, meiya.
21 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa yawe Anotogo
keke miza piyau pakela kapura nogo inuwayegirau mabilik
miza yowiyagi purik pangka purik inuwa ngoluk iwaka ono,
yeiya.

22 Puwili wangleige ngalengale kai kang panga yereng
Pesaita meirage lewagela. Pulogo pura yongkambanu
nawili Yisuyegi yombu wireyau kusa nak miza orowei
wiriya logo puwiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Nugu
yombanubekyegi mele nuguzik walamiye logo pi pakelibene,
meiya.
23 Tegi Yisugu yombanu wireyau kusabek melezikka weiya
logo yerendaga welagela miza orowei kuna. Logo pulogo
Yisugu wire puguyauge sibilak ngiza mana. Pilik miza logo
Yisugu mele puguyau yombanubekki ngalege walamiya logo
piyegi pelik nguk meiya, Nugurau watabi nayeng pakela ma
yeik, meiya.
24 Logo yombanubek pakela logo pelik meiya, Nogo
yombanu nawili pakeli kapura puwili yengeleiyeng kelik
wei mizi, meiya.

25 Pulaga Yisugu mazenda mele puguyau yombanubekki
wireyauge walamiya logo yombanubek weik ngayang panu
pakelageyarik wireyau weik yombiyangai si lewa logo pi
weik watabi mabiyeng waberek panu pakela.
26 Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Ni pongo yerendage libu-
libu kiliya kang nagani, i ni makngezegimakki ngizi kunimo,
meiya.

27 Pulaga Yisu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kiling
ngabelak Sisariya Pilipai meibekki yerengyeng neing kam-
bela. Logo pongo kazingke kunimowei Yisu ngezebokko
waligeleyiwiliyegi pelik nguk yeiya, Yongkambanuwiligu
neyegi langai kozak kisirik puwiligu ne tak kisi, yeiya.
28 Logo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu pelik meiya to
mela, Yongkambanu nawiligu kisirik ni Yowan kaimelabek
ibendaga yangalekta yo kisi, kapura nawiligu kisirik ni Ilaya
Anotogo paka ngalege korikwek kiling wik miza orowei kam-
belabok ngereke yo kisi, keya nawiligu kisirik ni koka walaka
yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga
nak ngereke wik yo kayima kisi, meiya.
29 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nawiligu pilik ku-
muli kapura inuwago sawiyarik ne tak, yeiya. Tegi Pitago
pelik meiya to mela, Ni Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi
teni Yudawili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek,
meiya.
30 Tegi Yisugu puwiliyegi ngago piyegi langai puragi
yongkambanu nawiliyegirau kozak yeiya nelegi kozang
yeiya.

31 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
pelik yeiya, Kalike purik ne yombanu paka ngalega kay-
imabek nganganda yemane panu wagelagi kani logo Yu-
dawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu
neyegi kezanga nanagi logo ne nelagi logo ne ibeng wizigeya
kawiktikke waliyagi, kapura wok neyau wiziya logo wok
kalikebekke ngereke wik yangalektagi.
32 Yisugu pura kimeike yeiya kapura Pita kiyebuk, legi pugu
Yisu songono nangezi miza orowei kuna logo piyegi pelik
ngalik meiya, Ni pilik kai wak, purik ngizi lewagelagi ono,
meiya.
33 Kapura Yisu kowita to mela logo yombu ngezebokko
waligeleyiwiliyegi pakela logo Pitayegi pelik ngalik meiya,
Nugu Sadangki kumulira kaiyarikki wiyeke mena neyaga
kazi koweige kune, purik nugu kumulara kazing Anotogo

kumulimek kelik ono, nugu kumulara kazing yongkambanuwiligu kumulimek kelik kumula mena kune, meiya.

34 Pulaga Yisugu yongkambanu kolokngagonowiliyegi yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyegi, mereke wiriyibene yeiya, logo puwili mabuwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ni yombanu nak neyegi sawelagi keli mabura ni keli korik ni makngezegiwekkiragi kezanga mane keya ngago nogoragi kerewiye keya negi wiyeke ibengkirikki kazi ono wizimowei ne kiling kazing nogo kangmokko kune.

35 Purik yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang kebangkelibok pi Anotogi wiregerik ibeng logo paka ngalege wik wizagomagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo wilek kang pugubek ne keya ngago wazono nogoragi tiya manibok pi kemenak ibengki ono, paka ngalege wik wizagomagi.

36 Keya tamizeige yombanu nak yawe king keya watabiyeng weiyagi naragi wilek kang tiya mana logo pi watabi ngabelakpekkiyeng mabiyengko kola logo pi ibeng purik pi pongo Anoto yolu onolege kaile wizagomagi logo puwekke watabi pigi piyengko piyegi sawelagi ma yeik? Yeikki kani. Piyengko piyegi sawelagi ono.

37 Ma pi watabi nayengki ngane kazing Anotogimek weiyagi ono.

38 Tamizeige yombanu nak neyegi kendek mizi ma yongkambanu kaile miziwili keya yongkambanu ne wezaniya logo anoto nawiliyegi kangwiliyegi ngago nogora yanagirikki kendek mizi purik mabura ne yombanu paka ngalega kayimabek angela walekwili kiling ngaiwak Pebagirikke ngereke yo puwekke purik ne yombanu paka ngalega kayimabektau piyegi kazing mabilikmekke kendek mizagi, yeiya.

9

1 Keya Yisugu ngago yeke langak nara puwiliyegi pelik yeiya, Nogo inuwayegi wameik panu yei, Yongkambanu pelege yolu pewiliyaga nawili ngoluk mabilik wik koyigeya Anotogi kozandago pigi ngaimekki wilek kangyengki ngairikki pakelagi, yeiya.

2 Wok melenazik keya nazikka nak miza logo Yisugu Pita keya Jems keya Yowan iza logo pi kiling paka lewak ngalege panu nakka kambela. Kanda pakalege puwili pakeliraige Yisugi korikwek kowita logo nalik si lewa

3 keya melewangka keya pugu wakiya piyendau wilangka ngaiwaktikku kola legi. Yombanu ngabelakka nakkorau

melewangkarik kaigesa logo Yisugi purik kelik wilangka panugi langai ono.

4 Logo puwiligu yombu yemane koka walaka koyimayau Ilaya keya Mose paka ngalega lewagela logo kanda Yisu kiling ngagozakka mizirikki pakela.

5-6 Pumorok pakela logo Pita kiling pigi kewengkeyau lebukka ngane mizagela Pitago watabi yaka pakela piyeng mabiyengki iwaka panu ono kopong, pugu Yisuyegi waze yeik pelik meiya, Kiriwagabek, teni pelege yolu purik pangka panu kani, tonugu i menang yolugi neyauganamak ngiziweki, nigi namak keya Mosegi namak keya Ilayagi namak, meiya.

7 Togo kozainumbek kanda yokmek waliya logo kili narago paka kozainumbekka pelik kai, Pok negi Marek nogo keli panubek kani. Pugu kai piyengki kerewiya logo kiriwei mizizo, kai.

8 Togo nguk namizi Pita kiling pigi kewengkeyau pakela to melawekkerik naktau pi kiling ono, yeik, Yisu ngezebek keke wizilege.

9 Pulaga Yisu keya pugu waligeleyi neyauganak puwili lewakpekka yerageyamowei pugu puwiliyegi kozang pelik yeiya, Inuwago yaka pakela piyengki inuwago nakyegi kozak mei nagani, wiziya kalike ne yombanu paka ngalega kayimabek ibeng sa logo yangalekta puwekke inuwago yongkambanuwiliyegi kozak yei nangine, yeiya.

10 Pugu pilik kai pura puwiligu kebangkela wara koya, kapura ngago pugu pelik kai pura, Ne ibeng sa logo yangalekta kai puragi puwili kumula mela logo nakko nakyegi nguk meiya.

11 Togo puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Mosegi loyengki waligeleyiwiligu yombanu Anotogo teni yaliya wazayiweki sawiyabek lewagine yombanu Ilaya kelik nak were lewagi kani, kisara nangki, meiya.

12-13 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, Kapiya Walektikke yungke pelik kai, Yombanu Ilaya kelik nak lewagi kani logo kazing Anotogo sawiyabokki lewagimek pangka pangka miziweki, kai logo nogo inuwayegi pera kozak yei, pok ulogo kayima logo puwiligu keli kaile ngezewiligiragi kiriwei miza logo puwiligu pi ula logo ibeng. Pilik miza pura Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei. Keya kazing mabilikmekke Kapiya Walektikke yungke pelik kai, Ne yombanu paka ngalega kayimabek ngangandik yemane panu wagelagi logo yongkambanu neyegi kezanga nanagi, kai. Togo pura pilik lewagela wali penangai, yeiya.

14 Togo puwili yombanu ngezebokko waligeleyi nawiliyegi
wiriyawekkerik puwiligu yongkambanu kolokngagonowili
puwili yawereng keleyageya koyilege pakela. Keya Mosegi
loyengki waligeleyi nawiligu yombanu ngezebokko walige-
leyiwili kiling ngago si kela yongomo mizageya.
15 Kapura yongkambanuwili mabuwili Yisuyegi pakela
logo wilik miza logo loyengki waligeleyiwili nguk namizi
wazaya logo nginda kanda Yisuyegi koli kelemiya.

16 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
pelik nguk yeiya, Inuwa Mosegi loyengki waligeleyiwili kil-
ing nangaiyengki kozak keli, yeiya.
17 Logo yongkambanu kolokngagonowiliyaga nakko pelik
meiya to mela, Kiriwagabek, ne niyegi negi marekpek miza
orowei lewa, purik kerewa nak pigi yungke kiliya logo kere-
wabokko mandikpekki kiliganda waliya logo mandikpek
ngago kai ono.
18 Keya kerewabokko pi kozang kebangkela yoluwekkerik
kerewabokko pi pongo ngabelakpekke wezameli logo sibi-
lakpek kiliraga lewa keya pi kilira ni keya korik puguwek
kozang sameli mizi. Nogo yombu nugu waligeleyiwiliyegi
nguk yeiya, puwiligu kerewabek welagela wezamelagi no-
biyeng kapura puwili pangka ono, meiya.
19 Pilik kai legi Yisugu pulogo koyawiliyegi pelik yeiya
to mela, Oyo, ini yongkambanu mabek pewekkewili ne
mabiyeng pangka mizagi langaibek purikki ini ngizi kumuli
onowili kani, legi ne iniyegi kiyebuk sende. Tek taliktikke
ne ini kiling yoluweki keya kuneng inuguyeng wageliweki?
Pilik yeiya logo mandikpekki mangobekyegi pelik meiya,
Nigi marekpek neyegi pelege miza orowei koli, meiya.

20 Togo puwiligu mandikpek Yisuyegi miza orowei
kuna kapura kerewabokko Yisuyegi keriyawekke pugu
mandikpek yomizora wezamelibene kelemiya logo pongo
ngabelakpekke wezamela logo piyeng meli keya sibilakpek
kiliraga lewa.
21 Pilik miza logo Yisugu mandikpekki mangobekyegi pelik
meiya, Talikwekka pi pelik mizi, meiya. Tegi pugu pelik
meiya to mela, Pi songonowekka.
22 Keya kang kolokngagono kerewabokko mandikpek yez-
izikke waliya wazami keya kailingke kaiyaga niweki weza-
meli miza. Kapura ni pangka mabura ni teyegi yalek miza
logo teyegi sawele, meiya.
23 Tegi Yisugu mandikpekki mangobekyegi pelik meiya,
Nugu ni pangka mabura kaira nangki? Nogo mizi purik
pangka. Yombanu ngizi kumulira kiling koyimowei nogo

pangka mizagi miza puwiligi mizagi keli piyeng nogo pangka mizagi.

24 Logo mandikpekki mangobokko nguk namizi ingi ngaungaumek kiling pelik kai, Nogo niyegi ngizi kumuli kapura negi ngizi kumuli pura pangka ono legi nugu mazenda neyegi ne niyegi ngizi panu kumulibene sawele, meiya.

25 Pilik miza logo Yisugu yongkambanu kolokngagono nawilirau kilitiyi lewarikki pakela logo nguk namizi Yisugu kerewabekyegi pelik ngalik meiya, Kerewabek yombanu kili waliyi keya kerangang waliyi mizabek nogo niyegi nei, Mandikpekyaga welagela kule keya piyegi ngereke kiliya yongo nagani, meiya.

26 Togo kerewabek ngalizi kek kaiya logo mandikpek pongo ngabelakpekke yomizora wezamela logo pi wazami kang. Logo mandikpek ibembek kelik yolu legi yongkambanu kolokngagono nawiligu, Pi ibeng, kisa.

27 Kapura Yisugu mele mandikpekkizikka weiya logo yangalekta luwe wazamiya logo pi luweza.

28 Pulaga Yisu panga ige kuna logo yombanu pi ngezebokko waligeleyiwili kiling kekewekke puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Tonuwago kerewabek mandikpekyaga wezamelagi langai ono purik nangki, meiya.

29 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Tamizeige inuwa Anotoyegi waberek mizageya koyimowei kerewabek wezameliweki yamiza kesak kerewabek mandikpekyaga welagela logo pi wezami kuni kak. Waberek Anotoyegi miza pumok ngezemokko watabi kaile pilik piyeng wezamelagi, yeiya.

30-31 Puwili pulumeng wiya logo ngabelak Kalili meibek neing kuna. Yisu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili waligeleyageya kopong pi pulogo purik nakko iwaka nelegi pi kiyebuk. Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek yombu ne nelagiwiligi meleyengke niza yaniweki mereke kani. Ne ibengki kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya.

32 Kapura ngago purago pilik kai purikki puwili iwaka ono. Togo puwili ngago puragi solorik talik miza purikki meiyagi keli kapura puwili kazi.

33-34 Puwili kang kunimowei yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili ngezewiligi tepekke tak yeikta lewege miza legi kozak keli yongomo mizi, keya ngalik keli kuna. Logo puwili weik yereng Kapaneyam meiraga lewagela logo puwili i namakke yabela. Puwili yabela logo Yisugu yombu

pi ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwago yaka pongo kazingmekke kozak keli yongomo mizi piyeng nangaiyengki, yeiya. Kapura puwili kendek kopong puwiligu piyegi ngago nara meiya to mela ono.

35 Tegi Yisu mogosa logo puwiliyegi mereke pelege koli yeiya logo pelik yeiya, Yombanu nak mabuwiliyegi orozarikke wiziyagi keli purik mabura pi yongkambanu mabuwiliyegi kulengke yolu keya mabuwiliyegi yawe mizibekweki, yeiya.

36 Togo Yisu mandik songono yeikta yemane ono nak miza logo puwiligi wirege luwe wazamiya logo pi mele puguyau mandikpek yawereng kelemiya logo kebangkela logo puwiliyegi pelik yeiya,

37 Mandikpekyegi pakeli. Yombanu nakko neyegi kelirikki weraga mandik songono pilik pokyegi sawelibok mabura, pi neyegirau saweli yagenda. Keya neyegi sawelibok mabilik Anoto ne ngabelakpekke wezanelabokyegi saweli yagenda, yeiya.

38 Pulaga Yowangu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, yombu nak yeik nugurage kerewawili welagela wezayelirikki tonugu pakela. Pi teni kiling yongomo mizi onobek legi tonugu pilik mizi nagani, meiya.

39 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Piyegi pilik mizi wak, mei nagani, purik yombanu nak Anotogo keke miziyeng yeik nogorage mizibok, pi neyegi ngago kaileyeng nguk namizi kaiyagi ono.

40 Purik yombanu yawe tonuguragi ngai mizi onobok teniyegi saweli yagenda kani.

41 Togo inuwa neyegi yawe mizi puragi wiyeke yombu nakko inuwa kai wik nibene yani mabura pugu wazono miza puragi wiyeke Anotogo pi kanga managiyeng managi purik wameik panu.

42 Kapura yombanu neyegi ngizi panu kumuli logo ngoluk kazing kumbekki lewengke songono puwiliyaga nak kaile miziweki ulumiyabokyegi Anotogo ngangang yemane panura managi. Logo pilikpoktau ono kesak pangka, purik kazing yombanu nakko nak kaile miziweki ulumowei kangmok korowali panumokko. Logo inugu nak kaile mizibene ulumowei kuna nagani waberek panu.

43 Tamizeige mele nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene mele puzik ngela melagizikku, purik ni melenazik kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik kaile kapura tamizeige ni mele mabiyau kiling kaile

mizageya logo yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga
kangki purik kaile panu.
44 Yezi puzikke pulogo, ngik korik sokyeng niwili ibengki
ono keya yezi puzik kusagi ono.
45 Tamizeige inge nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile miz-
ibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok
ngela melibene inge puzik ngela melagizikku, purik ni inge-
nazik kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik
kaile kapura tamizeige ni inge mabiyau kiling kaile mizageya
logo yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki
purik kaile panu.
46 Yezi puzikke pulogo, ngik korik sokyeng niwili ibengki
ono keya yezi puzik kusagi ono.
47 Keya tamizeige wire nuguyauga nakko ni ulumiya
logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing
kaileyengki pumok ngela melibene wirebok tiya melagi-
bokko, purik ni wire nak kiling yereng Anotogo ngai purage
kiliya purik kaile kapura tamizeige Anotogo ni wire mabiyau
kiling kaile mizageyarikki wiyeke yereng yezizik kusagi
onozik ngoriraga wezanelagi purik kaile panu.
48 Yezi puzikke pulogo, ngik korik sokyeng niwili ibengki
ono keya yezi puzik kusagi ono.

Togo inge keya mele keya wire inigi pilik piyengko ini kaile
mizibene keleyageya koya nagani, waberek panu.
49 Wizandikki yawera keya yezizikki yawera wazono
panu. Logo yezizikku wini keya lang keya pulangaiyengki
wale kolokolok miza pilik piyeng pangka kelemi pilik
kunengyengko kazing tonugu yolumok waberek kelemi.
50 Wizandik wazono panurikku logo ngeragiyeng kolok
kelibene wiyirik kapura tamizeige pigi kolok keli pura
yeik puwekkerik kazing ngereke kolok kelibene keremizagi
namektau ono, yawe pugura weik yeik. Logo wizandikku
ngeragiyeng kolok kelibene kelemi legi nogo inugu yolu
pura wizandikku ngeragiyeng kolok kelibene kelemi pilik
kolok kelibene kelemiweki mena ne wilek kang inugu yengke
wiriyi pei, logo inigi tepekke ngezege sara wizeibene logo
inigi tepekke tak yeikta lewege miza purikki kumula melagi
ono, yeiya.

10

1 Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili yeke iga we-
lagela logo yereng Kapaneyam pura wiya logo kai Yolodang
meilingka pangazuwage ngabelak Yudaya meibekke kuna.
Puwili kanda yongkambanu kolokngagono Yisuyegi wawere
uli keya kaiyageya logo pugu were mizilik puwili waligeleya.

2 Yombanu Palisi mei nawili Yisuyegi wiriya logo puwili
pi yang kelemiweki keli logo puwiligu pelik nguk meiya, Ma
lo tonugurago kairik nakko yongok pugumele piyaugi weiya
pura ngela logo pigi yongokpumele wezameli purik pangka
kai ma talik, meiya.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya to mela, Lo
Mosego lende miza purago ini miziweki kozak kairik talik
kai, yeiya.
4 Togo puwiligu pelik kisa, Mosego pelik purik pangka kai,
Yombu nak pigi yongokpumele wezameli mabura pugu pigi
yongokpumeleyegi kapiya narik lende miza maniweki logo
kapiyarikku yongokmeleyegi, Ni weik yongok nogomele ono,
kai logo pugu pi wezameli purik pangka, kai, kisa.
5 Kapura Yisugu pelik yeiya, Kangka inuwagiyeng kingyeng
kelik kopong Mosego inuwayegi pelik lende miza,
6 kapura Mosego Anotogi Kapiya Walektikke perarau
lende mizarik pelik kai, Anotogo solo panu watabi mabiyeng
keremizawekke Anotogo yombubek keya yongokmele
keremiza.
7 Piliktikki wiyeke yombubek yongokmele weiyagi purik
yombubek pigi panu keya mangoyau wezayagi logo pigi yon-
gokpumele kiling menalege yoluweki
8 logo piyau weik wamenakweki, kai. Togo Anotogi wirege
piyau weik neyau ono, segeya pugu piyau wamenak mizi.
9 Tegi yombubek yongokmele wei puwekke Anotogo piyau
yongkambu weiya kai, legi yombubokko yongkambu weiya
pura ngela logo pigi yongokpumele wezamelagi ono, a'a',
yeiya.
10 Pulaga puwili i namakke ige la logo Yisuyegi ngezebokko
waligeleyiwiligu ngago yaka pugu kai puragi nguk meiya.
11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu nakko pigi
yongokpumele wezamela logo ngereke namele wei purik pi
yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke
namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda.
12 Ma yongokmologo pigi kerekpubek wezamela logo
ngereke nak wei purik pi yongok yombu ngezemelegibek
weiya wizimowei ngereke yombu nak kiling iwek kolimolo
kelik mizi yagenda.

13 Wok nakke yongkambanu nawili puwiligi yango keya
mareknganwili Yisuyegi iza orowei wiriya logo mele
puguzik koloyakamandikwiligi kebiyengke walamiya
logo Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene, kapura
Yisugu waligeleyiwiligu koloyakamandikwiligi panu keya
mangowiliyegi ngalik yeiya.

14 Kapura Yisugu purikki pakela logo pugu ngezebokko
waligeleyiwiliyegi pelik kozang yeiya, Koloyakamandikwili
neyegi wiriyi pani. Puwili neyegi lewa nelegi waliyi nagani,
purik koloyakamandik pilikwilirau Anotogo puwiliyegi ngai-
weki ngai pugumekki kiliya wiriyagi purik pangka.
15 Kerewiyi, tamizeige nak Anotogo piyegi ngai wizeibene
kazing koloyakamandik songonowili mizi mabilikmekke
kelemi ono purik mabura pok Anotogo pigi ngaimekki ngai
yolu puragi kiliya wiriyagi ono, yeiya.
16 Togo Yisugu mandikwili ngezebekki ingewerege nak nak
wazaya logo Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene nguk
meiya.

17 Ngereke Yisu weik kazing libu tagoneige yombanu nak
nginda kanda Yisugi ingewerege ingeyau laliya logo pelik
nguk meiya, Kiriwaga wazonobek, yawe talikta miza logo ne
wik wizagomagira weiyagi, meiya.
18 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu neyegi
wazonobek kaira nangki? Nugu ne keriyirik ne Anoto, purik
naktau wazono ono, Anoto wamenak wazonobek.
19 Ni Mosegi lo piyengki iwaka. Lo piyeng pelik, Yombanu
uli nagani. Yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek
ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli nagani. Yombanu
nakki watabiyeng purik ngowei nagani. Yombanu nakyegi
langai ngaigu kai nagani. King weiyagirikki weraga ngaigu
kai nagani. Keya nigi panu keya mangoyauyegi panga
yungke mizimo, meiya.
20 Tegi yombubokko Yisuyegi pelik meiya, Lo nugu
neyegi yaka kozak nei piyeng mabiyeng ne mandik
songonowekkerikka kiriwei mizi kayima, meiya.

21 Logo Yisu piyegi pakela logo piyegi keli legi pelik meiya,
Purik wazono kapura ni ngoluk watabi nayendau mizi-
weki. Watabi nigi piyengko nigi kazing wik wizagoma-
gira weiyagimek waliya legi watabi nigi piyeng mabiyeng
yombanuwiligu weibene yani kune logo king piyengki ngane
weiya piyeng yongkambanu watabiyengki yeik puwili yan-
imo. Pilik miza logo purik nugu lewege panu kelira paka
ngalege wik wizagomagira purikki iwakagi. Logo mabiyeng
pilik yana logo neyegi saweliweki kiriwei koli, meiya.
22 Yombanubek pilik kai puragi kerewiyawekke wiregaw-
erera yalekke sara wiziya keya wilek kang pugubek kuneng,
purik pi watabi puguyeng kolokngagono panu logo yana-
girikki kiyebuk kopong.

23 Yisu pakeliwei miza logo pugu yombu ngezebokko
waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Yongkambanu watabiyengko

kola puwili Anotogo puwiliyegi ngaiweki Anotoyegi panga yungke kunagirik yawe unatuba panu kani, yeiya.

24 Pigi waligeleyiwili ngago puragi lelengkiri legi ngereke Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Mandikwili, kerewiyi, yongkambanu king keya watabiyeng yemane panuyeng mizi puwili Anotogo puwiliyegi ngaiweki keleyagirik yawe unatuba panu kani.

25 Kerewiyi, liyeng Kamelmek meimok nili kagorik lolo ulibekki yungurikke kiliya kang purik yawe unatuba kapura yombanu watabi kolokngagono puguyengki kozang kumulibokko Anotogo piyegi ngaiweki kelemiyagirik yawe unatuba panu, yeiya.

26 Togo yongkambanu ngago puragi kerewiyawili lebuk panu miza logo Yisuyegi pelik nguk meiya, Tamizeige pilik purik mabura yongkambanu wik wizagomagiragi wiyeke yaliya wazayagi langai puwili tawili? Nakkorau pangka mizagi ono, meiya.

27 Tegi Yisugu puwiliyegi ngai yuke panu wizimowei pelik yeiya, Ei, yombanu nak ngezebokkorau ngezebek wik wizagomagiragi wiyeke pangka yaliya wazamiyagi ono, kapura Anotogo yombanu nalik miza keya pilik puwili mabuwili pangka yaliya wazayagi purik Anoto watabi mabiyeng pangka mizibek, yeiya.

28 Pita pilik kerewiya logo pi wik wizagomagira weiyagi ma yeik miza wizimowei Yisuyegi pelik meiya, Kerewiye, teni yereng keya watabi tenigi piyeng mabiyeng wizamiya logo niyegi saweliweki kiriwei mizi, meiya.

29 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, wameik, keya nogo inuwayegi pera kozak yeiweki, Yombanu nak neyegi saweli keya nazuwagawiliyegi Anotogi ngago wazonora kozak yeiyagirikki wiyeke i pugumak wiyi keya yereng pugura wiyi, ma pigi si keya sakwili wezayi, ma pigi panu keya mangoyau wezayi, ma koloyakamandik puguwili wezayi ma ngabelak pugubek wiyi kang pilik pok

30 mabek ngoluk wik wizigeya Anotogo kanga managi piyeng kolokngagonogi, iyeng keya yerengyeng, keya si keya sakwili keya panu keya mangowili keya koloyakamandikwili keya watabi pugu wiya piyengka ngoluk lewegeyeng managi kapura nawiligu pilik pok neyegi wiyeke kunengyeng managi keya ngangang kelemiyagi. Kapura teng kalike lewagi purage Anotogo pi wik wizagomagira managi.

31 Mabek yombanu yemane yolu puwili tonugu weik yemanewili mizi kapura kalike Anotogo puwiliyegi keriya logo puwiliyaga kolokngagonowili yeikwili keleyagi, keya mabek yombanu tonugu yeikwili mizi puwili kalike Anotogo

puwiliyegi keriya logo puwiliyaga kolokngagono yemanewili keleyagi, yeiya.

32 Pulaga Yisu kiling yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kazing paka Yirusalem yerengke kang leweng neing kuna. Yisu were kapura pugu waligeleyiwiligu Yisu Yirusalem kangweki mizi purikki kumula meli keya yongkambanu kiriwei kangwili kazi mizi purik yawe kuneng nara paka pulogo lewagelagi ma talikki miza legi. Tegi Yisugu yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili lewe narikke iza oroweirik weik puwiliyegi watabi kalike yombanuwiligu piyegi kelemiyagi piyengki pelik kozak yeiya,
33 Kerewiyi, tonuwa paka Yirusalem kangweki logo pungezige yombu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabek nawiliyegi niza yanagi logo puwiligu ne niza oroweirik Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwiliyegi niza yanagi. Keya puwiligu ne ngagozak keleniyagi logo neyegi ngagoyeng yowagi logo pelik kisagi, Pi ibengkibek, kisagi. Togo puwiligu ne Yuda onowiliyegi niza yanagi.
34 Togo Yuda onowiligu neyegi ngago wageliwei neiyagi keya ne sibilak ngiza nanagi keya puwiligu ne wizale nelagi keya ne ibengki kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ne ngereke wik yangalektagi, yeiya.

35 Pulaga Sebetigi marekyau Jems keya Yowan piyau Yisuyegi mereke kandarik pelik meiya, Kiriwagabek, togo kelirik te nugu watabi togo niyegi nguk nei piyeng teyegi mizagi keli, meiya.
36 Tegi Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yali nogo watabi nangaiyeng yaliyegi mizagi keli, yeiya.

37 Togo piyaugu Yisuyegi pelik meiya to mela, Kalike ni ngai nugurage nigi tung ngaiwaktik kilindikke mogosa logo ngai nugumekki kozang nugurago ngai puwekke te tung yeik lewegera kilingyaugu mogosi piyauge niyegi saweliwei mogosiweki keleyimo. Teyaga nak nigi mele ngaigezuwagezikke keya nak nigi mele koranengkezikke mogosiweki keleyimo, meiya.
38 Tegi Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yaligu nguk kisi piyeng yali iwaka ono. Ma kuneng yemane nogo wageliweki mizi piyeng kelikyeng yaligu wageliwekirik pangka? Ma ngangang yemane panu nogo wageliweki mizi pelikta yaligu wageliwekirik pangka ma yeik?
39 Piyaugu pelik meiya to mela, Te pangka, meiya.

Togo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ei, wameik, kuneng nogo wagelagi pura kelik nara yalirau wagelagi. Keya ngangang yemane panu nogo wagelagi pura kelik nara yalirau wagelagi. Puwiligu neyegi watabi keleniyagi pilik piyeng puwiligu yaliyegirau keleyagi.

40 Kapura nogo yali nak mele ngaige nogozikke mogosi keya nak mele koranengke nogozikke mogosiweki keleyagi purik ne pilik keleyagi puragi ngaibek ono, Anoto ngezebokko tung mogosagi piyau yombanu pugu sawiya piyau yanagi, yeiya.

41 Togo yombu meleyau Yisu ngezebokko waligeleyiwili puragi kerewiyawekke puwiligu weik Jems keya Yowanyegi sisik miza.

42 Tegi Yisugu puwili mabuwili piyegi mereke wiriyiweki ngago yeiya logo pelik yeiya, Ngabelakyengki ngai yemiziwili yongkambanuwili puwiligi kulengke wazaya logo puwiliyegi ngai kozang yolu keya yemanewiligu yongkambanu yeikwili yaweyeng miziweki yani purik ini iwaka.

43 Kapura kazing pilik pumokki kiriwei mizi nagani, segeya iniyaga nak yeikta lewegeweki kelibok purik pi ini nawiliyegi yawe mizibekweki,

44 keya iniyaga nak iniyegi orozarikke wiziyagi kelibok purik pi yongkambanuwili mabuwiliyegi kulengke yawe mizibekweki.

45 Purik nerau, ne yombanu paka ngalega kayimabek kayimarik ne yongkambanuwili neyegi yawe miziweki kayima ono, ne yongkambanu puwili mabuwiliyegi yawe mizi keya saweliweki kayima, logo yongkambanuwiligu kaile miziyengki weraga Anotogo puwiliyegi ngangang yanagi ono, pilik segeya Anotogo neyegi ngangang puwiligiyeng nanagirik nogo ne makngezebek ne nelagiwiliyegi ngaungaugu niza yanagi logo yongkambanu kolokngagonowili kaile puwiliyengko wigirawili kaile puwiligiyengka wila wazayiweki, yeiya.

46 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili keya yongkambanu kolokngagonowili weik ngereke paka Yirusalem kangweki kambela logo yereng Yeriko mei puragi kayima logo puwili yereng pura wiyiweki mizi tagoneige yombu wireyau kusa nak kazingmekke kerelege mogosa wizimowei yongkambanu ngabelak libu kangwiliyegi ngeragi keya kingyengki nguk yeiyageya wizilege. Pi Timiya meibekki marekpek logo Patimai meibek.

47 Patimai wireyau kusabek Yisu yereng Nasaretegabok kiling yongkambanu paka Yirusalem kangkiwiligu kandikki pi kerewiyawekke pugu pelik ngalizi kek kaiya, Yisu, ni

negi yelibu koka King Ngai Tawiti meiyabokki mareknngangwiliyagabek logo Anotogo teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok purik nogo iwaka, legi neyegi yalek mize, kaiya.
48 Pilik kai legi yongkambanu kolokngagonowili piyegi pelik meiya, Ni ngagoluk wizei, meiya. Kapura pi mazeng keya pelik kek kaiyageya, Ni King Ngai Tawitigi mareknngangwiliyagabek legi neyegi yalek mize, kaiyageya.
49 Tegi Yisu leng miza logo nawiliyegi pelik yeiya, Pi neyegi koli mei, yeiya. Togo puwiligu wireyau kusabekyegi ngago meiya logo pelik meiya, Wilik mize, luweze. Pugu koli nei yagenda mena koli, meiya.
50 Togo pi kagorik yeke ngalegerik pela mela logo nguk namizi yangalekta Yisuyegi wiriya.
51 Togo Yisugu piyegi pelik nguk meiya, Nangaiyeng nogo niyegi miziweki ni keli, meiya logo wireyau kusabokko pelik meiya to mela, Negi Yemizibek, ne ngereke wireyaugu pakelagi keli, meiya.
52 Pilik kai legi Yisugu piyegi pelik meiya, Ni yombiyangai keleniyagi purik pangka purikki ngizi kumuli nugurikku mizagewiyege nogo mizi yagenda mena kambele, meiya logo wire puguyau nguk namizi ngaiwila logo Patimai Yisuyegi kiriwei kazing leweng neing kambela.

11

1 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili Yirusalem lemengki merekewekke lewak Olip meibekke wiriya. Lewak pokko yengelei olipyeng lewarikki wiyeke yeik pura meiya logo yereng neyau lewakpekke ngezege wizilege. Yereng nara Petepasi meira keya yereng nara Petani meira. Puwili yereng piyaugi mereke kandawekke Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi neyau were ngago pelikta kiling wezayela,
2 Yereng mereke paka purage kunizo. Yali pulogo kiliya tagoneige purik liyeng tongki kong namek nakko wakleige wibokko tariya logo wizi penanging kani, ngoluk nakkorau mogosa onomek logo wei yongomo miza onomek. Pumokko wi tariya piyeng wila mowiya logo pelege miza orowei koli.
3 Keya tamizeige nakko yaliyegi pelik kai, Nangki yali pumokki wibek wili, kai purik mabura piyegi pelik kozak meizo, Yemizibek pemekyegi yawe nara legi te miza orowei kang. Were yawe pura miza logo pugu nguk namizi miza orowei yogine, meizo, yeiya.
4 Togo piyau kambela logo kanda liyeng tongki kongmek i namakka kandikke wakleige tariya logo kazingmekke luwe wizilege yolok ngela.
5 Logo piyau liyeng tongki kongmekki wi tariyabek wilageya tagogei pura yombanu mereke koya nawiligu

piyauyegi pelik yeiya, Yali liyeng tongki kongmek wili pura nangki, yeiya.

6 Tegi Yisugu yaka kaiya pilik piyaugu yeiya to mela, logo yombanuwiligu piyau kunibene keleya.

7 Togo piyau liyeng tongki kongmek Yisuyegi miza orowei wiriya. Pilik miza logo pugu waligeleyiwiligu kagorik yeke ngalege waliya piyengka panga liyeng tongki kongmekke ngalege wiya logo Yisu tongki kongmekke ngalege mogosa logo wiriya.

8 Yisu tongki kongmekke ngalengale yagoneigeya yongkambanu kolokngagono pi kilingwiligu pi King Ngai Yemizi puwiligibek sawiya logo kagorik puwiligi yeke ngalege waliya piyeng kazingmekke welelagelega wiya. Keya nawili kirekkirek mele keya pulangaiyeng kira logo kazingmekke laga wiya.

9 Yongkambanu piyaga werewili keya kalike piyegi kiriwei nawili miza puwiligu yeik pugura yongolok mei wirimowei pelik ngalizi kek kisa,

Pok teni yaliya wazayagibek, teni yeik pugura yongolok meiweki.
Pok Anotogo wezamelabek legi Anotogo pi kozanda maniweki.

10 Tenigi yelibu kokabek Tawitigi yeligagangmekkabokko teniyegi ngai yoluweki mizi, Anotogo pi kozanda maniweki.
Anoto paka ngalege panu yolubek weik teni yaliya wazayiweki, kisa.

11 Togo Yisu Yirusalem yerengke kiliya la logo Anotogi i walek yemanemakke yeke ige kiliya logo pi watabi mabiyengki pakeliwei kaiyageyara yokmek weik kiliyaweki mizi, legi pi yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili kiling welagela logo pongo yereng Petaniraga iwek koliweki kambela.

12 Wangane panu pura puwili yereng Petanira wiya logo paka Yirusalem kang yongowekke Yisu yagasi miza.

13 Pi koweige songono nangezi tapakaleige pura pugu yengelei Fik mei nalei lekpokko kola wizilege pakela. Pi yengeleilei wira nobiyeng miza kapura pi mereke wiriyawekke pugu lekyeng keke pakela, purik teng wiriwekira ono kopong.

14 Tegi Yisugu yengelei Fik puleigi pelik meiya, Ni mawinda wilekyeng wiragi ono logo nakkorau nugu wirayeng ngereke nagi ono yeikki, meiya. Pugu waligeleyiwili Yisugu yaka kai puragi kerewiya.

15 Puwili paka Yirusalem lewagela logo Anotogi i walek yemanemakke kuna. Pi imakki yerembekke kanda yongkambanuwili kingyengki ngane liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwiliyegi pulogo pundik keremizageya koyilege keya nawili lalekyengki mogosa wizigeya yombanu nalagawiligi king nalangai piyeng Yudawiligi king piyengke kowita to mela logo watabi pulogo piyengka weiweki mizageya koyilege. Logo yombanu kingyengki ngane watabi yaniwiligu pelik kumuli, Tonuwa king yemane weiweki mena miza. Logo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo kiyebuk, legi pugu yongkambanu kingyengki ngane watabi wei keya yani mizageya puwili keleyayela logo yombanu kingyeng kowitageya puwiligi lalekyeng kowita kela wezamela logo yombanu winak Kuwemimiwili wiyiwiligiyeng kowitagelega wezameli kang keya kelemiya.

16 Keya pugu kozang pelik kaiya, Pemak Anotogi i walek yemanemak legi nakkorau ting kai kolayeng ma watabi yawe mizagi pilik piyeng Anotogi i walek yemanemakki yerembek neing orowei kang nagani, kaiya.

17 Pilik miza logo Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago pelik yana, Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik,

I Anotogimak i yongkambanu ngabelakyeng mabiyengkawili
mabuwiligu piyegi waberek mizagimak, kapura inugu
pung wezarik keremizarikku i Anotogimakki yeikta
kaile sawiya logo weik yombanu king ngoweiwiligu
king ururu yolu piyeng kelik keremiza, kai, yeiya.
Isaya 56:7; Seremaya 7:11

18 Keya pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili, keya Mosegi loyengki waligeleyiwili watabi Yisugu miza piyengki kerewiya logo kumularik yongkambanuwili mabuwiligu ngago Yisugu yaniragi lelengkiri legi puwiligu kumularik yongkambanuwiligu puwiliyegi kezanga yanagi mamiza. Tegi ngai yemanewili Yisuyegi sisik panu logo puwili kazing talikmekke Yisu ulagi miza legi kumula.

19 Togo yokmek kiliyawekke Yisu kiling pugu waligeleyiwili Yirusalem yerenda wiya logo kambela.

20 Wangane pura puwili kazing libu kang kunimowei puwili yengelei Fik Yisugu ulogo ngago mana puleigi pakela. Puleigi meleyeng keya lekyeng keya pulili yeke ngalegeyeng keya pulili yengezegeyeng mabiyeng ngoliya logo ibeng wizilege.

21 Pita ulogo mizayengki kumula logo Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek pakele, yengelei Fik ulogo nugu ngago mana pulei ngoliya logo ibeng pelei, meiya.

22 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa Anotogo watabi mabiyeng pangka mizagi langai purikki ngizi panu kumulizo.
23 Kerewiyi, nogo inuwayegi ngago wameik pera kozak yei, tamizeige yombanu nakko lewak pobokki pelik mei, somiyora koli logo panga kai wizambekke wale, mei logo tamizeige yombanu pok Anotoyegi ngizi panu kumula logo kangka neyau ono purik mabura pokko kaiyara ngizi mizagi.
24 Purik pilik legi nogo inuwayegi pelik yei, inuwayaga nak Anotoyegi waberek mizageya wizimowei piyegi watabi nayengki nguk mei puwekke purik ni Anotoyaga weiyagirikki ngizi panu kumulimo, logo Anotogo ni nanagi.
25 Keya ni Anotoyegi waberek miziwekke tamizeige nakko niyegi kaile miza logo ni ngoluk piyegi sisik mizi purik mabura were ni kaile pugu niyegi mizayeng tumula logo keremareke wezamelimo logo Anoto nigi Mango paka ngalege yolubokko nugu watabi kaile miza piyeng tumula logo keremareke wezameliweki logo Anotogo ni watabi nugu piyegi nguk mei piyeng nanagi.
26 Kapura tamizeige nugu nawiliyegi kaile puwiligu niyegi miza piyeng kebangkela logo tumula wezameli ono purik mabura Anoto nigi Mangobek paka ngalege yolubokkorau kaile nugu mizayeng tumula wezamelagi ono, kebangkelagi, yeiya.

27 Togo puwili ngereke Yirusalem yerengke yo logo Yisu Anotogi i walek yemanemakke wei mizageya tawizeige Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwilirau Yisuyegi wiriya
28 logo piyegi pelik nguk meiya, Ni yeik talikta kilimbokko yawe pera mizi? Keya takko ni yawe pera miziweki pangkara nana?
29 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Mena, nerau inuwayegi ngago naragi nguk yeiweki. Tamizeige inuwago neyegi kangara neiya yo meli mabura nogo takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza purikki inuwayegi kozak yeiyagine.
30 Neyegi kozak nei, Yowan kaimelabek kayima logo yongkambanuwili kaimela puwekke yawe kaimela pura Anotogi yawera ma yombu ngabelakpekkewiliyaga nakki yawera miza purikki, yeiya.

31 Togo puwili ngezewili pulogo pelik kozak keli yongomo miza, Teni talik meiyagi? Tamizeige tonugu pelik meiya to meli, Anotogira, mei purik mabura pugu pelik nguk yeiyagi,

Inuwa watabi Yowangu kai piyengki ngizi kumula onora
nangki, yeiyagi,
32 kapura yongkambanu pewili Yowan ngizi Anotoyaga
kayima logo ngago piyagayeng kozak kaiyageya
wiziyabektikki ngizi panu kumuliwili kopong tonugu pelik
mei, Yombanu ngabelakpekkewiliyaga nakkira, mei purik
mabura yongkambanuwiligu teniyegi sisik mizagi, kela.
33 Togo puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong
puwiligu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yawe Yowangira ta-
laga kayimara miza purik teni lusuwei, meiya logo Yisugu
puwiliyegi pelik yeiya to mela, Pilik mabura, nogorau in-
uwayegi takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza
purikki kozak yeiyagi ono, yeiya.

12

1 Togo Yisugu ngago pura yeiya logo yongkambanu pul-
ogo wawere ula puwiliyegi ngago saweliwei nayengki weik
kozak yeiya. Pugu puwiligi yemanewiliyegi langai saweliwei
pera pelik yeiya, Yombanu nak waing yawe nalei ngeriya
logo lemeng kozang namek yawereng kelemiya logo kawik
watabi waing wilekyeng wambulagirik wiziyagirik yokora
logo i yokolong ngai yawe puleigi ngaiwekibek wiziyagi na-
mak ngiza.
Togo pugu nawili yawe puleigi ngai koyibene wazaya logo
puwiliyegi pelik yeiya, Yawe nogoleigi yawe mizageya koyi-
mowei waberek ngai koyizo. Keya waing wilekyeng weik kuk
puwekke purik mabura piyeng tiyizo logo waing keremizizo.
Pilik yeiya logo yawe puleigi mangobek nalege koweige kam-
bela.
2 Togo waing wilekyeng weik kuk wizigeya wilekyeng
tiyagiwekke pugu yombu ngagora orowei nak yaweleigi
ngai wazayawiliyegi wezamela logo yaweleige waing wilek
piyengka waing keremiza nayeng weiweki,
3 kapura ngai wazaya puwiligu ngagora oroweibek ke-
bangkela logo wizale ula logo yeik wezayongomela.
4 Tegi yaweleigi mangobokko ngereke ngagora orowei nak
mazenda wezamela, kapura puwiligu pokki kebira ngandek
uli keya ngago kaile meiya logo mabilik yeik wezayongomela.
5 Pulaga pugu mazenda ngagora orowei naktau wezamela,
kapura puwiligu pok ula logo ibeng keya yombu kolokn-
gagono ngagora orowei wezayela puwilirau puwiligu mabi-
lik keleya. Nawili ngangang yana keya nawili yela logo ibeng.
6 Pilik miza logo weik wamenak wezamelagi langaibek
yolu logo pok ngezebekki marek wamenak pugu keli
panubek. Logo kalik panuge mangobokko kumularik pelik,
Nogo ne makngezegi marekpek puwiliyegi wezamelagi,

purik puwiligu negi marekpekki ngagoragi kerewiyagi, pilik
kumula logo pi wezamela
7 kapura yaweleigi ngai wazayawiligu pigi marekpekyegi
pakelawekke puwili nakko nakyegi pelik meiya, Pek
yaweleigi mangobekki marekpek kani. Kalike pigi mangobek
ibeng puwekke pi yawe pelei weiyagibek. Tegi teni pi ula
logo mango ibeng purik waing yawelei teni makngezegiweki
mena, kela.
8 Togo puwiligu mandikpek miza logo ula logo ibeng.
Togo puwiligu yasu pugurik panga yaweleige yenge wilingke
wezamela.
9 Togo yaweleigi ngai wazayawiligu pilik miza purikki
yaweleigi mangobek puwiliyegi talik mizagi? Yaweleigi man-
gobokko kanda yaweleigi ngai wazaya puwili neneng ngela
logo yawe pura ngereke nawiliyegi yanagi.
10 Inugu Anotogi Kapiya Walektikke neyegi langai pelik
sangkeli purikki kumulizo, purik purikku pelik kai,
King yombu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela
pura ngereke king panu imak mamak kebangkela yolu
pura kani.
11 Pilik yolu pura Anoto Yemizibek ngezebokko pilik waza-
miya logo tonugu purikki pakela logo purik yombiyangai
panu miza. *Ingi Sam 118:22,23*
12 Yudawiligi ngai yemanewili Yisugu ngago saweliwei
yaka kozak kai puragi puwiliyegi langai kozak kairikki iwaka
logo puwiligu Yisu kebangkeliweki miza kapura puwili
watabi yongkambanuwiligu mizagi piyengki kazi legi puwili
weik pi wezamiya logo wei kang kuna.

13 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya
Mosegi loyengki waligeleyiwiligu yombu Palisi mei nawili
keya yombu Ngai Elodoyegi kiriweiwiliyaga nawili Yisuyegi
ikuyogorik miziweki wezayela. Togo puwili kunimowei
nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa Yisuyegi pelik meiyagi,
Nugu kumularik talik? Teni king takisyeng Romwiligi
King Ngaibek Sisa meibokyegi managi purik pangka ma
yeik, meiyagine. Tamizeige pugu, Ei, mani, kai purik
mabura yongkambanuwili king takisyeng managirikki kiye-
buk mizi nangai legi puwiligu pi kingyengko ulagi. Tamizeige
pugu, A'a', mani nagani, kai purik mabura tonuwa pi
Romwiligi ngaiwiliyegi miza orowei kangkine logo puwiligu
pi ngagozak kelemibene, kela.
14 Togo puwili Yisuyegi kanda piyegi pelik meiya,
Kiriwagabek, nugu kaiyeng keya waligeleyiyeng wameik
ngizi panuyeng purik tonuwa iwaka. Keya ni nakyegirau
kazi mizi onobek ma ni yewizek mizi onobek, ni

yongkambanuwili mabuwiliyegi kazing Anotogi ngizi panumekki waligeleyibek purik tonuwa iwaka. Kapura nugu tonuwayegi poburikki kozak yei, Lo tonugurago talik kai, teni king takisyeng Sisayegi managi kai ma managi ono kai
15 keya managi purik pangka ma pangka ono kai, pilik nguk meiya. Kapura Yisu puwili yombu kiligang neyau lewawili purik iwaka logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwago neyegi ikuyogorik kelenira nangki? King keke nalik neyegi orowei koli logo nogo pakeliweki, yeiya.
16 Logo puwiligu piyegi nalik orowei kanda logo pugu pelik nguk yeiya, Wiregawere king pelikke pera takkara keya yeik takkara wizine pakeli, yeiya. Tegi puwiligu pelik meiya to mela, Romwiligi King Ngaibek Sisagiyau, meiya,
17 legi Yisugu pelik yeiya, Mena, watabi King Ngaibekkiyeng purik King Ngaibekyegi manizo, keya watabi Anotogiyeng purik Anotoyegi manizo, yeiya logo puwili ngago pugu wazono kaiya yo meliyengki lelengkira.

18 Keya pulaga yombanu Sadusiwili meiwiliyaga nawili Yisuyegi ikuyogorik kelemi wiriya. Sadusiwili yombanu pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.
19 Puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, Mosego lo tenigi lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu nak yongok weiya logo mandik wazami ono wiziya yombubok ibeng purik yombubokki sakpek ngereke yongok komatemolo weiyagi logo piyaugu yombu yaka ibembokki yango keya marekngang nawili wazayiweki.
20 Yombu ingini melenazik keya nazikka neyauwili koya. Logo kalogolibek were yongok weiya logo mandik wazamiya ono wiziya pi ibeng.
21 Keya pulaga waleleige kalogolibekki kelengkebokko ngereke yongok komatemele weiya kapura piyaurau mandik wazamiya ono koya pi ibeng. Keya pulaga pokki kelengkebokko komatemele ngereke weiya.
22 Logo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili pilik miza kapura mandik wazamiya ono koya ibeng. Logo kalik panuge yongok komatemelerau ibeng.
23 Mena, teni niyegi ngago peragi nguk neiweki, Tamizeige wok kalik panubekke yongkambanu ulogo ibeng puwili nugu kai pilik yangalekta wik yolugi mabura yongok komatemolo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili weiyamele legi tamizeige kalike ibengwili ngereke yangalekta puwekkerik yongok yaka pumolo takki yongokpumele mizagi, meiya.

24 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa An-
otogi Kapiya Walektik keya pigi kozanda lusuwei kopong
inuwago watabi pilik piyengki kumulirik kokowa.
25 Purik ibengwili yangalekta wikwekke puwili Anotogi
angela paka ngalegewili kelikki logo yombuwili keya yon-
gokwili yongkambu weiyagi ono, ma panu keya mangogo
kolomele yombu weiyagi nakyegi miza managi ono.
26 Ibengwili ngereke yangalekta wazayagirik nogo Anotogi
Kapiya Walektikke yungke inuwayegi pilik kairikki kozak
yeiweki mizi. Mosego Anotogo ibek solo ngori purikki
yungka piyegi meiyaragi lende mizarik pelik, Ne Anoto Abal-
amgibek keya ne Anoto Isakkibek keya ne Anoto Yakopgibek,
meiyara lende miza. Anotogo pilik kaiyawekkerik, Abalam
keya pigi marekpek Isak keya Isakki marekpek Yakop ulogo
ibengwiliyegi pi pilik kaiya kapura Anotogo puwili wik kai
yagenda.
27 Ulogo puwiligi korikyeng ibeng kele kapura wilek kang
puwiligiyeng wik yolu. Logo inuwayegirik puwili ibeng
kapura Anotoyegirik puwili wik yolu, legi pi Anoto wik
yoluwiligi ngaibek. Togo inuwago kumula purik kokowa
panu, yeiya.

28 Mosegi loyengki waligeleyiwiliyaga nak wiriya logo Yisu
Sadusiwili kiling ngago kelageya koyilege kerewiya logo pi
Yisugu puwiliyegi ngago wazonoyeng yeiya to meli purikki
pakela. Tegi pi Yisuyegi ngago naragi nguk meiya, Lo Anotogo
teni yanayengka lo talikta yemane panura, meiya.
29 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ini Isileiliwili mabuwili
kerewiyi. Lo yemane panura pelikta, Anoto tenigibek Yemiz-
ibek keya pi Yemizi wamenakpek.
30 Logo ni Anoto nigi Yemizi ngaibekyegi wilek kang
nugubek mabokko ngizi panu kelimo, keya kangka
nugubokko piyegi wilibek kumuli mizimo, keya piyegi
kozang nugura mabura manimo.
31 Keya lo puragi kelengkera pelikta, Ni makngezogo ni
makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo. Lo
nayengko piyauyaga ngalege panu ono, meiya.
32 Togo Mosegi loyengki waligeleyibokko Yisuyegi pe-
lik meiya, Kiriwagabek, wameik, watabi yaka kai piyeng
wameik panu. Ei, Anoto wamenak, naktau wizinda ono,
Anoto keke.
33 Keya wilek kang tonuguyeng mabiyengko piyegi ngizi
panu kelizo keya kangka tonuguyengko piyegi kumuli miz-
izo, keya kozang tonuguyeng mabiyeng piyegi manizo. Keya
teni makngezogo teni makngezeyegi keli mabilik nazuwa-
gawiliyegirau mabilik kelizo. Pilik mizi piyengko teni An-

otoyegi watawili yezizikke waliya mani ma watabi piyegi
kolak kelibene wazamiya piyeng ula, meiya.
34 Togo Mosegi loyengki waligeleyibokko ngago yaka meiya
piyeng pangka meiya purik Yisugu pakela logo Yisugu
piyegi pelik meiya, Ni weik Anotogo niyegi ngai wizeibene
kelemiweki mereke, meiya. Keya pulaga nakkorau Yisuyegi
mawinda ngago nara nguk meiyarau ono, puwili weik kazi.

35 Wok nakke Yisugu yongkambanuwiliyegi Anotogi i
walek yemanemakke waligeleyageya wizimowei pugu ngago
nara pelik nguk yeiya, Mosegi loyengki waligeleyiwiligu
Kilisibek koka King Ngai Tawitigi marekngangwiliyaga nak
kisira nangki? Puwiligu ngago pilik kisirago Kilisibek yeik
yombanubek kisi yagenda.
36 Kapura koka walaka Anotogi Kung Walekpokko Ngai
Tawitigu kaibene kelemiya logo Tawitigu kaiyara pelik,
Anoto Yemizibokko Kilisibek Yemizi nogobekyegi pelik
meiya, Nogo niyegi kiyebuk miziwili nigi kulengke
nugu ngaiweki wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga
mogosi koli, kaiya. *Ingi Sam 110:1*
37 Tawitigu Kilisibekyegi Anoto Yemizibek meiya legi talik
miza logo Kilisibek Tawitigi marekngangwiliyaga nak? Pilik
mabura Kilisibek mabok yombanubek keya Anoto wizinda.
Yisugu puwiliyegi pilik yeiya logo yongkambanu kolokn-
gagono Yisuyegi kerewiya puwili wilik.

38 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda ngagoraga pelik
waligeleya, Inuwa yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili
kelik nagani, puwiliyegi kani waberek panu. Purik puwili
kagorik wazonoyeng keya melewangka yokolongyeng
wakiya logo wei miziweki keliwili, logo yongkambanuwiligu
puwili yemanewili mizibene. Keya puwili pundikke
yongkambanu mamokki wirege puwiliyegi pelik yeiweki
miziwili, Wangane Ngaibek, miziwili.
39 Keya puwili i walek songonoyengke paka orozarikke
yongkambanuwiligi wirege yongkambanuwiligu pakelibene
mogosiweki keliwili. Keya puwili ngeragi yemane miza
ni piyengke tung yeikyeng kilingwiligu mogosi piyengke
mogosiweki keliwili.
40 Puwili yongok komatewiligi iyengki kanda purik puwili
yongok komatewili purikki iwaka koyimowei ngaigu king
i walekmakkiyeng weiweki yeiya logo kalike ngereke
ngezewiligi liwik wawiyiwili. Keya waleleige purik puwili
kaile ngezewiligiyeng momane meibene Anotoyegi waberek
miziyeng yokolong panu meiwili. Togo kalike Anotogo
yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke ngagozak

keleyi puwekke puwili ngangang weiyagi, kapura yombanu
loyengki waligeleyi puwiligu kaile panu mizi piyengki
wiyeke ngangang yemane panu weiyagi, yeiya.

41 Pulaga Yisu yangalek meiya logo peleng kingyengki-
wekka koweige songono nangezi mogosa logo yombanu
kolokngagonowili Anotoyegi opa maniweki king nayeng
yeke ige pelengwekke wiyirikki pakela. Yombanu
kingyengko kola kolokngagonowili king yemaneyeng wiya.
42 Keya yongok komate watabiyengki yeik panu namele
kanda korok neyau wiya.

43 Togo Yisugu waligeleyiwili ngago yeiya logo puwiliyegi
pelik yeiya, Nogo inuwayegi wameik panu kozak yei, yon-
gok komate watabiyengki yeik pemologo wiya piyengko
yombanu mabuwiligu wiya piyengka ngalege panu kani,
44 purik puwili mabuwili king kolokngagonoyengka An-
otoyegi puwiligu songono mani keya ngoluk kolokngagono
yolu, kapura pemele, pi watabiyengki yeikmele kele kapura
pugu wara yoluyeng mabiyeng yaka wiya logo pi nger-
agiyeng weiyagi nayendau ono, yeiya.

13

1 Yisu Anotogi i walek yemanemakka welagela tagoneige
yombu pugu waligeleyiwiliyaga nakko piyegi pelik meiya,
Kiriwagabek pakele, puwiligu i walek yombiyangai pemak
king yemane palumuyengko ngiza.
2 Togo Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Kerewiye, i
yemane nugu pakeli pemak mamak wok nakke yombanu
Yudawiligyegi ngai miziwiligu yo wela melagi keya kingyeng
sugusugu miza melagi, king neyau pulogo menalege nakki
ngalege nak wiziyagi ono, puwiligu yowela melagi, meiya.

3 Kalike Yisu lewak yengelei Olip meilei lewi logo lewak
Olip meibekke mogosa logo pongo Anotogi i walek yemane-
makki pakelageya wiziya logo Pita keya Jems keya Yowan
keya Enduru puwili pi kiling keke koyimowei piyegi pelik
nguk meiya,
4 Tonuwayegi kozak yei, puwiligu Anotogi i walek yemane-
mak yowela melagi purik talikwekke pilik mizagi? Keya
kazing talikmokko pilik mizagi pura lewagelagirikki were
teniyegi walimizagi, meiya.

5 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Watabi lewage-
lagi piyengki nogo kozak yei pei. Inuwa yombu inuwayegi
ngaigu kisi puwiliyegi kiriwei miza nagani, waberek panu.

6 Purik yombanu kolokngagono yeik nogorage lewagi kani
logo pelik kisi wiriyi nangai, Ne Kilisibek, kisa logo yombanu
kolokngagonowili puwiliyegi kiriwei kuni nangai.
7 Keya inuwa ngai mereke keli piyeng keya ngai yemane
koweige keli lewa piyengki kerewiyi purik kulili mizi nagani.
Watabi pilik piyeng mabiyeng were lewagelagiyeng kani ka-
pura piyengko mizi purik ngabelakpek weik yeikkirikki mizi
yagenda ono.
8 Purik were, yongkambanu ngabelak nakkewili kiling
yongkambanu ngabelak nakkawili ngai kelagi, keya kap-
man ngabelak nakkebek kiling kapman ngabelak nakkabek
ngai kelagi, keya yongkambanu ngabelak nayengkewili
kiling yongkambanu ngabelak nayengkawili ngai kelagi,
keya puwekkerik ngabelak kolokngagonoyengke kuburuk
unatuba panuyeng ulagi, keya ngabelak nayengke ngaba
ibeng yemane mizagi. Peyeng weik solo lewagela purik weik
kuneng keya ngangang yemane panu pura weik mereke lewa
legi.
9 Togo inuwa ngai koyizo, purik yombanu neyegi wiyeke
iniyegi kiyebuk puwiligu inuwa kebangkela logo inuwa
ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi iza orowei kunagi, keya
nawiligu inuwa i walek songonoyengke yeke ige wizale
yelagi kani. Keya inuwa kapmanwiligi ngai yemanewili
keya ngabelakpekki King Ngaiwiligi wirege neyegi kiriwei
mizirikki weraga luweza wazayagi kani. Puwekke inuwa
puwiliyegi neyegi langai kozak yei keya ngago nogo iniyegi
waligeleyaragi langai kozak yeiyagi.
10 Keya Anotogi ngago wazono neyegi langaira yongkam-
banu ngabelak mabiyengkewiliyegi were kozak yei mizizo
logo pulaga purik ngabelakpek weik yeikki.
11 Togo inuwayegi kiyebuk miziwiligu inuwa kebangkela
logo iza orowei ngagozak miziweki kangwekke were pobilik
wilek ngelek kumuli nagani, Teni ngago talikyeng kisagi, pilik
kumuli nagani. Purik puwekke Anotogi Kung Walekpokko in-
uwa kangka ngago inuwago kisagi pura wazono kisiwekibek
yanagi legi.
12 Keya puwekkerik yombanuwiligi si keya sakwiligu
ngezewiligi si keya sakwili yombanu puwili yelagiwiliyegi
iza yanagi. Keya yombuwiligu puwiligi yango
keya mareknganwiliyegi mabilik keleyagi, keya
koloyakongwiligu puwiligi panu keya mangowiliyegi
mabilik keleyagi.
13 Keya inuwa yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke
yongkambanu mabuwiligu inuwayegi kumbak mizagi kani.
Kapura yombanu kunengyeng keya ngangang wagelageya

wizimowei neyegi ngizi kumuli pura kozang kebangkeli kanda wila wiyi ngizige mologabok Anotogo wik wizagomagiragi yaliya wazayagimele keya pek, yeiya.

14 Ini kapiya perik mei puwili ngago peragi solorikki kumulizo. Yisugu ngago nayendau mawinda pelik kozak yeiya, Koka walaka yombu Taniyele mei Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak Anotogi Kapiya Walektikke yungke Sadangki korowali Anotogi i walek yemanemak kaile kaile kelemiya melagi nayengki lende miza. Togo wok nakke inugu Sadangki korowali Anotogi i walek yemanemak kaile kaile kelemiya melagi piyengko Anotogi i walek yemanemakke wiziyagi onorikke wizilege pakeli puwekke purik mabura ngago peragi kumula logo pelik kisizo, Teni ngabelak Yudaya mei pobok wiya logo kazi paka lewakyengke liwik siweki kangweki, kisizo.
15 Keya imakka welagelabok ngereke yeke ige yongorik watabi puguyeng pi kiling oroweiweki wawari yongo nagani, yeik kunimo mei.
16 Ma yombu panga yawege yawe mizageya wiziyabok kik kalok pugugik weiweki yo kowiti nagani, yeik kunimo mei.

17 Togo wok piyengke yongok mandik kogo puwili keya yongok mandik yebili yani puwiliyegi ne yalek panu mizagi, purik puwili nguk namizi paka lewakyengke liwik siweki kunagi langai onowili legi.
18 Keya inuwago kumularik teni kabelakta kililiwekke kazi kangki onorikki kumuli nelegi inuwa Anotoyegi watabi kuneng keya ngangang peyeng teng kilili kelirage wiriyiweki kelemiya nelegi puragi waberek mizizo.
19 Purik wok piyengke kuneng korowali yemane panuyeng keya ngangang yemane panuyeng lewagelagi logo koka walaka solowekke Anotogo watabi keremizawekka wizageya kayimeige mabek pewekke pilik nayendau lewagela ono keya kalike ngereke pilik nayeng lewagelagi ono.
20 Keya Anotogo wok piyeng ngerewalek sa wazamiya ono kesak nak wik yolugi ono. Kapura yongkambanu Anotoyegi sawela logo pugu iza puwiliyegi pugu kumula logo puwiliyegi wiyeke Anotogo wok kunengyeng ngela logo ngerewalek sa wazamiyagi.

21 Togo tamizeige nak iniyegi pelik kai, Pakeli, Kilisibek Mesiya teni yaliya wazayiwekibek weik lewa. Pi mabelege yolubek, kai mabura piyegi ngizi kumuli nagani. Ma nakko iniyegi pelik kai, Pakeli, pi panga pulogo yolubek, kai mabura piyegi ngizi kumuli nagani.

22 Purik yombanuwili tabunda logo nak nak ngaigu pelik
kisagi, Ne Kilisibek, neyegi kiriwei koli, kisagi. Keya nawili-
rau kanda ngaigu pelik kisagi, Anotogo teni wezayela logo
tonugu ngago piyaga weiyara iniyegi kozak yeiweki, kisagi.
Keya ini puwili Anotoyaga kayima nobiyeng mizibene ke-
leyiweki puwiligu watabi Anotogo keke miziyeng mizi keya
wirangai nayeng mizi nangai. Logo tamizeige puwili pangka
kesak puwiligu yongkambanu Anotogo piyegi saweliweki iza
puwiligi neyegi ngizi panu kumuli pura wiyibene keleyiweki
mizi nangai.
23 Tegi waberek panu. Nogo weik watabi piyeng ngoluk
lewagela ono wizigeya kozak yei yagenda logo ini ngai panu
koyizo.

24 Togo wok kuneng korowali yemane panu piyeng keya
ngangang yemane panu piyeng lewagelagiyeng miza logo
pulaga yokmek kusa sagi keya ngombek ngele managi ono.
25 Keya paka ngilumbekke watabi kozang piyeng urukang
mizagi logo pelewewili paka ngilumbekka tiya walagi.
26 Pulaga yongkambanuwiligu ne yombanu paka ngalega
kayimabek ngereke kozainumbekke kozanda keya ngaiwak
unatubarik kiling tabunda lewarikki pakelagi.
27 Togo nogo negi angelawiliyegi pelik yeiyagi, Ngabelak
mabiyengki kunizo. Iniyaga nawili ngabelak panga yokmek
lewagelayengki kunizo, keya nawili ngabelak panga
yokmek kiliyayengki kunizo, keya nawili ngabelak paka
yongoleigeyengki kunizo, keya nawili ngabelak pongo
moleigeyengki kunizo, yeiyagi. Logo puwili kunagi logo
yongkambanu Anotogo iza logo nogowili kaiya puwili
wawere ula logo neyegi iza orowei lewaweki.

28 Ini ngago saweliwei peragi iwaka sizo. Kusayeng
kabeneng panu keya kilili keya kebarek yemane uli puwekke
ini iwaka yokpek seliweki mereke mamizi.
29 Kazing mabilikmekke inugu watabi nogo iniyegi kozak
yeiya piyeng weik mizirikki pakeli puwekke purik mabura
negi yogirik weik mereke panu mamizagi purik inugu iwak-
agi.
30 Wameik panu, yombanu ini Yudawiliyegi ngai mizi
puwiligu ini mabuwili neneng ngeliweki lewagi kapura ini
kemenak neneng ngelagi ono. Iniyagawili ngoluk yolugi logo
nawiligu watabi nogo kozak yeiya peyeng mabiyeng ngizi
lewagelarikki keriyagi.
31 Ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi kapura ngago
nogorarau yeik sagi ono, ngago nogora wizagomagi.

32 Ne yogirik wok takka ma yokmek talikwekke miza purik
nakko iwaka ono, keya Anotogi angela paka ngalege yoluwili
mabilik iwaka ono, ma ne, Anotogi Marekpektau mabilik
iwaka ono, Anoto negi Mangobek ngezebokko keke iwaka.
33 Keya inirau talikwekke ne yo lewagi miza purik iwaka
ono legi waberek panu. Ngai yuke koyizo.
34 Ne yogirik yombu koweige kambela logo yobok kelik
yogi. Yombu nak i pugumak wizamiya logo koweige nalege
kangweki mizi logo pugu were yombu piyegi yawe mizi-
wiliyegi watabi puguyengki ngaiweki pangkara yana logo
yaweyeng sanga miza logo nak nara keleya logo yawe mizi
nakyegi kandikki ngai waberek wizeibene kozak meiya logo
weik kambela.
35-36 Togo inuwarau pilik mizizo. Neyegi ngai yuke koyizo.
Purik talikwekke ne ngereke yo lewagi miza purik inuwa
lusuwei kani. Ne kepileige lewagi ma kusa libulibu lewagi
ma winakwili ngago kisi puwekke lewagi ma wangane lewagi
miza purik inuwa lusuwei, legi ne nguk namizi kanda inuwa
neyegi kangkere mizi ono koyilege nelegi ngai yuke koyizo,
logo ne kanda ne kangkere miza koyilege pakeliweki kani.
37 Ngago nogo inuwayegi yei pura yongkambanu
mabuwiliyegirau mabilik yei yagenda legi ini mabuwili
ngai yuke koyizo, yeiya.

14

1 Wok neyau miza logo Yudawiligu wok Pasobabek meibek
pakelagi. Wokpok ngeragi yemane miza nibek. Logo
wokpokkorik Yudawili perek ngeragi yisriktau onoyeng
keremiza logo nibek logo nageya koyimowei walaka Anotogo
puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik
pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kal-
ogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek.
Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi
loyengki waligeleyiwili kazing ikuyogorik Yisu kebangkela
logo ulagimekki weli.
2 Puwili pelik kela, Teni Yisu ngeragi yemane miza nagi
puraga kebangkelagi ono, purik yongkambanuwili sisik miza
logo teniyegi ngai mizane, kela.

3 Puwekke Yisu paka Petani yerengke yombu Saimon
meibek kiling wiziya. Saimon ulogo kemegeme korikwek
sok mizi Leposimek meimok mizabek kapura weik wazono.
Yisu ngeragi nageya tawizeige yongok namele weli kelebak
wazono kukngizi keli, king yemane wezamela nak kiling ige
lewa. Pugu kelebakpekki kilimek sopela logo weli kukngizi
kelibek Yisugi kebirage kubula.

4 Pugu pilik miza kapura yombu pulogo koya nawili sisik
panu miza logo nakko nakyegi pelik meiya yongomo miza,
Weli kukngizi kelibek yeik ulak kubula melira nangki?
5 Purik tamizeige tonugu welibok yombu nakko weibene
mana kesak king yemane panu weiya logo yongkambanu
watabiyengki yeik puwili yani kak, kisa purik welibok kirisi-
masi naraga yawe mizi purikki ngane king weiya piyengki
weiyagi langaibek logo puwiligu yongok yakamoloyegi nga-
lik meiya.
6 Puwili pilik kisa legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Pi yeik
wizi pani. Inuwa piyegi kuneng manira nangki? Pi neyegi
yombiyangai mizi keya wazono mizi miza wizinda.
7 Purik yongkambanu watabiyengki yeik pilikwili ini kiling
wilibek yoluwili keya kang inugu keliraga ini puwiliyegi
saweliweki wazono mizi nangine, kapura ne ini kiling wok
mabiyeng yolugibek ono kopong inuwago wok mabiyeng
neyegi keli inuwagira walimizageya koyimagi langai ono.
8 Yongokmologo pangka mizagi langaiyeng pugu miza wiz-
inda. Pugu were neyegi keli pugura walimiza. Togo pugu weli
kukngizi kelibek negi ngalege kubula purikku korik nogowek
kawiktikke waliyiweki kangkere keleni yagenda.
9 Kerewiyi, ngabelakpek mabokko puwiligu Anotogi wa-
zono neyegi langai pura kozak kisagi logo puwekke purik
puwiligu yongok yakamologo wazono miza puragirau kozak
kisagi logo yongkambanu puragi kerewiya puwiligu piyegi
kumulibene, yeiya.

10 Togo pulaga yombu meleyau keya pongo ingenazikka
neyau Yisugu waligeleyiwiliyaga nak, Yuras Isaliyoto
meibek, yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyegi
kambela logo pelik yeiya, Nogo kazing Yisu mele
inuguyengke miza yanagimekki weliweki mizi, yeiya.
11 Yombu yaka puwili puragi kerewiya logo wilik miza logo
puwiligu pi king managi sawiya. Togo Yuras weik kazing
liwik Yisu yombu ulagi puwiliyegi mizi yanagi namekki weik
welageya wiziya.

12 Wok Yudawiligu perek ngeragi Yis meiriktau onoyeng
keremiza logo nagibek weik lewagela. Wokpok i na-
makkiwiligu liyeng memeng marek namek ula logo nger-
agi yemane miza nageya koyimowei Pasobaragi kumulibek.
Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik meiya, Teni talege
kangki keya i takkimakke ngeragi nugu Pasobaragi kumuli-
weki nagiyeng ngayek mizagi keli, meiya.
13 Togo Yisugu waligeleyiwiliyaga neyau ngago pelik yeiya
logo wezayela, Yali paka Yirusalem yerendage kiliya kunizo.

Keya yombu kaimi narage kai nak kola warabek yaligu paka kazingke yoromaure mizagi kani.

14 Piyegi kiriwei kunizo, i pugu kiliya kang pumakke yalirau kiriwei lizo, logo imakki mangobekyegi pelik meizo, Kiriwagabokko kaira, Ne kiling yombu nogo waligeleyiwili ngeragi Pasobaragi kumuliweki ngeragi nagimak tamak, meizo.

15 Pulaga pugu yaliyegi yeke ngalege i kawegawe watabi Pasobara ngayek miziweki weiyagi pilik piyeng waligeleyi penanging kani. Pulogo yali ngeragi tonuguyeng ngayek mizizo, yeiya.

16 Togo piyau kambela logo yerengke lewagela logo watabi mabiyeng Yisugu yaka piyauyegi kozak yeiya mabilik miza wizilege piyau weik i pumakke ngeragi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek miza wiya.

17 Pilik miza logo yokmek kiliya pura Yisu kiling yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili weik i pumakke kanda

18 logo lalektaga mogosa logo ngeragi nageya koyimowei Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Wameik, inuwayaga nakko ne panga yombanu nelagiwiliyegi niza yanagi. Pok ne kiling ngeragi nibek.

19 Yisugu pilik yeiya logo pugu waligeleyiwili ngago puragi kerewiya logo weik ya kuneng logo nak nak piyegi nguk mei kuna, Nogo ma talik, mei kuna.

20 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa meleyau keya pongo ingenazikka neyau ne makngezogo waligeleyiwiliyaga nakko, yombu ne kiling pereksik peleng ngeragi kolokpek kilingwekke yenge yungke pukmelibokko.

21 Ei, wameik panu, ne yombanu paka ngalega kayimabek ibengki Anotogi Kapiya Walektikku kaiyalik, kapura yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagibekyegi yalek unatuba keli, purik Anotogo pi ngangang yemane panu managi. Yombubokki panumologo pi wazamiya ono kesak piyegi yombiyangai panu, yeiya.

22 Puwili ngeragiyeng nageya koyigeya Yisugu pereksik weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo puwili yanageya wizimowei pelik yeiya, Ya, weiya logo ni. Pobuzikku walimizi purik korik nogowekki walimizi yagenda. Pilik yeiya logo puwili puzik na.

23 Pulaga Yisu kai waing kakpek weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo yombu pugu waligeleyiwili yana logo puwili mabuwili kakpokka na.

24 Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Kai waing kak pobokko walimizi purik iwi nogobekki walimizi yagenda. Pokko walimizi purik Anotogo yongkambanu kolokngagonowili kemenak ibengkiraga yaliya wazayagi puragi langai ngago wik silok tiya pura ngelagi ono, kapura negi iwi kubula walagibokko kozang kelemiyagi.
25 Kerewiyi, wameik panu nogo mawinda waimbek nagi ono wiziya kazing wikmekke yereng Anotogo pigi ngaimekki ngai purage ne ngereke nagine, yeiya.

26 Pulaga puwili Anotoyegi Ingi Sam narik ingi meiya logo pulaga puwili imakka welagelarik lewak Olip meibekke kambela.

27 Keya puwili lewak Olip meibekke kunimowei Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kai,

Anoto ngezebokko liyeng memengwiliyegi ngaibek ulagi logo liyeng memengwili kazi luwa ula melagi, kai. *Sakaraya 13:7*

Togo mabek kusarikke ngago pura ngizi mizagi, purik inuwa mabuwiligu neyegi ngizi kumuli pura kawiye walagi logo inuwa kazi kunagi.
28 Kapura ne ngereke wik yangalek meiya logo pulaga purik ne were ngabelak Kalili meibekke kangki keya inuwa kalika lewagi, yeiya.
29 Pitago piyegi pelik meiya to mela, Puwili mabuwili kele ni wezani kunagi kapura nogo niyegi ngizi panu kumula pura kawiye walagi ono logo nerau ni wezani kunagi ono, meiya.

30 Pilik kai legi Yisugu Pitayegi pelik meiya, Kerewiye, nogo wameik panura kozak nei, mabek kusage winak talekmek kang neyau kaiyagine ni were kang neyauganara yeik nogora liwik wiyagi logo ni neyegi lusuwei panu kaiyagi kani, meiya.
31 Kapura Pitago mawinda kozang pelik meiya to mela, A'a', puwiligu nerau nelagi puriktau ngoluk ne niyegi lusuwei kaiyagi ono, meiya. Keya Yisugu waligeleyi nawiligurau mabilik kisa.

32 Pulaga puwili Lewak Olippekke yawe Kesemani meileige wiriya logo Yisugu yombu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Pelege mogosa koyi ne pangazuwa nangezi Anotoyegi waberek mizigeya, yeiya.
33 Togo yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyaga neyauganak Pita keya Jems keya Yowan iza orowei kuna, logo Yisu weik wilek kang pugubek kuneng yemane panu keli.

34 Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Wilek kang nogobek
kuneng panu logo ne ibengki langai pilikmekki keli mena,
inuwa mabelega koyimowei wirere ngai yuke koyi, yeiya.
35 Pilik yeiya logo pi panga keke nangezi kuna logo pulogo
ngezebek panga ngabelakke ulu wala logo Anotoyegi pelik
waberek miza, Tamizeige pangka purik nugu neyegi ngan-
gang wiriyagi pura yeik sa wazamiye.
36 Peba, O Peba nogobek, nugu watabi mabiyeng pangka
mizagi legi nugu neyegi ngangang wiriyagi pura keya ibengki
pura yeik sa wazamiye kapura keli nogoraga mizi nagani,
pilik segeya keli ni makngezegiragi kiriwei mizimo, meiya.
37 Pilik waberek miza logo Yisu yangalek meiya logo pi
yombu pugu waligeleyi neyauganakwiliyegi to kuna logo mo-
rok iwek koyilege pakela logo Pitayegi pelik meiya, Simong
Pita ni iwek kola yolura nangki? Ni tek nangezi wirere wiziya
logo ngai yuke wiziwekirik pangka ono ma?
38 Wirere ngai koyimowei waberek mizizo. Inuwayegi
yang keleyiweki lewagi piyengko inuwa kawiye walibene
keleya nelegi waberek mizizo. Wameik panu, wilek kang in-
uwagiyengko mizagi keli kapura korik inuwagiyeng kozang
ono, yeiya.
39 Togo pi ngereke panga keke kuna logo yaka were nguk
meiya mabilik waberek miza.
40 Pilik miza logo pi panga ngezebokko waligeleyiwiliyegi
to kuna kapura puwili iwek koyilege purik puwili wireyeng
kuneng panu kopong iwek kola logo ngago talikta piyegi
meiyagi miza pura puwili iwaka ono legi puwili kendek miza.
41 Togo Yisu kuna logo kang neyauganara mabilik miza logo
yowekke puwili iwek kola koyilege legi pugu puwiliyegi pelik
yeiya, Inuwa ngoluk iwek kola keya ngoluk mabilik kumana
yolu. Weik mena luweza koyi. Teng pugu ne yombanu paka
ngalega kayimabek yombanu kailewiligi meleyengke niza
yanagira weik lewa.
42 Pakeli, yombanu ne nelagiwiliyegi niza yanagibek pelege
weik lewa. Luwezi, tonuwa piyegi kambi, yeiya.

43 Yisu ngoluk ngago kaiyageya wizigeya Yuras yombu
meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisu ngezebokko
waligeleyiwiliyagabok nguk namizi wiriya. Pi kiling
yombanu kolokngagono lang keya kilikkilikyeng orowei
lewa logo puwili Yudawiligi yemanewili keya yombu
Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili
keya Mosegi loyengki waligeleyiwiligu wezayelawili.
44 Yombu Yisu miza yanagibokko yombanu lang keya ki-
likkilikyeng warawiliyegi yaka pelik yeiya, Yombanu nogo

negi kewengke wezalikpek songok kulibok, Yisu kani. Inugu
pi kebangkeli kapura waberek panu miza orowei piyegi ngai
kunizo, yeiya.
45 Togo Yuras lewagelawekke, pi Yisuyegi nguk namizi
wiriya logo pelik meiya, Kiriwagabek, meiya logo Yisu
songok kula logo
46 puwili Yisu kozang panu kebangkela.
47 Pilik miza logo Yisu kilingwiliyaga mereke luweza nakko
lang yokolong puguwek pugusa logo yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizibek ula logo
pigi kerelik namek peto ula mela.
48 Pulaga Yisugu yombanu kolokngagonowiliyegi pelik
yeiya, Ini mabektik ne yombanu ngowei wezalikpekyegi lang
keya kilikkilikyeng kiling ne niza wari yawerenda.
49 Wok mabiyeng ne ini kiling Anotogi i walek yemane-
makke wizimowei yongkambanuwiliyegi waligeleya kapura
inugu ne kebangkeliweki miza ono. Kapura Anotogi ngago
Kapiya Walek pugurikke neyegi langai lende miza pura ngizi
panu lewagela wali pani, yeiya.
50 Pilik mizageya keya Yisugu waligeleyiwili mabuwili pi
wezamiya logo kazi wei kambela.
51 Yombu nawekke nak, kagorik narik keke waliyabek
Yisuyegi kalika kiriwei kuna. Logo puwili pirau kebangkela
52 kapura pi kagoriktik wizamiya logo komozilik kazi kam-
bela.

53 Togo yombanu yaka kolokngagono puwiligu Yisu ke-
bangkela logo pi miza orowei yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngai yemane panubekki imakki kuna. Pulogo Yu-
dawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwilirau menalege
pulogo wawere ula.
54 Logo Pita ngereke yorik Yisuyegi kalika koweige kiriwei
kuna. Pi yaka ngai yemane panubokki imakke yerengke
kanda kiliya yabela logo pulogo pi wagelawili kiling mogosa
logo yezimele sageya wiziya.
55 Weik yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai puwili
keya Yudawiligi yombu ngagozak ngezewiligiyeng kerewiyi-
wili mabuwili watabi Yisugu mizayengki yombanu nawiligu
kozak kisibene ngago yeiya. Puwili ngago Yisugu kaile miza
naragi kerewiyagi keli logo Yisu ula logo ibengwekiragi yolok
ngeliweki, kapura puwiligu nayeng kerewiya ono.
56 Purik yombu kolokngagonowili Yisuyegi langai
ngaiguyeng kozak kisa kele kapura nak nalikta kozak kai
keya nak nalikta kozak kai, logo ngago wamenara ono, ngago
kolokngagono.

57 Togo yombu nawili luweza logo Yisuyegi langai ngago
ngaigu pera pelik kisa,
58 Teni ulogo kerewiyawekkerik pugu pelik kai, Nogo An-
otogi i walek yombanuwiligu ngiza pemak topelagi logo wok
neyauganakke nogo i nalik namak ngizagi, kaiyabek, kisa.
59 Kapura yaka ngago purarau kisa puwiligu kozak kisira
wamenara ono, nak nalikta kozak kai keya nak nalikta kozak
kai.
60 Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubek puwili mabuwiligi tepekke luweza logo Yisuyegi
pelik nguk meiya, Ni nararau kozak kaiya yo meli onora
nangki? Kolokngagonowiligu niyegi ngagoyeng yowa logo ni
kerewiya. Puwiligu wameik kisi ma yeik? Nugu weik kai logo
teni kerewiyiweki, meiya.
61 Kapura Yisu ngagoluk wiziya pi ngago nararau kaiya
ono. Ngereke yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai ye-
mane panubokko piyegi pelik nguk meiya, Ni Kilisibek
Mesiya Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi pura mizi-
weki sawiyabek ma talik? Ni Anoto tonugu yeikta yongolok
meibokki Marekpek ma talik, meiya.
62 Legi Yisugu pelik meiya to mela, Ei, ne pi. Keya ne
yombanu paka ngalega kayimabek ngereke paka ngalegi
yongorik Anoto watabi mabiyengki kozandagi mangob-
ekki ngaigezuwage mogosa yolugi logo pi kiling ngaiweki.
Keya kalike inugu ne ngereke paka ngalege kozainumbekka
tabunda lewarikki pakelagi, yeiya.

63 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubek pura kerewiyawekke pi sisik panu miza logo Yisugu
yaka kai puragi kiyebuk legi walimiziweki melewangka
ngezebekkirik koliya. Logo pugu yombu ngagozak piyengki
kerewiyawiliyegi pelik yeiya, Teni makngezogo weik kili
ngezebekki panurago kairikki kerewiya legi teni ngereke
ngago nararau kerewiyagi ono. Legi teni mawinda yombu
piyegi ngagozak kelemiyagiwiliyegirau ngago yeiyagi ono,
a'a'.
64 Pugu pi Anoto kiling pangka pangka kairikki inuwa weik
kerewiya mena inugu piyegi kumulagirik talik, yeiya logo
puwili mabuwiligu mele puwiligiyeng piyegi mizara koyi-
mowei pelik kisa, Pi Anoto kiling pangka pangka kai legi pi
weik ula logo ibengkibek, kisa.

65 Togo nawiligu weik Yisu sibilak ngiza mana logo
puwiligu wiregawere pugura kagorik walerikku ngokmana
logo melegozok ulageya koyimowei pelik meiya, Nugu ni
Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek kai mena
takko ni melegozok nela miza purik kozak kai logo tonugu

ni wameik Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek miziweki mena, meiya.

Pulaga wagelawili pi uli kunimowei miza orowei kuna.

66 Pilik mizageya keya Pita ngoluk imakke pongo yerengke yezizikke mogosa tawizeige pura kolomandik Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizi namele lewa
67 logo pugu Pita yezimele sageya wizilege pakela logo pugu piyegi pakela wizimowei pelik meiya, Wameik panu, nirau Yisu yereng Nasareteragabek kiling wiziyabek kani, meiya.
68 Kapura Pitago ngaigu, A'a', ne piyegi lusuwei. Nugu kozak kai piyeng nogo iwaka ono, meiya logo pi pongo yezizik wiya logo yerendikki kandikke mereke kuna. Pilik mizi ngizige winak talekmek kai.
69 Pulaga kolomandik yawe mizimologo Pita ngereke pakela logo yaka kaiya mabilik yombanu pulogo mereke luwe koyilegewiliyegi pelik kozak yeiya, Yombubok Yisugi yombanuwiliyaga nak kani, yeiya.
70 Kapura Pitago ngereke ngaigu, A'a', meiya.

Keya songono nangezi wiziya logo ngereke yombanu pulogo mereke luwe koyilegewiliyaga nawiligu Pitayegi pelik meiya, Wameik panu, nirau Yisugi yombanuwiliyaga nak, purik ngago nugurago ni pongo ngabelak Kalili meibekkabek mizi kani, meiya.
71 Tegi Pitago pelik yeiya, Anotogi wirege ne wameik panu kai. Yombanu inuwago kozak kisibokyegi ne lusuwei. Tamizeige ne ngaigu kai purik mabura Anotogo neyegi ngangang naniweki, yeiya.
72 Togo Pitago pilik yei ngizige winak talekmek ngereke ngago kai. Mabuwekke Pita weik ulogo Yisugu piyegi pelik meiya, Winak talekmek kang neyau kaiyagine ni were kang neyauganara neyegi lusuwei kaiyagi kani, meiyaragi kumula logo pi kuneng yemane miza logo ingkeiya.

15

1 Wangkoti pura Yudawiligi yemanewili kiling yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombu ngezewiliyaga ngagozakyengki kerewiyi puwili mabuwili ngago kozak kela. Pulaga puwili Yisu wigira logo pi miza oroweirik yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngaibek Pailet meibekyegi miza mana.
2 Togo Pailetgu Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King Ngaibek ma yeik, meiya. Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezogo kai mabura, meiya.

3 Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu ngago
kolokngagonoyeng piyegi yowa.
4 Keya Pailetgu mazenda piyegi pelik nguk meiya, Ni ngago
nara kaiya yo meli onora nangki? Puwiligu niyegi ngago
kolokngagonoyeng yowirikki kerewiye, meiya.
5 Kapura Yisu mawinda ngago kaiyagirikki kiyebuk legi
Pailet piyegi lelengkira.

6 Togo kirisimasi mabiyeng wok Pasoba meibek puwili
pakeli puwekke Pailetgu yombanu wigirawiliyaga puwiligu
keli nak wila wazami mizi.
7 Logo wokpokko yombanu ulogo Romwiligi Kapman ngai-
wiliyegi ngai miza logo yombanu nak ula logo ibendikki
wiyeke wigira wazayawiliyaga nak Parabas mei.

8 Togo yongkambanuwili wawere ula logo Pailetyegi nguk
meiya pugu kazing puwiligu mizimekke kiriwei mizibene
logo yombu wigira nak wila wazamibene.
9-10 Logo Pailetgu pelik kumula, Yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngai puwili yongkambanuwili mabuwili Yisuyegi
kiriwei mizi purikki yagolok kopong puwiligu neyegi Yisu
miza orowei wiriya wizinda miza.

Togo Pailetgu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inugu kelirik
talik? Ne ini Yudawiligi King Ngaibek iniyegi wila waza-
miyagi keli ma, yeiya.
11 Kapura yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu
yongkambanuwiligi wilek kangyeng kowita wazaya logo
puwiligu pelik kisa, Pi wila wazami nagani, segeya yombu
Parabas meibok kele wila wazame, kisa.

12 Pulaga Pailetgu yongkambanuwiliyegi mazenda pelik
nguk yeiya, Tamizeige keli inugura pilik purik mabura
yombu inugu teni Yudawiligi King Ngaibek meibokyegi nogo
talik mizagi, yeiya.
13 Togo yongkambanuwiligu ngereke pelik kek kisa, Pi
yengeleileige nili ule, kisa.
14 Tegi Pailetgu puwiliyegi pelik yeiya, Pi nangki uliweki,
pugu korowali talikyeng miza, yeiya. Kapura yongkam-
banuwiligu ngoluk mazeng keya ngalizi panu pelik kek kisa,
Pi yengeleileige nili ule, kisa.

15 Togo yongkambanuwili wilik mizibene Pailetgu Parabas
wila wazamiya logo Yisu ulagi purik pangka kelemiya.
Togo pugu ami nawiliyegi Yisu were pikang yemane ngai
kozang piyengko wizale ula logo puwiligu pi yengeleileige
nili ulibene kozak yeiya.

16 Keya pulaga weik Rom Ami nawiligu Yisu miza orowei
Rom Kapmanwiligi ngai yemanebekki imakke kiliya kuna
logo puwiligu ami mabuwiliyegi ngago yeiya.
17 Puwili kanda pulogo puwiligu Yisu melewangka King
Ngaiwiligu wakiyi langai wago yokolong narik wakiya waza-
miya keya puwiligu mabung ingakmerek kilulung wezabek
keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya logo ngaigu pi
King Ngaibek miziweki.
18 Pulaga puwiligu piyegi pelik meiya, Aiya, ni wik yoko-
long yoluweki, ni Yudawiligi King Ngai Yemizibek.
19 Pilik kisa logo puwiligu Yisu kebirage wirembokko ula
keya piyegi sibilak ngiza mani keya puwiligu ingegereyeng
laliya logo ngaigu yeik pugura yongolok meiweki.
20 Logo puwiligu piyegi yang meiya logo pulaga
melewangka wagorik pugusa mowiya logo ngezebekkiyeng
ngereke wakiya wazamiya.

Pulaga weik puwiligu Yisu yengeleileige nili uliweki miza
orowei kuna.
21 Puwili tagoneige pura kazingmekke yombu Saimon
yereng Sairini meiragabek logo Yirusalem yerengke yolubek
logo Alesenda keya Lupa meiyaugi mangobek paka yawega
lewa logo paka Yirusalem yerengki kuniweki wizilege. Ami-
wiligu pi kebangkela logo Yisugi yengeleilei wagela waza-
miya.
22 Togo puwiligu Yisu miza orowei kuna, weik kanda nga-
belak wale yeikta Kologata meirikke logo yeiktago kai purik
kebi kozarik kai yagenda.
23 Keya pulogo kandawekke puwili kai waing keya maras-
ing ngelaming miza logo pi ngangang yemane panu kela
nelegi nibene mana kapura Yisu na ono.
24 Togo Rom Amiwiligu Kologata pulogo Yisu yengeleileigi
ngalege nili ula logo yengeleilei luwe lewamiya. Pilik miza
logo amiwili takko Yisugi kagorikyeng weiyagi miza legi
puwili yengelei lek uli.
25 Yokmek melenazik keya nazikka mangobektau
onowekke wangane puwiligu Yisu yengeleileige nili ula.
26 Keya ngago lang pugu watabi kokowa miza piyengkiyeng
paka pigi ngalege pelang korokwekke pelik lende miza,
Pek Yudawiligi King Ngaibek, miza.
27 Togo Rom Amiwiligu yombanu kazing kaile watabiyeng
ngoweimekke miza logo wigira wazayayaurau yen-
geleiyauge nili ula logo nak Yisugi mele ngaigezuwagezikke
wazami keya nak pigi mele koranengkezikke wazami miza.
28 Pilik miza pura Isayago Anotogi Kapiya Walektikke pobi-
lik kaiya puragi kiriwei,

Puwiligu pi yombanu kaile miziwiliyaga nak mena miza,
Isaya 53:12

29 Togo yongkambanu mereke kang yongomo miziwiligu
piyegi yang meiya logo Yisuyegi kebi puwiligiyeng ngulang
kelemi mizageya koyimowei pelik meiya, Aiya, ni Anotogi
i walek yemanemak topela logo wok neyauganak piyengke
ngereke i pumak ngizagi kaiyabek purik,
30 mabura purikku kozandago ni makngezogo ni makngeze
yaliya wazame keya yengeleileiga yo kule, meiya.
31 Kazing mabilikmekke yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwili kiling Mosegi loyengki waligeleyiwiligurau
ngezewili nakko nakyegi pelik mei yongomo mizi, Pi nawili
ibendaga pangka yaliya wazaya kapura pi ngezebek pangka
yaliya wazamiyagi ono.
32 Pugu pelik kai, Ne Kilisibek, Isileiliwiligi King Ngaibek,
kai legi tamizeige pi yengeleileiga yo kula purik mabura teni
pakelagi logo teni pugu kai pura wameik purikki ngizi panu
kumulagi, mei. Keya yombu yaka Yisu kiling yengeleiyauge
nili ula piyaugurau Yisuyegi mabilik ngago kaile meiya.

33 Yokmek weik paka ngilumbekke libuge 12 kilok si ngizige
yokmek kusa logo ngabelakpek mabok weik kusa logo wiziya
yokmek panga luwege neyauganakwekke yokmek ngereke
ngaiwila.
34 Togo yokmek panga luwege neyauganakwekke Yisu
ngezebekki ngago yeiktage ngalizi pelik kek kaiya, Eli, Eli,
lama sabatani. Ngago lang purik pelik kai yagenda, Anoto no-
gobek, Anoto nogobek, ni ne wezanira nangki, kai yagenda.
35 Yombanu mereke koya nawiligu pugu pilik kairagi
kerewiya logo pelik kisa, Kerewiyi, pi Ilayayegi ngago mei
kani, kisa.

36 Togo puwili wiyalowei miza logo puwiliyaga nak nginda
kambela logo kapuk wezarik narik ngo nakke mela logo
purik kai waing walekpekke yungke mela logo Yisu nibene
manageya wizimowei pugu pelik yeiya, Yek yuke, Ilaya
kanda Yisu yengeleileiga pugusiyaga ma yeik miza purikki
pakelagine, yeiya.

37 Togo Yisu ngalizi kek kaiya logo weik ibeng.

38 Togo pulaga kagorik Anotogi i walek yemanemakke
ngalege wiramiyarik paka ngalega pongo ngabelakke libuga
koliyara narik narik miza.
39 Togo yombu amiwiliyegi ngaibek Yisuyegi mereke pul-
ogo luwe wiziyabokko Yisu ibendikki pakela logo pelik kaiya,
Wameik panu yombu pobok Anotogi Marek panubek, kaiya.

40 Yongok nawilirau pulogo tek nangezi koweiga pakela
koya. Puwiliyaga namele Maliya Matalena keya namele
Maliya, Yosisi keya pigi sakpek Jemsgi panumele, keya
namele Salomo keya yongok kolokngagono nawilirau.
41 Puwili koka Yisu kiling pongo Kalili koyawili logo
Yisuyegi paka Yirusalem kiriwei saweli keya kelemi kayi-
mawili.

42-43 Pilik mizarik wok melenazikpekke logo wokpok
Yudawili watabi puwiligi wok yawe mizi onobek
meibekkiyeng ngayek mizibek. Logo yokmek kiliyagi
merekewekke yombanu Yosep mei yereng Arimatiya
meiragabek Pailetyegi kuna. Yosep, pi yeik wazonora
kilimbek keya pi yombu ngagozakyengki kerewiyiwiliyaga
nak, pi teng Anotogo pigi ngaimekki ngaigi puragi yuke
yolubek. Pugu kumularik wok Sabatpek yawe mizi onobek
weik mereke legi pi Yisugi yasurik wawiya logo waliyiweki
miza.
Togo pi kozang sa logo panga Pailetyegi kanda luweza
wizimowei Yisugi yasurik wawiyiweki meiya.
44 Pailet Yisu weik ibendikki kerewiyawekke pi kumula
mela logo pugu pigi amiwiligi ngaibekyegi ngago meiya logo
pelik meiya, Yisu yaka ibeng ma ngoluk, meiya.
45 Ngaibokko yaka ibendikki kozak meiya to mela logo
Pailetgu Yosepyegi pelik meiya, Yisugi yasurik wawiyi purik
pangka, meiya.
46 Togo Yosep kagorik wilangka wazono narik weiya logo pi
Yisugi yasurik orowei yerageya logo kagoriktikku sape miza
logo mosindaga king ururu yombanu waliyiweki keremiza
namekke wiya. Togo Yosep kilingwiligu king yemane panu
nara ulumowei kanda Yisugi londagi kandikke waliya waza-
miya.
47 Maliya Matalena keya Maliya, Yosisigi panumele
Yosepgu Yisugi yasurik pulogo wiya wazamirikki piyaugu
pakela.

16

1 Wok Sabatpek meibek miza logo waleleige Maliya Matal-
ena kiling Maliya Jemsgi panumele keya namele Salomo
meimele weli keya watabi pulangai kukngizi keliyeng weiya
logo Yisugi yasurikki weli meliweki kuna.
2 Togo Sonda wangane panubekke yokmek lewagelageya
keya yongokwili weik Yisugi londagi kuna.
3 Puwili kang kunimowei namologo nameleyegi pelik
meiya, Takko tonuwayegi sawela logo king yemane panu

kandikke waliyabek yomizora wezamelagi logo kandik tiyi-
weki, kela.
4 Togo puwili pakeliraige pura king yemane panu ulogo
kandikke waliyabek weik yomizora wezamela wizilege.
5 Togo puwili yeke ige kiliya yabela logo pulogo puwiligu
yombu nawekke melewangka wilangka yokolondik wakiya
nak king ururumekki wale ngaigezuwagarikke mogosa wiz-
ilege pakela logo puwili kazi miza.
6 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa kazi mizi wak.
Inuwa Yisu yereng Nasareteragabek puwiligu yengeleileige
nili ulabokyegi weli purik ne iwaka. Kapura pi pelege yolu
ono, pi yaka yangalekta kani. Pakeli, pelege puwiligu pi ulogo
wiya wazamiya kapura pi weik yangalekta.
7 Togo inuwa kambeli, logo Pita kiling pugu waligeleyaw-
iliyegi ngago peragi pelik kozak yei mizizo, Pi were ngabelak
Kalili meibekke kangki logo pulogo inugu piyegi pakeliweki
koka pugu kozak yeiya pilik, yeiya.
8 Pilik kai legi puwili welagela kanda lebuk keya wiyalowei
kopong puwili londaga nginda kambela.
Togo puwiligu nawiliyegirau kozak yeiya ono purik puwili
kulilimokko pangka ono kopong.

9 Togo Yisu Sonda wangane panubekke yangalek meiya
logo waleleige pi Maliya Matalena koka pugu kerewa me-
lenazik keya nazikka neyauwili welagela wezayelameleyegi
were tabunda.
10 Maliya kambela logo yombanu Yisu kiling ulogo yon-
gomo mizawili ingkeya ngabik miza koyilegewiliyegi watabi
lewagela piyengki kozak yeiya.
11 Maliyago puwiliyegi pelik kozak yeiya, Yisu ngereke wik
wizilege nogo piyegi pakela, yeiya kapura puwili piyegi ngizi
kumula ono.

12 Keya pulaga yombu puwiliyaga neyau yereng naragi
kangweki tagoneige Yisu korikwek nalik sa logo piyauyegi
tabunda.
13 Togo piyau kang yongobela logo nawiliyegi watabi
lewagela piyengki kozak yeiya kapura puwili ngago puragi-
rau ngizi panu kumula ono.

14 Piyeng mabiyeng miza logo kang narage yombu me-
leyau keya pongo ingenazikka nak pugu waligeleyawili
mogosara ngeragi nageya tagogei Yisu puwiliyegi tabunda
logo puwiliyegi pelik ngalik yeiya, Ini neyegi ngizi panu
kumuli onora nangki? Kangka inuguyeng yeik kani. Ne
yangalek meiya logo nawiligu neyegi pakela logo iniyegi

kozak yeiya kapura inugu puwiliyegi ngizi panu kumuli ono, yeiya.
15 Togo pugu ngago yeke langakta pelik yeiya, Inugu yongkambanu ngabelakpek mabokkowili mabuwiliyegi Anotogi ngago wazono neyegi langai pura kozak yeiweki kambelizo.
16 Keya tamizeige yombanu nak ngago puragi kerewiya logo neyegi ngizi panu kumuli logo kaimelibok Anotogo ibeng wizagomagiraga yaliya wazamiyagi logo wik wizagomagira managi, kapura tamizeige yombanu nak ngago puragi kerewiya logo neyegi ngizi panu kumuli ono keya neyegi kezanga nani purik mabura ne pilikpok ngagozak kelemiyagi keya ngagoyeng piyegi yowa logo Anotogo yereng yezi kusagi onozik ngori purage wezamela logo pulogo pi wizagomagi.
17 Togo neyegi ngizi panu kumuli puwiligu Anotogi kozandago watabi Anotogo keke mizi piyeng miziweki pangka mizagi. Piyeng pelik, puwili yeik nogorage kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelagi, keya puwili ngago yeik puwiligu lusuwei nayeng kisagi,
18 keya tamizeige puwili kemalewili mele puwiligiyengko kebangkelagi mabura puwili ibengki ono, ma tamizeige puwili kai walek yombu ulagi pilikyeng ni mabura puwili ibengki ono, keya puwiligu mele puwiligiyengko kemegemewiliyegi walami puwekke purik, kemegemewili yombiyangai sagi, yeiya.

19 Keya pulaga Yemizi Yisugu puwiliyegi ngago pura kozak yeiya logo pulaga, Anotogo pi miza orowei paka ngalege kang yongo logo Anotogi mele ngaigezikke pi kiling ngaiweki mogosa yolu.
20 Togo pugu waligeleyawiligu yereng mabiyengke ngago Yisuyegi langai pura yongkambanuwiliyegi kozak yei miza. Keya ngagora ngizira miziweki Yemizibokko puwili kozanda yana logo puwili watabi Anotogo keke miziyeng miza. Togo yongkambanu piyengki pakelawiligu pelik kisa, Ngago pura wameik ngizi panu, kisa.
Togo ngago pera yombu Mak meibokko lende mizara logo weik pulogo yeik.

Luka
Ngago Wazono Lukago Yisuyegi Langai Lende Mizara

1-4 Ei, yemanebek Tiyopila, yombu nawili watabi Yisugu miza piyeng mabiyeng wawara logo lende miziweki miza purik ni iwaka legi ne, Lukarau, niyegi lende mizi purik wazono. Puwiligu lende mizarik watabi ngizi lewagelayeng wire ngezewiligiyengko pakela pilikwiligu solo panu pakelawekke kozak kisa piyeng lende miza. Togo nogo lende mizi perik nogo piyeng koka solo panuwekkerikka waberek panu pakeliwei miza kopong ne mabiyeng pangka pangka miza logo niyegi lende miza nani. Nogo niyegi pilik mizi purik watabi puwiligu niyegi kozak neiya piyeng wameik ngizi panuyeng purikki ni iwakaweki.

5 Ngago wameik panu pura pelik. King Ngai Elodogo ngabelak Yudaya meibekke ngaiwekkerik yombu yeikta Sakaraya meibek wizagoma. Pi yombu Abaisa meibekki ngaimekka Anotogi i walek yemanemakke yawe yongkambanuwiligi yeiktaga Anotoyegi wata kolak kelibene waliya mani pura mizi nak. Sakarayagi yongokpumelegi yeikta Ilisapete. Pi yongok Along yawe Anotoyegi kolak mizi pura solo panu mizabekki yeligagangmekka namele.
6 Sakaraya keya Ilisapete mabiyau Anotogi wirege pangka panu yoluyau keya Anotogi lo Mosego lende miza piyeng mabiyeng keya pugu yongkambanu puguwiliyegi miziweki kozak yei mabiyengki kiriwei miziyau.
7 Keya Ilisapete kabilimele kopong piyau koloyakamandik nawilirau ono keya piyau mabiyau yongkambusi panuyau.
8-9 Togo Abaisagi ngaimekkawiligu yawe mizagirik weik lewa logo puwili Anotogi i walek yemanemakki yawe miziwili ngezewiligu kazing mizimekke yawera sanga miza logo Sakaraya pi yawe Anotogi i walek yemanemakke alatarage Anotoyegi kukngizi keliyeng waliya mani pura mizi kangweki sawiya. Tegi pi yeke ige yabela.
10 Pi yeke ige pilik mizageya wizigarik Yuda kolokngagonowili Anotoyegi yenge yerengke waberek mizi.
11 Puwili pilik mizageya koyigeya Yemizibekki angelawiliyaga nak Sakarayayegi tabunda logo pi alata kukngizi keliyeng waliyirage mele ngaigezikke luwe wizilege.
12 Angelabek tabundawekke Sakaraya pakela logo pi lebuk keya kulili miza.

13 Kapura angelabokko piyegi pelik meiya, Kulili mizi wak.
Anotogo waberek nugumekki yaka kerewiya kani logo nigi
yongokpumele Ilisapete nigi marek nak wazamiyagi. Keya
nugu yeik pugura Yowan meimo.
14 Keya wilek kang nugubek wilik kagowing mizagi keya
yongkambanu kolokngagonowilirau pi wazamiyagi purikki
wilik kagowing mizagi,
15 purik pi yombu yemane panu Anotogi wiregebek legi.
Pi kai nagi ono ma kai kozang nayengkarau nagi onobek.
Pi ngoluk panugi yenge yaga yolu puwekke Anotogi Kung
Walekpokko yenge ya pugura kolagi.
16 Pi Isileili yongkambanu kolokngagono Yemizi Anoto
puwiligibekyegi iza orowei yogibek.
17 Pi kazing keya kozang Ilayago miza pilikmekke An-
otogi ngagora orowei mizagi logo Yemizibekki kazingmek
tiya mowiyiwekibek. Pi koloyakawili kiling puwiligi man-
gongangwili menalege iza orowei yogibek. Pi yongkambanu
Anotoyegi nagerewiyi mizi puwili kazing wazono kumulag-
imekke iza orowei yogibek. Pugu pilik miziyengko yongkam-
banuwili Yemizibek lewagi purikki puwili kangkere miza
logo yukeweki, meiya.
18 Anotogi angelabokko pilik meiya logo Sakarayago piyegi
pelik nguk meiya, Ne yombusibek keya negi yongokpumel-
erau mabilik legi talik miza logo ngago pura ngizi mizagi.
Nogorik te mandik wazamiyagi langai onoyau miza, meiya.
19 Logo Anotogi angelabokko pelik meiya to mela, Ne
Gebirel kani. Ne Anotogi wirege luwe yolu logo pugu ne
ngago wazono pera niyegi kozak neiweki wezanela. Pilik-
tikki wiyeke ne kayima.
20 Logo ne kanda ngago ngizi lewagiragi nogo niyegi kozak
neiya kapura ni nogo kairikki ngizi panu kumuli ono. Ni ngizi
panu kumuli ono legi ni ngago kaiyagi langaigi ono kani. Ni
ngagoluk wizagomeige wok ngago pera ngizi mizagibokko
purik ni ngago kaiyagi kani, meiya.
21 Pilik miza logo Sakaraya yeke Anotogi i walek yemane-
makke yokolong panu yolu legi yongkambanu Sakarayayegi
yuke koyawili wilek ngelek kumula mela.
22 Keya pi yeke iga welagelawekkerik pugu puwiliyegi
ngago yeiyagi langai ono legi puwili iwaka, pi yaka yeke
Anotogi i walek yemanemakke yeke ige iwek wangakyeng
kelik paka ngalega nara pakela mane mena miza. Ngagora
kaiyagi langai ono legi mele ngezebekkiyaugu ngagoyeng
puwiliyegi waligeleya.
23 Pi pilik miza logo yawe pigi yeke Anotogi i walek yemane-
makke waberek mizara weik yeik logo Sakaraya pongo ige

kandobela.
24 Pongo ige kanda wiziya waleleige pura Ilisapete yongok
pugumele weik mandik kogo logo pi yenge yerengke wei
miza ono, pi ngong mele nazik yeke ige wizagoma.
25 Ilisapetego pelik kaiya, Yemizibokko yaka neyegi wa-
zono miza legi mabek nogo yongkambanuwiliyegi ne kabili
logo negi kendek mizi purik weik yeik, kaiya.

26 Togo pulaga waleleige Ilisapete ngong mele nazik keya
nazikka nakke mandik kogo wiziyawekke Anotogo pigi an-
gelawiliyaga nak ngabelak Kalili meibekke yereng yeikta
Nasarete meiragi wezamela. Angelabekki yeikta Gebirel
meibek.
27 Pi yongok nawekke nameleyegi ngago nara kozak mei
kayima. Molo yombu nak kilindau iwek kola onomele. Yeik
pugura Maliya. Pi yombu yeikta Yosep meibekyegi yawi
sawiyamele. Yosep pi Tawitigi yeligagangmekkabek logo
Maliya keya Yosep ngoluk weiya ono.
28 Anotogi angelabek Maliyayegi kanda pelik meiya, Ei,
Maliya wazonomele, wilik mize. Anotogo niyegi wazono
panu kumuli. Yemizibek ni kiling yolu, meiya.

29 Maliya angelabekki ngago pura kerewiya logo wilek
kuneng panu keya pugu kai puragi taliktikki kai miza legi
kumula meli.
30 Keya Anotogi angelabokko piyegi pelik meiya, Maliya
kulili mizi wak. Anotogo niyegi keli panu kani.
31 Kerewiye, ni mandik nak kogogi logo ni mandikpek
wazami puwekke nugu yeik pugura Yisu meimo.
32 Pok yemane panu wiziyagi keya Anoto Yemizi Lewege
Panubokko piyegi pelik meiyagi, Ni negi Marekpek, meiyagi.
Keya Yemizi Anotogo mizagewiyege pi yongkambanu
mamokyegi ngaigi, pigi yelibungang kokawiliyagabek
Tawitigu wiziya pilik.
33 Keya pi Yakopgi yango keya mareknngang mabuwiliyegi
ngai wiza kayimagibek. Ngai pugura yeikki ono wiza kay-
imagi, meiya.

34 Pulaga Maliyago Anotogi angelabekyegi pelik meiya, Ne
yongok ngoluk yombu wei onomele legi talik miza logo pura
neyegi mizagi, meiya.
35 Logo Anotogi angelabokko pelik meiya to mela, Anotogi
Kung Walekpek niyegi kiliyagirik Anoto paka ngalege yol-
ubekki kozandago mandik kogo keleniyagi. Piliktikki wiyeke
yongkambanuwiligu piyegi kisagirik pi kaileyendau ono legi
pi walek, pi Anotogi Marekpek, kisagi, meiya.

36 Kerewiye, nigi panumelegi si Ilisapete ulogo kabilimele,
pi yongoksi kele kapura pirau mandik nak kogo keya pi
mandik kogorik ngong mele nazik keya nazikka nak kani,
37 Anoto watabi mabiyeng pangka mizibek kopong, meiya.
38 Logo Maliyago pelik meiya to mela, Ne Yemizibekyegi
yawe mizimele, ne piyegi panga yungke kiliya logo ngago
yaka nugu neyegi kozak neiya pura pilik mizagi. Maliyago
pilik meiya logo angelabek weik pi wezami kang.

39 Pilik miza logo Maliya nguk namizi kangkere miza logo
ngezangai paka ngabelak Yudaya meibekke lewak nakke
yereng naragi kambela.
40 Pi kambela logo pi Sakarayagi imakke yeke ige kiliya
kanda Ilisapeteyegi, Isi, ni wazono yolu ma talik, meiya.
41 Ilisapete Maliyago ngago kai puragi kerewiyawekke
mandikpek weik yenge yaga wilik kagowing yemane mizi
keya Anotogi Kung Walekpokko weik Ilisapeteyegi yenge
yungke kiliya logo kola wizimowei
42 ngalizi ngago pelik kai, Anotogo ni yongok mabuwiliyaga
lewege keleniya logo niyegi wazono miza keya mandik yenge
nigi yungkeboktau Anotogo pi yombu mabuwiliyaga lewege
kelemiya logo piyegi wazono mizi.
43 Ni Yemizi nogobekki panumele neyegi pakeli kayima
logo Anotogo yeik nogora yongolok meirikki, ne lebuk mizi.
44 Ni kanda ne ngago nugu neyegi nei pura kerewiya
mabuwekke nguk namizi mandik yenge negi yaga yolubek
wilik kagowing yemane miza.
45 Ngago Anotogo niyegi mizagi neiya pura ngizigi purikki
ni ngizi panu kumuli legi wilek kang nugubek wilikwi-
likmokko si wiziyagi, meiya, Ilisapetego.

46 Pulaga Maliyago pelik kaiya,
Ya nogora Yemizibekki yeikta yongolok mei.
47 Keya Anoto ne yaliya wazanibek kopong wilek kang no-
gobek wilikwilikmokko pangka ono.
48 Ne Anotoyegi yawe mizimele. Ne yongok yeikmele, kapura
pi neyegi pakela logo neyegi yalek miza logo neyegi wazono
mizarikki wiyeke mabek yongkambanu mabuwiligu pelik
kisagi, Anotogo piyegi wilik kagowing yemanera mana, pilik
kisagi. Ngoluk wik yolu puwili keya kalike yolugi puwilirau
pilik kisagi.
49 Puwili pilik kisagi purik Anotogi kozang yemanebokko
neyegi watabi wazono unatuba panuyeng keleniya. Pi
kaileyendau onobek legi yeik pugura Walekta.
50 Yalek pugura yongkambanu piyegi panga yungke
kiliya puwiliyegi yolu keya puwiligi yango keya

marekngang puwiligu wazayagi puwili keya puwiligi
yango keya marekngang puwiligu wazaya puwili keya
ngoluk mabilik wiza kangki.
51 Yongkambanu lewegewili miziwili yawe nalangaiyeng
mizagi keliwili yeik ngezewiligiyeng yongolok meiwekiwili
kozang pugurago wezayela.
52 Pugu yaka yongkambanu ngai yemizi panu puwili
kawiye walibene keleya keya yongkambanu yeikwiligi
yeikyeng ngalege yongolok meiya.
53 Pugu yaka yongkambanu yagasiwili watabi
wazonoyeng yana logo ngekyengko wizigeya yongkambanu
watabi keremungkeyeng kiling puwili yana ono logo yeik
wezayela.
54-55 Koka walaka pugu tenigi yelibungang kokawili keya
Abalam keya teni pigi yango keya marekngangwiliyegi kaiya
pura pi ngela ono keya pigi yalekta pi keremareke ono logo
pugu yaka Isileiliwili piyegi yawe miziwiliyegi sawela logo
wiza kayimagi, kaiya.
56 Maliya ngago pura pilik kaiya logo ngong neyauganak Ilis-
apete kiling wizagoma logo weik panga i ngezemelegimakki
kandobela.

57 Ilisapete mandik wazamiyagira weik lewa logo pi
mandik nak wazamiya.
58 Ilisapetegi yerendagawili keya pigi ingembungangwili
Yemizibokko wazono pura piyegi kelemiyarikki
kerewiyawekke puwili mabuwili pi kiling wilik kagowing
miza.
59 Keya mandikpek wok melenazik keya nazikka neyau
wiziya logo wok kalikebekke yombu nawilirau mandikpek
yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek ngeliweki
kayima. Yombu korikwekki korik yeke ngalegewek ngeli
purikku pi Anotogibek miziweki. Yeke ige kanda puwiligu
yeik pugura mango ngezebekkira kelik Sakaraya meiyagi
nobiyeng miza
60 kapura panugu, A'a', yeik pugura Yowan meiyagibek
kani, yeiya.
61 Keya pulaga puwiligu piyegi pelik meiya, Kapura nigi
namele keya nak yeik pura meiya ono, meiya.

62 Togo Sakaraya pangka ngago kaiyagi ono legi puwiligu
meleyengko mangoyegi keli pugurik mandikpekki yeikta tak
meiyagi kelemiya.
63 Sakarayago puwiliyegi kapiya nanging piyegi maniweki
nguk yeiya logo mandikpekki yeik Yowan pura lende miza.
Piliktikki wiyeke puwiligu lelengkirarik yemane.

64 Sakarayago yeik pugura Yowan miza ngizige pi weik
ngereke ngago kai keya yeik Anotogira yongolok meiya logo
piyegi ngago wilik kagowing meiya.

65 Togo yongkambanu yereng puguragawili kulili panu
keya yawe pilik mizi puragi ngagora Yudaya ngabelakpekke
yereng mabiyengke weik yei yongomo miza.
66 Yongkambanu puragi kerewiyawili kumuli keya
nakko nakyegi pelik nguk mei yongomo mizi, Mandik pok
talikkibek. Yemizibekki kozanda pi kiling yolu kani, kisi.
67 Anotogi Kung Walekpek Yowangi mangobek
Sakarayayegi kola wizigeya pugu Anotoyaga ngago pera
pelik kaiya,

68 Teni Yemizibek Anoto Isileiliwiligibekki yeikta yongolok
meiweki, purik pi teni yongkambanu puguwiliyegi
saweliweki kayimabek keya teni wila wazayiweki kay-
imabek legi.
69 Anotogo weik yombanu kozang panu nak King Ngai Tawiti
piyegi yawe mizabekki yeligagangmekka tabunda wazamiya
logo pi teni yaliya wazayagibek.
70 Pura Anotogo koka walaka yombu Anotoyegi sawela panu
logo Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kozak
kisa logo weik pelik miza.
71 Pugu teni yongkambanu teniyegi ngai miziwili keya
yongkambanu nawili teniyegi kumbak miziwiliyaga yaliya
wazayagirikki kozak kai.
72 Pugu tenigi yelibungang kokawiliyegi yalek miza keya An-
otogi ngago walek silok tiya koka walaka Abalamyegi kozak
meiya pura pi keremareke ono.
73 Ngago sawiya pura pugu koka tenigi yelibubek Abalamyegi
ngago yeik ngezebekkiraga kozang kelemiyara logo pugu
koka kaiya pura weik mabek mizagi.
74 Ei, purik pelik, pugu teniyegi ngai miziwiliyaga yaliya
wazaya logo teni kulili mizagi ono koyimowei yawe pugura
kozang kebangkeli
75 keya teni pigi wirege kazing kaileyendau onomekke
yoluweki keya kazing pangkamekke kiriweiweki wok teni
wik yolugi piyeng mabiyengke, kaiya.
76 Sakarayago pura kaiya logo mawinda pelik kaiya,

Keya ni negi marekpek, kalike yongkambanuwiligu pelik
kisagi, Pi Anoto Yemizi Lewege Panubokki yombu An-
otoyaga ngagora weiya logo kozak kaibok kisagi purik
Yemizibek kalika kangkine kapura ni were pigi kazing
kunagimek kangkere miziweki kangkibek legi.

77-78 Nugu Anotogi yongkambanuwiliyegi kazing yaliya
wazayagimekki iwaka siweki keleyagi. Teni yaliya
wazayagirik Anoto tonugubekki yalektago kaile kaile
tonuguyeng tumulagi logo pilik mizagirik yombanu paka
ngalegabek ngabelakpekke lewagelawekke.
79 Pigi lewagirik yokmek wok wikpekke tabunda mabilik logo
pugu yongkambanu kusabanurikke yolu logo puwiligi kaz-
ing kumbekki Anotoyegi leweng ibeng puwiliyegi wilangka
wezarik wiziyagi keya teniyegi kazing yombiyangai yon-
gomo mizagimekki yolok ngeliweki, waligeleyiweki, kaiya.

80 Togo kalike mandik Yowan pok weik yemane lewagela
keya kazing kumbekki lewengke weik kozang sa. Pi ngezebek
keke paka kurung yeikwekke wiziya pi yongkambanu Isileili-
wiligi wirege lewagela wiriyagi puwekkegine.

2

1 Togo puwekke Romwiligi King Ngaibek Sisa Agustago lo
wik nara wiya logo yongkambanuwiliyegi kozak yeiya. Lo
pura yongkambanu ngabelakpek mabokki puwili mabuwili
yeik puwiligiyeng kapiyarikke lende miziwekira.
2 Yawe yeikyeng kapiyarikke lende mizi pura solo
lewagelawekkerik Sairiniyago ngabelak Siriya meibekke
ngaiwekke.
3 Tegi puwili mabuwili nak nak yeik ngezewiligiyeng kapi-
yarikke lende miziweki yereng ngezewiligi yelibungang-
wiligiyengke kambela.

4 Yosep Tawiti kokabekki yeligagangmekka nak kopong
pi pongo ngabelak Kalili meibekke yereng Nasarete meira
wiya logo paka ngabelak Yudaya meibekke Tawitigi yereng
koweige Petelem meiragi kambela. Yereng pura Tawiti King
Ngaibek wazamiyara.
5 Maliya yongok Yosepgi yawi sawiyamele weik mandik
kogomele kiling Yosep kapiyarikke yeik piyaugiyau lende
miziweki kambela.
6 Piyau kanda Petelem yerengke lewagela logo pulogo
tagogei Maliya pigi mandik wazamiyagira weik lewa.
7 Keya i koweiga lewawili iwekmak weik wilak kopong
piyau liyengwiligi imakke iwek kola logo Maliya weik
mandik kalogoli pugubek wazamiya logo kagorik lewerikku
sukumeng miza logo lowak liyeng pulumakauwiligu ngeragi
niwekke yenge yungke wazamiya.

8 Togo yereng Petelem puraga mereke yombu nawili liyeng
memeng ngezewiligiwiliyegi ngai koya.

9 Keya wokpokko puwili kusage ngai koyawekke Anotogi angelawiliyaga nak puwiliyegi tabunda keya Anoto Yemizibekki ngaiwaktikku puwiliyegi ngalege ngaiwak wiya logo puwili kazi kulili panu miza.

10 Kapura angelabokko puwiliyegi pelik yeiya, Kulili mizi wak. Kerewiyi, ne iniyegi ngago wazono panura orowei lewabek kani. Pura yongkambanu Isileili mabuwili wilikwilik miziweki keleyagira.

11 Mabek kusa pobokko panga yereng King Ngai Tawiti wazamiya puraga ini yaliya wazayagibek weik wazamiya. Pi Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek, pi Kilisi Yemizibek.

12 Keya inugu kazing wameik ngago yaka kai peragi iwakawekimek pemek. Mandikpek kagoriktikku sukumeng miza logo lowak liyeng pulumakauwiligu ngeragi niwekke iwek wizilege pakelagi kani, yeiya.

13 Angelabek pilik yeiya logo mabuwekke Anotogi angelawili kolokngagono amiwili kelik yaka werebok kiling nguk namizi tabunda logo Anotogi yeikta yongolok mei keya pelik ingi meiya,

14 Teni Anoto paka ngalege panu yolubekki yeikta yongolok mei keya yongkambanu ngabelakpekke Anotogo keli puwiliyegi ngezege sara wizei pani, meiya.

15 Togo angelawili puwili wezaya logo weik paka ngalege yongowekke yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwili nakko nakyegi pelik mei yongomo miza, Teni panga Petelem yerengke watabi yaka lewagela logo mabek Anoto Yemizibokko teniyegi kozak yeiya piyengki pakeli kangweki, kela.

16 Togo puwili ngezangai kambela logo panga yerengke kanda Maliya keya Yosep koyilege pakela keya mandikpek lowak liyeng pulumakauwiligu ngeragi niwekke iwek wizilege pakela.

17 Keya pilik pakela logo yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwiligu puwiliyegi angelawiligu yaka mandikpekyegi langai kozak yeiya pura kozak yeiya.

18 Keya yongkambanu kerewiyawiligu yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwiligu kozak kisi puragi wilek kumula meli.

19 Kapura Maliyago watabi pakela piyeng keya ngago kerewiya piyeng mabiyengki wilek kang pugubekke kumula panu wizagoma.

20 Keya yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwili kambelarik puwiligu kerewiyi keya pakeli miza piyeng angelaw-

iligu kozak yeiya mabilik legi Anotogi yeikta yongolok mei keya Anotoyegi wilik kagowing mei kambela.

21 Togo pulaga mandikpek wok melenazik keya nazikka neyau wiziya logo wok kalikebekke puwili mandikpekki yombu korikwekki korik yeke ngalegewek ngelawekkerik puwili yeik pugura Yisu meiya. Yeik pura angelabokko Maliyayegi were kozak meiyara logo yeik pugura Yisu meimo, meiyara.

22 Togo pulogo koya Anotogi lo Mosego lende mizarago weik pangka kaiyara weik wizigeya piyau mandikpek paka Yirusalem Anoto Yemizibekyegi miza maniweki miza orowei kambela.
23 Pura Mosego Anoto Yemizibekki loraga lende miza pelik, Panu keya mangowili mandik kalogoli puwiligiwili iza orowei kanda puwili Anoto Yemizibekyegi yawe pugura keke miziweki maniweki, lende miza.
24 Keya Anoto Yemizibekki lo nararau pelik kaiya, Winak Kuwemimi neyau ma winak Kuwemimi luguwili kelikyau Anoto Yemizibekyegi opa miziweki manizo, kaiya. Anoto Yemizibekki loragi kiriwei piyau mandikpek paka Yirusalem Anotogi i walek yemanemakke miza orowei kambela.
25 Kanda pakalege pura yombu yeikta Simiyong meibok wizilege. Pi Yirusalem yerengke yolubek. Yereng yemane pura Yudawiligi ngaiwili yolura. Pi pangka panu yolubek keya pi Anotoyegi keli kopong pi Anotogi lo mabiyengki kiriwei yolubek. Pi Anotogo yongkambanu Isileiliwiligi kuneng mabiyeng wezameliweki sawiyabekyegi yuke yolubek. Anotogi Kung Walekpek piyegi kiliya yolu.
26 Keya koka Anotogi Kung Walekpokko Simiyongyegi pelik meiya, Nugu were Yemizibekki Kilisi Mesiyabek Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabekyegi pakela logo wizagoma weik ni ibengki, meiya.
27 Keya Anotogi Kung Walekpek Simiyong miza orowei Anotogi i walek yemanemakke yeke ige kiliya la. Keya panu keya mango mandikpek Yisu kazing loragi kiriwei pumokki miziweki miza orowei yeke ige kiliya la puwekke
28 Simiyongku mandikpek mele puguyaugu miza logo Anotogi yeikta yongolok meiya logo piyegi ngago wilik kagowing pelik meiya,
29 Anoto negi Yemizibek, ngago koka nugu kaiya pura weik ngizira lewagela legi weik wilek kang nogobek wilikwilik keya ne yombiyangai ibengki.
30 Purik wire nogoyaugu weik yombu nugu teni yaliya wazayiweki wezamelabekyegi pakela mena.

31 Keya nugu pi yongkambanu ngabelakpekkewiliyegi miza yana.
32 Pi wilangka yongkambanu Yuda onowiligu kazing nigi wameik pumokki pakeliweki mizagirik keya pugu yeik teni Isileili nuguwiligira yongolok meiyagi, meiya.

33 Pi Anotoyegi pilik meiya logo mandikpekki panu keya mangoyau ngago Simiyongku piyegi meiya puragi lelengkira.

34 Pilik miza logo Simiyongku piyauyegi pelik yeiya, Anotogo inuwayegi wazono mizagi. Pi pilik yeiya logo mandikpekki panumele, Maliyayegi ngago kalike mizagiragi pelik meiya, Kerewiye, Anotogo mandik pobok sawiya logo piyegi weraga yongkambanu Isileili kolokngagonowili Anotoyegi kezanga managi keya nawilirau mabilik Anotoyegi koli kelemiyagi kani. Keya pi kazing yongkambanuwili Anotogi kozanda keya ngai puragi iwakawekimek kapura yongkambanu kolokngagonowiligu piyegi kaile ngago meiyagi kani.

35 Piliktikki wiyeke yongkambanu kolokngagonowiligu kumuliyeng kimeike lewagelagi kani. Keya nugurau piyengki pakela logo kuneng yemane nugu piyegi kelagira wizang wezalik ya nuguraga yowagi kani, meiya.

36 Togo Simiyongku pilik meiya wizigeya mabuwekke yongok Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai namele lewagela. Yeik pugura Ana keya pigi mangobek Panuwele, Asagi yeligagangmekka nak. Ana koka yombu nak weiya logo kirisimasi melenazik keya nazikka neyau pi kiling wiziya

37 logo pi ibeng wizigeya pi yombu nawei wiziya pi weik kirisimasi puguyeng yombu mangobektau ono keya mangorarau ono pilik kopong pi yongoksi panu. Pi Anotogi i walek yemanemakki Anotoyegi ingeyau laliyi keya piyegi ya kumuliweki kang mizimele. Pi Anotoyegi ya kumulirik kusaga yoklongko wok piyeng mabiyeng wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki pi ngeragi ni ono mizimele.

38 Ana kanda mandikpekyegi pakela logo Anotoyegi wazono meiya. Keya pugu weik ngago mandikpekyegi langaira yongkambanu Isileili Rom Kapmanbokko ngairaga wila wazayagibekyegi yuke yolu puwili mabuwiliyegi kozak yei yongomo miza.

39 Togo panu keya mango lo Anoto Yemizibekkirago miziweki kaiya piyeng miza logo weik yeik wizigeya morok paka ngabelak koweige Kalili meibekke yereng ngezemerekki yeikta Nasarete mei purage kang yongobela.

40 Morok kanda pakalege koyimeige mandikpek weik yemane keya weik kozang keya kumuli puguyeng Anotogi ke-

lira keya yongkambanuwiliyegi ngai puragi iwaka sirikku kola keya Anotogo piyegi wazono pugura mana.

41 Togo kirisimasi mabiyengke pigi panu keya mangoyau paka Yirusalem ngeragi yemane miza ni Pasoba meirage pakeli kambeli mizi. Pasoba pura Yudawili ngeragi yemane miza nageya koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulira.

42 Togo Yisu kirisimasi puguyeng meleyau keya ingenazikka neyau pilik puwekke piyaugu pi paka Pasoba ngeragi miza nirage miza orowei kambela.
43 Morok kambela logo Pasobara pakela logo pulaga yo kayimarik mandikpektau kayima ono paka Yirusalem mabulogo wizagoma kapura pigi panu keya mangoyau iwaka ono,
44 logo weik mandikpek yaka yongkambanu nawili kiling ngabelak libu were nobiyeng weik wok nak kambela logo pigi ingembungangwili keya yerengkewiliyegi weli yongomo miza koyima
45 kapura pi yolok ngela ono legi piyau paka Yirusalem mandikpekyegi weliweki kang yongobela.
46 Wok neyauganakpekke piyaugu pi Anotogi i walek yemanemakke Yuda waligeleyiwili kiling mogosara puwiligu kozak keliyengki kerewiyi keya nguk yei mizageya wizilege yolok ngela.
47 Keya yombanu pugu kaiyengki kerewiyawili iwaka pugura keya ngago wazono pugu yeiya to meliyengki lelengkiri.

48 Keya pigi panu keya mangoyau piyegi pakelawekke piyau lelengkira logo pigi panumologo pelik ngalik meiya, Mandikpek, nugu teyegi pelik keleyira nangki? Te peba wilek ngelek kumulageya koyimowei niyegi weli kani, meiya.
49 Keya pugu piyauyegi pelik yeiya to mela, Nangki wiyeke yali neyegi weli? Yali ngoluk ne yeke negi Mangobekki imakke pigi yawera mizagirikki mizi purikki yali iwaka ono ma yeik?
50 Kapura piyau ngoluk pugu piyauyegi yei puragi ngizi iwaka ono.

51 Togo Yisu piyau kiling pongo Nasarete yerengke kandobela. Pulogo pi panu keya mangogo kaiyengki kiriwei mizi keya piyauyegi yeik panga yungke kiliya wizimowei mizi. Keya pigi panumele watabi mabiyeng wilek kang pugubekke wara wiziya keya ngoluk kangka pugubekke kumula.

52 Togo Yisu wizagomeige weik korikwek keya iwaka
miziyendau unatuba si lewa logo Anoto keya yongkam-
banuwiligurau piyegi pakelirik yombiyangai panu.

3

1-2 Wok nakke Yowan Sakarayagi marekpek, paka kurung
yeikwekke wiziyawekke Anotogo pulogo piyegi ngagora
mana. Puwekkerik kirisimasi meleyau keya ingenazik
Romwiligi King Ngaibek Taibiriya Sisago ngai wiziya logo
Pontiya Pailetgu ngabelak Yudaya meibekke ngai, keya
Elodogo ngabelak Kalili meibekke ngai, keya pigi sakpek
Pilipgu ngabelak Ituriya keya Terekonaiti meiyauge ngai,
keya Laiseniyago ngabelak Abilini meibekke ngai, keya
Anasa keya Kayapasi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai
yemane panu koya.
3 Puwili ngai koyawekke Yowangu Anotogi ngagora
kerewiya logo pi yangalekta pongo kai Yolodang meilingke
kabelakke pulogo yongomo miza keya yongkambanu piyegi
kayimawiliyegi ngagora yana. Pugu puwiliyegi pelik kozak
yeiya, Ini kaile inugu miziyengki kuneng mizizo keya kazing
kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng
Anotoyegi sawelizo. Pilik miza logo purik nogo ini kaimelagi
logo Anotogo kaile inuguyeng tumula logo keremareke
wezamelagi, yeiya.
4 Yowangu pilik miza purik koka walaka yombu Isaya
meibek Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili logo
Poropekwili meiwiliyaga nakko Anotogi Kapiya Walektikke
mabilik lende miza pelik,
Yombanu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wiz-
imowei ngalizi pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kaz-
ing inugu miziyeng waberek mizizo keya wilek kang
inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke
inugu kazing Yemizibekkimek kangkere mizi.
5 Keya lewakpek sopela logo kosauwekke ngabelak kola
mana logo kolang keremizizo. Keya kazing wikyeng kerem-
izibene wale kolok kelik piyeng pangka pangka mizizo keya
kingyeng tukula logo kazingmek wazono mizizo.
6 Pilik miza logo teni yombanu ngabelakpekki mabuwiligu
yawe Anotogo teni yaliya wazayagira pakelagi, pilik lende
miza. *Isaya 40:3-5*
7 Yowangu Anotogi ngagora kozak yeiya logo yombanu
kolokngagonowili piyegi kaimeliweki kayima. Pugu purikki
pakela logo pelik yeiya, Igali. Ini mabuwili kemale yenge
kuzingikyengke yungke tagogei yeziyengko ngora mela
nelegi kazi kangwili kelik. Takko iniyegi Anotogo kalike
yombanu mamokki kazing miziyengki ngagozak keleyagi

logo kaile mizayengki sisik pugura yemane kopong ngangang
yanagirikki kozak yeiya logo inugu kumularik Anotogo ini
ngangang yana nelegi ini neyegi kaimeliweki kayima ma
talik?
8 Ini pilik mizagi keli purik were ini kaile inugu mizi
piyengki kuneng miza logo kazing kaile inuguyengka kowiti
miza logo Anotoyegi sawela koyimowei Anotoyegi kazing
wazono mizi piyeng mizi logo teni mabuwili kimeike pakela
logo nogo ini kaimelagi. Keya ini makngezego nakko nakyegi
meiya yongomo mizi, Teni Abalamyaga kayimawili legi teni
ulogo Anotoyegi sawela, kisi nagani. Anotogo king peyeng
ngizi Abalamgi yango keya mareknganwili miziweki kow-
itagi keli kesak pi pangka. Abalamyaga kayima purikki ngago
ono kapura were kaile inuguyengki kezanga mana logo wilek
kangyeng Anotoyegi saweli.
9 Ini yengeleiyeng kelik. Yombanu nak ngezebokko pake-
liraige yengelei nalei yengelei wilek wazonoyeng wira mela
ono puwekke purik mabura pi yenge sologe winilekko kira
logo panga yezizikke waliya wezamiyagi. Anotogo iniyegi
pilik mizagirik mereke, yeiya.
10 Togo yongkambanuwiligu ngago pura kerewiya logo
piyegi pelik nguk meiya, Teni talik miza logo yengelei wilek
wazonoyeng wiragi?
11 Pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Tak melewangka
neyau purik mabura narik yombanu yeikpok manimo keya
tak ngeragi nayeng purik mabura sanga miza nimo, yeiya.
12 Keya pulaga yombanu king takis wei piyengka nayeng
ngowei nawilirau piyegi kaimeliweki kayima logo piyegi pe-
lik nguk meiya, Kiriwagabek, teni talik mizagi, meiya.
13 Pilik kisi legi pugu puwiliyegi pelik yeiya, King takisyeng
kapmanbokko weiweki sawiya pilik keke weizo keya ini
piyengka kokowa nayendau wei nagani, yeiya.
14 Keya pulaga ami nawilirau mabilik piyegi pelik nguk
meiya, Keya teniyegirik talik mizagi? Pilik mei legi pugu
puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu inugu yeli puwiligi
watabiyeng ngowei mizi nagani ma onanga kisa logo
kingyeng ngowei mizi nagani kapura king inuguyeng keke
yawe inugurage yani piyeng wei keya king ngane sa weiyagi
purikki keli nagani, yeiya.
15 Yowangu pilik miza logo yongkambanu Kilisibek Mesiya
Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki
sawiyabekyegi waberek yuke puwili ngago Yowangu yei
puragi kerewiyawekke puwili Yowanyegi wilek kang yemane
kumula mela logo pelik kisa, Pi Kilisibek ma talikpek?
16 Tegi Yowan kerewiya logo pugu puwili mabuwiliyegi
pelik yeiya, Yeik. Ne yombu yeikpek. Nogo ini kai yeikpokko

kaimeli kapura kozanda keya yawe nogo mizi peyeng ulagi nak lewagi. Ne pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu. Pokko ini Anotoyegi kowita puwili Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi keya ini nawili Anotoyegirau kowita ono puwili, pugu yezizikke yenge yungke wezayelagi.

17 Pugu yombanuwiliyegi mizagirik iwing yaweleigi mangobokko iwing yawe puguleige mizagi mabilik. Yaweleigi mangobek iwiyeng menalege kili tiya logo limiza logo iwing ngiziyeng kebangkelagi kapura lekyeng wezamelagi. Mabilik kalike lewagibok yombanu ngizi puguwili kebangkelagi kapura yombanu pigi onowili panga yezi kusagi onozikke wezayelagi, yeiya.

18 Togo Yowangu yombanuwiliyegi kozang kozak yeiyageya wiziyarik kazing pangkamekke koyagirikki keya Anotogi ngago wazonoragi kozak yeiyageya wiziya.

19 Keya Yowan ngoluk yongkambanuwiliyegi kaile puwiligu mizayengki kozak yeiyageya wizimowei ngaibek Elodoyegirau kazing kaile pugu sibek ngoluk wikpekki yongokpumele, Elodiya meimele weiyarikki ngalik kozang mei keya yawe kolokngagono kaile mizi nayengkirau meiya.

20 Togo watabi kaile pugu miza piyengki ngalege mazenda kaile panu nararau miza logo pura pugu Yowan wigira wazamiyara.

21 Yowangu ngoluk kozak yeiya logo yongkambanu kolokngagono pulogo kaimeliweki kayima wizigeya Yisurau piyegi kayima logo mabilik kaimela. Yisu kaimela logo waberek mizageya tawizeige paka ngalege lemengki kandik tiya

22 logo Anotogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi wizigeya Anotogi kilirago paka ngalega pelik mei, Ni negi Marek nogo keli panubek. Ne niyegi wilik, meiya.

23 Keya perage kirisimasi puguyeng yombu nak keya meleyau logo pi yawe pugura weik solo mizi. Keya yongkambanuwiligu kumularik pi Yosepgi marekpek mena miza. Keya Yosepgi mangobek Elai,

24 Keya Elaigi mangobek Matak keya Matakki mangobek Lebi keya Lebigi mangobek Melekai keya Melekaigi mangobek Yanai keya Yanaigi mangobek Yosep,

25 Keya Yosepgi mangobek Matatiya keya Matatiyagi mangobek Amoso keya Amosogi mangobek Neyam keya Neyamgi

mangobek Eselai keya Eselaigi mangobek Nagai keya Nagaigi
mangobek Meyak,
26 Keya Meyakki mangobek Matataya keya Matatayagi
mangobek Semeng keya Semengki mangobek Yosek keya
Yosekki mangobek Yora,
27 Keya Yoragi mangobek Yowanang keya Yowanangki
mangobek Lesa keya Lesagi mangobek Serababe keya Ser-
ababegi mangobek Siyatiyek keya Siyatiyekki mangobek
Nerai,
28 Keya Neraigi mangobek Melekai keya Melekaigi man-
gobek Ari keya Arigi mangobek Kosam keya Kosamgi man-
gobek Elemaram keya Elemaramgi mangobek Eya,
29 Keya Eyagi mangobek Yosuwa keya Yosuwagi mangobek
Eliyese keya Eliyesegi mangobek Yorim keya Yorimgi man-
gobek Matak keya Matakki mangobek Lebi,
30 Keya Lebigi mangobek Simiyong keya Simiyongki man-
gobek Yura keya Yuragi mangobek Yosep keya Yosepgi man-
gobek Yonam keya Yonamgi mangobek Elayakim,
31 Keya Elayakimgi mangobek Meliya keya Meliyagi man-
gobek Mena keya Menagi mangobek Matata keya Matatagi
mangobek Natang keya Natangki mangobek Tawiti,
32 Keya Tawitigi mangobek Yesi keya Yesigi mangobek
Obek keya Obekki mangobek Powas keya Powasgi mangobek
Salemong keya Salemongki mangobek Nasong,
33 Keya Nasongki mangobek Aminarap keya Aminarapgi
mangobek Areming keya Aremingki mangobek Anai keya
Anaigi mangobek Eserong keya Eserongki mangobek Perese
keya Peresegi mangobek Yura,
34 Keya Yuragi mangobek Yakop keya Yakopgi mangobek
Isak keya Isakki mangobek Abalam keya Abalamgi man-
gobek Tera,
35 Keya Teragi mangobek Neyo keya Neyogi mangobek
Serak keya Serakki mangobek Liyu keya Liyugi mangobek
Pelek keya Pelekki mangobek Iba keya Ibagi mangobek Sila,
36 Keya Silagi mangobek Kenang keya Kenangki mangobek
Apasata keya Apasatagi mangobek Sem keya Semgi man-
gobek Nowa keya Nowagi mangobek Lemek,
37 Keya Lemekki mangobek Metusala keya Metusalagi
mangobek Inok keya Inokki mangobek Yerete keya Yeretegi
mangobek Malalali keya Malalaligi mangobek Kenang,
38 Keya Kenangki mangobek Inoso keya Inosogi mangobek
Sek keya Sekki mangobek Aram keya Aramgi mangobek
Anoto.

4

1 Togo Yowangu Yisu kaimelawekke Anotogi Kung

Walekpokko piyegi yenge yungke kiliya logo kola logo wizagoma. Keya pulaga Yisu pongo kai Yolodang mei puling wiya logo yongobelawekke Anotogi Kung Walekpokko pi miza orowei paka kurung yeik nawekke kambela.

2 Pakalege kanda pi ngabelakpokko wiziyarik wok yombu neyau logo Sadang kerewawiliyegi ngaibokko Yisu kaile mizagiyengki yang kelemiya. Puwekkerik Yisu ngeragi na ono wiziya wiziya wok yombu neyau tikinda piyeng mabiyeng moleige keya Yisu weik ngaba ibengmek lewagela.

3 Yisu yagasi legi Sadangko piyegi pelik meiya, Ni Anotogi Marekpek mabura nugu king pobokki meiya logo ngeragi wezazik niweki kowite, purik mabura ni Anotogi Marek ngizi panubek purik ne iwakagi, meiya.

4 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik kai,

Yombanubek ngeragi nirikku keke wik yolugi ono, *Utoronomi 8:3*

kai kani logo ne kimbekki meiyagi ono, meiya.

5 Keya pulaga Sadangko Yisu paka lewege miza orowei la logo ngabelakpekke piyeng mabiyeng keya yongkambanu piyengke yoluwili keya yombu ngai puwiliyegi ngaiwili kiling watabi wazonoyengki nguk namizi waligelemiya.

6-7 Pilik miza logo Yisuyegi pelik meiya, Anotogo yaka ne ngabelak mabiyeng ngaiweki pangkara nana purikki wiyeke watabi ngabelakpekke piyeng mabiyeng nogoyeng logo nogo managi kelibok managiyeng. Tamizeige ni yeik nogora yongolok meiweki ingeyau laliyi keya neyegi ya kumuli purik mabura nogo ni watabi piyeng mabiyeng yeik yemanera kiling ngaiweki pangkara nanagi, meiya.

8 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke pelik kai,

Ni Anoto Yemizi nugubekki yeikta yongolok meiweki ingeyau laliyi keya piyegi ya kumulimo keya yawe pi wamenakpekki pura keke mizimo, *Utoronomi 6:13*

kai kani logo ne ngago nugu kai pura mizagi ono, meiya.

9 Keya pulaga Sadangko pi paka Yirusalem yerengke miza orowei kambela logo paka ngalege panu Anotogi i walek yemanemakke pi luweza wazamiya logo pelik meiya, Ni Anotogi Marekpek mabura pelaga pongo ngabelakke perakta kawiye wale,

10 purik Anotogi Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik kai.

Anotogo angela puguwili niyegi waberek ngaiweki wezayelagi,

11 Keya mabeliktau kai,

Inge panuyaurau ngangang miza nelegi puwiligu ni kebangkelagi. *Ingi Sam 91:11,12*

Pilik kai legi pelaga perakta kawiye wale logo angelawiligu ni kebangkeli purikki nogo pakela logo ni Anotogi Marek panubek miziweki, meiya.

12 Sadangko pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke mabeliktau kai,

Nugu Anoto nigi Yemizibekyegi yang kelemi nagani, *Utoronomi 6:16*

kai kani logo ne perakta kawiye walagi ono, meiya.

13 Keya Sadangko Yisuyegi watabi nalangai mabiyengki yang kelemirik weik yeikwekke pi kambela logo pi ngereke Yisuyegi yang kelemiyagiragi yuke yolu.

14 Togo Anotogi Kung Walekpekki kozambokko piyegi kola wizigeya Yisu pongo ngabelak Kalili meibekke kandobela. Keya ngago piyegi langaira pulumengke yereng mabiyengke ululu miza meli.

15 Keya pugu kanda Yudawiligi i walek songonoyengke waligeleyarikki wiyeke puwili mabuwiligu yeik pugura yongolok meiya.

16 Togo pulaga Yisu panga yereng Nasarete mei koka pi mandik songonowekke wiziya keya yemane sa puragi kambela. Keya kanda pulogo wok Yudawili yawe mizi ono Anotoyegi ya kumulibek wok Sabatpek meibekke pi Yudawiligi i walek songonomakke ngezebokko were mizilik yeke ige la logo mogosa. Pi mogosa logo pi Anotogi Kapiya Walektikka ngago lang narik meiweki luweza.

17 Pi luweza logo paka orozarikke kuna logo nakko pi Isaya Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko kapiya lende mizarik mana. Pi kapiyarik welela logo ngago lang perik lende miza wizilege weik ngalizi pelik sangkela,

18 Anotogi Kung Walekpokko neyegi yolu purikki wiyeke pugu ne yongkambanu yeik puwiliyegi ngago pigi wazonora kozak yeiweki sawiya.

Keya pugu ne yongkambanu wigira yolu puwiliyegi wezanela logo nogo ngago pelikta yei, Ini weik i wigirimak wiya logo kuni, yei.

Keya pugu ne yongkambanu wire kusa puwiliyegi wezanela logo nogo ngago pelikta yei, Ini ngereke pakeli, yei.

Keya pugu ne yongkambanu ya kunengyeng kiling yolu puwiliyegi wezanela logo nogo ngago pelikta yei, Kuneng inigi piyeng weik yeik, yei.

19 Keya pugu ne yongkambanu mabuwiliyegi wezanela
logo nogo pelik yei, Pera Anoto Yemizibokko iniyegi wazono
mizagira, yei. *Isaya 61:1,2*
20 Pilik sangkela logo pi kapiyarik waliya logo yombu
kapiya purikki ngaibekyegi mana yo mela logo pulogo
waligeleyiweki mogosa. Pi pilik miza logo weik yongkam-
banu pulogowiligi wireyeng piyegi ngai yuke panu.
21 Togo Yisu weik puwiliyegi pelik kozak yeiya, Anotogi
ngago lang ini kerewiya koyigeya mabek nogo sangkela perik
weik wameik ngizi lewagela, yeiya.
22 Puwili ngago pugura kerewiya logo puwiligu piyegi wi-
lik ngago kisa logo ngago puragi wilek kumula meli. Tegi
puwiligu pelik kisa, Yombu pobok yeik Yosepgi marekpek
kapura talik miza logo ngago wazono pera kozak kai, kisa.
23 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inugu
weik neyegi pelik kisagi, Ni Tota mabura ni makngezego
korik ni makngezegiwek yombiyangai keleme. Keya teni
yaka watabi pugu pongo yereng Kapaneyam meirage miza
piyengki kerewiya mena yereng ni makngezegi peragerau
watabi pilik piyeng mize, kisagi purik ne iwaka, yeiya.
24 Keya ngereke pugu yeiya, Nogo wameik kai, yombanu
Anotogi ngagora kozak kaibok ngabelak kalogomokpekkerik
yeikta kiling keya yongkambanu pulogowiligu ngago
pugu kai piyengki ngizi kumuli kapura ngabelak
ngezebekkibekkerik yeiktarau ono keya pugu puwiliyegi
Anotogi ngagora kozak yeiwekkerik puwiligu ngago pugu
kai piyengkirau ngizi kumuli ono.
25 Kapura ini kerewiya koyi, koka walaka yombu yeikta
Ilaya Anotogi ngagora kozak kaiyabek pelege tenigi ngabelak
Isileili meibekke wiziyawekkerik Yuda yongok komatewil-
irau kolokngagono koya purik wameik panu. Puwekkerik
pulogo kirisimasi neyauganara keya walerik kobo namani
logo ngabelakpok mabokko ngaba ibenda lewagela.
26 Anotogo Ilayayegi Yuda yongok komate puwiliyegi
saweli kangweki meiya ono, pi panga ngabelak Sairong
meibekke yereng Sarepata meiragi yongok Yuda ono komate
ngela nameleyegi saweli kangweki meiya.
27 Pulaga kirisimasi nayeng miza logo kalike yombu nak
yeikta Elisa Anotogi ngagora kozak kaibek wiziyawekkerik
tenigi ngabelak pelege Isileili meibekke yongkambanu ke-
megeme Leposimek meimek logo korikwek sok miza logo
potoga walimekka miziwili kolokngagono koyima. Keya
Anotogo Elisayegi yongkambanu pelege Isileili kemegeme
leposimek kilingwili yombiyangai keleyiweki kozak meiya
ono, pi panga ngabelak koweige Siriya meibekke yombu

Yuda ono yeikta Neyaman meibek logo kemegeme leposimek
kilimbek logo piyegi kayimabek yombiyangai kelemiweki
meiya, yeiya.
28 Yisu pilik yeiya logo yongkambanu i walek songono-
makke ige pulogowili ngago puragi kerewiya logo kumularik
Yudawili piyegi koli kelemi ono purik Anotogo pi Yuda onow-
iliyegi wezamelagi miza logo purikki weraga ya puwiligiyeng
sisikmokko unatuba panu miza.
29 Sisik miza logo puwili mabuwili luweza logo Yisu
yerendaga yenge wilingke ulumi wageliwei kuna logo
puwiligu yenge wilekkewekke wezameliweki.
30 Kapura pi yongkambanuwiligi tepek neing kanda weik
kazing ngezebekkimek neing kuna.

31 Togo pulaga pi pongo yereng Kapaneyam meiyaragi
kambela. Yereng pura ngabelak Kalili meibekkera. Kanda
pulogo wok puwili yawe mizi ono, puwiligu Anotoyegi ya
kumulibek wok Sabatpek meibekke pi yongkambanuwili
waligeleyagilege.
32 Keya pugu ngago waligeleyi pura kozanda kiling kopong
puwili lelengkira logo pelik kisa, Pi ngai nak wezalik kozak
kai kani, kisa.
33 Keya i walek songonomakke ige pulogo yombu kerewa
nakko yenge yaga ngai yolu nak wiziya logo kerewabokko
ngalizi pelik kek kai,
34 Aik, ni Yisu paka yereng Nasaretegabek. Ni teniyegi
nangai miziweki mizi? Ni teni yeliweki pelege lewa logo teni
kemenak yeik sa wazayiweki ma? Ni kaile nayendau ono
Anotoyaga kayimabek purik ne iwaka, kai.
35 Kapura Yisugu kerewabekyegi pelik ngalik meiya,
Ngagoluk wizei, keya yombubekyaga kazi welagela kule,
meiya. Keya yongkambanu pulogo ngai puwili kerewabokko
yombubek pongo ngabelakke yomizora wezameli purikki
pakela. Pilik miza logo kerewabek piyaga welagela kang
kapura yombubekyegi watabi nayeng kelemiya ono.
36 Yongkambanu pura pakela puwili yemane lelengkira
logo puwili nakko nakyegi pelik mei yongomo mizi, Ngago
pilik pera nangaira? Yombanu pobokki ngago kozang
pangkara kiling perago kerewawili kazi kunibene yeiya logo
puwili welagela kazi kang mizi pera, mei.
37 Keya pulaga ngago Yisuyegi langaira panga pulumengke
yereng mabiyengke weik ululu miza mela.

38 Togo Yisu Yudawiligi i walek songono pumakka welagela
logo pongo Simongki imakki kambela. Pi kanda yeke ige
Simongki yongokpumelegi panumele kemegeme korikwek

yezingei panu mizimekka mizi logo mizageya wizilege logo puwiligu Yisuyegi kemegeme pugumekki kozak meiya.
39 Pi kerewiya logo piyegi saweliwei luweza logo pugu kemegeme korikwek yezingei mizi pumokki ngalik meiya logo kemegememek piyaga yeik logo pi nguk namizi yangalek meiya logo weik puwiligi ngeragi miza yowiya.

40 Pilik miza logo yokmek kiliyawekke yongkambanu puwiligi ingembungang kemegeme nak nalangaimek kilingwili miza puwili mabuwili Yisuyegi iza orowei kanda pugu yongkambanu kemegeme mamokki ngalege mele puguyaugu walamiya logo puwili mabuwili yombiyangai sibene keleya.
41 Keya kerewawilirau weik yenge yongkambanuwiligi yungke ngaiweki kiliya yolu puwili yongkambanuwiliyaga welagela logo ngalizi pelik kisa, Ni Anotogi Marekpek kani. Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi ngago kisi nagani, yeiya purik Yisu pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek purik puwiligu iwaka kopong.

42 Togo wangane panu pura Yisu yangalek meiya logo yereng pura wiya logo pi ngezebek kabelak kuyangka ngagoluk nangezige waberek miziweki kambela. Pi talege miza legi yongkambanuwili piyegi suwei weli logo puwiligu pi yolok ngelawekke pelik meiya, Ni kang purik pangka ono legi teni kiling pelege yoluweki, meiya.
43 Kapura pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ne yereng nayengkerau kangweki keya piyengke ngago wazono Anotogo ngai pugumekki ngai puragi kiliyagi puragira mabilik kozak yeiweki Anotogo ne pilik miziweki sawiya logo wezanelabek legi ne weik kang, yeiya.
44 Tegi pi Anotogi ngago wazono pura Yudaya ngabelakpekke Yudawiligi i walek songonoyengke kozak yei yongomo miza.

5

1 Togo wok nakke Yisu panga kai kolamiya Kenesare meibekke ngezege luwe tawizeige yongkambanu kolokngagono pugu Anotogi ngagora kozak kairikki kerewiyagirikki wiyeke piyegi panga yungke mizi kayima.
2 Pilik mizageya tawizeige pugu wang neyau kaingimbekke wizilege pakela logo yombanu watabisi uli puwili pulogo wangyau wiya logo kik kawek puwiligiyeng kaigesageya koyilege.

3 Puwili kaigesa logo Yisu nawili kiling wang naleige
tameneng meiya logo wang pulei Simongkilei logo Yisugu
Simongyegi pelik meiya, Wanglei panga kaibekke langai
songono nangezi ulumiya to mele, meiya. Logo Yisu mogosa
logo panga wang puleiga yongkambanu pulogo kaingim-
bekke wawere ula puwili waligeleya.
4 Pi ngagora kozak yeiyageyara weik pugu Simongyegi
pelik meiya, Ni panga kai kulakkabekke wanglei ulumiya
to mele logo kik kawek inuguyeng yenge kaibekke watabisi
uliweki wezameli, yeiya.
5 Logo Simongku pelik meiya to mela, Kiriwagabek, teni
yaka kusage yawe mizageya koyima logo watabisi naw-
ilirau ula ono kele kapura nugu pilik kai legi ne kik
kawek tonuguyeng yenge kaibekke yungke kiliya wezame-
lagi, meiya.
6 Puwili pilik mizawekkerik watabisi keremungke ula logo
kik kawekyendau koliweki mizi.
7 Tegi puwiligi kewengke panga wang naleige koya
puwiliyegi ngago yeiya, Ini kik kawekyeng ulumiweki
teniyegi saweli koli, yeiya. Puwili kanda mabuwili ulumiya
logo wangyau mabiyau watabisiwili mereng miza logo
wilak logo kuneng kopong puwili kiling wang neyau yenge
kaibekke kiliyaroweki mizi.
8-10 Tegi Simong keya Sebetigi marekyau Jems keya Yowan
Simongki kewengkeyau kiling yombuwili purikki pakela logo
lelengkira. Simong Pita lelengkira logo Yisugi wirege ulu
wala logo pelik meiya, O Yemizibek, ne yombu kailebek
mena ne wezaniya logo kazi kune, meiya. Kapura Yisugu
Simongyegi pelik meiya, Kazi mizi nagani, watabisi uliweki
yawe mizi purik segeya mabek weik nugu yongkambanuwili
neyegi iza oroweiweki yawe mizagi kani, meiya.
11 Keya pulaga puwiligu wangyau paka kaingimbekke
ngalege ulumiya wiya logo watabi mabiyeng wiya logo Yisu
kiling saweliweki kiriwei kuna.

12 Togo kalike Yisu yereng narage pulogo tawizeige yombu
kemegeme Leposimek meimokko kolabek weik lewa. Ke-
megeme Leposimek mei pumok korikwek sok mizimek
keya korikwekke wizing lewa meli mizimek logo yongkam-
banuwiligu wizing piyeng kuming kelemiya purik puwili-
rau kemegeme leposi pumokka yela managi, legi yongkam-
banuwiligu kulili panu mizimek logo puwili nak leposimek
kiling purik pilikpok kezanga mani mizimek. Yombanu pi-
likmek kilimbokko Yisu pakelawekke pigi wirege panga nga-
belakke ingeyau laliya logo pelik kelegele meiya, Yemizibek,

tamizeige nugu keli mabura nugu ne yombiyangai wazaniye
logo yongkambanuwiligu neyegi kezanga nanagi ono, meiya.
13 Logo Yisu mele puguzik tungkula logo pi kebangkela logo
Yisugu pelik meiya to mela, Nogo mizagi keli. Ni yombiyangai
se, meiya. Logo nguk namizi mabuwekke yombubekyegi
wizing leposi lewamek weik yeik logo pi weik yombiyangai
sa.
14 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik kozang meiya, Nugu
peragi namele keya nakyegi kozak mei nagani, kapura
tenigi lo Mosego kaiya puragi kiriwei mizimo. Ni Anotogi i
walek yemanemakki yombu Anotoyegi kolak mizibokko ni
yombiyangai sa wazaniyarikki pakelibene kune keya pulaga
nugu pi wata namek Anotoyegi kolak mizagirikki wiyeke
mana logo pugu ula logo waliya logo ni weik yombiyangai
wazaniya puragi yongkambanuwiligu iwakagi, meiya.
15 Kapura yombanu yakabok ngagoluk kambela ono logo
ngereke ngago Yisuyegi langai pura weik yemane panu ululu
miza logo yongkambanu kolokngagono kanda wawere uli
logo ngago puguragi kerewiyiweki keya yombanu kemegeme
nalangaiyengko mizi puwili yombiyangai wazayiweki.
16 Kapura pi ngezebek yeke tek ngagoluk yongkam-
banuwili yolu onorikki kuna logo kanda pi waberek miza.

17 Togo wok nakke Yisugu yeke ige yongkambanuwili
waligeleyageya wiziyarik Mosegi loragi waligeleyi nawili
keya Palisi mei nawilirau mogosa koya. Palisiwili mei puwili
yombanu Yuda kangka yemane Mosegi lo mabiyengki
waberek panu kiriwei mizi keya puwiligi yelibungang
kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei
miza miziwili. Puwiliyaga nawili ngabelak Kalili meibekke
yereng nayengka kayimawili keya nawili paka ngabelak
Yudaya meibekke yereng nayengka kayimawili keya nawili
paka Yirusalem yerendaga kayimawili. Anoto Yemizibekki
kozanda Yisu kiling wizigeya Yisugu kemegemewili
yombiyangai keleyi.
18 Keya yombanu nawili yombunak inge keya mele ibeng
nak lalektikke ngalege wageliwei kanda puwili yeke ige
Yisuyegi saweliwei wazamiyagi nobiyeng miza.
19 Kapura yongkambanu kolokngagono liya kopong puwili
kemegemebek yeke ige wageliwei lagi langai ono, legi puwili
pi yeke imakke ngalege ngilirik neing wageliwei la logo
lewelimbekke yungu narik tiya logo wibek lalektikka ngane
miza logo yenge yongkambanuwiligi tepekke kemegemebek
lalektikke wibekka Yisugi ingewerege kula.
20 Pilik miza logo puwili Yisugu kemegemebek yombiyan-
gai wazamiyagi langai purikki ngizi panu kumulirikki pugu

pakela logo pugu kemegemebekyegi pelik meiya, Ei, nogo kaile nuguyeng weik tumula logo keremareke wezameli kani, meiya.

21 Yisu pilik kai legi yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwili ngezewili pelik kumula, Yombanu pobok tak? Yombanu ngabelakpekke nakkorau kaileyeng tumula logo wezamelagi ono, Anoto wamenakko keke mizagi. Tegi pugu kai purikku pi Anoto kiling pangka pangka kai yagenda, miza.

22 Kapura Yisu puwiligu liwik kumula piyengki iwaka wiziga puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa ya inuguyengke nangki pilik kumuli?

23 Yawe nangaira yemane onora, kaileyeng tumula logo wezamelagira ma yombu inge keya meleyeng ibeng nak yombiyangai wazamiyagi pura? Tamizeige ne yaka inge keya meleyeng ibembekyegi pelik mei, Nogo kaile nuguyeng tumula logo wezamela, mei purik ini pi wameik kai ma ngaigu kai kisagi, kapura tamizeige ne yombu inge keya meleyeng ibembekyegi pelik mei, Yangalek meiya logo kune, mei purik ini ne wameikpek ma ngaigubek miza legi iwakaweki.

24 Ne yombanu paka ngalega kayimabek logo yongkambanu ngabelakpekkewiligi kaileyeng tumuliweki pangkara kilimbek logo ini purikki iwakaweki nogo yaka yombu inge keya meleyeng ibembekyegi pelik mei yagenda, Ni yangalek meiya logo yolumek nuguyeng weiya logo i nugumakki kambele, mei yagenda.

25 Nguk namizi mabuwekke yombanubek puwiligi wirege yangalekta luweza logo yolumek puguyeng weiya logo panga i ngezebekkimakke kunimowei Anotogi yeikta yongolok mei kuna.

26 Pilik miza logo pakela pumok mamokko unatuba panu lelengkira logo puwili leli ulageya koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik kisa, Mabek wokpekke pelege tonugu yaka watabi wazono panu nayengki pakela, kisa.

27 Keya pulaga waleleige Yisu ngabelak libu kang kunimowei tapakeleige yombu king takis weibek, yeikta Lebi meibek, opis pugumakke mogosa wizilege Yisugu piyegi pelik meiya, Ni ne kiling saweliweki kiriwei koli, meiya.

28 Logo Lebi yangalek meiya logo watabi pugu mizageya wiziya piyeng mabiyeng wiya wazamiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.

29 Kalike wok nakke Yisuyegi weraga panga Lebigi imakke ngeragi yemane miza ni keya piyau kiling yombanu kolokngagono king takis wei piyengka nayeng ngowei miziwili keya yombanu kaile mizi nawilirau ngeragi niweki mogosa.

30 Yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligi ngai Palisi
meimekka nawili Yisu kiling puwili nirikki pakela logo
puwili sisik sara koyimowei kalike Yisugi yombu ngezebokko
waligeleyi puwiliyegi munumunu yeiya logo puwiligu pe-
lik nguk yeiya, Ini yombu king takis wei piyengka nayeng
ngowei miziwili keya yombanu kaile mizi nawili kiling nger-
agi ni mizira nangki? Ini pilik mizi purik pangka ono, yeiya.
31 Keya Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yongkam-
banu wazonowili totayegi kang ono, kemegemewili keke
totayegi pakeli kangwili.
32 Kazing mabilikmekke ne yongkambanu ngezewiligu
ngezewiliyegi pangkawili mizi puwiliyegi kayima ono, ne
yombanu kaile mizi puwiliyegi kayima logo puwili kazing
kaile miziyengki kuneng miza logo kazing kaile puwiligi
piyengka kowiti miza logo neyegi saweliweki ngago yeiweki
kayima, yeiya.

33 Keya ngereke puwiligu piyegi pelik meiya, Yowan kaime-
libekyegi kiriweiwili kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi
waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek
mizi keya yombanu Palisiwili meiwiliyegi kiriweiwilirau
mabilik mizi kapura yombu ni makngezego waligeleyiwili
kazing pumok mizi ono, puwili yeik ngeragi keya kai wik ni
mizi.
34 Pilik meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Yek tek
nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai ku-
muli. Yongkambu weiwekkerik yombu yongok weiyagi-
bokko ingenazewili ngeragi miza yaniweki miza logo yani
wizigeya puwili wilik kagowindikku mizagewiyege pi kiling
mogosa logo ni.
35 Kazing mabilikmekke neyegi kiriweiwili ne kiling koyi-
mowei menalege ngeragi ni kapura kalike yombanu neyegi
kumbak mizi puwiligu neyegi kiriweiwiliyaga niza orowei
puwekke puwili ya kunengmokko mizagewiyege kazing
wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya
maniweki ngeragi ni ono mizimek mizagi kani, yeiya.
36 Keya kazing yombanu Palisiwili meiwiligi weremek keya
Yisugi kazing wikmek sawela nelegi puwili waligeleyiweki
Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Nakko
melewangka wik narikka walerik ngela logo paka mele-
wangka were koliyarikke lolo ulagi ono. Tamizeige pi pi-
lik mizi purik melewangka wiktik kaile mizagi keya mele-
wangka wererik ngoluk sobok wiziyagi.
37 Keya nakko kai waing wikpek keremiziwekkerik
were pi kik wata korik wikyeng keremiza logo kai waing
wikpek kubuli. Pi kai waing wikpek panga kik wata korik

wereyengke kubulagi ono. Pi pilik miza purik kai waing wikpek sibesibe wari lewawekke wata korik wereyeng potora logo waimbek panga ngabelakke kubula welagi keya kik wata korikyeng yeikki.

38 Piliktikki wiyeke kai waing wikpek panga kik wata korik wikyengke kubuliweki.

39 Keya nakko yaka kai waing werebek na puwekke purik kai waing wikpek nagi keli ono pugu kaiyagirik, Kai waing werebek pangka mena, kaiyagi, yeiya.

6

1 Wok nakke wok Yudawiligi yawe mizi ono puwiligu Anotoyegi ya kumulibek logo wok Sabatpek meibekke Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili yawe pandi wit nalei neing wei kambela logo yombu puguwili kunimowei wit wire pandiyeng kelikyengki wireyeng tiya logo mele puwiligiyengke pazipazi ngela logo wireyeng ni mizi kuna.

2 Puwiligu pilik miza purikki yombu Palisi mei nawiligu pakela logo pelik ngalik yeiya, Lo tonugurago wok Sabatpekke yawe mizi nagani kaiyara inuwago ngelira nangki, yeiya.

3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwago Anotogi Kapiya Walektikke tenigi yelibungang kokawiligi ngaibek Tawitigu koka walaka miza purikki sangkela puragi kumuli. Wok nakke Tawiti keya pi kiling puwili yagasi miza, legi

4 Tawiti Anotogi imakke yeke ige la logo ngaibekyegi nguk meiya logo iwing perek Anotogi mowiya piyengka weiya logo na keya yombu pi kilingwilirau yani miza. Puragi ini sangkela kapura ini ngizi iwaka ono. Lorago pelik kai, Iwing perek piyeng yombu yeikwili ni nagani, yombu Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi wata kolak kelibene mizi-wiligu keke nagiyeng, kai. Kapura Anotogo puragi ngalik kai ono, legi inuwarau negi yombu ne makngezego waligeleyi-wiliyegi ngalik yei nagani, yeiya.

5 Pugu pilik yeiya logo pugu mawinda pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek, ne wok yawe mizi onobekki ngaibek keya ne watabi yongkambanuwiligu wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekke mizagi piyengki kaiyagibek, yeiya.

6 Pulaga wok Sabat nakke Yisu Yudawiligi i walek songono-makki yeke ige la logo yongkambanuwiliyegi kazing An-otogimek waligeleya. Pulogo yombu melelo ngaigera koru miza nak wizilege.

7 Keya Palisi pulogo koyilegewili keya Mosegi loyengki
waligeleyi pulogo koyilegewilirau Yisuyegi ngai koya. Puwili
Yisugu ngago kaile kai ma kazing korowali nayeng mizi purik
kebangkelagiwili. Tamizeige pugu yombanu kemegeme nak
wok yawe mizi onobekke yombiyangai wazamiyagi ma talik
miza legi puwili mereke panu ngai koya.
8 Kapura Yisugu kumula puwiligiyengki iwaka logo yombu
melelora koru mizabekyegi pelik meiya, Yangalek meiya logo
pewiligi wirege pelege koli, meiya logo yombubek yangalek
meiya logo pulogo yongkambanuwiligi tepekke luweza.
9 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo iniyegi
nara nguk yeiweki, wok yawe mizi onobekke lo
tonuwagirago pangka miziweki kaiyayeng nangaiyeng?
Teni yombanuwiliyegi wazono miziweki kai ma kaile
miziweki kai? Ma teni yombanuwiliyegi sawela logo wazono
yolugiweki kai ma yela logo ibeng wazayiweki kai? Yisugu
pilik yeiya logo puwili nakko ngago kanga nararau kaiya
ono.
10 Togo pugu yombanuwiliyegi pakeli wei miza logo
yombanubekyegi pelik meiya, Melelora tungkule, meiya.
Pi pugu kai pilik miza logo mele puguzik weik ngereke
yombiyangai sa.
11 Kapura puwili sisikmokko kola logo Yisu talik kelemiyagi
miza legi ngezewili kozak keli yongomo mizi.

12 Pulaga Yisu paka lewakpekke waberek miziweki kam-
bela logo kusabok mabok pi Anotoyegi waberek mizageya
wizagoma.
13 Wangane pura pugu piyegi kiriweiwiliyegi wiriyibene
ngago yeiya logo pugu puwiliyaga meleyau keya pongo inge
nazikka neyauwili yawe pugura miziweki iza. Pugu puwili
yeik, Aposolo pura yana logo purikku kai purik ngago pugura
orowei miziwili, kai yagenda.
14 Puwiligi yeikyeng peyeng, nak Simong Yisugu Pita
meibek, keya pigi sakpek Enduru, keya neyau Jems keya
Yowan, keya Pilip keya Patolomiyu,
15 keya Matiyu, keya Tomasi, keya Alapiyagi marekpek
Jems, keya Saimon. Saimon yombu Selete Yudawili
Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe miziwiliyaga
nak logo puwiligu pi Saimon Seletebek mei.
16 Keya Yuras Jemsgi marekpek, keya nak Yuras Isaliyoto
kalike Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

17 Keya pulaga Yisu paka lewakpekka puwili kiling yer-
ageya logo kanda ngabelak kolangkabekke piyegi kiriwei
nawilirau koyilege puwili kiling luwe wiziya. Yongkambanu

kolokngagono nawilirau pulogo koya. Puwiliyaga nawili paka ngabelak Yudaya meibekke yereng nayengkawili keya paka Yirusalem yerendaga keya pongo Taya keya Sairong yereng kai wizambekkiyaugamektau logo mamok pulogo koya. Puwili ngago puguragi kerewiyi keya yombiyangai wazayiweki kayimawili
18 keya yombanu kerewawiligu lelewe keleyi puwilirau kayima logo pugu yombiyangai keleya.
19 Kozang Anotogira Yisuyaga kemegemewiliyegi kuna logo puwili yombiyangai keleyagi legi yongkambanuwili mele puwiligiyengko piyegi sawelagi nobiyeng miza.

20 Pilik miza logo Yisugu yombanu pugu waligeleyiwiliyegi pakela logo pelik yeiya,
Ini yombanu watabiyengki yeik puwili ini wilikwilik miziweki, purik Anoto weik ngai inugubek logo ini ngai pugu ngai yolu puragawili legi.
21 Ini yombanu mabek yagasi yolu puwili wilikwilik miziweki, purik ini kalike wilakkiwili legi. Ini yombanu mabek ingkisageya yolu puwili wilikwilik miziweki, purik kalike ini songomeiyagiwili legi.
22 Kalike ne yombanu paka ngalega kayimabekki weraga yombanuwili iniyegi kumbak mizi ma iniyegi kezanga yani ma iniyegi korowali kaile yei ma yeik inuguyengki kaile keleyi puwekke ini wilikwilik miziweki.
23 Koka puwiligi yelibungangwiligu mabilik panura yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi keleya. Keya puwiligu iniyegi pilik mizagi kani. Logo puwekke ini wilikwilik yemane panu miziweki, purik paka ngalege inugu watabi miza piyengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng yemane legi, yeiya.
24 Yisu pilik yeiya logo yombanu nawiliyegirau pakela logo puwiliyegi pelik yeiya,
Kapura ini yombanu mabek watabi keremungkeyeng kiling puwili ini waberek ngaiweki, purik ini watabi inugu miza piyengki kanga wazonoyeng weik mabiyeng mabelege weiyageya koyinda, paka ngalegerau weiyagi ono legi.
25 Ini yombanu mabek weik wilak yolu puwili ini waberek ngaiweki, purik ini kalike yagasi mizagi legi.
Keya ini yombanu mabek weik songomeiyageya puwili ini waberek ngaiweki, purik ini kalike ingkisagi keya wireyengka ingkilakyeng walagi legi.
26 Kokarik inigi yelibungangwiligu yombanu pobilik ngaigu kisa puwili, Teni Anotoyaga ngago iniyegi

yeiyagira weiya, kisa puwiligi yeikyeng yongolok meiya purik ngago ngizi ono puwiligu kozak kisayengko puwili wilik kagowing keleya kopong, keya tamizeige yombanu mamokko weik pilik yeik inuguyeng yongolok mei mabura ini waberek ngaiweki. Purik purikku walimizi purik ini Anoto wilik kagowing kelemi ono.

27 Kapura nogo ini ngago nogora kerewiyagi mabuwiliyegi pelik yei, Ini yombanu iniyegi ngai miziwiliyegi kelizo. Keya inugu yombanu iniyegi kumbak mizi puwiliyegi wazonoyeng keke mizizo.
28 Keya inugu yombanu iniyegi watagak ngeli puwiliyegi wazono mizizo. Keya puwiliyegi langai wazono yeizo. Keya inugu yombanu iniyegi kaile keleyi ma iniyegi langai kaile kisiwiliyegi Anotogo sawelibene waberek mizizo.
29 Tamizeige nakko wiregawere nuguraga nazuwaga melegozok neli mabura ni tolikta sa logo pugu ngereke wiregawere nuguragarau nazuwaga melegozok nelibene kelemimo. Tamizeige nakko kagorik yeke ngalege nigi waliya purik orowei purik mabura melewangkariktau weibene kelemimo.
30 Tamizeige nawiligu niyegi watabi nayeng yaniweki kisi mabura nugu puwili yanimo ma tamizeige yombanu nakko watabi nigi nayeng orowei purik mabura ngereke weiweki nguk mei nagani.
31 Kazing yongkambanuwiligu iniyegi keleyibene inugu keli pumokko inugu mabilik puwiliyegirau keleyizo, yeiya.
32 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Yongkambanu mabuwiligu mizirik yombanu puwiligu keli puwiliyegi puwili keli. Yongkambanu kaile miziwilirau pilik miziwili. Tamizeige ini yombanu iniyegi keli puwiliyegi inugu keke keli purik Anotogo ini wazono miza yeiyagi ono. Inugu yombanu iniyegi keli ono puwiliyegirau kelizo.
33 Yongkambanu mabuwiligu mizirik yombanu puwiliyegi wazono mizi puwiliyegi puwili wazono mizi. Yongkambanu kaile miziwilirau mabilik miziwiligu keya tamizeige ini yombanu iniyegi wazono mizi puwiliyegi inugu wazonoyeng keke mizi purik, Anotogo ini wazono miza yeiyagi ono. Inugu yombanu iniyegi wazono mizi ono puwiliyegirau wazono mizizo.
34 Yombanu kaile miziwiligu nawili watabi yanirik puwiligu teniyegi pangka pangka kanga yo melagi miza koyimowei watabiyeng yani. Kapura tamizeige ini yombanu ini kanga yanagi langai pilik puwiliyegi keke yani purik, Anotogo ini wazono mizi yeiyagi ono. Ini yeik yanizo.

35 Inugu yombanu iniyegi ngai miziwiliyegi kelizo. Keya puwiliyegi wazono keleyizo. Keya kangayeng weiweki miza yolu nagani, puwili watabiyeng yeik yani logo kalike ini Anotoyaga inugu watabi mizayengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng unatuba panu weiyagi. Keya inigi kazing miziyengko ini Anoto Yemizi Lewege Panubekki yango keya mareknganggwili yolu mizagi. Purik pi yongkambanu kaile piyegi wazono mei ono keya kaile kaile mizi puwiliyegirau wazono mizibek.
36 Inugu nazuwagawiliyegi yalek panu mizizo Anotogo iniyegi yalek panu mizi mabilik.

37 Nugu nakyegi melebek yowi purik Anotogo niyegi melebek yowagi, legi nakyegi melebek yowi nagani. Keya nugu nakyegi pakela logo pelik mei, Nugu kaile miza legi ni ngangang mizagi mei purik, Anotogo niyegi mabilik kaiyagi legi nugu pilik mei nagani. Kapura nugu nawiligi kaile mizi piyeng keremareke wezameli purik, Anotogo kaile nugu mizi piyeng keremareke wezamelagi kani.
38 Nugu nazuwagawiliyegi keleyi pilik Anotogo niyegi keleniyagi kani. Anotogo nugu keleyi piyengki pangka pangka keleniyagi keya mawiyarekka miza logo niyegi yemane panu keleniyagi. Tegi kazing nugu nazuwagawiliyegi pilik keleyi pumokki pangka Anotogo mabilik niyegirau keleniyagi kani, yeiya.

39 Pulaga Yisu puwiliyegi ngago saweliwei perarau pelik kozak yeiya, Yombanu wireyau kusa nakko yombanu wireyau mabilik kusa nak miza orowei kunagi ma yeik? A'a'. Tamizeige piyau pilik kuna purik mabiyau kawiye walagi.
40 Mandik kapiya mizi nakko waligeleyi pugubekyegi lewege mizagi ono, a'a'. Pi were kemenak waligelemiya logo purik mabura pi waligeleyi pugubek kelikki. Pilik mena waligeleyi inugubek kelik sizo logo inugu yombanu wireyau kusabekyegi pangka sawelagiweki.

41 Ni yombanu nakki wirebekke kulugulurik pakela mowiyi kapura ni makngezegi wirebekke wak yolu puleigi pakeli onora nangki?
42 Ma ni wire ni makngezegibekke wakleigu talik pakelagi mizageya wizimowei ni nangki nakyegi pelik mei, Koli, nogo kulugulu wire nugubekke yolu purik wameliweki mena, mei? Ni yombanu kiligang neyau lewabek kani. Wak wire ni makngezegibekke yolu pulei were wamela logo ni wireyau pangka ngai panu wizimowei nakki kulugulu wirebekki purik wameli mangine.

43 Yengelei wazonoleigu wilek korowaliyeng wiragi ono,
ma yengelei kaileleigu wilek wazonoyeng wiragi ono.
44 Yengeleileigi wilekyengko yengeleilei ngenangailei mizi,
purik teni yongkambanuwili were yengelei wilekyengki
pakeli, wazonolei ma kailelei miza legi. Teni ngoyei
wilekyeng mabung ingakmerekka tiyi ono kani ma kopi
wilekyeng ingakmerekka tiyi ono kani.
45 Pilik tegi yombanu wazonobek kumuli wazonoyeng
yenge ya puguraga wara yolu. Pilik kopong pi kazing wa-
zonoyeng mizi mizi kapura yombanu korowalibek kumuli
korowaliyeng yenge ya puguraga wara yolu kopong pi kazing
korowaliyeng mizi mizi. Togo kilirago kai piyeng yenge yaga
kolokngagono yolulikyengka kaiyengko, yeiya.

46 Yisugu pilik yeiya logo yeke langak pelik yeiya, Inugu
neyegi, Yemizibek, Yemizibek, kisi kambeli kapura kili nogor-
ago ini mizizo kaiya piyeng ini waberek kerewiya logo mizi
ono. Ini pilik pura nangki?
47 Ne kazing saweliwei pemek yombanu neyegi lewa logo
ngago nogoyengki kerewiyi keya ngago piyengko miziweki
kai piyeng mizi pumologabok talik melegabek miza purikki
kozak yeiweki mena kerewiya koyi.
48 Yombanu pumologabok yombu i namak ngiziweki miz-
ibok kelik. Pi i pugumak paka ngabelak kingyeng kilim-
bekke ngalege ngiza. Pilik ngiza logo kailing unatuba kai
ngai kaiyageyara i pumak topela melagi nobiyeng kelemiya
kapura imaktau urukang mizi ono, purik imak kingyengki
ngalege ngiza kopong kozang wiziya.
49 Kapura yombanu ngago nogoragi kerewiya kapura
purago miziweki kai piyengki kiriwei miza ono pumolo-
gabokyegirik pelik, pi i pugumak paka ngabelak kingyeng
kilimbekke ngiza ono, pi kaingimbekke yeik ngiza logo kail-
ing unatuba kai ngai kaiyageyara imak urukang kelemiraige
nguk namizi kawiye wala logo kemenak neneng ngela mela.
Pilik legi ngago nogoyengki wazono kiriwei mizi ono puwili
kawiye wala logo neneng ngela melagi, yeiya.

7

1 Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago kerewiyagiyeng
mabiyeng kozak yeiya logo pi panga Kapaneyam yerengke
kambela.
2 Panga pulogo Rom Amiwiligi ngai nakyegi yawe mizibek
logo ngaibokko keli panubek kemegeme mizi logo ibengweki
mizi.
3 Togo Rom Amiwiligi ngaibek Yisu weik lewa purikki
kerewiyawekke, pugu Yudawiligi yemane nawili wezayela

logo Yisuyegi nguk meiya logo pugu kanda piyegi yawe mizibek yombiyangai wazamibene.

4 Puwili Yisuyegi kanda puwiligu piyegi yaka purikki kozang panu nguk meiya logo piyegi peliktarau meiya, Rom Ami ngai pobok yombu wazono panubek logo ni piyegi pangka sawelagi langaibek,

5 purik pi Yuda onobek kele kapura pi teni Yudawiliyegi kelibek keya mabilik teni Yudawiligi i walek namak ngiziweki king wiyabek togo nugu piyegi saweli purik pangka.

6 Tegi Yisu puwili kiling Rom Ami ngaibekki imakke kambela. Yisu imakke ngezege mereke lewagela pura Rom Ami ngaibokko nawili Yisuyegi ngago pelikta kiling wezayela, Yemizibek, mabilik wizei. Ne pangkabek ono logo ni i nogomakke wiriyagi purik pangka ono.

7 Keya nogo kumularik ne yombiyangaibek ono logo ne niyegirau kangki ono kapura nugu mabulaga wizimowei yeik ngago yeiktago kai logo kemegeme neyegi yawe mizibekyegi pumok yeik sibene mei.

8 Purik nerau ngai yemizibekyegi kulengke yolu logo ne watabi pugu kai piyeng mizi mizibek keya ami nawili neyegi kulengke yoluwili. Logo nogo nakyegi, Kune, mei purik pi kang. Keya nogo pangabokyegi, Ni koli, mei purik pi lewa. Keya nogo neyegi yawe mizibekyegi, Pera mize, mei purik pi mizi. Kazing mabilikmekke ngago nugura kozanda kiling logo nugu yeik ngagorago kai purik yombanu neyegi yawe mizibek yombiyangai kelemiyagi, legi yeik ngagorago kai, meiya.

9 Yisu ngago puragi kerewiya logo lelengkira logo pugu yongkambanu piyegi kalika kiriwei wiriya puwiliyegi langai kowita logo pelik yeiya, Kerewiyi. Yombu Yuda ono pobokko neyegi kozang ngizi panu kumuli kapura yongkambanu nalagawiliyaga nak ma Isileili mabuwiliyaga nakkorau neyegi pilik ngizi panu kumuli ono, yeik, yeiya.

10 Pilik miza logo yombanu ngagora orowei kambelawili Rom Ami ngaibekki imakke kandobela logo puwiligu yombu ngaibekyegi yawe mizi kemegeme wiziyabek weik yombiyangai wizilege pakela.

11 Pura pilik miza logo waleleige Yisu panga yereng yeikta Nen meirage kambela. Yombanu pugu waligeleyiwili keya yongkambanu kolokngagonowilirau pi kiling kambela.

12 Puwili yereng puragi kawaktage tabunda pura yombu yereng puragawili yombu nawekke ibeng nak waliyiweki wageliwei lewa puwili miza. Yombu ibembek yongok komate namelegi marek wamenakpek. Keya yongkambanu kolokn-

gagono yerendage pulogowili yongok komatemolo kiling koyilege.
13 Logo Yemizibokko yongokmoloyegi pakelawekke pugu piyegi yalek miza logo pugu piyegi pelik meiya, Ingkei wak, meiya.
14 Pugu pilik meiya logo panga mereke kuna logo loponglеige kebangkela logo yombanu loponglei wageliweiwili weik leng miza. Keya Yisugu pelik meiya, Mandikpek. Yangalek mei, meiya.
15 Yombu ibembek yangalek meiya logo mogosa wizimowei weik ngago kai.

Togo Yisugu yongok komatemeleyegi pelik meiya, Nigi marekpek wik wizinda mena ya, meiya.
16 Pilik miza logo pakela pumok mamok lelengkira logo leli ulageya koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik kisa, Yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai yemane nak tenigi tepekka lewagela, kisa keya peliktau kisa, Anoto teni yongkambanu puguwiliyegi saweli keya yaliya wazayiweki weik lewa.
17 Togo ngago Yisuyegi langai pera Yudaya ngabelakpek keya pulumengke yereng piyengke weik ululu miza mela.

18 Pulaga Yowan kaimelibek wigirimakka wigira wizigeya pugu waligeleyiwiligu piyegi yaka miza piyengki kozak meiya.
19 Tegi Yowan kaimelibokko puwiliyaga neyau piyegi wiriyibene ngago yeiya logo piyau Yemizibekyegi nguk meibene ngago pelikta kiling wezayela, Ma ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni ngoluk nakyegi yuke yolugi, meiya.
20-21 Piyau Yisuyegi kandawekke Yisugu yongkambanu kolokngagono kemegeme nalangai nalangai mizi puwili yombiyangai wazayageya wizilege piyaugu pakela. Keya piyaugu Yisugu kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelageya wizilege pakela, keya yongkambanu wireyeng kusawili weik pakeliweki keleyageya wizilege piyaugu pakela.

Piyaugu Yisuyegi pelik meiya, Yowan kaimelibokko niyegi pilik nguk neiweki te wezayela logo pugu pelik kai, Ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni ngoluk nakyegi yuke yolugi ma talik, kai, meiya.
22 Tegi Yisugu piyauyegi pelik yeiya to mela, Yowanyegi yaligu mabek pakeli keya kerewiyi miza piyengki kozak meizo. Piyeng pelikyeng, wireyeng kusawili ngereke pakeli, keya inge keya melegawere ibengwili keya inge

koruwili ngereke yongomo mizi, keya kemegeme Leposimek meimek kilingwili ngereke korikyeng yombiyangai wazayi, keya kerangangyeng waliyawili ngereke kerewiyi, keya ibengwili ngereke yangalekta wik yolu keya yongkambanu watabiyengki yeik puwili Anotogi ngago wazono puragi kerewiyi. Yaligu Yowanyegi piyengki kozak meiweki kandobeli.

23 Keya perarau yaligu piyegi kozak meizo, Ne yombanu kalike lewagi kaiya mabok logo ngizi panu kumuli keya purikki kangka neyau onobekyegi wilikwilikta yolu, meizo, yeiya.

24 Yombanu ngago Yowangira weiyayau weik kuna wizigeya Yisugu Yowanyegi langai yongkambanu wawere ulawiliyegi pelik kozak yeiya, Ini kurung yeik Yowan kaimelibokko wizagomawekke kambela puwekkerik ini nangaiyengki pakeliweki kambela? Ini Yowan yengelik kebarekpokko orowei mizi piyeng kelik kozang ono nobiyeng pakeliweki kambela? A'a'.

25 Mabura ini nangaiyengki panga pulogo pakeliweki kambela? Ma yombu nak watabi wik wazono nayeng wakiyabekyegi pakeliweki kambela? A'a'. Yombu wik pilik piyeng wakiyi keya watabi kolokngagono piyeng kiling puwili yombanu ngai yemanewiligi i wazono yemane piyengki keke yoluwili.

26 Logo ini yombu pilikpok pakeliweki kambela ono mena, takyegi ini pakeliweki kambela? Ma ini yombu Poropek mei, yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo yongkambanuwiliyegi kozak kai nakyegi pakeliweki kambela? Ei, wameik. Kerewiyi. Yowan yombu Anotogi poropek pilikpek kele kapura pi poropekwiliyaga ngalegebek.

27 Purik pi mabokyegi langai Anotogi Kapiya Walektikku ne pigi Marekpekyegi pelik kaiya,

Kerewiye, ni kalika kangkine kapura nogo were ngago nogora oroweibek wezamelagi. Pi nigi kazing kunagimek kangkere mizagi, kaiya, yeiya. *Malakai 3:1*

28 Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngago nogora wameik kani kerewiya koyizo. Yongkambanu ngabelakpekke wizageya koyi kayimi pewiliyaga Yowan ngalege panubek kapura pewekka yombanu yeiktarau ono nak ngago nogoragi kerewiya logo nogo piyegi ngaiweki keleni mologabok Yowanyaga ngalege panumele keya pek mizagi, yeiya.

29 Puwili mabuwili Yisugu kai puragi kerewiyawekkerik yongkambanu yeikwili keya yombu king takis weiwilirau Yisugu kai puragi wilik. Togo puwiligu pelik kisa, Wameik, Anotogo kazing tenigi keremizi pumok pangkamek, kisa.

Puwili ulogo Yowangi ngagoragi ngizi panu kumula logo kaile puwiligiyengka kowita logo Yowangu kaimelawili.

30 Kapura yombu Palisiwili meiwili keya Mosegi loragi waligeleyiwili Yisugu kai puragi kiyebuk, purik puwili Anotogo Yowan wezamela ono miza logo pugu kazing wazono waligeleya pumokki kiyebuk keya kezanga mana kopong Yowangu kaimela onowili.

31 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Mena, nogo ini yongkambanu mabek perage ngabelakpekke yolu pewili watabi nangaiyeng kelik kaiyagi? Nogo iwaka logo nogo kozak yeiweki.

32 Ini koloyakamandik songono yerengke karagare mizi-wili kelik. Nawiligu nawiliyegi pelik yei, Teni yongolo uliwekke ingimei kapura ini teni kiling yongolo uli ono. Keya teni ingi yalekkiyeng mei kapura ini purikkirau kiyebuk kopong teni kiling ingi yalekkiyeng mei ono, yei. Logo pilik mizi purikku kai pura ini Yowan kaimelibokko ngago kaiyeng ma nogo ngago kai piyeng ma mizi piyengki kiyebuk.

33 Purik Yowan kayimawekke pi pereksik keya kai waimbek ini Palisiwiligu ni pilik na ono purikki ini kiyebuk keya inugu pi Anotogo wezamelabek kisagirikki kiyebuk kopong inugu kerewa nak pigi yungke yolu kisa.

34 Keya mabek ne yombanu paka ngalegabek kayima logo ne ngeragi ni keya kai waimbek ni puriktau ini kiyebuk keya inugu pelik kisi, Keriyi, pi ngeragi momanengka nibek keya kai waing kolokngagono nibek, kisi. Keya peliktau kisi, Pi yombanu king takis wei piyengka nayeng ngoweiwili keya kaile mizi nawili kilindau kewengke mizibek, kisi.

35 Ini te Yowangu kisi piyengki kezanga mani kele kapura, Anoto iwakaragi mangobek legi pigi yango keya marekngang pugu kaiyeng mizi mabuwiligu piyegi pelik kisi, Anoto wameik pangka mizibokko, kisi, yeiya.

36 Wok nakke yombu Palisi yeikta Saimon mei nakko Yisu i pugumakke pi kiling ngeragi niweki lewaweki meiya logo Yisu pi kiling i pugumakke kambela logo ngeragi lalektage mogosa.

37 Yereng perage yongok kazingke namele yolu. Pi Yisu yombu Palisibekki imakke ngeragi nirikki kerewiyawekke pugu weli kelebak wazono kukngizi keli king yemane wezamela nak weiya logo pi i Yisu mogosa pumakke yabela

38 logo pi Yisugi ingeyauge ngezege luweza wizimowei ingkeiya. Ingkilak wala mabokko inge puguyau kaigesa wazamiya. Pilik miza logo morogulung meiya logo sakela inge Yisugiyaugebek kebi nganelek yokolong ngezemelegirago tu-

mula logo inge puguyau songok kuli keya weli kukngizi keli
yakabokka inge puguyauge weli mela wazami kelemiya.
39 Pilik miza logo yombu Palisi Saimon yaka Yisuyegi
lewaweki meiyabokko yongok pumologo mizi puragi
pakelawekke pi ngezebokko ngezebekyegi pelik kumula,
Tamizeige yombu pobok wameik ngizi ngagora Anotoyaga
weiya logo kozak kaibek kesak pugu yongokmolo talik
mologo pi kuming kelemi miza purikki moloyegi iwaka si
kak keya pi yongok pumolo kaile kaile mizimele purikki
iwaka si kak, pilik kumula.

40 Yisu Saimongu kumula yolu puragi iwaka legi pugu
yombanubokko kumula yolu puragi langai pelik meiya to
mela, Saimon, ne ngago niyegi kozak neiyagi nara, meiya
logo Saimongu pelik meiya to mela, Ei, Kiriwagabek, pangka
mena kozak nei, meiya.

41 Tegi Yisugu ngago saweliwei nara piyegi pelik meiya,
Yombu neyau nakyaga king wangki kanga managi nayeng
weiya, logo nak 100 Kina weiya keya nak 10 Kina wei miza.
42 Pilik miza logo kalike teng kanga managira lewagela
kapura piyau kingki yeik legi king kangayeng managi langai
ono. Togo yombu yaka piyauyegi kingyeng yanabokko piyau
mabiyaugi yeikyau kapiyarikka tumula logo piyauyegi, Ma-
bilik, yeiya. Nogo yaligi yeikyau tumula logo keremareke
wezamela, yeiya. Pi pilik kai legi yombu piyau piyegi wilik
miza. Pulaga Yisugu Saimonyegi pelik nguk meiya, Mena,
yombuyauyaga takko kingyengki mangobekyegi wilik ye-
mane panu mizagi, meiya.
43 Tegi Saimongu pelik meiya to mela, Nogo kumularik
yombu king yemane kanga managiyeng tumulabok, meiya.
Togo Yisugu pelik meiya, Wameik. Ngizira nugu kaiya yo meli
pura, meiya.

44 Togo Yisu kowita logo yongok yakamoloyegi keriya logo
Saimonyegi pelik meiya, Yongok pemeleyegi pakele. Ne i
nugumakke yabekeya pewekke nugu kazing tonugumekke
kiriwei kai wik inge nogoyau kaigesagi nak nana ono, ka-
pura yongok pemelegi ingkilakpokko inge nogoyau kaigesa
nowiya logo kebi nganelek pugurago sakelabek tumula
nowiya.
45 Keya ne i nugumakka yabekeya pewekke nugu kazing
tonugumekke kiriwei ne songok kula ono kapura ne ige
pelege yabekeya logo yolu perik pi ngoluk inge nogoyau
songok kulageya yolu pera.
46 Keya ne yabekeya pewekke nugu kazing tonugumekke
kiriwei kebi nogorage weli nakko pukmela wazaniya ono

kani, kapura pugu weli kukngizi kelibokko inge nogoyau mabiyau weli mela wazaniya kani.

47 Tegi kerewiye, yongok pemeleyegirik, keli unatuba pigi neyegi purago kaile kolokngagono pugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela purikki walimizi yagenda. Kapura yombanu kaile pugu mizayeng songono miza logo pugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela mologabok pugu kaile miza piyeng tumulabekyegi kelirik mabilik songono, meiya.

48 Yisugu Saimonyegi pilik meiya logo yongok yakamoloyegi pelik meiya, Nogo kaile nuguyeng tumula logo keremareke wezamela kani, meiya.

49 Yisu pilik kai legi yongkambanu pi kiling ngeragi lalektage pulogo mogosa koyawili ngezewiligi tepekke pelik kela yongomo mizi, Yombu pobok tak logo pugu kaileyeng tumula logo wezameli purarau mizi, kisa.

50 Kapura Yisugu yongokmeleyegi pelik meiya, Nugu neyegi ngizi kumulirikku kaileyengki kozandaga yaliya wazaniya kani ni weik wilek kang ngezege sabek kiling kambele, meiya.

8

1 Wok nayeng miza logo Yisu yereng songonoyeng keya yemaneyengke yongkambanuwiliyegi ngago wazono Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kozak yei yongomo mizi kambela. Keya yombanu meleyau keya pongo ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyi puwili pi kiling kambela.

2 Keya yongok kolokngagonowilirau puwili kiling kambela. Yongok puwiliyaga nawili ulogo kemegeme mizawili keya nawili ulogo kerewawili yenge ya puwiligiyengki yungke ngai koyawili kapura Yisugu kerewawili wezayela logo yongokwili mabuwili weik wazonowili. Puwiliyaga namele Maliya Matalena ulogo Yisugu kerewa melenazik keya nazikka neyauwili piyaga welagela wezamelamele.

3 Keya namelerau Jowana, Susagi yongokpumele. Susa pok Elodogi i yemanemakke ngaibek. Keya namelerau Susana. Puwili Yisu keya yombu pi kilingwiliyegi king keya watabi ngezewiligiyengka sawela logo puwiliyegi waberek ngai kayimawili.

4 Yereng mabiyengka yongkambanuwili Yisuyegi lewageyageyara weik kolokngagonomek wawere ula wizigeya Yisugu ngago saweliwei nara pelik yeiya,

5 Wok nakke yombu nak pandi wilek puguyeng yawege wezameli kambela. Pi wilekyeng wezameli kunarik wilek nayeng ngabelak kozang yongkambanuwiligu wei

mizibekke wala logo yongkambanuwiligi ingeyengko
momaneng kelemiya logo pulaga winakwiligu na.
6 Keya wilek nayeng ngabelak king yemaneyeng kilim-
bekke ngalege wala logo lewa kapura ngabelakpek putiya
ono kopong ibeng.
7 Keya wilek nayeng ibek ingakyeng kilingyengki tepekke
wala logo lewa kapura ingak piyengko momanenda wiya
logo pengyeng ibeng sa.
8 Keya wilek nayeng ngabelak yombiyangaibekke ngalege
wala kopong marekyeng lewa wizigeya yemane sa logo wilek
wazonoyeng wira. Wilek wirayeng yemane panu wiri miza,
yeiya. Yisugu pilik yeiya logo mawinda pelik yeiya, Ini
kerangangyeng kilingwili mabura kerewiyi.

9 Yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik
nguk meiya, Ngago saweliwei yaka nugu kai puragi solorik
taliktik, meiya puwekke,
10 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Anotogo ini ne
kiling sawela puwiliyegi watabi Anotogo pigi ngaimekki ngai
yolu puragi koka iwaka ono piyeng kimeike kelemiweki keli
logo nogo iniyegi saweliwei purago kai puragi kozak yeiweki
mizi. Kapura yongkambanu ne kiling sawela ono puwiliyegi
nogo ngago saweliweiyengke kozak yei. Purik puwiligu wire
puwiligiyengko yawe nogo miziyengki pakeli kele kapura
puwili ngizi pakeli ono keya puwili ngago nogo kai puragi
kerewiyi kele kapura ngizi panu kumuli ono, yeiya.

11 Togo pugu kiriweiwiliyegi pelik yeiya, Ngago saweliwei
puragi solorik pelik, Pandi wilek yaka wezamela piyeng An-
otogi ngagora kani.
12 Keya ngabelakpek yongkambanu ngago wazonora
kerewiyi puwili kelik. Logo ngabelak kozang wilek nayeng
wala logo winakwiligu kanda nabok yongkambanu Anotogi
ngagora kerewiyi kapura ngizi kumuli ono puwili kelik logo
puwili ngagora kerewiya logo pulaga Sadangko kanda ngago
pura kangka puwiligiyengka puwili Anotoyegi ngizi panu
kumula logo pugu yaliya wazaya nelegi ngagora weiya logo
wezameli.
13 Keya ngabelak kingyeng kilimbok yongkambanu An-
otogi ngagoragi kerewiyi nawili kelik logo pura weiyagirikki
wilik keya wilek marekyengki puliliyeng yenge ngabelakke
kiliya kula ono mabilik puwili ngago puragi kumula kapura
wilek kang puwiligiyengke yenge yungke kiliya panu ono,
logo kunengyeng lewa ma Sadangko puwiliyegi yang keleyi-
weki lewa puwekkerik puwili Anotoyegi kezanga mani logo
puwiligi ngizi kumulira yeikki.

14 Keya ngabelak ibek ingakyeng kilimbok, yongkambanu
Anotogi ngagora kerewiya nawili kelik logo puwili An-
otogi ngagora kerewiya kele kapura puwili koyi kang ku-
nimowei wilek kang mabiyeng king keya watabi kolokn-
gagonoyeng keya wilek ngelek kumuliyeng keya korik kang
ngabelakpekke wilikwilik miza meli pilik piyengki tiya mani
kopong puwiligu Anotogi ngagora wezameli. Pilik legi kazing
puwiligu mizi piyeng ngizi ono.
15 Kapura yongkambanu nawili ngabelak wazono
wilekyeng walabok kelikwili. Puwili Anotogi ngagoragi
kerewiyi logo ngizi kumuli logo pura wilek kang pangka
puwiligiyengke kozang kebangkela yoluwili logo weik
puwiligu miziyengki ngiziyeng weik punda, yeiya.

16 Pilik yeiya logo Yisugu ngago saweliwei nararau pelik
yeiya, Yombanu nak lambek langiya logo yeke ige oroweirik
kaimirago liwik ngokmana wiyi ma lalektage yenge kulengke
wiyi ono, a'a'. Pilik segeya pi orowei paka kimeike wiramiya
wazamiyagi logo yongkambanu ige kangwiligu lambekki
ngaiwaktikki pakelibene.
17 Kazing mabilikmekke watabi mabek neyegi langai liwik
yolu piyeng kalike kimeike kawela wiyagiyeng keya watabi
mabek neyegi langai ngokmana piyeng kalike ngokmana
piyengka lewagela wiriyagi logo yongkambanuwiligu piyeng
iwakaweki.
18 Pilik tegi ngago nogo kai puragi waberek kerewiya panu
keya ngagoragi kumula panu. Purik tamizeige yombanu
namele keya nak Anotogi ngagora kebangkela logo kiriwei
yolu mologabok Anotogo pi ngizira mawinda managi kani
kapura tamizeige namele keya nak ngago puragi kiriwei ono
purik Anotogo ngago pilik mologabokko songono kebangkela
yolu nobiyeng miza purarau piyaga weiya mowiyagi kani,
yeiya.

19 Pulaga Yisugi panumele keya sakwili piyegi keriyiweki
wiriya logo puwili piyegi mereke wiriyagi nobiyeng miza ka-
pura yongkambanu wawere ulamek kolokngagono kopong
piyegi mereke wiriyagi langai ono.
20 Yombanu nakko Yisuyegi pelik meiya, Nigi panumele
keya sakwili niyegi pakeliweki yenge yerengke pelege luwe
yuke yolu, meiya.
21 Kapura Yisugu puwili mabuwiliyegi pelik yeiya to mela,
Anotogi ngagoragi kerewiya logo kiriwei mizi pilik puwili
negi panumele keya sakwili kani, yeiya.

22 Wok nakke Yisu yombanu ngezebokko waligeleyiwili

kiling wangleige tameneng meiya logo mogosa. Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Teni kai kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke kangweki, yeiya logo weik puwili kambela.

23 Puwili wangleige kaibekki ngalengale tagoneigeya Yisu weik iwek. Pi iwek kola wizigeya kebarek unatubabek kaibekke uli yongomo mizi logo weik wanglei kaibokko kolamiya logo wilak wizigeya puwili weik wanglei kiling yenge kaibekke kiliyaroweki mizi.

24 Tegi Yisugu waligeleyiwiligu pi waliya kelemiya logo pelik meiya, Kiriwagabek. Kiriwagabek. Teni weik kaiyaga niweki mizi. Pilik kisi legi Yisu yangalek meiya logo kebarekpek keya kaibektau ngalik yeiya logo kebarekpek weik yeik sawiya keya kaibektau weik yelakkelek wiziya.

25 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek ngelek kumulira nangki? Ini nogo iniyegi ngaigi langai purikki neyegi ngizi kumuli ono ma talik, yeiya. Keya puwili kozang puguragi pakelawekke puwili kazi miza keya lelengkira keya nakko nakyegi pelik meiya, Yombanubek talikpek logo kebarekpek keya kaibektau pugu kairagi kerewiya logo kiriwei mizi, meiya.

26 Pilik miza logo puwili wangleige ngalengale kuna logo waleleige puwili kanda lalu pangazuwagawekke ngabelak Kegesa meibekke wila wiya. Ngabelak pok Kalili kaibekka pangazuwage yolubek.

27 Yisu wangleiga yangalekta panga kaingimbekke luweziraige pura yombu yereng puraga nak wizilege. Yombubok kerewawili piyegi yenge yungke yolubek logo komozilik yolubek wizigeya pi yerengke ige yolu onobek, pi yombanu mosindaga yolubek.

28-29 Kang mabiyeng kerewabokko pi kebangkela yolu mizirikki wiyeke kang mabiyeng yombanuwili inge keya mele puguyeng sengyengko wigira wazamiya logo piyegi ngai yolu mizi. Kapura kerewabekki kozandago sengyeng ngela mela logo kerewabokko pi kurung yeikwekkebekke kiriwei kelemi kang mizi.

Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela kunibene meiya logo yombubokko Yisuyegi pakeli keya kemenak ngalizi kek kaiya logo pigi ingewerege ulu wala logo pelik meiya, Yisu, Anoto Yemizi Ngizi Lewege Panubekki Marekpek. Nugu neyegi nangaiyeng keleniweki mizi? Nogo niyegi nguk nei ne ngangang keleni nagani, meiya.

30 Pilik meiya logo Yisugu yombubekyegi pelik nguk meiya, Yeik nugura talik mei meiya, legi pugu pelik meiya to

mela, Yeik nogora Ngelekpek, meiya, purik kerewa kolokn-
gagonowili piyegi kiliya yabela legi.
31 Kerewa puwiligu Yisuyegi pelik mazeng keya nguk
meiya, Nugu teni yungu yenge yungke kambeli purikke
wezayeli nagani, meiya.

32 Lewak songono mereke pulogo wizilegebekke liyeng
kabe kolokngagono namek ngeragi ni yo keya to mizageya
koyilege.

Togo kerewawiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Nugu
teni liyeng puwiliyegi kiliya wezayele, meiya. Tegi Yisugu
puwili liyeng puwiliyegi kiliya wezayela.
33 Yisu pilik miza logo kerewawili yombubekyaga welagela
panga liyengwiliyegi kiliya logo liyengwili lelewe miza logo
lewakpekke nginda kanda wilekwekka yenge kaibekke kiliya
logo kaiyaga na.

34 Yombu liyengwiliyegi yaka ngai koyimawili yaka miza
puragi pakela logo puwili nginda kambela logo ngago
yaka miza puragira yongkambanu yereng yemaneyeng keya
songonoyeng keya yaweyengke yawe miziwiliyegi kozak yei
miza.
35 Togo yongkambanu ngago puragi kerewiyawili yaka
miza puragi pakeli kambela. Puwili Yisuyegi kanda pura
yombu yaka kerewawili piyaga welagela wezayelabok
lelewemek yeik wizigeya kagoriktik tiya logo Yisu kiling
mogosara wizilege pakela. Puwili pura pakela logo mabuwili
kazi panu miza, purik kozang yemanera kiling piyeng miza
purikki puwili iwaka kopong.
36 Togo yongkambanu yaka miza puragi pakela puwiligu
yongkambanu yaka miza puragi napakeli puwiliyegi
Yisugu miza logo yombu kerewawiligu kebangkela yolubek
yombiyangai wazamiya puragi kozak yeiya.

37 Togo yongkambanu panga Kegesa pulumengka pulogo
wawere ula puwili mabuwili kazi panu miza. Logo piliktikki
wiyeke puwiligu Yisu kangweki nguk meiya logo pelik meiya,
Kambele, meiya. Pilik kisi legi Yisu panga wangleige ngalege
yabela logo kangweki miza
38 kapura yombu yaka kerewawili piyaga welagela weza-
melabokko Yisuyegi pelik kozang nguk meiya, Ne ni kiling
kangweki, meiya.
39 Kapura Yisugu pi wezayomela logo pelik meiya, Yereng
ni makngezegirage kambele logo watabi wazono Anotogo
niyegi keleniya piyeng mabiyengki yongkambanuwiliyegi
kozak yeimo, meiya. Tegi pi Yisugu kai pura miziweki
kambela logo yongkambanu mabuwiliyegi i kangka kambe-

limowei Yisugu yaka wazono piyegi miza piyengki kozak yei kai kambela.

40 Pulaga Yisu weik pulumeng wiya logo ngereke kai kolamiyabekke pezuwaga wala uwei yowekke yongkambanu kolokngagono pi lewarikka wawere ulara yuke koyimawili wilikwilik miza logo piyegi ni weik lewa purik wazono, meiya.
41-42 Logo Yudawiligi i walek songonomakki ngai nak, yeikta Yaira meiyabek wiriya. Pi pongo kaibekke kanda Yisugi ingeyauge ulu wala logo pelik kozang nguk meiya, Negi yangomele ibengweki mizi legi ni ne kiling ngezangai i nogomakke kangweki koli, meiya. Kolomandikmolo pigi yango wamenamele keya kirisimasi meleyau keya ingenazikka neyaumele.
Togo Yisu kuna kapura yongkambanu kolokngagono piyegi yekezuwaga yengezuwage kelemi kopong pi yelakkelek kuna.
43 Keya yongkambanuwiliyaga yongok namele wok iwi walayeng weik yeik ono, kirisimasi meleyau keya ingenazikka neyau piyeng iwi walageya wizagomimelerau wiziya. Togo pi totawiliyegi king puguyeng mabiyeng yeik wezamela. Totawiligu yombiyangai wazamiyagi nobiyeng miza kapura nakkorau pi pangka wazamiyagi langai ono.
44 Yongok yakamolo yongkambanuwili kiling Yisuyegi kalika kiriwei kuna logo kagorik pugu yeke ngalege wakiyarikki pongo walemekka kuming kelemiya logo pigi iwi walibok weik nguk namizi yeik.
45 Pilik miza puwekke Yisu leng miza logo pelik nguk yeiya, Takko neyegi kuming keleniya, yeiya kapura puwili mabuwiligu yeik kisi, legi Pitago pelik meiya to mela, Kiriwagabek, yongkambanuwiligu ni yawereng keleni keya niyege panga yungke keleni purikku, meiya.
46 Kapura Yisugu pelik yeiya, Namele keya nakko kagorik nogorik melezikku ngaungaugu kuming kelemiya logo kozang nogobek neyaga namele keya nak yombiyangai wazamiweki welagela kandikki nogo iwaka kopong ne kai yagenda, yeiya.
47 Togo yongok pumologo pi Yisuyaga liwik mizagi ono purik weik iwaka, legi pi leli uli kanda Yisugi ingewerege pulogo ingeyau laliya logo yongkambanu mabuwiligi wirege puwiligu kerewiya koyigeya pugu kemegeme pugumekki kozak mei keya pugu Yisu kuming kelemiya ngizige Yisugu pi yombiyangai sa wazamiya puragi kozak meiya.
48 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik meiya, Yongokpanumele, nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni weik

yombiyangai wazaniya mena, ni wilek kang ngezege sara
kiling kambele, meiya.
49 Yisu ngoluk pura kaiyageya wizigeya yombu ngago
orowei nak Yaira ngaibekki imakka piyegi lewa logo
Yairayegi pelik meiya, Nigi yangomele yaka ibeng, legi
Kiriwagabek yeik ulak kambela nera wizi pani, meiya.
50 Kapura Yisugu ngago puragi kerewiya logo Yairayegi
pelik meiya, Ni kulili mizi nagani, ni neyegi yeik ngizi kumula
wizeimo. Pi ngereke yangalek meiya logo yombiyangai sagi
kani, meiya.
51-53 Pulaga Yisu yeke Yairagi imakke lewagelawekke pugu
yongkambanu yeke ige kolomandikmeleyegi wiyeke ingkeya
ngabik miziwiliyegi pakela logo pelik yeiya, Ingkisi wak,
kolomandikmele ibeng ono, pi yeik ngoluk iwek kola wiz-
inda, yeiya. Kapura puwiligu kolomandikmele ibeng purik
iwaka kopong puwili Yisuyegi songomeiya. Togo Yisugu
yongkambanu namele keya naktau pi kiling yeke kolo-
mandikmeleyegi yeke ige la nelegi, yeiya. Kapura Pita keya
Yowan keya Jems keya kolomandikmelegi panu keya man-
goyau miza logo puwili keke yeke ige liweki, yeiya.
54 Yisu yekelege kanda pugu kolomandikmelegi melezikka
weiya logo pelik meiya, Kolomandikmele, yangalek mei,
meiya
55 logo kung pugubek yenge yungke ngereke yorik pi weik
nguk namizi mabuwekke yangalekta. Tegi Yisugu puwiliyegi
pelik yeiya, Ngeragi nayeng pi nibene mani, yeiya.
56 Pilik miza logo kolomandikmelegi panu keya mangoyau
lelengkiririkki wiyeke Yisugu piyauyegi yawe kozang mabek
miza puragi nawiliyegi kozak yeiya nelegi, yeiya kapura
mabulaga koyimowei Anotogo yaka miza puragi wiyeke yeik
pugura yongolok meizo, yeiya.

9

1 Pulaga wok nakke Yisugu yombu ngezebokko
waligeleyi meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili
menalege ngago yeiya logo pugu puwili kerewawili
yongkambanuwiliyaga wezayeli keya yongkambanu
kemegeme nak nalangaimek kilingwili yombiyangai
wazayiweki kozanda keya pangkara yana.
2 Pilik miza logo pugu weik puwili ngago Anotogo
pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai pura yongkam-
banuwiliyegi kozak yei keya kemegemewili yombiyangai
wazayi kambelibene wezayela.
3 Keya pugu puwiliyegi ngago kiriwei mizagiyeng pelik
yeiya, Ini kambeli kapura watabi orowei kelemi kangki
nayendau wari nagani, yeik kambelizo. Ini lukungyeng wari

nagani, kik nayendau ma ngeragi nayendau wari nagani, ma
king nayendau ma kagorik yeke ngalege wakiyagi nariktau
wari nagani, yeik inugu wakiya mabiyeng kiling kambelizo.
Purik yongkambanu inugu i yolugi piyengkiwiligu iniyegi
waberek ngaigi keya iniyegi saweli mizagi.
4 Keya ini yereng narage lewa puwekke i yombanu ini iza
orowei kang puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura i
mabumakke koyi kanda kangki puwekke yereng pura wiya
logo kambelizo.
5 Keya tamizeige yongkambanu yereng naragewiligu
iniyegi, Ini lewa purik wazono mena teni kiling yoluweki
koli yei ono keya ngago wazono puragi kerewiya logo ya
puwiligiyengko wei ono puwekke purik mabura yereng pura
wiya wazamizo logo puwiliyaga mele inuguyeng kaigesizo
logo puwili Anotogo puwiliyegi wilik ono keya inugu ngereke
yereng purage puwiliyegi ngago wazonora kozak yeiweki
yogi ono purikki puwili iwaka si nangai kani, yeiya.
6 Puwili Yisu wezamiya logo puwili pulumeng wiya wiz-
igeya yerengyeng neing ngago wazono Kilisibekyegi langaira
kozak yei kambela keya yongkambanu kemegemeyeng kil-
ingwili yombiyangai wazayi kelemi kambela.

7 Togo King Ngai Elodo, panga Kalili ngabelakpekki ngaibek
Yisugu watabi pilik mizi piyengki kerewiyawekkerik pi
kangka pugubek Yisuyegi langai wiyalowei miza. Purik naw-
iligu Yisuyegi langai pilik kisa Yowan kaimelibek ngereke
ibendaga yangalekta wik yolu
8 kisa keya nawiligu kisarik Ilaya yombu ngagora Anotoy-
aga weiya logo kozak kaiya walaka Anotogo korikwek kiling
paka ngalege miza orowei kambelabok ngereke yo kisa keya
nawiligu kisarik yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kisa koka walaka ibengwiliyaga nak ngereke yan-
galekta wik yolu kisarikki wiyeke.
9 Elodo ngago pilik kisi piyengki kerewiyarikki wiyeke
pi Yisuyegi langai wiyalowei miza logo pelik kaiya, Yowan
yombu nogo koka kalokpek ngela logo ibembek kapura
yombu watabi pobiyeng mizi legi nogo kerewiyibek tak,
kaiya. Togo pi Yisuyegi pakeliweki miza.

10 Yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisugu
waligeleyi logo Aposolowili meiwili logo Yisugu ngago wa-
zonoragi yeiweki wezayela puwili yorik, puwiligu Yisuyegi
watabi mizayeng mabiyengki kozak meiya logo Yisu kiling
puwili ngezewili keke, yeke yereng yeikta Pesaita meirage
mereke kambela.

11 Kapura yongkambanu kolokngagonowiligu puwili
talege yolu miza purikki kerewiya wizigeya puwili Yisuyegi
kiriwei kambela. Kanda Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini
kayima purik wazono, yeiya logo puwiliyegi ngago wazono
Anotogo pigi ngaimekki ngai puragi langai pura kozak yeiya
keya yongkambanu kemegeme puwili yombiyangai wazayi
keleya.
12 Waleleige ibengke yokmek kiliyaweki merekewekke
yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau ngezebokko
waligeleyiwili Yisuyegi pelik meiya, Tonugu yolu pelemeng
kabelak ngeragi keya iyeng yeik lemeng mena yongkam-
banuwili kang wezayele logo puwili yereng mereke piyengka
ngeragi wei keya iwek kolagiyengki welibene, meiya.
13 Pilik kisi legi pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa
ngezego puwili ngeragi nagiyeng yani, yeiya logo puwiligu
pelik meiya to mela, Kapura teni ngeragi kolokngagono wara
ono, teni perek melenazik keya watabisi waliya neyau miza
logo mabiyeng wara yolu peyeng. Ma, teni yongkambanu
pewiligi ngeragi nayeng wei kangkirikki ni keli, meiya.
14 Yombu pulogo sangkelawili tausen melenazik tikinda
keya Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, In-
ugu yongkambanuwili yombu neyau keya meleyau tikinda
narikke mogosibene keleye, mena yeiya.
15 Yisugu waligeleyiwiligu pilik keleya logo yongkam-
banuwili pilik mogosa wazaya.

16 Pulaga Yisugu perek melenazik yaka piyeng wei keya
watabisi yaka piyaurau wei miza logo paka ngalege langai
pakela wizimowei Anotoyegi ngeragiyengki wazono meiya.
Pilik miza logo pura perekyeng sikila logo ngezebokko
waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu yongkambanuwili
mabuwili yani miza.
17 Puwili mabuwili na logo weik ngekyengko. Pulaga
Yisugu waligeleyiwili kik meleyau keya pongo inge nazikka
neyau piyengke ngeragi perekyeng keya watabisiyauga wale
wazono wiyayeng mereng miza.

18 Kang narage Yisu ngezebek waberek miza logo kan-
dorik pugu yombu ngezebokko waligeleyiwili pulogo koyi-
lege puwiliyegi pelik nguk yeiya, Yongkambanuwiligu neyegi
langai kozak kisirik puwiligu ne tak kisi, yeiya.
19 Logo puwiligu pelik meiya to mela, Yongkambanu naw-
iligu kisirik ni Yowan kaimelibek ibendaga yangalekta yo
kisi, kapura nawiligu kisirik ni Ilaya Anotogo paka ngalege
korikwek kiling wik miza orowei kambelabok ngereke yo
kisi keya nawiligu kisirik ni koka walaka yombu Anotoyaga

ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak ibendaga yan-
galekta yo kisi, meiya.
20 Pilik meiya logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nawiligu
pilik kumuli kapura inuwago sawiyarik ne tak, yeiya. Tegi
Pitago pelik meiya to mela, Ni Kilisi Anotogibek Mesiya An-
otogo yawe pigi teni Yudawili yaliya wazayagi pura miziweki
sawiyabek, meiya.

21 Pilik kai legi Yisugu puwiliyegi ngago kozanda yeiya
nawiliyegi puragi kozak yeiya nelegi logo Yudawiligi ngai-
wiligu puragi kerewiya logo sisik miza wizigeya nguk namizi
pi ula ne.
22 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yombanu paka
ngalega kayimabek nganganda yemane panu wagelagi kani
logo Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwiligu
neyegi kezanga nana logo ne nelagi logo ne ibeng wizigeya
kawiktikke waliyagi, kapura wok neyau wiziya logo wok
kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya.

23 Togo pugu puwili mabuwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige
ni yombanu nak neyegi sawelagi keli mabura ni keli korik
ni makngezegiwekkiragi kezanga mane logo wok mabiyeng
ngago nogoragi kerewiye keya negi wiyeke ibengkirikki
kulili onobok ne kiling kazing nogo kangmokko kunimo.
24 Purik yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki wik
yolugira kozang kebangkelibok pi Anotogi wiregerik ibeng
logo paka ngalege wik wizagomagi ono, kapura yombanu
neyegi ngizi panu kumula logo wilek kang pugubek neyegi
tiya manibok pi kemenak ibengki ono, paka ngalege wik
wizagomagi.
25 Keya tamizeige yombanu nak yawe king keya
watabiyeng weiyagi naragi wilek kang tiya mana logo pi
watabi ngabelakpekkiyeng mabiyengko kola logo pi ibeng
purik pi pongo Anotogo yolu onolege kaile wizagomagi logo
puwekke watabi pigi piyengko piyegi sawelagi ma yeik?
Yeikki kani. Piyengko piyegi sawelagi ono.
26 Tamizeige yombanu nak neyegi kendek mizi keya ngago
nogora yanagirikki kendek mizi purik mabura ne ngaiwak
nogorik keya ngaiwak Pebagirik keya ngaiwak angela walek-
wiligirikkke ngereke yo puwekke purik, ne yombanu paka
ngalega kayimabektau piyegi kazing mabilikmekke kendek
mizagi.
27 Kerewiyi. Nogo inuwayegi wameik panu yei, yongkam-
banu pelege yolu pewiliyaga nawili ngoluk mabilik wik
koyigeya Anotogo pigi ngaimekki wilek kangyengki ngairikki

pakelagi, yeiya.

28 Pilik yeiya logo Sonda nara keya wok nak miza logo
waleleige Yisugu Pita keya Yowan keya Jems iza logo pi kiling
paka lewakpekke waberek miziweki kambela.
29 Kanda pakalege pi waberek mizageyarik wiregawere
pugura nalik si lewa keya melewangka keya pugu wakiya
piyendau wilangka ngaiwaktikku kola miza.
30-31 Keya pi pulogo mabilik miza wizigeya yombu ye-
mane koka walaka koyima neyau paka ngalege ngaiwaktikka
lewagela logo kanda Yisu kiling ngagozakka mizi. Yombu
piyau Mose keya Ilaya. Puwili Yisu ngezebek Anotogo yawe
sawiyaragi kiriwei paka Yirusalem yerengke ibeng sa logo
pulaga paka ngalegi kangkiragi kozak keli.
32 Pita kiling pigi kewengkeyau iwek kola logo yangalekta
Yisugi ngaiwaktik keya yombu neyau Yisu kiling luwe koyi-
lege pakela.
33 Keya yombuyau yongo yabeleiga Pitago watabi yaka
pakela piyeng mabiyengki iwaka panu ono kopong pugu
Yisuyegi waze yeik pelik meiya, Kiriwagabek, teni pelege
yolu purik pangka panu kani, tonugu i menang yolugi neyau-
ganamak ngiziweki nigi namak keya Mosegi namak keya
Ilayagi namak, meiya.

34 Pi ngoluk pilik meiyageya tawizeige kozainumbek kanda
yokmek waliya logo morokki ngalege ngokmani yagenda
puwili kulili miza.
35 Kili narago paka kozainumbekka pelik kai, Pok negi
Marekpek nogo sawiyabek logo iniyegi wiyeke wezamelabek
kani pugu kai piyengki kerewiya logo kiriwei mizizo, kai.
36 Kilira ngagoluk si ngizige ngereke Yisu ngezebek keke
wizilege. Yisugu waligeleyiwiligu yaka pakela piyengki
yongkambanu namele keya nakyegi yaka lewagela puragi
mabuwekke songono nangezi nawiliyegirau kozak yeiya
ono.

37 Wok wanganebekke puwili lewakpekka kandorik pongo
kazingke Yisugu yongkambanu kolokngagono yoromaure
miza.
38 Yongkambanu wawere ula puwiliyaga yombu nakko
Yisuyegi pelik kek meiya, Kiriwagabek, negi marekpekyegi
pakeli, koli. Ni piyegi yalek mize, purik pi negi marek
wamenak panubek
39 logo kang nayeng kerewa nakko pi kebangkela yolu mizi
keya pi kerewabokko kelele kaibene kelemi, keya pi yomizo
keya wezameli mizi logo sibilakpek kiliraga lewa mizi. Pilik

miziyengko korik puguwek korowali panu keya kerewabek
mandikpekyaga kunagirikki kiyebuk mizi.
40 Nogo yombu nugu waligeleyiwiliyegi nguk yeiya,
puwiligu kerewabek welagela wezamelagi nobiyeng kapura
puwili pangka ono, meiya.
41 Pilik kai legi Yisugu pulogo koyawiliyegi pelik yeiya
to mela, Oyo, ini yongkambanu mabek pewekkewili wilek
kang inuguyeng pangka yolu ono keya ne mabiyeng pangka
mizagi langaibek purikki ini ngizi kumuli onowili kani,
legi ne iniyegi kiyebuk sende. Tek taliktikke ne ini kil-
ing yoluweki keya kuneng inuguyeng wageliweki? Pilik
yeiya logo mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Nigi
marekpek neyegi pelege miza orowei koli, meiya.
42 Mandikpek tawereige kerewabokko yomizora pongo
ngabelakke wezamela logo piyengka walibene kelemiya logo
kaile panu miza wala kapura Yisugu kerewabekyegi ngalik
meiya logo welagela koli meiya logo mandikpek yombiyan-
gai wazamiya wizigeya mangoyegi miza mana.
43 Yongkambanu mamok Anotogi kozang yemane panu
puragi pakela logo lelengkira. Yongkambanuwili watabi
Yisugu mizi piyeng mabiyengki kumula melageya koyigeya
Yisugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
44 Neyegi kerewiya logo nogo inuwayegi kozak yeiweki
mizi peragi keremareke mizi nagani. Puwili lelengkiri
kele kapura puwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek
yombu ne nelagiwiligi meleyengke niza yaniweki mereke
kani, yeiya.
45 Kapura ngago purago pilik kai purikki puwili iwaka ono.
Puwiligu weik iwaka nelegi Anotogo ngago pura puwiliyaga
liwik wiya. Togo puwili ngago puragi solorikki talik meiyagi
miza purikki keli kapura puwili kazi.

46 Wok nakke weik Yisugu waligeleyiwili ngezewiligi te-
pekke tak yeikta lewege miza legi kozak keli yongomo miza.
47 Yisugu iwaka puwiligu kumula yolu puragi keya puragi
wilik ono legi pi mandik songono yeikta yemane ono nak
miza logo piyegi saweliwei luwe wazamiya
48 logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Mandikpekyegi
pakeli. Yombanu nakko neyegi kelirikki weraga mandik
songono pilik pokyegi sawelibok mabura, pi neyegirau
saweli yagenda. Keya neyegi sawelibok pi mabilik Anoto
ne ngabelakpekke wezanelabokyegi saweli yagenda. Togo
inuwayaga pelik kaibok, ne yombu yeikta kiling onobek mizi
purikki wilik logo yombu nak kele yeik yemanera wei pani
kaibok, Anotogi wirege yeik yemanera kilimbek kani, yeiya.

49 Yowangu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek. Yombunak
yeik nugurage kerewawili welagela wezayelirikki tonugu
pakela. Pi teni kiling yongomo mizi onobek legi tonugu pilik
mizi nagani, meiya.
50 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya keya ngezebokko
waligeleyi puwiliyegirau pelik yeiya, Piyegi pilik mizi wak,
mei nagani, purik yombanu yawe tonuguragi ngai mizi
onobok teniyegi saweli yagenda kani, yeiya.

51 Teng Yisu paka Yirusalem yerengke ibeng logo Anotogo
paka ngalege miza orowei kangkira weik mereke purik pi
iwaka legi pi paka Yirusalem kangweki kumula logo weik
kambela. Togo pugu yombu ngagora orowei nawili were
wezayela.
52 Puwili ngabelak Sameriya meibekke yereng narage
kanda i iwek kolagimakki welagiwili.
53 Puwili were weli kambela kapura yongkambanu
Sameriyawiligu puwiliyegi pelik yeiya, A'a', inuwa yereng
tonuguraga yolu nagani, yeiya. Purik Yisu paka Yirusalem
yerengke kangkibek purikki puwiligu iwaka keya puwili
Yudawili keya yereng Yirusalem puragi kumbak miziwili
kopong.
54 Pilik kisi legi Yisugu waligeleyiyau, Jems keya Yowan
puragi kerewiya logo piyaugu Yisuyegi pelik meiya, Yemiz-
ibek, te yezi paka ngalegazikki ngago meiya logo yongkam-
banu Sameriya pewili ngora kelibene ngago meiweki mizi
peragi ni keli ma kiyebuk, meiya.
55 Kapura Yisu piyauyegi langai kowita logo ngalik yeiya.
56 Logo morok kang mabilik yereng narage iwek ngai kam-
bela.

57 Togo puwili kazingmekke tagoneige yombu nakko
Yisuyegi pelik meiya, Nugu kang wale kang piyeng
mabiyengke nerau niyegi sawela logo kiriwei kangkibek
kani, meiya.
58 Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Kerewiye, wataw-
ili yengelei mele inguriya piyengki yungke iwekwili keya
winak porora wei mizi puwili iyeng ngiza logo iwekwili, ka-
pura ne yombanu paka ngalega kayimabek yolumek yareksa
logo kumanagi nariktau onobek logo tamizeige ni ne kiling
kangki purik towa mabiyaugi yolugi nariktau ono. Tegi were
waberek kumula logo neyegi kiriwei koli, meiya.

59 Pilik miza logo Yisugu ngereke yombu nakyegi pelik
meiya, Neyegi saweli koli, meiya. Kapura pugu pelik meiya,
Yemizibek, ne niyegi sawelagi keli kapura ne were negi man-

gobekyegi ngai yolu wizigeya pi ibeng logo waliyi keya miza
logo purik ne niyegi sawelagi, meiya.
60 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, A'a', yombanu
ngago nogoragi kerewiyi ono puwili ibeng wezawiligu,
puwiligu yombanu ibengkiwili waliyi nangai, kapura niye-
girik yawe nugura yongkambanuwiliyegi ngago puwili An-
otogo puwiligu yolu puragi ngai wizeibene kelemi purik
puwili ngizi panu wik koyimagi puragi langai kozak yei kam-
belagira, meiya.
61 Keya ngereke yombu nakko Yisuyegi pelik meiya, Yem-
izibek, ne niyegi saweliweki keli kapura ne were yereng
nogorage negi ingembungangwiliyegi, Ne weik kang mena,
ini koyimi, yei kuni pei, meiya.
62 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Yombanu nak An-
otogi yawera miza logo pulaga kalike ngereke pugu wiza-
miya piyengki kumulibok neyegi pangka yawe mizagi langai
onobek, yeiya.

10

1 Pulaga Yemizibokko yombanu yombu neyauganak keya
meleyauwilirau iza logo puwili neyau neyau yawe pugura
miziweki wezayela. Puwili yereng Yisu ngezebokko kang-
weki mizi piyeng mabiyengke were kang wezayela.
2 Pugu puwili ngago kiriwei mizagi pelikyeng kiling weza-
yela, Watabi kolokngagono weik yaweyengke kuk wizinda
kapura watabi piyeng menalege wawiyagiwili keremungke
ono legi ini yaweleigi mangobekyegi waberek mizizo logo
pugu yaweleige ngeragi kuk piyeng menalege wawiyagi naw-
ilirau wezayelibene.
3 Ini ngeragiyeng wawiyi pilikwili mena, weik kambeli
keya nogo ini koloyakamandik songonowili kelik yombanu
kaile iniyegi ngangang keleyi keya kuneng yanagiwiliyegi
wezayeli purik nogo iwaka wizinda, legi yawe Anotogira yeik
mizi kambeli.
4 Keya ini king nayendau wari nagani ma kik kalok
watabiyeng kiling nagik ma inge kangyau wari nagani, ma
kazingmekke tagoneige yongkambanuwili yoromaure mizi
puwekke puwili kiling ngagogeya mizi nagani, yeik kambe-
lizo.
5 Keya ini i namakke yeke ige kang puwekke purik mabura
were yongkambanu i pumakke yoluwiliyegi pelik yeizo,
Wilek kang inuwagiyeng ngezege sara koyimiweki, yeiya
logo Anotogi ngago wazonora yanizo.
6 Tamizeige yombu wilek kang ngezege saragi kelibek i
pumakke wizilege purik wilek kang pugubek ngezege sara

weiyagi. Kapura tamizeige pilik naktau ono purik mabura
ngago ngezege saragi pura ngereke ni makngezeyegi yogi.
7 Keya i mabumakke yolu keya ngeragi keya kai i pumakki
mangobokko ini niweki yani piyengka ni mizizo. Purik
yombu yawe mizibek yawe pugu miziragi wiyeke kanga
maniyeng wei purik pangka. Tegi ini yongkambanu i
pumakkiwiliyegi yawe yemane yani miza logo i namakka
namakki wei mizi nagani. A'a', i mabumakke panu koyimizo.

8 Ini yereng narage kanda yerendagewiligu, koli keleya
logo ini iza orowei i puwiligiyengke yolu puwekke purik
mabura puwili kiling kandarik puwiligu ngeragi inigi ingew-
erege wiyi piyeng nizo.
9 Keya yereng purage kemegeme puwili yombiyangai
wazayizo. Keya yongkambanuwiliyegi pelik yeizo, Mabek
wokpekke Anotogo weik pigi ngaimekki ngai wiziga kiliyi-
weki koli logo Anotogo iniyegi ngaiweki kelemizo, yeizo.
10 Kapura ini yereng narage kanda yereng puragewili
iniyegi koli keleyi ono puwekke purik mabura yereng puragi
kazing kawaktaga koyimowei pelik yeizo,
11 Teni iniyaga mele tonuguyeng kaigesi, purik Anotogo
iniyegi wilik ono kopong. Teni weik ini wezayi kapura ku-
mula, Anotogo pigi ngaimekki ngai pura yaka iniyegi mereke
wiriya kapura ini weik kezanga mani, yeizo.
12 Nogo iniyegi ngizi panu kozak yei, Wok kalike Anotogo
ngagozak mizagibekke purik yongkambanu yereng Sorong
meiraga koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang
weiyagi kapura yongkambanu yereng puraga iniyegi koli ke-
leyi ono puwili keya ngago inuguragi kerewiya logo wei ono
puwili wokpokko ngangang yemane panu weiyagi, yeiya.

13 Pulaga Yisugu yereng ulogo ngezebokko Anotogo keke
miziyeng kolokngagono kozang mizayengke pelik ngalik kai,
Yomono. Wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke ini
Yuda yongkambanu yereng Korasin meirage yolu puwiliyegi
ngangang yemane panura lewagi, keya ini Yuda yongkam-
banu yereng Pesaita meirage yolu puwiliyegirau ngangang
yemane panura lewagi. Purik nogo Anotogo keke miziyeng
yereng inuguyauge miza kapura ini neyegi saweli ono. Ka-
pura tamizeige nogo Anotogo keke mizi yereng inuguyauge
miza piyeng panga Taya keya Sairong Yuda onowiligu yereng
yoluyauge miza kesak yongkambanu yereng piyaugiwiligu
yaka kaile puwiligiyengke nguk namizi kuneng miza logo
kaile puwiligiyengka kowita logo wilek kang puwiligiyeng
neyegi saweli kak.
14 Logo wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke purik

yongkambanu yereng Taya keya Sairongyauge koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi kapura ini kele ngangang yemane panu weiyagi kani.

15 Yomono. Ini yongkambanu yereng Kapaneyam meiragawili, ini paka ngalegi kangki purikki kumuli ma talik? A'a', yeik. Inugu ngago nogoragi kerewiyarik kolokngagono kapura neyegi saweli ono, legi ini pongo yereng yezi kusagi onozik ngori purage yomizora wezayelagiwili kani, kaiya.

16 Pilik kaiya logo Yisugu yombanu meleyau keya pongo ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago nararau pelik yeiya, Namele keya nak ngago inuguyengki kerewiya logo wei mologabok ngago nogoyengkirau kerewiya logo wei yagenda. Kapura namele keya nak iniyegi kezanga yani mologabok neyegirau kezanga nani yagenda kani, keya namele keya nak neyegi kezanga nani mologabok ne wezanelabokyegirau kezanga mani yagenda kani, yeiya. Yisugu pilik yeiya logo puwili yawe pugura miziweki wezayela.

17 Puwili pilik mizi kambela logo wok nakke yombu Yisugu wezayelawili yo kayimarik wilikwilikmokko kola. Togo puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, tonugu Anotogo keke miziyeng kolokngagono miza keya kerewawilirau tonugu puwiliyegi yeik nuguragi ngane yeiyawekke puwiligu tonugu ngalik yeirikki kerewiya logo yongkambanuwiliyaga welagela kang, meiya.

18 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ma, inugu pilik miza, purik Sadang kerewawiligi ngaibek paka ngalega pongo ngabelakki lang wezarik kawiye walirikki nogo pakela, logo purikku Sadangki kozanda weik yeik purikki walimizi yagenda.

19 Kerewiyi. Nogo ini kozang nogobek yana logo kozang nogorago mizagewiyege kemale Kuluwekmek limiti purik mabura ini ibengki ono, ma kozangaingmek limiti purik mabura korik inuguyendau waragi ono. Teniyegi ngai mizibek, Sadang, kozang panu kapura kozang nogo yani pura Sadangki kozandaga lewegera logo watabi nayengkorau ini ngangang yanagi ono.

20 Nogo ini kozanda yani logo kerewawili inugu yeiragi kerewiyi purikki ini wilik kele kapura Anotogo yaka yeik inuguyeng kapiya paka ngalegerikke lende miza purikki kele wilik yemane mizizo, yeiya.

21 Mabuwekke Yisu Kung Walekpokko kelemiya logo wilikwilikmokko kola logo Anotoyegi pelik meiya, O Peba, ni ngilumbek keya ngabelakpekki Ngai Yemizibek, nogo

niyegi wazono nei, purik nugu yongkambanu iwaka ku-
muli keya kangka yemaneyeng kiling kumuli puwiliyegi
wameik ngiziyeng waligeleyi ono kapura nugu yongkam-
banu neyegi yeik ngizi kumuli koloyakamandik songonowili
kelik puwiliyegi piyeng waligeleyi, Ei, Peba, pera kumuli
nugura keya keli ni makngezegirago legi nogo yeik nugura
yongolok mei, meiya.
22 Yisugu Anotoyegi pilik meiya logo pugu yongkambanu
koyilegewiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobokko ulogo watabi
mabiyeng neyegi nana. Nakko neyegi ngizi panu iwaka ono,
kapura ne negi Mangobekki Marekpek legi negi Mangobek
ngezebek kele neyegi iwaka, keya nakkorau negi Mangob-
ekyegi ngizi panu iwaka ono kapura ne Koyambokko kele
piyegi iwaka, keya yongkambanu Koyambokko Mangoyegi
langai waligeleyiweki mizi puwili kele negi Mangobekyegi
iwaka, yeiya.
23 Pulaga Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi langai
kowita logo puwiliyegi keke kozak yeiya, Ini watabi inugu
pakela piyengki pakelirikki wiyeke ini wilikwilik mizagirikki
kai.
24 Purik yombanu koka Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kisawili keya King Ngai koka walakawili watabi nogo
mabek mizi wizigeya inugu pakeli piyengki pakelagiweki
miza kapura puwili pakela ono, keya mabek nogo kai logo
inugu kerewiyi piyeng kerewiyagiweki miza kapura puwili
kerewiya ono, yeiya.

25 Pilik miza logo kalike yombu loyengki wazono iwaka
nak kanda Yisugi ngago lewayeng yang kelemiweki pelik
meiya, Kiriwagabek, talik miza logo ne paka ngalege wik
wizagomagira weiyagi, meiya.
26 Pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu
Mosegi loyengki kapiyarikke lende miza piyeng meiwekke
ngago piyengko kairik talik, meiya.
27 Yombanubokko pelik meiya to mela, Mosegi loyengko
Anotoyegi langai pelik kai, Ni Anoto nigi Ngai Yemizibekyegi
wilek kang nugubek mabokko ngizi panu kelimo, keya
piyegi kozang nugura mabura manimo, keya wizimowei
kangka nugubokko piyegi wilibek kumuli mizimo, keya ni
makngezego ni makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabi-
lik kelimo, kai, meiya.
28 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Nugu kaiya yo meli
pura wameik ngizi panura kani, wik wizagomagiweki ngago
piyengki kiriwei mizimo, meiya.
29 Pugu puragi kumula kapura yombu loyengki wazono
iwakabok pi yongkambanuwiligi wirege yombiyangaibek

miziweki keli legi pi Yisuyegi nguk meiya, Ne makngezeyegi keli mabilik nakyegirau keliweki kaibok takyegi, meiya.

30 Pilik nguk mei legi Yisugu ngago saweliwei nara pelik meiya to mela, Yombu Yuda nak Yirusalem yerengka pongo Yeriko kandobela kapura yombanu ngowei nawiligu kanda watabi puguyeng ngoweiweki ula logo pongo kazingke wezamiya, logo yombubok ibengweki mizi.

31 Togo tek nangezi miza wizigeya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene mizi nak kazing pumok neing kazing libu wiriya logo pugu yombu ibengweki mizibekyegi wirebek kelemiya logo mabilik wizi pani miza logo pi nazuwaga neing kuna.

32 Keya ngereke yombu Anotogi i walekmakki yawe mizi Lebigi ngaimekka naktau kazing mabumek neing wiriya logo yombubekyegi wirebek kelemiya logo pirau mabilik wizi pani miziwei nazuwaga neing kuna.

33 Kapura yombu Yudawiligu kiyebuk miziwiliyagabek ngabelak Sameriyabekka nak kazing libu wiriya logo yombu ibengweki mizibek wizilege pakelawekke ya puguraga piyegi yalek panu miza.

34 Tegi pi panga mereke piyegi kanda lamita piyengke kai waimbek kubula mani keya welibek mela logo wizingyeng tariya wazamiya. Pi pilik miza logo panga liyeng tongki pugumekke ngalege yombanubek mogosa wazamiya logo miza orowei i yongkambanu nalaga lewawili pura iwek mizimakke wezamiya logo pulogo waberek ngai wiziya.

35 Wangane pura yombu Sameriyabokko yombu i pumakke ngaibek king wok neyaugi ngane yawe miza logo wei piyengki pangkayeng mana logo piyegi pelik meiya, Pobokyegi waberek ngai wizeimo. Ne kazing pemek neing ngereke yo puwekke nugu pigi wiyeke nayendau wezamelageya wiziya mabura piyeng nogo kanga nanagine, meiya.

36 Yisugu pura pilik meiya logo yombu loyengki wazono iwakabekyegi pelik meiya, Nugu kumularik talik, yombu neyauganak puwiliyaga takko nakyegirau keli mabilik pi ngezebekyegirau mabilik kela, meiya.

37 Tegi pugu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yombu ngoweiwiligu ulabekyegi yalek mizabok, meiya. Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Wameik. Mabilik mizi mangine kambele, meiya.

38 Pulaga Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili kelemi kanda yereng naraga kiliya logo yongok pulogo yolu namele yeik pugura Mata meiyamele Yisugi ngeragi kaimiziweki Yisu i pugumakke yeke ige miza orowei yabela.

39 Matagi sakmele yeikta Maliya meiyamele Yemizibekke
ngezege mogosa wizimowei ngago wazono puguyengki
kerewiya wiziya.
40 Kapura Matago ngeragi kaimizagiyeng kolokn-
gagonorikki pakela logo kangka ngelek ngelek kumula
meli. Tegi pi kanda Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, nugu
peragi kumule, negi sakmologo yawe ngeragi mizagi pera ne
nana logo ne yawe kolokngagono. Piyegi meiya logo neyegi
saweliweki mei, meiya.
41 Kapura Yisugu Matayegi pelik meiya to mela, Mata, O
Mata, yawe kolokngagono piyengki ni wilek kuneng keya
wilek ngelek kumula meli purikki nogo pakela
42 kapura yawe wamenaragi ni ngoluk kumuli ono logo
pura ngago nogora kerewiyagira. Maliya watabi pangka
piyeng miziweki weiya legi nakkorau watabi wazono piyeng
piyaga mongonagi ono, meiya.

11

1 Kang narage Yisu nalege waberek mizageya wiziya. Pi
waberek miza logo yombu ngezebokko waligeleyiwiliyaga
nakko piyegi pelik meiya, Yemizibek, nugu teniyegi waberek
mizagimekki waligeleye, mabilik Yowan kaimelibokko
yombu pugu waligeleyawiliyegi waligeleya pilik meiya.
2 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini waberek mizi puwekke
inugu Anotoyegi waberek mizagimek pobilik,

O Peba, niyegi kazing korowali nayendau ono, legi teni
wizageya koyi kambelimok mamok yeik nugura yon-
golok meiweki. Yongkambanu mamok panga nigi
ngaimekki yungke kiliya logo nugu ngaiweki wiriy-
ibene keleye.

3 Wok mabiyeng wok nakki pangka ngeragi nagi piyeng teni
yane.
4 Nugu kaile tonugu miza piyeng tumula logo keremareke
wezamele, purik tenirau kaile nawiligu teniyegi keleya
piyendau tumula logo weik keremareke wezamela. Watabi
teni yang keleyagi piyengko mizagewiyege teni kaile mizi-
weki keleya nagani. Inugu Anotoyegi pilik meizo, yeiya.
5-6 Pilik yeiya logo puwiliyegi ngago saweliwei nara pe-
lik yeiya, Tamizeige nigi ingembu nak kusa libuge kazing
koweigemek neing niyegi kayima logo ni ngeragiyengki yeik
purik mabura ni panga nigi ingembu nakki imakke ku-
nagi logo piyegi pelik nguk meiyagi, Nana, towagi ingembu
koweiga lewabek panga i nogomakke yagasi yolu kapura ne
ngeragi pi managiyengki yeik legi nugu ngeragi nayeng nane,
meiyagi.

7 Kapura yeke igabokko pelik kaiya yo melagi, Nugu ne yawe
yemane nani nagani. Kandik yaka waliya keya ne iyakong
weik iwek koyinda. Togo ne yangalek meiya logo watabiyen-
dau ni weiya nanagi ono, pugu pilik neiyagi.
8 Togo purik talik mizagi? Nogo iniyegi kozak yeiweki, Pugu-
rau ni ngeragiyeng weiya naniweki yangalek meiyagi ono,
pi nigi ingembubek kele kapura. Kapura tamizeige nugu
mawiyarekka nguk mei mizageya puwekkerik pi yangalek
meiya logo pugu nugu nguk kai piyeng mabiyeng nanagi.
9 Pilik tegi tamizeige ni Anotoyegi waberek mizi puwekke
purik mabura mawiyarekka nguk mei purik Anotogo nanagi,
keya ni piyegi welageya purik mabura ni piyegi yolok ngelagi,
keya kang pugurikke ngago mei mizageya purik mabura
pugu kerewiya logo koli neiyagi.
10 Purik Anotoyegi nguk mei mologabok watabi pugu nguk
mei piyeng weik wei penanging keya piyegi weli mologabok
purik piyegi yolok ngeli penanging, keya kang pugurikke
ngago mei mizi mologabok purik Anotogo kerewiya logo
weik koli mei penanging.
11 Tamizeige ini mandikki mangowiliyaga nakki marekpokko
niyegi kobulemek niweki nguk nei puwekke purik nugu nigi
marekpek kemale Kuluwekmek niweki managi ma yeik?
A'a', yeik.
12 Ma pugu niyegi winak talek ngekpek niweki nguk nei
purik nugu nigi marekpek kozangaingmek niweki managi
ma yeik? A'a', yeik.
13 Ini yombanuwili kaile mizi kele kapura inugu inigi
mareknganggwili ngeragi keya watabi wazono piyengka yani
miziwili. Mena, Anoto inigi Mango paka ngalege kaile nayen-
dau mizi onobekyegi inugu nguk mei piyeng pugu yanagi,
ma yeik? Ei, keya pugu lewege narik yanagi. Yongkambanu
Anotoyegi pigi Kung Walekpekki nguk mei puwili Anotogo
yanagi logo puwili weiyagi. Yisugu pilik ngago piyeng pugu
waligeleyiwiliyegi yeiya.

14 Togo kerewa kiligawere waliyibek yombanubekki
yenge yungke kiliya kopong yombanubek ngago kaiyagirik
pangka ono, ngagoluk yolu kapura Yisugu kerewabek
yombanubekyaga welagela wezamela mabuwekke
yombanubek weik ngago kai. Yongkambanu wawere ulamek
mamok pakela logo lelengkira.
15 Kapura puwiliyaga nawiligu pelik kisi, Talik miza logo
pek kerewawili welagela wezayeli? Takko pi kozang mani?
Kerewawiligi ngaibek Sadang, yeik pigi nara Piyesebu, logo
pugu pok kerewawili welagela wezayeliweki kozang mani

kani, kisi.
16 Keya nawili kozang pugubek yang kelemiyagi keliwili
piyegi Anotogo keke mizi paka ngilumbekka nara mizibene
nguk meiya logo puwili iwakaweki.
17 Kapura Yisu kangka puwiligiyengki iwaka legi pugu
ngago saweliwei nara pelik yeiya, Tamizeige Kapmanwili
ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik kozang koy-
agi ono logo kawiyegi. Ma tamizeige yombu nak ibuwili
ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik sanga miza logo
nawili narikke miza melagi.
18 Kazing mabilikmekke tamizeige Sadangko ngaiwili
ngezewiligi tepekke ngai keli purik Sadangki ngaimek
kozang wizei penangai ono, yeikki. Inuwago ne Sadangko
kozang pugubek nana logo nogo kerewawili welagela
wezayeli kisi.
19 Kapura tamizeige ne kerewawili kozang Sadangki-
rago welagela wezayeli kesak iniyegi kiriweiwilirau kozang
Sadangkirago kerewawili welagela wezayeli. Togo in-
uwayegi kiriweiwili kerewa welagela wezayeli puwiligu
ngago inuwagira ngaigu kisi mizi.
20 Sadangko ne kozang nana ono, pilik segeya Anotogo ne
kozang pugura nana logo nogo kerewawili welagela wezayeli
logo purikku walimizi purik Anotogo pigi ngaimekki ngai
pura iniyegi weik kanda ngai wizinda, yeiya.

21 Keya ngereke Yisugu kazing pemekke saweliwei ngeze-
bekki kozang panu puragi langai pelik yeiya, Yombanu ngai
yemane nak lei keya wizang puguyeng kiling ngai yolu
puwekke purik i pugumak keya watabi pigi pulogo piyeng
yombiyangai wiziyagi.
22 Kapura yombu ngai yemane panubokko piyegi ngai
yaroya logo piyegi lewege miza logo puwekke purik pugu
watabiyengki mangobekki lei keya wizang piyeng wageliwei
kangki keya watabi pugu ngoweiya piyeng sanga mizagi.
Togo purikku kai purik Sadang kozang kapura ne kozang
panu kani, logo nogo pangka Sadangki kerewawili welagela
wezayelagi.
23 Togo yongkambanu namele keya nak ne kiling sawela
ono purik pi neyegi ngai mizi yagenda, keya namele keya
nakko yongkambanuwili menalege wawere keleya nowiyi
ono purik pugu puwili kazi kambeli keleyi yagenda, yeiya.

24 Keya ngereke Yisugu ngago saweliwei nara pelik yeiya,
kerewabek yombanu nakki yenge yungka nakko welagela
wezameliwekkerik pi paka yengelei ngezege pi yolugilege
pakeliwei kang. Pi yolugi narik yolok ngela ono purik pi

ngezebokko ngezebekyegi pelik mei, Ne ya ne makngezego
ulogo wizamiya logo kayima puragi ngereke toweki, mei.
25 Togo pi kandobela logo tapakeleige pura yombanu yak-
abokki yenge yungkera watabi nayendau ono wizilege.
26 Pi morik kerewa korowali panu melenazik keya
nazikka neyauwili iza wara logo puwili mabuwili kanda
yombanubekki yenge yungke kiliya logo pulogo koyima.
Togo yombanubok koka kaile wiziya kapura mabek weik pi
kaile panu yolu. Togo purikku kai pura Yemizibek yombanu
nakki yenge yaga yolu ono purik mabura Sadang ngereke
yolugiweki yogi, yeiya.

27 Yisu pura kozak kairaige pura yongok namologo
yongkambanu lembekka piyegi ngalizi pelik mei, Nigi panu,
ni wazaniya logo yebili nanamolo, wilik kagowing mizimele,
meiya.
28 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, Purik kele ka-
pura yongkambanu Anotogi ngagoragi kerewiya logo kiriwei
miziwili wilik kagowing yemane panu miziwili kani, meiya.

29 Yongkambanu nawilirau Yisuyegi pakeliweki kayima.
Yisu yongkambanu kolokngagono wawere ulageya koyaw-
iligi tepekke luweza logo pelik kaiya, Yongkambanu mabek
peragewili kaile panuwili. Puwiligu neyegi kisirik pelik,
Teniyegi Anotogo keke mizi nara waligeleye logo ni An-
otoyaga kayimabek purik teni kimeike pakeliweki, kisi ka-
pura nogorau Anotogo wik keke mizi nara ini pakelibene
waligeleyagi ono, purik ulogo Anotogo keke mizi kozang nara
yombu Yona meibekyegi kimeike miza legi.
30 Logo pugu keke miza pura pelik, koka walaka Yona
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyabek watabisi ye-
manemokko nguk tiya logo wok neyau watabisi yemane-
mekki yungke wiziya logo pulaga wok kalikebekke watabisi
yemanemokko kungiza mela logo Yona ngereke wik wiz-
agoma. Pilik miza purikku yongkambanu yereng Ninibe
meiragawiliyegi Anotogo Yona puwiliyegi wezamela purikki
waligeleya. Togo kazing mabilikmekke watabi Anotogo
neyegi mizagi piyengko ini yongkambanu mabek perage
pewiliyegi Anotogo ne yombanu paka ngalega kayimabek
iniyegi wezanela purikki waligeleyagi.
31-32 Wok kalike panu Anotogo yongkambanuwili ngagozak
keleyagibokko yongkambanu mabuwili yangalek meiya logo
Ninibe yongkambanu Yuda onowiligu ini yongkambanu
Yuda mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi, Ini kaile miza
wiziga ini ngangang mizagi, purik teni Yonagi ngago Anotoy-
agaragi kerewiya logo kaile tonuguyengka kowita kapura

ini yombu Yonayaga ngalegebokki ngago Anotoyagaragi
kerewiya ono kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi. Keya
wok kalike panu Anotogo ngagozak keleyagibokko purik
yongok Kuwin Ngai yongkambanu Yuda ono ngabelak lewe
Saut Siba meibekkawiliyegi koka walaka ngai wiziyamologo
ini yongkambanu Yuda ono mabek perage pewiliyegi pelik
yeiyagi, Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik
ne King Ngai Solomongu ngago iwaka wazono puguyeng
kozak kairikki kerewiyiweki koweige kambela kapura ini
yombu Solomonyaga ngalege inuwa kiling wizagomabokko
ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki kerewiya ono
kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi, yeiya.

33 Yisugu yeke langak pelik yeiya, Nakko lang nak langiya
logo kaimirage yenge yungke liwik wiyagi ono ma kawiktikke
yenge yungke liwik wiyagi ono, pilik segeya paka lalektage
ngalege kimeike wiya wiziga yeke imak lambekki ngaiwak-
tikku kola wizibene logo yongkambanu ige lewawiligu lam-
bekki ngaiwaktikki pakelibene.
34 Wire nuguyau korik nuguwekki lambek. Wire piyaugu
kazing nigi yoklongko wei mizi yo keya to mizagimek walige-
leni. Kazing mabilikmekke wilek kang nugubokko kazing ni
wiziyagimek waligeleniweki Yisugi wilangkarik nigi yungke
wiriyi pani kelemi. Tamizeige wilek kang nugubek pangka
purik kazing nugu yolu pumok pangka. Kapura tamizeige
wilek kang nugubek kaile purik korik nuguwek mabuwek
kusabanurikku kola logo kazing nugu yolumek kaile.
35 Tegi ni ni makngezego waberek ngai panu, nugurik nigi
yungkerik wilangka yolu nobiyeng miza kapura nigi yungk-
erik kusabanu yolu nelegi.
36 Tamizeige wilek kang nugubek mabok wilangkarikku
kola keya kusabanu nangezirau ono purik mabura Anotoy-
aga yawe kozang nara nugu ne kimeike pakelibene niyegi
wiriyagi ono, yeiya.

37 Yisu ngagoyeng kozak kaiyageya wizigeya yombu Palisi
nakko Yisu pi kiling ngeragi niweki ngago meiya wiziga pi
yeke ige yabela logo ngeragi niweki mogosa.
38 Yisu ngeragi nagine were kaigesa logo ngeragi ni
onorikki Palisibokko pakela logo pi lebuk miza mela.
Purik Yisu Palisiwiligi kazing waberek kaigesa logo ngeragi
nimekki kiriwei mizi ono kopong.
39 Yisu Palisibokko kumula piyengki iwaka legi piyegi pelik
meiya, Inugu mizira kak keya pelengyengki ngalegemek keke
kaigesi kapura yenge yungke sipengyeng kaigesi ono pilik
mizi. Purik ini Palisiwili korik yeik yeke ngalege piyeng keke

kaigesi kapura yenge wilek kang inuguyeng kazing kerezi
mizi keya kaile mizi piyengko wilak panu kani.
40 Ini Palisiwili yombanu kangka yeikwili. Anoto korik
inuguyeng keremizabok mabilik yenge wilek kang inuguyen-
dau keremiza purik ini iwaka ma yeik? Pugu mabiyau
keremiza legi mabiyau kaigesagirikki kai.
41 Yenge wilek kang inuguyeng kaigesa logo puwekkerik
yongkambanu watabiyengki yeik puwiliyegi ini yalek ke-
lagi logo watabi inigi piyengka yanagi logo nawiligu ini
weik yenge wilek kang inuguyengka yeke korik inuguyendau
kaigesarikki pakelagi.
42 Kapura ini Palisiwili yomono, ini waberek panu purik
kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi legi. Purik ini panga
yawega ngeragi inuguyeng mabiyeng wawiyi puwekke purik
waberek sanga miza logo limak meleyau keremizi logo narik
Anotoyegi waberek panu mani miziwili. Purik pangka ka-
pura ini kazing Anotogi yemane panumek yomizora weza-
meli, purik pelik, ini kazing yongkambanuwiliyegi pangka
mizi pumok keya kazing Anotoyegi keli pumok mizi onowili
kani. Pilik legi kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi,
yeiya.
43 Ini Palisiwili yomono, ini waberek panu purik kalike
Anotogo iniyegi ngangang yanagi legi. Purik ini yombanu
kiligang neyau lewawili keya ini i walek songonomakke
mogosiyengke paka orozarikke mogosi purikki keli panuwili
keya pundikke yongkambanuwiligu mamokki wirege iniyegi
yemanebek wangane keya pilik yei piyengki ini keli panuwili
kani. Pilik legi kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi.
44 Ei, nganganda iniyegi yuke yolu. Ini yengebekke yungke
kawik yombanu waliyarikki ngalengale yongkambanuwili
lusuweiwili ngabelak yeiktik nobiyeng wei yongomo mizi
piyeng kelikwili. Logo purik pelik, yenge inigi yungkeyeng
korowali kapura yongkambanu yeikwili purikki lusuwei
kopong puwili inuwago lo keremizi piyengki kiriwei mizi,
yeiya.
45 Pilik yeiya logo yombu Mosegi loyengki wazono iwakaw-
iliyaga nakko Yisuyegi pelik meiya, Kiriwaga, nugu pilik kai
purago teni Mosegi lo piyengki waligeleyiwiliyegirau ngago
korowali nara yowa yo meli yagenda kani, meiya.
46 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Ini waligeleyi
Mosegi lo piyengkiwili inirau waberek panu purik kalike
Anotogo iniyegirau ngangang yanagi kani. Purik inugu
yongkambanuwili lo kolokngagono yani logo weik watabi
kuneng talik miza logo waragi miza piyeng kelik kapura
inuwa ngezerau yongkambanuwiliyegi sawela logo Anotogo

puwiligu miziweki keli piyengkirau kozak yei ono legi Anotogo inirau ngangang yanagi.

47-48 Ini Mosegi lo piyengki waligeleyiwili waberek ngai panu. Purik kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi. Purik inuwa inuwagi yelibungang koka walaka yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yela puwiligi yombu longyengke yengelei simengyengkayeng keremiza keya yengelei kabu wazonoyengka wiya logo ngokmana wiya wiziga inuwago pilik mizi purikku kazing korowali inuwagi yelibungang kokawiligu pilik miza pumok pangka nobiyeng mizi legi ini nganganda weiyagi.

49 Koka walaka Anoto, watabi kalike mizagiyeng mabiyengki iwakabokko pelik kaiya, Nogo yombanu ngago kalike mizagiyeng kozak kisiwili keya yombu ngago nogora kozak kisi Aposolowili meiwili yombanuwiliyegi wezayelagi kapura puwiligu yombanu wezayelawiliyaga nawili ngangang yanagi keya nawili yela logo ibengki, kaiya. Ngago pura kozak kaiya mabilik ngizi lewagela.

50-51 Koka solo panuwekka kai kayimeige yokopekke perik inigi yelibungang kokawiligu Anotogo wezayela puwili mabuwili yela. Solo panu ulabek Abele keya piyaga uli kayimeige Sakaraya i walek yemanemakka alataragi keya walek panumakkirau tepekke ula kapura ini kele weik mazenda kaile ngalege panu narik miziweki mereke logo purik ini weik ne neliweki mizi, legi purikki wiyeke ini yongkambanu perage puwili ngangang inugura keya inigi yelibungang kokawiligi purarau ini kemenak weiyagi.

52 Ini Mosegi loragi waligeleyiwili waberek panu, purik kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi. Purik ini Anotogi ngago wameik Kapiya Walektikke kazing yombanu yaliya wazayagi pumokki langai kozak kai puragi ini ngizi kumulagirikki kiyebuk kopong yongkambanuwiligu kerewiya nelegi inugu kozak yeiya ono. Keya ini makngezego iwaka sarik kokowa lewengke kopong ini makngezerau nogo ngago wameik kozak kai pura wei ono logo yongkambanu wameikta weiweki miziwiligi kazingmek inugu waliyi legi ini waligeleyi Mosegi loragawili ngangang yemane weiyagi.

53 Yisugu puwiliyegi ngago piyeng yeiyarikki wiyeke puwili sisik yemane miza logo puwili piyegi kiriwei i pumak wiya logo yenge yerengke welagela kula. Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwili ngago ngaigu nayeng Yisuyaga kerewiyagi nobiyeng watabi kolokngagonoyengki nguk mei keya mizarik yawe yemane panu miza.

54 Puwili ngago korowali pi ngagozak kelemiyagi nara kili
puguraga kaiyagi nobiyeng, puwili puragi ngai yuke panu
koya.

12

1 Pilik mizageya koyarik yongkambanu kolokngagono
puwili kiling menalege wawere ulageya koyawili tektek tiya
wizigeya kang tamekke yaung tiyagi miza logo nakko nak
ingeyengko momane mei kang keya mizi. Pewekke Yisugu
puwiliyegi ngago yana kapura were pugu yombu ngeze-
bokko waligeleyiwiliyegi ngago nara pelik yeiya, Yombanu
Palisiwili meiwiligi ngeragi Yis meirikki yaweragi kani ini
ngai waberek panu koyi kunizo. Palisiwili yombanu kili-
gang neyau lewawili kani, purik puwili Anotogi loyeng kaz-
ing kokowa lewengke langai iwaka kopong puwiligu ngaigu
pelik kisi, Teni Anotoyegi yawe miziweki, kisi kapura kaz-
ing puwiligu miziyeng kaile kani, waberek panu. Kazing
puwiligu mizi pumok ngeragi yisrik kelik. Purik perek
keremiziwekkerik yis songono narik palewarik kiling nge-
laming wiya puwekke purik perek yemane nazik lewage-
lagi logo mabilik kazing yombanu kiligang neyau lewawiligi
pumok inigi tepekke songono wiriya logo kazing pumok inigi
tepekke yemane lewagela sa nelegi waberek panu.
2 Kapura puwiligu kazing kaile mizi piyeng liwik wiyagi
langai ono. Purik kazing kaile puwiligu ngokmorokta wiya
piyeng kalike kimeike walimizagiyeng keya kazing kaile
puwiligu mizi wizigeya liwik yolu piyeng wangki kalike
kimeike kawela wiyagiyeng kani.
3 Togo ngago inugu ini kekewekke kisi piyeng kalike
yongkambanuwili mabuwili kimeike kerewiyagi kani. Keya
ngago i inuguyengke yeke ige ngago ngezengezege kozak kela
piyeng kalike yongkambanu mamokki wirege ngalizi kozak
kisagi kani. Tegi inugu kisagi piyeng keya mizagi piyengki
waberek panu.

4 Ini negi kewengkewili legi ne iniyegi pelik yeiweki,
Yombanu korik yeikwek ula logo ibengki kapura wilek kam-
bek keya kumbekki kaile nayendau kelemiyagi langai ono
puwiliyegi ini kulili mizi nagani.
5 Nogo inugu keke kulili mizagibekyegi yeiweki, Anotoyegi
purik pi korikwek ibeng wazamiya logo wilek kambek keya
kumbek pongo yereng yezi kusagi onozik ngoriraga yomi-
zora wezamelagi logo pokyegi kele ini kulili mizizo. Legi
kerewiyi, pura wameik kani. Piyegi kulili miza logo kazing
pangkamekke piyeng mizizo.

6 Yombanuwili winak songono winak Kemengiwili
kelikwili melenazik king korok neyaugi ngane wei logo
Anotoyegi wata kolak kelibene miziweki purik ini iwaka.
Winakwili yeik songonowili kapura Anotogorau winak
songono puwiliyaga namekyegi keremareke ono kani.
7 Keya iniyegirau Anotogo keremareke ono. Kerewiyi. Kebi
inuguyengka kebi nganelek piyeng mabiyeng pugu sangkela.
Purikku walimizi purik yombanu wamenak winak kolokn-
gagono puwiliyaga ngalege mizi yagenda. Tegi Anotogo
iniyegi ngai wizinda legi kazi mizi nagani.

8 Ini yeik kerewiya koyi. Yongkambanu mamokki wirege
yeik nogora kawela wiyi mologabok kalike ne yombanu paka
ngalega kayimabek Anotogi angelawiligi wirege pilik kawela
wiya pumologabokki yeikta nogo kawela wiyagi.
9 Kapura tamizeige yombanu nak yongkambanuwiligi
wirege neyegi kezanga nani purik mabura kalike ne Anotogi
angelawiligi wirege piyegirau kezanga managi.
10 Yombanu nakko ne yombanu paka ngalega
kayimabekyegi langai ngago kaile nara kaiya purik Anotogo
pura tumulagi kapura nakko Anotogi Kung Walekpekyegi
langai ngago kaile kaiya purik Anotogo pura tumulagi ono.
11 Keya tamizeige neyegi kiriwei mizirikki wiyeke puwiligu
ini kebangkela logo i walek songonoyengke ma yerengke ma
kapman ngaiwiliyegi ngagozak keleyiweki iza orowei purik
mabura ini were wilek ngelek kumuli nagani ma talik kaiya
to melagi mizi nagani ma ngago talikyeng kisagi mizi nagani.
12 Purik Anotogi Kung Walekpokko mabuwekke inugu kis-
agiyeng iniyegi kozak yei penanging kani, yeiya.

13 Pulaga yombu pulogo wawere ulawiliyaga nakko
Yisuyegi pelik meiya, Kiriwaga, nugu negi sibekyegi watabi
tegi mangobokko wizami kambela piyeng sanga miza logo
ne nogoyeng nane, mei, meiya.
14 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, Yombanubek, takko
ne watabi pilik piyeng pangka pangka mizi ma watabi piyeng
yaliyegi sanga miza yanagibek kai? Yawe pura nogora ono,
meiya.

15 Tegi Yisugu mabuwiliyegi mazenda kozak yei keya pe-
lik yeiya, Yombanu nak watabi kolokngagono pigi piyengko
mizagewiyege yombiyangaigi ma ngizi wirere wiziyagi ono
kani, pi yombu watabiyengko kolabek kele kapura. Tegi
waberek ngai panu. Watabi kolokngagono weiyagi purikki
keli nagani ma kazing nakki watabiyengki ngora kelimek
mizi nagani.

16 Togo puwili purikku kai pura ngizi iwaka sibene Yisugu
ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya, Wok nakke yombu
watabiyengko kola nak wizagoma. Keya yawe puguleige
ngeragi wazonoyeng kolokngagono.
17 Piyengki pakela logo pi weik ngezebek pulogo kumuli, I
songono nogomak wilak. Ne i keya watabi keya ngeragi no-
goyeng ngezara wiyagi namaktau ono. Legi ne talik mizagi?
18 Logo pi ngezebokko ngezebekyegi pelik kaiyageya wiz-
iya, Ne pelik mizagi. Ne i songono nogomak topela logo
unatuba panu ngiziweki logo pulogo ne ngeragi nogoyeng
keya watabi kolokngagono nogoyeng pulogo wiyiweki, kaiya.
19 Togo pi pilik miza logo waleleige wilek kang pugubekke
pelik miza, Ne kangka yemane, purik ne ngeragi kolokn-
gagono wazono nagiyeng keya watabi wazono kirisimasi
kolokngagonoyengke wiziyagiyeng kiling mena, ne weik ku-
maniweki logo ngeragi ni keya kai ni keya wilek kang no-
gobek wilikwilikmokko kolaweki, pilik kumula.
20 Kapura Anotogo piyegi pelik meiya, Ni kangka yeikpek
kani. Mabek wokpekke kusage ni ibengki logo nogo wilek
kang nugubek weiyagi kani. Togo takko watabi nugu wawiya
piyeng weiyagi? Nugu piyeng ni kiling orowei kangki ono.
Anotogo piyegi pilik meiya.

21 Togo nogo iniyegi pera yei, Kazing mabilikmekke
yombanu watabiyeng kolokngagono ngezewiligi wawiyi
kambeliwili watabi korikwekki kekeyeng kilingwili kapura
Anotogi wireyaugerik, puwili watabi kumbekkiyengki
yeikwili kani, yeiya.

22 Pulaga Yisugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pe-
lik yeiya, Piliktikki wiyeke nogo iniyegi pelik yei, Ngeragi ini
wik yoluweki nagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani ma
kagorik korikwekke wakiyagi piyengki wilek ngelek kumuli
nagani.
23 Purik wilek kang inuguyeng pangka yolu pura nger-
agi keremungke nagi puraga ngalege panura kani, keya
korikwek kagorik wik wakiyi piyengka ngalege panu kani.
Tegi ngeragi inugu nagi piyengki weli keya kagorik inugu
wakiyagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani.

24 Winakwiligu yolu puragi pakeli. Winakwili yawe ngeriyi
onowili, ma ngeragi wawiya logo i namakke ngeragiyeng ka-
like niweki wiyi onowili kani, kapura Anotogo puwili ngeragi
yani kani. Winak songonowiliyegi wiyeke Anotogo ngairik
yemane kapura pugu iniyegi ngairik yemane panu.
25 Watabi pilik piyengki wilek ngelek kumuli pumokko ini

puwiliyaga nakki ngabelak pobokko wik yolugi pura yoko-
long panu kelemiyagi ma yeik? A'a', yeik.
26 Mena wilek ngelek kumuli pumokko wik yolugi pura
yokolong panu kelemiweki sawelagi langai ono legi ini
watabi nayengkirau wilek ngelek kumula meli nagani, yeik
Anotoyegi wilekyeng ngalege wiyi.

27 Keya purukpuruk Kailiyawamerekke kumuli. Pumorok
yawe mizi onomerek ma ngezemerekki wakiyagiyeng
keremizi onomerek, kapura kerewiyi, Anotogo Kailiyawa
purukpurukmerek palumu panu wakiyagiyeng mani.
Koka walaka King Ngaibek Solomon meiyabek watabi
keremungkeyeng kilimbek watabi palumu panu puguyeng
wakiya kapura purukpuruk peyengko Solomongu watabi
wakiya piyengki ngaira ula.
28 Anoto kailiyawa songono mabek wokpekke yolu keya
wangkopekke ngoliyagi piyengki pi ngai yolu mizi legi pugu
iniyegi mabilik waberek ngai wiziyagi kani logo pugu pilik
mizagi kapura inugu purikki ngizi kumuli inugura songono
panu.

29 Togo kang mabiyeng korik inuguyengko weiyagi
piyengki tiya mani nagani ma wilek ngelek kumula meli
nagani.
30 Yongkambanu ngabelakpekke Anotoyegi iwaka ono
puwili kang mabiyeng watabi pilik piyengki wilek kang tiya
maniwili. Anoto inigi Mangobek ini ngeragi keya kai wik
yolugiyeng wei keya kagorik wakiyagiyeng weiyagi purik
pugu iwaka mena wilek ngelek kumuli nagani.
31 Kapura tamizeige ini Anotoyegi wilek kang tiya mani
keya inugu pi iniyegi ngai wizeibene kelemi keya pigi kazing
pangka mizi pumokki wilek kang tiya mani mizi puwekke
purik mabura pugu ini watabi ngoluk wik yolugi piyeng
mabiyeng yanagi kani.
32 Ini neyegi kiriweiwili keremungke ono kele kapura kazi
mizi nagani, liyeng memengwiligu nguk namizi kazi mizi
pilik ini mabilik kazi mizi nagani, purik kalike wok nakke
Anoto inigi Mangobokko yongkambanu puguwiliyegi ngai
puwekke keli pugurago inirau ngaiwili mizibene keleyagi.

33 Inugu watabi inigi piyeng nawiligu weibene yani logo
kingyeng weiya logo yongkambanu watabiyengki yeik
puwili yanizo. Pilik mizi purago kanga inigi wazonoyeng
paka ngalege yolugi logo paka ngalege kanga inigi
wazonoyeng yeikki ono, purik yombanu ngoweiwili
ngoweiweki yabelagi ono ma wata koru watabiyeng ni
namokko korowali kelemiyagi ono.

34 Tegi inugu paka ngalege Anotoyaga kanga wazono
weiyagi piyengki kumulizo, purik inugu kumuli piyeng wilek
kang inuguyeng mabiyeng tiya mani piyeng, yeiya.

35 Pulaga Yisugu mawinda pelik yeiya, Ne lewarikki kani
kagorik inuguyeng kozang waliyizo keya lang inuguyeng
langiyageya koyizo logo wok mabiyeng kangkere mizageya
koyizo, yeiya.
36 Pilik yeiya logo ngago saweliwei pera kozak yeiya, Wok
nakke yombu ngai yemane nak ngeragi yemane yongkambu
weiweki miza niraga kambela logo piyegi yombu yawe mizi-
wili i pugumakke kagorik wakiyi keya lang langiyi keya
pi yorikka ngai yuke koyima. Yombu yemanebek kanda
ngago yeiwekke pigi yawe miziwiligu nguk namizi kandik
tiya mowiyagi. Yombu yawe miziwiligu puwiligi ngaibek
yogirikki kangkere miza koyima pilik ini ne yogirikki mabilik
kangkere miza koyizo.

37 Tamizeige yombu yawe miziwili ngoluk wirere keya
kangkere mizara tagogei yombu ngai puwiligibek yo purik
puwili wilikwilikmokko unatuba panu mizagi. Kerewiyi.
Wameik panu, ngaibokko puwiliyegi wilik mizagi logo pugu
kagorik yawe mizi puguyeng wakiya logo puwili mogosibene
yeiyagi. Togo puwili piyegi yawe miziwili kele kapura pi
ngezebokko puwili ngeragi miza niweki yanagi.
38 Tamizeige ngaibok kusa libuge weik lewa ma kusage
winakmokko were ngago kaiwekke weik lewa logo
tapakeleige yawe miziwili pilik wirere kangkere miza
koyilege purik puwili wilikwilik yemane panu mizagi.

39 Keya pilik kumulizo. Tamizeige yombu i namakki man-
gobokko yombu ngoweiyagibek lewagi pura iwaka purik
pugu ngoweiyagibek watabiyeng ngoweibene kelemiyagi
ono.
40 Pilik tegi inirau kazing pilikmekke wirere kangkere miza
koyizo. Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek lewagi
ono miza purage ngereke lewagibek kani, legi ini kangkere
miza koyizo, yeiya.

41 Yisugu pilik yeiya logo pulaga Pitago Yisuyegi pelik
meiya, Yemizibek, ni ngago saweliwei kozak kai pura
tonuwayegi keke kozak kaira ma ni yongkambanu
mabuwiliyegirau kozak kai yagenda, meiya.
42 Logo Yemizibokko pelik meiya to mela, Ei, nogo kozak
kai perik ni keya yongkambanu yawe nogora pangka iwaka
keya mizi wilibek puwiliyegi langai kozak kai yagenda.
Yombu yawe mizi pangka panu kazing pangkamek keya

iwakamekke mizi logo ngai yemanebokko nawiliyegi ngai wazamiyabek kelik miziweki.

Ngai yemanebokko yombu yawera pangka mizibekyegi pakeli puwekkerik pugu piyegi pelik meiyagi, Ni negi ngai nak mizagi keya yombu negi yawe mizi nawiliyegirau ni ngai wazaniyagi keya ni watabi keya ngeragiyeng puwiliyegi pela yanagibek, pilik meiyagi.

43 Pilik miza logo ngai yemanebek kangki.

Kalike yowekke tamizeige pugu yombanu ngai wazamiyabok yawe pugu kozak meiya pura mizageya wizilege pakela purik ngai wazamiyabok wilikwilikmokko unatuba panu mizagi.

44 Purik ngai yemanebokko pelik meiyagi, Ni yawe wazono mizibek, ni ngoluk yombu negi yawe mizi nawiliyegi ngai keya weik watabi negi piyeng mabiyengkirau waberek ngai wizeimo, meiyagi.

45 Kapura tamizeige ngai wazamiyabokko pelik kumuli, Ngai yemane nogobek nguk namizi lewagelagi ono mena, miza logo pi weik yongkambanu yawe miziwili yeli keya keleyi keya ngeragi kolokngagono ni keya kai nameli keya miza mela purik

46 kalike ngai yemanebek wok nakke lewagi purik wok ngai wazamiyabek piyegi yuke ono, ma pi lewagi ono, mizabokko ngai yemanebek weik lewa logo pugu ngai wazamiyabekki kazing kaile mizimekki pakela logo piyegi ngangang yemane kelemiya logo pugu pi pongo lemengke yongkambanu Anotogi ngago puragi kerewiya logo kiriwei mizi ono puwili kiling pulogo wazamiyagi, yeiya.

47 Yisugu ngago saweliwei pura yeiya logo purikku kai pura pelik yeiya, Yombanu ngaibekyegi yawe mizi nak ngai pugubokko yawe miziweki meiya piyeng iwaka kapura pi yawe pura miza ono keya ngai pugubokko keli piyeng miza onobok, ngai pugubokko wizale yemane panu ulagi.

48 Kapura yombanu yawe mizi nak ngai pugubokko kaira iwaka onobok, kazing pugu kaile miziyengki wiyeke ngangang mizagi kapura ngai pugubokko wizale songono ulagi, yeiya. Togo tamizeige Anotogo ni yawe yemane nara ngaiweki nana purik mabura Anotogi kelirik ni yawe puraga yawe kozang panu miziweki keli. Keya yombanuwiligu nakyegi mawiyarekka pangkabek mizibok yombanuwiligu pi mawiyarekka kazing pangkamekke mizi kunibene yuke koyagi, yeiya.

49 Pulaga Yisugu mawinda pelik kai, Ne kayima purik pelege ngabelakpekke yezizik waliyiweki keya ulogo langiya kesak nogo keli.

50 Kapura ne were ngangang mizagiraga kiliya kuna logo,
keya wilek nogobek kuneng panu wiziya weik nogo yaka
kai pura miza logo puwekke yeikkine, yeiya. Togo purikku
kai pura Yisu nganganda wagela logo ibengki puragi kai
yagenda.
51 Inuwago kumularik ne ngabelakpekke kazing
yombiyangai yongomo mizagimek keremiziweki kayima
nobiyeng? Pilik ono kani. Ne pelege yawe yongkambanuwili
ngai neyauge sanga mizagi pura miziweki kayima, purik
nawili ngago nogoragi ngizi panu kumulagi keya nawili
ngago nogoragi ngizi panu kumulagi ono legi.
52 Mabek pewekka purik neyegi weraga yombu nak ibuwili
sanga miza logo neyauganak neyegi ngizi panu kumulagi
keya neyau neyegi ngizi panu kumulagi ono. Ma pilik sanga
miza logo neyau neyegi ngizi panu kumulagi keya neyau-
ganak neyegi ngizi panu kumulagi ono.
53 Puwili pelik sanga mizagi, mango koyambekyegi ngai
mizagi, keya panu kolomeleyegi ngai mizagi, keya panu
koyambekki yongokpumeleyegi ngai mizagi kani. Ne pilik
miziweki kayima, yeiya.

54 Keya pugu yeke langak peyendau yongkambanuwiliyegi
pelik yeiya, Inugu kozainung kusabanurik yokmek ngok-
morokta wiyi purikki pakeli purik inugu nguk namizi pelik
kisi, Koboyau lewa mena, kisi logo weik kobo kuli.
55 Keya ini kusarikke kilili mizi keya pelewewili ngaiwak
yemane panu wiya yolu purik inugu pelik kisi, Wangkopek
yokmek ngai panugi kisi, logo yokmek weik ngai panugi.
56 Ini yombanu kiligang neyau lewawili, purik ini nga-
belakpekki pakeli piyengki iwaka keya ngilumbekki pakeli
piyengki iwaka kapura inugu kisirik watabi mabek pewekke
neyegi langai mizi logo pakeli piyengki iwaka ono kisi legi.
Inugu pilik kisira nangki?
57 Keya inuwa ngezego kazing pangka piyengki miziweki
waberek kozak keli onora nangki?
58 Nguk namizi kazing inugu kaile miziyeng waberek mizi,
ini ngagozak keleyagibek lewa nera. Keya pi lewa logo
ini panga kazingke yombu ini ngagozak keleyagibok kiling
kunimowei puwekke purik mabura pi kiling inugu kaile miza
piyeng kozak kela logo yeik sa wiyizo purik pugu ini ngagoza-
kta kebangkelagibekyegi iza orowei kuna nelegi, keya pugu
wagelawiliyegi iza yana logo puwiligu i wigirimakke wigira
wazaya nelegi.
59 Kerewiyi. Pilik miza puwekke purik ini i wigiri pumakka
welagela yeragiyagi ono wiziya wiziya inugu ini ngagozak

keleyagibekyegi watabi kaile inugu mizi kayima piyengki kangayeng mabiyeng mana purik mabura kele, yeiya.

13

1 Mabuwekkerik yombanu nawili ngago nara Yisuyegi kozak meiweki kayima. Kanda Yisuyegi kozak meiya, Yombanu Yuda Kalili ngabelakpekka nawili yereng Yirusalem yemane puragi kambela logo Anotogi i walek yemanemakke pulumakau ula logo Anotoyegi iwiyeng kolak miziweki, keya pilik mizageya koyigeya yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngaibek Pailet meibokko pigi ami nawiligu puwili yeliweki wezayela. Pilik miza logo puwili ibeng purikki kozak meiya.

2 Yisu purikki kerewiya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inugu kumularik yombanu ibengwiligu kaile mizayeng ini Kalili yongkambanu nawiliyaga ngalege panu ma talik? Pilik ono kani.

3 Kerewiyi, iniyegirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo kaile inugu miziyengka kowitizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Tamizeige pilik mizi ono purik inirau ibeng koyimagi.

4 Keya periktau, inuwago kumularik talik? Nangki wiyeke yombanu meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganak yereng Yirusalem mei puragawili, i yemane yokolong ngalege yereng Silom mei puraga yolu pumakko puwiligi ngalege topelora wala logo puwili ibeng. Inugu kumularik yombanu ibengwiligu kaile mizayeng yongkambanu Yirusalem yolu nawiliyaga ngalege panu nobiyeng? Pilik ono kani.

5 Kerewiyi, iniyegirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo kaile inugu miziyengka kowitizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Tamizeige pilik mizi ono purik inirau ibeng koyimagi, yeiya.

6 Yisugu yeiya logo waleleige ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Yombanu nak yengelei Fik mei nalei yawe waing puguleige ngeriya wazamiya. Wok nakke pi wilekyeng yengelei puleiga tiyiweki kambela. Pi kanda wilekyengki yengeleileige ngalege pakela kapura nayendau wira ono.

7 Tegi pugu yaweleige yawe mizibekyegi pelik meiya, Pakele, kirisimasi neyauganara ne yengelei Fik peleigi kanda pelege pakeli mizageya wiziya, kapura nogorau wilek nayeng tiya ono. Tegi kira mele. Pugu ngabelakpekki kolokpek nageya yolu nelegi yengelei wilekyeng wiri ono pulei kira melimo, meiya.

8 Yaweleigi yawe mizibokko pelik meiya to mela,
O Peba, kirisimasi wamenara perarau wizi pani logo
nogo yengeleileigi sologomek ngabelak kira logo liyeng
pulumakauwiligi yayengka kola wiyiweki mizi mena.
9 Pilik miza logo waleleige tamizeige kirisimasi kalike
narage wilekyeng wira purik wazono kapura tamizeige yeik
purik mabura nugu nogo kiriweki kozak nei mangine logo
nogo kiragine, meiya.

Kazing mabilikmekke ini yengeleiyeng kelik. Anotogo
kaile inuguyengki pakela logo yengeleiyeng kelik kira mela
nelegi kuneng miza logo kowiti mizizo, yeiya.

10 Wok nakke wok Yudawiligi yawe mizi onobek, wok
Sabatpek meibekke Yisugu yongkambanu Yudawiliyegi
ngagora i walek songono puwiligi namakke yeke ige
waligeleyageya wiziya.
11 Logo yongok namele pulogo wiziya, logo moloyegi
kerewa nak yolu. Togo kerewabokko piyegi kemegememek
mana logo pi wizagomara kirisimasi meleyau keya pongo in-
genazik keya nazikka neyauganara logo purik yongokmologi
koza yeke kezangabekke pok weik kolok kolik miza logo luwe
tungkulagi ono.
12 Logo Yisugu piyegi pakela logo piyegi yarobene ngago
meiya logo pelik meiya, Yongokmele, nogo weik kemegeme
nugumekka wila wazaniya kani, meiya.
13 Logo Yisugu mele puguyau yongok kemegememelegi
ngalege walamiya ngizige pi weik luwe tungkula logo luweza
logo Anotogi yeikta yongolok meiya.

14 Pilik miza logo i walek songonomakki ngaibek Yisuyegi
sisik miza, Yisugu wok yawe mizi onobekke yongokmele
yombiyangai wazamiyarikki wiyeke. Tegi i walek songono-
makki ngaibokko yongkambanu pulogo koyawiliyegi pelik
ngalik yeiya, Wok melenazik keya nazikka nak teni yawe
mizagiyengko logo wok piyengke yombiyangai wazayiweki
lewa purik pangka kapura wok teni yawe mizi onobekke
yombiyangai wazayiweki lewa nagani, yeiya.

15 Ngaibokko pilik yeiya legi Yisu Yemizibokko piyegi pelik
meiya to mela, Ini ngaiwili kiligang neyau lewawili. Ini
puwili mabuwili nak nak liyeng pulumakau ma tongkiwili i
puwiligiyengka iza orowei panga kaige kai nibene wok yawe
mizi onobekke iza orowei kang miziwili kani, logo purik
pangka.
16 Keya nogo yongok pemeleyegi wok yawe mizi
onobekke sawela puriktau pangkarikku. Yongokwili
liyengwiliyaga lewege panuwili purik teni iwaka. Yongok

pemele Abalam kelik Anotoyegi kiriwei mizimele, kapura kemegeme pemokko pi wi wezabek tariya keya Sadangko pi kirisimasi meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganarayeng kebangkela wizagoma kani. Pilik tegi wok yawe mizi onobekke nogo wi pi kebangkela wara yolubekka wila wazami yagenda, pi yombiyangai wazamibene purik kaile ma, pilik nguk meiya.

17 Yisugu ngaibekyegi meiya to melarago Yisuyegi kiyebuk mizi puwili kendek mizibene keleya logo yongkambanu pulogo Anotoyegi ya kumuli kayima pumok mamok watabi wazono panu Yisugu miza piyengki wilikwilik miza.

18 Keya Yisugu ngoluk yongkambanu Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuliweki kayimawiliyegi ngagora pelik yana, Nogo Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik kaiyagi? Keya ngago saweliwei taliktago ngai pumokki langai kozak kaiyagi?

19 Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yengelei wilek Mastet mei nak kelik. Yengelei wilek Mastet meiyeng wilek nayeng kelik yemane ono, yengelei Mastet puleigi wilekyeng songono panu kapura yombanu nakko wilek pok weiya logo yawe puguleige ngeriya puwekkerik kalike purik yengelei nayengka yemane panu lewagelagi. Keya puleigi meleyeng yemane panu logo winakwiligu kanda yengelei meleyengke igazi mizagi, yeiya.

20 Mawinda Yisugu nguk yeiya, Nogo Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik kaiyagi?

21 Anotogi ngaimek ngeragi Yis meirik kelik. Yongok namologo yis songono narik weiya logo kaimi yemane nakke iwing palewayeng kiling ngelaming kelemiya purik kalike iwing palewarik maburik weik yisrikku mizagewiyege wilak wara wizei penangai, yeiya. Togo purikku kai pura pelik, Anotogi ngaimek solowekkerik songono kele kapura kai kanda kalike unatuba lewagelagi keya solowekke Anotogo yongkambanu ngai yolu puwili keremungke ono kele kapura kalike keremungkegi.

22 Yisu paka Yirusalem kunimowei pugu yereng yemane keya songono piyeng mabiyeng neing yongkambanuwiliyegi ngago pugura waligeleyi kambela.

23 Yereng narage yombu nakko Yisuyegi pelik nguk meiya, Yemizibek, yongkambanu Anotogo yaliya wazaya logo pigi ngaimekki pugu ngai yolu puragi kiliyi puwili mele sangkelagi, ma talik, meiya.

24 Keya Yisugu puwiliyegi pelik kanga yeiya to mela,
Kang Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliya kandik
imakki kandik kelik. Logo kang purik koru panurikki wiyeke
yongkambanu kolokngagono kiliya liweki yang mizagi ka-
pura pangka kiliya lagi ono. Tegi ini Anotogo pigi ngaimekki
ngai yolurage kiliya liweki yawe kozang mizizo.
25 Purik kang purikki mangobek kandik waliyi penanging
logo pulaga ini yenge yerengka luwe koyimowei piyegi pelik
meiyagi, Yemizibek teniyegi kandik tiye meiyagi. Puwekke
pugu iniyegi pelik yeiya to melagi, Ini talaga lewa. Ini
nogowiliyaga nak ono purik ne iwaka, yeiyagi.
26 Togo inugu piyegi pelik meiya to melagi, Teni ni kiling
mogosa logo ngeragi ni miza puwili. Ni yereng tonuguyengke
waligeleyabok, meiyagi.
27 Kapura pugu iniyegi mawinda pelik yeiyagi, Nogo yaka
pelik yeiya wizinda, Ini talagawili miza purik ne lusuwei logo
ini nogowiliyaga nak ono purik ne iwaka. Ini mabuwili kaile
miziwili mena neyaga kazi kuni, yeiyagi.
28 Logo kalike inugu inigi yelibungang kokawili Abalam
keya Isak keya Yakop kiling yombanu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawili yereng Anotogo pigi ngaimekki
ngai yolu purage yungke koyilege pakelagi kapura ini yenge
yerengka mamiza puwekke ini ingkeya kelele yemane panu
kisi keya kili inuguyeng ngiliti mizagiyagi.
29 Yongkambanu Yuda ono neyegi ngizi kumuliwilirau pu-
logo Anoto kiling ngai pugurage yungke mogosa logo ngeragi
nageya koyi nangai. Puwili ngabelak mabiyengkawili logo
panga yokmek lewagela lagawili, keya panga yokmek kiliya
lagawili, keya paka yongoleiga lewawili, keya pongo moleiga
lewawili.
30 Ini Yudawiligurik ini Anotogi ngaimekki pugu ngai yolu
puragi kiliya kunagiwili mizi kapura nawili were kunagi
keya ini Yudawili kalik panuge kunagi, yeiya.
31 Pilik yei ngizige yombu Palisi mei nawili Yisuyegi wiriya
logo pelik meiya, Ni yereng pera wiya logo wale narikke
kambele, purik Ngai Elodo ni neliweki mizi mena, meiya.
32 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Nogo Elodoyegi
meirik keri wizing kaile namek mei. Tegi ini keri wizing kaile
pumokyegi kambeli logo piyegi pelik meizo, Ne yawe nogora
miziweki Anotogo wok sawiyayeng wizinda logo Elodorau
ngezangai Anotogo sawiya pura wandikke ngelagi langai
ono.
33 Legi ne yawe nogora mizi kanda weik puwekke
weikkine. Yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kisawili paka Yirusalem yerengke yela legi ne paka
Yirusalem kangweki mizi meizo, yeiya.

34 Yisu yereng Yirusalem puragi kumula logo yongkam-
banu pulogo yolu puwiliyegi yalek miza logo ingi ngaun-
gaumek kiling pelik kai, O ini Yirusalem yerengke yoluwili,
inugu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili
yeli miza keya inugu Anotogo yombu iniyegi wezayeliwili
kingyengko yeli miza. Keya winakmokko luguwili yenge
sabengyauge kiliya wazayi pilik, kang kolokngagono nogo
iniyegi waberek ngaiweki miza kapura inugu neyegi kezanga
nana.
35 Kerewiyi, Anotogo weik ini wezaya, i yombu naktau yolu
onomak kelik keya yombanu ini kiling ngai kelagiwili lewa
puwekke Anotogo iniyegi sawelagi ono. Logo nogo iniyegi
pera pelik yei, inugu ngereke neyegi pakelagi ono wiziya ne
wameik yombu Anotogo iniyegi wezanelabok mizi puwekke
inugu pelik kisagi, Pok Anotogo teniyegi wezamelabek legi
Anotogo pi kozanda maniweki, kisi puwekke inugu ngereke
neyegi pakelagi, yeiya.

14

1 Wok yawe mizi onobek Sabatpek mei nakke Yisu
yombanu Palisiwili meiwiliyaga yemane nakki imakke pi
kiling ngeragi niweki kambela. Kanda yeke ige mogosa.
Yongkambanu nawilirau koyilege logo puwili Yisugu mizi
piyengki mereke ngai koya.
2 Yisugu yombu ingkeya meleyeng wara nak mereke wiz-
ilege pakela.
3 Logo Yisugu yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili
keya Palisi mei pulogo puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ma
lo tonuguyengko wok yawe mizi onobekke yombanu
yombiyangai wazamira miziweki kai ma yeik, yeiya.
4 Kapura puwili mabuwili ngagoluk koya.

Pulaga Yisugu yombanubek miza logo yombiyangai
kelemiya logo kang wezamela.
5 Pilik miza logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Inugu ku-
mularik talik? Tamizeige inuwa puwili nakki marekpek ma
liyeng pulumakau nakkimek wok yawe mizi onobekke yenge
kawik kai kolirikke kiliya puwekkerik nugu kumulagirik
wokpok wok teni yawe mizi onobek mena miza logo mabilik
wizi pani mizagi ma ni nguk namizi ulumiyagi ma talik,
yeiya.
6 Kapura puwiligurau ngago puragi kanga nara kisa yo
mela ono.

7 Yisu yongkambanu ingenaze nawili tung yeikyeng
kilingwiligu mogosiyengke mogosiweki were kandikki

pakelawekke pugu ngago saweliwei pera puwiliyegi pelik yeiya,

8 Kang naraga yombanu nakko ngeragi yongkambanu mele yanirage ngeragi miza niweki ini nakyegi ngago yei purik mabura ni tung yeikyeng kilingwiligu mogosi piyengke mogosiweki mizi nagani, purik yombanu yaka niyegi ngago neiyabokko yombu yeik yemane nara kiling nak tung purikke mogosagibek ngago meiya wizindagi langai legi.

9 Togo yombu yaka niyegi ngago neiyabokko kanda niyegi pelik neiyagi, Yek wizei, pek yeikta kilimbek mena pi tung yeikta kilimbokko mogosi purikke mogosi pani neiyagi. Pilik miziwekke purik ni kendek miza logo tung ngabelakka panurikke ni ngeragi nagi.

10 Togo pilik segeya ni yombu ingenaze nak puwekke purik mabura nak were tung yeikyeng kiling puwiligi purik weibene kelemi logo ni tung ngabelakka panurikke mogosi mangine. Togo yombu yaka niyegi ngago neiyabok pakeliraige ni pilik mizi mabura ngezebokko niyegi pelik kai penanging, Negi kewengkebek pelege tung yeikyeng kilingwiligu mogosi perikke mogosiweki mena koli, neiyagi. Pilik miza purago yongkambanu ingenaze puwiligu yeik nugura yemane sawiyagi, yeiya.

11 Yisugu ngago saweliwei pura yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu ngezebokko ngezebekki yeikta yongolok meibok Anotogo yeik pugura kulengke wiyagi, kapura yombanu yeik ngezebekkira kulengke wiyibok Anotogo yeik pugura yongolok meiyagi, yeiya.

12 Pulaga Yisugu yombu yaka ngeragi yemane miza ni puragi mangobekyegi pelik meiya, Ni ngeragi yemane nara mizi purik mabura nigi kewengkewili ma nigi ingembuwili ma nigi yeligagangmekkawili ma yongkambanu watabiyengko kolokngagonowili ma yemanewiliyegi ngago yei nagani, purik kalike puwiligu ngeragi yemane miza ni puraga ni lewaweki ngago neiyagi legi, logo kazing pilikmekke ni watabi nugu miza piyengki wiyeke kangayeng nanagirik weik puwekke weiyagi.

13 Pilik segeya ni yongkambanu watabiyengki yeikwili keya korik kang korowali puwili keya ingeyeng korowaliwili keya wire kusawiliyegi ngago yeimo.

14 Logo puwiligu ni kangayeng nanagi langai ono kapura Anotogo kele kalike wok nakke pugu yongkambanu wilek kang pangka pangkayeng kilingwili ibendaga yangalekta wazayi puwekke pugu nugu watabi miza piyengki wiyeke kanga nanagirik nanagi logo ni wilik mizagi, yeiya.

15 Yombu pulogo mogosara nageyawiliyaga nakko ngago
puragi kerewiya logo Yisuyegi pelik meiya, Okuwi, teni
yongkambanu Anotogi yeligagangmekki pugu ngai yolu
purage mogosa logo ngeragi puguyeng nagi puwili wilikwilik
yemane mizagi, kani, meiya.
16 Yisugu piyegi ngago saweliwei perago kanga meiya to
mela, Wok nakke yombanu nakko ngeragi miza ni nara miza
logo yongkambanu kolokngagono niweki ngago yeiya.
17 Logo watabi mabiyeng ngayek miza logo pugu yombu
piyegi yawe mizibek yongkambanu ulogo ngago yeiyaw-
iliyegi lewaweki ngago yei wezamela logo watabi mabiyeng
weik ngayek miza logo pangka pangka mena koli yeimo,
meiya.
18 Yawe mizibek pilik miza kapura puwili mabuwili nak
nak kangki ono kisa, yeiya.

Togo werebokko yawe mizibekyegi pelik meiya, Ne weik
ngabelak wik narik weiya logo ne pakeli kangweki mizi logo
ne kangki ono, meiya.
19 Keya ngereke nakko pelik meiya, Ne yaka liyeng pu-
lumakau yawe mizagi meleyau weiya logo ne puwili yamizi
kangweki mizi logo ne kangki langai ono, meiya.
20 Keya ngereke nakko pelik meiya, Ne mabek ngolukku
yongok weiya logo piliktikki wiyeke ne pangka pangka
namizi legi kangki langai ono, meiya.
21 Togo yombu yawe mizibek kandorik ngai pugubekyegi
piyeng mabiyeng kozak meiya logo imakki mangobek sisik
miza logo pigi marek yawe mizibekyegi pelik meiya, Nguk
namizi pongo yereng perage kazing yemane keya songono
piyengke kanda yongkambanu watabiyengki yeik puwili
keya korik kang korowali puwili keya wire kusa puwili keya
ingeyeng korowali puwili ngago yeiya logo iza orowei i nogo-
makke yabekkimo, meiya.
22 Yawe mizibek pilik miza logo waleleige pugu
ngaibekyegi pelik meiya, Peba, ne nugu yaka kai pura pilik
miza kapura tung nayeng ngoluk yolu, meiya.
23 Pilik kai legi ngaibokko marek yawe mizibekyegi pe-
lik meiya, Ni yerengke welagela pongo kazing yemaneyeng
keya kazing songono yawege yongomo mizi piyengke kanda
yongkambanu puwili iza orowei ige pelege yabekkibene
kozang yeiya logo iza orowei koli logo i nogomak wilak
sibene.
24 Nogo wameik kai, Yongkambanu ulogo nogo ngago yeiya
puwiliyaga nakkorau ngeragi pewiligi miza peyengka kolok
ulagi ono, meiya. Yisugu puwiliyegi ngago pera waligeleya
logo weik yeik.

25 Yisu kang wizigeya yongkambanu kolokngagono
menalege wawere ula logo piyegi kiriwei kang. Togo pi
weik puwiliyegi kowita yo mela logo pelik yeiya,
26 Tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei mizagi kai
mabura panu keya mango keya yongokpu iyakong keya si
keya sakwili keya ngezebekki korikwekka keli pura neyegi
keli puraga songonoweki. Kapura tamizeige pi pilik mizi
ono purik mabura pok yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak
mizagi ono.
27 Keya yombanu neyegi kiriwei mizagi kelibok negi
wiyeke ne makngezego Anotogo kelirarikki wiyeke yen-
geleileige nganganda wagela logo ibeng sa pilik nganganda
wageli mabura wilik kagowinda kiling wageliweki. Kapura
tamizeige pi pilik mizi ono purik mabura pok yombanu
neyegi kiriweiwiliyaga nak mizagi ono, yeiya.
28 Keya yongkambanuwili purikku kai pura iwaka
sibene Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nara pelik yeiya,
Tamizeige inuwa puwiliyaga nak kapa i namak ngizagi purik
ni were mogosa logo king imak ngizagiyeng talik talikki
mizagi, ma king nigi imak kemenak ngizagiyeng pangka ma
pangka ono ma talik, mizagi.
29 Tamizeige ni pilik miza ono wizigeya yenge ngabelakke
simembek keremiza logo pulaga kingyeng yeik mabura
ngalege i ngizimaktau ngizagi ono. Togo yombanuwili
imakko pilik miza purikki pakela logo purik niyegi songomei
keya pelik kisagi,
30 Yombu pebok i pemak ngiziweki mizabek kapura
pi imakki walerik wiyabek, kisagi. Kazing pilikmekke
tamizeige ni neyegi kiriwei mizagi keli purik were yawe
neyegi kemenak kiriwei mizagira talikta miza purikki
waberek kumula logo mizimo, yeiya.
31 Keya Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pe-
lik kozak yeiya, Tamizeige yombu ngai yemizi nak yombu
pigi ngai keliwili sangkelarik tausen meleyau tikindawili
logo piyegi ngai mizi yemizi nak yombu pigi ngai keliwili
sangkelarik tausen yombunak tikindawili miza logo ngai ke-
liweki kangkine purik tausen meleyau puwiligi ngaibek were
mogosa logo keriyagi tamizeige ngai lewamekki kozanda
puwiliyaga lewegegi ma kawiye walagi ma talik wiriyagi
miza purikki.
32 Tamizeige pi teni pangka ono purikki waberek keriya
purik mabura ngai mizimek ngoluk panga koweige yaw-
ereiga piyegi ibek oroweiwili wezayela logo ngaira talik yeik
sawiyagi miziweki.
33 Kazing pilikmekke ini were kumula logo neyegi kiriwei

miziweki mizi. Tegi tamizeige iniyaga nak watabi puguyeng mabiyeng keya korik kang puguyeng keya pigi ingembuwilirau wezayela logo neyegi kiriwei ono mabura pok yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak mizagi ono.

34 Wizandik wazono panurikku logo ngeragiyeng kolok kelibene wiyirik kapura tamizeige pigi kolok keli pura yeik puwekkerik kazing ngereke kolok kelibene keremizagi namektau ono, yawe pugura weik yeik.
35 Logo wizang piliktik weik kailerikku logo wezamelagirikku. Kazing pilikmekke ini neyegi kiriweiwekke kiyebuk sende logo wiyi purik yawe inugu neyegi mizagira weik yeik.

Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura kerewiyizo, yeiya.

15

1 Yombu king takis weiya logo piyengka ngoweiwili keya yombu kaile miziwilirau Yisuyegi kerewiyiweki lewa mizi.
2 Togo yombu Palisi nawili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyi nawiligurau piliktikki pakela logo pelik ngalik kisa meli, Yombanu pobok yombanu kaile miziwili kiling mogosa logo ngagozakka mizibek. Keya pi puwili kiling ngeragi ni mizibek purik pangka ono, kisa.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei peyeng pelik yeiya to mela,
4 Tamizeige yombu nak liyeng memeng kolokngagono 100 nawili kiling logo puwiliyaga namek suwei miza purik pi talik mizagi? Pi liyeng memeng mabuwili siliksilik ngela nagiya wezaya logo pi memeng yaka suwei pumokyegi weli kanda weik yolok ngela puwekke weikki.
5 Pi pumok yolok ngela logo pi wilikwilik unatuba panu mizagi logo yeke lagokwekke ulalengke wagela
6 logo yerengke miza orowei yogi. Togo pigi ingembungangwili keya yerengkewili menalege ngago yeiya logo puwiliyegi pelik yeiyagi, Ne liyeng memeng negi suwei mizamek ngereke yolok ngela legi ne kiling pelege wilikwilik miziweki, yeiyagi.
7 Pulaga Yisugu mawinda pelik yeiya, Kerewiyi, yombanubokko wilik kagowing miza mabilik Anotogi angela paka ngalegewilirau yombanu wamenak kaile puguyengki kuneng miza logo kaile puguyengka kowitabokyegi wilik kagowing unatuba panu miza kapura yombanu kolokngagono 99 pangka puwili kaile nayendau ono miza logo kaile puwiligi piyengka kowitagi langai ono puwiliyegi wilik kagowing mizagirik yeik panu.

8 Ma tamizeige yongok namele king meleyau wizigeya
piyengka nalik suwei puwekke purik pi talik mizagi? Pi
lambek langiya logo i ngezemelegimakki kelewenda kilisi
keya watabi mabiyengki waberek panu weli kai kanda weik
yolok ngela purik weikki.
9 Pugu yolok ngela puwekke purik pi pigi ingembungang-
wili keya yerengkewiliyegi menalege ngago yeiyagi. Pugu
puwiliyegi pelik yeiyagi, King negi suwei mizalik weik yolok
ngela mena ne kiling wilikwilik miziweki mena koli, yeiyagi.
10 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo inuwayegi pelik
yeiweki, Kazing mabilik panumekke Anotogi angelawiligu
yombu kaile miza nak pugu mizayengka kowita puwekke
purik puwiligu wilikwilik unatuba panu kelemiyagi, yeiya.

11 Pulaga Yisugu ngago saweliwei perarau pelik kozak
yeiya, Yombanu nak mandik neyau.
12 Logo wok nakke mandikyauyaga sakpokko mangoyegi
pelik meiya, Peba, watabi tegi nugu menalege wiyi kambela
piyengka sanga miza logo ne nanagiyeng weik nane, meiya.
Tegi mangogo weik watabi mabiyeng koyangyauyegi sanga
mizagelega yana.
13 Wok ngelek miza ono wiziya logo sakpek watabi
puguyeng kangkere miza logo weik yerenda wizami
kambela. Pi ngabelak koweige nakke kanda pulogo
kaile kaile mizageya wizimowei king puguyeng yeik ulak
wezameli mizageya wiziya.
14 Pulogo watabi pugu warayeng mabiyeng yana meli
yongomo mizi keya king puguyeng mabiyeng wezameli
kaiyageya wiziya.

Togo waleleige ngabelakpok mabokko ngaba ibeng yeman-
era lewa logo pi ngaba ibeng yemane panu miza.
15 Tegi pi yombanu ngabelak mabokka nakyegi yawe mizi-
weki nguk meiya logo yombanubokko pi liyeng puguwiliyegi
ngaiweki wezamela.
16 Logo pi liyengwiliyegi ngai keya ngeragi liyengwili
nagiyeng yana logo pi ngeragi nayendau na ono kopong
pi ngeragi liyengwiligu nagiyengka niweki kumula purik
yombanu nakkorau pi watabi nayeng niweki mani ono legi.
17 Togo pilik mizi ngizige wire puguyau ngela wizigeya
kangka nak piyegi lewagela wizigeya ngezebokko pelik
kaiya, Negi mangobekyegi yombanu yawe miziwili ngeragi
kolokngagono panu ni logo wilak wizigeya ngeragi wale wiya
piyeng yolu kapura ne pelege yagasi mizageya.
18 Tegi ne yangalek meiya logo negi mangobekyegi kang-
weki logo piyegi pelik meiyagine, Peba, ne ni keya Anoto paka

ngalegebekyegirau kaile kaile nayeng miza.
19 Ne weik yombanu yombiyangai onobek logo ngereke
nugu ne nigi marekpek kaiyagi ono, nugu neyegi keleniya-
girik yombanu niyegi yawe miziwili nak mizimo, meiyagi,
miza.
20 Togo pi weik pulumeng wiya logo pigi mangobekyegi
yo kayima. Pi ngoluk i pugumakka koweige yawereiga pigi
mangobokko piyegi pakela logo wilek pugubek yalek keli legi
pi nginda kanda koyambek yogotora wawiya logo ingkeya
ngabik kelemiya.
21 Logo koyambokko mangoyegi pelik meiya, Peba, ne yali
Anotogi wirege kaile miza kani. Ne yombanu yombiyangai
onobek logo ngereke nugu ne nigi marekpek kaiyagi ono
kani, meiya.
22 Kapura mangogo piyegi yawe miziwiliyegi pelik yeiya,
Ngezangai, melewangka wik wazono nogorik weiya logo
pelege wakiya wazami. Keya negi marekpek ngereke yorikki
wiyeke mena meleling wakiya wazami keya ingegangyau
pongo ingeyauge wakiya wazami.
23 Pilik miza logo pangalege liyeng pulumakau wazono
panumek ulizo logo teni ngeragi yemane miza ni keya wilik-
wilik miziweki,
24 purik mandik negi marekpek ibeng nobiyeng miza ka-
pura wik kayima legi keya pi suwei nobiyeng miza kapura
pi weik pek legi teni wilikwilik miziweki mena, yeiya. Togo
puwili weik ngeragi yemane ni keya weik yongolo uli, yeiya.
25 Pilik mizageya koyilege mandik sibek panga yawega
kanda panga imakka mereke pura puwili ingimei keya yon-
golo ulageyarikki kerewiya.
26 Pugu yombanu mangoyegi yawe miziwiliyaga nakyegi
ngago meiya logo pelik nguk meiya, Puwili nangaiyeng mizi,
meiya.
27 Legi mangoyegi yawe mizibokko pelik meiya to mela,
Nigi sakpek ngereke yo kayima wizigeya nigi mangobokko
liyeng pulumakau wazono panumek ula, purik nigi sakpek
yombiyangai yo kayima kopong, teni wilikwilik mizi.
28 Kapura mandik sibek sisik miza logo pi yeke ige yabela
ono.
Tegi mango welagelarik sibek yeke ige liweki nguk
meiyageya wiziya.
29 Mango nguk meiyageya wiziya kapura sibokko man-
goyegi pelik meiya to mela, Kerewiye, kirisimasi ulogo mizi
yabekeya peyeng yawe yeik ulak yawe miziwiligu mizilik ne
niyege yawe mizi yabekeya kani, keya ngago nugu miziweki
kaiyayeng nara ngela mela ono kani. Kapura nugu neyegi
keleniyayeng nangaiyeng? Nugu liyeng yemane namek ma

songono namektau ne nana logo negi ingembuwili kiling teni
ngeragi yemane miza nigeya miza ono kani.
30 Kapura mandik nigi marek pobok watabi nugu nigi
piyengka mana piyeng mabiyeng yongok kazingkewiliyegi
yana melabek kani. Togo pi yorik nugu liyeng pulumakau
wazono panumek piyegi wiyeke ula logo ini miza ni.
31 Legi mangogo piyegi pelik meiya to mela, Mandikpek,
ni wok mabiyeng yerengke towa yoluyau logo watabi negi
piyeng nuguyeng.
32 Kapura nigi sakpek ibeng nobiyeng mizabek kapura pi
ngereke wik yo kayima. Pi suwei miza nobiyeng miza ka-
pura pi weik yolubektikki wiyeke teni ngeragi yemane miza
ni keya wilek kang tonuguyeng wilikwilik mizageya purik
pangkarikku. Teni pilik mizi ono kesak pangka onogi, meiya.
Yisugu ngago piyeng pilik yeiya logo yombu Palisiwili keya
Mosegi loyengki waligeleyiwili piyengki kerewiya.

16

1 Pulaga Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago
saweliwei perarau pelik yeiya, Yombu watabiyengko
kolokngagono nak wiziya logo weik ulogo pi pigi watabi
piyengki yombanu nak ngaiweki keremiza. Togo yombanu
nawiligu kanda watabiyengki mangobekyegi pelik kozak
meiya, Yombanu watabi nuguyengki ngaibok watabi
nuguyengki waberek ngai ono, pugu watabi nuguyeng
nayeng nalege wezameli mizi, meiya.
2 Tegi pi yombu watabiyengki ngaibok ngago meiya logo
piyegi pelik ngalik meiya, Ngago nogo niyegi langai kerewiyi
pera talikta? Kapiya narikke watabi nugu negi nangaiyeng
miza piyeng mabiyeng lende miza logo nanimo. Pulaga pilik
miza logo purik weik kunimo purik ni watabi nogoyengki
pangka ngai wiziyagi onobek mena, meiya.
3 Pilik meiya legi yombu ngaibokko pi ngezebekyegi pelik
kaiya, Negi yemizibokko ne weik yawe nogorikka wezaneli-
weki mizi. Legi ne talik mizagine? Ne kozang wizigeya
ngabelak yokoragi ono keya watabiyengki nguk yeiyagirikki
ne kendek.
4 Watabi nogo mizagiyeng ne weik iwaka. Nogo yongkam-
banu negi yemizibekyegi koka king keya watabiyeng na-
mani yeik weiya puwiliyegi sawela logo puwiligu pi kanga
managi peyengki waleyeng keke mela mowiyibene kozak
yeiyagi, logo ne yawe nogoraga wezanela logo purik puwiligu
neyegi sawela logo teni kiling yoluweki koli neirik kele, ne
mabuwekke puwiliyegi sawelagi kaiya.
5 Ngaibokko pilik kumula logo pugu yombanu yemiz-
ibekyegi ngoluk kanga manayeng mela mowiya onowiliyegi

nak nak piyegi yeke ige liweki kozak yeiya, logo were yeke ige yabekeyabekyegi pelik meiya, Nugu talik talik yemizi nogobekyaga mongona, meiya.

6 Legi pugu pelik meiya to mela, Weli kolokngagono 100 taramgi pangka weiya, meiya, logo ngaibokko pelik meiya, Mena, kapiya watabi nugu yeik weiyayengki nging penging mena, ya. Mogosa logo nguk namizi 50 taram miza wazamiye, meiya.

7 Keya pugu yombanu nakyegirau pelik meiya, Keya ni, talik talik mela mowiyagi, meiya. Legi pugu pelik meiya to mela, Pandi wit wireyeng kik andet wamenakki pangka weiya, meiya. Legi ngaibokko pelik meiya, Mena, kapiya watabi nugu yeik weiyayengki nging penging mena, ya. Mogosa logo kik andet wamenakki piyeng tumula logo kik 80 miza wazamiye, meiya.

8 Togo waleleige yombu watabiyengko kolokngagonobokko yombu ngai kailebokki yeikta yongolok meiya purik yawe yaka pugu miza pura kaile kele kapura pugu waberek panu mizarikki wiyeke. Yongkambanu ngabelakpekke kusabanurikke yolu puwili ngezewili kelik puwili kiling yawe mizagi purikki iwaka panuwili keya puwili watabi ngoluk wangki mizagi pilik piyengki mabuwekke kumuliwili keya watabi kaile kazing ikuyogorik mizi pumokko miziyeng ngezewiliyegi sawelagirikki wiyeke miziwili logo piliktikku puwili yongkambanu wilangkarikkewiliyegi lewege miza meli, yeiya.

9 Yisugu ngago yeke langakta pelik kozak yeiya, Ngabelak pobokke yongkambanuwili kingyeng kazing ikuyogorik miziyengki wei keya wezameli kapura nogo iniyegi lo nara pelik kozak yeiweki, Ini ngabelak pobokko watabi keya king inuguyeng yongkambanu watabiyengki yeikwiliyegi saweliweki yani mizizo logo puwili inigi kewengkewili mizagi kani logo ini ibeng logo pelege watabi inuguyeng wizamiya logo paka ngalege i wizagomagimakki kang puwekke Anotogo iniyegi koli keleyagi, yeiya.

10 Togo pugu mawinda kozak yeiya, Yombanu watabi songono panuyengkirau pangka ngai mizi wilibekpok watabi yemane panu piyengkirau pangka ngaigi langaibek. Yombanu watabi songono panu piyengkirau ikuyogorik mizibok watabi yemane panu piyengkirau ikuyogorik mizagi.

11 Tegi tamizeige ini watabi king keya pulangai ngabelakpekki piyengki pangka ngai mizi wilibek ono purik mabura Anotogorau ini watabi wizagomagi pilik piyengki ngaiweki yanagi ono.

12 Watabi king keya pulangai inigi piyeng Anotogo
yanayeng logo tamizeige ini piyeng weiya logo kazing
pangkamekke ngai mizi wilibek ono purik mabura watabi
kumbekki wizagomagi pugu ini yaniweki keli piyeng pugu
ini yanagi ono.

13 Yombanu yawe mizi nakko kemenak yombu ngai
neyauyegi yawe mizagi langai ono. Kazing mabilikmekke
ini Anotoyegi keli keya watabi king keya pulangai
ngabelakpekkeyengkirau kemenak kelagi langai ono, purik
ini nakyegi keli keya nakyegi kumbak mizagi legi. Keya
ini nakki keliragi kiriwei keya nakki keliragi kezanga mani
mizagi legi, yeiya.

14 Yombu Palisi puwili Yisugi ngago piyengki kerewiya
logo piyegi yang meiya, purik puwili kingyengki ngora panu
kopong.
15 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini Palisiwili
yombu yawe wazono yombanu watabiyeng yeikwiliyegi
king yanagiyeng miziwili logo yongkambanu yeikwiligu
kumularik ini yombu pangkawili mizi kapura Anotogo
wilek kang kaile inuguyengki pakela wizinda kani. Watabi
yombanuwiligu kumularik unatuba nobiyeng miza piyeng
Anotogi wireyaugu pakelarik sok panu.
16 Koka Anotogi lo Mosego lende miza piyeng keya ngago
Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu lende mizayeng
iniyegi kozang mizi kanda weik Yowan kaimelabokko weik
ngago yana. Teng puraga mabek teng perage perik tonugu
ngago wazonoragi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi
purikki kozak yeiya logo nak nak panga Anotogi ngaimekki
kiliya kuniweki kozang yawe mizi, kapura ini Yowan kaime-
labokko kazing kiliya kuniweki kozak kaiya pumokki ini
kiyebuk miza.
17 Ngago wazonora weik lewa purikku Mosegi loyengki
kozanda yeik mizi ono, a'a'. Kalike purik ngilumbek keya
ngabelakpek talege mizagi kapura Mosegi loyengka watabi
songono nayendau talege mizagi langai ono.

18 Keya lo nara yongkambu wei puragira. Tamizeige
yombu nak yongok pugumele wezamela logo ngereke
namele wei purik pi yombanu yongok ngezebekkimele
weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik
mizi yagenda. Ma yombu yongok nakko wezamelamele
wei purik pirau mabilik yombanu yongok ngezebekkimele
weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik
mizi yagenda, yeiya.

19 Keya Yisugu mawinda pelik kozak yeiya, Koka yombu
watabiyengko kolokngagono nak wizagoma logo pi watabi
king yemane panuyengki ngane weiyayeng wakiyi mizi keya
wok mabiyeng ngeragi wazonoyeng ni mizi.
20 Keya pulogo yombu watabiyengki yeik naktau wiziya
logo yeik pugura Lasara meiyabek. Korik puguwek wiz-
ingyengko kolabek logo nawiligu pi miza orowei kanda
yombu watabiyengko kolokngagonobokki imakki kandikke
wezami mizi
21 logo pi yombu watabiyengko kolokngagonobokki nger-
agi muneng lalek puguraga yenge kulengke kawiye wali
piyeng weiya niweki keya keriwiligu wizing puguyeng lon-
gok puwiliyengko pikira ni mizi.
22 Togo waleleige yombu watabiyengki yeikpok ibeng logo
Anotogi angelawiligu pi wagela logo yereng wazonorage
Abalamyegi saweliwei wezamiya. Logo wiziya waleleige
yombu watabiyengko kolaboktau ibeng logo puwiligu waliya
wazamiya.
23 Yombu watabiyengko kolabek yereng kaile ibeng
puwiligi kungwili yoluraga yolu wizigeya ngangang yemane
panu mizageya logo paka ngalege pakeliraige Abalam
koweige panu Lasara kiling wizilege.
24 Pilik pakela logo pugu pelik kek meiya, Peba Abalam,
neyegi yalek miza logo Lasara kai nakka mele kong
pugubekki orozabek waliyi wezamele logo longok nogobekki
wiyi pani logo kabeneng siweki sawelibene purik ne
ngangang yemanera yezi pezikku nani mena, meiya.
25 Kapura Abalamgu pelik meiya to mela, Negi marekpek,
ni kumula, koka yali ngoluk wik yolu puwekke ni watabi
wazonoyeng weiyageya wiziya keya Lasara korowaliyeng
weiyageya wiziya. Kapura mabek pi pelege weik wilikwilik
mizageya keya ni pulogo ngangang mizageya.
26 Keya yeke langak nararau, tenigi tepekke Anotogo kosau
kulaka yemane panuling keremiza logo pelagawili pulogo
kangki purik pangka kangki langai ono. Keya pulagawilirau
pelege lewagi purik pangka lewagi langai ono kani, meiya.
27 Pilik meiya legi yombu watabiyengko kolabokko kozang
nguk meiya, O Peba Abalam, pilik mabura, nugu Lasara negi
mangobekki imakka negi sak melenazik yolu mena weza-
mele
28 logo puwili yereng ngangang mizi perage lewa nelegi
puwiligu kaile kaile mizi piyengka kowitiweki kozak yeibene
wezamele, meiya.
29 Kapura Abalamgu pelik meiya, Nogorau Lasara weza-
melagi ono purik nigi si keya sakwili kapiya Mosego lende
miza piyeng keya kapiya yombanu Anotoyaga ngagora weiya

logo kozak kisa puwiligu lende miza piyengka sangkeli keya
kerewiyi nangai, meiya.
30 Yombu watabiyengko kolabokko pelik meiya to mela,
Puwiligu kozak yei piyeng ngoluk pangka ono. Kapura
tamizeige yombanu ibendaga yangalek meiya nakko negi
sakwiliyegi kozak yei kang purik kele puwili kaile kaile
puwiligu miziyengka kowitagi, meiya.
31 Kapura Abalamgu pelik meiya, Tamizeige puwili Mose
keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak ki-
sawiliyegi kerewiyi ono purik puwili mabilik yombanu
ibendaga yangalektabokko kairikki kerewiya logo kaile
puwiligiyengka kowita logo ngizi kumulagi ono, meiya,
Yisugu pilik yeiya.

17

1 Keya Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Watabi nalangai nalangaiyengko yongkambanuwili kaile
miziweki ulumi kapura yombanu puwili pilik mizibene
keleyibokyegi Anotogo ngangang panu kelemiyagi, legi
waberek ngaiweki kani.
2 Logo pilik poktau ono kesak pangka, purik yombanu
neyegi ngizi panu kumuli kazing kumbekki lewengke
songono nogowiliyaga nak kaile miziweki ulumiyabokyegi
Anotogo ngangang yemane panu managi.
3 Pilik legi ini yongkambanu negi puwili, ini kazing ini
makngezego koyagi pumokko waberek panu koyizo.
Tamizeige neyegi ngizi kumuliwiliyaga nakko niyegi kaile
mizi mabura nugu piyegi pelik ngalik meimo, Nugu neyegi
kaile miza kani. Keya tamizeige pugu niyegi pelik neiya yo
meli, Ei, nogo kaile miza logo ne kuneng logo ne melegulang
miziweki kai mabura nugu pugu kaile miza pura tumula logo
keremareke wezamelimo.
4 Keya tamizeige pugu niyegi langai kaile mizayeng mele-
nazik keya nazikka neyau wok wamenakke miza logo nara
miza logo ngereke niyege kanda, pi kaileyengki kuneng
kai purik mabura nugu tumula logo kang melenazik keya
nazikka neyau mabilik keremareke wezamelimo, yeiya.

5 Pugu yeiya logo yombu pugu waligeleyi Aposolo mei-
wiligu piyegi pelik meiya, Yemizibek, tonugu niyegi ngizi
kumulirik songono nangezi legi nugu tonugu ni keya kozang
nuguragi ngizi kumuli pura unatuba sibene keleyimo, meiya.
6 Keya Yemizibokko puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yen-
gelei Mastetlei mei puleigi kumuli. Yengelei Mastet puleigi
wireyeng songono panu kapura ngeriyi puwekkerik nguk
namizi lewa logo yengelei yemane keremizagi. Tegi inugu

ne keya kozang nogoragi ngizi kumuli pura yengelei Mastet puleigi wireyengka nak kelik lewibene kelemi. Purik tamizeige inugu neyegi ngizi kumuli pura Mastet wilekpek kelik songono pilik kesak watabi nalangai piyeng mabiyeng inugu mizagi langai, keya inugurau yengelei kozang pelege lewi peleigi pelik meiyagi, Ni ni makngezego pulili nuguyeng puliya logo ngereke ni makngeze panga kai wizambekke ni makngeze ngeriye, mei purik, pi inugu kairagi kiriwei mizi penanging kani, yeiya.

7 Keya Yisugu pigi yawe miziwiliyegi ngago yeke langak nara yeiya, Tamizeige inuwayaga nak yombu nigi yawe ngabelak kiriraga mizi nak ma nigi liyeng memengwiliyegi ngai nak kiling logo pi panga yawega ige yowekke purik nugu piyegi pelik meiyagi ono, Ngezangai koli, ngeragi nuguyeng ni mangiweki mena meiyagi ono.
8 Pilik segeya nugu piyegi pelik meiyagi, Ngeragi nogoyeng ngaiyek miza logo nane logo ne kairi keya ngeragi ni keya ni yeik wizei logo waleleige ni ngeragi nuguyeng miza ni mangine, meiyagi.
9 Togo yawe mizibok nugu kairagi kiriwei mizarikki wiyeke nugu yeik pugura yongolok meiyagi ma talik? A'a', watabi pugu mizi piyeng, yawe puguyeng.
10 Kazing mabilikmekke iniyegirau pilik mizagi. Ini yaka watabi miziweki nogo kozak yeiya piyeng miza logo weik purik mabura pelik kisizo, Teni Yemizibekki yawe miziwili. Watabi tonugu mizi piyeng yawe tonuguyeng logo teni yombiyangai wizigeya yeik tonuguyeng yongolok meiyagi ono, kisizo, Yisugu pilik yeiya.

11 Pilik mizarikka weik Yisu kazing Yirusalem yerengke kang leweng neing kambela logo pi ngabelak Sameriya keya Kalili meiyaugi tepek neing kambela.
12 Pi yereng narage lewagela logo kemegeme korikwek sok mizimek logo Leposimek meimekka yombu meleyauwili pumokka miziwili yoromaure miza. Puwili ngoluk koweige wiriyimowei
13 pelik ngalizi kek kisa, Yisu. Yemanebek. Teniyegi yalek mize, kisa.
14 Yisugu puwiliyegi pakela logo puwiliyegi pelik yeiya, Kambeli. Yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligu korik inuguyengki pakela logo ini weik yombiyangaiwili mizibene logo pulaga ini ngereke yombanuwili kiling menalege wei mizi keya mizi nangine kambeli, yeiya. Puwili mabilik tagoneige korik puwiligiyeng weik yombiyangai sa.

15 Yombu puwiliyaga nak tapakeleige korik puguwek
yombiyangai mamiza legi pi ngereke Anotogi yeikta ngalizi
panu yongolok mei yo kayima.
16 Pi pongo Yisugi inge werege ulu wala logo morogulunda
wizimowei wazono meiya. Yombanubok Sameriyagabek
logo Yudawiligu kiyebuk mizibek.
17 Yisugu yombanu meleyauyaga pi wamenak yorikki
pakela logo pelik kaiya, Yombanu meleyauwili yakarik
yombiyangai wezaya kapura yombanu melenazik keya
nazikka mangobektau onowili puwili talege?
18 Yombu yenge nalaga kayima pobok Anotogi yeikta yon-
golok meiweki yo kapura pi ngezebek keke yo pura nangki,
kaiya.
19 Logo Yisugu Sameriyagabekyegi pelik meiya, Yangalek
meiya logo kambele. Nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni
yombiyangai keya kaile nuguyengka yaliya wazaniya mena,
meiya.

20 Yombanu Palisi nawiligu Yisuyegi wok Anotogo
yongkambanu mabuwiliyegi ngaigibek talikwekke lewagi
miza purikki nguk meiya. Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya to
yela, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura lewawekkerik
yongkambanuwiligi wireyengko pakelagi langai pilikmekke
lewagi ono.
21 Ma nakkorau pelik kaiyagi langai ono, Pakeli, An-
otogi ngaira pelege pera mena, ma ngai pugura pangalege
panga pura kaiyagi langai ono, purik Anotogo nawiligi wilek
kangyengki ngai logo Anotogi ngaira weik inigi tepekke wiz-
inda, yeiya.

22 Togo pugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Wok nak lewagelagi logo wokpokko inuwago ne yombanu
paka ngalega kayimabekyegi pakeliweki kelagi kapura in-
uwago neyegi pakelagi langai ono.
23 Yongkambanu nawiligu iniyegi pelik kisagi, Pakeli,
Yombanu paka ngalega kayimabek yaka lewa. Pi panga
pulogo yolubek, mena, kisagi. Ma pakeli, pi pelege yolubek,
mena kisagi, kapura puwiliyegi ngizi kumuli nagani. Panga
pulogo pakeli kang nagani.

24 Inuwa lengka wililiktikku mizi puwekke purik paka
ngilumbek mabok pangazuwaga pezuwaga ngela manirikki
teni mabuwiligu pakeli mizi. Kazing mabilikmekke ne
yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yogi logo
puwekke mabuwiligu neyegi pakelagi kani.
25 Kapura pilik mizagine were yongkambanu mabek yolu

pewiligu neyegi kezanga nanagi logo ngangang unatuba keleniyagi.

26 Ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yo puwekkerik yongkambanuwili ngereke koka walaka kazing yongkambanu Nowagi tendaga koya mabilik mizageya koyi nangai.
27 Nowa wiziya puwekke yongkambanuwili Anotoyegi langai kumula ono keya Nowago ngago watabi lewagelagi piyengki langai kai piyengki kerewiya ono logo watabi ngezewiligiyengki mizageya koya. Logo puwili ngeragi ni keya kai ni keya yongkambu wei keya panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza mani kaiyageya koya weik wok Nowa yeke sikmakke kiliya lagibekke kai ngai yemaneyaugu yongkambanu nawili mabuwili yela.

28 Keya wizagoma kalike yongkambanuwili koka Loto meibek wiziya puwekkewiligu kazing miza pilikmekke, puwili ngeragi ni keya kai ni keya watabiyeng wei keya yani, keya puwili yaweyeng ngeriyi keya iyeng ngizi. Kapura puwilirau Anotoyegi langai kumula ono.
29 Logo wok Loto yereng Sorong pura wiya logo kunabekke yezizik keya king salapa ngoriyeng paka ngilumbekka koboyau kelik kuli logo Sorong yerengke mabulogo koya puwili mabuwili yela logo ibeng.
30 Wok ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke lewagelagirik kazing mabilik panumekke lewagi.

31 Wok Yisu yogibokko, yongkambanu imakka welagela puwili ngereke yeke ige yongorik watabi puwiligi piyeng wei nagani, ma yongkambanu panga yawege mizageya koya puwili watabi puwiligiyeng weiweki kowiti nagani.
32 Lotogi yongokpumologo miza puragi kumula panu. Pi Loto kiling yereng Sorong meira wiya logo kuna kapura pi watabi pugu wizamiyayengki kumula logo pakeliweki kowita ngizige kemenak ibeng.
33 Kazing mabilikmekke yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang kebangkeli mizibok Anotogi wiregerik ibeng logo wik wizagomagira weiyagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo pulaga wilek kang pugubek keya wik yolugi pugura neyegi tiya mani mizibok ibeng wizagomagi ono, pi paka ngalege wik yombiyangai wizagomagi.

34 Kerewiyi, wokpokko kusage yombu neyau i wamenamakka menalege iwekki kani, logo nak miza oroweigi kapura nak mabulogo wezamiyagi kani.

35 Yongok neyau yeke ige menalege yawe mizageya koyagi,
logo namele miza oroweigi kapura namele mabulogo yawe
mizageya wezamiyagi kani.
36 Yombu neyau panga yawege menalege yawe mizageya
koyagi, logo nak miza orowei kangki kapura nak mabulogo
yawe mizageya wezamiyagi kani, Yisugu pilik yeiya.
37 Tegi Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya,
Yemizibek peyeng talege mizagi meiya logo Yisugu ngago
saweliwei nara pelik yeiya to mela, Wale watabi ibeng
piyengki korik sokyeng wizilege winak Yezigokwili kanda
pura menalege niweki wawere ulageya pulogo, yeiya. Togo
purikku kai purik pelik, yereng yongkambanu kazing kum-
bekki Anotoyegi leweng ibengwili koyagi pulogo Anotogo
ngangang yaniweki lewagi.

18

1 Puwili wok mabiyeng waberek mizibene keya kiyebuk
sende miza logo waberek mizimok wizamiya nelegi Yisugu
ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago saweliwei pera pelik
kozak yeiya,
2 Kang naraga panga yereng yemane narage yombu
ngagozakyengki kerewiyi nak wizagoma. Pi Anotoyegi kazi
namizibek keya yombanuwiliyegirau yalek mizi onobek.
3 Keya yereng maburage yongok komate namelerau mab-
ulogo wizagoma logo pi yombu ngagozakyengki kerewiy-
ibekyegi kayimi wilibek logo piyegi pelik nguk mei mizi,
Nogo neyegi korowali mizabek ngagozak kelemiweki mizi
legi nugu neyegi sawela logo negi ngagozak puragi kerewiya
logo pangka pangka miziweki, mei mizimele.
4 Yongok komatemele solo kayimawekkerik yombu
ngagozakyengki kerewiyibokko piyegi, pilik mizagi ono
meiya. Kapura kalike pi ngezebek pelik kumula, Ne
Anotoyegi kazi ono keya yongkambanuwiliyegi yalek keli
ono kele
5 kapura yongok komate pemelego ne yawe unatuba nani
mizi legi nogo ngagozak puguragi kerewiya logo pangka
pangka mizagi. Tamizeige ne piyegi saweli ono purik pi
ngoluk mazeng keya lewa lewa mizagi logo purik ne kiyebuk
mizagi langai, pilik kumula, yeiya.
6 Pulaga Yemizibokko puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa yombu
korowali ngagozakyengki kerewiyabokko kaiya puragi
kerewiyizo.
7 Purik tamizeige yombu korowali ngagozakyengki
kerewiyabokko yongok komatemeleyegi korowali miza
piyeng pangka pangka miza purik mabura Anoto
pangka ngagozakyengki kerewiyibokko yongkambanu pi

ngezebokko nogowili kaiya puwiligu yoklongko keya kusage wok piyeng mabiyeng piyegi pobilik ingkisi pelik, Ngagozak tonuguragi kerewiye logo watabi korowali nazuwagawiligu teniyegi miza piyeng pangka pangka mize, kisi pilik. Logo pugu puwiliyegi sawelagirikki yelakkelek mizagi ma talik?

8 Nogo inuwayegi watabi pugu mizagi piyengki kozak yeiweki, Anotogo yongkambanu puguwiliyegi nguk namizi sawela logo puwiliyegi nazuwagawiligu korowali miza piyeng kebangkela logo pugu yombanu piyegi kumuli onowiligu yombanu piyegi kumuliwiliyegi kaile miza piyengki wiyeke piyegi kumuli ono puwili nganganda nguk namizi yanagi. Kapura ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke ngabelakpekke yowekkerik nogo yongkambanu neyegi ngizi panu kumulageya nawili pakelagi ma yeikki? Ne yalek purik nogo kumularik kolokngagono ngizi kumuli pura wiya wizilege ne pakelagi, yeiya.

9 Wok nakke Yisugu yongkambanu ngezewiligu ngezewiliyegi teni pangkawili keya teni kaile miziwiliyegi kiyebuk mizi puwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya,

10 Wok nakke yombu neyau paka Anotogi i walek yemanemakke waberek miziweki kambela. Piyauyaga nak ngai Palisi meimekkabek keya nak king takis weiya piyengka ngoweibek.

11 Palisibek luweza logo pi ngezebekki kangkabekke pelik ngagoluk waberek miza, O Anoto, ne yombu nawili kelik ono legi ne niyegi wazono nei. Yombu nawili watabiyengki kerezi kopong puwili king menalege yawe naragi wawiya piyeng ngowei keya puwili yongkambanuwiliyegi korowaliyeng miziwili, keya puwili yongok puwiligi onowili kiling iwek koli miziwili, kapura ne pilikpek ono keya nerau yombu king takis weiya piyengka ngoweibok kelik pek ono.

12 Purik sonda naraga wok neyau ne kazing ngago nuguragi wiyeke niyegi waberek miziweki ngeragi ni ono mizi pumok mizibek, keya watabi nogo wei piyeng mabiyeng sanga miza logo limak meleyau keremizi logo limak meleyau piyengka narik weiya logo ni nani mizibek, yombu Palisibek meibek pilik waberek miza.

13 Kapura yombu kaile king takis weiya piyengka ngoweibek panga koweiga luweza wizimowei waberek miza. Logo kaile pugu miza piyengki wiyeke pi kendek miza logo wiregawere pugura paka ngilumbekke pakela ono. Keya pi kaile puguyengki kuneng kelirikki wiyeke ngeleleng ngezebekkira ula logo pelik waberek miza, O Anoto, ne kaile panu mizibek mena neyegi yalek mize. Pi pilik waberek miza.

14 Yisugu ngago pura yeiya logo pelik yeiya, Nogo iniyegi
wameik kozak yei, Yombu kalikebok Anoto kiling pangka
miza wizigeya i ngezebekkimakki kandobela. Kapura yombu
werebok, Anoto kiling pangka miza ono purik pi yeik ngeze-
bekkira yongolok meiya kopong. Purik yombanu pi ngeze-
bokko ngezebek yongolok meibok Anotogo pi kulengke-
bek kelemiyagi keya yombanu pi ngezebokko ngezebek ku-
lengkebek kelemibok Anotogo pi yongolok meiyagi, yeiya.

15 Wok nakke yongkambanu nawili koloyakamandik
songono puwiligiwili Yisuyegi iza orowei kayima logo mele
puguzik koloyakamandikwiligi kebiyengke walamiya logo
Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene, kapura Yisugu
waligeleyiwiligu purikki pakela logo ngalik yeiya.
16 Kapura Yisugu koloyakamandik songonowiliyegi pelik
yeiya, Neyegi koli. Pilik yeiya logo pugu ngezebokko walige-
leyiwiliyegi pelik yeiya, Koloyakamandikwili neyegi wiriyi
pani. Puwili neyegi lewa nelegi waliyi nagani, purik koloy-
akamandik pilikwilirau Anotogo puwiliyegi ngaiweki ngai
pugumekki kiliya wiriyagi purik pangka.
17 Kerewiyi. Tamizeige nak Anotogo piyegi ngai wize-
ibene kazing koloyakamandik songonowili mizi mabilik-
mekke kelemi ono purik mabura pok Anotogo pigi ngaimekki
ngai yolu puragi kiliya wiriyagi ono, yeiya.

18 Yudawiligi yemane nakko Yisuyegi pelik nguk meiya,
Kiriwaga wazonobek, yawe talikta miza logo ne wik wizago-
magira weiyagi, meiya.
19 Legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu neyegi
wazonobek kaira nangki? Nugu neyegi keriyirik ne Anoto,
purik Anoto wamenak wazonobek, naktau wazono ono.
20 Kapura ni Mosegi lo piyengki iwaka. Lo piyeng pe-
lik, Yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek ma nigi
yongokpu onomele kiling iwek koli nagani. Yombanu uli
nagani. Yombanu nakki watabiyeng purik ngowei nagani.
Yombanu nakyegi langai ngaigu kai nagani. Nigi panu keya
mangoyauyegi panga yungke mizimo, meiya.
21 Tegi yombu yemanebokko Yisuyegi pelik meiya to mela,
Lo nugu neyegi yaka kozak nei piyeng mabiyeng ne mandik
songonowekkerikka kiriwei mizi kayimi, meiya.
22 Pilik meiya legi Yisugu piyegi pelik meiya, Purik wazono
kapura ni ngoluk watabi nayendau miziweki. Watabi nigi
piyengko nigi kazing wik wizagomagira weiyagimek waliya
legi watabi nigi piyeng mabiyeng yombanuwiligu weibene
yani kune logo king piyengki ngane weiya piyeng yongkam-
banu watabiyengki yeik puwili yanimo. Pilik miza logo purik

nugu lewege panu kelira paka ngalege wik wizagomagira
purikki iwakagi. Mabiyeng pilik yana logo neyegi saweliwei
kiriwei koli.
23 Yisugu piyegi pilik meiya kapura yombanubek pilik kai
puragi kerewiyawekke wilek kang pugubek kuneng, purik
pi watabi puguyeng kolokngagono panu logo yanagirikki
kiyebuk kopong.
24 Yisugu piyegi pakela logo pelik kaiya, Yongkambanu
watabiyengko kola puwili Anotogo puwiliyegi ngaiweki An-
otoyegi panga yungke kunagirik yawe unatuba panu kani.
25 Kerewiyi, liyeng Kamelmek meimok nili kagorik lolo
ulibekki yungurikke kiliya kang purik yawe unatuba kapura
yombanu watabi kolokngagono puguyengki kozang kumuli-
bokko Anotogo piyegi ngaiweki kelemiyagirik yawe unatuba
panu, yeiya.
26 Yongkambanu ngago puragi kerewiyawiligu Yisuyegi pe-
lik nguk meiya, Tamizeige pilik purik mabura yongkambanu
wik wizagomagiragi wiyeke yaliya wazayagi langai puwili
tawili, meiya.
27 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Watabi
yongkambanuwiligu mizagi langai ono piyeng, Anotogo
pangka mizagi langai, yeiya.
28 Pita pilik kerewiya logo Yisuyegi pelik meiya, Kerewiye,
teni yereng tonuguyeng wizamiya logo niyegi saweliwei kiri-
wei mizi wiziga teni wik wizagomagira weiyagi ma yeik,
meiya.
29 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, wameik,
keya nogo inuwayegi pera kozak yeiweki, Yombanu nak
Anotogo piyegi ngai purikki wiyeke i pugumak wiyi keya
yereng pugura wiyi, ma pigi yongokpumele wezami, ma pigi
si keya sakwili wezayi, ma pigi panu keya mangoyau wezayi,
ma koloyakamandik puguwili wezayi kang pilikpok
30 mabek ngoluk wik wizigeya Anotogo kanga managi
piyeng watabi pugu wiya piyengka ngoluk lewegeyeng keya
teng kalike lewagi purage wik wizagomagira managi, yeiya.

31 Pulaga Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi meleyau
keya pongo ingenazikka neyauwili lewe narikke iza
oroweirik puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiyi, teni paka
Yirusalem yerengke kangweki logo pulogo yombu koka
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu ne yombanu
paka ngalega kayimabekyegi langai lende miza piyeng weik
ngizi mizagilege.
32 Watabi lende miza piyeng pelik,
Pulogo Yudawiligu yombanu paka ngalega kayimabek miza
oroweirik Yuda onowiliyegi miza yanagi. Puwiligu

piyegi ngago wageliwei meiyagi keya piyegi korowali
kelemiyagi keya pi sibilak ngiza mani mizagi.
33 Keya puwiligu pi wizale ulagi logo ibengki, kapura wok
neyau wiziya logo wok kalikebekke pi ngereke wik yangalek-
tagi.
34 Yisugu pilik yeiya kapura pugu waligeleyiwili ngago
piyeng naragirau iwaka ono. Purik ngagoyengki soloyeng
puwiliyegi liwik logo Yisugu ngago kozak kai piyeng puwiligu
iwaka ono.

35 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili weik ngereke paka
Yirusalem kangweki kambela. Puwili yereng Yeriko mei
puragi mereke tawereige pura yombu wireyau kusa nak
kazing lewengke kerelege mogosa wizimowei yongkambanu
ngabelak libu kangwiliyegi ngeragi keya kingyengki nguk
yeiyageya wizilege.
36 Yombu wireyau kusabek yongkambanu mabuwili kuni-
mowei kisageli mei kandikki pi kerewiyawekke pugu nguk
yeiya, Pera nangaira mizi, yeiya.
37 Legi puwiligu piyegi pelik kozak meiya, Yisu yereng
Nasaretegabok kiling yongkambanu paka Yirusalem kangki-
wiligu meiya meli yagenda, meiya.
38 Tegi wireyau kusabokko pelik ngalizi kek kaiya, Yisu,
ni negi yelibu koka King Ngai Tawiti meiyabokki marekn-
gangwiliyagabek logo Anotogo teni Yudawiliyegi wiyeke
wezanelabok purik nogo iwaka, legi neyegi yalek mize, kaiya.
39 Pilik kai legi yongkambanu yeke orozarikke piyegi
merekewiligu wireyau kusabekyegi pelik meiya, Ni ngagoluk
wizei, meiya. Kapura pi mazeng keya pelik kek kaiyageya, Ni
King Ngai Tawitigi marekngangwiliyagabek legi neyegi yalek
mize, kaiyageya.
40 Pilik kai legi Yisu leng miza logo nawiligu yombu
wireyau kusabok miza orowei yarobene yeiya. Pi mereke
kandawekke Yisugu piyegi pelik nguk meiya,
41 Nangaiyeng nogo niyegi miziweki ni keli, meiya logo
wireyau kusabokko pelik meiya to mela, Negi Yemizibek, ne
ngereke wireyaugu pakelagi keli, meiya.
42 Pilik kai legi Yisugu piyegi pelik meiya, Wire nuguyau
ngaiwila logo pakele. Nugu neyegi ngizi panu kumulirikku
ni yombiyangai keleniya kani, meiya.
43 Pilik meiya logo nguk namizi pi weik wireyau ngaiwila.
Pi weik pakelagi langai wizigeya pi Yisuyegi kiriwei kuni-
mowei Anotoyegi wilikwilik ngago mei kang kuna. Keya
yongkambanu wawere ulawiligu yombanu wireyau ngaiwil-
abekyegi pakelawekke puwili mabuwilirau Anotogi yeikta
yongolok meiya.

19

1 Yisu Yeriko yerendage kiliya kuna logo yerenda weik
wizamiweki mizi.
2 Pulogo yombu king takis weiwiliyegi ngai yemane nak
yeikta Sakiyasi meibek yolu. Pi watabiyengko kolabek.
3 Pi Yisu meibok talik nalikpek miza legi pakeliweki miza
kapura yongkambanuwiligu pi waliyarikku pi Yisuyegi pake-
lagi langai ono, purik pi yombu ngerewalekpek kopong.
4 Sakiyasi iwaka Yisu kazing pumok neing wiriyagi purikki,
legi pi were ngindarik yengelei Fik mei naleige ngalege
taberek meiya logo Yisuyegi pakeliweki.
5 Yisu kanda yengelei puleigi sologa paka ngalege pakela
logo Sakiyasiyegi pelik meiya, Sakiyasi, ngezangai nga-
belakke kule. Mabek wokpek ne ni kiling i nugumakke yolugi
mena, meiya.
6 Legi Sakiyasi ngezangai ngabelakke yerageya logo wilik-
wilik miza wizimowei Yisuyegi koli meiya logo i pugumakke
miza orowei kuna.
7 Togo yongkambanuwiligu puragi pakela logo weik
munumunu mei kang keya mizi. Logo puwili pelik kisa,
Pi panga yombu kaile mizi mizibek kiling yoluweki mizi
purik kaile, kisa.
8 Yisu keya Sakiyasi yeke ige kanda ngagozakka mogosa.
Pilik miza logo Sakiyasi puwili mabuwiligi wirege luweza
logo Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, nogo kaile miza
purik ne iwaka. Kapura ne kuneng logo kaile nogo miza-
yengka kowitiweki mizi legi piliktikki wiyeke ne watabi no-
goyeng mabiyeng sanga miza logo lewe narik yongkambanu
watabiyengki yeik puwili yanagi. Keya tamizeige ne yombu
nakyegi ngaigu meiya logo watabi puguyeng ngoweiya purik,
nogo kang mangorarau ono pi kanga managi, meiya.
9 Pilik meiya legi Yisugu piyegi pelik meiya, Mabek
wokpekke weik Anotogo ni keya i nugumakki yoluwili
kaileyengka yaliya wazaya, purik nugu neyegi ngizi kumu-
larikku ni weik ngizi Abalamgi marekngangwiliyaga nak.
10 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek yongkam-
banu Anotoyaga koweige yolu puwiliyegi wela logo mereke
iza orowei yo keya ibeng koyimagi puraga yaliya wazayiweki
kayimabek, meiya.

11 Yongkambanuwili Yisugu ngago yaka pura kaiyarikki
kerewiya logo pugu ngago saweliwei pera kozak yeiya
purik puwili weik Yirusalem lemengki mereke logo pulogo
yongkambanuwiligurik Yisu kapmanwili keleyayela logo An-
otogo yongkambanu puguwiliyegi ngaigi pura weik pugu
lewagela wazamiweki mizi nobiyeng miza kapura pi pilik

mizagi ono, keya puwiligi ngai keremizagi ono kapura pi kangki logo puwili yawe pugura mizageya wazayagi purikki wiyeke ngago saweliwei pera kozak yeiya.

12 Kang narage yombanu yemane panu nakki marekpek ngabelak koweige nakke yeik ngaibek mei pura weiweki kangweki mizi logo waleleige ngereke yogine.

13 Pi kangkine were yombu meleyau piyegi yawe mizi-wiliyegi ngago yeiya logo puwili mabuwili nak nak king ngele neyau keleya logo yanageya wizimowei pelik yeiya, Kerewiyi, Ne kang keya inuwa nak nak king ngele nogo yani piyauge yawe kingyeng ulumiyagi nara mizizo. Logo pulaga ne yo puwekke nogo inuwa king talik talik king ngele piyauga yeke langak keremiza miza purikki ne pakelagi kani, yeiya logo pi weik kambela.

14 Kapura yombu pokko ngaigi puwili piyegi kiyebuk miza logo puwiligu yombu ngago pelikta oroweiwili kalika weza-yela, Teni yombu pokko teniyegi ngaigirikki kiyebuk kani, yeiya.

15 Kapura pi yeik ngaibek mei pura mabilik keya weiya logo ngai yemane wazamiya logo kalike yo kayima. Pi kanda nguk namizi yombu piyegi yawe mizi pugu koka kingyeng yana puwiliyegi ngago yeiya logo pigi wirege kanda puwili nakko king yeke langak keremizayeng talik talik miziweki.

16 Logo werebokko kanda pelik meiya, Yemizibek, ne king ngele nugu koka nana piyaugu ngereke king 200 Kina piyeng ulumiya mena, ya, meiya.

17 Pilik meiya logo ngaibokko pelik meiya, Wazono panu, ni yombu yawe nugura pangka mizabek. Keya ni songonoyengki ngai waberek panu miza legi nogo ni weik yereng unatuba meleyauyengki ngai yemane wazaniyagi, meiya.

18 Pulaga yombu piyegi yawe mizi nak kalike kanda pelik meiya, Yemizibek, ne king ngele nugu koka nana piyaugu ngereke king 100 Kina piyeng ulumiya mena, ya, meiya.

19 Pilik meiya logo ngaibokko pokyegi pelik meiya, Nogo ni weik yereng unatuba melenazikyengki ngai yemane wazani, meiya.

20 Keya pulaga yombu piyegi yawe mizi nalik nak kanda pelik meiya, Yemizibek, nogo king ngele nugu koka nana piyau kagorik walerikku sukumeng miza logo waberek wiya wizagoma mena, ya.

21 Ni yombanu yalek mizi onobek legi ne niyegi kulili miza. Purik ni yawe mabiyeng pangka panu miziweki kai wilibekpek legi ne kulili miza, meiya.

22 Legi ngaibokko piyegi pelik kozang meiya, Ni yawe
namizibek. Ngago ngaigu kili ni makngezegiraga punda
wali piyengko mizagewiyege nogo ni ngagozak keleniyagi
kani. Keya nugu kairik ne yombanu yalek mizi onobek
keya yombanu yawe mabiyeng pangka panu miziweki kai
wilibekpek kai.
23 Logo ni piliktikki iwaka mabura ni nangki king nogoyeng
panga pendikke nowiyi ono, kesak waleleige ne yowekke
king piyeng kiling kokowa nayendau wei kak?
24 Ngaibokko piyegi pilik meiya logo yongkambanu pulogo
luweza koyilegewiliyegi pelik yeiya, Yombanu neyegi yawe
mizi pobok korowali mizarikki wiyeke mena inugu king
ngele nogo mana piyau piyaga weiya logo yombu yawe miza
logo king 200 Kina piyeng ulumiyabokyegi mani, yeiya.
25 Yongkambanu luwezawiligu ngaibekyegi pelik meiya,
Kapura yemizibek, pi koka king ngele neyau weiyabek, kani,
meiya.
26 Ngaibokko pelik yeiya to mela, Ei wameik. Keya
nogo iniyegi pelik kozak yeiweki, Yongkambanu ngago nogo
kairagi kerewiyi logo watabi nogo yana piyeng kebangkela
yolu puwili mabuwiliyegi nogo mawinda watabi nayendau
yanagi kapura yongkambanu ngago nogo kairagi nagerewiyi
logo watabi songono nogo yana piyeng kebangkela yolu
puwiliyaga nogo songono puwiligu kebangkela piyeng yong-
onagi kani.
27 Keya yombanu neyegi kumbak mizi logo nogo puwiliyegi
ngaigirikki kiyebuk miza puwili pelege iza orowei koli logo
negi wirege yela logo ibeng sibene. Logo ne ngago saweliwei
pura kozak yei purik ne weik kangkiweki mereke kapura ne
kambela wizigeya ini kang tamekke mizageya koyi nangai?
28 Yisu ngago pura yeiya logo waleleige pi paka Yirusalem
yerengke kangweki puwiligi orozarikke kambela.

29 Puwili kayimeige lewak Olip meibekke mereke. Lewak
pokko yengelei olipyeng lewarikki wiyeke yeik pura meiya
logo yereng neyau lewakpekke ngezege wizilege. Yereng
nara Petepasi meira keya yereng nara Petani meira. Puwili
yereng piyaugi mereke kandawekke Yisugu yombu ngeze-
bokko waligeleyi neyau were ngago pelikta kiling wezayela,
30 Yereng mereke paka purage kunizo. Yali pulogo kiliya
tagoneige purik liyeng tongki kong namek nakko wakleige
wibokko tariya logo wizi penanging kani, ngoluk nakkorau
mogosa onomek logo wei yongomo miza onomek. Pumokko
wi tariya piyeng wila mowiya logo pelege miza orowei koli.
31 Keya tamizeige nakko yaliyegi pelik kai, Nangki yali

pumokki wibek wili, kai purik mabura piyegi pelik kozak meizo, Yemizibek pemekyegi yawe nara legi te miza orowei kang, meizo, yeiya.

32 Piyau kazing leweng neing wezayela logo kambela. Kanda Yisugu yaka piyauyegi kozak yeiya mabilik liyeng tongki kongmek wizilege yolok ngela.

33 Logo piyau liyeng tongki kongmekki wi tariyabek wilageya tagogei pura liyeng tongki kongmekki mangowiligu kanda piyauyegi pelik yeiya, Nangki yali liyeng tongki kong pemekki wi tariyabek wili, yeiya.

34 Legi piyaugu pelik yeiya to mela, Yemizibek pemekyegi yawe nara mizagi.

35 Piyaugu pilik yeiya logo liyeng tongki kongmek Yisuyegi miza orowei yo kayima. Pilik miza logo Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu kagorik yeke ngalege waliya piyengka panga liyeng tongki kongmekke ngalege wiya logo Yisu tongki kongmekke ngalege mogosa wazamiya logo wiriya.

36 Yisu liyeng tongki kongmekke ngalengale yagoneigeya yombanu wawere ulawiligu pi King Ngai Yemizi puwiligi ngaibek sawiyarikki wiyeke kagorik puwiligi yeke ngalege waliya piyeng kazingmekke laga wiya.

37 Yisu Yirusalem yerengke mereke lewagelawekke pulogo kazing lewak Olip meibekka kando kang leweng yolulege yongkambanu kolokngagono pugu waligeleya logo piyegi kiriwei mizi lewawili mabuwili wilikwiliktago kola koyimowei weik Anotogi yeikta yongolok meiya purik Yisugu watabi Anotogo keke mizagi langai pugu miza piyengki puwili ulogo pakela kopong. Togo puwiligu pelik ngalizi kek kisa.

38 Pok Anotogo tenigi King Ngai wizeibene wezamelabek, Anotogo pi kozanda maniweki. Kazing ngezege saragi pumok paka ngalege wizeiweki. Anoto paka ngalege panu yolubekki yeikta yongolok meiweki.

Puwili pilik kisi wiriya.

39 Keya wawere ulawili kiling Palisi piyegi yeik kiriwei wiriya nawiligu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu waligeleya logo niyegi kiriwei mizi lewa pewili ngagoluk koyibene yei, meiya.

40 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to meiya, Nogo iniyegi wameik panu kozak yei, tamizeige puwili ngagoluk purik, kingyeng ngezeyeng yeik nogora yongolok meibene ngalizi kek kisi nangai kani, yeiya.

41 Yisu Yirusalem yerendage mereke wiriyimowei pakelawekke Yirusalem yerengki yongkambanuwiliyegi kumula logo ingkeiya.

42 Logo pelik kaiya, Nogo kelirik pelik, mabek wokpekke
inigi wilek kangyeng kazing ngezege sara yolugi pumokki
iwakaweki kapura pumok yokopekke iniyegi liwik logo in-
ugu pakelagi langai ono.
43 Yereng inuguraga, lemeng kozang panu kingyengka
keremizamek yolu logo yerenda mabura yawereng kelemiya
kele kapura ini kiling ngai kelagiwiligu ngabelak waragela
lomong yemaneyeng keremizi kayimeige lemeng inigi
pumokki lolongmekke pangka pangkagi logo ini kemenak
yawereng keleyagi logo puwili tameneng mei kanda paka
lolongmekka pongo inigi ngalege perek keya walagi.
44 Logo puwiligu ini keya yongokwili keya koloyaka-
mandikwilirau ini mabuwili kemenak korowali keleyage-
yara ini yeikki. Keya i inuguyeng ula waliyagi, keya Anotogi
i walek yemane kimbokko ngizamaktau puwiligu kemenak
sugusugu kelemiyagi. Inugurau king nakki ngalege nak nak
wiyi yabelayeng pakelagi ono. Purik Anotogo ne iniyegi
saweliweki wezanela kapura inugu pakela ono logo inugu
neyegi kezanga nana legi yombanu ini kiling ngai kelagiwili
lewagi logo iniyegi pilik keleyagi, kaiya.

45 Yisu pilik kaiya logo paka Yirusalem yerengke An-
otogi i walek yemane kimbokko ngizamakki kambela. Pi i
pumakki yerembekke kanda yongkambanuwili kingyengki
ngane liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwili wei
keya yani mizageya koyilege logo Yisu kazing kaile pumokki
pakela logo kiyebuk, legi pugu puwili keleyayela logo puwili
keleyayelageya wizimowei
46 puwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke lende
mizarik pelik,

I Anotogimak i yongkambanuwiligu piyegi waberek
mizagimak, kapura inugu pung wezarik
keremizarikku i Anotogimakki yeikta kaile sawiya
logo weik yombanu king ngoweiwiligu king ururu
yolu piyeng kelik keremiza, kai, yeiya. *Isaya 56:7;*
Seremaya 7:11

47 Keya pulaga wok mabiyeng Yisugu yongkambanuwili
Anotogi i walek yemanemakke waligeleyageya wiziya.
Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili, keya Mosegi
loyengki waligeleyiwili, keya Yudawiligi yemane nawilirau
pi uliweki miza
48 kapura puwili yongkambanuwiliyegi kulili kopong
puwiligu kazing pilik mizagimek mizagi langai ono, purik
yongkambanu mabuwili ngago lang narik kokowa nelegi
piyegi kerewiya panu yolu.

20

1 Wok nakke Yisugu yongkambanuwili Anotogi i walek ye-
manemakke waligeleyi keya ngago wazono kazing Anotogo
puwili yaliya wazayagimekki langai pura kozak yeiyageya
tawizeige pura Yudawiligi yemanewili kiling yombu An-
otoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwili Yisuyegi wiriya
2 logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nugu teniyegi
kozak yei, Ni yeik talikta kilimbokko yawe pera mizi? Keya
takko ni yawe pera miziweki pangkara nana?
3 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Mena,
nerau inuwayegi ngago naragi nguk yei pei,
4 Yowan kaimelabek kayima logo yongkambanuwili
kaimela puwekke yawe kaimela pura Anotogi yawera ma
yombu ngabelakpekkewiliyaga nakki yawera miza purikki
inugu neyegi kozak nei, yeiya.
5 Togo puwili ngezewili pulogo pelik kozak keli yongomo
miza, Teni talik meiyagi? Tamizeige tonugu pelik mei, An-
otogira, mei purik mabura pugu pelik nguk yeiyagi, Inuwa
watabi Yowangu kai piyengki ngizi kumula onora nangki?
6 Kapura tamizeige tonugu yombu ngabelakpekkewiliyaga
nakkira, mei purik mabura yongkambanu wawere ula pewil-
igu teni kingyengko yelagi, purik puwili Yowan Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kaiyageya wiziyabektikki ngizi
kumuliwili kopong, meiya.
7 Tegi puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong
puwiligu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yawe Yowangira ta-
laga kayimara miza purik teni lusuwei, meiya
8 logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Pilik mabura,
nogorau inuwayegi takko ne yawe pera miziweki pangkara
nana miza purikki kozak yeiyagi ono, yeiya.

9 Yisugu ngago pura yeiya logo weik yongkambanu pulogo
wawere ula puwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak
yeiya, Yombanu nak waing yawe nalei ngeriya logo pugu
nawili yaweleige ngai koyibene wazaya logo puwiliyegi pelik
yeiya, Yawe nogoleigi yawe mizageya koyimowei waberek
ngai koyizo. Keya waing wilekyeng weik kuk puwekke purik
mabura piyeng tiyizo logo waing keremizizo. Pilik yeiya logo
yawe puleigi mangobek koweige nalege kambela logo pulogo
kirisimasi kolokngagono wizagoma.
10 Teng waing wilekyeng weik kuk wizigeya wilekyeng
tiyagiwekkeraga pugu yombu ngagora orowei nak yaweleigi
ngai wazayawiliyegi wezamela logo yaweleige waing wilek
piyengka waing keremiza nayeng weiweki, kapura yaweleigi

ngai wazayawiligu ngagora oroweibek kebangkela logo wizale ula logo yeik wezayongomela.

11 Tegi yaweleigi mangobokko ngereke ngagora orowei nak mazenda wezamela, kapura yaweleigi ngai wazayawiligu pi wizale uli keya ngago kaile meiya logo mabilik yeik wezayongomela.

12 Pulaga pugu mazenda ngagora orowei naktau wezamela, kapura yaweleigi ngai wazayawiligu poktau ngangang unatuba mana logo yenge yerendaga wilingke wezamela.

13 Puwiligu pilik miza legi waing yaweleigi mangobokko pelik kaiya, Ne talik mizagi? Ne negi marek wamenak nogo keli panubek wezamelagi. Puwiligu piyegi purik kele ngago puguragi kerewiyagi langai, kaiya.

14 Pilik miza logo pi pilik wezamela kapura yaweleigi ngai wazayawiligu pigi marekpekyegi pakelawekke puwili nakko nakyegi pelik meiya yongomo miza, Pobok yaweleigi mangobekki marekpek kani. Pi kalike pigi mangobek ibeng puwekke pi yawe pelei weiyagibek. Tegi teni pi ula logo mango ibeng purik waing yawelei teni makngezegiweki mena, kela.

15 Togo puwiligu pi kebangkela logo panga waing yaweleige yomizora wezamela logo pi ula logo ibeng.

Togo yaweleigi ngai wazayawiligu pilik miza purikki yaweleigi mangobokko puwiliyegi talik mizagi?

16 Yaweleigi mangobokko kanda yaweleigi ngai pugu wazaya puwili neneng ngela logo waing yawe pugulei ngereke ngai nawiliyegi yanagi, yeiya. Yombanu Yudawiligi ngaiwiligu peragi kerewiya logo pelik kisa, Igali, pilikta miza nagani, kisa.

17 Yisugu pilik kisirikki kerewiya logo puwiliyegi ngai yuke panu keleya logo pugu pelik yeiya, Ini pilikta lewagelagirikki kiyebuk. Mabura, Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai, pura talik kai,

King yombu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela
pura ngereke king panu imak mamak kebangkela yolu
pura kani, kai. *Ingi Sam 118:22*

18 Keya king yaka panu puragirik, Yombanu king puragi ngalege wala puwili narik narik ngela melagi. Keya tamizeige king purago yombanu nakki ngalege kawiye wala purik, king purago pi neneng ngela logo kozobek kelik keremizagi kani, yeiya.

19 Yisugu pilik yeiya logo yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili Yisugu ngago waing yaweleigi mangobekyegi langai kai puragi kerewiya puwekke Yisugu puwiliyegi

langai kozak kairikki puwiligu pakela logo mabuwekke puwiligu Yisu kebangkeliweki miza kapura puwili watabi yongkambanuwiligu mizagi piyengki kazi.

20 Pulaga puwili wok Yisu ngezebek kuyangka kebangke-
lagibekki yuke koya. Keya puwiligu yombanu ngaigu
kerewiyagi keliwili miza koyimowei Yisuyegi liwik pake-
lageya koyagi nawili wezayela. Yombu liwik pakeliwiligu
Yisu ngago kaile nayeng kai purik mabura kebangkela logo
puwiligu pi panga Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai
yemanebekyegi miza managi miza.
21 Yombu Yisuyegi liwik pakeliweki wiriya puwili
kanda Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu kaiyeng
keya waligeleyiyeng wameik ngizi panuyeng purik
tonuwa iwaka. Keya ni yewizek mizi onobek, ni
yongkambanuwili mabuwiliyegi kazing Anotogi ngizi
panumekki waligeleyibek purik tonuwa iwaka.
22 Kapura nugu tonuwa nayendau iwakaweki mena
tonuwayegi poburikki kozak yei, Lo tonugurago talik kai,
teni king takisyeng Romwiligi King Ngaibek Sisa meibekyegi
managi kai ma managi ono kai, pilik nguk meiya.
23 Kapura Yisu puwiligu ikuyogorik mizi puragi pakela logo
puwiliyegi pelik yeiya, King keke nalik neyegi orowei koli
logo pakeliweki yeiya.
24 Puwiligu piyegi nalik orowei kanda logo Yisugu pelik
nguk yeiya, Wiregawere king pelikke pera takkara keya yeik
takkara wizine pakeli, yeiya. Legi puwiligu pelik meiya to
mela, Romwiligi King Ngaibek Sisagiyau, meiya,
25 legi Yisugu pelik yeiya, Mena, watabi King
Ngaibekkiyeng purik King Ngaibekyegi manizo, keya watabi
Anotogiyeng purik Anotoyegi manizo, yeiya.
26 Togo pulogo yongkambanuwiligi wirege yombu Yisuyegi
liwik pakeliwiligu piyaga ngago lang songono nariktau
weiyagi langai ono. Tegi puwili ngagoluk koya keya ngago
pugu kaiya yo meliyengki lebuk mizara koya.

27 Togo pulaga yombanu Sadusiwili meiwiliyaga nawili
Yisuyegi ikuyogorik kelemi wiriya. Sadusiwili yombanu
pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau
ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.
28 Puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek,
Mosego lo tenigi lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu
nak yongok weiya logo mandik wazami ono wiziya
yombubok ibeng purik yombubokki sakpek ngereke yongok
komatemolo weiyagi logo piyaugu yombu yaka ibembokki
yango keya marekngang nawili wazayiweki.

29 Yombu ingini melenazik keya nazikka neyauwili koya.
Logo kalogolibek were yongok weiya logo mandik wazamiya
ono wiziya pi ibeng.
30 Pulaga waleleige kalogolibekki kelengkebokko ngereke
yongok komatemele weiya kapura piyaurau mandik waza-
miya ono koya pi ibeng.
31 Keya pulaga pokki kelengkebokko komatemele ngereke
weiya. Logo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili
mabuwili pilik miza kapura mandik wazaya ono koya ibeng.
32 Logo kalik panuge yongo komatemelerau ibeng.
33 Mena, teni niyegi ngago peragi nguk neiweki, Tamizeige
wok kalik panubekke yongkambanu ulogo ibeng puwili
nugu kai pilik yangalekta wik yolugi mabura yongok ko-
matemolo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili
mabuwili weiyamele legi tamizeige kalike ibengwili ngereke
yangalekta puwekkerik yongok yaka pumolo takki yon-
gokpumele mizagi, meiya.

34 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yongkambanuwili
ngabelakka yolu pewekkerik yongkambu weiya yolu
35 kapura yongkambanu ibeng logo kalike Anotogo
ibendaga yangalekta wazaya logo pugu wik wizagomagi
kaiya pilik puwili puwekkeriktau weiyawili mizagi ono, ma
panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza
managi ono.
36 Purik puwili Anotogi angelawili kelikki kopong ngereke
mawinda ibengki ono. Keya Anotogo puwili ibendaga yan-
galekta wazaya logo wik wizagomagira yani kopong puwili
Anotogi yango keya mareknganг ngiziwili mizagi.

37 Keya Mosegorau teniyegi yombu ibengwili ngereke yan-
galek meiyagiragi kozak yeiya, Koka walaka wok nakke
Mosego ibek solorik ngoririkki pakela kapura ibek solorik
kemenak ngora ono. Logo Mosego Anotogo ibek solo
ngori purikki yungka piyegi meiyaragi lende mizarik pe-
lik, Ne Anoto Abalamgibek keya ne Anoto Isakkibek keya
ne Anoto Yakopgibek, meiyara lende miza. Anotogo pilik
kaiyawekkerik, Abalam keya pigi marekpek Isak keya Isakki
marekpek Yakop ulogo ibengwiliyegi pi pilik kaiya kapura
Anotogo puwili wik kai yagenda. Ulogo puwiligi korikyeng
ibeng kele kapura wilek kang puwiligiyeng wik yolu.
38 Logo inuwayegirik puwili ibeng kapura Anotoyegirik
puwili wik yolu, legi pi Anoto wik yoluwiligi ngaibek.

39 Yisugu pilik yeiya logo Mosegi loyengki waligeleyi naw-
iligu piyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu puwiliyegi ngago
yeiya to mela pura wazonora, meiya.

40 Kapura pulaga puwili piyegi mawinda ngago nara nguk
meiyagirikki weik kazi.

41 Pilik miza logo Yisugu puwiliyegi ngago nara pelik nguk
yeiya, Yombanuwiligu Kilisibek Anotogi Mesiyabek koka
King Ngai Tawitigi mareknganguwiliyaga nak kisara nangki?
Puwiligu ngago pilik kisirago Kilisibek yeik yombanubek kisi
yagenda.
42-43 Kapura Tawiti ngezebokko Kapiya Walek Ingi
Samyengkirikke Kilisibekyegi langai lende mizarik pelik
kaiya,
Anoto Yemizibokko Kilisibek Yemizi nogobekyegi pelik
meiya, Nogo niyegi kiyebuk miziwili kulengke nugu
ngaiweki wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga
mogosi koli, kaiya. *Ingi Sam 110:1*
44 Tawitigu Kilisibekyegi Anoto Yemizibek meiya legi talik
miza logo Kilisibek Tawitigi mareknganguwiliyaga nak? Pilik
mabura Kilisibek mabok yombanubek keya Anoto wizinda,
yeiya.

45 Yisugu puwiliyegi pilik yeiya logo yongkambanu
wawere ulawili mabuwiligu kerewiya koyigeya pugu yombu
ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
46 Inuwa yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili kelik na-
gani, puwiliyegi kani waberek panu. Purik puwili kagorik
wazonoyeng keya melewangka yokolongyeng wakiya logo
wei miziweki keliwili, logo yongkambanuwiligu puwili ye-
manewili mizibene. Keya puwili pundikke yongkambanu
mamokki wirege puwiliyegi pelik yeiweki miziwili, Wangane
Ngaibek, miziwili. Keya puwili i walek songonoyengke paka
orozarikke yongkambanuwiligi wirege yongkambanuwiligu
pakelibene mogosiweki keliwili. Keya puwili ngeragi ye-
mane miza ni piyengke tung yeikyeng kilingwiligu mogosi
piyengke mogosiweki keliwili.
47 Puwili yongok komatewiligi iyengki kanda purik puwili
yongok komatewili purikki iwaka koyimowei ngaigu king
i walekmakkiyeng weiweki yeiya logo kalike ngereke
ngezewiligi liwik wawiyiwili. Keya waleleige purik puwiligu
kaile ngezewiligiyeng momane meibene Anotoyegi waberek
miziyeng yokolong panu meiwili. Togo kalike Anotogo
yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke ngagozak
keleyi puwekke puwili ngangang weiyagi, kapura yombanu
loyengki waligeleyi puwiligu kaile panu mizi piyengki
wiyeke ngangang yemane panu weiyagi. Logo Yisugu
puwiliyegi ngago piyeng Anotogi i walek yemanemakke
mogosa wizimowei kozak yeiya.

21

1 Yisu pakeli wei miza logo yombu kingyengko kolawili
Anotoyegi opa maniweki king nayeng yeke ige pelengwekke
wiyirikki pakela.
2 Keya pugu mabilik yongok komate watabiyengki yeik
panu namele kanda korok neyau wiyirikki pakela.
3 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Nogo inuwayegi wameik panu
kozak yei, yongok komate watabiyengki yeik panu pemologo
wiya piyengko yombanu mabuwiligu wiya piyengka ngalege
panu kani,
4 purik puwili mabuwili king kolokngagonoyengka An-
otoyegi puwiligu songono mani keya ngoluk kolokngagono
yolu, kapura pemele, pi watabiyengki yeikmele kele kapura
pugu wara yoluyeng mabiyeng wiya logo pi ngeragiyeng
weiyagi nayendau ono, yeiya.

5 Yisu kiling nawili Anotogi i walek yemane yombiyan-
gaimakki pelik kozak keli, I pemakki king peyeng palu-
muyengko keya watabi yongkambanuwiligu Anotoyegi man-
ayengko mizagewiyege i pemak, pelik, kela.
6 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo iniyegi ngago
i pemakki langai nara kozak yeiweki, wok nakka purik
yombanu Yudawiliyegi ngai miziwiligu kanda i mabek inugu
pelege pakeli pemak mamak yowela melagi keya kingyeng
sugusugu miza melagi, king neyau pulogo menalege nakki
ngalege nak wiziyagi ono, puwiligu yowela melagi, yeiya.
7 Keya Yisu kiling puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Kiri-
wagabek, talikwekke pilik mizagi? Keya kazing talikmokko
pilik mizagi pura lewagelagirikki were teniyegi walimizagi,
meiya.
8 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Waberek panu.
Inuwa yombu inuwayegi ngaigu kisi puwiliyegi kiriwei miza
nagani. Purik yombanu kolokngagono yeik nogorage lewagi
kani logo pelik kisi wiriyi nangai, Ne Kilisibek, kisi nangai
keya, Wok Yisu lewagibek weik mereke, kisi nangai, kapura
puwiliyegi kerewiya logo kiriwei mizi nagani.
9 Keya inuwa ngai keliyengki langai kerewiyi keya
yombanuwili ngabelak koweige nayengke watabi nayengki
wiyeke sisik miza logo ngalizi meiya meli kang keya
miza melirikki kerewiya purik kulili mizi nagani. Watabi
pilik piyeng mabiyeng were lewagelagiyeng kani kapura
piyengko mizi purik ngabelakpek weik yeikkirikki mizi
yagenda ono, yeiya.
10 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngabelakpek weik
yeikkine were peyeng pelik lewagelagi, yongkambanu nga-
belak nakkewili kiling yongkambanu ngabelak nakkaw-

ili ngai kelagi. Keya kapman ngabelak nakkebek kiling kapman ngabelak nakkabek ngai kelagi, keya yongkambanu ngabelak nayengkewili kiling yongkambanu ngabelak nayengkawili ngai kelagi.

11 Keya puwekkerik ngabelak kolokngagonoyengke kuburuk unatuba panuyeng ulagi, keya ngabelak nayengke ngaba ibeng yemaneyeng mizagi, keya kemegeme nalangai unatuba panuyendau lewagelagi, keya paka ngilumbekka watabi yemane wirangai panu nayeng keya ini kulili keleyagiyendau lewagelagi.

12 Watabi pilik peyeng kalike mizagi kapura were inuwa neyegi kiriwei mizirikki wiyeke yombanuwiligu inuwa kebangkela logo ngangang keleyi ma kuneng yanagi, keya puwiligu inuwa panga i walek songonoyengke ngaiwiliyegi iza orowei kunagi logo ngagozak keleyagi logo wigira wezayagi, keya yeik nogoragi wiyeke puwiligu inuwa yombu ngabelakpekki King Ngaiwili keya kapman ngai yemanewiliyegi ngagozak keleyibene iza orowei kunagi.

13 Puwekke inuwa weik puwiliyegi neyegi langai kozak yei keya ngago nogo inuwayegi waligeleyaragi langai kozak yeiyagi.

14 Tegi inuwago were ngago puwiliyegi yeiyagi nayeng pangka pangka mizagirikki wiyeke wilek ngelek kumula nelegi yeik karagare koyizo.

15 Purik, pilikta lewagela puwekke purik, mabura nogo kangka inuwagiyeng wazono iwakagira yanagi keya nogo kili inuwagiyengke ngago lang wazono mela to melagiyeng wiyagi mena, logo yombanu inuwa ngangang yanagiwiligu ngago nogo inuwa yana pura keta wezameli keya momanenda wiyagi langai ono.

16 Keya puwekke iniyaga nawiligi panu keya mangowiligurau ini yombanu ini ngangang yanagiwiliyegi iza yanagi, keya iniyaga nawiligi si keya sakwiligu iniyegi mabilik keleyagi, keya iniyaga nawiligi ingembuwiligurau ma inigi kewengkewiligurau mabilik iza oroweigi logo yombanu ini ngangang yanagiwiliyegi iza yanagi. Puwiligu iniyaga nawili yela logo ibengki kani,

17 keya ini yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke yongkambanu mabuwiligu iniyegi kumbak mizagi kani.

18 Puwiligu iniyegi pilik keleyagi kele kapura pilik mizagi piyeng yeikkiyengko keya kazing kumbekki lewengkerik nakkorau ini kebangkelagi ono.

19 Keya ini kozang panu koyarikku ini wik ngizi koyimagi pura weiyagi.

20 Kapura inugu Yirusalem yerendagi tapakeleige ami-
wiligu yawereng kelemiya puwekke purik mabura wok
yerenda kaile kaile kelemiyagibek weik mereke lewa kani.
21 Wok piyengke yongkambanu Yudaya ngabelakpekke
yolu puwili ngabelakpok wiya logo kazi paka lewakyengke
liwik siweki kunizo, keya Yirusalem yerendage yeke ige yolu
puwili yereng puraga welagela kazi kunizo, keya Yirusalem
yerendaga welagela kuna puwili ngereke yeke yerendagi
kang yongo nagani.
22 Purik wok piyeng Anotogo yongkambanu
Yirusalemwiligu kaile kaile mizayengki wiyeke ngangang
yanagiyeng, logo puwekke Anotogi Kapiya Walektikke ngago
pugu lende miza piyeng weik ngizigi.
23 Togo Anotogo yongkambanu Yirusalem pewiliyegi sisik
miza purikki wiyeke amiwiligu ngangang unatuba panura
yongkambanu ngabelak pobokkewilyegi yanagi. Tegi wok
piyengke yongok mandik kogo puwili keya yongok mandik
yebili yani puwiliyegi ne yalek panu mizagi, purik puwili
nguk namizi paka lewakyengke liwik siweki kunagi langai
onowili legi.
24 Keya ami Yuda onowiligu yongkambanu Yuda kolokn-
gagonowili lang yokolongyengko yela logo ibengki keya
puwiligu Yuda ibeng ono puwili ngabelak ngezewiligibekka
iza orowei ngabelak koweigeyengke kangki, keya ngabelak
koweige piyengke Yuda onowiligu Yudawiliyegi ngaigi keya
Yudawili puwiliyegi kulengke koya wok Anotogo Yuda onow-
iligu ngai pura weik yeik kai pokko Yudawili ngereke
Yirusalem yerengke yoluweki yogi.

25 Wok ngabelakpekki kangkali panu piyengkirik, yok-
mek keya ngombek keya pelewewiligu watabi wirangai
nayeng mizagi. Keya ngabelakpekke pelege wizambekki ngai
ngagomek keya kailau yemaneyengki wiyeke yongkambanu
ngabelak mabiyengkiwili kazi unatuba mizagi.
26 Keya watabi paka ngilumbekke yolu piyeng urukang
mizagi logo piliktikki wiyeke yombanuwiligi wilek kangyeng
kulilimokko kolagi keya puwili watabi ngabelakpek
mabokko lewagelaweki mizi piyengki wilek ngelek kumulagi
kani.
27-28 Togo inugu tapakeleige peyeng weik mizi mabura An-
otogo ini kunengyengka wila wazayagira weik mereke lewa
legi ngai yuke koyimowei wilik kagowing mizageya koyizo.
Pilik miza logo pulaga yongkambanuwiligu ne yombanu
paka ngalega kayimabek ngereke kozainumbekke kozanda
keya ngaiwak unatubarik kiling tabunda lewarikki pakelagi,
yeiya.

29-30 Pulaga ngereke Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi pelik kozak yeiya, Kusayeng kabeneng panu keya kilili keya kebarek yemane uli puwekke ini iwaka yokpek seliweki mereke mamizi.
31 Kazing mabilikmekke inugu watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng weik mizirikki pakeli puwekke purik mabura ngabelakka pelege Anotogo pigi ngaimekki kemenak ngaigira weik mereke mamizagi purik inugu iwakagi.
32 Wameik panu, yombanu ini Yudawiliyegi ngai mizi puwiligu ini mabuwili neneng ngeliweki lewagi kapura ini kemenak neneng ngelagi ono. Iniyagawili ngoluk yolugi logo nawiligu watabi nogo kozak yeiya peyeng mabiyeng ngizi lewagelagirikki keriyagi.
33 Ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi, kapura ngago nogorarau yeik sagi ono, ngago nogora wizagomagi.

34 Togo ini inugu mizi piyengki waberek ngai koyizo, purik wok negi yogibok nguk namizi iniyegi lewagela wiriyi penangai kani. Keya tamizeige ini kazing wazewaze mizimekke koyimowei kai nameli keya mizi, keya watabi korikwekkiyengki wilibek mizirikki ne pakela logo purik wokpokko nogo iniyegi mizagirik watawiliyegi lagowa wiyi pilik mizagi,
35 purik ne yo purik yongkambanu ngabelakpekke pelege yolu puwili mabuwiliyegi lewagelagi kani.
36 Togo wok mabiyeng waberek panu ngai koyizo keya Anotoyegi waberek wilibek mizageya koyizo logo pugu ini kozanda yanibene. Ini pilik kozang yolu purik mabura watabi nogo lewagelagi kaiya piyengko ini kawiye walibene keleyagi langai ono logo ini kalike ne yombanu paka ngalega kayimabekki wirege luweza koyagi. Tegi ngai yuke koyimowei pilik waberek mizageya koyizo, yeiya.
37 Logo yoklongko Yisu yongkambanuwili Anotogi i walek yemanemakke ngago pugura waligeleyageya wiziya. Kapura kusage purik pi lewak yengelei Olipyeng kilimbekke yolu mizi
38 keya wangkotage purik yongkambanu kolokngagonowili Anotogi i walek yemanemakke piyegi kang mizi logo pugu kaiyengki kerewiyiwek

22

1 Wok yemane Pasobabek meibek weik mereke logo wok pok ngeragi yemane miza nibek, logo kirisimasi mabiyengki keriyibek. Logo wok pokkorik Yudawili perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo nibek logo nageya koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki

kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek.

2 Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili kazing Yisu ulagi namekki weli. Puwili yongkambanu yeikwiliyegi kazi kopong puwili liwik mizi.

3 Ngaiwili pilik mizageya keya Sadang Yuras Isaliyoto mei Yisu ngezebokko yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau waligeleyiwiliyaga nakyegi kiliya kuna.

4 Sadangko weik Yurasgi kangkabekki ngai logo Yuras yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai yoluwiligi ngaiwili kiling kazing pugu Yisu mele puwiligiyengke miza yanagimekki kozak keliweki kambela.

5 Yombu yaka puwili wilik miza logo puwiligu pi king managi sawiya.

6 Togo Yuras ngago puwiligiragi ei miza logo pi weik kazing liwik Yisu keke wizilege yombu ulagi puwiliyegi miza yanagi namekki weik welageya wiziya.

7 Pulaga wok Yudawiligu perek ngeragi Yis meiriktau onoyeng keremiza logo nagibek weik lewagela. Wokpok i namakkiwiligu liyeng memeng marek namek uli mizagibek.

8 Wokpok weik lewa logo Yisugu Pita keya Yowanyegi pelik yeiya logo wezayela, Kambeli logo ngeragi tenigi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek mizizo, yeiya.

9 Tegi piyaugu pelik nguk meiya to mela, Togo talege kangki keya i takkimakke ngeragiyeng ngayek mizagirikki ni keli, meiya.

10 Pugu pelik yeiya to mela, Kerewiyi, yali paka Yirusalem yerendage kiliya puwekke yombu kaimi narage kai nak kola warabek yaligu paka kazingke yoromaure mizagi kani. Piyegi kiriwei kunizo logo i pugu kiliya kang pumakke yalirau kiriwei lizo.

11 Logo imakki mangobekyegi pelik meizo, Kiriwagabokko niyegi kaira, Ne kiling yombu nogo waligeleyiwili ngeragi Pasobaragi kumuliweki ngeragi nagimak tamak, meizo.

12 Pulaga pugu yaliyegi yeke ngalege i kawegawe watabi lalek keya pulangaiyeng kiling namak waligeleyi penanging kani pulogo yali ngeragi tonuguyeng ngayek mizizo, yeiya.

13 Piyau weik kambela logo watabi mabiyeng Yisugu yaka piyauyegi kozak yeiya mabilik miza wizilege piyau weik i pumakke ngeragi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek miza wiya.

14 Pilik miza logo ngeragi niwekkerik Yisu yombu ngeze-
bokko waligeleyiwili kiling weik i pumakke kanda logo panga
lalektaga mogosa.
15 Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne waleleige nganganda
wagelagine, were ne ngeragi Pasobaragi kumuliweki miza ni
peyeng inuwa kiling niweki keli panu.
16 Purik kerewiyi, ne ngeragi Pasobaragi peyengka nagi
ono wiziya watabi Pasobarago walimizi piyengki solorik
ngizi miza logo Anotogi ngai yolugi pura yawe mizi puwekke
ne ngereke piyeng nagine, yeiya.
17 Pilik yeiya logo pulaga Yisu kai waing kakpek weiya logo
Anotoyegi wazono meiya logo pelik yeiya, Kak pobok weiya
logo ini mabuwili kakpekka nizo.
18 Purik kerewiyi, nogo kai waing pobok nagi ono wiziya
Anotogi ngai yolugi pura yawe mizi puwekke ne ngereke
nagine, yeiya.
19 Pilik yeiya logo Yisugu pereksik weiya logo Anotoyegi
wazono meiya logo sikila logo puwili yanageya wizimowei
pelik yeiya, Pobuzikku walimizi purik korik nogowekki wal-
imizi yagenda. Korik nogowek iniyegi wiyeke puwiligu ne
yombanu nelagiwiliyegi yanagi. Ini pezik ni puwekke purik
mabura inuwa nogo iniyegi wiyeke watabi miza piyengki
kumulizo, yeiya.
20 Puwili ngeragi na logo pulaga kazing mabilikmekke
pugu kakpektau puwiliyegi yana logo pelik yeiya, Kai waing
kak pobokko walimizi purik iwi nogobekki walimizi ya-
genda. Pokko walimizi purik Anotogo ini kemenak ibengki-
raga yaliya wazayagi puragi langai ngago wik silok tiya pura
ngelagi ono, kapura negi iwi kubula walagibokko kozang
kelemiyagi.
21 Kapura pakeli, yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza
yanagibek ne makngeze kiling lalektaga mogosa yolubek
kani.
22 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek ibengki,
Anotogo mizagi kaiya pilik, kapura yombu ne yombanu
nelagiwiliyegi niza yanagibekyegi yalek unatuba keli, purik
Anotogo pi ngangang yemane panu managi, yeiya.
23 Pilik yeiya logo weik puwili ngezewili takko pura mizagi
miza legi nakko nakyegi nguk meiya yongomo mizi.

24 Keya yombu Yisugu waligeleyiwili ngezewiliyaga tak
Anotogi ngaimekke yeikta lewegegi miza legi kozak keli yon-
gomo miza.
25 Pilik legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngabelak pobok
mabokko King Ngaiwili yongkambanuwiliyegi ngai kozang
yoluwili keya yaweyeng yaniwili logo puwiligu kelirik

yongkambanu yeikwiligu King Ngaiwili yombu wazonowili
yeiyagi purikki keliwili.
26 Kapura inuwa pilik pura mizagi onowiligu, segeya in-
uwayaga yeikta lewegebok, nawiligi kulengke yolubok. Keya
ngai yemanebok, nawiliyegi yawe mizibok.
27 Ngabelakpekkewiliyegirik yombanu yemanebek yeikta
kilimbek kapura neyegirik yombanu nazuwagawiliyegi
yawe mizibok yeikta kilimbek, kapura ne inuwa kiling
wizageya wiriyawekkerik ne yombanu nazuwagawiliyegi
yawe miziwili kelik, inuwayegi saweli wiriya.
28 Kuneng neyegiyeng lewagelawekkerik inuwa ne
wezaniya ono, inuwa ne kiling koya.
29 Togo negi Mangobokko ne ngai pugumekke ngaiweki
keleni pilik, nogorau mabilik
30 inuwa ne kiling lalek nogorage ngeragi ni keya kai ni-
weki keleyagi keya tung mogosagiyengke mogosa wazayagi
logo yongkambanu Isileiliwiligi ngai meleyau keya pongo in-
genazikka neyau piyengki inuwago ngaiweki keleyagi, yeiya.

31 Pulaga Yisugu Pitayegi pelik meiya, Simong, Simong,
kerewiye, Sadangko Anotoyegi yaka nguk meiya kani ni
yang keleniweki, yaweleige ngaibokko iwing palewayengka
kaileyeng kik kik kelemiya logo wazonoyeng wei pilik.
32 Kapura, Simong, nogo yaka nigi neyegi ngizi kumuli
pura kawiye nelegi Anotoyegi waberek miza kani. Logo ni
kawiyegi kapura ya nugura kuneng miza logo neyegi kowita
logo ni ngereke yowekke purik mabura ni nigi kewengkewil-
iyegi kozang keleyimo, meiya.
33 Pitago Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ne ni kiling
panga wigirimakke wigiri keya ni kiling ibengweki kangkere
miza wizinda, meiya.
34 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya, Pita, nogo nugu kai
mangaira neiweki logo pura pelik, kang neyauganara nugu
yeik nogora liwik wiyagi logo ni neyegi lusuwei panu kaiya
wizigeya pulaga winak talekmek kai penangai, meiya.

35 Yisugu mawinda puwiliyegi pelik yeiya, Koka nogo ini
kik kalok king waliyeng keya kik yemaneyeng keya inge
kangyeng kilindau ono, yeik wezayela puwekkerik ini watabi
nayengkirau suwei wela ma yeik? Pilik yeiya logo puwiligu
pelik meiya to mela, Tonuwa watabi nayengkirau suwei wela
ono, meiya.
36 Togo Yisugu pelik yeiya, Wameik panu kapura mabek
watabi kunengyeng inuwayegi lewagelagi legi nak kik kalok
king wali nagik kilimbek mabura pugik warimo keya mabilik
kik yemane nagik purik warimo. Keya nak lang nawektau

onobok mabura melewangka pugurik nakyegi kingyengki
ngane weibene mana logo king piyengke lang nawek weimo
logo warimo.
37 Purik Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi
kiriwei, neyegi mizagi,
Puwiligu pi yombanu kaile miziwiliyaga nak mena miza.
Isaya 53:12
Wameik panu, ngago neyegi langai pilik kaiya piyeng weik
ngizi lewagelaweki mizi, yeiya.
38 Kapura pugu waligeleyiwili puragi solorikki iwaka ono
kopong puwiligu pelik meiya, Yemizibek, pakele, lang neyau
peyau, meiya. Togo pugu pelik yeiya to mela, Mabilik mena,
kangweki, yeiya.

39 Pulaga Yisu pulumeng wiya logo lewak yengelei
Olipyeng kilimbekke kambela, pi ngezebokko mizageyalik.
Keya pugu waligeleyiwilirau pi kiling kambela.
40 Keya puwili paka waberek mizagilege lewagelawekke
pugu puwiliyegi pelik yeiya, Pelege waberek mizi, inuwayegi
yang keleyiweki lewagi piyengko inuwa kawiye walibene
keleya nelegi, yeiya.
41 Pilik yeiya logo pi puwili wezayi panga keke nangezi
kuna logo pi ingegereyau laliya logo waberek miza logo pugu
Anotoyegi pelik meiya,
42 O Peba, nugu neyegi ngangang wiriyagi pura keya
ibengki pura yeik sa wazamiye, kapura keli nogora ono, pilik
segeya keli ni makngezegiragi kiriwei mizimo, meiya.
43 Logo Anotogi angela nak weik piyegi kanda kozang
kelemiya.
44 Yisu kuneng yemane panu keli legi pi kozang panu
waberek miza. Logo ulong pugubek iwibokko wali pilik
panga ngabelakpekke wala.
45 Pi pilik waberek miza logo yangalek meiya logo panga
ngezebokko waligeleyi neyauganakwiliyegi to kuna logo
morok iwek koyilege, purik puwili watabi miziweki mizi
piyengki ya kuneng panu kopong puwili iwek kola.
46 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa iwek kola
yolura nangki? Yangalek meiya logo inuwayegi yang keleyi-
weki lewagi piyengko inuwa kawiye walibene keleya nelegi
waberek mizizo, yeiya.

47 Yisu ngoluk ngago kaiyageya wizigeya yombu kolokn-
gagono wiriya. Yuras meleyau keya pongo ingenazikka
neyau Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyagabokko kazing-
mekki orozarikke wiriya. Togo pi Yisu songok kuliweki
mereke wiriya.

48 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya, Yuras, nugu ne
yombanu paka ngalega kayimabek kazing songok kuli
pumokko ne nelagiwiliyegi niza yaniweki mizi lewa
purik ne iwaka. Tegi ni negi kewengke wezalikpek
kewengkewiligimekke songok kuli wak, meiya.

49 Logo Yisugu waligeleyi pi kiling koyawili pakela logo
pelikta miziweki mizi mamiza legi puwiligu pelik meiya,
Yemizibek tonugu lang tonuguyengko yeli pei ma, meiya.
50 Mabuwekke puwiliyaga nakko yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizibekki kerelik
ngaigezuwagemek peto ula mela.
51 Kapura Yisugu pelik meiya, Pilik mizi wak. Yawe pilik
mizi pura ngereke mizi nagani, wizamimo, meiya logo pugu
yaka yombubokki kebira keya kerelikmektau kebangkela
logo yombiyangai wazamiya.

52 Pulaga Yisugu Yudawiligi yemanewili keya yombu An-
otoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya wagela Anotogi i walek
yemanemakki ngai yoluwiligi ngaiwili pi miza wariweki
wiriya puwiliyegi pelik yeiya, Ini mabektik ne yombanu
ngowei wezalikpekyegi lang keya kilikkilikyeng kiling ne
niza wari yawerenda.
53 Ne ini kiling panga Yirusalem Anotogi i walek ye-
manemakke wok mabiyeng wiziya kapura pilikwekke in-
ugu ne kebangkela ono, kapura weik pera inugu ne ke-
bangkeliwekira, purik Anotogo inuwayegi Sadangko sawe-
libene piyegi ei meiya kopong keya Sadang kusabanurikke
ngaibekki kozanda ini kiling wizinda kopong, ini weik pilik
mizi, yeiya.

54 Puwiligu weik Yisu kebangkela logo pi miza orowei
panga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemanebekki
imakki kuna. Logo Pita ngereke yorik Yisuyegi kalika
koweige kiriwei kuna.
55 Pi yaka ngai yemane panubokki imakke kanda puwili
imakke yerengke yezizik waliya koyilege Pitarau pulogo yez-
izikke mogosa puwili kiling mogosa wiziya.
56 Logo kolomandik yawe miziwiliyaga namelego pi yez-
izikke pulogo mogosa wizilege pakela logo pugu piyegi ngai
yuke panu wizimowei pelik kaiya, Wameik panu, yombu
poboktau Yisu kiling wiziyabek kani, kaiya.
57 Kapura Pitago ngaigu, A'a'. Yongokmele, ne pokyegi
lusuwei, meiya.

58 Songono nangezi wiziya logo yombu nakko Pitayegi
pakela logo pelik kaiya, Nirau Yisugi yombanuwiliyaga nak

kani. Pilik kai legi Pitago pelik kanga meiya to mela, Yombanubek, ne puwiliyaga nak ono, meiya.
59 Keya pulaga awa wamenak wiziya logo pulaga yombu nakkorau nawiliyegi ngago kozang pelik yeiya, Wameik panu, yombanuboktau Yisu kiling wiziyabek, purik ngago pugurago pi pongo ngabelak Kalili meibekkabek mizi.
60 Kapura Pitago pelik kanga meiya to mela, Yombanubek, nugu kozak kai puragirau nogo iwaka ono, meiya logo pi ngoluk ngago kaiyageya keya nguk namizi winak talekmek weik ngago kai.
61 Yemizibek yowezak meiya logo Pitayegi ngai yuke panu kelemiya logo mabuwekke Pita weik ulogo Yemizibokko piyegi ngago lang pelik kozak meiya pura, mabek kusage winak talekmek ngago kaiyagine ni were kang neyauganara neyegi lusuwei kaiyagi kani, meiyaragi kumula
62 logo pi kuneng yemane miza logo yenge yerengke welagela kanda ingi yemane panu kaiya.

63-64 Keya pulaga wagela Yisuyegi ngai yuke puwiligu wiregawere pugura kagorik walerikku ngokmana logo piyegi songomeiya mani keya yang mei keya pi uli kelemiya logo puwiligu piyegi pelik meiya, Nugu ni Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek kai mena takko ni neli miza purik kozak kai, meiya.
65 Keya puwiligu ngago korowali nayendau piyegi meiya.

66 Wangane pura Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili menalege wawere ula logo Yisu miza orowei ngezewiliyaga ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi kuna.
67 Yeke ige kanda puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Nugu ni Kilisibek, Mesiyabek Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabok ma yeik purik teniyegi kozak kai. Pilik kisi legi pugu pelik kanga yeiya to mela, Tamizeige nogo iniyegi kozak yei purik inugu neyegi ngizi kumulagi ono.
68 Keya tamizeige nogo iniyegi nara nguk yei puwekkerik inugu neyegi kanga kisa yo melagi ono.
69 Kapura mabek teng peraga kang purik ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke paka ngalegi yongorik Anoto watabi mabiyengki kozandagi mangobekki ngaigezuwage mogosa yolugi logo pi kiling ngaiweki, yeiya.
70 Pugu pelik yeiya logo puwili mabuwili piyegi pelik meiya, Togo ni Anotogi Marekpek? Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini makngezego ne pok kisi yagenda keya inugu ngago kisi pura wameik.

71 Pugu pelik yeiya logo puwiligu pelik kisa, Teni
makngezego kili ngezebekki panurago kairikki yaka
kerewiya, legi teni ngereke ngago talikta kerewiyiweki?

23

1 Pulaga puwili mabuwili yangalek meiya logo Yisu miza
oroweirik yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman
ngaibek Pailet meibekyegi kuna.
2 Panga pulogo kanda puwiligu piyegi weik ngago
kolokngagono yowa logo puwiligu Pailetyegi pelik meiya,
Teni yombu pobokko yongkambanu tonuguwiligu kazing
mizi kayimiyengka kokowa lewengke iza orowei keleyirikki
pakela, keya Sisa Rom Kapmanbekki King Ngai tenigibekyegi
teni king takisyeng mana nelegi yei, keya pi ngezebek
Kilisibek, pi King Ngai nak yeirikki wiyeke miza orowei
lewa, meiya.
3 Togo Pailetgu piyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King
Ngaibek ma yeik, meiya. Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ni
makngezego kai mabura, meiya.
4 Pulaga Pailet yenge yerengke kuna logo pugu yombu
Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yongkambanu
wawere ulawiliyegi pelik yeiya, Nogorau ngago korowali
yombanu pobok ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga
kerewiya ono, yeiya.
5 Pailetgu pilik yeiya kele kapura puwiligu kozang panu pe-
lik kisa, Ngago pugu yongkambanu yeikwiliyegi waligeleya
piyengko puwili Kapmanwiliyegi kiyebuk miziweki keleyi.
Pi solo pilik mizarik Kalili ngabelakpekka miza logo pu-
laga Yudaya ngabelakpek mabok waligeleyi kang kayimeige
mabek weik Yirusalem yerengke pelege lewagela, meiya.

6 Pulaga Pailet puwiligu yeik Kalili pura kisa puwekke
kerewiyawekke pugu nguk yeiya, Yombanu pobok Kaliliga-
bek ma yeik, yeiya.
7 Logo pi Yisu ngabelak Elodogo ngai yolubokkabek purikki
iwakawekke, pugu Yisu Elodoyegi wezamela, purik Elodorau
Yirusalem yerengke mabuwekke wizilege.
8 Elodo Yisuyegi pakela logo pi wilik, purik pi koka Yisugu
miziyengki kerewiya logo pugu kelirik Yisugu Anotogo keke
mizi nayeng mizirikki pakeliweki keli legi pi Yisuyegi wok
pakela yoluweki keli.
9 Logo Elodogo ngago kolokngagono Yisuyegi nguk meiya
kapura Yisugurau ngago lang narik kaiya ono.
10 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya
Mosegi loyengki waligeleyiwili pulogo mereke kanda
Yisuyegi ngago kolokngagono panu yowa.

11 Logo Elodo kiling ami pigi nawiligu Yisuyegi yang meiya
keya piyegi kendek ngelaiyeng kelemiya. Pilik mizageya koy-
imowei puwiligu pi kagorik palumu King Ngaiwiligu wakiyi
pilik narik wakiya wazamiya logo Pailetyegi ngereke miza
mana.
12 Wok mabokko Elodo keya Pailet kewengkeyau miza.
Piyau kokarik nakko nakyegi ngai keremizageya koyimayau,
kapura Yisuyegi wiyeke piyau weik kewengkeyau miza.

13 Pulaga Pailetgu yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngaiwili keya Yudawiligi ngaiwili kiling Yuda yongkam-
banuwiliyegi ngago yeiya
14 logo puwiliyegi pelik yeiya, Inuwago yombu pobok
neyegi miza orowei kanda pelik kisi, Yombanu pobokko
yongkambanu tonuguwiligu Kapmanwiliyegi kiyebuk miza
logo puwiligu kaile miziweki keleyi kisi, logo mabek inuwagi
wirege nogo piyegi nguk mei keya kerewiya miza kapura
nogo piyaga inuwago ngagozak kelemiweki mizi puragi ngizi
nara kerewiya ono.
15 Keya Elodogo pi teniyegi ngereke wezayomela purik
pugurau mabilik nara kerewiya ono. Logo kerewiyiwekkerik
yombanu pobokko kazing korowali tonugu pi ula logo
ibengki langai namek miza ono.
16 Tegi ami nogowiligu pi yeik wizale ula logo kazing inugu
mizimekke nogo wila wazamiyagi, yeiya.
17 Kazing pumok pelik, wok Yudawiligu Pasobaraga pake-
libekke kirisimasi mabiyengkerik Pailetgu yombanu wirigi-
rawiliyaga puwiligu keli nak wila wazami mizi.
18 Pailetgu pilik miziweki mizi purik puwiligu iwaka
legi puwili mabuwili menalege ngalizi pelik kek kisa,
Yombanubok wila wazami nagani, pi ule. Keya yombu
Parabas meibok wila wazamiya logo teniyegi yane, kisa.
19 Parabas ulogo Romwiligi Kapman ngaiwiliyegi ngai miza
logo yombanu nak ula logo ibendikki wiyeke wigira waza-
miyabek.
20 Pailet pilik kisi puragi kerewiya kapura pugu kelirik pi
Yisu yeik wila wazamiyagi keli legi yongkambanu wawere
ulawiliyegi mazenda nguk yeiya,
21 kapura puwiligu ngalizi pelik kek kisa yo mela, Pi paka
yengeleileige nili ule, kisageya mizi.
22 Pilik kisa logo Pailet ngago kang neyauganararau
puwiliyegi pelik yeiya to mela, Kapura korowali talikta
pugu miza kai? Nogorau pugu korowali mizi keya kai pi
ibeng wazamiyagi langai nayendau kerewiya ono legi nogo
ami nogowiliyegi pi ngangang managiragi kozak yeiya logo
yeik wila wazamiweki mizi kani, yeiya.

23 Pugu pilik yeiya kapura yongkambanuwiligu ngoluk
mazeng keya ngalizi panu pelik kek kisa, Yisu paka yen-
geleileige nili uliweki, kisa. Togo kalik panuge puwiligu kek
kisayengko ngago Pailetgira ula.
24 Tegi Pailet weik puwiligu keli maburage Yisu uliweki
miza.
25 Keya puwiligu yombu wila wazamiweki kelibok Pailetgu
wila wazamiya. Pok ulogo Romwiligi Kapman ngaiwiliyegi
ngai miza logo yombanu nak ula logo ibendikki wiyeke
wigira wazamiyabok, kapura Pailetgu Yisu puwiliyegi miza
yana logo puwiligu piyegi miziweki keli piyeng mizibene.

26 Pulaga weik yombu Rom Ami puwiligu weik Yisu miza
orowei kuna. Puwili tagoneige pura kazingmekke yombu
Saimon yereng Sairini meiragabek paka yawega lewa logo
paka Yirusalem yerengke kuniweki wizilege. Puwiligu pi
kebangkela logo Yisugi yengeleilei wagela wazamiya logo
Yisuyegi kalika kiriwei kunibene meiya.
27 Yongkambanu kolokngagono wawere ulawili piyegi kiri-
wei kuna. Puwiligi tepekke yongok nawili ingkeya ngabik
mizi keya ingi yalek mizagi nayeng mei kuna.
28 Yisu puwiliyegi langai kowita yo mela logo pelik yeiya,
Ini yongok Yirusalemgawili, ini neyegi wiyeke ingkisi nagani,
kapura ini makngezego ini makngeze keya inigi yango keya
mareknganwiliyegi ingkisagirikki kai.
29 Purik kerewiyi, wok kalike kuneng korowali yemane
panuyeng keya ngangang yemane panuyeng lewagiyengke
purik yongkambanu nawiligu pelik kisagi, Anotogo ini ka-
bili puwiliyegi langai wazono miza wizinda, keya pugu ini
yongok koloyakong wazayi nangai puwiliyegi wazono miza
wizinda, keya pugu ini yongok koloyakong yebili yana ono
puwiliyegi wazono miza wizinda, kisagi. Pilik puwili wil-
ikwilik panu mizagiwili, purik puwili koloyakong puwiligi-
wiliyegi ingkisagi ono.
30 Wok kuneng keya ngangang mizagi piyengke purik
yongkambanuwiligu lewakyengki pelik kisagi, Teni
ibengki keli mena tenigi ngalege wali, kisagi, keya lewe
songonoyengkirau pelik kisagi, Teni ibengki keli mena, teni
ngokmani, kisagi.
31 Yisugu pilik yeiya logo mawinda ngago saweliweira pelik
yeiya, Tamizeige yengelei ngoluk wikleigi kaile pilikyeng
mizi purik mabura yengelei ngoliyaleige talik mizi penangai?
Purik pelik kai yagenda, Puwiligu mabek ne yombu kaile
nararau miza onobekyegi ngangang nanagi legi puwiligu
kalike ngereke ini yongkambanu kokowa mizawiliyegi ngan-
gang yemane panu yani nangai, yeiya.

32 Puwiligu yombanu neyaurau iza orowei, kuna piyau
mabiyau kazing korowaliyeng miza logo wigira wazayayau,
logo piyaurau Yisu kiling yengeleiyauge yelagiyau.
33 Puwili mabuwili weik kanda ngabelak wale yeikta Kebi
Kozarik meirikke logo Rom Amiwiligu pulogo Yisu yen-
geleileige ngalege nili ula logo yengeleilei luwe lewamiya.
Keya yombanu kazing korowaliyeng mizayaurau mabilik
keleya. Nak Yisugi mele ngaigezuwagezikke wazami keya
nak pigi mele koranengkezikke wazami miza.
34 Pilik miza logo Yisugu pelik waberek miza, O Peba,
mabek mizi piyengki puwili lusuwei legi kaile kaile puwiligu
neyegi mizi piyeng tumula logo keremareke wezamelimo,
meiya.

Togo amiwili takko Yisugi kagorikyeng weiyagi miza legi
puwili yengelei lek uli.
35 Puwili pilik mizageya koyigeya yongkambanuwili pu-
laga luweza koyimowei pakela yolu, Yudawiligi ngai ye-
manewiligu piyegi pelik yang kisa, Pugu nawili ibendaga
yaliya wazaya mena tamizeige pi Kilisibek Mesiya Anotogo
yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki
sawiyabek purik mabura ngezebokko ngezebek ibendaga
yaliya wazamiye, mei, kisa.
36 Keya amiwiligurau mabilik piyegi yang mei wiriyimowei
puwiligu piyegi mereke kanda kai waing walek narik niweki
mana
37 logo pelik meiya, Tamizeige ni Yudawiligi King Ngaibek
purik mabura ni makngezego ni makngeze yaliya wazame,
meiya.
38 Ngago lang peyeng paka pigi ngalege pelang korokwekke
pelik lende miza,
Pobok Yudawiligi King Ngaibek kani, miza.
39 Yombu kazing korowaliyeng miza logo wiramiya
piyauyaga nakko Yisuyegi pelik meiya, Nugu ni Kilisibek
kaibek mena, ni makngeze keya terau yaliya wazaye, meiya.
40 Pilik mei legi nakko puragi kerewiya logo piyegi pelik
ngalik meiya, Pilik mei wak. Ni Anotoyegi kulili kesak ni pilik
mei kak ono. Towa ngangang pugu wei mabilikta wei kani.
41 Towa nganganda wei perik kazing towa ngezego miza-
yengki wiyeke wei yagenda logo towa ibeng wazayi perik
kazing pangkamekke kapura yombu pobok kaile kaile nara
mizarikki wiyeke pi nganganda wei yagenda ono kani,
meiya.
42 Pilik meiya logo pugu Yisuyegi pelik meiya, Yisu, wok
ni ngai kozanda kiling ngai yemizi wizeiweki lewa puwekke
purik mabura neyegi kumulimo.

43 Pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nogo
wameik niyegi pera kozak nei, Mabek wokpekke ni ne kiling
yereng yombiyangai Paladisi meirage yolugi, meiya.

44 Yokmek weik paka ngilumbekke libuge 12 kilok si ngizige
yokmek kusa logo ngabelakpek mabok weik kusa logo wiziya
yokmek panga luwege neyauganakwekke yokmek ngereke
ngaiwila.
45 Yokmek ibeng wiziya puwekke kagorik Anotogi i walek
yemanemakke ngalege wiramiyarik libuga koliyara narik
narik miza.
46 Yisu ngalizi panu pelik kek kaiya, O Peba, ne kung
nogobek mele nuguzikke nani. Pi pura kaiya logo pulaga
weik ibeng.
47 Togo yombu amiwiliyegi ngaibokko watabi yaka
lewagela mela piyengki pakelawekke pi Anotogi yeikta pelik
yongolok meiya, Wameik ngizi panu, yombu pobok kaile
nayendau miza ono, pi pangka panubek, meiya
48 Yongkambanu yaka kayima logo pakeliweki pulogo
wawere ulawiligu watabi yaka lewagela mela piyengki
pakelawekke puwili mabuwili i ngezewiligiyengke kando
kunimowei nak nak kaile ngezebekkiyengki kuneng kelirikki
wiyeke ngeleleng ngezebekkira ula.
49 Keya Yisuyegi kewengkewili kiling yongok Kaliliga
piyegi kiriwei kelemi kayima puwili panga koweige nangezi
koya logo watabi piyegi mizi piyengki pakelara koya.

50 Yombanu pulogo yolu nakki, yeikta Yosep. Pi Yudawiligi
yereng yeikta Arimatiya meiyaragabek. Pi yombanu wa-
zonobek keya pi pangkabek keya pi yombu ngagozakyengki
kerewiyiwiliyaga nak.
51 Kapura pi kazing yombu ngagozakyengki kerewiyi-
wiligu Yisu uliweki miziyengki keli panu ono keya pi, ei,
yei ono. Pi teng Anotogo pigi ngaimekki ngaigi puragi yuke
yolubek.
52 Pok panga Pailetyegi kanda luweza wizimowei Yisugi
yasurik wawiyiweki meiya.
53 Pailetgu piyegi ei meiya logo pi yasurik orowei yer-
ageya logo kagorik wilangka wazono narikku sape miza
logo mosindaga king ururu yombanu waliyiweki keremiza
namek ngoluk yombanu naktau pulogo waliya onomekke
yasurik wiya.
54 Wok melenazikpekke piyeng pilik miza. Wokpok
yongkambanuwili watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek
wok Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek logo wokpok

weik lewagelaweki mereke legi puwili weik Yisugi yasurik nguk namizi panga mosindaga wiya wazamiya.

55 Yongok ngabelak Kalilibekka Yisuyegi kiriwei kelemi kayima puwili Yosepyegi kalika kiriwei kambela logo Yisugi londa king ururumekki wizilege pakeli keya Yisugi yasurik talik wiya miza legi pakeliweki kambela.

56 Pilik pakela logo waleleige puwili ngereke Yirusalem yerengke yo kayima logo puwili weli keya watabi pulangai kukngizi keliyengka korik puguwekke meliweki pangka pangka miza wiyageya koyima.

Pilik miza logo wok Sabatpekke lorago miziweki kaiyalik legi puwili yerengke kumanara koyima.

24

1 Wok Sondabekke wangane panu yongokwili weli keya watabi pulangai kukngizi keli ulogo pangka pangka miza wiya piyeng orowei Yisugi londagi kambela.

2 Pulogo kanda puwili king yemane Yisugi londage ulogo kandikke waliya wazamiyara yomizora wezamelarikki pakela.

3 Tegi puwili yeke ige kiliya yabela kapura puwiligu Yisugi yasuriktau pulogo pakela ono.

4 Puwili puragi wilek ngelek kumula logo talik tomizo mizageya koyi tagogei nguk namizi yombu watabi wilangka ngaiwaktikku kolayeng wakiya neyau puwiliyegi saweliwei luweza koyilege.

5 Yongokwili piyauyegi pakela logo kulili miza logo morogulung meiya logo ngabelakke pakela momelirikki yombuyaugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa ibengwiligi tepekke wik yolubokyegi weli lewara nangki?

6 Pi pelege yolu ono, kani. Pi yaka yangalekta kani. Pi ngoluk ngabelak Kalilibekke wiziya puwekke pugu inuwayegi kozak yeiya puragi kumula to meli.

7 Pugu inuwayegi pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek yombanu kaile kaile miziyeng miziwiligi meleyengke niza yaniweki logo yengeleileige ngalege neliweki logo wok neyau miza logo wok kalikebekke ibendaga yangalek meiweki, yeiya, yeiya.

8 Piyaugu pilik yeiya logo yongokwili ngago Yisugu koka kaiya piyengki weik kumula to mela

9 logo puwili londa wiya logo panga yerengke kandobela logo puwiligu yombu meleyauganak pugu ulogo waligeleyawili kiling nawiliyegirau watabi pakeli keya kerewiya piyeng mabiyengki kozak yei miza.

10 Yongok puwili, Maliya Matalena keya Jowana keya
Maliya Jemsgi panumele keya puwili kiling yongok nawili-
rau Yisugu wezayela Aposolowili meiwiliyegi piyengki kozak
yeiyawili.
11 Kapura wezayelawiligu kumularik yongok puwiligu
kozak kisi pura ngago yeiktago kisi yagenda miza logo puragi
ngizi panu kumula ono.
12 Kapura Pita yangalek meiya logo panga Yisugi londagi
nginda kanda, pi lawila logo yeke ige pakeliraige pura
kagorikkayeng ngezeyeng wizilege keya nayendau ono. Tegi
pi paka ige talik miza miza puragi wilek ngelek kumuli kan-
dobela.

13 Wok mabokko yombu mabuwiliyaga neyau pongo
yereng yeikta Emeyasa meiragi kambela. Yirusalem
yerengka pongo yereng Emeyasa mei puragi yokolondik
7 mailgi pangka.
14 Logo piyau watabi yaka miza piyengki nakko nakyegi
kozak mei kuna.
15 Piyau ngagozakka tagoneige pura Yisu ngezebek
piyauyegi mereke kanda weik piyau kiling kuna.
16 Logo piyaugu piyegi pakela, kapura piyaugurau piyegi
yombu yelebe miza ono.

17 Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yaligu kang kunimowei
kozak kela yongomo mizi kang pura nangaiyengki, yeiya.
Pilik kai legi piyaugi wirega wereyau yalekke sara koyimowei
piyegi pakela.

18 Logo piyauyaga nak yeikta Kiliyopa meiyabokko piyegi
nguk meiya, Nugu kai purik ni yombanu Yirusalem yerengke
wiziyabek kapura watabi yaka wok moleige peyengke
lewagela piyeng ni ngoluk iwaka ono, kai yagenda ma,
meiya.
19 Legi pugu pelik nguk yeiya to mela, Watabi nangaiyeng?
Pilik nguk yeiya legi piyaugu kanga pelik meiya to mela,
Watabi Yisu Nasarete yerengkabekyegi langai miza piyeng.
Yombanu pok Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek,
keya pi Anotogi wirege keya yongkambanuwiligi wirege
yawe kozanda mizibek keya ngago kozanda kozak kaibek.
20 Logo tenigi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili
keya ngai yemanewiligu ibeng sibene miza manabek, logo
puwiligu yengeleileige ngalege ulabek.
21 Tonugu koka kumularik yombanu pobok Anotogo weza-
mela logo teni Isileiliwili Rom Kapmanbokko ngai puraga
wila wazayiwekibek mizabek. Keya watabi nayendau pelik,
watabi piyeng ulogo wok were piyauge mizayeng.

22 Kapura yongok teni piyegi kiriwei miziwiliyaga nawiligu
teniyegi watabi nayeng kozak yeiya logo teni lebuk ngai
keleya. Puwili yaka wangane Yisugi londagi pakeliweki kam-
bela
23 kapura yasu pugurik kakwela logo puwili yorik pelik kisi
lewa, Teni Anotogi angela nawiliyegi pakela logo puwiligu
teniyegi kozak kisirik pi wik yolu kisi mena, kisi.
24 Teniyaga nawili Yisugi londage pakeliweki kambela logo
yongokwiligu yaka kozak kisa mabilik panu wizilege pakela,
kapura pirau puwiligu pakela ono, meiya.
25 Piyaugu pilik meiya logo Yisugu piyauyegi pelik yeiya,
Yali kangka yeikyau kani. Keya yaligu ngago yombanu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kozak kisa
piyeng mabiyengki nguk namizi ngizi panu kumuli ono.
26 Purik puwiligu pelik kisa, Kilisi Mesiyabek were ngan-
ganda wagelagi logo kalike yeik yemane pugura weiyagi,
kisa, yeiya.
27 Togo Yisugu piyauyegi Kapiya Walektikke pi ngeze-
bekyegi langai solo kaiya piyeng mabiyeng waberek kozak
yeiya. Logo solo Kapiya Walek Mosego lende mizayeng
keya pulaga yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kisawiligu lende mizayengki kozak yeiya.
28 Puwili yereng Emeyasa purage mereke pura, Yisu ngoluk
koweige kangweki miziwiligu mizilik mizi.
29 Kapura piyaugu waliya logo pelik meiya, Te kiling iwek-
weki koli. Wokpek weik yeik keya kusaweki mizi mena,
meiya. Pilik mei legi pi piyau kiling iwekweki yeke ige kiliya
yabela.
30 Togo pi piyau kiling lalektage mogosa logo pereksik
weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo pugu pereksik
sikila logo piyau yana.
31 Pilik mizi ngizige wire piyaugiyau weik ngaiwila wiz-
igeya piyaugu piyegi pakela logo iwaka kapura pi piyau-
guyaga weik tamek neing miza.
32 Pilik miza logo piyau nakko nakyegi pelik meiya, Pugu
paka kazingke towayegi ngago kai keya Anotogi Kapiya
Walektikki solorikki kozak yeiya puwekkerik wilek kang
towagiyeng wilikwilikmokko kola, kela.
33 Togo piyau nguk namizi yangalek meiya logo paka
Yirusalem yerengke kang yongobela. Paka pulogo kanda
yombu meleyau keya nazikka nakwili menalege wawere ula
logo nawili kiling koyilege.
34 Puwiligu piyauyegi pelik yeiya, Wameik panu. Yemiz-
ibek yangalekta kani. Pi ulogo Simong Pitayegi kayima logo
Simong Pitago pi pakela, yeiya.

35 Pilik kisi legi piyaugu puwiliyegi pongo kazingke
lewagela puragi waberek kozak yeiya, keya pugu pereksik
sikila puwekke piyaugu Yemizibekyegi pakela logo iwaka sa
puragi kozak yei miza.

36 Piyaugu puwiliyegi pura kozak yeiyageya tagogei pura
Yisu ngezebek nguk namizi puwiligi tepekke luweza wiz-
imowei puwiliyegi pelik yeiya, Ya inuwagiyeng ngezege sara
kiling koyi pani, yeiya.
37 Kapura puwili lebuk miza keya kulili miza. Puwiligurik
yombanu kung nak pakeli nobiyeng miza
38 kapura pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek kuneng
mizira nangki? Keya nangki wiyeke wilek ngelek kumula
meli?
39 Pakeli. Inge keya mele puwiligu nili ula piyengki logo
ne mabok miza logo iwaka si. Keya ne kebangkela logo
iwaka si, purik kung nak muzuktik keya kozayendau onobek,
yaka inuwago ne kebangkelawekke muzuk keya kozayeng
kebangkela pilik.
40 Pugu pilik yeiya logo puwiliyegi inge keya mele
puguyeng waligeleya.
41 Puwili wilikwilik kapura puwili Yisu wik yolu purikki
ngoluk ngizi panu kumuli ono koyimowei wilek ngelek ku-
mula mela. Pilik kumuli legi pugu puwiliyegi nguk yeiya, Ini
watabi nagi nayendau pelege ma yeik, yeiya.
42 Togo puwiligu pi watabisi pak mizamekka narik mana
43 logo pi weiya logo puwiligi wirege na.
44 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngago pobiyeng
ne koka ini kiling yolu puwekke iniyegi kozak yei kay-
ima piyeng. Mosegi loyengki watabi lende miza piyeng,
keya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisaw-
iligu lende miza piyeng, keya Kapiya Walek Ingi Samyengki
purikke neyegi langai lende miza piyeng mabiyeng ngizi
mizagirikki kaiyeng, yeiya.
45 Pilik yeiya logo pugu kangka puwiligiyeng kimeike wela
wazaya Anotogi Kapiya Walektikke iwaka sibene logo
46 pugu pelik yeiya, Ngago Anotogi Kapiya Walektikke
lende miza pura pera,
Kilisibek nganganda wagelagi logo wok neyau miza logo wok
kalikebekke ibendaga yangalek meiweki,
47 logo waleleige yombanu nawiligu Yirusalem yerengka
sa wizigeya yongkambanu ngabelak mabiyengkewiliyegi
yeik Kilisigirage ngago yongkambanuwili kaile
kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kazing kaile
puwiligiyengka kowiti keya wilek kang puwiligiyeng
Anotoyegi sawela, logo Anotogo kaile puwiligiyeng tumula

logo keremareke wezamelagiragi kozak yeiyagirikki kai,
yeiya.
48 Keya ini yongkambanuwiliyegi watabi inugu ulogo
pakela peyengki kozak yeiyagiwili kani.
49 Keya kerewiyi, ne makngezego negi Mangobekki Kung
Walek pugu iniyegi yeik yanagi kaiyabok nogo iniyegi kiliy-
ibene wezamelagi. Kapura ini paka Yirusalem yerengke yuke
koyizo wizigeya kozang paka ngalegabek kanda iniyegi kiliya
puwekkine, yeiya.

50 Pulaga pugu puwili Yirusalem yerendaga iza orowei
Petani yerengke mereke kuna. Logo pulogo pugu mele
puguyau paka ngalege puwiliyegi langai miza wizimowei
pugu pelik yeiya, Anotogo iniyegi wazono mizagi.
51 Pugu puwiliyegi pilik yeiyageya keya weik Anotogo pi
paka ngalege miza orowei kang yongo.
52 Togo pulogo puwili piyegi ya kumula keya yeik pugura
yongolok meiya logo paka Yirusalem yerengke wilek kang
puwiligiyeng wilikwilikmokko kola koyimowei kang yongo-
bela.
53 Logo puwili Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi
wazono mei keya piyegi ngago wilikwilik mei keya yeik
pugura yongolok meiyageya koya.
Ne Lukago ngago wameik panura ni Tiyopilayegi lende
mizara mabura.

Yowan
Ngago Wazono Yowangu Yisuyegi Langai Lende Mizara

1 Watabi wizageya koyi kambeli piyeng mabiyeng keremizagine Ngagora meibok wiziya. Pi Anoto kiling were wiziya keya ngoluk yolu keya pi mabok Anoto.
2 Pi solo panuwekkerikka Anoto kiling wizageya kayimibokko.
3 Keya watabi mabiyeng Ngagora meibokko keremiza logo pugurau keremiza ono nayeng taiyeng kaiyagi?
4 Ngagora meibokko ngizi yoluragi solorik keya pugu wameikta yongkambanuwiliyegi waligeleya logo kazing pilikmekke pi yongkambanuwiligi wilangkarik logo puwili Anotoyegi kimeike pakeliweki.
5 Logo wilangkarik kaile ngabelakpekki piyengki kusabanurikki tepekka weik ngela uli logo kaileyengkorau ngokmorokta wiyagi ono.

6 Anotogo yombanu Yowan mei nak ngago pugura orowei miziweki wezamela,
7 pi yongkambanuwiliyegi wilangkarikki mangobekyegi langai kozak yeiweki kayima, logo puragi kerewiyi puwili mabuwili ngizi kumulibene.
8 Yowan ngezebek wilangkarikki mangobek ono, pi yeik wilangkarikki mangobokyegi langai yongkambanuwiliyegi kozak yeiwekibek.
9 Logo wilangka purik wilangka ngizi panurik logo pok ngabelakpekke pelege kayima logo ngela ulageya wizimowei pugu yongkambanuwili mabuwiliyegi Anoto kimeike waligeleyageya.

10 Togo wilangkarikki mangobek Ngagora meibok ngabelakpek keremiza kele kapura pi ngabelakka kayimawekkeriktau namele keya nakko pi tak miza purikki iwaka sa ono.
11 Keya yereng ngezebekkiraga ngezebekyagawiligurau piyegi koli kelemiya ono.
12 Yongkambanu mele sangkelawiligu piyegi koli kelemiya logo piyegi ngizi panu kumula. Logo piyegi wilekpek ngalege wiyi puwili mabuwiliyegi pugu weik Anotogi yango keya marekngangwili miziweki pangkara yana.
13 Logo pugu piyegi koli kelemi puwili weik Anotogi yango keya marekngangwili keleya logo purik kazing ngabelakpekkimekki kiriwei ono ma korikwekki keliragi kiriwei

ono ma yombanuwiligi keliragi kiriwei ono, kapura Anotogi keliragi kiriwei. Pi ngezebek puwiligi mangobek.

14 Keya Ngagora Kilisi meibok yombanu keremiza logo ngabelakpekke tenigi tepekke kazing wazonoragimek keya kazing wameiktagimokko kola wizagoma. Keya kozang tenigi Mangobek Anotogo pigi Marek wamenakpekyegi manabokki tonugu pakela.

15 Weik Yowangu ngago piyegi langaira yongkambanuwiliyegi pelik yei kuna, Pek yombanu nogo ulogo pelik kaiyabok, Nak neyegi kiriwei yawe pugura miziweki wiriyagi logo pi watabi mabiyeng keremizawekkabek legi pi neyaga ngalege panu nak kaiyabok pek, yeiya.

16 Keya pigi wazonorago kola puraga pugu teni mawiyarekka wazono keleyi mizi.

17 Purik Anotogo lo tonuguyeng Mosegi melezikke mana logo Mose loyengki mangobek kapura kazing wazonoragimek keya kazing wameiktagimekki mangobek Yisu Kilisi.

18 Nakkorau songono nangezi Anotoyegi pakela ono kapura pigi Marekpokko kele keke pakela, purik pi Mangogi wilekpekke ngezege panu yolubek logo pugu Mangoyegi langai teni mamokyegi kozak yeiya.

19 Weik Yuda ngaiwiligu yombu Anotogi i walek yemanemakke yongkambanuwiligi yeiktaga Anotoyegi kolak mizi nawili kiling yombu Lebigi ngaimekka i walek yemanemakki yaweyengki saweli mizi nawili Yirusalem yerengka panga Yowanyegi, Ni Kilisibek Anotogo teniyegi wezamelagi kaiyabok ma talik, meiweki wezayela.

20 Logo Yowan ngagoluk wiziya ono kapura kimeike kawela yeiya. Logo pugu pelik yeiya, Ne Kilisibek Anotogo iniyegi wezamelagi kaiyabok ono, yeiya.

21 Legi puwiligu ngereke piyegi, Pilik mabura ni tak, Ni Elaya yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaiya, walaka panu Anotogo paka ngalege korikwek kiling miza orowei kambelabok ngereke yo ma, meiya kapura Yowangu puwiliyegi, Ne pok ono, yeiya. Logo puwiligu piyegi, Ni yombanu Mose kelik Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kai tonugu yuke yolubok ma, meiya legi pugu, A'a', yeiya.

22 Logo puwiligu piyegi, Teni ngago nugu kaiya puragi kangara teni wezayela puwiliyegi orowei kangki sa mena nugu kumularik ni tak miza purik teniyegi kozak yei keya ni makngezeyegi ni talikpek kai mangai, meiya.

23 Yowangu pelik kanga yeiya to meiya, Ne koka walaka Isaya poropekwiliyaga nakko kapiya walektikke kozak

kaiyabok,

Yombu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke inugu kazing Yemizibekkimek kangkere mizi, yeiya. *Isaya 40:3*

24-25 Logo yombanu ngai Palisiwili meiwiligu wezayela puwiligu Yowanyegi pelik nguk meiya, Tamizeige ni Kilisibek Anotogo wezamelagi kaiyabok ono ma ni Elaya Anotogo paka ngalege korikwek kiling miza orowei kambelabok ngereke yo ono ma ni yombanu Mose kelik Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai Anotogo wezamelagi kaiyabok ono mabura ni talikpokko yawe kaimelira mizi, meiya.

26 Legi Yowangu pelik kanga yeiya to mela, Ne kai yeikpokko kaimeli, kapura yombanu yongkambanubekke liburikki tepekke inugu lusuwei nak wizinda kani.

27 Logo pi neyegi kiriwei yawe pugura mizagirik mereke keya ne pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu, yeiya.

28 Logo pilik miza pura yereng kai Yolodang meilingka pangazuwaga Petani meiraga, Yowan yongkambanu kaimelageya wiziyawekke mizara.

29 Wok kalikebekke Yisu Yowanyegi lewarikki Yowangu keriya wizigeya Yowangu pelik kai, Keriyi. Pek liyeng memeng kong pangka panu Anotogo ngabelakpekkiwiligi kaileyeng wezameliweki sawiyamek.

30 Nogo pelik kaiyawekke, Yombanu neyaga ngalege panubek purik pi watabi mabiyeng keremizawekkabek logo neyegi kiriwei yawe pugura miziweki lewagi kaiyabok piyegi kaiya kani.

31 Ne makngezerau pi talik nak miza wiziya kapura ne ini Isileili yongkambanu kaibek kiling kaimeliweki kayima logo pi kimeike pek mizi ngizige piyegi iwakaweki, yeiya.

32-33 Keya Yowangu peliktarau kozak yeiya, Nogoriktau pi pek miza ono. Kapura nogo keriyarik paka ngalega Anotogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi yolurikki ne keriya. Logo pulogo pura ne yongkambanuwili kai yeikpokko kaimeliweki wezanelabokko neyegi pelik neiyaragi ne kumula, Nakki ngalege Anotogi Kung Walekpek kanda yolubok pokko yongkambanuwili Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi kani, kaiya.

34 Logo ne puragi kumuli keya pilik mizi yagalege
keriyabek logo nogo pelik kai, pek Anotogi Marekpek, yeiya.

35 Wok kalikebekke Yowan kiling piyegi kiriwei mizi neyau
luwe ngagozakka koyilege
36 Yisu kuna. Logo Yowangu pelik yeiya, Keriyi. Pek liyeng
memeng kong pangka panu Anotogo sawiyamok kani, yeiya.
37 Yowanyegi kiriwei miziyau Yowangu pilik kairikki
kerewiyawekke Yisuyegi kalika kuna.
38 Yisu yongolik meiya logo piyau kiriwei lewarikki keriya
wizigeya kowita logo piyauyegi pelik nguk yeiya, Yali talik
mizi, yeiya. Legi piyaugu pelik kanga meiya to mela, Rabai,
ni talege yolubek, meiya. Logo Rabai mei puragi solorik,
Kiriwagabek, kai yagenda.
39 Yisugu pelik yeiya, Keriyi nangaiweki mena koli, yeiya
logo piyau pi kiling i pugu yolu pumakke kuna logo piyau pi
kiling yokmek mangobektau onorikka koyimeige weik kusa
nunung kangmekke.
40 Enduru yogo Simong Pita meibekke sakpek yaka
Yowangu kaiyarikki kerewiya logo Yisuyegi kiriwei kuna
piyauyaganak.
41 Logo pugu mizarik were sibek Simongyegi weliweki
kuna logo piyegi pelik meiweki, Togo yaka ngolukku
Mesiyabek Anotogo teni yaliya wazayiweki wezamelagi
sawiyabok keriya, meiweki. Ngago lang Mesiyabek mei
purik ngago yeik Kirikwiligiraga Kilisibek kai yagenda.
42 Pilik miza logo pi Simong Yisuyegi pakeliweki miza
orowei kuna. Yisu Simongyegi pakela wizimowei pelik
meiya, Ni Simong keya nigi mangobekki yeikta Yowan. Ka-
pura nogo ngereke ni yeik kalogomok nara nanagi logo yeik
pura Sipasi mei. Sipasi pura Yudawiligi ngago yeiktaga keya
Kirikwiligi ngago yeiktaga Pita mei keya ngago yeik piyau
mabiyauge yeik puragi solorik, Kimbek.

43 Wok kalikebekke Yisu paka ngabelak Kalili meibekke
kangweki sawiya. Pi Pilipyegi welageyara weik pugu pi yolok
ngelawekke, Ne kiling saweliweki kiriwei koli, meiya.
44 Pilip yogo Enduru yali sibek Pitagi yereng Pesaita mei
puragabek.
45 Pilip pigi sakpek Natanailyegi welageyara pi yolok
ngelawekke piyegi pelik meiya, Tonuwago yombanu Mosegi
loyengke piyegi langai lende mizi keya Anotogi yombanu
Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiligurau
piyegi langai lende mizi mizabok pakela. Yeik pugura Yisu
keya pi pongo Nasarete yerengka yombanu Yosep mei nakki
marekpek, meiya.

46 Logo Natanailgu Pilipyegi pelik meiya, Yereng puragawili kaile panuwili logo talik miza logo yombanu wazono panu nak pulaga lewagelaweki. Legi Pilipgu pelik meiya, Pakeli mangine koli, meiya.

47 Yisu Natanail piyegi yawerelege keriyawekke Yisugu piyegi langai pelik kaiya, Pobok Isileili panubek meiyagibokko purik pi pangka panu yolu keya ikuyogorik kai onobek legi, kaiya.

48 Natanailgu pelik nguk meiya, Ni talik miza logo neyegi iwaka, meiya. Yisugu pelik kanga meiya to mela, Pilipgu ngago neiyagine nogo ni yengelei Fik mei mereke kulengke wizilegewekke nogo ni keriya, meiya.

49 Natanailgu pelik meiya to mela, Kiriwagabek, ni Anotogi Marekpek. Ni teni Isileiliwiligi King Ngaibek, meiya.

50 Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo ni yengelei Fik meileige kulengke wizilege pakela nei purikku ni ngizi kumuli. Nugu puraga ngoluk yemane panu nayeng keriyagi.

51 Nogo niyegi nei pura wameiktago. Ni keriyagirik Anotogo paka ngalege lemengki kandik tiyagi logo Anotogi angelawili pakalaga pongo ne yombanu paka ngalega kayimabekyaga logo ngereke paka ngalege kang yongo mizirikki ni keriyagi, meiya.

2

1 Wok neyau miza logo wok kalikebekke paka ngabelak Kalili meibokko yereng Kana mei puraga yongkambanu neyau wei. Yisugi panumelerau ngeragi kaimizi keya mizageya wizilege,

2 keya Yisu kiling pugu waligeleyi puwilirau ngago yeiya logo pulogo koyilege.

3 Yisugi panumele kai waing puwiligu nageya koyabek weik yeikwekke pugu Yisuyegi pelik meiya, Puwili kai waingki yeik, meiya.

4 Pugu pelik meiya to mela, Kali, neyegi mizagiyengki kozak kai wak. Teng negi kozang nogora walimizagira weik pera ma talik, meiya.

5 Kapura Yisugi panumologo imakke yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Pugu iniyegi miziweki kozak yei piyeng mizizo, yeiya.

6 Kaimi unatuba ngai kozang melenazik keya nazikka narayeng pulogo luwe wizilege. Kaimi piyeng Yudawiligu kaimela logo purik puwiligi kangmekke ngeragi nagine keya ngeragi na logo mele keya pulangaiyeng kaigesiyeng. Puwiligu pilik miza purik puwiligu kumularik puwili Anotogi wirege wazonowili miziweki mizarik. Kaimi piyengko kai

kebangkela wiziyayengki maktik 20 keleng ma 30 kelengki pangka.

7 Yisugu imakke yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Kaimiyengke kai ngabeli, yeiya. Logo puwiligu kaimiyeng wilak sesak ngabela.

8 Pilik miza logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Weik mena nayeng ngabela logo yombanu yemane ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei kuni, yeiya.

Puwiligu yaka ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei kuna

9 logo pugu kai yaka Yisugu miza logo waing keremiza pok kolok ula. Waimbek talaga wiriyabek miza purik pi lusuwei kapura imakke yawe mizi yaka kaiyeng ngabela puwili ngezewiligu kele iwaka. Togo pugu mandik yongok weiyagibok ngago meiya,

10 logo piyegi pelik meiya, Kazing tonugumekkerik yaka ngago yeiya pilik puwili were waing wazono panu pokka yani logo puwili ngelek na wizigeya kalike waing waze wazono panu ono pilikpokka yani. Kapura nugu waing lewege panubek kalike panu yani, meiya.

11 Togo Yisu Anoto ngezebokko mizagi langaira Yisugu yereng Kana puraga miza pura pugu yombanu lembekke solo panu kozang pigi paka ngalega mana puragi walimizara. Logo pugu waligeleyi puwiligu ngizi kumularik pi wameik Mesiyabek mena miza.

12 Yongkambanu wei pura weik yeik logo Yisu pongo Kapaneyam yerengke pongologo panu keya sakwili keya pugu waligeleyi puwili kiling kambela logo pulogo wok nayeng wiziya.

13 Pi yolura weik wok Yudawiligu puwili ngabelak Isippekka Anotogo iza orowei wiriya logo puwiligu Pasoba meibok weik mereke logo pi paka Yirusalem wok pok keriyagi lemengke kambela.

14 Pi kanda paka Anotogi i walek yemanemakki yerengke pura yongkambanuwili mabulogo liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwiligi pundik keremizageya koyilege keya nawili lalekyengki mogosa wizigeya yombanu nalangaiwiligi king nalangai piyeng Yudawiligi king piyengke kowita to mela logo watabi pulogo piyengka weiweki mizageya koyilege.

15 Togo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo kiyebuk legi pi wizale kozang nak wi nayengka keremiza logo liyeng memengka liyeng kau mabuwili ula yela logo Anotogi i walek yemanemakki yerendikka kazi keya yombanu king nalangai

piyeng kowita to melageya koya puwiligi kingyendau kubu-
lagelega wezameli keya lalek keya puwiligi piyeng kowitagel-
ega wezameli kang keya kelemiya.
16 Pugu winakwili wiyiwiliyegi pelik yeiya, Inugu pelege
warara yolu piyeng orowei kuni. Pemak negi Mangobekki
imak. Pemakke pung inuwagirik keremizi wak, yeiya.
17 Pulaga pugu waligeleyiwili Tawitigu Anotogi Kapiya
Walektikke yungke pelik kaiyarikke ngereke kumula,
Keli negi Anotogi imak walekmak mizagi pura yemane panu
logo purago neyegi ngai, kaiya purikki. *Ingi Sam 69:9*
18 Pugu watabi wiyiwiliyegi pilik keleya logo Yuda ngai
pulogo koya nawiligu pelik meiya, Ni pilik mizagiweki
pangkara warabokko mizi yagenda ma? Mena watabi Anoto
ngezebokko mizagi langai pilik nara nugu mize logo tonugu
wameik ni pangkara warabek miziweki, meiya.
19 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Anotogi i walek
yemane pemak topela logo nogo wok neyauganakke ngereke
ngizagi mena, yeiya.
20 Tegi Yuda ngaiwiligu pelik meiya, Anotogi i walek pemak
ngizageya koyimarik kirisimasi yombu neyau keya mele-
nazik keya ingenazikka nak. Logo mabektik tonugu wok
panu ngizageya koyima pumak nugu wok neyau keya nakka
ngereke ngiziwekirik ni pangka kai yagenda ma, meiya.
21 Kapura Yisugu Anotogi i walek yemanemakki kaiya
purik korik pigi puwekki kaiya wizinda, purik korik
puguwek Anotogi i walekmak.
22 Pugu puwiliyegi pilik yeiya logo kalik panuge pi ibeng
sa logo yangalekta kang miza logowekke pugu waligeleyaw-
ili pugu kaiya puragi ngereke kumula to mela logo puwili
Anotogi Kapiya Walektikke ngago pura keya Yisugu kaiya
puragi ngizi kumula.

23 Yisu paka Yirusalem pulogo Pasobara miziwekke watabi
Anoto keya ngezebokko mizagi langai pilik piyeng mizarikku
yongkambanu kolokngagono pi Mesiyabek miza logo ngizi
kumula.
24 Kapura Yisugu puwiliyegi wameik pi mabok yeiya ono
purik pi puwiligu ngizi kumuli puragi wameik mizi yagenda
miza ono kopong.
25 Nakkorau piyegi yombanuwiligi kang pumokki kozak
meiyagi ono, purik pi yombanuwiligi kumula piyeng iwaka
legi.

3

1 Yombanu yeikta Nikotimas mei nak wizagoma. Pi Pal-
isiwili meiwiliyaga nak keya pi Yudawiligi ngai yemane

nak. Yombu Palisiwili meiwili yombu Yuda kangka yemane Mosegi loyeng mabiyengki waberek panu kiriwei mizi keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei mizi miziwili.

2 Nikotimas kusarikke Yisuyegi keriyiweki kayima. Logo pi kanda Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, ni teni waligeleyiweki paka Anotoyaga kayima purik ne iwaka. Ne iwaka purik nakkorau waze watabi Anoto ngezebokko mizagi langai nugu mizi pilik piyeng keke mizagi ono, tamizeige Anoto pilik pok kiling yolu keya Anotogo pilik pokyegi saweli miza purik kele, meiya.

3 Logo Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo kozak nei pura wameiktago. Yombu nak wik keremiza ono purik mabura pi Anotogi ngai pugu ngai yolumekki kiliyagi ono, meiya.

4 Pulaga Nikotimasgu pelik meiya, Kapura talik miza wizigeya yombanu nak wik keremizagi? Yombusi nak ngereke mandik songono sa logo yeke panugi yaga yongola logo panugu ngereke wazamiyagi ono, meiya.

5 Yisugu pelik kanga meiya to mela, Nogo kozak nei pura wameiktago. Yombanu kaibek keya Anotogi Kung Walekpokko miza logo wik keremizabok wamenak kele Anotogi ngai pugu ngai yolumokko kiliyagibek.

6 Purik kazing korikwekki lewengkerik nakki panu keya mangoyaugu wazami kapura kazing kumbekki lewengkerik Anotogi Kung Walekpokko wazami logo wik keremizi.

7 Nogo niyegi, Ni wik keremizagirikki kai, nei purikki lembek ngeli nagani.

8 Anotogi Kung Walekpokko nak wik keremizirik kebarekpek kelik. Kebarekpekki ngagora kerewiyi kapura talaga lewa keya tamek neing kang miza purikki ini lusuwei mizi mabilik, yombanu Anotogi Kung Walekpokko kazing kumbekki lewengke wik wizeibene kelemiyabokyegirik pilik mizi. Talik miza logo pilik miza, miza purik teni lusuwei kele kapura kazing kumbekki lewengke pi wik yolu purik kimeike panu, meiya.

9 Pulaga Nikotimasgu pelik nguk meiya, Talik miza logo pilikki, meiya.

10 Tegi Yisugu pelik kanga meiya to mela, Ni Isileili yongkambanuwiliyegi Anotogi Kapiya Walektikka waligeleyibek, logo waligeleyi yemane nak kapura talik miza logo ni ngoluk nogo kozak kai poburagi langai iwaka panu ono?

11 Nogo kozak nei pura wameiktago. Nogo pakela keya iwaka mizayengki ne iniyegi kozak yei yagenda kapura ini nogo yei piyengki ngizi kumuli ono.

12 Tamizeige ini nogo ngabelakka pelege Anotogo
miziyengki langai kozak kairikki ngizi kumuli ono mabura
talik miza logo ini nogo paka ngalege Anotogo miziyengki
langai kozak kairikki ngizi kumulagi.
13 Nakkorau koka paka ngalege kambela logo yorik paka
ngalege lemeng kang tamekke lemeng miza purikki kozak
kaiya ono. Kapura ne yombanu paka ngalega kayimabek
paka ngalege lemengki iwaka, purik ne paka ngalega pelege
kayima logo nogo kozak kai purik pangka.

14 Kumule, koka walaka ngabelak ngaingai kurung
yeikwekkepekke Mosego kemale ngayengyengka keremiza
namek yengelei wang yokolong naleige wiramiya wazamiya
logo luwe lowamiya wazamiya logo kemalemekki pakeli
puwili mabuwili ibengki ono. Kazing mabilikmekke ne
yombanu paka ngalega kayimabok yengeleileige ngalege ula
wazaniweki yengeleilei kiling luwe lowamiya wazaniyagi sa
kani.
15 Ne nela logo ibengki, logo neyegi ne Kilisibek miza logo
ngizi panu kumuli puwili mabuwili kemenak ibengki ono,
kapura wik koyimagira weiweki.
16 Purik Anotogo ngabelakpekki yongkambanu pewili
mabuwiliyegi kela panurikku pugu pigi Marek wamenakpek
wezamela, logo piyegi pi Kilisibek miza logo ngizi panu
kumuli puwili mabuwili kemenak ibengki ono, kapura wik
koyimagira kilingwili miziweki.
17 Kapura Anoto pigi Marekpek ngabelakka pelege
yongkambanuwiligi kaileyengki wiyeke ngangang yaniweki
wezamela ono, a'a'. Pugu pi wezamela purik yongkambanu
mamok kaileyengki ngangang puraga yaliya wazayiweki.

18 Togo yongkambanu Kilisigu puwili yaliya wazayirikki
ngizi panu kumuli puwiliyegirau kemenak ngangang
weiyageya koyimagi nara yuke ono. Kapura piyegi ngizi
kumuli ono puwiliyegi kele kemenak ngangang weiyagiragi
yuke, purik puwili Anotogi Marek wamenakpokyegi ngizi
kumula ono legi.
19 Puwili kemenak ngangang weiyagiragi yuke, purik
wilangkarikki mangobek paka ngalegarik ngabelakka kay-
ima kapura puwiligu miziyeng korowali kopong puwili
kaileyengki kusabanurikki keli keya wilangkarikki mangob-
ekyegi kiyebuk miza.
20 Puwili wilangka paka ngalegarikki kiyebuk miza, purik
puwili kaile mizagirikki kela kopong. Logo wilangkarikki
mangobokko kaile puwiligiyeng kimeike walimiza nelegi
puwili pigi wilangkarikka kungke koya.
21 Kapura pangkaraga yolubok wilangkarikki wilik

kagowinda kiling lewa purik mamokko pilik pokyegi pi
Anotogo pugu miziweki keliragi kiriwei mizi yagenda
mizibene, meiya.

22 Pilik miza logo Yisu kiling pugu waligeleyi puwili
Yirusalem yerenda wiya, logo ngabelak Yudaya meibekke kai
kambela logo pulogo yongkambanu kaimelageyara koyima.
23-24 Puwekkerik Yowan kaimelibek ngoluk wigira ono wiz-
igeya. Pi yereng Inong mei, yereng Saling mei puragi mereke
puraga yongkambanu piyegi wiriyawili kaimeli, pulogo kai
kolokngagono kopong.
25 Wok nakka Yowan kaimelibokko waligeleyiwili kiling
Yuda nak puwiligu kaimeli puragi langai ngalik kela yon-
gomo mizi.
26 Togo puwili Yowan kaimelibekyegi kanda pelik
meiya, Kiriwagabek, yombanu nugu kai Yolodang lingka
pangazuwaga wilek ula logo nugu pi Mesiyabek kaibok,
pirau yongkambanu kaimeli logo yongkambanuwili pelege
lewagirik segeya ngereke panga piyegi kang, meiya.
27 Yowan kaimelibokko pelik yeiya to mela, Yombanu
nak kangka Anoto paka ngalege yolubokko manabokko kele
yolu logo tak takyaga lewege miza purik Anoto ngezebokko
sawiyi.
28 Ini nogo pelik kaiya puragi iwaka, ne Mesiyabek ono.
Ne yeik were Mesiya ngizi sawiya, kalika lewabokko kazing
leweng keremiziweki kayimabek.
29 Yek tek nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi
langai kumuli. Yombanu yongokmele weibok yemanebokko,
kapura yombubekki kewengkebek yeik luwe kerewiyara
yolu logo pi yongok weibokki kiliragi kerewiyi puwekke pi
wilik. Nerau mabilik wilik mizi. Logo ne wilik kagow-
ingmokko pangka ono, purik yongkambanuwili Yisuyegi
kerewiyi keya kiriwei mizi legi.
30 Yeik pugura yemane si kang keya yeik nogora songono si
kang purik yemanerikku, meiya.
31 Togo pi paka ngalega kayimabek logo pi mamokyaga
yemanebek. Purik ngabelakpekkabekki kangka yeik watabi
ngabelakpekki piyengki keke iwaka kapura paka ngalega
kayimabok mamokyaga ngalege.
32 Pugu pakeli keya kerewiyayengki pi kozak kai kapura
nakkorau pugu kozak kai puragi ngizi kumuli ono.
33 Kapura pugu kozak kai piyengki ngizi kumuli puwiligu
walimizirik Anoto wameiktago kola.
34 Purik Anotogo paka ngalega wezamelabok, Anoto ngeze
panubekki ngagora kozak kai, purik Anotogo pigi Kung

Walekpek kiling Kung Walekpekki kozanda piyegi mabok
kemenak mana.
35 Mango Koyambekyegi keli panu, logo watabi mabiyeng
ngai puguragi kulengke wiya wazamiya.
36 Logo Koyambekyegi ngizi panu kumuli puwili weik wik
koyimagi pura kiling, kapura pugu kai piyengki nagerewiyi
puwili wik koyimagi purarau onogi segeya Anotogi sisikta
puwili kiling wiziyagi.

4

1 Yongkambanuwiligu Yisuyegi kiriweiwili weik kolokn-
gagono si lewa keya weik Yisugu yongkambanu kaimeli-
wiligu Yowan kaimelibokko kaimeliwiliyaga ngalegerikki
kozak kelirikki, yombanu Palisiwili meiwili kerewiya.
2 Yisu ngezebokkorau kaimela ono, mak pugu waligeleyi
puwiligu keke kaimeli.
3 Yombanu Palisiwili meiwili pilik puragi kerewiya kairik
Yisu iwaka sa logo pi ngabelak Yudayabek wiya logo nga-
belak Kalilibekke kandobela.
4 Kazing pongo ngabelak Kalilibekke kang puluweng nga-
belak Sameriyabekke libulibu kang.
5 Pi kanda ngabelak Sameriyabekke yereng Saika meiraga
lewagela. Yereng pura ngabelak muneng Yakopgu koka pigi
marekpek Yosep mana purikki mereke yolura.
6 Pi wei kanda kai kulek yombanuwiligu kai koliweki
yokora narikke, logo kai kulek purik, Yakopgi Kai Kulek-
tik, meirik. Yokmek weik yoklongko logo pi yaka kaz-
ing koweige lewengke kayimabek kopong pi kai kulektikki
ngezege mogosa logo leng miza.
7-8 Pugu waligeleyiwili panga yerendaga ngeragi weiweki
kuna wizigeya ngezebek wiziya. Pi pulogo mogosara tawiz-
eige pura yongokpanu Sameriya mabuloga namele kai koli
penangiweki yawerelege. Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Ne
kai kabeneng nane, meiya.
9 Logo yongokpanumologo piyegi pelik meiya, Ni Yudabek
keya ne Sameriya yongokmele, legi nangki nugu neyegi, Kai
kabenembekki nguk nei, meiya. Pugu pilik meiya purik Yu-
dawili keya Sameriyawilirau nakko nakyegi wazono kelemi
onowili kopong pilik meiya.
10 Logo Yisugu pelik kanga meiya to mela, Anotogo watabi
ni yeik naniweki mizi piyeng ni lusuwei keya ne niyegi,
Kai kabeneng nane, kai pokyegi ni lusuwei. Tamizeige ni
iwaka wizigeya nguk neiya kesak nogo ni kai kabeneng wik
koyibene keleyi pokka nani kak, meiya.
11 Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek, nirau
kai kola wakiyagi nayeng ono pura, keya kaibektau yenge

kulaka panu miza pura, ni talaga kai wik koyibene keleyibok
ulumi mangai?
12 Koka walaka Yakop tenigi yeligagangmekkabek keya pigi
yango keya marekngangwili keya liyeng keya pigi puwilirau
kai kulek perikka nawiligu. Logo puwili ibeng wizigeya kai
kulektik tonugu weik weiya. Nugu kai nalik nak yanagi kai
purik ni piyaga yemane ma talik, meiya.
13 Yisugu pelik kanga meiya to mela, Kai kulektikki pokka
nibok ngereke kaigi keli penangai
14 kapura kai nogo manibokka nibok, mawinda kai wikki
kelagi ono, a'a', pi weik wilakki, purik kai nogo manibokko
ya puguraga kai kulek yemane wezarik wizagomi penangai,
logo kelangki ono, purik kaibokko pi wik wizagomibene
kelemiyagi.
15 Pulaga yongokpanumologorik pi kai kabeneng
yeikyengki langai kozak kai nobiyeng piyegi pelik meiya,
Yemanebek, ne kaibokka nane logo nerau mawinda kaigi
keli onoweki keya pelege kai koli yo mizi onoweki, meiya.
16 Yisugu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Yombu
nugubek miza wari kune, meiya.
17 Legi yongokpanumologo pelik meiya, Ne yombu naktau
ono, meiya. Yisugu pelik meiya to mela, Nugu ni yombu
naktau ono kai purik ni wameik panu kai yagenda.
18 Ni ulogo yombu melenazik weiya keya yombanu ni kiling
weik mabek yolubok nigi kerekpubek ono logo nugu kai pura
wameik yagenda, meiya.
19 Yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek, ni Anotoy-
aga ngagora weiya logo kozak kaibek, purik ni nogo miza
piyeng mabiyengki iwaka legi.
20 Kapura ne poburikki iwakaweki, Tenigi yeligagang-
mekkawiligu lewak pobokko kokarik ingeyeng laliya logo
Anotoyegi ya kumulageya koyima logo tenirau lewak
mabekke pilik mizi kapura taliktikki wiyeke ini Yudawili
paka Yirusalem yerengke Anotoyegi ya kumuli mizagi
purikki kelegele mizi, meiya.
21 Yisugu pelik meiya to mela, Nogo kai peragi ngizi ku-
mulimo. Inugu negi Mangobekyegi lewakpekke pelege ya
kumuli mizi pura keya paka Yirusalem ya kumuli mizi purik-
tau yeikkirik weik mereke, purik wale nakko Anotoyegi ya
kumuli mizi purik watabi yemaneyeng ono.
22 Ini Sameriyawili inigu ya kumuli mizibokyegi ini
lusuwei, kapura teni Yudawili kele Anoto tonugu ya kumuli
mizibokyegi teni iwaka, logo nogo pilik kai purik pangka,
purik Anotogo sawiyarik Yudawiliyaga yongkambanuwili
kaileyengka yaliya wazayagibek lewagelagi.

23 Wangki keya mabek pewekkeriktau yombanu Peba Anotoyegi kazing ngizimekke ingeyau laliya logo ya kumuli miziweki keli panubok, wilek kang mabiyengka kazing ngizi panu kumbekki lewengke ya kumuli mizagi. Peba Anoto yombanu kazing pilikmekke piyegi ya kumuli mizagiwiliyegi welageya wizinda.

24 Tonugurau Anoto keriyi ono kele kapura pi wizinda purik pi kumbek logo yongkambanu piyegi ingeyau laliya logo ya kumulagi keli puwili wilek kang puwiligi piyeng mabiyengka kazing ngizi panu kumbekki lewengke piyegi ya kumuliweki kani. Kazing pilikmekke puwili pangka ya kumuli mizagi.

25 Yongokpanumologo pelik meiya, Mesiya Kilisi meibok lewagi purik ne iwaka. Pi lewa puwekke watabi mabiyeng pugu teniyegi kozak yeiyagi, meiya.

26 Pulaga Yisugu pelik meiya, Ne pi. Ne ni kiling ngagozakka yolu mabek, meiya.

27 Pilik mizi pura Yisugu waligeleyiwili yo, logo pi yongokpanumele kiling ngagozakka yolurikki keriya logo puwili lebuk miza, kapura nakkorau yongokpanumeleyegi, Ni nangaiyengki keli, meiya ono, ma Yisuyegi, Ni nangki pi kiling ngagozakka, meiya ono.

28 Pulaga yongokpanumele kaimi kai koli pugura mabulogo wiya logo panga yerengke kando kuna, logo kanda pangalege yongkambanuwiliyegi pelik yeiya,

29 Yombanu neyegi lusuweibek kapura nogo ulogo mizayeng mabiyengki neyegi kozak neiyabekyegi pakeliweki mena koli. Pi Kilisibek mane miza mena, yeiya.

30 Togo puwili yerenda wiya logo Yisuyegi keriyi kuna.

31 Yongokpanumele panga yerendaga wizigeya yombanu Yisugu waligeleyi puwili Yisu ngeragi niweki kelegele keya kelemiyageya koya.

32 Kapura Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Nogo ngeragi nalikyeng wara, kapura ini piyengki lusuwei.

33 Togo Yisugu yombu waligeleyi puwili weik nakko nakyegi pelik mei kang keya mizi, Nakko kanda pi ngeragi nayeng mana ma talik, mei.

34 Tegi Yisugu pelik yeiya, Ne wezanelabokki keliragi kerewiyi keya mizi pura keya yawe nogo miziweki pugu nana pura miza logo weik yeikki purarau ngeragi nogoyeng.

35 Inugu ngago lang narik pelik mei, Ngong mangobektau ono miza logo purik weik teng ngeragi yokoragira lewagelagi. Tegi ne iniyegi pelik yei, Yongkambanu lewa panga puwiliyegi keriyi. Puwili ngeragi kuk logo weik yokoriweki mizi piyeng kelikwili kani.

36 Negi wiyeke yongkambanu wawere keleyi puwiliyegi
kangara nogo yanagi keya yongkambanu negi wiyeke
wawere keleya puwili wik koyimagira weiyagi. Logo pulogo
ngago nogora yenge ya puwiligiyengke ngeriyi puwili keya
wawere keleyi puwilirau kemenak wilik mizagi.
37 Logo purik pelik kai purikki pangka, Nakko ngeragiyeng
ngeriyi keya nakko ngeragi kuk piyeng yokori.
38 Purik wameik, purik nawiligu ulogo ngago nogora
yongkambanuwiligi yayengke ngeriya logo ini yeik ngago ya
puwiligiyengki ngeriya puragi langai waberek kozak yeiyagi
logo puwili ngizi kumulibene nogo ini wezayeli. Kazing
pilikmekke inugu yongkambanu nogowili wawere keleyagi,
yeiya.
39 Yongkambanu kolokngagono yongokpanumologi yereng
ngabelak Sameriyabokkawili Yisu yombanu Kilisi meibok
purikki puwili ngizi kumula, purik yongokpanumologo
puwiliyegi, Pi neyegirau iwaka ono kele kapura nogo ulogo
mizayeng mabiyeng pugu kozak neiya, yeiya logo purikku
puwili Yisuyegi ngizi kumula.
40 Togo Sameriya yongkambanuwili panga Yisu yolu pul-
ogo kuna logo kanda piyegi pi puwili kiling yereng puwiligi-
raga tek narik yoluweki piyegi kelegele kelemiya logo pi wok
neyau wizagoma.
41 Keya Yisu ngezebokko kairagi puwili kerewiyarikku pu-
logo yongkambanu kolokngagono mawinda ngizi kumula.
42 Logo puwiligu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Teni
weik ngizi kumuli, kapura purik nugu kaiya maburikki
wiyeke ono kapura teni makngezego pi ngago kaiyagalege
kerewiya purikku logo tonugu kumulirik wameik pek Kil-
isi yombanu Anotogo yongkambanu mamok kaileyeng keya
ibeng koyimagiraga yaliya wazayiweki mizabek, meiya.

43 Yisu Sameriya meibekke pulogo wok neyau miza logo
pulumeng wiya wizigeya ngabelak Kalili meibekke kambela.
44 Yisu ngezebokko pelik kaiya, Yombanu Anotogi ngagora
kozak kaibok ngabelak kalogomokpekkerik yeikta kiling
keya puwiligu ngago pugu kai piyengki ngizi kumuli kapura
ngabelak ngezebekkibekkerik yeiktarau ono keya ngeze-
bekyagawili piyegi ngizi kumuli ono, kaiya.
45 Togo pi kanda pongo ngabelak Kalilibekke
lewagelawekkerik yongkambanu pulogowiligu piyegi
koli kelemiya, purik puwili paka Yirusalem Pasobaraga
koyawekke pugu mizayengki keriya.
46 Yisu ngereke yereng Kana mei, pugu kaibek kowita logo
waing keremiza puraga kambela. Keya yereng Kana puragi

ngezege yereng Kapaneyam mei pura yolu logo yereng puraga Rom Kapmanbekki ngaiwiliyaga nak yolu logo pigi marekpek kemegememokko pangka ono.

47 Yombanubok Yisu paka Yudayaga kanda weik pongo Kalili lewagela kisirikki kerewiyawekke pi Yisuyegi ngezangai nginda kanda piyegi pigi marekpek weik ibengweki mereke legi yereng Kapaneyam puraga mandikpek yombiyangai wazamiweki kangweki nguk meiya.

48 Yisugu piyegi pelik meiya, Ini nogo watabi nakkorau mizagi langai ono Anotogo keke mizi nayeng keya watabi wirangai ne Anotoyaga kozanda weiyabek mizi nayeng mizirikki keriya logo puwekke kele ini ngizi kumulagi, meiya.

49 Kapura Rom Kapman ngaibokko pelik meiya, Yemanebek, negi marekpek ibeng nera panga Kapaneyam kangweki mena koli, meiya.

50 Yisugu pelik meiya to mela, Ni kambele. Nigi marekpek wik yolugi mena, meiya.

Logo yombanubek Yisugu kairagi ngizi kumula logo kambela.

51 Yombanubek panga igeweki tagoneige piyegi yawe mizi-wili kanda pi wilek ula, logo puwiligu piyegi pelik meiya, Nigi marekpek weik yombiyangai si kang, meiya.

52 Puwili pilik kisiwekke pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Yokmek talik wizigeya pi yombiyangai sa, yeiya, legi puwiligu ulogopekke ibengke yokmek nak wizigeya kilili kukuk mizimek yeik, meiya.

53 Pulaga mandikpekki mangobek Yisugu teng maburaga nigi marekpek wik yolugi mena kambele meiyaragi kumula to mela. Togo pi keya pigi ingembungangwili mabuwili Yisu yombanu Kilisibek meibok purikki puwili ngizi kumula.

54 Logo pura Yisugu kalike Anotogo keke mizira ngabelak Yudayabek wiya logo kanda ngabelak Kalili meibekke pulogo mizara.

5

1 Pilik piyeng miza logo waleleige wizigeya Yisu paka Yirusalem yerengke Isileiliwiligi wok yemane ngeragi miza ni piyengka nak lewagela, legi pi kambela.

2 Paka Yirusalem pulogo kai luwang yemane panu yongkambanuwiligu kaigesi nak yolu. Kai luwambok kang yemane yerendage kiliya lewarikke ngezege, logo kang purikki yeikta, Liyeng Memengwili Kiliya Lewarik, meirik. Keya Iburuwiligi ngago yeiktaga kai luwambokki meirik, Petesara, mei. Keya kai luwambokki ngezege i marek

songono melenazik yolu, logo piyengke yongkambanuwili
leng mizi.
3 Yongkambanu kolokngagono kemegemeyeng kilingwili
i marek songono piyengki yareksara koyilege. Nawili wire
kusawili keya nawili inge keya mele kailewili keya nawili
korikwekke wale nayeng ibengwili miza logo puwili kaibek
urukang mizirik kelegi yuke koyilege.
4 Kang nayengki purik Yemizibekki angela nakko kanda
kaibek urukang kelemi. Logo yombanu kaibek urukang mizi
ngizige panga kaibekke were kiliyabok kemegeme pugu mizi
pumokka yeik si.
5 Keya yongkambanu pulogo koyawiligi tepekke yombanu
kirisimasi yombu nak keya meleyau keya ingenazik keya
nazikka neyauganak kemegeme mizageya wizagoma nak
wizilege.
6 Yisugu yombanubekyegi keriya logo yombanubek
kirisimasi kolokngagono kemegeme wizagoma purik Yisugu
iwaka. Togo Yisugu kemegemebekyegi pelik meiya, Ni
yombiyangai sagi keli ma talik, meiya.
7 Logo kemegemebokko pelik kanga meiya to mela, Ye-
manebek, kaibek urukang mizi puwekke neyegi sawela logo
ne nguk namizi panga kaibekke wazaniyagi naktau ono,
logo ne makngeze panga kaibekkiweki yelakkelek mizageya
purik nak weik yaka were kuna wizigeya wilibek, meiya.
8 Yisugu piyegi pelik meiya, Luwe sa logo yolumek nugurik
weiya logo wei kune, meiya.
9 Logo mabuwekke yombanubek yombiyangai sa logo yol-
umek pugurik weiya logo kuna. Pilik miza purik Yudawiligi
wok yawe mizi onobek wok Sabatpek meibekke pilik miza.
10 Togo Yuda ngaiwiligu yombanu yombiyangai sabokyegi
pelik meiya, Yokopek tenigi wok yawe mizi onobek, wok
Sabatpek logo ni yolumek nugurik pilik wara purik yawe
mizi yagenda, logo purik lo tonuguragirik ni kaile mizi ya-
genda, meiya.
11 Logo pugu pelik yeiya, Yombanu ne yombiyangai
wazaniyabokko neyegi yolumek nugurik weiya logo wei
kune neiya, yeiya.
12 Pilik kai legi puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yombanu
niyegi pilik neiyabok tak, meiya.
13 Kapura yombanubek takko pi yombiyangai wazamiya
miza purik pi lusuwei purik pilik mizawekkerik yongkam-
banu kolokngagono koya logo Yisu sengekta kuna.
14 Waleleige Yisugu Anotogi i walek yemanemakke
yombanu pugu yombiyangai wazamiyabok wilek ula logo
Yisugu piyegi pelik meiya, Keriye. Ni weik yombiyangai sa

mena ni ngereke watabi kaile panu nayeng niyegi wiriya
nera nugu kaile mizi piyeng weik wiyagirikki kai, meiya.
15 Yisugu pilik meiyawekke yombanubek Yisu wezamiya
logo pi kanda Yuda ngaiwiliyegi yombanu ne yombiyangai
sibene keleniyabok Yisu, yeiya.
16 Togo Yisu Yudawiligi wok yawe mizi onobekke yombanu
yombiyangai wazayirikki wiyeke weik Yuda ngaiwili pi
kuneng mana logo uliweki kozak kela.
17 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobek
ngoluk yawe mizageya, logo purikki wiyeke nerau yawe mizi,
yeiya.
18 Keya pugu Anoto pigi Mangobek kairikki wiyeke puwili
weik pi ulagi puragi mawiyarekka kozang panu mizi. Purik
pi wok yawe mizi onobokki lora keke ngela ono kapura pi
Anoto pigi Mangobek kai logo purikku pi keya Anotorau
pangka pangka mizi legi puwili pi uliweki mizi.

19 Puwiligu sisik mizi puragi pi iwaka logo pugu pelik
yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago. Ne Koyambokkorau
watabi nayeng keke mizagi ono, ne Anoto negi Mangobokko
miziyengki keriya logo ne piyeng keke mizi, purik watabi
Anoto negi Mangobokko mizi piyeng ne Koyambokkorau
mizi mizi.
20 Purik Anoto negi Mangobek ne pigi Marekpekyegi keli
logo pugu mizi piyeng mabiyeng neyegi walimizi keya
piyengka yemane panuyeng walimizagi logo nogo piyeng
mizagi logo ini lelengkiragi.
21 Anoto, negi Mangobokko ibengwili ibendaga wik yan-
galekta wazayi mabilik nogorau wik koyimagira yanagi keli
pilik puwiliyegi wik koyimagira yani.
22 Negi Mangobokkorau yongkambanuwili kaile
puwiligiyengki wiyeke keleyagiyeng kozak kai ono, purik
pilik yawe mizagi pura pugu ne pigi Marekpekki melezikke
wiya.
23 Pugu pilik miza purik yongkambanuwiligu yeik pugura
yongolok mei pilik yeik nogorarau yongolok meiweki. Pi ne
wezanelabek, legi yongkambanu ne pigi Marekpekki yeikta
yongolok mei ono puwili, negi Mangobekki yeiktarau yon-
golok mei yagenda ono.
24 Nogo kozak yei pura wameiktago. Yongkambanu
ngago nogoragi kerewiya logo ne wezanelabokyegi ngizi ku-
muli puwili weik wik koyimagi pura kiling. Puwili kaile
puwiligiyengki wiyeke puwili kemenak ngangang weiyagi-
ragi yuke ono, purik kazing Anotoyegi kumbekki leweng
ibendaga panga kazing Anotoyegi kumbekki leweng wikki-
raga nogo kowita.

25 Nogo kozak yei pura wameiktago. Teng yongkambanu kazing kumbekki lewengke ibeng puwiligu ne Anotogi Marekpekki ngagoragi kerewiyagirik weik lewagela. Logo ngago nogoragi ngizi kumuli puwili kazing kumbekki lewengke wik wizagomagi.
26 Purik negi Mangobek kazing kumbekki lewengki wik wizagomagiragi mangobek mizi mabilik pugu ne pigi Marekpek kazing kumbekki lewengke wik wizagomagiragi mangobek keleniya.
27 Keya pugu ne yongkambanuwili ngagozak keleyagiweki pangkara nana kai, purik ne yombanu paka ngalega kayimabek legi.
28 Nogo yongkambanuwiligi wilek kangyeng wik wazayi purikki ini lebuk mizi nagani. Purik kalike wok nakka yongkambanu ibeng logo waliya puwili mabuwili ngago nogoragi kerewiyi nangai
29 logo ngereke yangalek meiyagi. Ne ngago kai puwekkerik kazing Anotogo kelimekke wiziya logo ibembok paka ngalege wik wizagomiweki yangalekta wazamiyagi kapura kazing Anotogo kiyebuk mizimekke wiziya logo ibembok kemenak ngangang weiyagiragi yangalekta wazamiyagi.

30 Nogorau watabi nayeng keke mizagi ono. Ne Anotogo kozak nei puragi kiriwei yongkambanuwili ngagozak keleyi. Nogo kazing ngagozak keleyimok pangkamekke purik ne, ne makngezego keliragi mizi ono, ne negi Mango ne wezanelabokko keli pura keke mizi.
31 Tamizeige nogo keke ne makngezeyegi langai ne tak miza purikki kai kesak inugu ngaigu kai kisi purik pangka.
32 Kapura negi Mangobektau wizinda. Pi ne tak miza purik kozak kaiyageya wizinda keya pugu neyegi langai kozak kai piyeng wameikyeng purik ne iwaka.
33 Inugu nawili neyegi langai Yowan kaimelibekyegi nguk meiweki wezayela logo Yowan kaimelibokko ngago neyegi langai kozak kaiya piyeng wameik.
34 Yongkambanuwiligu kozak kisi piyeng neyegi yemaneyeng ono. Ne yeik Yowan kaimelibokko iniyegi ngago kozak yeiya piyengki keke kai yagenda, purik ini ngago piyengki ngizi kumula logo ini yaliya wazayagi purikki ne keli.
35 Yowan kaimelibek lang wezarik wizimowei iniyegi ngaiwak wiyageya wiziya. Logo pugu ini ngaiwaktik yanageya wiziyawekkerik ini tek nangezige wilik miza.
36 Watabi yeik nogora kawela wiyagi nayeng ngoluk wizinda. Logo piyeng Yowan kaimelibokko kozak kai puraga

ngalegeyeng logo piyeng yawe nogora keya piyeng yawe negi
Mangobokko miziweki nanara logo purago iniyegi ne negi
Mangobokko wezanelabek keleyiweki.
37 Keya negi Mango ne wezanelabokko kairik ne pigi
Marekpek kai. Inugurau pi ngago kaiyagalege kerewiya ono
keya inugurau pi keriya ono,
38 ma negi Mangobekki ngagora inugu ya inuguyengke
wara ono logo pugu ne wezanela kele kapura ini neyegi ngizi
kumuli ono.
39 Inugurik Kapiya Walektikku ini wik koyimagira weiya-
girikki waligeleyagi nobiyeng ini Kapiya Walektik waberek
panu mei kapura Kapiya Walektikku kozak kaibok neyegi
langai kozak kai yagenda.
40 Kapura ini wik koyimagira weiweki neyegi ngizi kumu-
lagirikki kiyebuk mizi.
41 Ne yombanuwiligu yeik nogora yongolok meiyagi
purikki weli ono,
42 purik ya inuguyengki kazingmek nogo iwaka. Inirau
Anotoyegi keli ono.
43 Ne negi Mangobokki yeiktage pugu kairagi kiriwei
iniyegi kayima kapura ini neyegi ngizi kumuli ono. Kapura
tamizeige iniyaga nakko kanda ngago ngezebekki nayeng
kozak kai purik ini piyegi ngizi kumuli.
44 Inirau neyegi ngizi kumulagi langai ono, purik iniyegi
langai nazuwaga nakko wazono kaiyagirikki ini kumuli ka-
pura ini Anoto wamenakpokko iniyegi langai wazono kaiyagi
purikkirau ini kumuli ono.
45 Kapura nogo piliktikki wiyeke negi Mangobekyegi
iniyegi langai melebek yowagi ono, pilik mizagibek Mose.
Mose iniyegi sawelagi nobiyeng inugu ngai yuke yolubokko
piliktikki wiyeke iniyegi melebek yowi penangai.
46 Mosego lende miza piyeng neyegi langai lende miza.
Togo tamizeige ini puwekke ngago pugu lende miza piyengki
ngizi kumula kesak ini ngago nogoragirau ngizi kumuli kak.
47 Logo ini Mosego lende miza piyengki ngizi kumula ono
legi ini nogo kozak yei piyengki ngizi kumulagi ono.

6

1 Ngago piyeng kaiya logo pulaga Yisu kai kolamiya
yeik Kalili keya Taibiriya piyau meibekke lalu pangazuwa-
gawekkeweki wangleige kuna.
2-4 Yisu panga pulogo kanda logo pi kiling pugu waligeleyiwili weik lewak marek nakka yabela logo paka luwege puwili mabuwili mogosa. Logo puwekkerik yongkambanu kolokngagono paka Yirusalem kuna, purik Yudawiligi wok

koka walaka Anotogo Yudawili Isipwiliyaga yaliya waza-
yarikki kumula logo ngeragi yemane miza nibek Pasoba
meibok weik mereke logo puwili Yisuyegi kiriwei kai kang
wiriya, purik puwiligu keriyarik pugu watabi Anotogo keke
miziyeng miza logo kemegemewili yombiyangai sa waza-
yarikki keriya kopong.

5 Yisu mogosara wizimowei pongologo langai keriya logo
yongkambanu kolokngagonomek lewarikki keriya logo
Pilipyegi pelik meiya, Teni talaga ngeragi nayeng pewili
nibene wei kangki, meiya.

6 Yisugu ngezebokko mizagirik pi iwaka kapura pura pugu
Pilipyegi yang kelemibene pilik meiya.

7 Logo Pilipgu pelik kanga meiya to mela, Nakko wok andet
neyaugi yawe miza piyengki ngane king weiya piyengkorau
ngeragi pewiliyaga nak nak nangezi niweki keremungke
weiyagi langai ono, meiya.

8 Pilik kai ngizige Enduru, Simong Pita meibokki sakpek
logo Yisugu waligeleyi puwiliyaga nakko Yisuyegi pelik mei,

9 Mandik nak pelege. Pi perek marek songono melenazik
paliyeng meiyengka keremiza nayeng keya watabisi waliya
neyaurau wara kapura piyeng yongkambanu mabuwiligi
pangka ono, kai.

10 Pi pilik kaiwekke Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi,
Yongkambanuwili mogosi yei, yeiya logo puwiligu yeiya
wizigeya yengelik wazonobek logo yongkambanuwili
mogosa. Yombuwili keke sangkelarik tausen melenazik
tikinda.

11 Pulaga Yisu perek melenazik yaka piyeng weiya logo
Anotoyegi perekyengki langai wazono meiya. Pulaga
pugu waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu mogosa
puwiliyegi sanga mizagelega yana logo yongkambanuwili
keli puwiligiyengke na. Pulaga Yisugu watabisiyaugerau
mabilik miza logo puwili na logo

12 ngekyengko wizigeya weik Yisugu pugu waligeleyi-
wiliyegi pelik yeiya, Ngeragi waleyeng wiyi purik wezame-
lagi sa mena waleyeng menalege weiya logo wiyi, yeiya.

13 Togo Yisugu waligeleyiwili ngeragi wale wazono ni ono
piyeng weiya logo perek melenazik yaka na piyengka kik me-
leyau keya pongo ingenazikka neyau piyeng mereng miza.

14 Yongkambanu pulogo koyawili Yisugu Anotogo keke
mizara miza purikki keriya logo pelik kisa, Wameik, pek
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai, Anotogo
teni yongkambanu ngabelakpekkiwili yaliya wazayiweki
wezamelagi kaiya logo tonugu yuke yolubok mena, kisa.

15 Yisu weik yongkambanuwiligu miza orowei logo
puwiligi King Ngaibek keremiziweki mizi purik pi iwaka,
legi pi ngereke ngezebek keke panga lewak nakka kuna, pi
puwiligi keliragi kiyebuk kopong.

16 Weik kusaweki miziwekke Yisugu waligeleyiwili pongo
kai kolamiyabekke kerelege kuna.
17 Kapura Yisu lewa ono wizigeya weik kusa logo Yisugu
waligeleyiwili wang naleige tameneng meiya logo mogosa
logo panga yereng Kapaneyam meiragiweki kuna.
18 Pilik mizi pura kebarek yemane nak uli keya kailauriktau yemane lewa.
19 Puwili weik tek narik kuna wizigeya Yisugu waligeleyiwiligu Yisu wangleigiweki kaibekke ngalengale yawerelege
keriya logo puwili kulili miza.
20 Puwili kazi legi Yisugu pelik yeiya, Ne mena kulili mizi
wak, yeiya.
21 Togo puwili wilik miza logo wangleige ngalege koli
kelemiya logo mabuwekke pilik mizi pura wanglei weik
puwiligu yereng yaka kang puragi kaibekke kerelemekke
lewagela.

22 Wok kalikebekke yongkambanu wale pangaleige wezaya
puwili ulogorik wang wamenaklei logo wang puleige Yisugu
waligeleyiwili kunawekkerik Yisurau kuna ono mamiza.
23 Kapura yereng Taibiriya meiraga wang nayeng wiriya
logo wangyeng ulogo Yisugu ngeragiyengki langai Anotoyegi
wazono meiya logo yongkambanuwiligu ngeragi na pulumengki ngezege wila wiya.
24 Yongkambanuwili Yisurau ono keya pugu waligeleyiwilirau ono mamiza, legi wang piyengki ngalege sa logo
panga Kapaneyam yerengke Yisuyegi weliweki kuna.

25 Pangazuwaga pura Yisu wizilege puwiligu pakela, logo
piyegi puwiligu pelik meiya, Kiriwagabek, ni talikwekke
wiriya, meiya.
26 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo kozak yei pura
wameiktago. Ini nogo Anotogo keke miziyeng mizarikki
keriya kopong ini neyegi weli yagenda ono, ini ngeragi nogo
yana piyeng na logo ngekyengko kopong ini neyegi weli
yagenda.
27 Inugu ngeragi ni piyeng weiweki yawe kozang panu
mizi nagani, purik piyeng nguk namizi na logo purik weik
yeik siyeng kani, segeya ngeragi ini wik koyimiweki keleyi
piyengka kele niweki yawe kozang mizi. Ngeragi pilik piyeng
ne yombanu paka ngalega kayimabokko yaniyeng. Negi

Mangobek Anotogo neyegi kozang ngeragi piyeng yanagira
nana, yeiya.
28 Togo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Teni Anotogi
yawera kang tamekke miza logo ngeragi piyeng weiyagi,
meiya.
29 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Anotogi yawe inugu
mizagira ne Anotogo wezanelabokyegi ngizi kumulagi pura,
yeiya.
30 Legi puwiligu pelik nguk meiya, Watabi Anotogo keke
mizi talikyeng nugu miza logo teni keriya wizigeya ni Anotoy-
aga kayimabektikki teni ngizi kumulagi?
31 Mosego miza pilikta nugurau mizagi? Mosego An-
otogo keke mizi nara miza logo paka ngalega ngeragiyeng
wirageya logo tenigi yelibungang walakawili ngeragi Man-
ayeng meiyeng ngabelak kurung yeikwekkepekke koyi-
mawekke na, mabilik Anotogi Kapiya Walektikke pobilik
lende miza pelik,
Paka ngalega ngeragi wezamela logo puwili na, meiya.
32 Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago,
Mosego ini yana piyeng ngeragi ngizi paka ngalegayeng ono.
Mosego Mana piyeng yana, kapura Mana piyengko wik koy-
imagira yana ono.
33 Kapura mabek pewekke negi Mangobokko ini ngeragi ngizi
paka ngalegayeng yanagi, logo ngeragi Anotoyaga piyeng
yombanu paka ngalega kayimabok, keya mabok yongkam-
banu ngabelakpekkiwiliyegi wik koyimagira yanibok, yeiya.
34 Pulaga puwiligu pelik meiya, Yemizibek, ngeragi nugu
kozak kai piyeng wok mabiyeng teni yane, meiya.
35 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi wik koyima-
gira yanagi piyeng ne. Ngeragiyengko korik inuguyeng
wik koyibene keleyi mabilik nogo yongkambanuwili kazing
kumbekki lewengke wik koyibene keleyi. Ini ngeragi ko-
rikwekkiyeng ni kele kapura ini ngoluk yagasi mizagi keya
ngaba kangyeng kelakkelak logo mawiyarekka kai wik nagi.
Kapura nak ne kiling saweliweki lewa keya wilekpek neyegi
ngalege wiyi mizibok mabura pok watabiyengkirau mawi-
yarekka welagi ono.
36 Kapura nogo iniyegi ne tak miza purikki kimeike kozak
yeiya keya ini nogo miziyengki pakela kele kapura ini ngago
nogoragi ngizi kumuli ono.
37 Yongkambanu negi Mangobokko neyegi nani puwili no-
gowili. Yongkambanu neyegiweki mizi puwili nogo weza-
yelagi ono segeya nogo koli keleyagi.
38 Ne paka ngalege lemeng wiya logo ngabelakka kayima
purik ne makngezegi kelira miziweki ne kayima ono, ne

wezanelabokki kelira miziweki kayima.
39 Ne wezanelabokko kelirik pugu yongkambanu nana puwili mabuwiliyaga nak kemenak ibengki purikki pi kiyebuk, kapura wok kalik panubekke ne yo pilikwekke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi purikki pi keli.
40 Negi Mangobokko kelira pelik, Ne Anotogi Marekpek kiling saweliweki lewa keya neyegi wilekpek ngalege wiyi puwili mabuwili wik koyimagira kiling koyimagi, keya wok kalik panu ne ngereke yogibokkowekke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi.
41 Yudawiligi ngaiwili ngago puragi kerewiyawekke puwili weik sisik miza logo munumunu mei kang, purik Yisugu pelik yeirikki wiyeke, Ne ngeragi paka ngalega kayima piyeng.
42 Puwiligu pelik kisa, Yisu pobok Yosepgi marek mabok ma? Teni pigi panu keya mangoyauyegi iwaka, logo nangki pi ngereke teniyegi pi paka ngalega kayimabek kai, kisa.
43 Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Ini makngezegi tepekke munumunu mei kang keya mizi wak.
44 Nak ngezebokko keliraga ne kiling saweliweki wiriyagi ono, a'a', kapura segeya negi Mango ne wezanelabokko nak wiriyibene kelemi purik mabura pilikpok ne kiling saweliweki wiriyagi keya wok kalik panu ne ngereke yobokkowekke, nogo pi ibendaga yangalekta wazamiyagi.
45 Yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko koka panu pelik lende miza,
Anotogo mabuwili waligeleyagi. *Isaya 54:13*
Tegi negi Mangobekki ngagoragi kerewiya logo purago waligeleyibene mizi puwili mabuwili ne kiling saweliweki wiriyagi.
46 Nogo kai purik nakko negi Mangobek keriyarikki ne kai ono, kapura ne Anotoyaga kayimabek legi ne wamenakko kele pi pakela.
47 Nogo kozak yei pura wameiktago. Neyegi ngizi panu kumulibok wik wizagomagi pura kiling.
48 Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyimiweki keleyiyeng.
49 Ngabelak kurung yeikwekkebekke tenigi yelibungang walakawili koyawekke, puwili ngeragi paka ngalega kayimayeng logo Manayeng meiyeng na kapura puwili wik koyima ono segeya puwili kalike ibeng sa.
50 Kapura ne ngeragi nalik paka ngalega kayimayengki kozak kai logo piyengka niboktau kemenak ibengki ono.
51 Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyimibene paka ngalega kayima piyeng. Ngeragi piyeng nibok wik wizagomagi. Korik nogowek ngeragi wezayeng

logo nogo korik nogowek ibengkiweki managi logo ini nga-
belakpekke yolu puwili wik koyimagiweki, yeiya.

52 Puragi kerewiya logo Yudawili ngezewiligi tepekke
ngago si kela yongomo mizi logo pelik mei, Talik miza
logo yombanubekki korikwek teni ngeragi wezayeng niweki
yanagi, kisi.

53 Yisugu pelik yeiya, Nogo iniyegi yei pura wameiktago.
Ini ne yombanu paka ngalega kayimabekki korikwek keya
iwi nogobektau inugu ngeragi ni keya kai wik ni pilik ni ono
mabura inigi yungke ngizi wik yolu nararau ono, yeiya.

54 Yombanu korik nogowek ngeragi wezayeng ni mizi-
bok keya iwi nogobek kai wik wezabek ni mizibok wik
wizagomagi pura kiling. Keya nogo wok kalik panu ne
yobokkowekke pilik pok ibendaga yangalekta wazamiyagi.

55 Korik nogowek ngeragi ngiziyeng kelik keya iwi nogobek
kai wik panubek kelik.

56 Korik nogowek ngeragi wezayeng ni keya iwi nogobek
kai wik wezabek ni mizibok negi yungke wizinda keya ne pigi
yungke wizinda.

57 Negi Mango ne wezanelabokko yongkambanuwili wik
koyimiweki keleyi logo pugu ne wik yoluweki keleni, logo
kazing mabilikmekke nak ngeragiyeng yenge yaga niwekke
wezameli pilik ne pigi yungke wezanelibok, nogo kazing
kumbekki lewengke wik wizagomibene kelemiyagi.

58 Ne iniyegi ne makngezeyegi langai ne ngeragi nalik paka
ngalega kayimayeng kani yei. Ngeragi nogo kozak kai piyeng
inigi yelibungang walakawiligu koka na logo Manayeng mei
piyeng kelik onoyeng. Puwili piyeng na kele kapura puwili
paka ngalege wik koyimagira weiya ono. Kapura nger-
agiyengko mizagewiyege korikwek wik yolu mabilik ne nger-
agi wezayeng pigi yungke wezanelibok nogo mizagewiyege
pi kazing kumbekki lewengke wik wizagomagi.

59 Yisugu peyeng yongkambanuwiliyegi Kapaneyam
yerengke Yudawiligi i walek songonomakki yungke
waligeleya.

60 Pulaga pugu waligeleyageya koya puwiliyaga kolokn-
gagono puragi kerewiyawiligu pelik kisa, Teni ngago peragi
kiyebuk. Takko pilik mizagi, kisa.

61 Puwili Yisugu ngago kaiyayengki puwili munumunu mei
purik pi iwaka, logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini
ngago puragi sisik ma talik?

62 Tamizeige ne yombanu paka ngalega kayimabek paka
ngalege yongo yabeleilege ini keriyawekkerik ini sisik mizagi
ma talik?

63 Anotogi Kung Walekpokko yombanubekki kumbek kazing kumbekki lewengke Anotoyegi wik wizagomiweki kelemi. Yombanubekki korikwekko ma korik puguwekki kozandago pi kazing Anotoyegi kumbekki lewengke wik wizagomiweki kelemiyagi ono. Ngago nogo kozak kai piyeng wilek kang inuguyengki wiyagiyeng logo piyengki ngizi kumulirikku ini kazing kumbekki lewengke wik koyimagi pura kiling.

64 Kapura iniyaga nawili ngoluk ngago nogo kozak kai piyengki ngizi kumuli ono. Yisugu pilik kaiya purik pi ulogo solo mabuwekke, tak piyegi ngizi kumuli ono keya takko pi yombanu ulagiwiliyegi miza yanagi mizaboktau pugu iwaka.

65 Keya Yisugurau pelik yeiya, Piliktikki wiyeke ne iniyegi pelik yei, Negi Mangobokko wiriyibene keleyi puwili keke neyegi wiriyagi, yeiya.

66 Logo pulagarik piyegi kiriwei wiriyawiliyaga kolokngagono weik pi wezami kai kanda logo piyegi mawinda kiriwei mizi ono.

67 Puwili yagoneiga Yisugu meleyau keya pongo ingenazikka neyau waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Inirau ne wezaniya logo pilik kuniweki keli ma talik, yeiya.

68 Legi Simong Pitago pelik meiya, Yemizibek, tonugu kiriwei mizagi naktau wizinda ono. Ni wamenakko teniyegi ngago teniyegi kazing wik koyimagimek waligeleyagi pura kozak yei.

69 Logo teni weik ngizi kumuli keya ni kaile nayendau ono Anotoyaga teniyegi kayimabek purik teni iwaka, meiya.

70 Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo ini meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili iza kapura iniyaga nak Sadangkibek, yeiya.

71 Yisugu pilik kaiya purik Yuras yogo Simong Isaliyotogi marek Yisu ulagiwiliyegi miza yanabokyegi langai kaiya.

7

1 Pilik miza wizigeya Yisu ngabelak libu kunimowei ngabelak Kalilibekke yongkambanuwili waligeleyi kang keya miza. Pi ngabelak Yudayabekke kunagirikki kiyebuk miza, purik Yudawiligi ngaiwili kang tamekke pi ulagi miza purikki kozak keli legi.

2 Weik wok Yudawiligu i yagongyeng paka Yirusalem keremiziyeng, logo Wok Yemane Sela I Walekmakkiyeng meiyeng mereke. Puwili wok melenazik keya nazikka neyauganakka i piyengki koyimowei purik koka puwiligi yelibungangwiligu kurung yeikwekke kirisimasi yombu neyau sela iyengki koyarikki kumulageya.

3 Wok piyeng weik mereke legi Yisugi sakwiligu piyegi pelik
meiya, Pelaga yolu wak. Paka ngabelak Yudayabekke kam-
bele, logo nugu miziyengki yombanu niyegi kiriwei pakalege
yolu puwiligurau keriyiweki.
4 Purik yongkambanu mamokko piyeng iwaka sibene
miziboktau watabiyeng liwik liwik mizi onobokko.
Tamizeige nugu mizi piyeng wameikyeng mabura
yongkambanu mamokki wirege mize, meiya.
5 Pigi sakwiligu pilik kisa purik puwilirau pugu pi pilikpok
yeirikki ngoluk piyegi ngizi panu kumula ono kopong puwili
pilik kisa.

6 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Teng nogo mamokyegi
nogo miziyeng waligeleyagira ngoluk lewagela ono kapura
iniyegirik ini wok yawe inuguyeng mizagi nakki ini yuke ono.
7 Keya ngabelakpekke yongkambanu Anotoyegi kerewiyi
ono puwili iniyegi kumbak mizi ono, kapura puwili neyegi
kumbak mizi purik nogo puwiliyegi puwili kaile mizi kani
keleyirikki wiyeke.
8 Ini yaka ngeragi yemane miza ni pulogo kuni. Ne waze
kangki ono, purik wok negi kangkibek ngoluk lewagela ono.
9 Pi puwiliyegi pilik yeiya logo weik wizigeya pi Kalili
mabulogo mawinda wok nayendau wizagoma.

10 Logo pigi sakwili paka Yirusalem yerengke ngeragi ye-
mane miza ni puraga kambela, logo pirau kalika kambela.
Pi nawili kilindau kambela ono, yeik ngezebek naleweng
nangai liwik kambela.
11 Logo ngeragi yemane miza ni puragarik Yuda ngaiwili
piyegi welageya koya. Puwili mawiyarekka pelik nguk kis-
ageya koya, Yombanu Yisu pok, talege, kisageya koya.
12 Keya yongkambanu kolokngagono piyegi langai
munumunu ngago kelageya koya. Nawili pelik meiyageya,
Pi yombanu wazonobek, mei keya nawili pelik meiyageya,
Yombanubok kaile. Pi yeik yongkambanuwili ikuyogorik
keleyi yagenda, mei.
13 Keya yongkambanuwili Yuda ngaiwiliyegi kazi kopong
puwili Yisuyegi langai ngago ngezege kelageya koya.

14 Logo ngeragi yemane miza ni puragi libulibu wok man-
gobektau onobekke Yisu luweza logo paka Anotogi i walek
yemanemakke kuna logo pulogo Anotogi ngagora yana.
15 Yuda ngaiwili lelengkira logo pelik kisi, Yombanubek
tonugu kapiya miza pilik Yudawiligi kapiya yemaneyengki
kapiya miza onobek kapura talik miza logo pi piyengki iwaka
panu, kisa.

16 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo kozak kai piyeng
yeik kumuli ne makngezegiragayeng ono, piyeng ngago ne
wezanelabokkiyeng.
17 Logo yongkambanu Anotogi keliragi miziweki mizi logo
mizi puwiligu keke purikki iwakagi, purik nogo kozak kai
pera Anotogi ngagora ma yeik miza purik puwiligu iwakagi.
Keya ngago ne makngezegi kangkabekkarago kozak kai ya-
genda ma yeik miza purik puwiligu iwakagi.
18 Yombanu ngezebokko kumulayengka kozak kaibok, yeik
ngezebekkira yongolok meiweki ngaigu mizi yagenda ka-
pura yombu pi wezamelabekki yeikta yongolok meiweki
kelibok ngaigu kai onobek, purik pigi yungke ngaigu kai
nararau ono, pi wameikta kozak kai wilibekpek.
19 Mosego loyeng ini yana kapura iniyaga naktau lo
piyengki kiriwei panu mizi ono. Keya inugu ne Mosegi
loyengki kiriwei mizi ono kisi, logo ne neliweki mizi. Ta
nangki ini ne neliweki mizi, yeiya.
20 Pulaga yongkambanuwiligu Yisuyegi pelik meiya, Ni
wirangai narik kai puloge. Mabura ni kerewa nak yenge
yaga. Tak ni kazing nelagimekki welageya, meiya.
21 Legi Yisugu pelik yeiya, Ini nogo Sabatpek wok yawe mizi
onobekke yombanu nak yombiyangai sa wazamiya purikki
lebuk.
22 Kapura inirau Sabatpek wok yawe mizi onobekke yawe
miziwiligu. Inigi yelibu kokabek Mosego iniyegi ngago ngai
pobilikta yana, Mandik wik wazamiya nak wok melenazik
keya nazikka neyau wiziya logo wok kalikebekke purik
yombu korik puguwekki korik yeke ngalege puwek ngeli-
weki kai. Wameik, kazing pilik mizi puluweng Moseyaga solo
lewa leweng ono, puluweng teni Yudawiligi mangowiliyaga
lewa leweng. Logo wok pilik mizagibok wok Sabat teni yawe
mizi ono mabokko lewagela purik,
23 ini Mosegi lora ngela nelegi Mosego miziweki kaiya pura
ini mizi logo pura pelik, Wok yawe mizi onobek kele kapura
ini mandik pilik pokki yombu korikwekki korik yeke ngalege
puwek ngeli. Logo ini wok yawe mizi onobekke pilik miziwili
nangki Sabatpek wok yawe mizi onobekke nogo yombanu
kemegeme nak yombiyangai sa wazamiyarikki wiyeke ini
ngalik kisi?
24 Ini waze inugu keriyarik nak kaile mizi nobiyeng
mizarikki wiyeke nguk namizi melebek walimizi nagani.
Pilikpok ngizi kaile miza ma yeik miza purikki were waberek
keriyi, yeiya.

25 Yongkambanu Yirusalem yerengke yolu nawili pugu kai
puragi kerewiya logo pelik kisa, Pek Yisu, Yuda ngaiwiligu

uliweki mizibok.
26 Keriyi. Pi yeik ngezebokko kelirikka kaiya melirikki.
Yuda ngaiwili nangki yeik wireyeng kele mizara yolu? Ma
pi wameik Kilisi Anotogo sawiyabok purikki Yuda ngaiwili
weik ngolukku iwaka si kani.
27 Mabura songomeiweki. Purik teni yombanubekyegi
iwaka keya pi Nasaretegabek purik teni iwaka kapura Kilisi
ngizibek lewa puwekkeriktau nakko solo pugurik iwakagi
ono purik teni iwaka, kisa.

28 Yisu ngago piyeng kerewiya logo pugu Anotogi i walek-
makki yungke ngago yanageya wizimowei pugu ngalizi
panu pelik yeiya, Inugurik ini neyegi iwaka nobiyeng mizi.
Keya ini ne talagabek miza purikki iwaka nobiyeng mizi.
Ne ne makngezego kumularagi wiyeke kayima ono. Ne
wezanelabok ngizi keya ini piyegi lusuwei.
29 Kapura nogo kele piyegi iwaka purik ne piyaga kay-
imabek kopong, keya pi ne wezanelabek, yeiya.

30 Pulaga Yuda ngaiwili weik nguk namizi pi kebangkela-
girikki kumula kapura Anotogo pi pilik kelemiyagira ngoluk
sawiya ono legi nakkorau pi pilik kebangkelagi langai ono.
31 Kapura pilik kele kapura yongkambanu wawere ula
puwiliyaga kolokngagono Yisu pi Kilisi purikki ngizi kumula.
Puwiligu pelik kisa, Yombanubek watabi nakkorau mizi ono,
Anoto ngezebokko keke mizi piyeng mizibek walaka Kilisi
lewa puwekke pugu mizagi kaiya piyeng kelik mizi, logo pek
Kilisibek mane miza, kisa.

32 Logo yombanu Palisiwili meiwili yongkambanuwiligu
pilik kisirikki kerewiya. Togo yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwili keya Palisiwili meiwili miza logo puwiligu
Anotogi i walek yemanemakki wagela ngai yoluwiliyegi teng
pangka Yisu kebangkelagi naragi yuke koyibene wezayela.
33 Logo mabilik keya Yisu ngago kaiyageya wiziya logo
Yisugu pelik kaiya, Ne ini kiling ngoluk tek narik wiziyagi,
pulaga wiziya logo purik ne ngereke ne wezanelabekyegi
kangki.
34 Keya ini neyegi welagi kapura inugurau ne yolok ngelagi
ono. Keya ne kangki pulogorau ini neyegi kiriwei kangki ono,
yeiya.

35 Logo Yudawili nakko nakyegi pelik meiya to keya yo
miza, Yombanubek tonugurau pi yolok ngelagi ono kai pera
pi nangaibek keya pi talege kangweki mizi? Ma pi Yudawiligi
ngabelakpek wiya logo Yuda onowiligi ngabelak Yuda nawili
yolubekke kangki, logo kanda pulogo Yuda onowili waligeleyiweki, ma talik?

36 Pugu teniyegi kaiyarik pelik, Ini neyegi welagi kapura
inugurau ne yolok ngelagi ono. Keya nogo kang pulogo inirau
kangki ono kai. Logo pugu pilik kai purik nangaiyengki, kisi.

37 Ngeragi yemane yaka miza ni puraga wok yemane
panubek keya wok kangkalibek mizabekke Yisu luweza logo
ngalizi panu pelik kaiya, Tamizeige inuwayaga nak kaz-
ing kumbekki lewengke wik wizagomagiragi keli panu wiz-
igeya weik kai kabenengyengki uwei mizi puwili kelik mizi
mabura ne kiling saweliweki koli, logo ne kai wik wezabek
niweki.
38 Keya nogo Anotogi Kapiya Walektikku kaiya pelik
mizagi, logo wilekpek neyegi ngalege wiyibok, wilek kang
pugubekke kai kulektikku lewageli pilik ngizi yolurago kola
keya kubulagelega walimizagi.
39 Yisugu pilik kaiya purik yombanu piyegi ngizi kumuli
puwili kalike Anotogi Kung Walekpek weiyagi purikki kaiya.
Purik puwekkerik Yisu ngoluk paka ngalege yemane kerem-
izi nangai kopong Anotogi Kung Walekpek ngoluk yerageya
ono.

40 Yongkambanu wawere ula puwiliyaga kolokngagono
pugu kai puragi kerewiya logo pelik kisa, Wameik, Yisu
pobok yombanu Mose kelik Anotogo lewagi sawiya logo
ngago pugura kozak kai tonugu yuke yolubok, kisa.
41 Keya nawiligu pelik kisa, Pek Kilisibek. Kapura ngereke
nawiligu kanga pelik kisa, Talik miza logo pilikki? Kilisibek
ngabelak Kalili meibekka lewagelagi ono.
42 Purik Kapiya Walektikku pelik kai, Kilisibek Tawitigi
yeligagangmekka lewagi logo pi Tawitigi yereng Petelem
puraga wazamiyagi, kisa.
43 Tegi weik Yisuyegi weraga yongkambanuwili sanga miza
logo nawili namekke keya nawili namekke miza.
44 Logo nawili pi kebangkela logo wigira wazamiweki miza
kapura nakkorau pi kebangkela ono.

45 Weik pilik miza logo pulaga yombanu Anotogi i walek
yemanemakki ngai wagela, Yudawiligi ngai yemanewiligu
yaka Yisuyegi ngai yukeweki wezayela puwili yombanu An-
otoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yombanu Palisiwili
meiwiliyegi kandobela. Logo puwiligu wagelawiliyegi pelik
nguk yeiya, Inuwa nangki pi pelege miza orowei wiriyi nan-
gai miza, yeiya.
46 Legi wagelawiligu pelik yeiya, Tonugurau yombanu
pobokko ngago kai pilik walaka nakko kaiyagalege kerewiya

ono. Logo maburikki wiyeke teni pi miza orowei wiriya ono,
yeiya.
47 Legi Palisiwiligu wagelawiliyegi pelik yang yeiya, Talik
kisi yaga? Pugu inirau weik kazing nawili ikuyogorik keleya
mamokko ikuyogorik keleya kani.
48 Keriyi, teni Yuda ngaiwiliyaga nawili ma teni Palisi-
wiliyaga nawili pi Kilisibek purikki ngizi kumuli? A'a', yeik
panu.
49 Kapura yongkambanu piyegi ngizi kumuli puwili
yongkambanu Mosegi loyengki lusuweiwili, logo tonugu
yeirik, Anotogo ngangang yani pani yei, purik puwili
Yisuyegi kiriwei mizi legi, yeiya.
50 Kapura yombanu yeikta Nikotimas mei kusaga Yisuyegi
keriyiweki kambela mabok, Palisi puwiliyaga nak, logo pugu
Yuda ngaiwili keya Palisi nawiliyegirau pelik nguk yeiya,
51 Mosegi lorago talik kai? Ngago tonugurago kairik inugu
mizi pilik miziweki kai keya pugu mizayeng nangaiyeng miza
ono wizigeya waze pi kaile miza kisagi? A'a', yeiya.
52 Legi Palisi nawiligu piyegi pelik meiya, Mabura nirau
ngabelak Kalili yombanu yeiktikyengko yolu pulumengk-
abek kani. Anotogi Kapiyarik meiyagirikki kai logo Poropek
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai naktau Kaliligabek
ono purikki keriyi mangaiweki, meiya.
53 Logo weik pilik kisa logo puwili mabuwili nak nak pi
pugumakka wei kang miza.

8

1 Puwili pilik miza kapura Yisu ngezebek kele paka lewak
Olip meibekke Anotoyegi waberek meiweki kambela.
2 Wok kalikebekke wangane panu Yisu ngereke pongo
Yirusalem Anotogi i walek yemanemakke kandobela.
Yongkambanu wawere ulawili mabuwili piyegi mereke
kanda pi kiling mogosa logo puwili waligeleya.
3 Kapura Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu
Palisiwili meiwilirau yongokpanu yombu pigi kerekpu ono
kalogomok nak kiling iwek kolageya wizilegemele, miza
orowei kanda mabuwiligi wirege luweza wazamiya.
4 Logo puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, yon-
gokpanu pemele yombu weiyamele kele kapura nakko pi
yombanu pigi kerekpu ono kalogomokpek kiling mabek
mabewekke iwek kolageya wizilege kebangkela.
5 Lo Mosego lende miza piyengka narago teni pilik mizi-
weki kozak kairik yombanu pilik miza puwili kingyengko
yela logo ibengweki kai. Kapura nugu purikki kumularik
talik?

6 Puwiligu pilik kisa purik puwili Yisugu ngago lang kaiya
narik weiya logo pi purikki wiyeke ngagozak kelemiyagirikki
wiyeke kelemiya. Kapura Yisu nguk namizi lawila logo weik
ngabelakpekke melegong nakko lende mizi.
7 Logo puwili piyegi pugu talik kaiyagi miza purikki
pulogo luwezara koyimowei nguk meiyageya koya, logo
puwili meiyageya keya pi tungkula logo puwiliyegi pelik
yeiya, Tamizeige inuwayaga nak kaile nayendau ono mabura
kaile nayendau onobokko king solo panubek wezameliweki,
yeiya.
8 Pulaga pi ngereke lawila to mela logo ngabelakpekke
melegong nakko lende miza.
9 Logo puwili Yisugu kai puragi kerewiyawekke yenge
ya puwiligiyengka kumulimokko mizagewiyege puwili weik
kaile ngezewiligiyengke kumula to mela. Logo were yombu
kerekwili kang keya pulaga yombu nawekkewili miza.
Logo yongokpanumele ngoluk luwe wizilegemele kiling Yisu
ngezebek wezamiya.
10 Pulaga Yisu tungkula logo yongokpanumeleyegi pakela
logo pelik meiya, Yongokpanumele, yaka ni pelege niza
orowei wiriya puwili talege? Keya kaile yaka nugu miza
puragi wiyeke nakkorau ni king nela ono ma, meiya.
11 Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemizibek nakko-
rau pilik miza ono, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Nogorau
ni king neliweki kaiyagi ono mena kambele keya kazing kaile
mizimek wiye logo mawinda kaile mizi nagani, meiya.

12 Waleleige Yisu Yudawiligi i walek yemanemakka
yongkambanuwiliyegi ngago yanageya wiziyawekke
pugu pelik yeiya, Ne yombanuwiligi yayengke wilangka
wezarik langaibek kani. Neyegi kiriwei mizi mologaboktau
kusabanurikke ulu wali kang keya mizagi ono segeya pilik
mologabokki kunagimek ne wilangka wik wizagomagirikku
langiya mowiyagi.
13 Pulaga yombu Palisiwili meiwiligu piyegi pelik meiya, Ni
weik ni makngezeyegi kozak kai logo ni yombanu wamenak
keke legi tenirau niyegi ngizi kumuli ono, meiya.
14 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige nogo ne
makngezegi wiyeke kozak kai puriktau nogo kozak kai pura
wameiktago, purik nogo kayima laga pulumeng keya nogo
kangki pulumendau nogo iwaka. Kapura ini piyengkirau
iwaka ono.
15 Ini yeik yongkambanu mabuwiligu mizilik wire yeik in-
uguyengko keriya piyengki neyegi waze mele yowi. Kapura
nogo nakyegirau mele yowi ono.

16 Kapura tamizeige nogo inigi ngagozakyengki kerewiyagi
purik nogo sawiyi pura pangkagi, purik ne wamenakko
ngagozakyengki kerewiyagi ono. Kapura Peba ne
wezanelabok keya nerau te mabiyaugu ngagozakyeng
kerewiyagi.
17 Keya lo inigi piyengka lende miza nara pelik, Tamizeige
yombanu neyaugu watabi keriya nayengki mabiyaugu kozak
kisi purik mabuwiligu wameik mizagi.
18 Keya ne makngezego ne tak miza purik kozak kai keya
negi Mango ne wezanelabokkorau ne tak miza purik kozak
kai, yeiya.
19 Pulaga puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nigi Mangobek
talege yolu, meiya. Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Ini ne
ma negi Mangobekyegirau iwaka ono. Tamizeige ini neyegi
iwaka kesak ini negi Mangobekyegirau iwaka, yeiya.
20 Logo ngago piyeng Yisugu Anotogi i walek yemane-
makka yongkambanuwili waligeleyawekke kaiyayeng. Logo
pulogorik pi king Anotoyegi mani piyengki lopongleigi
ngezege luwe wiziya kapura nakkorau pi wigira wazamiweki
kebangkela ono, purik Anotogo pi kebangkelagi sawiyara
ngoluk kopong.

21 Pulaga mawinda kang nararau Yisugu puwiliyegi pelik
yeiya, Ne yereng nogoraga kang yongogi. Logo ne pilik mizi
puwekke ini neyegi welagi kapura inugu ne yolok ngelagi
ono. Keya kaile inuguyeng Anotogo tumuli nangai wizigeya
ini kemenak ibengki. Keya ne kangki pulogorau ini kangki
ono, yeiya.
22 Yudawili puragi kerewiya logo pelik kela yo keya to miza,
Pugu ne kangki pulogo inirau kangki ono kai poburik pi
ngezebokko ngezebek ula logo ibengki sa legi pelik kai kani,
kela.
23 Kapura Yisu mabilik ngago kai kuna, Ini
ngabelakpekkawili. Ne paka ngalegabek. Ini watabi
ngabelakpekke piyeng mabiyengki wilek kang tiya maniwili
kapura ne pilik mizi onobek.
24 Logo piliktikki wiyeke nogo iniyegi kaile inuguyeng An-
otogo ngoluk tumuli nangai wizigeya ini kemenak ibengki
yeiya purik, tamizeige ne nogo kai mabok purikki ini ngizi
kumuli ono mabura.
25 Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Mabura ni tak,
meiya. Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo koka solowekka
iniyegi kozak yeiya mabok ne, yeiya.
26 Keya iniyegirik ngoluk watabi kolokngagono nogo
iniyegi langai kaiyagiyeng wizinda, kaile inigi piyengki
langai ini iwaka siweki keleyagiyeng. Negi Mangobokko ne

pugu kaiyagalege kerewiya piyeng ngabelakpekkewiliyegi kozak yeiweki wezanela. Keya negi Mangobek ngago wameikyeng kaibek, yeiya.

27 Kapura Yuda ngaiwili pugu pigi Mangobek kaibok tak miza purikki puwili iwaka panu ono.

28 Legi Yisugu pelik yeiya, Yombanu paka ngalega kayimabek yengeleileige ngalege nili ula logo yengeleilei kiling luwe lowamiya wazami puwekke ini ne tak miza purikki iwaka si nangine keya keli ne makngezegirago watabi nayeng mizi ono, nogo kaiya piyeng negi Mangobokko waligeleniyayeng purikki iwaka si nangine.

29 Keya ne wezanelabok ne wezani onobek, pi ne kiling yolu. Pugu ne wezani ono purikki solorik pelik, ne wok mabiyeng pugu keli piyeng mizi, yeiya.

30 Logo pi pilik kaiyageyarik yongkambanu kolokngagonomek weik pi Kilisi Mesiyabek Anotogo puwili yaliya wazayiweki sawiyabek purikki ngizi kumula.

31 Logo Yisugu piyegi Yuda ngizi kumuli puwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ini Anotogi ngago nogo kozak yei piyengki wok mabiyeng kiriwei yolu purik mabura ini neyegi kiriwei panuwili.

32 Logo wameikta nangaira miza purik ini iwakagi logo wameiktago ini wila wazayagi, yeiya.

33 Pilik kai legi nawiligu piyegi pelik kanga meiya, Kapura teni Abalamgi yango keya marekngangwili. Tenirau koka yombanu ngai nawiligu puwiliyegi yeik ulak yawe miziweki kingyengki ngane weiya onowili. Tegi nangki nugu teniyegi teni wila wazayagi kai? Ni purik nangairikki kai yagenda, meiya.

34 Legi Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago, Nak kaile mizibek kaileyengki yawe mizi yagenda, logo kaileyengko piyegi ngai.

35 Ngai nakko yombanu kingyengki ngane weiya logo piyegi ulak yawe mizibok ngaibekki imakka pulogo wizagomagibek ono kapura pigi marek pugu wazamiyabok kele ngaibekki imakka pulogo wizagomagibek.

36 Legi tamizeige ne, Anotogi Marekpokko ini kaileyengki kozandaga wila wazayi purik mabura ini wameik wila wazayi yagenda kani.

37 Ini Abalamgi yango keya marekngangwili purik ne iwaka, kapura ini ngoluk ne nelagirikki kumula, logo purik wilek kang inuguyeng ngago nogoragi kumbak kopong.

38 Keya nogo kai piyeng ne negi Mangobek kiling wiziyawekke nogo keriyayengki ne keke kozak kai yagenda keya

inirau mabilik. Ini inigi mangobekyaga kerewiya piyengki kiriwei mizi yagenda, yeiya.

39 Logo puwiligu mawinda pelik meiya, Abalam walaka panu wizagomabok tenigi mangobek, meiya. Logo Yisugu pelik yeiya, Ini wameik Abalamgi yango keya marekngangwili kesak ini Abalamgu mizalik mizi kak.
40 Kapura ini weik ne neliweki mizi, nogo kozak yeiya piyeng wameik keya Anotogo kaiyagalege nogo kerewiyayeng kele kapura. Keya Abalam inugu mizi piyeng miza onobokko.
41 Kapura iniyegirik ini inigi mangobokko mizilik mizi, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya, Takko kai? Teni koloyakamandik kelaleng kekewili ono. Tenigi Mango wamenak, logo pok Anoto, meiya.
42 Yisugu pelik yeiya, Anoto wameik inigi Mangobek kesak ini neyegi keli. Purik pugu yolu pulaga ne wezanela, logo ne weik pelege yolu. Ne ne makngezego kumularaga kayima ono, pugu ne wezanela.
43 Keya nogo iniyegi kai peragi ini lusuwei mizi purikki solorik ini iwaka? Purik ini nogo iniyegi kai peragi kerewiyagirikki kiyebuk kopong.
44 Keya inigi mangobek Sadang logo ini pugu watabiyengki kira orowei mizi pilik miziweki keliwili. Pi koka solowekkerikka yombanu ulageya wizagomibek. Pi wameiktagi kumbakpek purik pigi yungke wameiktarau yolu ono. Logo pi ngaigu kai puwekke pi kaiyagelik kai yagenda, purik pi ngaigu kai piyengki mangobek.
45 Kapura ne wameik kai kopong ini neyegi ngizi panu kumuli ono.
46 Inuwayaga takko ne kaile kaile mizageya yolubek neiyagi langai? Nak ono. Tamizeige ne wameik kai mabura nangki ini neyegi ngizi panu kumuli ono?
47 Anotogi marekngangwili ngago puguyengki kerewiyi puwili. Kapura ini purik, ini Anotogi marekngangwili ono, logo piliktikki wiyeke ini ngago nogoyengki nagerewiyi miziwili, yeiya.

48 Yisu pilik yeiya logo Yudawiligu Yisuyegi pelik kanga meiya, Teni niyegi pelik kisiwili, Ni yombu ngabelak Sameriya meibekka lewa legi ni pelaga onobek, keya ni yombu kerewa nak yenge nigi yungke yolubek, kisiwili logo tonugu piyeng kisi purik wameik kisi ma, meiya.
49 Yisugu pelik kanga yeiya, A'a', ne kerewa nak yenge yungke yolu ono. Ne negi Mangobekki yeikta yongolok mei keya inugu yeik nogora kaile sawiyi.

50 Kapura ne yeik ne makngezegera yongolok meiweki keli
ono kani. Nakko yeik nogora yongolok meiweki mizi keya pi
ngagozakyengki kerewiyagibek.
51 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Tamizeige nak
ngago nogoragi kerewiya logo kiriwei mizibok mabura pi
kemenak ibeng wizagomagi ono, pi wik wizagomagi, yeiya.
52 Tegi Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni kerewabek
yenge yungke yolu purik tonugu mabek weik iwaka panu.
Abalam ulogo ibeng keya yombanu Anotoyaga ngago weiya
logo kozak kisiwilirau ulogo ibeng kapura nugu pelik kai,
Tamizeige nak ngago nogoyengki kerewiya logo kiriwei mizi
mabura pi kemenak ibeng wizagomagi ono, kai.
53 Abalam tenigi mangobek ulogo ibeng kapura ni teni
Yudawiligi mangobek, Abalamyaga ngalege panu ma talik?
Keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisaw-
ilirau ulogo ibeng, legi nugu kumularik ni tak, meiya.
54 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige ne yeik no-
gora ne makngezego yongolok mei purik yeik nogora yeikki.
Kapura Peba negi Mangobek yeik nogora yongolok meibek
inugu Anoto inigibek kisibok.
55 Keya ini ulogo piyegi iwaka ono keya mabek ngoluk
iwaka ono kapura nogo piyegi iwaka. Tamizeige nogo ne
piyegi iwaka ono kai kesak ne onanga kai yagenda, inugu
kisi pilik. Kapura nogo piyegi iwaka logo ne ngago puguragi
kerewiya logo kiriwei mizi mizi.
56 Abalam inigi mangobek koka wok ne lewagibekke pake-
liweki wilik miza. Pugu pakela logo pi wilikwilik yemane
miza, yeiya.
57 Pulaga Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni ngoluk
yombusibek ono. Talik miza logo nugu Abalamyegi pakela,
meiya.
58 Yisugu kanga pelik yeiya, Koka Abalam waza-
miyaginerik ne were wiziya kani. Nogo iniyegi kozak yei
pura wameiktago, yeiya.
59 Togo puwiligu kingyeng weiya logo pi uliweki miza ka-
pura Yisu liwik sa logo Anotogi i walek yemanemak wizamiya
logo welagela kazi kula.

9

1 Yisu kiling pugu waligeleyiwili tagoneige pura yombanu
panugu wazamiyarik wireyau mabilik kusa wizigeya waza-
miya nak wizilege pakela.
2 Logo Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya,
Kiriwagabek, yombanubek wire kusayau kiling wazamiya
pura nangki? Kaile mangogiyeng ma panugiyeng ma ngeze-
bekkiyengki wiyeke pek pilik miza, meiya.

3 Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Yombanubek pilik wazamiya purik pugu kaile miza ma panu keya mangogo kaile mizarikki wiyeke ono kapura segeya Anoto piyegi yawe nara kelemiya logo yombanuwiligu keriya logo Anotogi yeikta yongolok meiweki.
4 Yombanu nak kabelaktik ngoluk wilangka puwekkerik pangka yawe mizi penangai kapura weik kusa puwekkerik pi mawinda yawe mizagi ono, logo teniyegiriktau mabilik kani. Teni ngoluk wilangka yolu mabuwekke teni ne wezanelabokki yawera miziweki kani. Wok ne nela logo ibeng wizigeya mawinda yawe mizagi onobek weik mereke.
5 Keya ngabelakpekke pelege ne yolu perik ne wilangka wezarik yombanuwiligi yayengke langaibek kani, yeiya.

6 Yisu pilik kaiya logo pulaga ngabelakka sibilak ngiza logo sibilaktik kiling ngabelakpek lomok keremiza wizigeya yaka wireyau kusabokki wireyauge pukmela.
7 Logo pugu wireyau kusabekyegi pelik meiya, Panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka kaigesi mangine, kambele, meiya. Yeik yaka Silom mei pura ngago yeik tonuguragarik, kang wezamela, mei yagenda. Yisu pilik kaiwekke yombanubek kanda wiregawerera kaigesa logo weik wireyau ngaiwila wizigeya panga ige kambela.

8 Logo yongkambanu pigi ngezege yoluwili keya pi watabiyengki nguk kaiyageya wizilege keriyawiligu pelik kisi, Pek yombanu kazing lewengke kerelemekke mogosa logo kingyengki nguk kaiyageya mizibok ma nak, kisi.
9 Legi yombu nawiligu mabok yeiya. Nawiligu pi ono kapura pi kelik yeiya. Kapura yombanubek ngezebokko kimeike ne mabok yeiya.
10 Logo puwiligu pelik nguk meiya, Talik miza logo wire nuguyau ngaiwila, meiya.
11 Legi pugu pelik kanga yeiya, Yombanu puwiligu Yisu meibokko lomok narik keremiza logo wire nogoyauge pukmela. Logo pugu ne panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka wiregawerera kaigesiweki kai legi ne kuna. Ne wiregawerera kaigesa logo wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.
12 Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yombanu yaka wire nuguyau ngaiwila wazamiyabok talege, meiya. Logo pugu ne lusuwei, yeiya.

13 Pulaga weik puwiligu yombanu ulogo wireyau kusa wizagomabok miza orowei panga Palisiwiliyegi kuna.
14 Purik wok Yisugu yaka lomoktik keremiza logo yombanubekki wireyauge pukmela logo wireyau

ngaiwilabok, wok Yudawiligi yawe mizi onobekke, logo purikki Palisiwili kiyebuk.

15 Tegi Palisiwiligu piyegi talik nalik miza logo pi wireyau ngaiwila miza purikkirau meiya. Logo pugu pelik kanga yeiya, Pugu lomoktik wire nogoyauge pukmela logo ne wire nogoyau kaigesa logo wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.

16 Pulaga Palisi nawiligu pelik kisa, Yombanu pera mizabok Anotoyagabek ono, purik pi Yudawiligi lo wok yawe mizi onobekke yawe mizi nagani kai pura ngela legi, kisa. Keya nawiligu pelik kisa, Logo inugu pi kaile mizibek mei, kapura tamizeige pi kaile nayeng miza kesak yombanu nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizi pugu mizi piyeng mizi kak ono, kisa. Pulaga weik yongkambanuwili ngezewiligi tepekke ngalik kela yongomo miza.

17 Pilik miza logo Palisiwiligu mawinda kang nararau yombanubekyegi pelik nguk meiya, Wire nuguyau ngaiwila wazamiyabokyegi langai nugu kaiyagirik talik kaiyagi, meiya. Logo yombanubokko pelik yeiya, Pi yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek kani, yeiya.

18 Yudawiligi ngai puwili pilik kerewiya kapura puwili yombanubek wireyau kusa wizagomabek logo weik wireyau ngaiwila purikki ngoluk ngizi kumula ono, purik puwili yombanubekyegi lusuweiwili kopong. Togo puwili yombanu yaka Yisugu wireyau ngaiwila wazamiyabokki panu keya mangoyau ngago yeiya.

19 Logo puwiligu panu keya mangoyegi pelik nguk yeiya, Pek yaligi marekpek? Keya pi wazamiyarik wireyau kusa mabilik wizigeya wazamiya kisi purik wameik? Keya pi weik wireyau ngaiwila perik talik miza logo, yeiya.

20 Logo panu keya mangogo pelik kanga yeiya, Ei, wameik, pek tegi marek wireyau kusa mabilik wazamiya pok.

21 Kapura pi wireyau talik miza logo ngaiwila miza purik te lusuwei keya takko wire puguyau ngaiwila wazamiya miza purik togorau pakela ono. Pi weik yombu nak wizinda mena piyegi mei. Pi ngezebokko pangka kozak kai penangai mena, yeiya.

22 Pigi panu keya mangoyaugu pilik kisa purik piyau Yuda ngaiwiliyegi kazi kopong, purik Yuda ngaiwiligu kisarik tamizeige namele ma nakko Yisu Kilisibek kaiya purik mabura pumolo ma poktau Yudawiligi i walek songonomakke kiliya yabelagi ono kisi legi.

23 Piliktikki wiyeke pigi panu keya mangoyaugu, Pi weik yombu nak wizinda mena piyegi mei. Pi ngezebokko pangka kozak kai penangai mena kisa purik.

24 Togo pulaga puwili ngereke yombanu ulogo wireyau
kusa wizagomabok ngago meiya logo piyegi pelik meiya,
Niyegi lewagela piyengki wiyeke mena Anotogi wirege
wameikta kozak kai, purik yombanubek kaile mizibek purik
teni iwaka mena, meiya.
25 Logo pugu pelik kanga yeiya, Pi kaile mizibek ma yeikpek
miza purik ne lusuwei. Watabi wamenak nayeng nogo keke
iwaka. Ne wireyau kusabek kapura wire nogoyau weik
ngaiwila, yeiya.
26 Pulaga puwiligu pelik nguk meiya, Pugu niyegi talik
keleniya? Kang tamekke pugu wire nuguyau ngaiwila waza-
miya, meiya.
27 Logo pugu pelik kanga yeiya, Nogo yaka iniyegi kozak
yeiya kapura ini neyegi kerewiya ono. Legi nangki nogo
iniyegi mawinda kozak yeiweki kisi? Mabura inirau piyegi
kiriweiweki mizi kani, yeiya.
28 Logo Yuda ngaiwiligu pelik ngalik meiya, Ni kaile mizi-
bokyegi kiriwei mizibek. Teni Moseyegi kiriwei miziwili.
29 Keya Anotogo Moseyegi ngago meiya purik teni iwaka
kapura pekyegirik pi talaga lewabek miza purik tenirau
lusuwei, meiya.
30 Logo pugu pelik yeiya, Maburikki ne lebuk mizi. Purik pi
talagabek miza purik ini lusuwei kapura pugu wire nogoyau
ngaiwila wazamiya purikki.
31 Anoto kaile mizi puwiliyegi kerewiyi onobek purik
teni iwaka. Keya Anoto piyegi keli keya pugu kelira mizi
puwiliyegi keke kerewiyibokko.
32 Koka ngabelakpek keremizariktau nakko mabilik
wire kusayeng kiling wazayawiligi wireyeng ngaiwila
wazayirikki kozak kisiyagalege tonugu kerewiya ono.
33 Keya tamizeige Anotogo pi wezamela ono kesak pugurau
watabi nayeng mizi kak ono, yeiya.
34 Logo puwiligu pelik meiya to mela, Ni kaileyeng kil-
ing wazaniyabek keya kaile mizi kai kayimabek kapura
nugu teni waligeleyiweki mizi, meiya. Togo Yuda ngaiwiligi
wawere ula logo kozak kela purikka pi mawinda i walek
songonomakki kangki ono meiya logo pi welagela wezamela.

35 Yuda ngaiwiligu yombanubek pilik welagela wezamela
purikki Yisu kerewiya logo pi yombanubekyegi pelik mei-
weki kuna, Ni yombanu paka ngalega kayimabokyegi ngizi
kumuli ma yeik, meiya.
36 Logo yombanubokko pelik nguk meiya, Yemanebek, pok
tak? Ne piyegi ngizi kumuliweki mena neyegi kozak kai,
meiya.

37 Logo Yisugu pelik meiya, Ni weik piyegi pakela. Keya ni
kiling ngagogeya mizibok pi, meiya.
38 Togo ulogo wireyau kusa wizagoma kapura weik ngai-
wilabokko pelik meiya, Yemizibek, ne ngizi kumuli, meiya
logo Yisugi wilek wirege ingegereyau laliya logo yeik pugura
yongolok meiweki.
39 Logo Yisugu pelik meiya, Ne yongkambanu mamok
ngai neyauge sanga mizagelega wezayiweki ne ngabelakka
pelege kayima logo purik pelik, kazing kumbekki lewengke
wireyeng kusa puwiligi wireyeng ngaiwila wazayiweki keya
pakeli nobiyeng kumuli puwiliyegi ini wireyeng kusa kani
yeiweki, meiya.
40 Logo Palisi pulogo pi kiling koya nawili Yisugu pilik
kairikki kerewiya logo pelik nguk meiya, Talik yaga? Nugu
kumularik teni wire kusawili, meiya.
41 Logo Yisugu Palisiwiliyegi pelik yeiya, Ini wireyeng
wameik panu kusa kesak kaile nayeng iniyegi ono. Ka-
pura ini wameiktagi iwaka kisi legi purikki wiyeke kaile
inuguyeng iniyegi mabilik yolu, yeiya.

10

1 Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, nogo iniyegi kozak yei
pura wameiktago. Yombanu liyeng memengwiligi lemeng-
mekke kiliya kangwekke kandik neing kiliya kang ono,
ngereke lemengmekki libuga tameneng meibokyegi langai
nogo meiyagirik ngoweibek keya i ngelibek meiyagi.
2 Kapura yombanu liyeng memengwiliyegi ngaibok
lemengmekki kandik neing kiliya wiriyi penangai.
3 Logo yombanu kandikke ngai yolubokko liyeng memeng-
wiliyegi ngaibokki kandik tiya mowiyi. Liyeng memengwili
puwiliyegi ngaibokko ngagora puwili iwaka logo ngaibokko
liyeng memeng pigi puwiligi yeikyeng mei logo puwili wan-
ganerikki wiyeke lemengmekka welagela iza orowei kuni-
weki.
4 Keya pi puwili ngago yeiyageyara weik puwekke purik
pi ngezebek were kang. Keya liyeng memengwili puwiliyegi
ngaibokki ngagora iwaka kopong puwili piyegi kiriwei kang.
5 Kapura puwilirau nazuwaga nakyegi kiriwei kang onow-
ili, keya puwili pokyegi lusuwei kopong puwili kazi kang,
yeiya.

6 Yisugu ngago saweli pura Palisiwiliyegi kozak yeiya ka-
pura Palisiwili ngago puragi solorikki lusuwei miza.
7 Tegi Yisugu ngereke pelik yeiya, Nogo iniyegi kozak
yei pura wameiktago. Ne kang liyeng memengwiligu yeke
lemengmekkiweki kiliya kang yongomorik kelik.

8 Keya waligeleyi ne lewagine were teni Mesiyabek kisi
kayima puwili mabuwili ngoweiwili keya i ngeliwili ke-
lik. Logo puwiligu mizarik yombanuwili puwiliyegi kiri-
wei mizibene ikuyogorik keleyagi nobiyeng miza. Ka-
pura yombanuwili liyeng memengwiligu mizilik yombanu
puwiligu lusuweibekki ngagora kopong puwili kazi kuna.
9 Ne kang liyeng memengwili yeke lemengmekki
kiliyawekirik kelik. Keya kazing Anotogo ngai pugumekki
ngai puragi kiliyawekimek, ne legi kazing nogomek neing
kiliyabok nogo watabi kozaga kelemiyagi piyengka yaliya
wazamiyagi. Keya liyeng memeng lemengmekka welagela
kanda ngeragiyengki wela logo pulaga kiliya yo puwiliyegi
ngai puwiligibokko puwiliyegi ngai pilik nogo puwiliyegi
ngaigi.
10 Kapura ngoweiwili liyeng memengwili ngowei keya yeli
lewa logo liyeng memeng mabuwili yeik sawiyiweki. Ne
kayima purik yongkambanu ne kiling saweli mamok ngizi
koyimagi pura kilingweki keya puwiligu ngizi yolu puraga
wilik kagowindago kola koyibene.

11 Keya ne yombanu liyeng memengwili kelik puwiligi ngai
wazonobek. Liyeng memengwiligi ngai wazonobokko liyeng
memeng puguwili kaileyengka yaliya wazayagirikki weraga
miza logo ibeng si penangai.
12 Liyeng memengwiligi ngaibekyegi yombanu yawe miz-
ibok liyeng memengwiligi mangobek ono. Pi yeik king wei
purikki ngane liyengwiliyegi ngai. Togo pugu keriyi tagai
keri wizing yemane namek yawerelege puwekkerik pi kazi
kunagi logo liyeng memengwili ngezewili wezayagi. Logo
keri wizing yemanemokko liyeng memeng nawili limitagi
logo pi nawili limitageya puwekkerik nawili weik narikke
mizagi.
13 Logo yombanu yawe mizibokko pilik mizi purik pi yeik
kingyengki yawe mizibek kopong. Logo pugurau liyeng
memengwiliyegi keli ono.
14 Ne yombanu neyegi ngizi kumuli puwiligi ngai
wazonobek. Ne yongkambanu nogowiliyegi iwaka keya
yongkambanu nogowili neyegi iwaka
15 mabilik negi Mangobokko neyegi iwaka keya nogo
negi Mangobekyegi iwaka yolu logo ne yombanu nogow-
iligi wiyeke ibeng yaka liyeng memengwiligi mangobokko
puwiligi wiyeke ibengki pilik.
16 Keya liyeng memeng negi nawilirau ngoluk koyinda.
Kapura puwili ngoluk liyeng memeng kabe nogomek kil-
ing leme wezayimekke yolu ono. Puwilirau nogo ngago
yeiya logo pelege wiriyibene keleyagi. Logo nogo pilik mizi

puwekke puwilirau ngago nogora kerewiyagi. Logo nogo kabe wamenakmek keleyagi, logo ne wamenakko puwili mabuwiliyegi ngaigi.

17 Negi Mangobek neyegi keli purik ne liyeng memeng nogowiligi wiyeke yombanuwiligu ne nelibene ne makngezego ne makngeze ngaungaugu niza yani kopong logo pulaga ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomiweki.
18 Ne nelagirikki keli ono kesak nakkorau ne neli ono. Kapura ne ngaungaugu ibengki. Keya ne ibengki puragi pangkara keya kozanda kilimbek, keya ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomagi puragi pangkara keya kozanda kilimbek. Nogo pilik mizi purik pangkarikku, purik negi Mangobokko miziweki neiya legi, yeiya.

19 Yudawili kerewiyarikka ngago piyengki weraga puwili ngereke nawili namekke miza.
20 Logo nawiligu pelik kisa, Ini nangki pugu kai puragi kerewiya yolu? Pi lelewe kani. Pi kerewa nak yenge yaga yolu kani, kisa.
21 Kapura Yuda nawiligu pelik kisa, Pi kerewa nak yenge yaga yolu kesak pugu ngago kaiyageya pilik pi kai kak ono. Keya yombanu kerewa nak yenge yaga yolubokkorau wire kusa piyau ngereke ngaiwilibene keleyagi ono, kisa

22 Yirusalem yerengke pulogo weik ngeragi yemane miza ni nara lewagelaweki mizi. Logo pura yongkambanuwili Anotogi i walek yemane puwiligimakka Yuda onowiligu kaile kaile miza logo puwiligi yelibungangwiligu walaka ngereke waberek ngizarikki kumula logo ngeragi yemane miza nira.
23 Weik teng kebarekpek uli keya kilili miziraga logo Yisu Anotogi i walek yemanemakka wale Solomongi Parandara meirage wei kaiyageya wiziya.
24 Logo Yuda ngaiwili kanda pi yawereng kelemiya logo pelik meiya, Ni wok talik talikke teni lelewe sara koyimowei keya ni tak miza purik teniyegi liwik mizageya wizagomi mangai? Tamizeige ni Kilisibek mabura wameikta teniyegi kozak kai, meiya.
25 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo iniyegi kimeike kozak yeiya kapura ini ngizi kumula ono. Nogo negi Mangobekki yeiktaga yawe mizi piyengko walimizirik ne pugu wezanelabek mizi.
26 Kapura ini liyeng memeng nogowili ono kopong ini neyegi ngizi kumuli ono.
27 Liyeng memeng nogowili ngago nogoragi kerewiyi, logo puwili neyegi kiriwei mizi. Logo ne nogowiliyegi iwaka.

28 Nogo puwili wik koyimagira yani, logo puwili kemenak
ibengki ono. Keya nogo puwili iza wara yolu logo nakkorau
puwili neyaga yogok meiyagi ono.
29 Negi Mangobokko yongkambanu nogowili neyegi nana.
Purik kozang pugurago mamok yela. Keya pugu puwili iza
wara yolu logo nakkorau puwili negi Mangobekyaga yogok
meiyagi ono.
30 Ne keya negi Mangobektau wamenak, yeiya.

31 Pi pilik kaiwekke Yuda ngaiwili kingyeng weiya logo pi
uliweki miza.
32 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yawe wazono
negi Mangobokko nogo miziweki kelayeng nogo weik miza
wizinda logo iniyegi waligeleya. Legi yawe piyengka tarago
mizagewiyege ini ne king neliweki mizi, yeiya.
33 Logo Yudawiligu pelik kanga meiya, Teni yawe wazono
nugu miza piyengki wiyeke king nelagi ono. Kapura tonugu
king neliweki mizi purik peliktikki, nugu Anotoyegi langai
korowali kai purik nugu ni Anoto kiling pangka pangkaweki
mizi, ni yombanu yeikpek kapura, meiya.
34 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Inigi lo lende miza
piyengkirik Anotogo pelik kaiya, Ini anotowili, kaiya.
35 Anotogi ngago pura ngaigu kai onora. Keya Anotogo
kaiyarik yongkambanu pugu ngago pugura yani puwili an-
otowili.
36 Logo tamizeige Anotogo ne ngabelakka pelege wezanelі-
weki sawiya mabura nangki nogo ne Anotogi Marekpek kai-
wekke inugu ne Anotoyegi langai korowali kai, kisi?
37 Keya tamizeige ne negi Mangobokko mizi onoyeng mizi
mabura neyegi ngizi kumuli nagani.
38 Kapura tamizeige ne Anotogi yawera mizi mabura nogo
mizi piyengki weraga neyegi ngizi kumulizo, ini nogo kozak
yei piyengki ngizi kumulagi ono kele kapura. Purik kazing
pilikmokko ini iwakagi logo negi Mangobek negi yungke
wizinda keya ne negi Mangobekki yungke wizinda purikki
ini ngizi kumulibene, yeiya.
39 Yisu ngago piyeng kaiya logo ngizige puwili ngereke pi
kebangkeliweki miza kapura Yisu puwiliyaga kazi kuna.

40 Pulaga Yisu kai Yolodang meiling wala uwei
pangazuwaga ulogo Yowan kaimelibokko yongkambanu
kaimelageya wiziya lemengke kanda kuna logo pulogo
wiziya.
41 Logo yongkambanu kolokngagono Yisugi ngagoyengki
kerewiyiweki kayima. Logo piyegi langai ngezewiligi te-
pekke pelik kela, Yowan kaimelibek watabi nakkorau mizi
ono Anoto ngezebokko mizi piyeng miza ono kele kapura

pugu pekyegi langai watabi kaiya piyeng mabiyeng wameik,
kela.
42 Logo pulogo kolokngagonomek Yisuyegi ngizi kumula.

11

1 Yombanu yereng Petani mei puraga yeikta Lasara meibek
kemegeme. Logo yereng Petani pura Maliya keya pigi simele
Matagi yerenda keya piyau Lasaragi sakyau.
2 Logo Maliyamolo Lasara mabek kemegeme mizibokki
sak Yisu Lasare kiling kalike ngeragi nawekke weli wazono
kukngizi keli ngezemelegibek weiya logo Yisugi ingeyauge
weli mela wazamiya logo kebi nganelek yokolong ngezemele-
girago Yisugi ingeyau tumulamolo.
3 Logo yongok piyaugi sibek pilik kemegeme mizirikki
wiyeke Yisuyegi ngago pelikta wezamela, Yemizibek
kerewiye. Nigi kewengke nugu kelibok kemegeme mena
koli, meiya.
4 Logo Yisu ngago pura kerewiyawekke pi pelik kaiya, Pi pi-
lik kemegeme miza purik Anotogi kozanda mamokko keriya
logo yeik pugura yongolok meiweki. Pirau ibengki ono.
Keya kemegeme Lasaragi pumokko mizagewiyege mamokko
Anotogi Marekpekki kozanda keriya logo Koyambekki yeikta
yongolok meiweki.
5 Yisuyegirik pi Lasara keya Maliya keya Matayegi kelibek.
6 Logo morok pugu keli merek keya Lasara kemegeme
purik pugu kerewiyi miza kele kapura Yisu nguk namizi
mabuwekke kambela ono. Pi wok neyaurau yaka pugu yolu
mabulogo wizagoma.
7 Pulaga pugu waligeleyiwiliyegi pugu pelik yeiya, Teni
ngabelak Yudayabekke pangazuwaga kandoweki, yeiya.
8 Legi puwiligu pelik meiya, Kapura waligeleyi, ulogo
ngolukku Yudawiligi ngaiwiligu ni kingyengko pulogo neli-
weki miza kani, meiya.
9 Logo Yisugu pi ibengki pura ngoluk purik pi iwaka logo
pelik kanga yeiya, Wok mabiyeng wanganega wizagomeige
panga ibengke pulogo tek purik wilangka. Logo tek purikke
wei mizaboktau natengka wali kang keya mizagi ono, purik
pi wilangkarikke wei mizi kopong.
10 Kapura kusaga wei mizibok natengka walagi purik pigi
wilangka pangka kunagi nariktau ono. Kapura ne pangka
kunagi purik negi ibengki pura ngoluk.
11 Pi pilik kaiya logo pulaga pelik kozak yeiya, Tonuwagi
kewengkebek Lasara weik iwek kola kapura nogo pi yan-
galek kelemiweki kang.

12 Logo pugu waligeleyiwiligu pelik meiya, Yemizibek,
tamizeige pi iwek kola yolu mabura purik weik pi yombiyan-
gaiweki yamizinda, meiya.
13 Kapura Yisugu kaiya purik Lasara ibendikki kaiya. Logo
Yisugu waligeleyiwiligurik pi ngizi yeik iwek kolarikki kai
nobiyeng.
14 Logo purikki wiyeke Yisugu wameiktagi iwakaweki
puwiliyegi kimeike pelik yeiya, Lasara ibeng, yeiya.
15 Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Pi ibengwekke ne
pulogo wiziya ono purikki ne wilik, logo kazing pilikmekke
inigi wiyeke ne wilik purik ini nogo mabek mizagi puragi
pakela logo ngizi kumula logo ngizi kumuli inigi pura yemane
si kunagi. Kapura tonuwa piyegi keriyi kangweki mena koli,
yeiya.
16 Pulaga Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo
Titima meibokko Yisugu waligeleyi nawiliyegi pelik yeiya,
Tonuwarau kambi logo tamizeige puwiligu Yisu uli purik
mabura tonuwarau yelibene, yeiya.

17 Yisu weik Petani yerengke tabundawekke nawiligu
piyegi Lasara weik ulogo ibeng logo king ururu namekke
yungke wiya logo weik wok mangobektau ono meiya.
18 Yereng Petani puraga panga Yirusalem yerengke pulo-
gorik koweige ono, mereke.
19 Logo Yuda kolokngagono yereng Yirusalem puraga
Maliya keya Matagi imakka kayima. Puwili piyaugi sibek
Lasara ibeng purikki ingkisi keya yalek ngago yeiweki kay-
ima.
20 Logo Mata Yisu lewa kairikki kerewiyawekke pi imakka
welagela Yisu wilek uliweki kuna kapura Maliya ige mabul-
ogo wiziya.
21 Matago Yisuyegi pelik meiya, Yemizi nogobek, ni pelege
wiziya kesak negi sibek kemegeme miza logo ibeng si kak
ono.
22 Kapura nugu Anotoyegi mabek mabewekke nguk mei
puwekke pugu nanagi purik nogo iwaka, meiya.
23 Logo Yisugu pelik meiya, Nigi sibek ngereke yangalek
meiyagi, meiya.
24 Legi Matago pelik meiya, Ei, wangki wok kalik panuge-
bekke ibeng puwili ngereke yangalek meiyagi purik ne
iwaka, meiya.
25 Logo Yisugu pelik meiya, Ne yombanuwili yangalek
meiya logo ngereke wik yoluweki keleyibek, purik wik koy-
imagi pura yanagibek ne. Neyegi ngizi kumuli mologabok
korikwek ibeng kele kapura wilek kang pugubek wik wizago-
magi.

26 Keya yombanu neyegi ngizi kumulirikku mizagewiyege
weik pigi kazing kumbekki Anotoyegi lewengke wik wiz-
agomi mologabok kemenak ibengki ono, purik puwili weik
wik koyimagira kiling legi. Togo Mata, ni nogo kozak
neiyageya puragi ngizi kumuli ma yeik, meiya.
27 Logo Matago Yisuyegi pelik meiya, Ei Yemizibek, nogo
ngizi kumulirik ni Kilisibek Anotogi Marek pugu yawe teni
yaliya wazayagiragi wiyeke sawiya logo ngabelakka lewagi
kaiyabok, meiya.

28 Pi pilik kaiya logo sakmele Maliyayegi kando kuna. Logo
sakmeleyegi yelakkelek ngago meiya wizigeya liwik pelik
meiya, Kiriwagabek kanda panga pelege yolubek logo ni
kiling ngagozakkaweki kai, meiya.
29 Pulaga Maliya Matago kozak meiyarikki kerewiyawekke
pi nguk namizi luweza logo panga Yisugu yolu pulogo kuna.
30 Logo Yisu ngoluk panga yereng Petani puraga nagoni
mabulogo yaka Matago wilek ulalege wizilege.
31 Yuda imakka yongokpanuyau kiling ingkisiweki koy-
awili Maliya luweza logo nguk namizi welagela kuna logo
kandikki pakela wizigeya pi panga yombu londaga ingkei-
weki kang nobiyeng puwili kalika kiriwei kuna.
32 Maliya kanda Yisu wiziyagi kaiyalege pura Yisu wizilege
pakela logo pi Yisugi wirege ingeyau laliya wizigeya pelik
meiya, Yemizi nogobek negi sibek kemegeme miziwekke ni
pelege wiziya kesak pi ibeng si kak ono, meiya.
33 Logo Yisu pi ingkeirikki keriyi keya Yuda piyegi kiriwei-
wilirau ingkisi lewarikki keriyawekke pi yalek yemane panu
miza logo wilek kuneng miza.
34 Logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwa pi talege
wiya, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya, Panga pulogo mena
keriyiweki koli, meiya.
35 Logo Yisu ingkeiya.
36 Togo Yudawili pelik kela, Keriyi pi wameik Lasarayegi
keli kani, kela.
37 Kapura nawili pelik kela, Pek yombanu wire kusawiligi
wireyeng ngaiwila wazayabok. Pi pelege wiziya kesak Lasara
ibengkirikka yombiyangai sa wazami kak ma talik, kela.

38 Logo Yisu mawinda wilek kuneng miza logo pi panga
yombu londa king ururumekke king unatuba nakko
kandikke waliyara wizilege kuna.
39 Logo Yisugu pelik yeiya, Kimbek panga wale naleige
langai towili, yeiya. Kapura Mata ibembekki sakmologo pelik
meiya, Yemizibek, tamizeige tonuwa pilik mizi purik lolung

kailerik wiriyi penangai, purik pi ibeng wiziyarik weik wok
mangobektau ono, meiya.
40 Logo Yisugu pelik meiya, Nogo niyegi tamizeige ni ngizi
kumuli purik mabura Anotogi kozanda nugu keriyagi kaiya
ma talik, meiya.

41 Puwili weik kimbek towilizamiya wizigeya Yisu paka
ngalege langai pakela logo pelik meiya, Peba, ne niyegi wa-
zono nei, purik nogo niyegi nei piyengki ni neyegi kerewiyi
mizi legi.
42 Keya ne niyegi waberek miziwekke ni neyegi wok
mabiyeng kerewiyi purik ne iwaka kapura ne pilik kai
purik yongkambanu yolu pobuwiligu ne nugu wezanelabek
purikki ngizi kumulagirikki wiyeke, meiya.
43 Logo Yisu pilik meiya logo yeik si ngizige pi ibembekyegi
pelik kek meiya, Lasara welagela koli, meiya.
44 Logo mabuwekke ibembek londaga welagela yaw-
erelege. Logo pi welagela wiriyawekkerik kagorik pi suku-
meng miza piyeng kiling wiriya keya wiregawere pugurarau
ngoluk mabilik kagorik wale narikku tiya wiziya. Logo
Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Kagorik pi sukumeng miza
piyeng wila wazami logo pi kunibene, yeiya.

45 Logo pilik mizarikki kandik Yuda kolokngagono
Maliyayegi kayima puwili Yisugu miza purikki pakela logo
puwiligu piyegi wilek puwiligiyeng ngalege wiya.
46 Kapura nawili Palisiwiliyegi Yisugu Lasara ngereke yan-
galekta wazamiya yeiweki kuna.
47 Pulaga yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya
maniwiligi ngaiwili keya yombanu Palisiwili meiwilirau
Yudawiligi yombu ngagozak ngezewiligiyeng kerewiyiwili
kiling ngago kozak keliweki wawere ula logo ngezewili
nakko nakyegi pelik nguk meiya, Teni talik mizagi? Purik
yombanubek watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngeze-
bokko keke mizagi langai pilik piyeng kolokngagono miza
meli pura.
48 Tamizeige tonugu watabi nayeng mizi ono yeik ngai
yuke yolu purik mabura yongkambanu mabuwiligu piyegi
wilek puwiligiyeng ngalege wiyagi. Pulaga purik Rom ngai
yemanewiligu wagelawili Anotogi i walek yemane tenigi
pemak ulu waliyiweki wezayeli nangai keya teni Yuda
mabuwili ngai miza logo kemenak yeik sawiyiweki wezayeli
nangai, kela.

49 Logo yaka puwiligi tepekke nak yeikta Kayapasi meibek
wiziya logo pi kirisimasi puraga yombanu Anotoyegi wata

kolak kelibene waliya maniwiligi ngai yemane panu wiziyabek. Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini watabi nayengkirau iwaka ono.

50 Yombanu wamenak ngelekmekki wiyeke ibeng purik pangkarikku kapura teni Yuda mabuwili ibengki purik pangka ono purik ini iwakagi langairik kani, yeiya.

51 Logo Kayapasigu pilik kaiya purik ngezebokko kumularikka kaiya ono. Kapura kirisimasi puragirik pi ngaiwiligi ngai yemane wiziya kopong Anotogo kangkabekka pilik kumula logo kaibene kelemiya logo pugu kaiyarik Yisu Yudawiligi wiyeke ibengki kaiya.

52 Kapura Yudawiligi keke ono segeya Anotogi yango keya marekngang ngabelakyengke wizageya koyi kambeli pumok mamokki wiyeke ibengki logo menalege ngai wamenamekke wazayiweki.

53 Tegi puwekkerikka ngai yemane puwili mabuwili Yisu ulagirikki kozak kela.

54 Tegi Yisu mawinda Yudawili kiling welarikke wei miza ono segeya pi pulumeng wiya logo pugu waligeleyiwili kiling ngabelak kurung yeikwekkepekke ngezege yereng Iperem meiraga kanda koyima.

55 Kapura wok Yudawiligu perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo nageya koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek logo wokpok Pasobabek meibek wizigeya wok pok weik mereke. Logo yongkambanu kolokngagono ngabelak pokkawili Pasobara mizagine were paka Yirusalem kambela logo pulogo puwili were puwiligi yelibungang kokawiligi kazing Anotogi i walek yemanemakke korikwek kaigesamokko kiriwei miza logo wok yakabokki ngezewili kangkere miziweki.

56 Puwili kanda Anotogi i walek yemanemakkawekke puwili Yisuyegi welageya koya kopong ngezewili nakko nakyegi pelik nguk mei kang keya miza, Nugu kumularik pi pelege lewagi? Yisu ngeragi yemane miza ni peraga pelege lewagi ma talikne, kela.

57 Kapura yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili keya Palisiwilirau yombanuwiliyegi tamizeige Yisu nalege wizilege mabura puwiliyegi kozak yeiweki yeiya, purik pi kebangkelagirikki wiyeke puwili pi talege miza legi iwaka siweki.

12

1 Wok Yudawiligu ngeragi yemane miza nibek logo Pasobabek meibek weik mereke. Logo Pasobara mizagine were

wok melenazik keya nazikka nak piyengke Yisu paka Petani yogo Lasara pugu ibendaga yangalekta wazamiyabokki yerendaga kambela.

2 Logo puwili kanda pulogo i namakki yeke ige la logo puwili nawiligu Yisugi ngeragi kangkere mizayeng niweki puwili lalektage ngezege mogosa. Logo puwili mogosawekkerik Lasara kiling nawilirau ngeragi niweki mogosa. Logo Matago ngeragi ngola yani keya miza.

3 Pulaga Maliyago weli wazono kukngizi keli king yemane wezamela nak weiya logo Yisugi ingeyauge weli mela wazamiya logo pulaga kebi nganelek yokolong ngezemelegirago ingeyau tumula mowiya. Logo imak mamak weik welibekka kukngizimokko kola.

4 Kapura Yuras Isaliyoto yombanu Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Maliyago miza purikki kiyebuk. Keya pi mabok kalike Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

5 Logo pugu pelik kaiya, Weli pok nangki nawiligu weibene wiya logo welibokko ngane king yemane panu weiya piyeng yongkambanu watabiyengki yeik puwili yani onoge. Purik welibok kirisimasi naraga yawe mizi purikki ngane king weiya piyengki weiyagi langaibek pura, yeiya.

6 Kapura pirau watabiyengki yeik puwiliyegi ngizi panu keli onobek, pi kingyeng ngoweibek. Keya pi Yisu kiling pugu waligeleyi puwiligi kingyengki ngaibek logo kang nayengkirik pi king nayeng king piyengka liwik ni mizibek.

7 Logo Yisugu pelik meiya, Yongokpanumele yeik wizi pani. Pugu weli kukngizi kelibek warara wizagoma weik yokopekke purik neyegi weli meliweki purik ne weik ibeng logo waliyiweki mereke kopong.

8 Keya ini koyimowei purik wok mabiyeng yombanu watabiyengki yeik puwili yanageya koyimagi langai kapura ne wok mabiyeng ini kiling pelege wizagomagi ono kopong, inuwago wok mabiyeng neyegi keli inuwagira walimizagi langai ono, yeiya.

9 Logo puwili pilik mizageyarik yongkambanuwiligu kanda Yuda wawere ula koyilege nawiliyegi Yisu panga Petani yerengke yeiya, logo puwili piyegi pakelagi keli legi puwili panga pulogo kambela. Kapura puwili yeik Yisuyegi pakeliweki kambela ono, puwili Lasara Yisugu ibendaga yangalekta wazamiya pokyegirau pakeliweki kambela.

10-11 Purik Lasara ngereke wik yolurikki Yuda kolokngagono pakela logo wilek puwiligiyeng Yisuyegi ngalege wiya logo puwili Yuda ngai yemanewili wezaya logo Yisu kiling sawela. Tegi piliktikki wiyeke yombanu Anotoyegi wata ko-

lak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili Lasararau ulagirikki
kozak kela.

12 Wok kalikebekke nawiligu yongkambanu ulogo paka
Yirusalem Pasobaragi pakeli kayima logo wawere ulaw-
iliyegi Yisu weik Yirusalem yerendagi mereke lewa yeiya.
13 Logo puwili kirekkirek kabuyeng weiya logo Yisu wilek
uliweki kuna. Logo ngalizi pelik kek kisa,

Pok teni yaliya wazayagibek, teni yeik pugura yongolok mei-
weki. Pok Anotogo teni Isileiliwiligi King Ngai wiz-
eibene wezamelabek. Anotogo pi kozanda maniweki,
kisa.

14 Puwili pilik kisa wizigeya logo Yisu tapakeleige liyeng
tongki kong namek yawerelege pumokki ngalege mogosa
logo wiriya. Pugu liyeng tongkimekke lewa purik koka
walaka Anotogi Kapiya Walektikke Yisu panga Yirusalem
lewagirikki kapiyarikku kaiya pelik,

15 Ei, ini yereng Saiyong meiragawili, ini kazi kulili mizi
nagani. Pakeli, King Ngai inugubek, pi liyeng
tongkimekki kongmekke ngalege mogosa logo
lewarikki, kaiya. *Sakaraya 9:9*

16 Yisu pilik miza puragi yombanu Yisu ngezebokko walige-
leyi puwili Anotogi Kapiya Walektikke ngago koka walaka
lende miza puragi iwaka ono, kapura kalike Yisu ibeng logo
yangalek meiya logo ngereke paka ngalege yongo logo purik,
puwili Anotogi Kapiya Walektikku piyegi pilik kaiyarikki ku-
mula logo puwiligu piyegi langai lende miza wazamiyayeng
ngizi mizarikki kumula.
17 Ulogo yongkambanu kolokngagono Yisugu Lasara ngago
meiya logo pi ibendaga yangalek meiya logo king uru-
rumekka lewarikki pakela pumokko Yisugu pilik miza puragi
kozak yei yongomo miza.
18 Keya yongkambanu nawiligu Anotogo keke mizagi lan-
gai pura Yisugu mizarikki kerewiya logo purikki wiyeke
puwilirau Yisu yoromaure miziweki kambela.

19 Togo pulaga yombanu Palisiwili meiwili purikki pakela
logo nawiligu nawiliyegi pelik yeiya, Keriyi, yongkam-
banuwili mabuwili piyegi kiriwei mizi logo yawe tonugura
ngizi wiri ono, yeiya.

20 Yongkambanu paka Yirusalem Anotogi yeikta yongolok
mei keya piyegi ya kumuli keya ngeragi yemane miza ni kam-
belawiliyaga nawili yombu ngabelak Kirik meibekkawili
21 logo puwili Pilipyegi kayima. Pilip, pi Kalili nga-
belakpekke yereng Pesaita meirage yolubek logo puwili

kanda piyegi pelik meiya, Ei Peba, teni Yisuyegi pakeliweki keli, meiya.

22 Tegi Pilip kanda Enduruyegi kozak meiya logo piyau mabiyau kanda Yisuyegi kozak meiya.

23 Pilik miza logo Yisugu piyauyegi kanga pelik yeiya, Wok Anotogo ne yombanu paka ngalega kayimabekki yeikta yongolok meibek weik lewa, ne weik ibengkiweki mereke legi.

24 Nogo yaliyegi kozak yei pura wameiktago. Iwing wirebekki kumuli. Tamizeige iwing wirebek panga ngabelakpekke yungke ngeriya ono purik, ngizi wiragi ono, yeik iwing wire wamenakpek wizi penangai. Kapura iwing wirebek panga ngabelakpekke yungke ngeriya purik, peng wiktik lewagela logo kalike ngeragi kolokngagono wira meli penangai. Kazing mabilikmekke ne ibengki logo waliya logo yongkambanu kolokngagonowili wik koyimibene, yeiya.

25 Kazing mabilikmekke yombanu nak ngezebekki kelira keya ngezebekki ngabelakka pelege yolu puragi kozang kebangkela mabura pi wik wizagomagi ono, pi kemenak ibengki, kapura yombanu kazing ngabelakka pelege pigi kaile mizimekki kumbak mizibokko neyegi pigi yolu pura nanibok paka ngalege wik wizagomagi.

26 Keya yombanu neyegi yawe mizagi kelibok ngago nogoragi kerewiyagirikki kai. Yombanu neyegi yawe mizibok nogo yolu pulogo yoluweki kangki keya neyegi yawe mizi puwili mabuwiligi yeikyeng negi Mangobokko yongolok meiyagi.

27 Ne weik yenge wilek nogobekka kuneng keli. Legi inugu kumularik ne negi Mangobekyegi watabi neyegi lewagelaweki weik mizi peyeng pugu yeik sa wazamibene nguk meiyagi ma talik? A'a', ne paka ngalega kayima purik piyeng kazing pilikmekke neyegi lewagelaweki.

28 Logo pilik purik segeya nogo pelik meiyagi, Peba, yeik ni makngezegira yongolok meiweki kelemiye, meiyagi. Logo Yisu pilik kaiyawekke paka ngalega kili narago pelik meiya, Nogo yeik ne makngezegira weik yongolok meiweki kelemiya, logo yeik nogora mawiyarekka, yongolok meiweki mawinda kelemiyagi, meiya.

29 Logo yongkambanu pulogo koyawiligu kerewiya logo puwiligu kisarik lendik liyi, kisa. Keya nazuwagawiligu kisarik angela nak pi kiling ngagozakka mizi, kisa.

30 Logo Yisugu pelik yeiya, Ngago piyeng kaiya purik nogo kerewiyiweki ono, segeya inugu kerewiyiweki kaiyayengko.

31 Logo Anoto weik yongkambanu ngabelakkewili ngagozak keleyagi. Logo wok Sadang yongkambanu neyegi

ngizi kumuli ono puwiliyegi ngaibokko kozanda yeikkirik
weik lewa logo pi walewale wezamelagi.
32 Keya puwili ne yengeleileige nili ula wazaniya logo
luwe lowamiya wazamiya puwekke nogo yongkambanu nga-
belakpekke wizageya koyi kambeli pumok ne kiling sawe-
libene koli keleyagi, yeiya.
33 Pugu ngago peyeng kaiya purik puwili pugu wameik
kang ibengki pumokki iwaka siweki kozak yeiya.
34 Logo yongkambanuwiligu pelik kanga meiya, Teni
Mosegi loyengki kapiyarikke Kilisibek wizagomagibek miza
purik teni kerewiya. Kapura nugu kairik yombanu paka
ngalega kayimabek yengeleileige nili ula wazamiya logo
luwe lowamiya wazamiyagi sa kani, kai. Logo yombanu
nugu paka ngalega kayimabek kaibok takyegi langai kai
yagenda, meiya.
35 Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Nogo mawinda tek
nangezige ini waligeleyageya wiziyagi logo wilek kang in-
uguyeng iwakara kilingweki. Logo ngoluk tengyeng pangka
yolu mabuwekke ngizi kumuli, purik kazing inigi kumbekki
leweng Anotoyegi ibeng nelegi. Yongkambanu ngago no-
goragi ngizi kumuli ono puwili, puwili kazing kumbekki
lewengke Anotoyegi ibengki puriktau puwiligu pakela ono.
Logo puwili yombanu kusabanurikke wei mizi logo kazing
lewengkerau waberek pakeli ono puwili kelik.
36 Ne wilangkarik ini kiling yolu mabuwekke neyegi ngizi
kumuli logo ne wilangkarikki mangobekki marekwili mizi-
weki? Logo kazing pilikmekke ini wilangka nogorikki ngaige
wilik kagowing keya yolurikki yombanuwili keriyiweki,
yeiya. Weik Yisu yeiya logo pulaga nguk namizi pulumeng
wiya logo puwiliyaga liwik sa.

37 Yudawili Yisugu watabi nakkorau mizagi ono Anoto
ngezebokko keke mizi pilik piyeng kolokngagono mizarikki
pakela kele kapura Yudawili pugu kai piyengki ngizi kumuli-
weki miza ono.
38 Logo Isaya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaibokko pobilik lende mizara weik ngizi,
Yemizibek, puwili tonugu waligeleyi piyengki ngizi kumuli
ono. Puwiligu Anotogi kozang yemanera keriya kele
kapura ngizi kumuli ono. *Isaya 53:1*
39 Logo Isayago puwili nangki ngizi kumulagi langai ono miza
purikki kozak kai. Pugu pelik kaiya,
40 Anoto yombanuwiligi wireyeng kusa wazaya keya
wilek kang puwiligiyeng waliya wazaya logo puwili
nagerewiyi miziweki. Pugu peyeng miza purik wire
puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakela

nelegi, keya wilek kang puwiligiyengko ngizi kumula nelegi. Purik tamizeige puwili pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo yombiyangai wazayi kak. *Isaya 6:10*

41 Logo Isayago pilik kaiya purik pi ulogo Yisugi kozang yemanera keriyabek kopong pi Yisuyegi langai kozak kaiya.

42 Logo Yuda yongkambanu kolokngagono Yisuyegi ngizi kumuli ono kele kapura ngoluk nawili piyegi ngizi kumuli keya ngai nawilirau piyegi ngizi kumuli. Kapura puwili piyegi ngizi kumuli puwiligi pura kawela kisa ono, purik Palisiwili kerewiya logo puwili i walek songonoyengka kang waliya wazaya nelegi puwili kulili kopong puwili kawela kisa ono.

43 Purik puwiligu keli panurik yongkambanuwiligu puwili yeikta kilingwili mizagi purikki keya Anotogo puwili yeikta kilingwili keleyagi purikkirau puwili kumula panu ono.

44 Logo Yisugu ngalizi pelik yeiya, Neyegi ngizi kumuli puwili neyegi keke ngizi kumuli ono, puwili negi Mango ne wezanelabokyegirau ngizi kumuli yagenda.

45 Keya neyegi pakeli puwili ne wezanelabokyegirau pakeli yagenda.

46 Logo ini kumulira yani. Ne wilangkarikki mangobek ngabelakpekke kayima purik neyegi ngizi kumuli puwili yongkambanu kazing korowali lewengke yolu puwiligu yolulik koya nelegi.

47 Purik puwili ngago nogoragi kerewiyi kele kapura puwili nagerewiyi mizi logo nogo puwili ngagozak keleyagi kai ono. Ne ngabelakpekke pelege pelik kai wirageya ono, Nogo ngabelakpekke pelege puwili nogo ngagozak keleyagi kaiya ono, segeya nogo pelik kai wirageya, Yongkambanuwili yaliya wazayiweki kai wirageya.

48 Neyegi kiyebuk keya ngago nogoragi kerewiyi ono puwili wok kalik panubekke ngagozak keleyagi. Ngago nogo kaiya piyengko puwiliyegi puwili kokowa miza logo kemenak ngangang weiyagiwili keleyagi.

49 Logo purik wameiktikku purik ne makngezego kumularikka kai yagenda ono. Kapura ne negi Mango ne wezanelabokko kozak neiyengki kiriwei mizi. Nogo kaiyagi piyeng keya kang piyeng kaiyagimektau pugu kozak neiya.

50 Keya negi Mangobokko miziweki kai piyeng ngago wik wizagomagi pura yaniyeng purik nogo iwaka. Togo negi Mangobokko neyegi nei piyeng panu nogo kozak kai, yeiya.

13

1 Yisuyegirik pi ngabelakka pelege wiziyawekke teni pigi

puwiliyegi pi kelageya wiziya. Logo wok pi ngabelakpek wiya logo pigi Mangobek yolu pulogo kang yongogibek weik mereke wiriyarik pi iwaka. Tegi weik Pasobara miziweki mizirik pugu mawinda keli yemane pigi teniyegira walimiza.

2 Logo Yisu pugu waligeleyiwili kiling ngeragi nageya wiziya logo weik yaka Sadangko Yuras yogo Simong Isaliyotogi marekpek Yisu ulagiwiliyegi miza yanagi purikki kumulibene kelemiya.

3 Yisu pigi Mangobokko watabi mabiyeng kozang puguragi kulengke wiya wazamiya purik pi iwaka keya pi Anotoyaga kayima purik pi iwaka keya pi Anotoyegi kangki puriktau pi iwaka.

4 Pi pugu mogosara ngeragi nageya pulaga luweza logo melewangka yemane yeke ngalege wakiya purik pugusa wiya wizigeya kagorik wiregawere keya pulangaiyeng tumuli yokolong narik wangka tariya.

5 Kai nak peleng nawekke mela wizigeya pi weik pugu waligeleyiwiligi ingeyeng kaigesi keya kagorik wale yaka wangka tiya purikku ingi puwiligiyeng tumuli kaiyageya wiziya, yaka yombanu nakyegi yawe mizi puwiligu mizi pilik.

6 Logo weik yogo Simong Pita meibekki ingeyau kaigesagiwekke. Kapura Pitago Yisuyegi pelik meiya, Ni Yemizi nogobek. Logo ni inge nogoyau kaigesiweki mizi yagenda, ma, meiya.

7 Logo Yisugu pelik meiya, Ni ngoluk nogo mizi peragi solorik ni lusuwei kapura ni kalike iwaka sagi, meiya.

8 Kapura Pitago pelik meiya, A'a', ni inge nogoyau kaigesagi ono, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige nogo inge nuguyau kaigesi ono purik mabura ni nogobek ono, meiya.

9 Pi pilik kaiwekke Pitago pelik meiya, Yemizibek, pilik mabura inge nogoyau keke kaigesi wak kapura mele nogoyau keya kebi nogorarau kaigese, meiya.

10 Kapura Yisugu pelik meiya, Yombanu kaigesabok kowiyeng onobokko kapura pi ngabelak kowiyembekke ingeyau ngiza purik kele. Togo ne inge nuguyau kaigesi purik kele ni kemenak mabok kaigesa mizagi. Ini kaigesawili kapura ini mabuwiliyaga wamenak kaile puguyengka kaigesa onobek.

11 Yisu yombanu pi ulagiwiliyeyi miza yanagibek pugu iwaka. Logo pilik kopong pugu puwiliyaga nak kaile puguyengka kaigesa ono yeiya purik.

12 Yisu pilik kai keya inge puwiligiyeng kaigesi miza logo pulaga melewangka yemane pugurik ngereke wakiya logo weik mogosa. Pi pilik mizageya wizimowei pugu pelik yeiya, Nogo yaka inuwayegi keleyi puragi solorik inuwa iwaka ma?

13 Ini watabi nayengki neyegi nguk neiwekkerik inugu
neyegi kisirik Kiriwagabek ma Yemizibek kisi. Logo inugu
pilik kisi purik wameik, purik ne pilik neiyagibek.
14 Ne Yemizi inugubek keya waligeleyi inugubokko
inge inuguyeng kaigesa. Logo kazing mabilikmekke ini
makngezego ini lewege onowili mizi purik pangkarikku.
Keya ini makngeze lewege onowili miza logo nakko inge
nakkazik kaigesi mizagirikki kai.
15 Purik nogo weik inugu mizagimek waligeleya. Legi nogo
iniyegi miza pilik ini mizi.
16 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu yawe
mizi nak ngai pugubokko miziyengki pakela logo piyaga
ngalege miza logo pi lewege miza wizigeya ngai pugubokko
mizi piyeng mizagi onobek mizi nagani. Keya ngago nara
orowei kambok pi lewege miza wizigeya pi wezamelabokko
mizi piyeng mizagi onobek mizi nagani.
17 Tamizeige nogo iniyegi keleya puragi solorik ini iwaka
mabura tamizeige ini mizi purik Anotogo wilek kang in-
uguyeng wilik kagowing mizibene keleyagi.

18 Keya nogo ya inuguyeng wilik kagowing mizagi kai purik
ne ini mabuwiliyegi langai kai ono. Purik nogo iza puwili
nogo iwaka kapura Anotogi Kapiya Walektikke lende miza
mabilik mizagirikku.

Yombanu ne kiling ngeragi wamenaksik ni kayimabek weik
neyegi kezanga nana. *Ingi Sam 41:9*

19 Logo neyegi lewagelagi puragi ne iniyegi kozak yei,
ngoluk lewagela ono pilikwekke logo pura lewagela puwekke
purik mabura ini ne wameik nogo kozak kai mabok purikki
ngizi panu kumuli nangaiweki.
20 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu
nogo yawe nogora mizi wezamelabokyegi kelibok neyegi keli
yagenda keya yombanu neyegi kelibok ne wezanelabokyegi
keli yagenda.

21 Logo Yisu weik pilik kaiyageyara yeik si ngizige wilek
kang pugubek weik kuneng yemane keli lewa logo pugu
waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Wameik panu, inuwayaga
nakko ne panga ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagi,
yeiya.
22 Logo pugu waligeleyiwili nakko nakyegi pakela, puwili
pugu kaibok takyegi kai miza legi.
23 Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Yisugi ngezege mogosa
logo pok ne, Yowan kapiya perik lende mizabok. Logo ne
Yisugu keli panubek.

24 Logo Simong Pita meibokko ne Yisugi ngezege mogos-
abokyegi mele ngai keleniya logo pelik mei keleniya, Piyegi
pugu kaibok takyegi kai yagenda mei, keleniya.
25 Togo ne Yisuyegi mereke sawela logo pelik nguk meiya,
Yemizibek, takko ni panga ni nelagiwiliyegi niza yanagi,
meiya.
26 Logo Yisugu pelik neiya, Nogo panga ngeragi kolokpekke
perek nazik yenge yungke pukmelagi logo nogo pereksik
weiya logo manibok yombanu yaka ne pelik keleniyagibok,
meiya.
Pulaga weik pi pereksik ngeragi kolokpekke yenge yungke
pukmela logo Yuras Isaliyoto yogo Simong Isaliyoto meibekki
marekpekyegi mana.
27 Logo Yuras pereksik wei ngizige Sadang yenge pigi
yungke kiliya kuna logo pulaga Yisugu pelik meiya, Nugu
miziweki kumula yolu pura nguk namizi mizi kune, meiya.
28 Logo mogosara ngeragi nageyawili Yisugu Yurasyegi
pilik meiyarikki solorik puwili lusuwei miza.
29 Logo king puwiligiyengki ngaibek Yuras kopong nawili
pelik kumula, Yisugu Yurasyegi sonda ngeragi yemane miza
ni peraga ngeragi nageya koyagi nayeng wei kune meiya ma
talik? Ma nalikwekkerik watabigi yeik mizi puwili king yane
meiya, mamiza.
30 Yuras Yisuyaga pereksik weiya logo weik nguk namizi
luweza logo welagela kuna. Logo purik weik kusa wizigeya.

31 Weik Yuras kuna wizigeya Yisugu pelik yeiya, Teng
ne yombanu paka ngalega kayimabek yemanebek mizagira
weik pera. Logo negi wiyeke Anoto yemanebek mamizagi.
32 Keya nogo Anotogi kozanda yemane purikki walimizi
pilik Anoto ne pigi Marekpekki kozanda yemane purikki
pugurau walimizi. Logo purik weik mizi penangaiweki
mereke, yeiya.
33 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, ini nogowili, ne ini
kiling wok panu wiziyagi ono. Ini neyegi welagi legi nogo
Yudawiligi ngaiwiliyegi yeiya mabilik iniyegi weik yeiweki.
Logo pura pelik, Nogo kangki pulogo inirau kangki ono.
34 Keya weik nogo ngago wik nara nogo miziweki kai pera
yani, ini nakko nakyegi kelizo. Kazing nogo iniyegi keli
mabilikmekke ini nakko nakyegi kelizo.
35 Tamizeige inuwa kazing nakko nakyegi kelimekke mizi
purik yongkambanuwiligu inuwa neyegi kiriwei mizi keya
inuwa nogo waligeleyiwili mizagi, yeiya.

36 Logo Simong Pitago nguk meiya, Yemizibek ni talege
kangki, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Nogo kangki pulogo

ni weik mabuwekke neyegi kiriwei kangki ono kapura ni
wangki kalike kangki, meiya.
37 Logo Pitago pelik meiya, Yemizibek, ni nangki wiyeke ne
mabuwekke niyegi kiriwei kangki ono kai? Tamizeige Yuda
ngai tonuguwiligu ni neli purik mabura ne niyegi keli legi
nerau neliweki, meiya.
38 Pulaga Yisugu pelik meiya to mela, Nugu kumularik nigi
keli neyegi puragi weraga ni neli pani keleyagirik pangka?
Nogo wameik panura nugu kai mangaira neiweki logo pura
pelik, kang neyauganara nugu yeik nogora liwik wiyagi logo
ni neyegi lusuwei panu kaiya wizigeya pulaga winak talek-
mek kai penangai, meiya.

14

1 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Wilek kang inuguyeng kuneng
mizi wak. Ini Anotoyegi ngizi kumuli legi ini neyegirau ngizi
kumulagirikki kai.
2 Keya i yemane negi Mangobekkimakkarik
yombanuwiligu yolugiyeng kolokngagono. Tamizeige
pilik ono kesak nogo iniyegi i yombanuwiligu yolugiyeng
kolokngagono yei kak ono. Ne weik kang logo pakalege ini
piyengki yoluweki nogo kangkere miziweki.
3 Logo pilik miza logo purik ini ne kiling yoluweki ne ini iza
wari yogine. Logo kazing pilikmekke nogo yolu pulogo inirau
yolugi.
4 Keya nogo kangki pulumeng ini iwaka keya kazing pulogo
kangki puluweng ini iwaka, yeiya.
5 Logo pi pilik kaiwekke Tomasigu pelik meiya, Yemizibek,
teni nugu kangki pulumeng teni lusuwei logo kazing nugu
kozak kai puluweng teni iwaka ono, meiya.
6 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Kazing paka ngalege
kangki pumok ne. Purik nogo wameikta waligeleyi keya
neyegi ngizi kumuli puwiligi wik koyimagira nogo yani keya
neyegi ngizi kumuli puwili kele negi Mangobekyegi kangki
langai.
7 Tamizeige ini neyegi iwaka mabura ini negi Mangobekye-
girau iwaka. Logo weik mabek pewekka perik ini piyegi
iwaka keya piyegi weik keriya, meiya.
8 Togo Pilipgu pelik meiya, Nigi Mangobek teniyegi waligel-
eye logo ya tonuguyeng weik wilik mizibene, meiya.
9 Logo Yisugu pelik meiya, Tonuwa menalege koyi kay-
imarik weik wok kolokngagono koyi kayima. Kapura ni
ngoluk neyegi lusuwei? Koyambekyegi keriya mologabok
weik Mangoyegi keriya wizinda. Togo nugu nigi Mangobek
teniyegi waligeleye kai pura nangki?

10 Ne negi Mangobekki yungke yolu keya negi Mangobek
negi yungke yolu miza purikki ni ngizi kumuli ono ma?
Ngago nogo iniyegi yei piyeng ne makngezegiyeng ono,
segeya negi Mango negi yungke yolubok yawe pugura miza-
geya wizinda.
11 Ngago nogoyengki ngizi kumuli. Ne keya negi Mangobek
wamenak. Ma tamizeige ngoluk nogo kai piyengki ini ngizi
kumuli ono mabura nogo miza piyengki kumula logo ngizi
kumuli.
12 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Neyegi ngizi
kumulibok yawe nogo mizi mabilikta pugurau mizi penan-
gai. Keya pilikpok ngoluk yawe nogo mizi peyengka yemane
panuyeng mizagi, purik ne negi Mangobokko yolu pulogo
kangki logo Anotogi Kung Walekpek wezamelagi kopong.
13 Keya inugu neyegi ngizi kumula koyimowei nguk kisi
piyeng nogo mizagi. Logo purik nogo mizagewiyege negi
Mangobek yemanebektikki mamokko keriyiweki logo yeik
pugura yongolok meiweki.
14 Ini neyegi kumuli kopong inugu neyegi nguk nei piyeng
nogo mizagi.

15 Tamizeige ini neyegi keli purik ini nogo miziweki kai
piyeng mizagi.
16 Keya nogo negi Mangobekyegi Kung Walek pugubek
iniyegi wezamelibene nguk meiyagi logo nogo iniyegi sawela
pilik pugu iniyegi saweliweki, keya pi ini kiling wizagomagi.
17 Keya pi Anotogi Kung Walek iniyegi wameikta waligeley-
ibek. Logo yombanu neyegi ngizi kumuli ono pilik puwiliyegi
Anotogo Kung Walekpek yanagi ono, purik puwiligurau pi
keriyi ma piyegi iwaka onorikki wiyeke. Kapura ini piyegi
iwaka purik pi ini kiling yolu keya inigi yungke yolugi.
18 Nogo ini kelaleng kekewili kelik wezayagi ono. Ne iniyegi
ngereke yogine.
19 Keya tek narik miza logo purik neyegi ngizi kumuli
ono puwiligurau ngereke ne keriyagi ono kapura inugu ne
keriyagi purik ne ngereke wik yolugi kopong inirau ngizi
yolugi.
20 Keya Anotogi Kung Walekpek lewa puwekkerik ne negi
Mangobekki yungke wizinda keya ini negi yungke koyinda
keya ne inigi yungke wizinda miza purikki iwaka si nangine.
21 Yongkambanu nogo miziweki kai piyengki kerewiya logo
kiriwei mizi puwili neyegi keliwili logo negi Mangobokkorau
puwiliyegi kelagi. Keya nogo puwiliyegi kelagi logo puwili
neyegi iwaka panuweki ne puwiliyegi lewagi.
22 Yombanu Yuras meibek logo Yuras Isaliyoto ono, nakko
Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ni nangki tonugu niyegi

iwaka panuweki teniyegi lewa keya niyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi lewagi ono, meiya.

23 Logo pi pilik kaiwekke Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nak neyegi keli purik nogo waligeleyi piyengki kiriwei mizi penangai. Logo negi Mangobokko piyegi kelagi logo te pilik pokki yungke yoluweki lewagi.

24 Neyegi keli onobok nogo waligeleyi piyengki kiriwei mizi ono. Keya ne kumula ne makngezegiraga kai ono, nogo kai piyeng negi Mango ne wezanelabokki ngagoyeng.

25 Ne ini kiling wizageya wiriyawekke peyeng mabiyengki kozak yeiya.

26 Kapura Anotogi Kung Walekpokko iniyegi sawelagi. Nogo negi Mangobekyegi meiya logo pi ngago nogoragi kerewiya logo pugu pigi Kung Walekpek wezameli penangai. Pugu iniyegi wameikta mabura waligeleyi penangai keya nogo kozak yeiya piyengki ini keremareke nelegi pugu ini kumulageya koyibene keleyi penangai.

27 Ne kangki kapura nogo wilek kang inuguyeng ngezege sara koyibene keleyagi. Wilek kang inuguyengke ngezege sa yolu pura nogora logo nogo yanira. Nogo wilek kang inuguyeng ngezege sara koyibene keleyi pura ngabelakpekke ngezege sara yolu pura kelik ono, purago ngabelakpekki ngezege sara yolu pura ula. Tegi wilek kang inuguyeng kuneng mizi nagani keya kazi mizi nagani.

28 Ini nogo pobilik kairikki kerewiya, Ne negi Mangobokko yolu pulogo kangki kapura ne inugu yolu pelege yogi. Ini neyegi kelagelik keli kesak ini ne Pebayegi kang purikki wilik, purik pi neyaga yemane panubek kopong logo ne kang keya pulaga purik kozang pugubek iniyegi lewagi.

29 Nogo iniyegi pera ngoluk lewagela ono wizigeya weik kozak yeiya logo pura lewagela puwekkerik ini neyegi ngizi kumuliweki.

30 Ne ini kiling yokolong ngagogeya mizagi ono purik Sadang ngabelakpekki ngaibek ne neneng ngeliweki weik lewa legi. Kozang puguragorau ne ngobulung meiyagi ono.

31 Kapura ngizi kumuli ono puwili ne negi Mangobekyegi keli kopong ne pugu miziweki kai piyeng mabiyeng mizi purikki keriyagirikki kai. Koli pelemeng wiya logo kangweki mena.

15

1-2 Ne ini nogo waligeleyi puwiliyegi ngago saweliwei inigi yolu puragi ngizirik yemane lewagela waliweki nara ne kozak yeiweki mizi. Kopi namekki mango nak wizinda logo pi kopimek ngeli keya lali ulibek logo kopimek kopi wire wazono kolokngagono wiribene. Ne kopimerekki wandik

kelik keya neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik keya Anoto negi Mangobek kopimekki mangobek kelik. Yombanu neyegi ngizi kumuli kapura keli nogoragi kiriwei mizi onobok kopi mele wilek wiri ono purik kelik logo negi Mangobokko ngela logo wezamelagi. Kapura yombanu neyegi ngizi kumuli logo keli nogoragi kiriwei mizageyabok kopi mele wilek wiri purik kelik. Logo negi Mangobokko pokyaga kulugulu keya wakarogolo miza piyeng wamelagi logo pi wilek kolokngagono wira meliweki.

3 Keya ini nogo waligeleyi puwiliyegirik nogo ini kozak yeiya puragi ini weik ngizi kumuli kopong negi Mangobokko ini weik kaile nayendau onowili keleya.

4 Tegi neyegi ini sawelara koyi mabilik nogo iniyegi sawelara yolu pilik. Kopimele namek waze ngezemek kopi wilek uragi ono, kopi wandikke salemana purik kele. Kazing mabilikmekke tamizeige ini kazing wik puluwengki ngizirik walimizagi mabura were ini neyegi sawelara koyizo.

5 Ne kopimerekki wandik kelik keya ini neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik. Tegi neyegi ini sawelara yolu keya nogo iniyegi sawelara yolu mabilik yolubok neyaga kozang wik yolugira wei, logo kazing wik lewengki ngizirik kolokngagono walimizagi. Ne kiling ono purik ini watabi nayeng keke mizagi ono.

6 Neyegi ngizi kumuli kapura neyegi sawela yolu ono puwili kopi mele ngela wiya logo pulaga ngoliya wizigeya waliyi piyeng keleyi pilik keleyagi.

7 Kapura tamizeige ini neyegi sawela yolu keya nogo waligeleyi piyeng yenge yungke warara yolu mabura inugu keli piyengki nguk neizo logo nogo yaniweki.

8 Ini kazing Anotogo keli lewengke yolu puwekkerik inugu puluwengki ngizirik walimizi logo purikku negi Mangobekki yeikta yongolok mei. Logo purikku walimizi puriktau ini neyegi kiriwei mizagelik kiriwei mizi yagenda mizi.

9 Negi Mangobokko neyegi keli panu pilik nerau iniyegi keli panu. Legi wok mabiyeng yombanu nogo keliwiligu koyagelik yolu.

10 Tamizeige ini ngago nogorago miziweki kai piyengki kerewiya logo mizi mabura nogo iniyegi keli purikki ini iwakagi logo ini ne kelikki purik ne negi Mangobokko miziweki kai piyengki kerewiyi keya mizibek legi pugu neyegi keli purik ne iwaka.

11 Nogo iniyegi pura kozak yeiya purik nogo wilik kagowing yani puraga ini weiweki, logo kazing pilikmekke ini wilik kagowindago kola koyiweki.

12 Keya ini pobilik mizagirikki ne kozak yei, Nogo iniyegi
keli mabilik inuwa ngezerau nakko nakyegi kelagirikki kai.
13 Tamizeige yombanu nak mabilik kewengke pugubekki
tundik weiya logo ibengkirikki pangka mizi mabura pi-
likpok pigi kewengkebekyegi keli yemane panu pura keli
mabiyengka ngalege panura.
14 Keya tamizeige ini ngago nogorago miziweki kai
piyengki kerewiyi keya mizi purik ini negi kewengke nogo
keli panuwili.
15 Ne mawinda ini neyegi yawe miziwili kaiyagi ono, purik
ngai nakyegi yawe mizibok ngai pugubokko mizi piyeng pi
lusuwei. Kapura pilik segeya nogo ini negi kewengke nogo
keli panuwili yei purik nogo iniyegi negi Mangobokko kozak
neiya piyeng mabiyeng kozak yeiya legi.
16 Inugu ne niza ono, nogo kele ini iza. Nogo ini negi Man-
gobekki keliragi kiriwei yoluweki iza logo kazing pilikmekke
ngizirik walimizagi. Logo inigi ngizi purik wok wizagomagi.
Pulaga purik yeik nogoraga inugu Pebayegi inugu keliyengki
nguk mei puwekke purik pugu yanagi.
17 Nogo ini pobilik miziweki kozak yei, ini makngezerau
nakko nakyegi kelagirikki kai.

18 Tamizeige yombanu ngabelakpekke neyegi ngizi kumuli
ono puwili iniyegi kumbak mabura ya kuneng mizi nagani,
purik puwili were neyegi kumbak miza kopong mizi kani.
19 Ini neyegi ngizi kumuli ono kesak ngizi kumuli ono
puwili iniyegi keli. Kapura nogo ini ngizi kumuli onowiligi
tepekka iza legi puwili iniyegi pakela logo ini ngabelakpekki-
wili kelik ono mamizi. Logo piliktikki wiyeke puwili iniyegi
kumbak mizi.
20 Nogo iniyegi koka yombanu yawe mizi nak ngai
pugubekyaga ngalege ono kani, yeiya purikki ini kumula.
Ini neyegi yawe miziwili kelik keya ne iniyegi ngaibek kelik.
Nawili ne ngangang keleni keya kuneng nani legi puwiligu
inirau ngangang keleyi keya kuneng yanagi. Puwili ngago
inuguyengki kerewiyagi ono, purik puwili ngago nogora
kerewiya ono kopong.
21 Puwiligu ini pilik keleyi nangai purik ini neyegi kiriwei-
wili kopong logo purik puwili ne wezanelabokyegi lusuwei-
wili kopong.
22 Ne kayima ono wizigeya puwili waligeleya ono kesak
puwiligu neyegi kiyebuk mizi puragi puwili ngagozak mizi
kak ono. Kapura perikka purik puwili ngagozak mizagi,
purik ne weik kanda puwiliyegi kozak yeiya legi.
23 Neyegi kumbak mizibok negi Mangobekyegirau kumbak
mizi yagenda.

24 Puwili nogo watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngeze-
bokko keke mizagi piyengki pakela ono kesak puwiligu
neyegi kiyebuk mizi purikki puwili ngagozak mizi kak ono.
Puwili pakela kele kapura puwili neyegi kiyebuk miza logo
puwili neyegi kumbak mizi keya negi Mangobekyegirau
kumbak mizi.
25 Kapura pilik miza purik Mosegi lo puwiligi piyengke
pobilik lende miza pura ngizi miziweki,
Puwiligu neyegi yeik ulak kumbak miza. *Ingi Sam 69:4*
26 Iniyegi saweliweki nogo negi Mangobekyaga wezame-
lagibok Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibek. Pi negi
Mangobekyaga lewagi logo pi lewa puwekke pugu ini neyegi
langai iwaka sibene keleyagi.
27 Keya inirau nogo mizi yagalege pakela piyeng kozak
kisagi purik ini ne solo yawe negi waligeleyi pura mizarikka
neyegi kiriwei kai kayimawili legi.

16

1 Nogo iniyegi ngago piyeng kozak yeiya purik kunengyeng
lewagela pilikwekke ini negi ngizi kumuli pura wezamela
nelegi.
2 Purik Yuda ngai puwiligi i walekyengki kandik iniyegi
waliya wazayagi logo ini keleyayelagi. Ei, keya teng
yombanuwiligu ini yela logo pulaga puwiligu Anotogo kelira
legi teni pilik miza kisagira lewagi.
3 Puwiligu ini ngangang yanagi purik puwili Peba ma neye-
girau iwaka sa ono kopong.
4 Ei, nogo iniyegi peyeng kozak yei purik peyeng iniyegi
lewagela puwekke ini nogo peyeng iniyegi were kozak yeiya
purikki ngereke kumuli nangaiweki.

Logo nogo peyeng ulogo mabuwekke kozak yeiya ono
purik tonuwa ngoluk tek narik koyi wiriyagi sarikki wiyeke.
5 Kapura perik ne paka ne wezanelabekyegi kangweki mizi
legi ne peyeng iniyegi kozak yei. Kapura ngoluk inuwayaga
nakkorau neyegi, Ni talege kang, kai ono.
6 Kapura ini weik nogo pilik kozak yeirikki wiyeke ini yalek
panu.
7 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Ne kang purik
pangkarikku purik iniyegi wazonora lewaweki. Tamizeige
ne kang ono purik nogorau iniyegi sawelagibek wezamelagi
langai ono. Kapura tamizeige ne kang purik nogo iniyegi
sawelagibek wezamelagi.
8 Iniyegi sawelagibek Anotogi Kung Walekpek keya pi
lewa puwekkerik neyegi ngizi kumuli ono ngabelakpekke

yolu puwili nak nak kaile puwiligiyengki iwaka sibene keleyagi keya pugu Anotogi kazing wameik pangka puluwengki waligeleyagi keya pugu kemenak ngangang weiyageya koyimagi puragi waligeleyagi.

9 Pugu puwili kaile miziwili purikki iwaka sibene keleyagi purik puwili neyegi ngizi kumuli onorikki wiyeke.

10 Keya pugu ngabelakpekkewiliyegi kazing wameik pangka puluwengki waligeleyagi purik ne paka negi Mangobekyegi kangki logo puwiligurau ne mawinda pakelagi ono legi.

11 Keya pugu kemenak ngangang weiyageya koyimagi puragi waligeleyagi purik Sadang yombanu neyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi ngaibok weik ulogo ngagozak kelemiya logo kemenak ngangang weiyagi legi.

12 Keya nogo iniyegi kozak yeiyagi keliyeng ngoluk kolokngagono yolu kapura inugu pangka iwakagi langai ono.

13 Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibek lewa puwekke pi ini wameikta maburagi iwakaweki keleyagi. Pi Pebago kozak meiyagiyeng keke kozak yeiyagi. Keya pugu lewagelagi piyeng ini iwaka sibene keleyagi.

14 Keya yongkambanuwili yeik nogora yongolok meibene keleyagi purik pugu nogo ngago kai pera weiya logo ini iwaka sibene keleyagi kopong.

15 Negi Mangobokko kai piyeng mabiyeng nogo kaiyeng. Piliktikki wiyeke nogo iniyegi Anotogi Kung Walekpokko ngago nogo kai piyeng weiya logo iniyegi waligeleya logo ini iwakaweki yeiya purik.

16 Tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi ono. Pulaga wok nayeng miza logo purik inugu ne ngereke pakelagi. Logo pulaga purik kele ne weik paka negi Mangobek yolu pulogo kangki, yeiya.

17 Pulaga Yisugu waligeleyiwiliyaga nawili ngezewiligi tepekke pelik kela yongomo miza, Pi nangaiyengki kai yagenda? Pugu pelik kai purik nangaiyengki kai yagenda, Tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi ono. Keya pulaga wok nayeng miza logo purik inugu ne pakelagi. Logo pulaga purik kele ne weik paka negi Mangobokko yolu pulogo kangki,

18 keya tek nangezi miza logo kai purik nangairikki? Pugu teniyegi kozak yei piyeng teni lusuwei, kela.

19 Puwili Yisuyegi watabi yaka pugu kai piyengki nguk meiweki mizi purik pugu iwaka legi pugu pelik yeiya, Ini nogo tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi ono

keya pulaga wok nayeng miza logo purik inugu ne pakelagi
kai purikki langai kozak keli?
20 Nogo kozak yei pura wameiktago. Ne ibeng puwekke ini
ingkisagi. Neyegi ngizi kumuli ono puwili wilik kagowing
mizagi kapura ini yalek mizagi. Kapura solowekkerik ini
yalek mizagi kele kapura kalike ini wilik kagowing mizagi.
21 Yongokpanu namele mandik waziweki mizi purik pi
kuneng purik pi ngangang mizi kopong. Kapura mandik
pugubek waza logo purik pi mawinda ngangang puragi ku-
muli ono. Pi mandikpek wazamiya purikki wilik kagowing
mizi penangai.
22 Logo inirau mabilik. Ini wameik yalekmokko pangka
ono mizagi kapura ne ngereke ini pakelagi logo ya inuguyeng
wilik kagowingmokko yemanegi. Logo wilik kagowing pura-
rau nakko iniyaga yongonagi onora.

23 Keya wokpok lewawekkerik inugurau watabi nayengki
nguk neiweki mizagi ono, purik ini Pebayegi ini makngezego
nguk meiyagi. Ne pobilik kai purik ne wameik kai yagenda,
ini yeik nogoragi kozandagi ngizi kumuli kopong Pebago
inugu nguk mei piyeng yanagi.
24 Keya kokarikka wizageya kayimeige yokopekke perik
inugurau negi Mangobekyegi yeik nogoraga watabi nayengki
nguk meiya ono. Kapura mabek pewekka purik ini nguk mei
purik ini weiyagi logo ini wilik kagowindago kolagi.

25 Nogo ngago peyeng ngago saweliwei wezayeng kozak
yeiya. Kapura wangki wok nakke puwekke purik ne
ngagoyeng ngago saweliwei wezayeng kozak kaiyagi ono.
Keya Kung Walekpokko mizagewiyege ne yeik negi Mangob-
ekyegi langai kimeike kozak yeiyagi.
26 Logo puwekkerik kele ini yeik nogoragi kozandagi ngizi
kumuli kopong ini makngezego negi Mangobekyegi nguk
meiyagi logo nogorau inigi wiyeke negi Mangobekyegi nguk
meiyagi ono,
27 purik negi Mangobek iniyegi keli legi. Keya ini neyegi
keli keya inugu ngizi kumularik ne Anotoyagabek. Logo
piliktikki wiyeke negi Mangobek iniyegi keli.
28 Ne Pebayaga kayima logo ngabelakpekke yerageya logo
ne weik ngabelakpek wizami Pebayegi kang yongo, yeiya.

29 Logo Yisugu waligeleyiwiligu pelik meiya, Weik perik
kele ni ngagora pangka kai logo teni iwaka. Ni ngagoyeng
ngago saweliwei wezayeng kozak kai ono logo teni iwaka.
30 Ni watabi mabiyengki iwaka keya nawili niyegi ngago
nayengki nguk nei nangai wizigeya ni were iwaka purik teni

weik iwaka. Logo teni pilik piyengki keriya logo ni wameik
Anotoyagabek mizi, meiya.
31 Logo Yisugu pelik yeiya, Ini weik neyegi ngizi kumuli
kapura kumuli inuguyeng ngoluk kozang ono.
32 Keya teng ini ne keke wezaniya logo namek narik neing
mizagira mereke. Kapura ne makngeze keke wiziyagi ono
purik ne negi Mangobek kiling yolu kopong.
33 Nogo ini peyeng kozak yei purik kazing pilikmekke ini
kazi mizagi ono, wilek kang inuguyeng ngezege sara koyi
penangai, purik ini neyegi ngizi kumuli keya ne kiling sawela
kopong. Ini ngoluk ngabelakpekke yolu logo ini kuneng keya
ngangang wagelagi. Kapura kazi mizi wak, purik nogo weik
neyegi ngizi kumuli ono puwiligi ngaibek ula legi kozang
koyizo.

17

1 Yisu ngago peyeng kaiya logo pulaga paka ngilumbekke
langai pakela yongo mela logo pelik waberek miza, Peba,
teng nugu watabi neyegi keleniyagiyeng lewagi kaiyara weik
lewagela purik ne nigi Marekpek legi. Yeik nogora yongolok
mei logo yeik nugura nogo yongolok meiweki.
2 Purik nugu ne yongkambanu wizageya koyi kambeli
puwiliyegi ngaiweki pangkara nana logo nugu ne nana
puwiliyegi wik koyimagi pura nogo yaniweki.
3 Keya wik koyimagi pura yombanu ni wamenak ngizi An-
oto mizabok keya mabilik Yisu Kilisi nugu wezamelabokye-
girau iwaka mizabokko welagi.
4 Nogo weik yeik nugura ngabelakpekke pelege yongolok
meiya. Purik yawe nogo miziweki nugu nana pura weik nogo
miza.
5 Peba ngilung keya ngabelak keremizagine ne ni kiling
wizagomawekke yeik nogora yemane wiziya pilik weik mena
nigi wirege yeik nogora yemane sibene kelemiye.

6 Nogo ni talik mizibek miza purikki nugu ngizi kumuli
onowiligi tepekka niza nana puwiliyegi waligeleya. Puwili
nuguwili logo nugu puwili ne nana keya puwili ngago
nuguragi kerewiya logo miziwili.
7 Puwili weik watabi nugu nana piyeng mabiyeng niyaga
lewayeng purikki iwaka.
8 Purik nogo puwiliyegi nugu kozak neiya piyeng nogo
kozak yeiya kopong. Logo puragi kerewiya logo kiyebuk miza
ono, segeya ne ni kiling wizagoma logo ne kayima purikki
puwili iwaka keya ni ne wezanelabokyegi puwiligu kisirik,
Wameik pugu pi wezamela, kisi.

9 Ne puwiligi wiyeke waberek mizi. Ne neyegi ngizi kumuli ono puwiligi waberek mizi ono kapura ne nugu nana puwiligi wiyeke waberek mizi purik puwili nuguwili legi.

10 Keya nigi puwili mabuwilirau nogowili. Keya negi puwili mabuwilirau nuguwili. Keya yeik nogora ngalege panu yongolok meirik ngizi kumuliwili kazing pangka lewengke yolu puwekke.

11 Keya ne weik niyegi lewa puloge, ne mawinda ngizi kumuli onowiligi tepekke wiziyagi ono kapura ngizi kumuli puwili kele ngoluk ngabelakpekke ngizi kumuli ono puwiligi tepekke yolugi. O Peba Anoto ni kaile nayendau onobek mena yeik nigi nugu ne nana puragi kozandaga ngizi kumuli puwili korowali piyengka iza warara wizei, logo towago kangka wamenakpekke yolu mabilik puwilirau kangka wamenakpekke yoluweki.

12 Ne puwili kiling wiziyawekke nogo kozang nuguragi ngaige nugu nana puwili mabuwiliyegi ngai wiziya logo puwiliyaga nak kazing nogo waligeleya puluwengka kemenak ibengki ono, kapura wamenak kele logo pok yogo Yuras kazing kumbekki lewengke ibengkibek. Pugu korowali mizayengki wiyeke pi kazing kumbekki lewengke ibengki purik pangka logo Anotogi Kapiya Walektikke piyegi langai lende miza pura ngiziweki.

13 Peba, ne weik niyegi lewa. Ne ngabelakka pelege ngoluk wizimowei ngago peyeng waberekmekke kozak kai logo nogo wilik kagowing yolu mabilik ngizi kumuli puwilirau wilik kagowing nogorago kolaweki.

14 Nogo ngago nugura puwiliyegi kozak yeiya logo puwili ngizi kumula logo piliktikki wiyeke ngizi kumuli onowili puwiliyegi sisik. Puwili ngizi kumuli ono puwiliyagawili ono keya puwili ngizi kumuli ono puwiligu kumulilik kumuli ono, puwili nogo kumulilik kumuli.

15 Ne nugu puwili ngizi kumuli onowiliyaga kazi iza oroweigirikki waberek mizi ono, kapura Sadang korowali mabiyengki mangobekyaga nugu puwili iza warara wiziyagirikki ne waberek mizi.

16 Nogo mizi mabilik puwilirau ngizi kumuli onowiligu kumuli pumokko kumuli ono.

17 Legi nugu puwili ngago nigi wameik puragi waberek kiriwei mizibene waligeleyagirikki ne nguk nei, purik puwili nigi keke yolu keya ngabelakpekke korowali yolu piyengka keke koyibene. Ngago nugura wameikta.

18 Nugu ne ngabelakpekkewiligi tepekke wezanela. Logo kazing mabilikmekke nogo puwili ngabelakpekkewiligi tepekke ngago nugura orowei kangweki wezayeli.

19 Nugu neyegi keleniyagi keli piyeng keleni mangaiweki
ne makngezego ne mele nuguzikke nani, purik ne puwiliyegi
keli kopong. Keya nogo pilik mizi purik puwiligu puwili
ngezewili mele nuguzikke nanagi logo puwili ngezewili keli
nuguraga mizibene logo puwiligu mizagi purik puwili ngago
wameik nigi puragi iwaka kopong.
20 Keya nugu yombu nogo waligeleyi pewiliyegi sawela-
girikki ne nguk nei purik ne yeik puwiliyegi keke sawela-
girikki kai ono kapura segeya yongkambanu ngago pewil-
igu kisiyeng kerewiya logowekke neyegi ngizi kumulagi
puwiliyegirau sawelagirikki ne nguk kai
21 logo puwili mabuwili kangka wamenakweki. Peba, ni
negi yungke yolu keya ne nigi yungke yolu logo towa kangka
wamenak. Logo kazing mabilikmekke puwili mabuwili
towagi yungke yoluweki logo ngizi kumuli onowili nugu ne
wezanela purikki ngizi kumuliweki, ne nguk nei.
22 Nogo yeik yemane nugu nana pura puwili yana logo
puwili kangka wamenakpek kilingwiliweki, towago kangka
wamenakpek kiling yolu mabilik.
23 Legi ne puwiligi yungke wizinda keya ni negi yungke
wizinda logo puwili kangka wamenakpek kilingwiliweki.
Logo ngabelakpekke ngizi kumuli onowili nugu ne pelege
wezanela purikki keriyi nangaiweki, keya nugu neyegi keli
mabilik nugu puwiliyegirau keli purikki puwili iwakagi.
24 Peba, nugu ne nana puwili nogo yolu pulogo ne kiling
yoluweki ne keli keya ngaiwak nogorik keriyiweki, ngaiwak
purik ngaiwak nugu watabi mabiyeng keremizi nangai wiz-
igeya nugu were neyegi kela kopong ne nana purik.
25 O Peba, ni pangka panu. Keya ngizi kumuli onowili
niyegi lusuwei kele kapura ne niyegi iwaka keya negi puwili
nugu ne wezanela purikki weik iwaka.
26 Nogo puwili niyegi iwaka sibene keleya keya mawinda
iwaka sibene keleyagi logo puwili nugu neyegi keli pura
puwiliyegi wizeibene logo ne makngeze puwiligi wilek
kangyengki yungke yolugi. Wameik panu.

18

1 Yisu weik waberekmek miza wizigeya pulaga pi kiling
pugu waligeleyiwili kai Kidirong meilingki wale pangazuwa-
galeige kuna. Logo kailingka pangazuwaga pulogo yengelei
ngeriya namek yolu logo Yisu pugu waligeleyiwili kiling
pulogo kiliya kuna.
2 Keya Yisu pulogo pugu waligeleyiwili kiling kang kolokn-
gagono kang miza logo Yuras Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza
yanagiboktau wale pulumengki iwaka.

3 Togo Yuras Yisugu yolu pulogo wiriya. Pi kiling wiriyawili Rom Ami nawili keya Yuda wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai yolu nawili, Anotoyegi kolak miziwiligi ngai puwili keya Palisiwili meiwiligurau wezayela nawili wiriya. Logo puwili lang keya kilikkilik keya lamyeng kiling wiriya. Nawili ngelelang kazingmekke langiyiwei wiriyagi nayendau orowei wiriya.

4 Kapura Yisu ngezebekyegi watabi lewagelagi piyeng mabiyeng pi iwaka wiziya logo pi puwili wilek yeliweki kuna logo pelik nguk yeiya, Ini takyegi weli, yeiya.

5 Logo puwiligu pelik meiya, Yombanu yereng Nasarete mei puraga Yisu meibok talege, meiya. Logo Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Ne pi, yeiya. Yuras Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagiboktau puwili kiling mabulogo luwe wiziya.

6 Yisugu puwiliyegi, Ne pi, yeiyawekke puwili ngik keya ngane mizagela ngabelakka kawiye wala.

7 Logo Yisugu ngereke pelik nguk yeiya, Inugu welibok takyegi, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya, Yisu yereng Nasarete mei puragabekyegi teni weli, meiya.

8 Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo yaka weik iniyegi ne pi yeiya, mena yeiya. Tamizeige ini neyegi weli mabura nogo waligeleyi puwili yeik wezayeli, yeiya.

9 Pugu pilik kaiya purik ngago lang pugu koka pobilik kaiya purik ngizi miziweki. Logo ngago pura pelik, Nugu nana puwiliyaga naktau nogo ibeng sibene kelemiyagi ono, kai.

10 Pulaga Simong Pita lang yokolong nawek wara wiziyabokko lang yokolong puguwek pugusa logo yombanu yeikta Malaka meibekki kerelik ngaigezuwagemek peto moleige wezamela. Pi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizibek.

11 Logo Yisugu Pitayegi pelik meiya, Lang nuguwek meli pulumengke langwek mela to mele. Negi Mangobokko nogo ngangang wageliweki nana pura nogo wageli purik pangkarikku, meiya.

12 Pilik mizi ngizige yombanuwiligu Yisu kebangkela yaka Rom Ami puwili keya ngai puwiligibek keya Yudawiligi wagelawiligu. Puwili pi kebangkela wizigeya meleyau tariya.

13 Logo puwili weik pi miza orowei panga Kayapasigi yongokpumelegi mangobek Anasa meibekyegi kuna. Kirisimasi puragariktau Kayapasi yombanu Anotoyegi kolak miziwiliyegi ngai yemane panu wiziya.

14 Logo Kayapasi meibok ulogo Yudawiliyegi yombanu wamenak Yuda mabuwiligi wiyeke ibeng purik pangka

kaiyabok.

15 Logo Simong Pita kiling Yisugu waligeleyawiliyaga ne,
Yowan kapiya perik lende mizabok, te makngeze Yisuyegi
kiriwei yaka ngai yemane panubokki imakke kuna.
16 Logo ne ngai yemane panubokyegi iwakabek kopong
yemanebekki yerendikke Yisuyegi kiriwei yabela keya Pita
yenge kandikke lemengmekka yenge yerengke wezamiya.

Pulaga ne yaka kiliya yabelabokko kolomandik kandikke
ngai wizilegemeleyegi pelik meiya, Pita yabekke pani, meiya.
Logo nogo pilik meiyawekke kolomandikmologo pangka kai
logo Pitarau kuni pani kelemiya.
17 Logo kolomandikmolo Pitayegi pelik meiya, Ni yombanu
pangabokko waligeleyiwiliyaga nak ma talik, meiya. Logo
Pitago, A'a', ne puwiliyaga nak ono, meiya.
18 Weik kabelakta kilili logo pulogo yawe miziwili keya
wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai nawilirau yezi
nazik waliya wizigeya yezimele sageya koya logo Pitarau
puwili kiling yezimele sageya wiziya.

19 Yeke imakka yungke weik Anotoyegi kolak miziwiligi
ngai yemane panubek Yisuyegi pugu waligeleyiwili tawili
keya pugu waligeleyi piyengki langai mei.
20 Logo Yisugu pelik meiya, Ne mamokko kerewiya kelik-
lege kozak kaiya. Ne liwik kozak kaiya ono. Ne Yudawiligi
i walek songonoyengke yombanu kolokngagonogo wawere
uli piliklege kozak kaiya keya panga puwiligi i walek ye-
manemakka Yudawiligu Anotoyegi kolak miziweki wawere
uli pulogorau kozak kaiya.
21 Logo nangki nogo puwiliyegi kozak yeiya piyengki nguk
nei. Nogo kaiya piyengki kerewiya puwiliyegi nguk yei.
Puwili nogo kaiya piyengki iwaka koyinda mena, meiya.
22 Weik Yisu pilik kaiyawekke wagela mereke wiziya nakko
melegozok ula logo pelik meiya, Nugu kumularik nugu kai
purik tenigi ngai yemane panubekyegi pangka meiya to
melagelik mei yagenda ma, meiya.
23 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nogo kokowa
kaiya mabura nogo kokowa kaiya pura pewili mabuwiliyegi
kozak yei. Kapura tamizeige ne wameikta kozak kaiya
mabura nangki nugu ne melegozok neli, meiya.
24 Pulaga weik Anasago mabilik meleyau tariya mabilik
ngereke Kayapasi pigi yelambekyegi wezamela.

25 Simong Pita yezimele sageya wiziya logo nawiligu piyegi
pelik meiya, Ni yombanu pangabokko waligeleyiwiliyaga

nak ma talik, meiya. Logo pugu ngaigu, A'a', ne puwiliyaga nak ono, yeiya.

26 Pulaga Anotoyegi kolak mizi puwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizibek logo Pitago yombanu kerelik ngaigezuwagemek peto ula melabokki ingembubokko piyegi pelik meiya, Wameik panu, ni pi kiling yengelei ngeriyamekke wizilege nogo pakelabek, meiya.

27 Kapura ngereke Pitago ngaigu, A'a', meiya logo pilik kai ngizige weik winak talekmek kai.

28 Weik wangkota si ngizige puwili Kayapasi wezamiya logo Yisu miza orowei panga yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngai yemanebekki imakki kuna. Kapura Yuda ngaiwili ngezewili ngaibekki pumakke kiliya kuna ono. Purik puwili kiliya kuna kesak kazing puwiligimekke puwili kaile miza mizi kak logo puwili Pasobaraga ngeragi yemane miza ni kak ono.

29 Logo Pailet Rom Kapman Yudawiliyegi ngaibek yenge yerengke kanda Yudawiligi ngaiwiliyegi pelik nguk yeiya, Yombanu pobokko nangaiyeng miza? Pugu kaile miza nayengki wiyeke ini ngagozak kelemiweki miza orowei lewa ma talik, yeiya.

30 Logo puwiligu pelik kanga meiya, Pi kaile miza ono kesak tonugu pi pelege niyegi miza orowei wiriyi kak ono, meiya.

31 Pulaga Pailetgu pelik yeiya, Pilik mabura lo ini makngezegiraga ini makngezego ngagozak kelemi nangaiweki mena miza wari koli, yeiya. Kapura Yudawili kiyebuk logo pelik kisi, Tonugu kisirik pi ibengweki kapura ini Romwiligi loragarik teni Yudawiligurau yombanu nak ula logo ibengki ono, meiya.

32 Logo Yisugu pi yengeleileige nili ula logo ibengki kaiyara weik wameik, purik yombanuwili yengeleiyengki ibeng sibene nili ula wazayi pumok kazing Yudawiligimek ono, Romwiligi kazingmek kopong.

33 Puwili weik pilik kisiwekke Pailet ngereke yeke ige yabela logo Yisu piyegi miza orowei wiriyibene yeiya. Logo pugu Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King Ngaibek ma yeik, meiya.

34 Logo Yisugu Pailetyegi pelik meiya to mela, Ni pura kumula ni makngezegiraga kai? Ma neyegi langai pilik kaiya nakko niyegi kozak neiya, meiya.

35 Logo Pailetgu pelik meiya, Ne Yudabek ono. Ni makngezeyagawili keya ngai yemane nuguwiligu ni neyegi niza nana. Legi watabi korowali nugu mizayeng nangaiyeng, meiya.

36 Logo Yisugu pelik meiya, Ne ngabelakpekke pelege ngai
ono. Logo pilik kesak Yuda ngai yemanewiligu ne kebangkela
puwekke nogo ngaiwili neyegi wiyeke ngai mizi kak. Ne
pelege ngaibek ono.

37 Pulaga Pailetgu pelik meiya, Togo nugu kairik ni King
Ngai nak? Logo Yisugu pelik kanga meiya, Nugu ne King
Ngai nak kai purik wameik. Ne piliktikki wiyeke wazaniya
keya piliktikki wiyeke ngabelakka kayima, logo yongkam-
banuwili Anotogi ngago wameiktagi iwaka sibene keleyi-
weki. Wameiktagi walerikke yolu puwili neyegi kerewiyi,
meiya.

38 Logo Pailet pelik meiya, Wameikta nangaira, meiya.
Logo pilik kai kunimowei yenge yerengke Yudawiliyegi
ngereke kuna logo pelik yeiya, Nogorau ngago korowali pek
ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga kerewiya ono.

39 Kapura kazing inugumekkerik Pasobaraga purik wigi-
rawiliyaga kalogomok nak kirisimasi mabiyeng weik wila
wazami mizi legi nogo nak wila wazamiyagi. Logo ne ini
Yudawiligi King Ngaibek wila wazamiyagi ma, yeiya.

40 Kapura puwili mabuwili mawinda kek kisageya koyi-
mowei pelik kisi, A'a', pi ono. Yombanu Parabas meibok kele
wila wazamiye, kisi. Parabas meibok ulogo ngoweiya nak.

19

1 Pulaga Pailetgu Yisu ngereke yeke ige pikang yemane
ngai kozangyengko wizale uliweki miza orowei kunibene
kelemiya.

2 Logo amiwiligu mabung ingak ngai merek kilulung wez-
abek keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya keya ngaigu
King Ngaibek miza koyimowei melewangka King Ngaiwiligu
wakiyi langai wago yokolong narik wakiya wazamiya.

3 Pulaga puwili piyegi kanda purik pelik mei mizi, Aiya, ni
wik yokolong yoluweki. Ni Yudawiligi King Ngaibek, meiya
logo purik wiregawerege melegozok uli.

4 Pulaga Pailet kang nararau mawinda yenge yerengke
kuna logo Yudawiliyegi pelik yeiya, Keriyi, nogorau ngago
korowali, pek ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga
kerewiya ono, logo nogo pi ngereke iniyegi yerengke pelege
miza orowei lewa logo inugu pi korowali nariktau ono
purikki ini iwaka si nangaiweki, yeiya.

5 Pulaga Yisu kilulung mabung ingakyengka keremizabok
wakiyi keya melewangka yokolong wagorik wakiyi miza logo
welagela kuna. Logo Pailetgu pelik yeiya, Yombanubekyegi
pelege pakeli, yeiya.

6 Logo yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemanewili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaiwili piyegi pakelawekke puwili ngalizi panu pelik kisa, Yengeleileige nili ula wazami. Pi uli. Yengeleileige luwe nili ula wazami, kisa logo puwiligu lewegeyau kisagela meiya meli kang keya miza. Logo Pailet pelik yeiya, Ini makngezego pi yengeleileige nili ula wazami. Purik nogorau korowali nangezi pekyegi wizilege pakela ono mena, yeiya.

7 Pulaga Yudawiligu pelik meiya, Lo tonuguragirik pi ulagibokko, purik pi yombanu yeikpek kele kapura pugu pi Anotogi Marekpek kairikki wiyeke, meiya.

8 Logo Pailet Yisugu pi Anotogi Marekpek kaiya purikki kerewiyawekke pi kazimek yemane miza.

9 Logo pi kazi kopong Yisu ngereke miza orowei yeke ige yabela logo pi Anotogi Marekpek ma talik miza legi pelik nguk meiya, Ni talaga kayimabek, meiya. Kapura Yisugurau nara kanga meiya ono.

10 Logo Yisu ngago nara kanga kai nangaiwekke Pailetgu pelik ngalik meiya, Ni neyegi ngago kai onobek? Nigi wik yolugirikki kaiyagirik keya ibengkirikki kaiyagirikki pangkara nogo wara purik ni iwaka ma talik, meiya.

11 Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige Anotogo ni pangkara nani ono purik nugurau neyegi watabi nayeng mizagi ono. Keya yombanu ne niyegi niza nana puwiligi kaileyeng nuguyengka ngalege, meiya.

12 Logo Pailet puragi kerewiyawekke pi weik Yisu wila wazamiyagimokko kelegele. Kapura Yuda ngaiwili ngalizi panu pelik kisi, Tamizeige ni pi wila wazami purik mabura ni Sisa Romwiligi King Ngaibokki kewengkebek ono. Yombanu ngezebokko ngezebek King Ngaiweki mizibok Sisayegi ngai mizibek, kisi.

13 Logo Pailet pura kerewiyawekke pi kanda tung pugu ngagozakyeng kebangkeliwekke mogosirikke mogosa. Logo Yisu pugu mogosa yolu pulogo miza orowei wiriyibene yeiya, logo pugu mogosa pulumeng king ozokyeng poloraga semeng wezabek keremizi wiriya lemeng, logo Iburu ngago yeiktaga, Kabata, mei. Logo yeik puragi solorik, king ozokyeng kiling lemeng.

14 Pilik mizarik wok melenazikpekke logo wokpok yongkambanuwili watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek, logo Sabatpok Sabat yemane Pasobabek meibek. Logo wok melenazikpekkerik paka ngilumbekke libuge yokmek weik 12 kilokweki mizi. Logo Pailetgu Yudawiliyegi pelik yeiya, King Ngai inugubek pelege, yeiya.

15 Kapura puwiligu ngalizi pelik meiya to mela, Ibeng sa
wazamiye. Ule. Ule. Yengeleileige nili ula wazamiye, meiya.
Logo Pailetgu pelik yeiya, Nogo King Ngai inugubek yen-
geleileige nili ula wazamiyagi, yeiya. Logo Yudawiligi ngai
yemanewili pelik meiya, Yombanubek King Ngai tonugubek
ono, Sisa ngezebek King Ngai tonugubek, meiya.
16 Pulaga Pailet puragi kerewiya logo puwiliyegi Yisu yen-
geleileige nili ula wazamiyagi yeiya. Logo amiwili pi miza
orowei kuna.

17 Pulaga amiwiligu Yisu yengelei ngezebek nili ula waza-
miyagi nalei wagelibene mana logo pi pulei wageliwei kuna.
Puwili weik ngabelak wale Kebi Kozarik meirikke kanda logo
Yudawiligi ngago yeiktagarik, Kologata, mei.
18 Logo Kologata pulogo Yisu puwiligu yengeleileige nili ula
wazamiya logo yengeleilei luwe lewamiya. Keya yombanu
neyaurau yengelei neyauge mabilik nili ula wazaya logo Yisu
tepekke keya yombanuyau nak nazuwaga miza.
19 Logo Pailetgu ngago lang nayeng pelang korokwekke
pilik lende miza logo pugu yengeleileige Yisugi kebi wilekta
yolulege ngalege uliweki yeiya. Logo ngago lende miza pura
pelikta,

Pek Yisu yereng Nasarete mei puragabek Yudawiligi King
Ngaibek, miza.

20 Logo Yuda kolokngagono kanda ngago lang yaka miza
wazamiya pura mei kaiyageya koya, purik Yisu yengeleileige
nili ula wazamiya pulumeng Yirusalem yerendaga koweige
ono. Ngago lang miza wazamiya purik ngago yeik neyauga-
naraga miza kapura solorik menalik. Logo ngago yeik piyeng
ngago Iburura keya Latinda keya Kirikta.
21 Kapura Yudawiligi yombu Anotogi i walek yemane-
makki Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi maniwiligi ngai
yemanewili ngago lang puragi kiyebuk logo Pailetyegi pelik
meiya, Ngago lang pelik miza wazamiya pura, Yudawiligi
King Ngaibek, miza wazami kak onora kani, segeya pobilik
kele miza wazamiyagirago, Pugu ngezebekyegi kairik pi Yu-
dawiligi King Ngaibek kai, miza wazamiyagirago, meiya.
22 Logo Pailetgu pelik yeiya, Nogo lende miza pura yeik
mabilik wizi pani, yeiya.

23 Rom Ami Yisu yengeleileige nili ula wazamiyawili man-
gobektau ono. Puwili pilik miza logorik puwili Yisugi
kagorikyeng weiya logo ngezewiligi tepekke sanga miza. Ka-
pura piyengka melewangka yeik yokolong panu lolo ularau
onorik logo watabi wakiya piyengki ngalege wakiyarik wiz-
ilege.

24 Logo puwili nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa perik
wale mangoriktau ono keremiziweki koliyagelega wiyagi
ono. Segeya tonuwa purikki wiyeke yengelei lek uliweki logo
wini pilikpokko weibene. Puwiligu pilik kisa purik Anotogi
Kapiya Walektikke pobilik lende miza pura ngizi miziweki.

Puwili kagorik nogoyeng ngezewiligi tepekke sanga miza
keya melewangka yokolong nogorikki wiyeke yengelei
lek ula. *Ingi Sam 22:18*

Logo amiwiligu weik pilik pura ngizi miza.

25 Kapura pilik mizageyarik Yisugi panumele, keya Yisugi
panumelegi sakmele, yogo Kolopa meibekki yongokpumele
Maliya, keya Maliya Matalenarau yengelei Yisu nili ulaleige
ngezege luwe koya.
26 Logo Yisu pigi panumele keya ne pugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubek mereke luwe koyilege
keriyawekke pugu pigi panumeleyegi pelik meiya, Kali ni
kiling menalege yolubok perikka purik weik nigi marekpek
kani, meiya.
27 Pulaga pugu neyegi pelik kai, Negi panumele nigi panumele miza logo piyegi ngai wizeimo, kai. Logo wokpokko
nogo pi miza orowei panga i nogomakka piyegi ngaiweki
kambela.

28 Pilik kaiya logo weik Yisu watabi mizagi pilik piyeng
mabiyeng weik mamiza logo piyegi langai Anotogi Kapiya
Walektikku kaiya pura ngizi miziweki pi pelik kaiya, Ne kaigi
keli, kaiya.
29 Pulogo kai waing walek narik kaimi naraga wizilege
puwiligu kapuk wezarik narik kai waing walekpekke yungke
mela, logo tonugu ngo meibokki pangka puwiligu yengelei
isop mei mereke leleng nak weiya, wizigeya kapuk wezarik
purik isopmerekki lelembekke mela wizigeya Yisugi kiliraga
mana wazamiya.
30 Logo Yisu kai waing walektik na logo pelik kaiya, Ne weik
watabi mizagi piyeng mabiyeng miza kaiya, logo pulaga weik
kebira lawila logo kung pugubek weik pi wezami kang logo
weik pi ibeng.

31 Pulaga weik teni Yudawiligi ngai yemanewiligu Pailetyegi pugu amiwiliyegi yeiya logo Yisu keya yombanu yaka
Yisu kiling yengelei kalogomok piyauge nili ula wazaya
puwiligi ingeyeng liya wazaya logo puwili nguk namizi
ibeng sa wizigeya puwili ngezangai waliyiweki yeibene nguk
meiya. Puwili yombanuwili pilik kayima wok kalikebekkegi
purikki kiyebuk, purik wok kalikebek Sabatpek yawe mizi

onobektikki wiyeke keya Sabatpok, Sabat yemane Paso-
baragabek.
32 Logo amiwili kanda yombanu nakki ingeyau liya
wazami, nakki ingeyaurau mabilik keleya.
33 Kapura puwili kanda Yisuyegi pura pi weik ibeng
mamiza wizigeya inge puguyaurau liya mowiya ono.
34 Segeya ami nakko Yisu yelabege wizalikku yowa logo
nguk namizi iwi keya kaiyau wala.
35 Ne Yowan kapiya perik lende mizabokko piyeng keriya.
Logo nogo kozak kai pura wameikta purik nogo iwaka. Tegi
nogo kozak kai logo inirau ngizi kumuliweki.
36 Logo piyeng pilik lewagela purik Anotogi Kapiya Walek-
tikku lewagelagi kaiya mabilik lewagela. Logo pelik kaiya.

Puwiligurau koza pigi nak liyagi ono. *Ingi Sam 34:20*

37 Keya peliktarau lende miza,

Puwiligu wizalikku yowabok kalike puwiligu ngereke
keriyagi, miza. *Sakaraya 12:10*

38 Weik pilik miza wizigeya yombanu Yosep mei yereng
Arimatiya meiragabek logo Yisuyegi kiriweiwiliyaga nak
Pailetyegi kuna. Kapura pi Yuda ngai yemanewiliyegi kazi
kopong pi nawiligu iwakagi purikki kiyebuk legi pi liwik
kambela. Pi kanda Pailetyegi pugu Yisugi yasurik wawiyi-
weki Pailetgu pangka meiyagirikki nguk meiya logo Pailetgu
pangka meiya. Logo pi nguk namizi kanda Yisugi yasurik
wawiya.
39 Logo Nikotimas walaka Yisu ngoluk wikwekke wok
nakka kusaga piyegi kambela mabok Yosepyegi saweliweki
kuna. Logo pi kamba pekik andet paungki pangka marasing
neyau kiling ngelaming kelemiyarik logo kukngizi keliriktau
orowei wiriya.
40 Logo Yosep keya Nikotimas Yisugi yasurik weiya logo
yaka kamba kukngizi keli puriktau kubuli yongomo miza
logo kemenak sukumeng miza. Kazing pumok Yudawili
yombanu waliyiweki ibengwiligi korikyeng ngezangai sok
putiya wala nelegi mizimek.
41 Keya puwiligu Yisu ula pulumeng yengelei olip
ngeriyamekki ngezege logo pulogo king ururu yombanu
waliyiweki keremiza namek wizilege kapura ngoluk
yombanu naktau pulogo waliyi ono.
42 Wok melenazikpekke puwili watabi puwiligi wok yawe
mizi onobek wok Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek,
logo wokpek weik lewagelaweki mereke keya king uru-
rumektau mereke miza legi pulogo Yisugi yasurik wiya.

20

1 Weik Sondabekke ngoluk kabelaktik wilangka ono wizigeya Maliya Matalena panga king ururu Yisugi yasurik wiya pumokko kuna. Logo pi keriyiraige pura king yemane panga king ururu pumokki kandikke waliya wazamiyabek yomizora wezamela logo wizilege.

2 Pulaga pi nginda panga yerengke kando kuna. Pi Simong Pita keya ne Yowan Yisugu keli panubokyegi keriyiweki kuna. Logo pugu teyegi pelik yeiya, Nawiligu Yemizibekki yasurik weiya logo puwiligu talege wiya miza purik teni lusuwei, yeiya.

3 Togo te Pita panga yombu londagi pakeliweki kuna.

4 Logo te mabiyau nginda kuna logo pulaga ne weik Pita wezami were nginda kanda panga king ururumekke tabunda.

5 Logo ne lawila logo yeke king ururumekke yeke yungke pakeliraige pura kagorik Yisu sukumeng mizarik pizirik mamiza. Kapura ne yeke king ururumekki yungkerau kuna ono.

6 Pulaga Simong Pita kalike nginda wiriyabok weik tabunda, logo pi yeke king ururumekke yungke kiliya kuna. Logo kagorik Yisu sukumeng miza purik wizilege pugu pakela.

7 Keya kagorik wale kebige tiya puriktau ngezerik panga keke loliya wazamiya wizilege pugu pakela.

8 Logo ne were panga king ururumekke tabundabek kele kapura ne yeke yungke kalika kiliya kuna logo ne watabi piyengki pakelawekke ne Yisu ngereke wameik wik yolu purikki ngizi panu kumula.

9 Logo puwekkerik teni Anotogi Kapiya Walektikke Yisu ngereke ibendaga wik yangalektagi kaiya puragi ngoluk iwaka panu ono wiziga.

10 Pulaga te Simong Pita weik ngereke panga ige kando kuna.

11 Kapura Maliya Matalena king ururu Yisu wiya pumokki kandikki ngezege mabulogo luwe wizimowei ingkeiyageya wiziya. Logo pi ingkeiyageya wizimowei lawila logo yeke king ururumekke yungke pakela.

12 Logo angela neyau Yisugi yasurik wiya pulogo koyilege pugu pakela. Piyau wilangkayengke koyilege. Logo nak Yisugi kebira wiziya pulogo mogosa keya nak Yisugi ingeyau wiziya pulogo mogosi miza.

13 Logo piyaugu piyegi pelik nguk meiya, Yongokpanumele, ni nangaiyengki wiyeke ingkei, meiya. Logo pugu pelik yeiya,

Nawiligu Yemizi nogobekki yasurik weiya logo talege wiya miza purik ne lusuwei, yeiya.

14 Pilik kaiya logo Maliya towilik meiraige pura yombanu nak mabulogo luwe wizilege. Logo pok Yisu kapura Maliya yombanubek Yisu purik pi lusuwei.

15 Logo pugu pelik meiya, Yongokpanumele, ni nangaiyengki wiyeke ingkei? Ni takyegi weli, meiya. Logo pugu kumularik mabulogo olipyengke yawe mizibek sawiya logo pelik meiya, Tamizeige nugu pi nalege wiya mabura talege wiya miza purik neyegi kozak kai logo ne yasu pugurik weiweki, meiya.

16 Logo Yisugu pelik meiya, Maliya, meiya. Logo Maliya kowita logo Yisuyegi pelik meiya, Laboni. Ni mabok ma, meiya. Iburu ngago yeiktaga, Laboni, mei purik Kiriwagabek, mei yagenda logo pugu Kiriwagabek ni mabok ma, meiya.

17 Logo Yisugu pelik meiya, Ne kebangkeli wak purik ne ngoluk paka negi Mangobek yolu pulogo kang onorikki wiyeke mena. Kapura mak kele nogo waligeleya logo negi si keya sakkawili nobiyeng miza puwiliyegi pelik kozak yeimo, Ne negi Mangobek keya inigi Mangobek keya Anoto nogobek keya Anoto inugubekyegi kang yongo yeimo, meiya.

18 Pulaga Maliya Matalena Yisugu waligeleya puwiliyegi kuna logo puwiliyegi Yemizibek pugu pakela logo pugu ngago pura piyegi kozak meiya yeiya.

19 Weik Sonda mabokko ibeng kamekke, Yisugu waligeleyawili keya nawilirau menalege i namakka koya logo puwili Yuda ngai yemanewiliyegi kazi kopong nawiligu puwiligu kozak keli piyengki kerewiya nelegi kangyeng kozang waliya logo yeke ige koya. Logo nguk namizi Yisu puwiligi tepekke tabunda logo luweza wizimowei puwiliyegi pelik yeiya, Ya inuwagiyeng ngezege sara kiling koyi pani, yeiya.

20 Pi pilik kaiya logo pulaga mele puguzikke nili kungyeng puwiligu keriyibene waligeleyi keya mabilik yelabezuwaga wizang kundik waligeleyi miza. Logo pugu waligeleyawili Yemizibekyegi ngizi pakela logo wilik kagowing yemane miza.

21 Logo Yisugu mawinda pelik yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi pani. Negi Mangobokko ne pelege wezanela mabilik nogo ini yawe nogora miziweki wezayeli, yeiya.

22 Pi pilik kaiya logo puwiligi ngalege yaung pugubek wilik mana logo pelik yeiya, Weik mena Anotogi Kung Walekpek wei.

23 Tamizeige nakki kaileyeng inugu keremareke wezameli
purik kaile piyeng keremareke wezamela wizinda. Keya
tamizeige inugu kaile piyeng kebangkela yolu purik piyeng
keremareke wezamela ono wizinda, yeiya.

24 Keya Yisu pugu waligeleyawiliyegi tabundawekkerik
Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibek
wamenak puwiliyaga pulogo wiziya onobek.
25 Logo nawiligu piyegi, Tonugu Yemizibek pakela,
meiyawekkerik Tomasigu pelik yeiya, Wire ne
makngezegiyau pi pakeli keya nili kungyengki pakeli keya
nili kungyeng melegong nogoyengko kuming kelemi keya
wizang kundikke mele nogozik meli puwekke kele ne ngizi
kumulagi, yeiya.
26 Weik Sonda nara miza wizigeya puwili ngereke imakka
mabuwili koya logo Tomasirau wiziya. Logo ulogo miza ma-
bilik kangyeng ngai kozang waliyara koya logo nguk namizi
mabulogo puwiligi tepekke Yisu tabunda. Logo pugu pelik
yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi pani, yeiya.
27 Pulaga pugu Tomasiyegi pelik meiya, Melegong nugubek
mele nogozikke nili kundik kebangkelibene wiye logo mele
nogoyauge pakele keya mele nuguzik tungkula logo wizang
kung yelabezuwaga perik kebangkele, logo kangka neyau
kumuli nagani. Yeik ngizi panu kumule, meiya.
28 Logo Tomasigu pelik meiya, Yemizi nogobek keya Anoto
nogobek, meiya.
29 Pulaga Yisugu pelik meiya, Ni neyegi keriya kopong ni
weik ngizi kumuli kapura neyegi keriyagi ono kapura ngoluk
ngizi kumulagi puwili wilik kagowing yemane panu mizagi,
meiya.

30 Togo ne Yowangu watabi Yisugu miza peyeng weik lende
miza kapura piyengka tenigi wirege Yisugu watabi Anoto wa-
menakko keke mizi piyeng mizariktau kolokngagono kapura
kapiya perikke nogorau lende miza ono.
31 Kapura nogo pelik kai, Ni perik mei puwekkerik ini
pobiliktikki iwakagi purik Yisu wameik Kilisibek, pi An-
otogi Marekpek logo tamizeige ini purikki ngizi panu kumuli
puwekke purik mabura inirau Kilisigu wik wizagomagi yani
pura weiyagi, kai.

21

1 Weik pilik miza logo waleleige, Yisu ngezebokko ngeze-
bek teni pugu waligeleyawiliyegi kai kolamiya Kalili meibek,
logo yeik nararau Taibiriya meibekke pulogo waligeleya.

Pugu kazing nogo kozak kaiweki mizi pobilikmekke teniyegi
ngezebek walimiza.
2 Logo teni pulogo menalege koyawili Simong Pita keya
Tomasi keya Natanail keya ne, Yowan keya negi sibek keya
Yisugu waligeleya neyau. Natanail Kalili pulogo yereng
marek songono Kana meiragabek, keya Tomasi mandik ko-
lakpelekeyauyaga nak logo Titima meibek.
3 Simong Pitago tonuwayegi pelik kai, Ne ngereke watabisi
uliweki kang, kai. Logo tonuwago piyegi pelik meiya, Teni ni
kiling kangweki, meiya. Pulaga weik tonuwa kanda kaibekki
laluwekke wang nalei wizilege puleige ngalege mogosa logo
kuna. Teni kusa pok mabok watabisi ulageya koyima kele
kapura wokpokko kusagarau tonuwa watabisi nawili ula
ono.
4 Wangane panu Yisu panga kaibekki laluwekke luwezara
wiziya kapura tonuwa pi Yisu purik tonuwa lusuwei.
5 Logo pugu tonuwayegi ngalizi pelik yeiya, Mandikwili,
ini watabisi nawilirau ula ma yeik, kai legi tonuwago, A'a',
meiya.
6 Pulaga pugu tonuwayegi pelik kai, Inuwa kik kawekkik
panga ngaigezuwaga wezameli purik ini wameik watabisi
kolokngagono ulagi, kai. Pulaga tonuwa kik kawekkik panga
ngaigezuwaga wezamela logo watabisi kolokngagono ula.
Logo kik kawekkik tonuwago ulumiya kapura wilak panu
kopong tonuwago ulumiyagi langai ono.
7 Pilik miza logo ne Yisugu waligeleyiwiliyaga pugu keli
panubokko Pitayegi pelik meiya, Yemizi tonuwagibokko
ngago kai yagenda kani, meiya. Logo Simong Pita nogo
pilik kairikki kerewiyawekke melewangka pi yawe miziweki
pugusawiyarik wakiya logo panga kaibekke yungke kiliya
logo weik panga laluwekkeweki kang.
8 Keya teni pi kilingwili wezaya pulumeng waze panga
laluwekka koweige ono. Togo teni nawili yelakkelek wan-
gleige kalika wiriya, purik kik kawekkik watabisiwiligu kola
kopong.
9 Tonuwa kanda laluwekke pura ngereke watabi nayendau
tonuwago yolok ngela. Purik yezi pugu waliyazikke watabisi
nawili keya perek nayendau wizilege.
10 Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Watabisi yaka in-
uwago ula puwiliyaga nawili orowei koli, kai.
11 Logo Simong Pita panga wangleige ngalege kuna logo
kik kawekkik ulumowei panga kaingimbekke. Logo kik
kawekkikki yungke watabisi yemane koyawili sangkelarik
153. Kapura kik kawekkiktau petora ono.
12 Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Koli ngeragi wan-
ganewekkeyeng niweki mena, kai. Logo tonuwayaga naktau

kozang sa logo, Ni tak, meiya ono, purik pi Yemizi tonuwag-
ibek purik tonuwa iwaka kopong.
13 Logo Yisu kanda perekyeng weiya logo tonuwa yani keya
watabisiwilirau mabilik mizi miza.
14 Logo weik purago mizagewiyege kang neyauganara
weik Yisu ibendaga ngereke yangalekta purikka tonuwayegi
lewagela.

15 Tonuwa weik ngeragi ni kanda yeik si ngizige Yisugu
Simong Pitayegi pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek,
nugu neyegi kelira pewiligu neyegi keli puraga ngalege ma
talik, meiya. Legi pugu, Ei, Yemizibek, nogo niyegi keli
purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Liyeng
memeng kongwiliyegi ngaibokko liyeng memengwili ngeragi
yani pilik, yongkambanu neyegi ngizi kumuli negi puwili
ngago nogora yanimo, meiya.
16 Pulaga mawinda Yisugu pelik meiya, Simong, Yowangi
marekpek, ni neyegi keli ma talik, meiya. Logo Simong,
Ei, Yemizibek, nogo niyegi keli purik ni iwaka, meiya.
Logo Yisugu pelik meiya, Liyeng memengwiliyegi ngaibokko
liyeng memeng puguwiliyegi waberek ngai pilik ni neyegi
ngizi kumuli negi puwiliyegi waberek ngai wizeimo, meiya.
17 Pulaga kang nararau mawinda Yisugu piyegi pelik
meiya, Simong, Yowangi marekpek, ni neyegi keli ma talik,
meiya. Logo Pita weik Yisugu kang neyauganara pilik nguk
meirikki wiyeke pi yara ngangang miza logo pugu pelik
meiya, Yemizibek, ni watabi mabiyengki iwaka logo nogo
niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya,
Yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli, negi puwili, ngago
nogora yanimo.
18 Nogo niyegi kozak nei pura wameiktago. Ni yombu
nawekkewekkerik ni makngezego pikang ni makngezegibek
pangka tiyi keya nugu kangki keli pulogo ni kang miza.
Kapura ni yombusi puwekke purik mele nuguyau tungkulagi
logo niyegi ngai mizi nakko mele nuguyau tariya logo nugu-
rau kunagi keli ono pulogo ni niza orowei kunagi, meiya.
19 Yisugu pilik kaiya purik Pitagi kazing kalike
ibengkimekki kaiya, kapura Pitayegi kelemiya purago
Anotogi yeikta yongolok meiyagi. Pulaga Yisugu pelik meiya,
Neyegi kiriwei mize, meiya.

20 Pulaga tonuwa kunimowei Pita yolik meiya logo ne
Yisugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubek lewarikki
keriya. Keya teni mabuwili ngeragi nawekke Yisugi ngezege
mogosa logo piyegi, Yemizibek takko ni nawiliyegi niza
yanagi, meiyabok ne.

21 Pita neyegi keriyawekke pi Yisuyegi nguk meiya, Yemizibek, pekyegirik talikki? Pi kang tamekke ibengki, meiya.
22 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nogo kelirik pi ngoluk wik mabilik wizigeya ne yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono. Ni yeik neyegi kiriwei mizagi purikki kangkabek wara wizei, meiya.
23 Logo piliktikki wiyeke weik ngago ne ibengki ono mena miza pura yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiligi tepekke wei miza. Kapura Yisugurau Pitayegi ne ibengki ono meiya ono segeya pugu pobilikta kele meiya, Tamizeige nogo kelirik pi ngoluk wik mabilik wizigeya ne yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono, meiya.
24 Yaka Pitago ibengki ono mizabok ne Yowanyegi. Logo nogo wire nogoyaugu keriyi keya kerangang nogoyaugu kerewiyi miza piyeng ne lende miza. Keya ngago nogo kozak kai piyeng mabiyeng wameikyeng purik ini iwaka.
25 Yisugu watabi kolokngagono nayendau miza. Kapura tamizeige pugu miza piyeng mabiyeng lende miza kesak kumula nogoragarik kapiya watabi pugu miza piyengki lende mizayengko ngabelakpek mabok ulakki logo tek yeik nariktau wizi kak ono.
Togo ne Yowangu ngago wazono Yisuyegi langai lende mizara mabura.

Yawe Aposolowiligu Mizayeng

Yombu Yisugu Ngago Wazonora Oroweiweki Wezayelawili Aposolowili Mei Puwiligu Yawe Mizayeng

1-2 Ei Tiyopila, ne Lukago kapiya perik niyegi lende mizi yagenda. Nogo kapiya wererikke lende mizarik Yisugu yawe mizayeng keya waligeleyayeng mabiyeng, pi solo panu yawe pugura uluwakiya puwekka kang kang kai kanda Anotogo Yisu paka ngalege miza orowei kiliya lawekke miza pilik piyeng mabiyeng, nogo lende miza. Pi paka ngalege kangkine were pi yombu ngago pugura orowei miziweki iza logo aposolowili yeiya puwiliyegi Anotogi Kung Walekpokki kozandago mizagewiyege yawe mizagi piyengki ngago kiriwei mizagiyeng kozak yeiya.

3 Pi ngangang wagela logo ibeng sa logo ngereke wik yangalek meiya logo wok yombu neyauyengke yungke pugu yaka puwili piyegi kang kolokngagono keya kazing kolokngagono nara nalik mizayengke keriyibene keleya logo piyengko mizagewiyege puwili pi ngereke wik yolu purik wameik ngizi iwaka. Puwiligu pi pakela logo pugu puwiliyegi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai puwili kiling ngagozakka miza.

4 Wok nakke ngoluk pi puwili kiling wiziyawekke pugu puwiliyegi ngago miziweki nara kozang pelik yeiya, Yirusalem yerenda wizami nagani. Ini were negi Mangobekki Kung Walek pugu inuwayegi yeik yanagi kaiyabok weiweki yuke koyizo, pura ulogo nogo inuwayegi kozak yeiya pura.

5 Purik Yowangu ini kai yeikpokko kaimela kapura wok nayeng miza logo pulaga purik Anotogo yenge inigi yungke Kung Walek pugubokko kola wizeibene keleyagi, yeiya.

6 Waleleige wok nakke yombu yaka aposolo puwili Yisu kiling paka lewak Olip meibekke wawere ulawekke puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yemizibek, nugu mabek perage Romwiligu teniyegi ngai pura yeik sa wazamiya logo ngereke teni Isileiliwiligu ngabelak nayengki ngaiweki keleyagi ma yeik?

7 Yisugu pelik yeiya to mela, Piyeng watabi inuguyeng ono, piyeng watabi negi Mangobekkiyeng. Pi kozang ngezebekkirago tengyeng keya mizagiyeng sawiyi penangai. Inuwa teng yaka piyeng mizagiyeng iwakagirikki mizagi onowiligu

8 kapura inuwa perikki iwakaweki, teng Anotogi
Kung Walekpokko yenge inigi yungke kiliyawekke
puraga inuwayegi Anotogo kozandago kolagi logo inuwa
ngago neyegi langaira kozak kisiwili mizagi. Inuwago
yongkambanuwiliyegi kozak yeiyagirik inuwa panga
Yirusalem yerengke pelege kunizo keya panga ngabelak
Yudaya meibekke yereng mabiyengkerau kunizo keya panga
ngabelak Sameriya meibekke yereng mabiyengkerau kunizo
keya koweige ngabelakpekki wale mabiyengkerau kunizo
logo yongkambanuwiliyegi neyegi langai kozak yeiweki
mizizo.
9 Yisugu pilik yeiya logo puwili piyegi pakela koyigeya An-
otogo pi paka ngalege miza orowei kang logo weik kozainum-
bekke kiliya logo puwiligu pi mawinda pakela ono.

10 Togo puwili ngoluk pi kandikki paka ngilumbekke
ngai yuke panu pakela tagogei pura yombu melewangka
wilangkayeng wakiya neyau nguk namizi tabunda logo
puwiliyegi saweliwei luweza koyilege.
11 Piyaugu pelik yeiya, Yombu ngabelak Kalili meibekkaw-
ili, ini luweza koyimowei paka ngilumbekke kozang panu
pakela yolura nangki? Yisu Anotogo iniyaga yaka paka
ngalege miza orowei kang pok kazing yaka inugu paka
ngalege kangwekke pakela mabilikmekke ngereke yogibek
kani, yeiya logo piyau nguk namizi tamek neing miza.

12 Togo pulaga yombu yaka aposolo puwili paka lewak Olip
meibekka yerageya logo panga Yirusalem yerengke kando-
bela. Yirusalem yerengka paka Olip lewakpekki koweigerik
mail wale narik.
13 Puwili panga Yirusalem yerendage kanda i puwili
yolumakki yeke ngalege ige kiliya la. Puwiligi yeikyeng
peyeng Pita keya Yowan, keya Jems keya Enduru, keya Pilip
keya Tomasi, keya Patolomiyu keya Matiyu, keya Jems nak
Alapiyagi marekpek, keya Saimon yombu Selete Yudawili
Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe miziwiliyaga
nak logo puwiligu pi Saimon Seletebek meibek, keya Yuras,
Jems nakki marekpek.
14 Puwili kangka wamenak koyimowei yeke ige waberek
miziweki mabuwili menalege wawere uli mizi, Yisugi panu-
mele Maliya keya yongok nawili keya Yisugi sakwili puwili
kilindau pulogo waberek mizi mizi.
15 Wok waberek mizageya koyima piyengka nakke pulogo
yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli menalege wawere uli-
wili mabuwili 120 pilik koyawekke Pita luweza logo pelik
yeiya,

16 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, koka walaka Anotogi Kung Walekpokko Tawitiyegi ngago Yurasyegi langaira mana logo Tawitigu ngago pura Anotogi Kapiya Walektikke lende miza. Logo ngago pura pobilik lende miza, Yuras pok Yisu yombanu pi ulagiwiliyegi miza yanagibek, miza. Pura ngizi miziweki sawiya logo weik ngizi miza.

17 Yuras koka teni kiling yongomo mizageya wiziyabek. Pi Yisugu miza logo pirau teni kiling yawe pera manabek, mena yeiya.

18 Togo Yurasyegirik ulogo pugu kaile miza puragi wiyeke pi king weiya logo king piyengki ngane ngabelak narik weiya. Kapura ngabelak purikke pi kawiye wala logo korik puguwek potora logo ya keya puguyeng kubula wala.

19 Togo yongkambanu paka Yirusalem yoluwili mabuwili puragi kerewiya logo puwiligu ngago yeik ngezewiligirage ngabelaktikki yeikta Akeletama meiya, purik pelik, ngabelak iwi kubula walarik kai yagenda.

20 Pitago mawinda pelik yeiya, Togo pilik miza pura Kapiya Walek Ingi Samyengkirikke pobilik kaiya puragi kiriwei,

I pugumak yeik ngiza yoluweki, I pumakke naktau yolu nagani. *Ingi Sam 69:25*

Keya ngago perarau Kapiya Walek Ingi Samyengkirikke yungke pelik lende miza,

Nakko ngereke yawe pugura weiweki, kai. *Ingi Sam 109:8*

21 Piliktikki wiyeke legi yombanu nak teniyegi saweliweki logo pi teni kiling yawe mizageya wizimowei Yisu ibendaga ngereke yangalekta wik yolu purik kozak kaiweki.

22 Yombubok teng mabiyeng teni Yisu kiling yongomo mizageya koyawekke wei kaiyageya wiziya nakweki, paka koka Yowangu yongkambanuwili kaimelawekkerikka pongo Yisu yawe pugura mizi kanda wok Anotogo pi paka ngalege miza orowei kunabokko, yeiya.

23 Pitago pilik yeiya logo puwiligu yombu neyau sawiya. Nak Yosep yeik nara Pasaba keya yeik nara Yasita meibek, keya nakkara Matiyas.

24-25 Puwiligu yeikyau weiya logo Anotoyegi pelik waberek miza, O Yemizibek Anoto, ni wilek kang yombanu mabuwiligiyeng iwaka legi piyauyaga nak nugu Yurasgi yawe aposolo pugu wizamiya logo yereng pugu kangki puragi kambelabokki yawera miziweki kelibek teniyegi waligeleye.

26 Pulaga puwiligu yeik nara weiya logo yeik puwiligu were weiyara Matiyasgira. Togo pi yombu aposolo meleyau keya pongo ingenazikka nak puwiliyegi sawela.

2

1 Wok Yudawiligi ngeragi miza nibek Pendekosobek meibok pakelagibek weik lewa. Wok Pendekosobek meibok teng ngeragi wit keya pandi wilek were kuk piyeng menalege wawiyibek logo Yudawiligu Anotoyegi wazono mei logo ngeragi miza nibek. Wokpokko Yisuyegi kiriweiwili kangka wamenak koyimowei i wamenamakke mabuwili menalege wawere ula.

2 Puwili tagogei nguk namizi panu ngai ngago kebarek unatuba kozang uli nak kelik nak paka ngilumbekka kanda i puwiligu mogosamakke wilak.

3 Puwiligu ngai ngago pumokki kerewiya logo puwili lepe yezi wilekyeng kelik logo longokyeng kelikyeng welelirikki pakela logo lepe piyeng sanga miza logo puwili mabuwiligi nakki ngalege nak kuming keleya.

4 Lepe piyeng mabuwiliyegi kuming keleya mabuwekke Anotogi Kung Walekpek ngezebokko ngezebek puwili mabuwili nak nakki yungke kiliya logo puwiliyegi kola logo puwili nak nak ngago yeik nara weik kisi, purik Anotogi Kung Walekpokko puwili nak ngago yeik ngabelak nakkara kaibene keleya.

5 Pulogo Yirusalem yerengke Yuda nawili Anotoyegi kiriwei panu yoluwili ngabelak mabiyengke yereng puwiligiyeng nak nalemeng wiya logo Yirusalem yerengke kayima logo pulogo yoluwili.

6 Puwiligu ngai ngago pumok kerewiyawekke yongkambanu kolokngagono Yuda puwili wawere ula. Puwili mabuwili nak nak ngago yeik puwiligiyengki Yisuyegi kiriweiwiligu kisirikki kerewiya kopong puwili lelengkirara koya.

7 Puwili lelengkira logo kumula melageya koyimowei pelik kisa, Yombanu ngago pilik kisi puwili ngabelak Kalili meibekkawili

8 kapura talik miza logo puwiligu teni mabuwiligi ngago yeikyengki kisi?

9 Teni pewili ngabelak nayengkawili. Teni nawili ngabelak Patiya meibekkawili, keya nawili ngabelak Miriya meibekkawili, keya nawili ngabelak Ilam meibekkawili, keya nawili ngabelak Mesopotemiya meibekke yoluwili, keya nawili ngabelak pelege Yudaya meibekke yereng nayengkawili, keya nawili ngabelak Kaparosiya meibekkawili, keya nawili ngabelak Pondasi meibekkawili keya nawili ngabelak Asiya meibekkawili.

10 Keya nawilirau ngabelak Pagiya meibekkawili, keya nawilirau ngabelak Pambiliya meibekkawili, keya nawilirau ngabelak Isip meibekkawili, keya nawilirau ngabelak wale

Libiya mei yereng Sairini meiragi merekegawili, keya teni nawili yereng Rom meiragawili.
11 Keya teni nawilirau ilibu Kiriti meileigawili, keya nawilirau ngabelak Arebiya meibekkawili. Teni nawili Yudawili keya nawilirau Yuda onowili kapura weik Yudawiliyegi sawelawili. Ei, teni mabuwili nak nak ngago yeik naraga kisiwili kapura teni mabuwili ngago yeik teni makngezegiyengke Yisuyegi kiriweiwiligu Anotogo watabi kozang piyeng miziragi kisirikki kerewiyi, kisi.
12 Puwili lelengkiri keya wiyalowei legi nakko nakyegi pelik nguk mei yongomo mizi, Pera talik mizi yagenda?
13 Kapura yombanu nawiligu songomeiya melageya koyimowei yang wazewaze pelik yeiya, Yombanu pewili kai waing na logo lelewe mizi, yeiya.

14 Togo Pita ngago pura kerewiya logo pi Yisugi aposolo meleyau keya nazikka nakwili kiling luweza logo yongkambanu mabuwiliyegi ngagora weik pelik ngalizi yeiya, Kerewiyi, Ini teni kiling Yudawili keya ini pelege Yirusalem yerengke yolu puwili mabuwili ngago nogo yeiweki mizi peragi kumulizo.
15 Inugu kumularik yombanu pewili kai waing na logo lelewe mizi miza kapura yokmek ngoluk wangane keya yokmek paka luwegewekkerik yombanu kai na logo lelewe mizi mizi ono.
16 Purik segeya pilik mizi peyeng yombanu yeikta Jowel mei Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaiyabokko Anotogi Kapiya Walektikke lende miza peyeng, purik Jowel pelik lende miza,

17 Anotogo pelik kaiya, Wok ngabelakpek weik yeikkirik mereke puwekke nogo were mizagiyeng pelikyeng, Nogo negi Kung Walekpek wezamela logo pugu yongkambanuwiligi wilek kangyengki kiliya logo puwiliyegi ngaigi. Keya inigi marekwili keya inigi yangowiligurau neyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisiweki mizagi keya yombu nawekkewiligu inigi tepekke wire puwiligiyengko wangakyeng kelikyengke ngago neyagaragi pakelagi, keya yombusiwilirau inigi tepekke neyaga ngagora wangakyengke weiyagi.
18 Ei, wok piyengke negi Kung Walekpokko yombanu neyegi yawe miziwili yombu keya yongokwilirau puwiligi wilek kangyengki kiliyagi logo puwili neyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisagi.
19 Nogo paka ngilumbekke wirangai nayeng mizagi keya pongo ngabelakpekkerau nogo keke miziyeng mizagi logo

iwibek keya yezizik keya yezi yolak unatubabek wiziyagi kani.
20 Keya yokmek kusa sagi kani, keya ngombek wago iwibek kelikki kani, peyeng pilik miza logo wok yemanebek keya ngaiwaktikku kolabek keya Yemizibokko ngagozak keleyagibek lewagelagi. Yemizibekki kozandago mizagewiyege yongkambanuwili wok yakabekki kazi mizagi.
21 Kapura namele keya nak Yemizibekyegi pi yaliya wazamiweki mei mologabok Yemizibokko yaliya wazamiyagi. *Jowel 2:28-32*
Anotogo pilik kaiya logo Jowelgu pilik lende miza logo Pitago yongkambanuwiliyegi pilik yeiya.
22 Pulaga Pitago puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Ini Isileiliwili ngago nogoragi kerewiyi. Nogo Yisu yombu yereng pongo Nasaretegabekyegi langai kozak kaiweki mizi. Yisu pelege inigi tepekke wiziya, keya mele puguzikke Anotogo yawe kozangyeng miza keya watabi Anotogo keke mizi unatuba kolokngagonoyeng miza keya wirangai nayeng miza logo purikki wiyeke Anotogo pi wezamela purik ini iwaka.
23 Anoto keli pugurago ulogo were Yisu iniyegi yanagirikki sawiya. Keya inugu pi ula purik yombanu kaile miziwiligu pi yengeleileige ngalege nili uli pani kelemiya purikku. Ini pilik mizagi purik Anotogo koka solowekka iwaka.
24 Inugu pi ula logo pi ibeng kapura Anotogo pi ibendaga yangalekta wik wazamiya. Anotogo pi ibendagi ngangandaga wila wazamiya, purik ibendago pi ngoluk wigirara wazamiyagi langai ono legi.
25 Pilik miza pura Tawitigu piyegi langai Kapiya Walektikke pobilik kaiya puragi kiriwei,
Wok mabiyeng nogo ni Anoto Yemizi nogobek negi wirege wizilege keriyi. Ni ne kiling yolu purik nogo iwaka. Ni ne kiling yolu purikku mizagewiyege wilek kang nogobek kuneng mizi ono.
26 Ni ne kiling yolu purikku mizagewiyege wilek kang nogobek wilikwiliktago kola logo nogo wilikwilikta kiling kozak kai. Keya ne ibengkibek logo nawiligu yasu nogorik waliyagi kele kapura ne ngereke yangalek meiyagi purik ne iwaka, legi ne wilekpek keya yuke yolu.
27 Purik nugu wilek kang nogobek yereng ibengwiligu kandage wizibene kelemiyagi ono, keya pobiliktiktau, purik nugu ne yombu kaile nayendau onobokki yasurik ngabelakpekke sok si pani kelemiyagi ono.
28 Nugu neyegi kazing wik wizagomagi lemengke kangkimek waligeleniya logo ne ni kiling yolu purago nugu ne wilik miziweki keleniyagi. *Ingi Sam 16:8-11*

29 O nogowili, ne iniyegi Tawiti tenigi yelibu kokabekyegi
langai kimeike kozak yeiweki mizi. Pi ibeng sa logo waliya
wazamiya. Keya mabek yokopekke kawik pugurik mosing
tonugurage yolu, legi Tawiti pi ngezebekyegi kozak kaiya ono
purik teni iwaka.
30 Kapura pi Anotoyaga ngago weiyayeng kozak kaiyabek
legi pi Anotogo piyegi kozak meiya pura pi iwaka, Anotogo
piyegi ngago kozang kelemiya logo ngelagi ono nara pe-
lik sawiya, Anotogo Tawitigi marekngangwiliyaga nak ngai
keremiza wazamiyagi logo Tawitigu ngai wiziya pilik ngai-
weki kelemiyagi.

31 Tawiti Anotogo kalike mizagiyengke iwaka wizigeya pi
Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanu yaliya
wazayagi pura miziweki sawiyabek ibendaga yangalek
meiya logo wik wazamiyagiragi pelik kozak kai, Anotogo pi
wilek kang pugubek yereng ibengwiligu kandage wizibene
kelemi ma pigi yasurik sok si pani kelemiyagi ono kaiya.

32 Anotogo Yisu meibok ibendaga yangalekta wazamiya
logo teni mabuwili pilik puragi keriyawili.

33 Ei, Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya logo
paka ngalege Anotogi mele ngaigezikke tung mabiyengka
yemane panurikke mogosa wazamiya logo Anotogo Kung
Walek pugubek piyegi mana, purik Yisugi ngago sawiyarago
kozak kaiya mabilik. Togo weik Yisugu Kung Walekpek
wezamela logo yenge tenigi yungke yana. Pura inugu pakeli
keya kerewiyi pera.

34-35 Keya pobiliktiktau, purik Tawiti ngezebek paka
ngalege korikwek kiling kambela ono legi ngezebekyegi
langai kozak kai ono, segeya pi purik Yisuyegi langai kozak
kai purik pi pelik kaiya,

Anoto Yemizibokko Kilisi Yemizi nogobekyegi pelik meiya,
Nogo niyegi kiyebuk miziwili nigi kulengke nugu ngai-
weki wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga mogosi
koli, meiya, kaiya. *Ingi Sam 110:1*

36 Pilik legi Isileiliwili mabuwili, peragi iwakaweki, Yisu
inugu yengeleileige nili ulabok Anotogo pi Yemizibek keya
Kilisibek kelemiya kani, Pitago pilik yeiya.

37 Ngago piyengko puwili yowa kopong wilek kang
puwiligiyeng kuneng miza logo Pita keya aposolo
nawiliyegirau pelik nguk yeiya, Teni talik mizagi, yeiya.

38 Pilik yei legi Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Ini kaile
inuguyengki kuneng mizizo keya kaile inuguyengka kowiti
mizizo keya wilek kang inuguyeng Yisuyegi sawelizo. Pilik
miza logo purik Yisu Kilisigi yeiktage kaimela logo Anotogo

kaile inuguyeng tumula logo keremareke wezamelagi. Togo
Anotogo iniyegi Kung Walekpek yeik yanagi.
39 Purik koka were Anotogo iniyegi Kung Walekpek yanagi
sawiya keya inigi yango keya mareknganwiliyegirau
yanagi sawiya keya yombanu ngabelak koweigeyengke
yolu puwiliyegirau yanagi sawiya. Ei, yongkambanu Yemizi
Anoto tonugubokko ngago yeiya logo piyegi lewa puwili
mabuwiliyegi pugu Kung Walekpek yanagi kaiya, yeiya.
40 Pitago puwiliyegi pilik kozang yeiya keya ngago
kolokngagonoyeng wezamelageya wizimowei pelik yeiya,
Yongkambanu teng perage kaile mizi pewiligu Yisu ularikki
wiyeke Anotogo pewiliyegi ngangang yanagi, legi wilek kang
inuguyeng kowiti logo Anotogo inuwa ngangang yanagi
puraga inuwa ngezego inuwa ngeze yaliya wazayiweki.
41 Togo wokpokko yongkambanu kolokngagonowili ngago
puguragi ngizi kumula logo kaimela logo yongkambanu ul-
ogo were Yisuyegi ngizi kumula puwiliyegi wik sawelawili
sangkelarik tausen neyauganakki mereke.

42 Pilik miza logo wok mabiyeng puwili pulogo koyimowei
aposolowiligi ngago Yisuyegi langai waligeleyiragi kerewiyi
keya Yisugu mizayengki kozak keli yongomo mizi keya
Yisuyegi kumuliweki menalege ngeragi na keya pasa na keya
waberek miza logo purikki wilek kang puwiligiyeng tiya
mana.
43 Anotogi kozandago mizagewiyege aposolowili watabi
wirangaiyeng keya Anotogo keke miziyeng miziweki keleya
logo yongkambanuwili mabuwili Anotoyegi kazi miza logo
yeik pugura yongolok meiyagirago kola.
44 Yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwili mabuwili menalege
sawelara kangka wamenak koyimowei watabi puwiligiyeng
sanga miza yongomo mizi.
45 Kang nayeng puwiligu ngabelak puwiligiyeng keya
watabi puwiligiyeng yombanuwiligu weibene yani logo
king piyengka weiyayeng menalege wiya logo nawili yeik
puwekke purik puwiligu puwiliyegi kingyeng sanga miza-
gela yani mizi.
46 Wokyeng mabiyeng puwili mabuwili Anotogi i walek
yemanemakke ingimei miziweki wawere ulageya mizi. Keya
puwili i puwiligiyengke menalege Yisuyegi kumuliweki pasa
ni logo wilek kang puwiligiyeng wilikwilikmokko kola keya
kangka puwiligiyeng Yisuyegi menalege wiya koyimowei
ngeragi ni miziwili.
47 Togo puwili Anotogi yeikta yongolok meiya logo nazuwa-
gawiligu yombanu Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi langai
puwili wazonowili mena kela. Togo wok mabiyeng Yisu

Yemizibokko yombanu yaliya wazaya puwili yombanu ulogo were Yisuyegi ngizi kumuli puwili kiling saweli mizi.

3

1 Wok nakke Pita keya Yowan yokmek panga luwege Yudawiligi teng waberek miziragawekke panga Anotogi i walek yemanemakke waberek miziweki kambela.

2 Puwili i walekmakki kang Yombiyangai Panurik meirikke kanda pulogo pura yombanu nak panugu wazamiyawekke ingeyau kaile wizigeya yeik yolubek mogosa wizilege. Togo wok mabiyeng nawiligu pi lalektikke wagelawei kanda kang purikke mogosa wezami mizi logo pugu yongkambanu i walekmakke waberek miziweki lewawiliyegi kingyengki nguk yeibene.

3 Pita keya Yowan yeke ige liweki mizi ngizige pugu piyauyegi pakela logo pugu piyauyegi kingyengki nguk yeiya.

4 Piyaugu piyegi ngai yuke panu koyimowei Pitago pelik meiya, Teyegi pakele, meiya.

5 Tegi pi king nayeng weiyagi nobiyeng piyauyegi pakela.

6 Kapura Pitago piyegi pelik meiya, Ne king nayendau ono kapura Anotogi kozang ne kiling puraga nogo ni nanagi. Yisu Kilisibek pongo Nasaretegabekki yeiktage nogo ni luwe luwe kuniweki nei mena kune, meiya.

7 Togo Pitago yombubekki mele ngaigezikka kebangkela logo yangalekta wazamiya logo mabuwekke yombanubekki ingeyau keya ingegereyau weik kozang.

8 Piliktikku pi perakta waliyi keya inge puguyaugu luweza logo weik yongo keya to mizi.

Pulaga pi Pita keya Yowan kiling Anotogi i walek yemanemakke yeke ige kang kunimowei perakta waligeya Anotogi yeikta yongolok mei.

9 Yongkambanuwili mabuwili pugu kang kunimowei Anotogi yeikta yongolok meirikke pakela.

10 Logo pi yenge i walek yemanemakki kang Yombiyangai Panurik meirikke kingyengke nguk kaiyageyabok mamizawekke puwili mabuwiligu piyegi miza puragi lelengkira logo kumula mela.

11 Anotogi i walek yemanemakki kandikke mereke pulogo paranda Solomongi Parandara meira wiziya logo Pita keya Yowan pulogo luweza koyilege. Yombanu inge kaileyau yombiyangai wazamiyabek wilikwilik yemane miza kopong pugu Pita keya Yowan kebangkela wizigeya yongkambanu mabuwili puwiliyegi parandarage nginda kang. Puwiligu piyegi pakela logo leleng yemane kira.

12 Pita puwiligu lelengkiririkki pakelawekke pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini yongkambanu Isileiliwili, nangki wiyeke ini peragi lelengkiri? Keya nangki wiyeke ini teyegi ngai yuke panu mizi? Inugu kumularik kozang togorago ma te makngezeyaugi kazing pangkamokko mizagewiyege togo yombanu pobok yombiyangai wazamiya logo pi luwe luwe wei yongomo mizi, ma talik? A'a', pilik kumuli nagani.

13 Purik Anoto tenigi yelibu kokawili Abalam keya Isak keya Yakopgibokko keke mizi perago Yisu piyegi yawe mizibekki yeikta yongolok meiya. Yisu pi inugu kebangkela logo ngabelakpekki ngai pi ulagiwiliyegi miza yana logo Pailetgi wirege kezanga manabek. Pailetgu pi wila wazamiweki miza kele kapura ini ngoluk mabilik piyegi kezanga mana koya.

14 Yisu pi kaileyendau onobek keya pi pangka panubek kapura inugu piyegi kezanga mana logo

15 Pailetyegi yombu yombanu ulabok wila wazamiyagirikki nguk meiya. Tegi inugu wik yolugiragi mangobek ula logo pi ibeng kapura Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya logo wameik peragi teni pakela logo iniyegi kozak yeiwili.

16 Yisugu ngezebekki kozandago yombu pobokki inge kaileyau yombiyangai wazamiya. Te Yowan Yisugu pi yombiyangai wazamiyagi purik pangka purikki ngizi panu kumuli purikku yombu inugu pakeli keya iwaka pobokki ingeyau kozang sa. Ei, Yisugi kozandagi ngizi kumulirikku ini mabuwiligi wirege yombanubek yombiyangai wazamiya.

17 Ei, nogowili, wameik ini lusuwei keya inigi yemanewilirau lusuwei kopong inugu Yisuyegi kaile piyeng miza purik nogo iwaka.

18 Kapura koka walaka Anotogo yombanu Poropekwili meiwiliyegi ngagora yana logo puwiligu pelik kozak kisa, Kilisi nogobek yawe nogora miziweki sawiyabek ngangang wagelagi, kisa. Togo kazing inugu mizayengko ngago pobilik kisa puragi kiriwei miza keya mabilikmekke Anotogo weik ngizi lewagela wazamiya.

19 Tegi Anotogo kaile inuguyeng tumulibene ini kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile inuguyengka kowiti logo Anotoyegi sawelizo.

20 Ei, pilik miza logo Anoto Yemizi ngezebokko inigi kazing kumbekkimek kozang kelemiweki. Keya pugu Kilisibek Yisubok pugu solowekkerikka inigi sawiyabok ngereke yo wezamelibene Anotoyegi wilek kangyeng kowiti.

21 Koka walaka Anotogo yombanu poropek pangka puguwiliyegi ngago nara kozak kisiweki yana logo puwiligu pelik kisa, Kalike kang narage nogo watabi mabiyeng wik

keremizagi kisa. Perik Yisu paka ngalege wizinda, kapura ngago pura ngizi mizagira lewagelagi puwekke Yisu weik yogi.

22 Purik koka walaka Mose poropekwiliyaga nakko Anotoyaga ngago kozak kaiyagi nara weiya logo pelik kaiya,

Anoto Yemizi inugubokko ini Yudawiliyegi ini makngezeyaga nak ngago pugura kozak kaiweki wezamelagi, ne ngago pugura kozak kaiweki wezanela mabilik. Pugu iniyegi kozak yei piyeng mabiyengki inuwa kerewiya logo kiriwei mizizo.

23 Namele keya nak poropek pokko kairagi kerewiya ono mologabok Anotogo yongkamban puguwiliyaga sanga miza logo neneng ngelagi, kaiya. *Utoronomi 18:15,18,19*

24 Yombanu Anotogo ngago pugura yana puwili Poropekwili meiwili keya poropek yeikta Samuwele meibek keya poropek kalike puwili mabuwilirau mabek pewekke mizagiyengki kozak kisa.

25 Ini puwiligi yango keya mareknngangwili kopong ngago sawiyayeng Anotogo poropekwili yana logo puwiligu kozak kisa piyeng inuguyeng, keya pigi ngago silok tiya pura inigi yelibungang kokawili kiling keremiza logo pura iniyegirau wizinda. Koka walaka Anotogo inigi yelibungang kokawiliyaga nak Abalamyegi pelik meiya, Nigi mareknngangwiliyaga nak nogo wazamiyagi logo pugu yongkambanu ngabelakpekki wale mabiyengkewili mabuwiliyegi wazono mizagi, meiya.

26 Tegi Anotogo piyegi yawe mizibek Yisu wazamiya logo were iniyegi wazono miziweki wezamela. Pugu ini mabuwili kaile inuguyengka kowitiweki keleya purikku iniyegi wazono miza.

4

1 Pita keya Yowan ngoluk yongkambanuwiliyegi ngago kozak yeiyageya tagogei yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwili kiling wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaibek keya yombanu Sadusi yombanu ibengwili ngereke yangalektagi ono kisi nawilirau piyauyegi wiriya.

2 Yisugi aposolo piyaugu kozak yei piyengki puwili sisik miza, purik piyaugu yongkambanuwiliyegi Yisu ibendaga yangalekta wik purikku mizagewiyege ibeng sawili mabuwilirau ibendaga yangalek meiyagi pura waligeleyi mizi legi yemanewili sisik miza.

3 Togo puwiligu Pita keya Yowan kebangkela logo weik kusaweki mereke legi wigirimakke wazaya wanganewekke ngagozak mizagine.

4 Kapura yombanu kolokngagono Pitagi ngago puragi
kerewiyawili ngizi kumula. Togo puwili yombu ulogo were
Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi sawela. Yongkambanu
Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili sangkelarik tausen
melenazikki mereke.

5 Puwili iwek kola logo wanganebekke Yudawiligi ngai-
wili keya yemanewili keya loyengki waligeleyiwili Yirusalem
yerengke ngagozakyengke kerewiyiweki wawere ula.
6 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panuyau Anasa keya Kayapasi meiyau keya Anasagi ingem-
buwiliyaga neyau Yowan keya Alesenda meiyau keya nawili-
rau miza logo puwili mabuwili menalege wawere ula.
7 Puwiligu aposoloyau puwiligi wirege luweza wazaya logo
nguk yeiya, Talik miza logo yaligu yawe pura pilik miza?
Yali takyaga kozanda weiya keya yeik takkarage yaligu yawe
pura miza?
8 Pilik nguk yeiya logo Anotogi Kung Walekpokko Pitagi
yungke wilak mereng miza wizigeya pugu Yudawiligi ngai-
wili keya yemanewiliyegi pelik yeiya to mela, O yemanewili,
9 togo yombu ingeyau kaile mizabekyegi yawe wazono
miza naragi wiyeke mabek inuwago te ngagozak keleyi. Keya
talik miza logo togo pi yombiyangai wazamiya miza purikki
inuwa iwakagi keli.
10 Pilik mena, nogo inuwa keya yongkambanu Isileili naw-
iliyegirau kozak yeiweki logo ini mabuwili iwaka sibene.
Yombanu pobok inigi wirege pelege Yisu Kilisibek pongo
Nasaretegabekki yeiktagi kozaleigu yombiyangai wazamiya
purikki ini iwaka sizo. Yisu inugu ulabok keya pi Anotogo
ibendaga yangalekta wazamiyabok.
11 Kapiya Walektikku pobilik kai purik pokyegi langai kai,

King ini imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela pura
ngereke king panu imak mamak kebangkela yolu pura
kani, kai. *Ingi Sam 118:22*

12 Anotogo teni Yisugi yeikta yana logo yeik puguragi koza-
leigu teni kaile tonuguyengka keya Anotogi ngagozak mizagi
puraga yaliya wazayagirik pangka. Ngabelak pobokke
yombanu yeikta kiling teni yaliya wazayagiweki pangka nak-
tau ono Yisu wamenak teni yaliya wazayagibek, yeiya.

13 Pulaga yombanu ngagozakyengki kerewiyiwili Pita keya
Yowangu kozang sara koyimowei ngago kisa purikki puwili
pakela logo kumula meli. Keya puwili piyau yombu yeikyau
keya kapiya miza onoyaurikki iwakawekke puwili lelengkira
logo puwiligu piyau ulogo Yisu kiling koyayau mamiza.

14 Kapura yombu ulogo yombiyangai wazamiyabek Pita
keya Yowan kiling pulogo luweza yolu legi puwiligu purikki
ngago nararau kisagi langai ono.
15 Tegi puwiligu piyauyegi yeke iga welagelaweki kozang
yeiya logo piyau welagela wezayela logo ngezewili ngago
pelik kozak kela yongomo miza,
16 Teni yombu piyauyegi talik keleyagi? Purik yawe
Anotogo keke kozang mizi nara piyaugu miza purik
wameik keya Yirusalem yerengke yongkambanu yolu puwili
mabuwili peragi iwaka legi tonugu pura liwik wiyagi ono.
17 Kapura piyaugu yongkambanu nawiliyegi ngagora ul-
ulu miza mela nelegi teni piyauyegi ngago kazi mizagiyeng
keya Yisugi yeik puragi ngagora yongkambanu namele keya
nakyegi kozak mei nagani, yeiweki kela.
18 Togo piyau ngereke yeke igeweki ngago yeiya logo
piyauyegi ngago miziweki nara pelik kozang yeiya, Yaligu
yongkambanuwiliyegi mawinda ngagora Yisugi yeiktaga
kozak yei ma waligeleyi nagani, yeiya.
19 Kapura Pita keya Yowangu pelik kanga yeiya to mela,
Ini ini makngezego pangka pangka mizi, tara Anotogi wirege
pangkara, inugu kisiragi kerewiya logo kiriweira ma An-
otogo kairagi kerewiya logo kiriweigira?
20 Te ngagoluk koyagi langai ono, te watabi Yisugu
mizayengki togo pakela keya ngago Yisugu kaiyengki togo
kerewiya mizayengki ngoluk kozak kisi yagenda, yeiya.
21-22 Pulaga yombu yemanewiligu mawinda piyau yelimbo
keleyageya koyimowei ngago kozang panu yeiya logo piyau
wila wazaya. Puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza ko-
pong, puwiligurau kazing piyau ngangang keleyagi namek
yolok ngela ono. Purik yombu ulogo ingeyau kailebok
kirisimasi yombu neyau pilik wiziya kapura mabek piyaugu
pi yombiyangai wazamiya logo yongkambanu mabuwiligu
Anotoyegi ngago wilikta meiya logo yeik pugura yongolok
meiya.

23 Togo Pita keya Yowan wila wazaya logo piyau nguk
namizi yombanu Yisuyegi ngizi kumuli nawiligu yolulege
ngezangai yo. Pulogo kanda piyaugu puwiliyegi Yudawiligi
yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili
miza logo mabuwiligu kisaragi kozak yeiya.
24 Puwili puragi kerewiyawekke puwili kangka wame-
nakpek kiling menalege Anotoyegi pelik waberek mizageya
koya, O Anoto Yemizibek, ni ngilumbek keya ngilumbekke
piyeng keya ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng keya
wizambek keya wizambekke piyeng mabiyeng keremizabek.

25 Nugu koka walaka nigi Kung Walekpokko tenigi yelibu
koka niyegi yawe mizabek Tawitigi kiliraga pelik kozak
kaiya,
Nangki wiyeke Yuda onowiligu Yemizibekyegi sisikka
meneng miza. Nangki wiyeke yongkambanu
Yudawiligu Anotoyegi yawe kaileyengki yeik ulak
kumuli miza.
26 Ngabelakpekki King Ngaiwiligu ngaiweki kangkere miza
keya yombu yemiziwilirau menalege wawere ula logo Anoto
Yemizibek keya Kilisibek pugu sawiyabekyegi ngai miziweki,
kaiya. *Ingi Sam 2:1,2*
27 Togo purik pilik ngizi miza, purik Elodo keya Pontiya Pailet
yombanu Yuda onowili kiling Isileili yongkambanuwilirau
yereng perage menalege wawere ula logo Yisu uliweki kela.
Yisuyegirik, pi kaileyendau ono keya niyegi yawe mizibok
keya pi Mesiyabek nugu yawe nugura miziweki sawiyabok.
28 Keya watabi puwiligu piyegi miziweki kela piyeng nugu
koka were kozang nugura keya keli nugurago puwiligu miza-
girikki sawiyayeng.
29 O Yemizibek, weik teniyegirik yemiziwiligu teni yelimbo
keleyageya koyimowei kozang panu kozak yeiya purik ni
iwaka legi nugu teni niyegi yawe miziwili kozang sara koy-
imowei ngago nugura kisi mizibene keleye.
30 Keya ni mele nuguzik tungkula logo kozang nugura
wezamele logo teni Yisu niyegi yawe mizi kaileyendau
onobekki yeiktaga mele tonuguyengko kemegemewiliyegi
walami puwekke purik, kemegemewili yombiyangai sagi
keya teni watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke mizi
nayendau mizi purik pangka mizagi, meiya.
31 Togo puwiligu Anotoyegi waberek mizageyara weik
yeik wizigeya i puwiligu wawere ula pumak urukang miza
logo Anotogi Kung Walekpokko weik puwiliyegi ngaiweki
wilak kiliya logo puwiligu kozang sara koyimowei yongkam-
banuwiliyegi Anotogi ngagora weik kozak yei.

32 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili
mabuwili weik kangka wamenak keya ya wamenara. Keya
puwili mabuwili nakkorau pigi watabi piyeng pi ngeze-
bekkiyeng pelik kaiya ono, watabi puwiligi piyeng puwili
mabuwiligiyeng kisa.
33 Keya yombu aposolowili kozang yemanera kiling
ngago puwiligu Yemizi Yisu yangalek meiyaragi pakelaragi
yongkambanuwiliyegi kozak yeiyageyara koya. Keya
Anotogo puwiliyegi wazono yemane panu puwiligu weiyagi
langai onoyeng yana.

34 Puwili pilik yolurikku puwiliyaga nak watabiyengki
yeik ono. Purik puwiliyaga ngabelakyeng kiling puwili ma
iyeng kiling puwiligu piyeng yombanu nawili yani keya king
piyengka weiya piyeng orowei kang
35 keya aposolowiliyegi yana. Togo aposolowiligu king
mabiyeng menalege wiya logo sanga miza logo yeikwiliyegi
yana.
36 Yombu Lebigi yeligagangmekka nak yolu logo Yosep
mei logo pi panga wizambekke ilibu Saipira meileige waza-
miyabek. Aposolowiligu pi Panabas mei, purik yeik Panabas
pura Kirik ngago yeiktage, yombu kozanda yanibek, kai
yagenda.
37 Pirau ngabelak pigi narik yana logo king purikka weiya
piyeng orowei kanda aposolowiliyegi yana.

5

1 Keya yombu nak Ananiya meiyabek keya pigi yon-
gokpumelegi yeikta Sapaira meiyamele. Piyaugu ngabelak
narik yana logo kingyeng weiya,
2 kapura pi keya yongok pugumelerau kingyeng sangamiza
wizigeya piyengka lewe narik ngezeyaugi wawiya keya lewe
narik Ananiyago oroweirik aposolowiliyegi yana logo pelik
yeiya, Ya, ngabelaktikka kingyeng mabiyeng weiya peyeng
mena, yeiya.
3 Pilik kai legi Pitago piyegi pelik meiya, Ananiya, ni
Sadangko wilek kang nugubekki ngai wizeibene kelemiya
logo kazing king ngabelaktikka weiya piyengka nayeng ni
makngezegi wawiya logo kazing pilik mizamokko Anotogi
Kung Walekpekyegi ngaigu kelemiyara nangki?
4 Were ngabelakpek yanaginerik ngabelakpek nugubek.
Keya ngabelakpek yana logo king ngabelakpekki ngane
weiya piyendau nuguyeng. Pilik tegi, ni yenge wilek kang
nugubekka pilik pura miziweki kumulara nangki? Ni pi-
lik miza purago yombanuwiliyegi ngaigu kaiya ono, ni An-
otoyegi ngaigu kaiya wizinda.
5-6 Ananiya ngago Pitago kai pura kerewiya mabuwekke
mabulogo weik ulu wala logo ibeng. Togo yombu
nawekkewiligu kanda yasurik sukumeng miza logo
wageliweirik waliya wazamiya. Pulaga ngago Ananiyayegi
yaka miza puragira ululu miza mela logo ngago puragi
kerewiyawili kulili yemane panu miza.
7 Pulaga Pita kiling yongkambanu nawili mabulogo
koya tek neyauganarik miza logo waleleige Ananiyagi
yongokpumele pulogo kanda kapura pi pulogo yaka miza
pura lusuwei.

8 Pitago piyegi pelik meiya, Sapaira, king orowei wiriya
peyeng king ngabelaktikka weiya piyeng mabiyeng ma ni
yali kerekpugu nayendau weiya, meiya logo Sapairago pe-
lik meiya to mela, Ei, king ngabelaktikka piyeng mabiyeng
piyeng, meiya.
9 Tegi Pitago piyegi pelik meiya, Nangki wiyeke ni yali
kerekpu kozak kela logo Anotogi Kung Walekpekyegi yang
kelemiya? Keriye, yombu nigi kerekpubek yaka waliyawili
weik kandikke yolu puwili kani, logo puwiligu nirau waliyi-
weki wageliweigi kani, meiya.
10 Mabuwekke yongokmele ulu wala logo ibeng. Yombu
nawekke puwili yeke ige kanda yongokmele ibendikki
pakela logo puwiligu yasurik wageliweirik pigi kerekpubekki
ngezege saweliwei waliya wazamiya.
11 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili
mabuwili kulili yemane panu miza. Keya yongkambanu
nalaga nalege yoluwili pilik miza piyengki kerewiyawili
mabuwilirau kulili yemane panu miza.

12 Yombu Yisugi aposolowiligu watabi Anotogo keke mizi
kolokngagonoyeng keya watabi wirangai kolokngagonoyeng
yongkambanuwiligi wirege miza. Keya aposolowili kiling
yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili An-
otogi i walek yemanemakke wale Solomongi Parandarage
meirikke wawere uli mizi.
13 Yongkambanu nazuwagawili yombanu Yisuyegi ngizi
kumuliwiliyegi kulili miza logo puwili kiling wawere uli-
weki wiriya ono kele kapura puwiligu aposolowiligi yeikyeng
ngalege wiya.
14 Kapura yongkambanu kolokngagono Yisu
Yemizibekyegi ngizi panu kumula logo ngizi kumuliwili
kiling sawela.
15 Aposolowili watabi Anotogo keke miziyeng mizagi
langairikki wiyeke yongkambanu Yirusalem yerengke
yoluwili yombanu kemegemewili yolumekyeng keya
lalekyengki ngalege yarek wazaya logo wageliwei wiriya
logo pongo kazingke wazaya. Purik puwiligu kumularik
Pita kunimowei kung pugumek puwiligi ngalege wali purik
mabura puwili yombiyangai wazayagi, miza.
16 Keya yongkambanu Yirusalem yerendagi yereng mereke
piyengka puwilirau yombanu kemegemewili keya kerewaw-
iligu ngai logo lelewe keleyi puwilirau iza orowei wiriya logo
aposolowiligu yongkambanu pilik puwili mabuwili ngereke
yombiyangai wazaya.

17 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai ye-

mane panubek keya piyegi sawelawili yongkambanuwili aposolowiliyegi kandikki pakelawekke puwili aposolowiligu miziyengki yagolok kopong sisikmokko kola. Puwili mabuwili yombu Sadusiwili meiwiliyagawili.
18 Puwiligu Yisugi aposolowiliyegi sisik miza logo aposolowili kebangkela logo mabuwili wigirimakka wigira wazaya.
19 Kapura kusarikke Anotogi angela nakko wigirimakki kandik tiya logo aposolowili were iza orowei kula logo puwiliyegi pelik yeiya,
20 Anotogi i walek yemanemakki yeke ige luwezi kuni logo yongkambanu pulogo wawere ulawili mabuwiliyegi kazing wik wizagomagiragimekki ngagora kozak yeizo, yeiya.
21 Togo wangkota pura Yisugi aposolowili angelabokko kaiyaragi kiriwei miza logo i walek yemanemakke yeke ige la logo weik ngagora kozak yeiyageya koya. Pilik mizageya keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya piyegi sawelawiligu yombanu Yudawiligi yemane ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi ngago yeiya logo Yudawiligi yemanewili mabuwili menalege wawere ula. Puwili ngago yemane kozak kelageya keya puwiligu wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwili yenge wigirimakke aposolowili iza oroweiweki wezayela.
22 Kapura wagelawili wigirimakke kandawekke puwiligurau Yisugi aposolowili yenge wigirimakke pulogo koyilege pakela ono, tegi kang yongorik yemanewiliyegi pelik kozak yeiya,
23 Teni wigirimakke kandawekkerik kandik kozang panu waliyarikki tonugu pakela, keya kandikki ngaiwili ngai koyilege, kapura teni kandik tiyawekkerik tonugurau nak yeke ige wizilege pakela ono, yeiya.
24 Logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaibek puragi kerewiyawekke puwili wilek ngelek kumuli, weik talik mizagi miza legi.
25 Pulaga yombu nak yeke ige kiliya kanda puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiyi, yombu inugu wigirimakke wazaya puwili Anotogi i walek yemanemakke luwe koyimowei yongkambanuwiliyegi ngago kozak yeiyageya panga pewili, yeiya.
26 Pilik kai legi Anotogi i walek yemanemakki kandikki ngaiwiligi ngaibek keya wagela puguwili aposolowili iza wari kuna. Puwili aposolowili kiling yorik wagelawiligu puwili yogomagik keleya ono, purik puwili yongkambanuwiliyegi kulili, yongkambanuwiligu kingyengko yela nelegi.

27 Puwiligu Yisugi aposolowili ige iza orowei la logo
yombanu ngagozakyengki kerewiyiwiligi wirege luwe
wazaya. Pilik miza logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngai yemane panubokko puwiliyegi pelik yeiya,
28 Tonugu ulogo ini ngalik yeiya logo yongkam-
banuwiliyegi mawinda ngagoyeng Yisugi yeik puraga kozak
yei ma waligeleyi nagani yeiya. Kapura ini ngago tonugu
miziweki kisa pura miza ono, ini ngoluk kozak yei logo ngago
inugura paka Yirusalem yerendaga kang wale piyengke
ululu miza mela. Keya nariktau inugu yombubokki ibeng
pura teniyegi tiya melagiweki mizi. Nangki wiyeke pilik
mizageya, yeiya.
29 Tegi Pita kiling aposolo nawiligurau pelik yeiya to mela,
Teni yombanuwiliyegi kiriwei mizi ono, teni Anotoyegi kiri-
wei mizi.
30 Inuwago Yisu yengeleileige nili ula logo pi ibeng kele
kapura Anoto tenigi yelibungang kokawiligibokko pi ngereke
yangalekta wazamiya.
31 Logo Anotogo pi yongolok meiya logo mele ngai
puguzikke tung yeik lewegera kilimbokko mogosirikke
mogosa wazamiya logo teni yaliya wazayi keya teniyegi
ngaiweki. Anotogo pi teniyegi sawela logo teni yaliya
wazayiweki kelemiya logo teni yongkambanu Isileiliwili
wilek kang tonuguyeng kaileyengka piyegi kowita logo pugu
kaile tonuguyeng tumulibene.
32 Logo teni keya Anotogi Kung Walekpokkorau watabi
piyeng pakela keya kolok ula keya nawiliyegi kozak yeiya.
Anotogi Kung Walekpek Anotogo yongkambanu ngago
pugura kiriwei mizi puwiliyegi yeik yanibek, yeiya.

33 Togo yombanu ngagozakyengki kerewiyi puwili
aposolowiligu kisiragi kerewiyawekke puwili sisik yemane
panu miza logo aposolowili yela logo ibeng wazayiweki
kozak kela.
34 Kapura yombanu Palisiwili meiwiliyaga nak yeikta
Kameliye meibek, Mosegi loyengki waligeleyibek, pi
yongkambanuwiligu pi yeik nara kilimbek mizibek luweza
logo puwiliyegi kozang yeiya, Aposolowili welagela songono
nangezi wezayeli, yeiya.
35 Togo aposolowili yenge yerengke welagela wezayela
logo pugu ngagozakyeng kerewiyiwiliyegi pelik yeiya, Isileili
yombanuwili, ini yombu pewiliyegi mizagi purik mabura
waberek panu kumula logo mizizo.
36 Purik ulogo kang narage yombanu Tiyura meiyabek
wiriyawekke pelik kaiya, Ne yombu yemizi inugubek,
kaiyageya wiziya logo yombanu kolokngagono 400

merekewili piyegi sawela. Kapura nawiligu pi ula logo pi ibeng wizigeya piyegi sawelawili luwa ula mela logo yawe pugura yeik sawiya.

37 Pera pilik miza logo kalike kapmanwiligu yeik tonuguyeng kapiyarikke lende miziwekke, yombu nak ngabelak Kalili meibekkabek yeikta Yuras meiyabek lewagela logo ngai kapmanbek wezamelagi nara imawiyaweki mizibene logo yombanu kolokngagono piyegi sawela. Kapura pirau ibeng sa logo piyegi sawelawili kazi luwa ula mela logo yawe pugurarau yeik sawiya.

38 Tegi weik nogo inuwayegi aposolowiligu miziyengki ngago pera yani. Yombu pewiliyegi watabi nayeng keleyi nagani, puwili ngezewili yeik koyi pani. Purik tamizeige puwiligu yombu yeikpekyegi sawela logo yawe pera yombanuwiliyaga lewara purik mabura yawe puwiligira yeik sawiyagi.

39 Kapura tamizeige Anotoyaga lewara purik, mabura inuwagorau puragi lewege mizagi ono. Tamizeige Anotoyaga lewa logo inuwa puwili kiling ngai keli purik inuwa Anoto kiling ngai kelageya koyilege kalike pakelagi kani, yeiya.

40 Togo yombanu ngagozak piyeng kerewiyiwili Kameliyegi ngagoragi kiriwei miza logo aposolowili ige wiriyibene ngago yeiya logo wagelawiliyegi aposolowili wizale yeli yeiya logo aposolowiliyegi ngago miziweki pera kozang pelik yeiya, Inuwago yongkambanuwiliyegi Yisugi yeiktage ngagora ngereke mazenda kozak yei nagani, yeiya logo welagela kang wezayela.

41 Togo Yisugi aposolo puwili yombanu ngagozak piyeng kerewiyiwili wezaya. Logo puwili wilikwilikmokko kola, purik Anotogo puwiliyegi pangka kumula, Yisugi yeiktagi wiyeke ngangang mizi keya kendektik wageli purikki.

42 Pulaga aposolowili ngago ngaiwiligu yeiyaragi kezanga mana logo wok mabiyeng yongkambanuwiliyegi Anotogi i walek yemanemak keya i puwiligiyengke ngago wazono Yisu Kilisibek Anotogo wezamelabek kai puragi kozak yei yongomo mizi mizi.

6

1 Pilik piyeng mizageyarik yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumula logo sawelawili sangkelarik ngalege panu lewagela. Kalike wok nakke Yudawili ngago yeik Kiriktage kisiwiligu Yuda ngago ngezewiligirage kisiwiliyegi ngalik yeiya. Puwiligu pelik kisa, Wok mabiyengke inuwa yongok komatewili ngeragi yaniwekkerik inuwago tenigi yongok komatewili ngeragiyeng pangka yani ono, kisi.

2 Pilik kisi legi aposolo meleyau keya pongo ingenazikka
neyauwiligu Yisuyegi kiriweiwili mabuwili menalege ngago
yeiya logo pelik yeiya, Teni yawe Anotogi ngagora kozak
yeira wezamela logo yawe ngeragiyeng watabiyengki yeik
puwiliyegi sanga mizagelega yani mizi purik pangka ono.
3 Tegi inuwayaga yombu melenazik keya nazikka neyau
inugu pangka kumulawili keya Anotogi Kung Walekpokko
kolawili keya kangka yemaneyeng kilingwili miza puwili iza
logo tonuwago puwiligu yawe peragi ngai wazayiweki.
4 Teni pilik mizi purik mabura teni teni makngeze wok
mabiyeng waberek mizi keya yawe Anotogi ngagora kozak
yeiyagiragi wilek kang tiya managi kani, yeiya.

5 Togo puwiligu yeiyaragi puwili mabuwili wilik miza legi
yombu puwiligu izawiligi yeikyeng peyeng, nak Setepang
pi Yisuyegi ngizi kumularikku kola keya Anotogi Kung
Walekpokko kolabek, keya nawili Pilip keya Porokora keya
Naikena keya Timong keya Pamena keya Nikolasi, pi nga-
belak Antiyok meibekkabek, pi Yuda onobek kapura pi ulogo
Yudawiliyegi sawelabek keya weik Yisuyegi ngizi panu ku-
muli.
6 Puwiligu pilik miza logo yombu izawili aposolowiligi
tepekke luweza wazaya logo aposolowiligu mele
puwiligiyengko puwiligi ngalege walamiya logo puwili
waberek keleya.

7 Togo Anotogi ngagora ululu miza melageya keya
yongkambanu kolokngagono puragi kerewiya logo puragi
ngizi panu kumula. Piliktikki kandik yongkambanuwiligu
Yisuyegi ngizi panu kumuli pumok pulogo Yirusalem
yerendage yemane panu. Keya yombu Anotoyegi
wata kolak kelibene waliya mani puwiliyaga nawilirau
kolokngagonowili kazing Yisuyegi ngizi kumulimekki
kiriwei.

8 Keya yombu Setepangyegirik pi Anotogi wazonora keya
kozandago kolabek wizigeya pugu yongkambanuwiligi
wirege watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke miziyeng
kozang miza.
9 Kapura yombu nawili piyegi waliwei kelemi. Puwili
yombanu Yuda ulogo ngai nawiligu weiya logo yawe
puwiligiyeng wiyagi langai ono kapura mabek kemenak
wila wazayawili logo puwili i walek songono namakke
Anotoyegi ya kumuli miziweki wawere ulawili. Puwiliyaga
nawili yereng Sairini keya Alesendere meiyaugawili, keya
nawili ngabelak Silisiya keya Asiya meiyaugawili. Puwili
weik Setepang kiling ngalik keli.

10 Kapura Anotogi Kung Walekpokko Setepang kazing
ngagoyeng iwaka kaiyagimek mana kopong pi ngago
kaiyawekke puwiligu piyegi lewege miza ono.
11 Tegi puwiligu yombu nawili yasese keleya logo kingyeng
liwik yana logo puwiliyegi pelik yeiya, Inugu yongkam-
banuwiliyegi pelik yeizo, Tonugu Setepangko Mosegi loyeng
keya Anotoyegi ngago kaile kairikki kerewiya, yei kunizo,
yeiya. Togo yombu kingyeng weiya puwiligu pilik yeiyageya
koya.
12 Kazing pilikmekke Yudawiligi yemanewili keya loyengki
waligeleyiwili keya yongkambanu nawilirau Setepangyegi
sisik miza logo Setepangyegi wiriya logo pi kebangkela logo
puwiligu pi yombanu Yudawiligi ngagozakyengki kerewiyi-
wiliyegi miza orowei kuna.
13 Puwili Setepang kiling kanda puwili ngagozak mizageya
keya puwiligu yombanu piyegi langai ngago ikuyogorik kis-
agi nawilirau ige iza orowei la. Yombanu yaka puwiligu
Setepangyegi langai pelik kisa, Yombu pobok wok mabiyeng
Anotogi i walek yemane pemak keya Mosegi loyengki ngago
kaile kai mizibek.
14 Pugu ngago kaile kairik pelik kai, Yisu pongo Nasarete-
gabokko Anotogi i walek yemane pemak neneng ngela
melagi, kairikki tonugu kerewiya. Keya pugu nararau pe-
lik kai, Yisugu kazing Mosego tenigi yelibungang kokaw-
ili yanayeng ngereke kowitagi, kairikki tonugu kerewiya,
yombanu ngaigu kisiwiligu pilik yeiya.
15 Pulaga pulogo yombanu ngagozaktaga mogosawili
mabuwili Setepangyegi ngai yuke panu kelemiya,
purik puwiligu pakelarik wiregawere pugura Anotogi
angelawiliyaga nakki wiregawerera kelik.

7

1 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubokko Setepangyegi pelik nguk meiya, Puwiligu kai
pura wameik ma yeik, meiya.
2 Tegi Setepangko pelik kanga meiya to mela, Negi man-
gowili keya yongkambanu nogowili ngago nogo iniyegi
yeiweki miziragi kerewiyi. Koka walaka Abalam tenigi
yelibubek ngoluk ngabelak Mesopotemiya meibekke yolu
logo ngoluk ngabelak Arang meibekke weli kuna onowekke
Anoto ngaiwaktikki mangobek Abalamyegi lewagela logo
3 pelik meiya, Ni nigi ingembuwili keya yereng nugura
wizamiye logo ngabelak kalike niyegi waligelenibekke kune,
mena meiya.
4 Togo Abalam pigi mangobek kiling ngabelak
Mesopotemiya mei yeik nara Kandiya meibok wizamiya logo

ngabelak Arang meibek Anotogo piyegi waligelemiyabekke kambela. Puwili kanda pulogo koyigeya pigi mangobek ibeng sa logo Anotogo Abalam ngabelak mabek teni Yudawiligu yolu pobokke wezamela logo pi kayima.

5 Abalam kiling pigi yongokpumele ngabelak Arang meibekke pulogo koyima kapura puwekke Anotogo pi ngabelak muneng nariktau mana ono logo pugu ngabelakpek nogobek kaiyagi ono. Kapura Anotogo ngago Abalamgi yango keya marekngangwili keya ngezebektau ngabelakpek kalike yaniweki sawiyara miza. Logo Anotogo pilik sawiya puragawekkerik Abalam koloyakamandik nawilirau ono wizigeya.

6 Anotogo piyegi kaiya pura pelik, Nigi yango keya marekngangwili ngabelak puwiligi onobekke yolugi. Keya pulogo puwili yombanu ngaiwiliyegi yawe yeik mizagi. Keya yombanu ngaiwili puwiligu puwiliyegi kirisimasi 400 piyengke kozang panu yeik yawe mizi keya puwiliyegi kaile panu keleyagi.

7 Kapura nogo yombanu puwiliyegi kaile panu keleyagiwili ngagozak keleya logo ngangang yanagi. Keya pulaga nogo nigi yango keya marekngangwili ngabelakpokka iza orowei ngabelak pobokke iza orowei wiriyagi. Keya pelege puwili neyegi ingeyeng laliyi keya ya kumulagi, kaiya.

8 Pulaga Anotogo Abalamyegi ngago silok tiya pura mana logo Anotogo Abalamyegi pelik meiya, Nogo ngago silok tiya pura ngelagi ono purik inugu iwakaweki nigi marekpek wazami puwekke purik yombu korik puguwekki korik ngalege puwek ngela mowiye logo purikku ini yongkambanu nogowili keleyagi, meiya.

Togo Abalam Anotogi ngago puragi kiriwei wizigeya pigi marekpek Isak wazawekke sonda nara wiziya logo Abalamgu Isakki yombu korikwekki korik ngalege puwek ngela mowiya. Mabilikmekke Isakko pigi marekpek Yakopgi yombu korikwekki korik ngalege puwek ngela mowiya. Keya Yakopgu pigi marek meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwiligi yombu korikyengki korik ngalege piyeng ngela yowiya. Yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili tenigi yelibungang kokawili keya teni Yudawiligi mangowili. Nakki yeikta Yosep.

9 Pulaga Yosepgi siwili piyegi langai kisi keya miziyengki yagolok kopong puwiligu Yosepyegi sisik miza logo puwiligu pi yombanu ngai nawiligu kingyengki ngane weiya logo puwiliyegi yeik ulak yawe mizibene yana logo puwiligu pi ngabelak Isip meibekke miza orowei kambela. Kapura Anoto Yosep kiling wiziya

10 keya pulogo Anotogo pi kuneng puguyengka yaliya
wazamiya logo Anotogo Yosep Pero Isippekki King Ngaibekki
wirege wazamiya logo kangka yemanebek mana logo Per-
ogo pi pangkabek purikki pakela logo Perogo Yosep ngai
yemane keremiza wazamiya logo ngabelak Isippek keya i ye-
mane pugumak keya watabi puguyeng mabiyengki ngaiweki
kelemiya.
11 Pulaga ngabelak Isippek keya ngabelak tenigi yelibun-
gang kokawiligibek Kanang meibekkerau yagasi unatuba
panura weik lewa wizigeya tenigi yelibu kokawili ngeragi
nagiyeng yolok ngelagi langai ono, logo piliktikki kandik
yongkambanu kolokngagonowili kuneng yemane wagela.
12 Pilik mizageya keya Yakop ngeragiyeng yenge Isip nga-
belakpekke yolu kairikki kerewiyawekke, pugu pigi marek
nawili tenigi yelibu kokawili pulogo ngeragi nayeng orowei
yoweki wezayela. Puwili pilik miza logo ngeragiyeng weik
yeik wizigeyawekke Yakop ngereke pigi marekwili wezayela.
13 Puwiligi kang kalike kambelaraga Yosep ngezebokko
pigi siwili piyegi iwaka sibene waligeleya, purik puwiligu
pi koka ibembek sawiya nelegi. Pilik miza logo Perorau
ngago Yosepgi mangobek keya siwili keya sakpekyegi lan-
gaira kerewiya.
14 Togo Yosepgu pigi mangobek Yakopyegi ngago pigi
mangobek keya siwili keya sakpektau mabuwili Isip nga-
belakpekke lewawekira wezamela. Puwili mabuwili sangke-
larik 75.
15 Togo Yakop pongo Isip yoluweki kambela. Pulogo tenigi
yelibungang kokawili koyima Yakop ibeng keya pigi marek-
wilirau ibeng.
16 Logo yongkambanu wik yolu puwiligu yasu
puwiligiyeng yenge Sekeng lemengke wageliwei kambela
logo pulogo ngabelak koka Abalamgu yongkambanu Emo
meiyawiliyaga kingyengki ngane weiyarik wizilege pulogo
waliya wazaya.
17 Togo tenigi yelibungang kokawili yenge Isip kirisimasi
kolokngagono koyima logo Anotogo Abalamyegi ngabelak
Kanang meibok, mabek teni yolu pobok pigi yango
keya mareknganggwili yaniweki sawiya pura ngiziweki
merekewekkerik tenigi yelibungang kokawili Isippekke
koya puwili kolokngagono panu koya.
18 Pilik mizageya keya Isipwiligi King Ngaibek Pero ibeng
sa logo ngai nawili ngai keya puwilirau ibeng sa logo ngai
nalik nakko Isipwiliyegi ngaiweki mizi. Pi Yosep walaka
ibembekyegi iwaka onobek keya yeik pugurarau Pero.
19 Pi ikuyogorik mizi mizibek logo pugu tenigi yelibun-
gang kokawiliyegi kaile miza keya ngangang keleya. Pugu

puwiligi mandik wik wazayawili iyengka iza kelegeya panga yerengke wezayela logo puwili ibeng sibene, keleya.
20 Keya puwekke mandik kailemekke nak yeikta Mose meibek waza. Pigi panumologo piyegi liwik ngai logo pi ngong neyauganak ige miza warara koya.
21 Pulaga pigi panumologo pi ingkeiyageyarikki nawiligu kerewiya nelegi kazi miza logo pugu pi imakka miza orowei welagela wiriya logo Mose Perogi yangomologo yolok ngelagilege wezamiya. Pilik miza logo Perogi yangomologo pi i pugumakke miza orowei kuna logo ngezemelegi marek wezabek kelemiya.
22 Pugu Moseyegi ngai wiziya pi yemane lewagela logo wizimowei puwiligu piyegi Isipwiligu iwakayengki waligelemiya logo pi weik yombu kangka yemane nak keya pugu, ngago kaiyeng keya melezikku kazing miziyengke pi yemane panu.
23 Pulaga Mose kirisimasi yombu neyau wizigeyawekke kangka nak piyegi lewagela logo pi yongkambanu Isileili piyagawiliyegi pakeli kangweki kumula.
24 Pulogo kanda Isileiliwiliyaga nak Isip nakko yeik ulak ngangang manirikki pi pakela. Piliktikki pakela logo pi kangkabek ngangang miza logo pi pigi ingembubekyegi sawela logo Isippek kanga ula logo ibeng.
25 Mosego kumularik Anotogo pi yongkambanu puguwili Isipwiliyaga wila wazayiweki wezamela purik puwili iwaka mena miza kapura puwili ngoluk iwaka ono koyigeya.
26 Pulaga wangkowangane pura Mosego yombu Isileiliwiliyaga neyau ngai kelageya koyilege pakela logo pugu waliyiweki miza wizigeya piyauyegi pelik yeiya, Kerewiyi, yali menalagayau legi yali nakko nakyegi pilik ngai mizira nangki, yeiya.
27 Kapura piyauyaga kaile yemane mizabokko Mose nazuwaga yomizora wezamela logo Moseyegi pelik meiya, Takko ni teyegi ngai wazaniya keya teyegi ngagozak keleyiwekibek keleniya?
28 Ni ulogopekke Isippek ula pilik ne neliweki mizi ma, meiya.
29 Tegi Mosego puragi kerewiyawekke pi kazi miza logo pi ngabelak Isippekka kazi kambela logo ngabelak Miriyang meibekke yeik wizagoma. Pulogo pi yongok weiya logo pi mandik neyau wazaya.
30 Mose yenge ngabelak Miriyang meibekke mawinda kirisimasi yombu neyau piyeng miza wizigeya wok nakke Mose yenge kurung yeikwekke lewak Sainai meibekke mereke luwezara wiziyawekke Anotogi angela nak piyegi

tabunda wiriya. Logo Mosego ibek solorik ngoririkki pakela kapura ibek solorik kemenak ngora ono.

31 Pi pakela logo lelengkira logo ibek solorik ngoririkki mereke pakeliweki kuna. Pilik miziraige pura pugu Anotogi kilirago kairikki kerewiya.

32 Anotogo piyegi ibek solo yezizik ngori purikki yungka pelik meiya, Ne Anoto nigi yelibu kokawili Abalam keya Isak keya Yakopgibek, meiya. Pilik meiya logo Mose leli ula logo kazi miza logo Anotoyegi pakela ono.

33 Keya Anotogo piyegi mawinda pelik meiya, Ne pelege yolu kopong ngabelak nugu luwe yolu purik ngabelak walektik mena nugu ngabelaktikke kaile miza nera ingegang nuguyau puguse.

34 Yongkambanu negi Isip lemengke yoluwiliyegirik puwili ngangang wagelirikki nogo pakela logo nogo iwaka. Keya Isipwiligu nogowiliyegi ngangang keleya logo puwiligu ingkisiyengki nogo kerewiya logo ne puwili yaliya wazayiweki kangki. Pilik legi, ne ni yenge ngabelak Isippekke ngereke to wezaneliweki mizi, mena meiya, Setepangko pilik yeiya.

35 Pulaga Setepangko yemanewiliyegi ngago yeke langaktaga, pelik yeiya, Pok Mose yongkambanu Isileili Isip yolu puwiligu kezanga manabok. Puwiligu pelik nguk meiya, Takko ni teniyegi ngai wazaniya keya teniyegi ngagozak keleyiwekibek keleniya, mena meiya. Logo kazing pilikmekke puwiligu pi kezanga mana kapura pi Anotogo Isileiliwiliyegi ngai keya Isipwiligu ngangang keleyiyengka yaliya wazayiweki wezamelabek, logo angela yenge ibek solo songono ngori purikki yungka tabundabokko piyegi sawela.

36 Togo Mose kambela logo yenge Isip kanda pulogo watabi Anotogo keke miziyeng miza keya watabi pi Anotoyaga kozanda kilimbek mizi piyeng miza logo pi yongkambanu Isileiliwili ngabelak Isippokka iza orowei orozarikke kang kunimowei watabi Anotogo keke miziyendau kai Wizang Wagobek meibekke mazenda miza keya pugu watabi Anotogo keke miziyeng mazenda ngabelak kurung yeikpekke kirisimasi yombu neyau piyeng yongomo mizageya wizimowei pulogo miza.

37 Pi Mose mabokko yongkambanu Isileili puwiliyegi pelik yeiya, Anoto Yemizi inugubokko kalike yombanu piyaga ngagoyeng weiya logo kozak kai inuwa ngezauyaga nak iniyegi wezamelagi, pugu ne iniyegi wezanela pilik, mena yeiya.

38 Pi Mosebok tenigi yelibungang koka pulogo ngabelak kurung yeikpekke wawere ula koya puwili kiling wiziyabek. Pi paka lewak Sainai meibekke kuna logo pulogo wizimowei

Anotogi angelabokko Anotoyaga ngago weik yeikki ono, wik wizagomagi pura piyegi meiya logo Mosego kerewiya logo lende miza logo lewakpekka yerageya logo teniyegi yanabok.

39 Kapura tenigi yelibungang kokawili Mosego kairagi kerewiyagirikki kiyebuk legi puwiligu piyegi kezanga mana logo wilek kang puwiligiyeng Isippekke kiliya kandoweki kela. Puwiligu pelik kumula, Tonugu kelirik teni pelege yolugirikki kiyebuk, teni ngoluk ngabelak Isippekke yolugirikki keli, miza.

40 Togo Mose ngoluk lewak Sainaibekke wizigeya puwili pigi sibek Alongyegi kuna logo piyegi pelik meiya, Moseyegirik pok panga Isippekka teniyegi orozarikke wiriyabek kapura pi weik talege keya pi talik miza miza purik teni lusuwei, mena meiya.

41 Togo puwekkerik puwiligu liyeng pulumakaumekki kung narik keremiza logo purikki wata kolak kelibene waliya mana logo pigi wirege inge laliyi keya ya kumula logo lepe puwiligu keremizarik yongolok meiweki puwili ngeragi yemane miza ni miza.

42 Kapura Anoto puwiliyaga kowita logo pugu puwili yokmek keya ngombek keya pelewewiligi yeikyeng yongolok meiweki inge laliyi keya piyengki ya kumulibene keleya. Pilik miza pura yombu Anotoyaga ngagora weiyabokko Kapiya Walektikke pobilik lende miza puragi kiriwei,

Ini Isileili yongkambanuwili, ini kirisimasi yombu neyau piyeng ngabelak kurung yeikwekkebekke liyeng pulumakau keya memengwili ula logo kolak waliya mani miza ono, inugu anoto ikuyogorik inugu keremiza puwili piyeng yana.

43 Keya inugu sela i walek nogomak wara ono, inugu anoto ikuyogorik Molok meibekki sela i walekmak wara. Keya yeik nogora yongolok meiya ono, inugu inigi anoto ikuyogorik pelewe Lepang meimelegi yeikta yongolok meiya. Keya inugu neyegi ingeyeng laliyi keya ya kumula ono, ini watabiyengki kung inugu keremiza piyengki ingeyeng laliyi keya ya kumula. Pilik legi nogo ini ngabelak Pabilong meibekka yengezuwage wezayelagi logo nawiligu iniyegi ngaiweki, yeiya. *Amoso 5:25-27*

44 Setepangko yemanewiliyegi Anotogo Kapiya Walektikke kaiyaragi kozak yeiya logo puwiliyegi ngago yeke langaktaga pelik yeiya, Tenigi yelibungang kokawili ngabelak kurung yeikwekkepekke koya puwekkerik puwiligu sela i walek namak Anoto puwili kiling yolurikki walimizagimak keremiza. Sela i walek pumak Anotogo Moseyegi ngiziweki waligelemiya mabilik panu keremizamak. Sela i yaka walek

pumak puwiligi yango keya marekngangwili kilingwekkerau wiziyamak.
45 Kalike Mose ibengwekke Yosuwa ngai keremiza logo pi kiling tenigi yelibungang kokawili ngabelak kurung yeikpok wiyawekke puwili sela i yaka walek pumak ngezewili kiling orowei kayima logo pelege ngabelakpekke kanda tenigi yelibungang kokawili nazuwagawili kiling ngai kela logo Anotogo nazuwagawili ngabelakpekka kiriwageliwei keleya logo tenigi yelibungang kokawili yana logo puwiligu sela i walekmak ngiza wazamiya. Keya sela i walekmak pulogo wizagoma keya ngai Tawitigu tenigi yelibungang kokawiliyegi ngai wiziyawekkeriktau wiziya.

46 Ngai Tawiti ngai wiziyawekkerik pi ngezebokko miziyengki Anotogo wazono miza, legi Anoto piyegi wazono kelemiya. Piliktikki wiyeke Tawitigu Anotoyegi pelik nguk meiya, O Anoto, ni Anoto tenigi yelibu yemane kokabek Yakopgibek. Nogo kelirik nugu ne nigi i walek yemane namak ngiza nowiyibene keleniweki, meiya.
47 Tawitigu Anotoyegi pilik waberek miza kapura pugu i yaka walek yemanemak ngiza ono, pigi marekpek yeikta Solomon meiyabokko Anotogi i walek yemanemak ngiza mowiya.
48 Kerewiyi, Anoto Yemizi Lewege Panubek i yongkambanuwiligu ngiziyengke yolu onobek. Purik yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nakko Kapiya Walektikke yungke pobilik kaiya pelik,

49 Anoto Yemizibokko pelik kai, Paka ngalege lemeng tung negi mogosirik, keya ngabelakpek neyegi panga kulengke nogo ngaiwekibek. Pilik legi negi i talikmak nakko negi ngizagi? Ma i ne pangka kumanagi namak talege ngizagi?
50 Nakkorau pangka mizagi ono, purik ne makngezego watabi paka ngalegeyeng keya ngabelak pobokkiyeng mabiyeng keremiza, Yemizibokko pilik kai, mena meiya. *Isaya 66:1,2*

51 Setepangko yemane ngagozak piyengki kerewiyi puwiliyegi pilik yeiya logo ngago yeke langaktaga pelik kozang yeiya, Ini yombanu Isileiliwili kangka inuwagiyeng kingyeng kelik. Wilek kang inuwagiyeng wilek kang yombanu Anotoyegi ngizi panu kumuli ono puwiligiyeng kelik. Keya inuwa wilek kang inuwagiyengko Anotogi ngagora weiweki kelemi ono, logo kerangang inuwagiyeng Anotogi ngagoragi waliya. Inuwa inuwagi yelibungang kokawili kelik purik inuwarau keya puwilirau wok mabiyeng

Anotogi Kung Walekpek kik keya wezameli logo pugu kairagi kerewiyagirikki kiyebuk.
52 Inuwagi yelibungang kokawiligu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak ngangang nagelemi nararau ono kani. Puwiligu yombanu ngago yombu pangka panubek lewagi puragi kozak kisawili yela. Keya pi kayima logo weik inuwago pi ulagiwiliyegi miza yana, keya inuwago pi ula kani.
53 Inuwa Anotogi loyeng weiyawili. Lo piyeng Anotogi angelawiligu paka ngalega inuwagi yelibungang kokawiliyegi yana logo puwiligu inuwayegi mele inuwagiyengke yana logo inuwa weiya kapura inuwa ngoluk piliktagi kiriwei mizi ono. Wameik, yeiya.

54 Togo Setepang ngago pugura weik yeik sawiya logo yombanu ngagozak piyengki kerewiyi puwili ngago puragi kerewiya koyimowei sisikmokko pangka ono miza logo kili puwiligiyeng ngiliti.
55 Kapura Setepang Anotogi Kung Walekpokko kola logo paka ngalege ngayang panu pakelageya tawizeige Anotogi ngaiwaktik keya Yisu Anotogi mele ngaigezikke luweza wizilege pakela.
56 Logo Setepangko pelik kaiya, Pakeli, nogo ngilumbek tiya wizilege pakeli logo yombanu ulogo paka ngalega kayimabek Anotogi mele ngaigezikke luweza wizilege, pakeli kaiya.
57 Puwekkerik yemanewili ngago pura kerewiyagirikki kiyebuk kopong puwili kerangang puwiligiyeng meleyengko nguk namizi waliya logo ngalizi kek kisa. Pulaga puwili mabuwiligu Setepangyegi nginda kuna.
58 Puwiligu pi yenge Yirusalem yerendaga yenge yerengke ulumi wageliwei kuna logo pulogo pi kingyengko ula.
Togo yombanu pi kingyengko ula puwili kagorik yeke ngalege puwiligiyeng pugusa logo yombu nawekke nakyegi mereke ngai wizeibene wiya. Pokki yeikta Saulu mei.
59 Puwiligu ngoluk Setepang kingyengko ulageya koyigeya Setepangko Yemizi Yisuyegi waberekmekke ngalizi pelik meiya, Yemizibek Yisu, kung nogobek mize, meiya.
60 Logo Setepang pongo ngabelakpekke ingeyau laliya logo ngereke waberekmekke ngalizi pelik meiya, Yemizibek, kaile puwiligu neyegi miza pera nugu puwiliyegi kanga yanagirikki kumuli nagani, pugu pilik meiya logo pi ibeng.

8

1-3 Keya Saulu puragi pakela logo pelik kumula, Puwiligu Setepang kingyengko ula logo pi ibeng purik pangka mena miza.

Setepang pilik ibeng sa logo yombanu Anotoyegi kiriwei panu yoluwiligu Setepangki yasurik waliyageya keya piyegi ngalizi ingkeya ngabik miza. Wok puwiligu Setepang kingyengko ulabokka weik yombanu Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu Yirusalem yerendage yombanu Yisuyegi ngizi kumuli nawilirau weik pulaga ngangang yemane panu keleya logo puwili ngangang yemane wagela. Keya yombu nawekke Saulubokyegirik pi yombanu Yisuyegi kiriweimok mamok yeikkirikki keli logo pi i puwiligiyeng mabiyengke kuna logo namakka namakke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili iza kelegeya iza orowei wigirimakke wigira wazaya miza. Piliktikku mizagewiyege Yisuyegi kiriweiwili mabuwili nalaga nalege kazi luwa ula mela, nawili ngabelak Yudaya meibekke yerengyengke kuna, keya nawili ngabelak Sameriya meibekke yerengyengke kuna. Puwili mabuwili pilik kuna kapura yombu aposolowili kuna ono, puwili Yirusalem yerendaga mabulogo koya.

4 Togo Yisuyegi ngizi kumuliwili nalege luwa ula mela puwili wale mabiyengke ngago Yisuyegi langaira kozak yei kambela.
5 Pilip ngabelak Sameriya meibekke yereng Sameriya meirage kambela. Pulogo kanda yongkambanuwiliyegi ngago Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabekyegi langai puragi kozak yeiya.
6 Yongkambanu kolokngagono wawere ulawili Pilipgu kairagi kerangang mana logo puwili mabuwili piyegi kerewiya keya pugu Anotogo keke miziyeng mizirikki pakela.
7 Piyeng pelik, kerewawili yongkambanu puwiligu ngai puwiliyaga welagela ngalizi ingkeya kelele kisa meli lewa, keya yongkambanu inge keya mele ibengwili yombiyangai wazaya, keya yongkambanu ingeyeng korowali ma songono mizawili yombiyangai wazaya.
8 Piliktikki wiyeke yongkambanu Sameriya yolu puwili wilikwilikmokko pangka ono.

9 Yereng purage yombu yeikta Saimon mei nak yolu. Pi watagak yemaneyeng mizi mizibek logo pokko pilikyeng mizi puwekke purik yongkambanu Sameriya yoluwili lelengkiri mizi. Pi ngezebokko puwiliyegi ngezebekyegi langai pilik yei mizi, Ne yombu yemizi inugubek yei mizibek.
10 Logo yerengke yemanewili keya songonowilirau puwili mabuwili piyegi mereke kerangang mana mizi. Puwiligu piyegi kumularik pi Anotoyaga kayimabek mizi logo Anotogi kozang yemanelei meibek.

11 Pugu kang kolokngagonoyengke watagak yemaneyeng
miza kopong yongkambanu kolokngagono Sameriya
yoluwili lelengkira logo piyegi kiriwei mizi.
12 Kapura Pilipgu ngago wazono Anotogi ngaimekki ngai
pura keya Yisu Kilisibekki yeiktaga yombanuwili Anotogi
ngai purage kiliyiweki puragi kozak kaiwekke puwiligu
ngagoragi ngizi panu kumula logo Pilipgu puwili kaimela,
yombuwili keya yongokwilirau kaimela.
13 Saimon ngezebektau ngagora ngizi panu kumula logo
kaimela. Pi kaimela logo Pilip kiling yongomo mizageya wiz-
imowei pugu Pilipgu watabi yemane Anotogo keke miziyeng
keya watabi pi Anotoyaga kozanda kilimbek mizi piyeng mizi
purikki pakela wiziga pi lelengkira.

14 Pulaga yombu aposolowili yenge Yirusalem yerengke
yongkambanu Sameriya yerengkewili Anotogi ngagoragi
ngizi kumularikki kerewiyawekkerik puwiligu Pita keya
Yowan yongkambanu Sameriya yerengke Yisuyegi ngizi ku-
muli puwiliyegi wezayela.
15-16 Piyau pulogo kanda piyaugu puwili ngago Yisuyegi
langairagi ngizi kumula logo Yisugi yeiktage kaimeli kele ka-
pura Anotogi Kung Walekpek ngoluk yenge puwiligi yungke
kiliya ono purikki pakela.
17 Tegi puwili Anotogi Kung Walekpek weibene Pita
keya Yowangu puwiliyegi mele piyaugiyau walamiya
logo puwiliyegi waberek mizageya koyigeya Anotogi Kung
Walekpek yenge puwiligi yungke kiliya.

18 Togo Saimongu keriyarik Anotogi Kung Walekpokko
yombanuwiligi yungke kiliya purik aposoloyaugi meleyeng
puwiliyegi walamiya purikku mamiza legi Saimongu
kingyeng Pita keya Yowangu weibene yana logo pelik yeiya,
19 Nogo namele ma nakki ngalege mele nogozik walamiya
logo Anotogi Kung Walekpek namele ma nakki yungke
kiliyagiweki kangka iwakagibek weiweki. Tegi yaligu kozam-
bok neyegirau nani, yeiya.
20 Kapura Pitago pelik meiya to mela, Anotogo yeik nanagi
piyeng ni kingyengki ngane weiyagi nobiyeng miza legi ni
keya king nuguyeng yereng yezi kusagi onozik ngori puragi
kuni.
21 Wilek kang nugubek Anotogi wirege pangka ono legi ni
yawe peraga wale nariktau mizagi onobek ma ni te kiling
yawe mizi piyengki saweliwei yawe mizagi onobek.
22-23 Tegi ni kaile nuguyengki kuneng mizimo keya kaile
nigi piyengka kowitageya wizimowei Anotoyegi waberek
mizimo. Purik nogo keriyirik ni kozambek weiyagirikki
yagolok kelimokko kolabek keya ni ni makngeze lewege

mizibek, keya ni kazing kaileyengko wigira wazaniyabek legi Yisuyegi wilek kang nugubek kowitageya wizimowei Anotoyegi waberek miza logo pugu kumula kaile pilik piyeng tumulibene waberek mize, meiya.
24 Pilik kai legi Saimongu Pita keya Yowanyegi ingi ngaungaumek kiling pelik meiya, Yaligu Anotoyegi negi waberek mizi logo yaligu pilik kai piyengka nara neyegi pilik mizagi onoweki, meiya.
25 Pulaga Pita keya Yowangu yongkambanu Sameriya yerengkewiliyegi ngago Yemizibekyegi langairagi kozak yeiya keya watabi piyau ngezeyaugu Yisuyegi langai iwaka piyengki kozak yeiya logo piyau Yirusalem yerengke kandobela. Piyau yorik ngabelak Sameriyabekke yereng kolokngagonoyengke yongkambanuwiliyegi ngago wazono Yisuyegi langai puragi kozak yei kambela.

26 Wok nakke Yemizibekki angelawiliyaga nakko Pilipyegi kanda pelik meiya, Ni kangweki kangkere miza logo kazing paka Yirusalem yerengka pongo yereng Kasa meiragi, kazing kurung yeiktikke puluweng neing kambele, meiya.
27 Tegi Pilip kangkere miza logo weik kambela. Pongo kazingke yombu yemanebek ngabelak Itiyopiya meibekkabek yabekelege. Pok yombu yeik yemanera kilimbek, keya pi yenge Itiyopiya puwiligi Kuwin Ngai yeikta Kandesi meimelegi kingyeng mabiyengki ngaibek. Yakabok paka Yirusalem yerengke Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi ingeyau laliyi keya ya kumuli kambela logo
28 yorik pi pigi karek osimokko ulumimakke ngalege mogosa logo wiriya. Pi ngalengale kunimoweirik pi Kapiya Walek yombu Anotoyaga ngagora weiyabek Isaya meibokko lende mizarik sangkeli kuna.
29 Pulaga Anotogi Kung Walekpokko Pilipyegi pelik meiya, Pangalege kune, logo karek osimokko ulumowei pumakke saweliwei ngabelak libu kune, meiya.
30 Pilip nginda kuna logo pi yombu Kapiya Walek Isaya poropekpokko lende mizarik sangkelirikki kerewiya. Tegi Pilipgu piyegi pelik nguk meiya, Nugu sangkeli pura nugu iwakara ma yeikta, meiya.
31 Yombu ngaibokko Pilipyegi pelik meiya to mela, Talik miza logo ne iwakagi purik nakkorau neyegi waligeleniya ono legi. Logo ni ne kiling yeke ngalege karek negi osimokko ulumimakke mogosi koli, meiya. Tegi Pilip kari osimokko ulumimakke tameneng meiya logo piyegi saweliwei mogosa.
32 Anotogi Kapiya Walektikki pugu yaka wale sangkela purik perik,

Pi memengmek nagiweki uliweki nakko miza orowei kang mabilikmekke kuna, pi memeng songono nakko memengmekki lekpek ngeliwekke kelele kai ono pilikmek kelik, pi ngago nararau kaiya ono.

33 Pi momanenda wiya keya ngagozak pugura waberek miza ono. Nakko pigi yango keya marekngangwiliyegi kozak yeiyagi langai ono purik pigi ngabelakpekke wik wiziyara weik yeik kopong. *Isaya 53:7,8*

34 Ngago lang purik lende miza wizilege sangkela logo ngaibokko Pilipyegi pelik nguk meiya, Nugu neyegi kozak nei, Yombu ngago pura Anotoyaga weiyabokko kaibok takyegi kai, pi ngezebokko ngezebekyegi kai ma nazuwaga nakyegi kai yagenda, pilik nguk meiya.

35 Tegi Pilipgu piyegi pelik meiya, Ngago nugu sangkela pura Yisuyegi langai kai yagenda, pilik meiya logo ngago puragi ngaibekyegi waligelemiya logo ngago wazono Yisuyegi langai piyeng mabiyeng kozak meiya.

36 Togo piyau ngalengale kazing libu tagoleige kai luwang songonobekke tabunda logo ngaibokko Pilipyegi pelik meiya, Kai nak pek kani, ne kaimeliweki keli. Nangaiyengko kazing ne kaimelagimek waliyi wazami, meiya.

37 Tegi Pilipgu piyegi pelik meiya to mela, Tamizeige ni Yisuyegi wilek kang nuguyeng mabiyengko ngizi panu kumuli purik mabura ni kaimelagi, meiya. Logo ngaibokko pelik meiya, Ne pilik mizi, Yisu Kilisibek pi Anotogi Marekpek purik nogo ngizi panu kumuli, meiya.

38 Togo ngaibokko karek osimokko ulumimak oroweibekyegi wila wiyibene meiya logo Pilip keya ngaibek mabiyau kaibekke kiliya kula logo Pilipgu pi kaimela.

39 Piyau kaibekka yangalekta mabuwekke Anotogi Kung Walekpokko Pilip miza orowei kuna. Ngaibokko pi ngereke pakela ono, kapura pi kazingmek neing kunarik wilek kang pugubek wilikwilikmokko pangka ono kuna.

40 Togo Anotogi Kung Walekpokko Pilip miza orowei kuna logo pi yenge yereng Asoto meirage wazamiya. Pilip ngezebek Asoto yerengke wiziyarikki pakelawekke pi yereng pura wiya logo ngabelak libu kunimowei pugu yongkambanu yereng mabiyengke yoluwiliyegi ngago wazonoragi kozak yei mizi kambeleige pi yenge Sisariya meirage lewagela.

9

1-2 Pilik mizi kandik yombu yaka Saulu meibokko pi yongkambanu Yisu Yemizibekyegi kiriweiwili ngago kazi mizagiyengka yei keya nawili yeli kai kang kuna. Pi yombu kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi kambela logo

nguk meiyarik pugu pi kapiya narik lende miza logo maniweki. Kapiyarikku kairik Saulugu yongok keya yombu inigi tepekke kazing Yisu Yemizibekkimekki kiriwei mizi mologabok kebangkela logo yenge Yirusalem i wigirimakke wigiriweki iza orowei yo purik pangka, kai. Logo Saulugu kapiya purik weiya logo pongo Tamasiko yerengke i walek songono Yudawiligiyengki ngaiwiliyegi yani kangkirik.

3 Pi kapiyarik weiya logo pi weik pongo Tamasiko yerengke kambela. Keya pi pulogo yerendage mereke kandaweki mizi pura ngaiwak paka ngilumbekkerik pigi ngalege nguk namizi ngela mana logo ngaiwaktikku pi yawereng kelemiya.

4 Pi ngabelakpekke kawiye wala logo kili narago piyegi pelik kairikki pi kerewiya, Saulu, Saulu, nugu ne ngangang kelenira nangki, meiya.

5 Tegi Saulugu pelik nguk meiya, Yemizibek ni tak, meiya. Pugu pelik meiya to mela, Ne Yisu nugu ngangang kelenibok.

6 Yangalek mei logo yeke yerengke kiliya kune logo pulogo nakko niyegi yawe nugu mizagiyeng kozak neiyagi mena, meiya.

7 Pulaga yombu Saulu kiling kayima puwili weik ngoluk luweza, puwiligu kele kilira kairikki kerewiya kapura naktau pakela ono.

8 Saulu ngabelakpekka yangalek meiya logo wire puguyau ngaiwila kapura pugu watabi nayendau pakela ono, purik wire puguyau kusa kopong. Tegi puwiligu pi mele puguzikka weiya logo yaliwei yeke Tamasiko yerengke miza orowei wiriya.

9 Wok neyauganak piyeng pi wireyau kusa wiziya keya puwekkerik pi ngeragi nayeng ni ma kai nak ni miza ono.

10 Yeke Tamasiko pulogo yombu Yisuyegi kiriwei nak yeikta Ananiya meibek yolu. Yemizibokko piyegi wangakyeng kelik narage pelik meiya, Ananiya ni talege meiya. Tegi pugu pelik meiya to mela, Yisu negi Yemizibek, ne pelege, meiya.

11 Togo Yemizibokko piyegi pelik meiya, Yangalek mei logo panga kazing wale yeikta Pangka Pangka meimekke kune, logo yombu Yuras meibekki imakke yeke ige yombu wireyau kusa nak yeikta Saulu mei yereng Tasasi meiragabek wizi penangai mena ngago meimo.

12 Pok neyegi waberek mizageya wizimoweiwekke nogo pi wangak nara mana logo pugu yombu yeikta Ananiya mei nak pakela logo pok ni logo ni kalike piyegi kanda pi ngereke wireyaugu pakelibene mele nuguyau pigi ngalege walamiyagi.

13 Pilik kai legi Ananiyago Yemizibekyegi pelik meiya to mela, Kapura Yemizibek, yongkambanu kolokngagonow-

iligu neyegi kisirik yombu pokko paka Yirusalem yerengke
yongkambanu Yisugi puwiliyegi ngangang kaile panu keleyi
mizi, kisi.
14 Keya pi yombu niyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubekyaga pangkara weiya logo pongo Tamasiko pelege
kanda yongkambanu nugu puwiliyegi sawelibene yeik
nuguragi ngago nei mizi puwili kebangkelagibek, meiya.
15 Logo Yemizibokko Ananiyayegi pelik meiya, Purik
wameik kapura weik nogo pi neyegi yawe miziweki sawiya
mena ni piyegi kune. Pi keli nogora mizagibek logo nogo
pi yongkambanu Yuda onowili keya puwiligi King Ngai-
wili keya yongkambanu Isileili puwiliyegirau wezamela logo
pugu yeik nogorage kuna logo neyegi iwaka sibene kozak yei
mizagibek.
16 Keya ne makngezego pi waligelemiyagi purik yeik no-
goragi wiyeke pi ngangang nara nalikyeng keya kuneng nara
nalikyeng wagelagi, meiya.
17 Togo Yemizibokko Ananiyayegi pilik mei legi Ananiya
kambela logo i yaka pumakki yeke ige la logo mele puguyau
Saulugi ngalege walamiya. Pugu Sauluyegi pelik meiya,
Saulu, nogobek, Yisu Yemizibek, ni pongo kazingke pelege
wiriyawekke niyegi tabundabok ngezebokko ne wezanela.
Ni ngereke wireyau ngaiwile logo pakeliweki keya Anotogi
Kung Walekpokko niyegi wilak sibene pugu ne wezanela,
meiya.
18 Pilik miza ngizige watabisimekki sanga piyeng kelik
nayeng Saulugi wireyauga kawiye wala logo pi ngereke
wireyau ngaiwila. Pi luweza logo nakko pi kaimela.
19 Pi ngeragi na wizigeya kozang pugubek ngereke yo.

Pilik miza logo Saulu pulogo Tamasiko yerengke mawinda
wok nayeng Yisuyegi kiriwei puwili kiling wiziya.
20 Pi i walek songonoyengke kemenak kuna logo yeke ige
la logo yongkambanuwiliyegi Yisuyegi langai kozak yeiya.
Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Yisu Anotogi Marekpek kani,
yeiya.
21 Keya yongkambanu piyegi kerewiyawili mabuwili le-
lengkira logo pelik kisi, Pobok yombu paka Yirusalem
yerengke yongkambanu Yisugi yeiktaga puwiliyegi sawe-
libene ngago mei mizi puwili yelageya wiziyabok ma? Pi
pelege pilik kumuli puwili kebangkela logo yombu Anotoyegi
kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi iza orowei yo-
girikki weraga pelege kayimabek ma, kisa.
22 Kapura Saulugu ngoluk ngago Yisuyegi langaira kozak
kai mizi keya pugu kozak kaira kozandago kola keya pi mawi-
yarekka kozak kai purik pugu kaiyeng mabilik kozandago

mawiyarekka kola mizi. Keya ngago pugu kaiyengko wameik
Yisu Kilisibek mizi logo Yuda Tamasiko purage yolu puwili
piyegi kanga meiyagi langai nayeng ono.

23 Wok kolokngagono weik miza logo Yudawili wawere ula
logo kazing Saulu ulagi namekki kozak kela.
24 Kapura puwiligu kozak kela piyeng nakko piyegi
kozak meiya. Puwili pi ulagirikki wiyeke pi yerenda wiya
nelegi puwili yerendagi kangyengke kusaga yoklongko ngai
kelemiyageya koyima.
25 Kapura wok nakke kusage Saulugu Yisuyegi iza orowei
wiriya nawiligu pi miza logo pi leng kikkikke wazamiya
logo wibek neing lemeng yemane kingyengka keremiza logo
yerenda yawereng kelemiyamekki yungu tiya narikke pongo
ngabelakke wazamiya.

26 Pulaga Saulu paka Yirusalem yerengke kang yongobela.
Keya pulogo kanda pura pi Yisuyegi kiriweiwiliyegi sawelagi
nobiyeng miza kapura puwili mabuwili piyegi kazi miza logo
puwili pi Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyaga nak miza
ono.
27 Togo yombu Panabas mei nak ngago pugu kozak
kai puragi ngizi mena miza logo pi Saulu miza orowei
panga yombu aposolowiliyegi kuna. Puwiliyegi kanda
Panabasgu puwiliyegi Saulugu Yemizibek pongo kazingke
pakela purikki kozak yeiya logo Yisugu piyegi ngago kozak
meiya piyengki kozak yeiya. Pi puwiliyegirau Saulugu pongo
Tamasiko yerengke Yisugi yeiktage ngagora liyandek namizi
kozak yeiya puragi kozak yeiya.
28 Togo Saulu aposolowili kiling wiziya logo Yirusalem
yerengke kozang sara wizimowei yongkambanuwiliyegi
ngago wazono pura Yisugi yeiktaga kozak yei yongomo mizi
kambela.
29 Pi Yuda Kirik ngago yeiktage kisi puwiliyegi kozak yei
keya puwili kiling kela yongomo miza kapura puwiligu pi
ulagi nobiyeng miza.
30 Kapura yombanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli
puwiligu puragi kerewiyawekke puwiligu Saulu pongo
yereng Sisariyaraga miza orowei kambela logo pulaga pi
ngabelak Silisiya meibekke pigi yereng Tasasi mei purage
kang wezamela.
31 Togo pulaga tek narik yombanu Yisuyegi kiyebuk mizi
puwili yongkambanu yenge ngabelak Yudaya meibekke yolu
puwili keya ngabelak Kalili meibekke yolu puwili keya nga-
belak Sameriya meibekke yolu Yisuyegi ngizi panu kumuli
Yisugi yeiktage wawere uliwili yeikta Yisugi I Walekmak

meimak puwili mabuwiliyegi ngangang nayendau keleya ono, puwili yombiyangai yolu logo Anotogi ngagoyengki kiriwei mizi keya Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi sawelarikku puwili kozang keleyi keya yemane si kunimowei Yemizibekyegi ya kumuli keya yombanu kolokngagono nawilirau Yisuyegi ngizi panu kumuli.

32 Pita kabelak mabiyengke yongkambanu Yisugi puwiliyegi keriyi yongomo miza. Kang narage pi yereng Lida meirage kambela.
33 Pulogo pi yombu yeikta Iniya meibek melegulang kelemiya. Iniya pi inge keya mele ibembek logo pi ngezebektau yangalekta wei mizi ono, pi lalektage ngalege kirisimasi melenazik keya nazikka neyauganara wizagomibek.
34 Togo Pitago piyegi pelik meiya, Iniya, Yisu Kilisigu ni weik yombiyangai keleni mena yangalek mei logo tungka nuguyeng pangka pangka keleme, meiya. Pilik kai legi nguk namizi Iniya yangalek meiya.
35 Logo yongkambanu yereng Lida keya yereng Serong meiyauge yoluwili mabuwiligu Iniya wei mizirikki pakela logo wilek kang puwiligiyeng kaileyengka kowita logo Yisu Yemizibekyegi sawela.

36 Yereng Yopa meirage pulogo Yisuyegi kiriwei yongok yeikta Tabita meimele yolu. Yeik pugura ngago yeik Kiriktage Tokasi mei. Pi wok mabiyeng ngezemologo yawe wazonoyeng mizi keya watabiyengki yeikwiliyegi saweli mizimele.
37 Pi pilik mizageyara pi kemegeme miza logo ibeng. Puwiligu kazing puwiligu mizimekke kiriwei yasu pugurik kaigesa logo i yeke ngalegemakka yeke ige wiya.
38 Yereng Yopa pura yereng Lida mei puraga koweige ono logo Yisuyegi kiriwei Yopa yoluwiligu Pita yereng Lidaraga yolurikki kerewiyawekke puwiligu yombanu ngagora orowei neyau ngago pelikta Pitayegi meiweki wezayela, Teniyegi ngezangai wiriyimo, meiya.
39 Tegi Pita kangkere miza logo ngagora oroweiyau kiling kambela. Pi kandawekke puwiligu pi i yeke ngalege yasu Tokasigirik wiyamakke miza orowei yabela. Yongok komatewili mabuwili Pitayegi nazuwa nazuwa yawereng kelemiya logo ingkeya ngabik kelemiyageya koyimowei piyegi watabi wakiyagi Tokasigu pi wikwekke ula piyeng waligelemi, kelemiya.
40 Pitago piyengki pakela logo puwili mabuwili iga welagela wezayela logo pi ingeyau laliya logo Anotoyegi waberek miza. Pi pilik miza logo pi yasurikke kowita logo

pelik meiya, Tabita, yangalek mei, meiya. Logo Tabita wire puguyau ngaiwila logo pi Pitayegi pakelawekke pi mogosa.
41 Logo Pitago melezik mana logo piyegi sawela logo luwe wazamiya logo yongkambanu Yisugi puwiliyegi wik miza oroweirik yana.

42 Pulaga ngago yongok ibengmele ngereke wik yolu puragira Yopa yerengke pulogo ululu miza mela. Keya yongkambanu kolokngagonowili Yisu Yemizibekyegi ngizi panu kumula.
43 Pita Yopa yerengke pulogo wok kolokngagonoyeng wizagoma. Pi yombu liyeng pulumakau korikyengka watabi keremizibek yeikta Saimon meibek kiling wiziya.

10

1 Ngabelak Sameriya meibekke yereng naragi yeikta Sisariya mei logo Sisariya yerengke pulogo yombu Yuda ono nak yeikta Konurus meibek, yolu logo pi Rom Ami ngai wale narikke ngaibek. Ngai pumokki yeikta Itali Ngaimek meimek logo pi puwiligi ngaibek.
2 Pi Yuda onobek kele kapura pi ibuwili mabuwili Anotoyegi kazi mizi keya piyegi kiriwei panu yolu. Pi Yuda watabiyengki yeikwiliyegi king yani mizibek keya pi Anotoyegi waberek mizi mizibek.

3 Wok nakke yokmek panga luwegewekke yombu yakabek wangakyeng kelik nara wire puguyaugu pakela. Konurusgu Anotogi angela nak piyegi lewarikki pakela logo pelik meiya, Konurus, meiya.
4 Tegi Konurus angelabekyegi ngai yuke panu kelemiya logo kazi mizara wizimowei pelik meiya, Yemizi nogobek, talik, meiya.

Pulaga angelabokko piyegi pelik meiya to mela, Anotogo niyaga waberek nuguyeng keya yawe nigi watabiyengki yeikwiliyegi king yani purarau niyaga weiya logo pugu niyegi wazono mizagi
5 tegi nugu yombu ngago orowei nawili yereng Yopa meirage yombu nak yeikta Simong Pita meibokyegi ngago pelikta kiling wezayele, Neyegi koli.
6 Yombu Pitabok yombu Saimon liyeng pulumakau korikyengka watabi keremizibokki i yenge wizambekke kerelege ngizamakke yolu, meiya.

7 Pilik meiya logo Anotogi angelabek pi wezami kambela. Logo Konurus yombu neyauganak piyegi wiriyibene ngago yeiya, Neyau i pugumakke piyegi yawe miziyau keya nak pigi ngai sawelibek logo pirau Anotoyegi kiriwei panu yolubek.

8 Konurusgu puwiliyegi watabi wangakta kelik puraga
kozak meiya piyeng mabiyengki kozak yeiya logo panga Yopa
yerengke wezayela.

9 Puwili Sisariya yerenda wiya logo puwili kang kang
kelemi kayimeige wok kalikebekke puwili yoklongko panga
Yopa yerendagi mereke logo Pita imakke yeke ngalege
waberek miziweki yabela.
10 Pi yagasi keli logo ngeragi nayeng nagi keli. Togo puwili
pigi ngeragi nagiyeng ngoluk kai mizageya keya pi ngai yuke
panu tawizeige pura pugu wangakyeng kelik nara pakela.
11 Pitago pakelarik pelik, ngilumbek tiya logo kagorik
wilangka unatuba panu narik kelik sobong mangoriktau
onoyengka wiramiya narik logo ngabelakpekke pelege yer-
agelege.
12 Purikki yenge yungkerik watabi nalangai nalangai nga-
belakpekke wata inge mangobektau onowili keya kemale
keya winak wizingwili wakiya.

13 Pulaga kili narago Pitayegi pelik meiya, Pita, yangalek
meiya logo watawili ula logo ne, meiya.
14 Kapura Pitago pelik meiya to mela, O Yemizibek, pilikki
ono. Wata puwili teni Yudawiligi lorago pangka ono kaiyaw-
ili logo ne ulogo ngeragi Yudawiligi lorago pangka ono kaiya
piyengka nayendau ne na ono, meiya.

15 Pulaga kili purago piyegi mawinda pelik meiya, Watabi
Anotogo pangka nagiyeng kaiya piyeng nugu nanigiyeng
mizi nagani, meiya.
16 Kili purago kang neyauganara watabi pilik kaiya piyeng
miza logo piyeng ngereke paka ngilumbekke orowei yongo
la.
17 Piyeng pilik miza logo Pita ngezebek wangakyeng kelik
peragi solorik talik kai yagenda miza legi ngoluk kumulageya
wiziya logo tawizeige pura yombu Konurusgu wezayelawili
wiriya logo Saimongi imak talege miza legi weli keya nguk yei
miza logo kanda imakki yerengke kandikke luwezara koya.
18 Puwiligu ngalizi pelik kisi, Yombu yeikta Simong Pita
meibek pelege yolu ma yeik, kisa.

19 Pita ngoluk wangakyeng kelik puragi kumulageya taw-
izeige Anotogi Kung Walekpokko pelik meiya, Kerewiye,
yombu nazuwaga neyauganakwili niyegi weik weli lewa
mena ni yangalek meiya logo kando kule.
20 Nugu Yuda ono puwili kiling kangkirikki wilek ngelek
kumuli nagani, purik puwili niyegi nogo wezayelawili kani,
meiya.

21 Togo Pita imakki ngalega yerageya logo yombanu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yombanu inuwago welibok, inuwa nangaiyengki wiyeke pelege kayima, yeiya.

22 Tegi puwiligu Pitayegi pelik meiya to mela, Tenigi ngaibek Konurus Rom Amiwiligi ngaiwiliyaga nakko tonuwa wezayela. Pi pangkabek keya Anotoyegi kazi miza logo pugu mizagi keli piyeng mizibek keya yongkambanu Yudawiligu piyegi pakelirik wazonobek mizibek. Anotogi angela walek nakko piyegi pelik kozak meiya, Pitayegi ngago meimo, i nugumakke wiriyibene logo ngago pugu kai piyengki kerewiyiweki, mena meiya, meiya.

23 Tegi Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Ige koli, yeiya logo wokpokko kusage pulogo puwili pi kiling iwek kola.

Puwili iwek kola logo wangane pura Pita kangkere miza logo puwili kiling kambela. Yombanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli pongo Yopaga nawilirau puwili kiling kambela.

24 Wok kalikebekke puwili panga Sisariya yerengke lewagela. Pulogo Konurus Simong Pitayegi yuke wizilege keya Konurusgu pigi ingembuwili keya pigi kewengkewilirau menalege ngago yeiya logo puwili mabuwili yuke koya.

25 Pita yeke ige kiliya liweki tamizeige Konurus Pitagi ingewerege ingeyau laliya logo piyegi ya kumuliweki miza.

26 Kapura Pitago pi luwezibene kelemiyageya wizimowei pelik meiya, Luweze, purik nerau yeik yombanubek mena, meiya.

27 Togo Pita ngago mei kunimowei Konurus kiling yeke ige kuna logo yeke ige kanda yongkambanu kolokngagono yaka wawere ula koyawiliyegi pakela.

28 Logo Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Teni Yudawiligi loyengkirik pelik kai, Teni Yudawili Yuda onowili kiling mogosa yolu nagani ma ngagogeya mizi nagani ma i keya yaweyeng menalege kira waliyi mizi nagani, kai purik ini makngezego iwaka panu. Keya Yuda onowili Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli onowili kopong puwili kiling yolu mizi purik pangka ono purikki teni Yudawili kumulizo, kai keya puwili nazuwagawili purikki teni kumulizo, kai. Kapura Anotogo neyegi waligeleniya pera nogo yombanu nak kaile ma nazuwaga nak purikki kumuli nagani kai keya Anotogo miziweki pangka kai piyeng nogo pangka mizagi ono mizi nagani, kai.

29 Tegi ne ini kiling yolu purik pangka. Piliktikki wiyeke inugu neyegi ngago neiyawekke ne ketaga kaiya ono. Pelik

mena, nogo ni Konurusyegi nguk nei, Nangki wiyeke ni ne
nizi wari wezanela, meiya.
30 Tegi Konurusgu pelik meiya to mela, Wok mangobektau
ono ulogo yokmek mabobilik panga luwegewekke ne i nogo-
makke Anotoyegi waberek mizageya tawizeige nguk namizi
yombu kagorik simbele langiya narik wakiyabek negi wirege
luweza wizilege.
31 Logo pugu pelik kai, Konurus Anoto waberek nugumekki
kerewiya keya yawe nigi watabiyengki yeikwiliyegi king yani
purarau keremareke ono, logo pugu niyegi wazono mizagi.
32 Yombu nawili yereng Yopa meirage yombu nak Si-
mong Pita meibekyegi ngago mei wezayele. Pi yombu Sai-
mon liyeng pulumakau korikyengka watabi keremizibekki
imakke yenge wizambekke kerelege ngizamakka wizi penan-
gai, mena neiya.
33 Tegi mabuwekke ne niyegi puwili kang wezayela logo
ni weik lewa purik wazono. Teni mabuwili weik menalege
Anotogi wirege pelege Anotogo niyegi kaibene keleniya
piyengki kerewiyiweki teni yuke yolu, meiya.

34 Togo weik Pitago puwiliyegi pelik kozak yeiya, Nogo weik
iwaka. Anoto yewizekkazek mizi onobek, pugu yongkam-
banuwili keleyirik menalik, purik wameik.
35 Namele keya nak piyegi kazi miza logo pugu mizagi keli
piyeng mizi mologabok pugu puguwili mizi, Yudawili keya
Yuda onowilirau.
36 Keya nogo kumularik ngago wazono teni Yudawiliyegi
wezamela pura logo ini kerewiya, pura pelikta, Yisu Kilisi-
bekki ibendago yongkambanuwili Anoto kiling ya wamenara
wazaya logo pi Yisu tenigi Yemizibek logo pugu yongkam-
banuwili mabuwiliyegi ngai yolu.
37 Keya watabi yemane ngabelak Yudaya meibekke miza
piyeng inuwa iwaka, Yisu yombu yereng Nasaretegabekyegi
langai piyeng. Piyengki solorik Yowangu were Anotogi
ngagoragi kozak kaiya logo yongkambanuwili kaimela logo
pi Yisurau kaimela logo Yisu ngabelak Kalili meibekke yawe
pugura solo miza.
38 Keya Anotogo Yisu pugu keli panubek miza logo piyegi
pigi Kung Walekpek keya pigi kozang purago wilak sibene
kelemiya. Keya Anoto pi kiling kopong Yisu wale mabiyengke
yongomo mizi kuna logo pulogo pugu yongkambanu Sadan-
gko ngaiwili yombiyangai wazaya keya yongkambanu naw-
iliyegirau saweli miza.
39 Togo piyeng Yisugu ngabelak wale Yudawiligi
mabiyengke mizayeng keya puwiligi yereng yemane panu
Yirusalem meirage miza piyendau mabiyeng tenigi wirege

miza. Tonugu pakelarik puwiligu pi yengeleileige nili ula logo pi ibeng kapura wok neyau wiziya logo
40 wok kalikebekke Anotogo pi ibendaga ngereke wik yan-
galekta wazamiya.
41 Yisu yongkambanuwili mabuwiliyegi tabunda wiriya
ono kapura teni Anotogo izawiliyegi keke tabunda wiriya. Pi
ibendaga yangalek meiya logo tonugu purik pakela logo pi
kiling kai ni keya ngeragi ni miza.
42 Keya pugu teniyegi ngago miziweki nara yana logo
yongkambanuwiliyegi pigi ngago wazonoraga pi Anotogo
yongkambanu ngoluk wik yolu puwili keya ulogo ibeng
puwilirau ngagozak keleyiweki sawiyabektikki kozak yei-
weki teniyegi kozak yeiya.
43 Koka walaka yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya
logo kozak kisawili mabuwili ngago pokyegi langaira Kapiya
Walektikke lende miza keya pelik kisa, Yongkambanu
pokyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili Anotogo kaile
puwiligiyeng yakabokki yeiktaga tumula logo keremareke
wezamelagi, kisa, yeiya.

44 Pita ngoluk kozak yeiyageya tawizeige pura Anotogi
Kung Walekpokko weik yongkambanu Yuda onowili ngago
puragi kerewiyawili mabuwiliyegi ngaiweki wilak kiliya.
45-46 Kung Walekpokko puwiliyegi ngai purikku puwili
ngago yeikyeng nak naraga kisageya koyimowei Anotogi
yeikta yongolok mei. Yuda Yopa yerengka Yisuyegi ngizi
kumuli Pita kiling kayimawiligu purikki pakela logo puwiligu
lelengkira purik Anotogo pigi Kung Walekpek Yuda onow-
iliyegirau wilak kiliyaweki yeik yana.
47 Pulaga Pitago Yuda pi kiling panga Yopaga kayimaw-
iliyegi pelik yeiya, Yongkambanu pewili tonugu Anotogi
Kung Walekpek weiya mabilik puwilirau weiya, tegi takko-
rau yongkambanu pewili kaibokko kaimelagirik waliyagi
ono purik puwili weik Anotogi yongkambanuwili.
48 Tegi Pitago puwiliyegi inuwa mabuwili Yisu Kilisigi yeik-
taga kaimelizo yeiya. Logo Konurusgu Pita puwili kiling
wok nayeng wizeiweki nguk meiya. Togo Pita puwili kiling
wizagoma.

11

1 Pita puwili kiling wizigeya yombu aposolowili keya
yongkambanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli Yudaya nga-
belakpekke yoluwiligu Yuda onowilirau Anotogi ngagora
weiya logo Yisuyegi kiriwei mizi purikki kerewiya. Kapura
puwili nawiligu kozang kumula Yuda ono nakko Yisuyegi
ngizi kumuli puwekkerik pi yombu korikwekki korik ngalege

puwek ngela logo pi Anotogi yongkambanuwiliyaga nak miziweki.

2 Togo Pita Konurus wazamiya logo Yirusalem yerengke kang yongobelawekke Yuda yaka pilik kumuliwiligu Pitayegi pelik ngalik meiya,

3 Ni Yuda ono yombu korikwekki korik ngalegewek ngela onowiligi imakke la logo mogosa logo puwili kiling ngeragiyeng na purik pangka ono, meiya.

4 Pilik kisi legi Pitago solo panu miza ngiziga mizi yabekeya piyengki kozak yeiya,

5 Wok nakke ne Yopa yerengke waberek mizageya wizimowei ngai yuke panu tawizeige pura nogo wangakyeng kelik nara pakela. Nogo pakelarik pelik, nogo kagorik wilangka unatuba panu narik kelik sobong mangoriktau onoyengka wiramiya narik logo paka ngilumbekka ngabelakpekke pelege yeragelege pakela logo purik negi saweliwei wila wiya.

6 Nogo purikke yenge yungke pakela logo wata inge mangobektau onowili keya keri wizing keya liyeng wizingwili keya kemalewili keya winak wizingwili menalege yenge yungke koyilege pakela, yeiya.

7 Pulaga kilirago neyegi pelik kairikki ne kerewiya, Yangalek mei, Pita, watawili ula logo ne, mena kairikki ne kerewiya.

8 Kapura nogo pelik meiya to mela, O Yemizibek, pilikki ono. Wata puwili teni Yudawiligi lorago pangka ono kaiyawili logo ne ulogo ngeragi Yudawiligi lorago pangka ono kaiya piyengka nayeng nerau na ono, mena meiya.

9 Pulaga kili purago neyegi mawinda pelik kai, Watabi Anotogo pangka kaiya piyeng nugu pangka onoyeng mizi nagani, mena neiya.

10 Kili purago kang neyauganara watabi pilik kaiya piyeng miza logo yeke langak panu watabiyeng mabiyeng paka ngilumbekke yongobela, yeiya.

11 Mabuwekke panu yombu neyauganak Sisariya yerengka nakko neyegi wezanelawili i ne yolumakke tabunda.

12 Pilik kanda Anotogi Kung Walekpokko neyegi puwili Yuda onowili kele kapura puwili kiling ngezangai kangweki kai legi ne weik kuna. Keya Yopa yerengka yombu mele nazik keya nazikka nak ne kiling ngizi wamenara kumuli pewilirau ne kiling Sisariya yerengke kambela. Pulogo kanda teni mabuwili Konurusgi imakke yeke ige la.

13 Pulaga Konurusgu teniyegi kozak kairik Anotogi angela nak i pugumakke ige luweza wizilege logo piyegi pelik

meiya, Yombu nak Yopa yerengke yeik pugura Simong Pita meibekyegi nawili ngago mei wezayele.

14 Pokko iniyegi ngago Anotogo ni ibuwili yaliya wazayagi naragi kozak yeiyagi, mena meiya.

15 Togo pugu pilik kai legi nogo puwiliyegi weik ngago pura kozak yeiyageya tawizeige Anotogi Kung Walekpokko weik puwiliyegi ngaiweki wilak kiliya, mabilik ulogo solo panuwekke teniyegirau pugu ngaiweki wilak kiliya pilik.

16 Nogo purik pakela logo nogo ngago Yemizibokko teniyegi kaiyaragi kumula, pelik kaiya, Yowan kaimelabokko ini kai yeikpokko kaimeli kapura Anotogo pigi Kung Walekpokko yenge inigi yungke kola wizeibene keleyagi mena kai.

17 Togo Anotogo teniyegi teni Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi ngizi kumula puwekke pigi Kung Walekpek teniyegi yeik ulak yana mabilikmekke Anotogo Yuda onowiliyegi puwili Yisuyegi ngizi kumuliwekke pigi Kung Walekpek yeik yana purik kimeike legi ne talikpokko Anotoyegi ngai miziweki. Ngago nogora mabura, yeiya.

18 Togo Pitago pilik yeiya puragi puwiligu kerewiyawekke puwili weik pi mawinda ngalik meiya ono logo Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik kisi, Pilik mena, Anotogo Yuda onowiliyegirau pugu kazing puwili kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile puwiligiyengka kowiti keya Yisuyegi sawela logo wik wizagomagira weiyagimek tiya yowiyi logo, purik teni weik iwaka, kisi.

19 Pita pilik mizageya keya yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili Setepang ula logo ibengwekke ngangang yemanera lewagela legi kazi luwa ula mela puwili nawili koweige ngabelak Ponisiya meibekke kambela, keya nawili panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileige kambela, keya nawili yereng Antiyok meirage kambela logo puwiligu yongkambanu Yudawiliyegi keke ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yei mizi kambela.

20 Kapura yombu Yisuyegi ngizi kumuli Saipira puleiga keya Sairini yerengka nawili panga Antiyok yerengke kambela logo pulogo yongkambanu Yuda onowiliyegirau ngago wazono Yemizi Yisu tenigi ngaibekyegi langai puragi kozak yeiya.

21 Anotogi kozanda yombanu pigi ngagora kozak yeiwili kiling kuna logo yongkambanu kolokngagonomek Yisuyegi ngizi kumula logo Yemizibekyegi sawela.

22 Pulaga Yirusalem yerengke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli menalege wawere uli mizi puwili mabuwili Yuda onowiligu Yisuyegi ngizi kumuli puragi kerewiya logo puwili

Antiyok yerengke yombu Panabas meibek pakeliweki wezamela.
23 Kanda pulogo pugu Anotogo puwiliyegi pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pura yanarikki pakela. Pi pakela logo pi wilik kagowing miza keya pugu puwili mabuwiliyegi kozanda yana logo wilek kang puwiligiyengko Yemizibekyegi ngizi panu kiriweiweki kelegele yeiya.
24 Panabas pok pangkabek keya yombu Anotogi Kung Walekpokko kolabek keya ngizi panu kumulirikku kolabek kopong pugu kozak yeiya logo yongkambanu kolokngagono nawilirau Yemizibekyegi kowita logo kazing pugumekki kiriwei miza.
25 Pulaga Panabas panga yereng Tasasi meirage yombu Saulu meibekyegi weliweki kambela.
26 Pi weli kanda Saulu yolok ngelawekke Panabas Saulu panga Antiyok yerengke miza orowei yo kayima.
Togo kirisimasi pura mabura pulogo koyimowei piyau yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli menalege wawere uli mizi puwili kiling wawere ula logo yongkambanu kolokngagono panuwili waligeleyageya koya. Antiyok yerengke pulogo nazuwagawili yongkambanu Yisuyegi kiriweiwiliyegi yeik wik Kilisiwili meiyara were yana purik puwili Yisu Kilisibekyegi kiriwei miziwili kopong.
27 Pilik mizageya keya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisi nawili paka Yirusalem yerengka pongo Antiyok yerengke kambela.
28 Puwiliyaga nak Akaba meibek Anotoyaga Kung Walekpokko mizagewiyege ngago watabi kalike mizagi nara weiya logo yongkambanuwiligi tepekke luweza logo pugu pura pelik kozak yeiya, Ngabelakpek mabokke ngaba ibeng mizagira lewagelaweki mizi, yeiya. Ngaba ibeng pura King Ngaibek Kilori meibokko Romwiliyegi ngaiwekke ngizi lewagelara.
29 Pugu pilik kai legi yombanu Yisuyegi kiriweiwili puwili ngezewili nak nak king pi puguyengka pangka pangka miziweki wiya logo puwili kiling Yisuyegi ngizi wamenara kumuli ngabelak Yudaya meibekke yereng mabiyengke yolu puwiliyegi wezameliweki, pilik sawiya.
30 Puwili pilik wiya logo kingyeng yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwiliyegi yaniweki Panabas keya Saulugi meleyauge wezamela.

12

1 Watabi pilik piyeng mizawekkerik King Ngai Elodo meibokko weik yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyaga nawiliyegi ngangang keleyiweki kebangkela.

2 Elodogo ngago miziweki kaiyaragi kiriwei puwiligu Jems,
Yowangi sibek lang yemanewekko ula logo ibeng. Purikku
Yuda Yisuyegi ngizi kumuli onowili wilik kagowing keleya.
3 Pulaga Elodogo purikki puwili wilik kagowing mizirikki
pakelawekke ngereke pugu ngago miziweki kaiyaragi kiri-
wei puwiligu Pitarau kebangkela. Purik pilik mizarik Yudaw-
iligu wok Pasoba meibek pakeliraga miza. Wok pokkorik Yu-
dawili perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo ni logo
nageya koyimowei Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi
iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo
puwiligi koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya
wazaya puragi kumulibek.
4 Puwiligu Pita kebangkela logo Pita wigirimakke wigira
wazamiya. Pulogo pi ngai mangomektau onoge yombu man-
gobektau ono ngai namekke mizawiliyegi miza yana logo
puwiligu piyegi ngai koyiweki. Keya Elodogo kumularik
Yudawiligi Pasobara pakela logo pulaga puwiligu Pita Yu-
dawiligi wirege ngagozak kelemiya logo ulagi nobiyeng miza.
5 Keya Elodogo Pita wigira wazamiya kele kapura
yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili Pitayegi wiyeke
Anotoyegi waberek mizageya koyima.

6 Wok Pasobaraga piyeng miza logo Elodogo Pita Yudaw-
iligi wirege ngagozak kelemiweki wok kumulabek mizagine
were kusage Pita i wigirimakke yombu ami neyaugi libuge
iwek kola wiziya. Ngayeng seng neyaugu pi wigira wazamiya
keya ami nawilirau wigirimakki kandikke ngai wazaya.
7 Mabuwekke wigirimakke pulogo Yemizibekki angela nak
luweza wizilege logo ngaiwak narik yeke ige Pita yolumakke
ngaiwak wiya.
Pulaga angelabokko Pita yangalek kelemiya logo piyegi
pelik meiya, Pita, ngezangai yangalek mei, meiya logo
mabuwekke sengyau mele puguyauga wei kayimeige wala.
8 Pilik miza logo angelabokko Pitayegi pelik meiya, Kagorik
nugurik waliye, keya ingegangyau wakiye, meiya. Pita pilik
miza logo angelabokko pelik meiya, Melewangka ngalege
nugurik wakiya logo ne kiling koli, meiya.
9 Togo Pita piyegi kiriwei kuna kapura angelabokko mizi
purik ngizi ma ngaigu miza puragi pi iwaka ono. Pugu
kumularik wire puguyaugu wangakyeng kelik narage keriyi
nobiyeng miza.
10 Pita piyegi kiriweirik piyau yombu ngai namek kang
koru yeke igerikke ngaiwili wezayi kuna keya yenge narikke
ngaiwilirau wezayi, keya kang yemane yenge yerengke
kandikke pura purik ngezerik tiya wizilege piyau wigiri-
makka welagela kuna. Piyau welagelarik pongo kazing wale

narik ngabelak libu kuna logo mabuwekke Yemizibekki angelabek pi wezami weik kakwela.

11 Togo pilik mizi ngizige piyegi yaka ngolukku miza pura weik kimeike logo kangka nak piyegi lewagela wizigeya ngezebokko pelik kaiya, Weik nogo iwaka, pera wameik ngizi. Anotogo pigi angelabek wezamela logo pugu ne Elodogi kozanda keya yongkambanu Yudawiligu neyegi miziweki miza piyengka yaliya wazaniya, kaiya.

12 Togo wire puguyau ngela wiziyawekke pi Yowan Makki panumele Maliyagi imakke kambela. Pulogo yongkambanu kolokngagono Yisuyegi kiriweiwili wawere ula logo Anotoyegi waberek mizageya koyilege.

13 Pita kanda yenge kang yerengkerikka ketakketak kelemiya logo kolomandik Maliyayegi yawe mizimele yeikta Loda meimele kuna logo ni tak meiya to mela.

14 Loda Pitagi kiliragi kerewiya logo pi wilik panu legi kandik tiya ono, pi yeke ige nginda yongorik puwiliyegi pelik yeiya, Pita yenge yerengke yuke yolubek, yeiya.

15 Pi pilik yeiya kapura puwili pugu kairagi ngizi kumula ono, puwiligu piyegi pelik meiya, Ni lelewe mizi puloge, meiya.

Togo Lodago ngereke kozang pelik yeiya, Wameik panu. Pi yolubek, yeiya. Tegi puwiligu pelik meiya to mela, Pok Pitagi angelabek kani, meiya.

16 Puwili pilik kelageyarik Pita mazeng keya ketakketak mizageya wiziya. Tegi puwili kandik tiya logo puwiligu Pita pakelawekke puwili lelengkira.

17 Pulaga Pita puwiliyegi mele puguzikku ngagoluk koyi keleya logo Anotogo pi wigirimakka welagela lewaweki kelemiya piyengki waleraga puwiliyegi kozak yeiya. Keya pugu peliktarau yeiya, Puragi Yisugi sakpek Jems keya teni kiling Yisuyegi ngizi wamenara kumuli nawiliyegirau kozak yeizo. Ne pelege wiziyagi ono, ne kangweki mizi. Pugu pilik yeiya logo pi puwili wezaya logo nalege kambela.

18 Wangane yokmek lewagelawekke pura pulogo yombu ami piyegi ngai puwili Pita kakwela purikki pakelawekke puwili leli uli keya wiyalowei kela mela logo nakko nakyegi pelik meiya, Pita talege, talik miza logo pi kakwela, meiya.

19 King Ngai Elodo ngago Pita kakwela puragi kerewiya puwekke pugu piyegi weliweki ngago nara yana, logo puwiligu wela kapura puwiligurau pi yolok ngela ono, yeik. Tegi Elodogo ami yaka Pitayegi ngai puwili ngago yeiya logo puwiliyegi nguk yei yongomo keleya. Logo yawe puwiligira kaile miza kopong Elodogo ngago miziweki kaiyaragi kiriwei

puwili yela logo ibeng wazaya. Pilik miza logo Elodo nga-
belak Yudaya meibek wiya logo Rom Kapmanbekki yereng
yemane Sisariya meirage wok nayeng yoluweki kambela.

20 Pulaga King Ngai Elodo Sisariya yerengka wizimowei
pi yongkambanu yereng Taya keya Sairong mei piyaugi-
wiliyegi sisik panu miza. Pi sisik mizi legi yombanu
yerengyauga puwili wawere ula logo piyegi ngagozakkaweki
kambela. Wererik puwiligu yombu Elodogi i yemanemakki
ngaibek yeikta Pilasita meibekyegi pelik kozak meiya, Teni
Elodogo ngaiwiliyaga ngeragiyeng wei wilibek mizi kapura
pi teniyegi sisik mizi kopong teni ngeragi weiyagi langai ono,
legi Elodo teniyegi sisik panu purik pangka ono, meiya. Pilik
meiya logo Elodogi i yemanemakki ngaibokko puwiliyegi
pelik yeiya, Ei purik wameik. Ini pangka kisi, yeiya logo pi
Elodoyegi pakeli kuna logo Elodogo pelik kai, Pangka mena,
ne puwili kiling ngagora pangka pangka mizagi, kaiya logo
pugu wok nak sawiya.
21 Togo Elodogo wok nak sawiya logo wok sawiyabokko
Elodo melewangka King Ngaibekkiyengka pugurik wakiya
logo tung pugurikke mogosara wizimowei yongkambanu
yereng Taya keya Sairong piyauga puwiliyegi ngago
yombiyangai nara kozak yeiya.
22 Pi ngagora weik yeik sawiyi ngizige yongkambanuwili
mabuwiligu pelik kek kisa, Ngagora yombanubokko kaira
ono, pura anoto nakko kaira, kisa, logo puwiligu yeik pugura
yongolok meiya.
23 Mabuwekke Elodo kawiye wala. Purik pugu ne
yombanubek mena yeik nogora yongolok mei nagani segeya
Anotogi yeikta yongolok mei, kaiya ono kopong Yemizibekki
angela nakko Elodo kemegeme namokko ula logo ngikwiligu
yenge pigi yungkeyeng na logo pi ibeng.
24 Togo Anotogi ngagora yemane lewagela keya ululu miza
mela.
25 Keya yombuyau Panabas keya Saulu piyau yawe
kingyeng orowei Yisuyegi ngizi kumuliwiligi yemanewiliyegi
yani pura mizi kambela logo paka Yirusalem yerengka
yereng Antiyok meirage ngereke yo. Piyau yombu Yowan
Mak meibek piyau kiling miza orowei kayima.

13

1 Togo yenge Antiyok yerengke yongkambanu Yisuyegi
ngizi panu kumuli Yisugi yeiktage menalege wawere uli mizi-
wiliyaga nawili ngagora Anotoyaga weiya logo yaniwili keya
nawilirau Anotogi ngagoraga waligeleyiwili. Nak Panabas
keya nak Simiyong pi Buka meibek, keya nak Lusiya yereng

Sairini meiragabek, keya nak Maneyeng pi ngai Elodo kiling yolubek, keya nak Saulu.

2 Wok nakke yenge Antiyok Yisuyegi ngizi kumuliwili Yemizibekyegi ya kumuli keya waberek mizagirikki wilek kang tiya maniweki ngeragi ni onora mizageya keya Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi pelik yeiya, Nogo Panabas keya Saulu negi yawe nara mizibene sawiya legi ini piyau kuni pani keleyizo, yeiya.

3 Tegi puwili waberek miza logo weik yeikwekke mele puwiligiyeng piyaugi ngalege walamiya logo piyauyegi waberek miza logo piyau wezayela.

4 Togo Panabas keya Saulu Anotogi Kung Walekpokko wezayelayau pongo Selusiya kambela. Logo pongo Selusiyaga piyau sikmak weiya logo pulaga panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileigi kambela.

5 Piyau Saipira puleigi yereng yemane Salami meirage kandawekke pulogo piyau Yudawiligi i walek songonoyengke kiliya logo yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora kozak yeiya. Piyau Yowan Mak yaweragi saweliweki miza orowei kambela.

6 Pilik kambela puwili ngabelak libu ilibulei neing kang kayimeige yereng Paposo meiragi lewagela. Keya pulogo puwiligu yombanu watagak ngeli nak yeikta Pa-Yisu meibekyegi pakela. Pi Yudawiliyaga nak keya pi ngezebokko ngezebekyegi ikuyogoriktaga pelik kaibek, Anotogo ne ngagora nana logo kozak kaiweki wezanelabek, kaibek.

7 Pi ilibu puleigi ngaibek yeikta Sesiya Paurusu meibekki kewengkebek. Sesiya Paurusu pi kangkabek iwaka panubek keya pi Anotogi ngagoragi kerewiyagi keli kopong pugu Panabas keya Sauluyegi, Koli, yeiya.

8 Kapura Pa-Yisu yombu watagak ngelibek, ngago yeik Kiriktagarik yeik pugura Elima meibek ngago Panabas keya Saulugu kozak kisiragi kiyebuk keya pi ngaibokko Yisuyegi ngizi panu kumulagi purikki kiyebuk kopong pugu Panabas keya Saulu waliyiweki keleya.

9 Togo Saulu yeik nara Paulu meibek logo Anotogi Kung Walekpokko kolabokko watagak ngelibekyegi ngai yuke panu kelemiya

10 logo pelik meiya, Ni Sadang kaile panubekki marekpek kani. Ni watabi pangkayeng mabiyengki kumbak mizibek legi piyengki ngai mizibek. Ni watabi ikuyogorik miziyengko kola keya ngaigu kai piyengko kolabek legi ni Anotogi kazing wameik ngiziyengki kazing ngizi onoyeng mizibene kowitiweki mizi wilibekpek.

11 Ni pilik mizibek kopong Anotogi melezikku weik ni
nelagi kani. Ni wire kusa wazaniyagi logo tek narik
wokpekki wilangkarik nugurau pakeli nangai wizageya
wiriyagi, meiya.

Mabuwekke Elimagi wireyau kozainung kusabanurikku
waliyi samiya logo pi miza orowei miziweki weik mele
puguzikka orowei kunagi namele keya nakyegi weli kang
keya mizi.

12 Pilik miza logo ngaibek pilik miza piyengki pakelawekke
pi Yemizibekyegi ngizi panu kumula logo pi ngago Yemiz-
ibekyegi langairagi leleng yemane panu kira.

13 Pulaga Paulu keya pigi kewengkewili yereng Paposo
puraga sik namak weiya logo panga wizambekke ngalengale
kanda ngabelak Pambiliya meibekke lewagela logo pulaga
yereng Pega meirage ngabelak libu kambela. Keya pul-
ogo Yowan Mak Paulu keya Panabas wezaya logo pi pongo
Yirusalem yerengke kangmobela.

14 Pulaga piyau Pega yerenda wiya logo ngabelak Pisitiya
meibekke yereng Antiyok meirage lewagela. Wok Yudaw-
iligu yawe mizi onobek wok Sabatpek meibekke piyau Yu-
dawiligi i walek songonomakke yeke ige la logo mogosa.

15 Nakko Anotogi ngagoraga Mosegi loyengka mei keya
kapiya Poropek kokawiligu lende miza piyengkarau
sangkela logo i walek songonomakki yemanewiligu nak
piyauyegi wezayela logo pelik yeiya, Mandikyau, yali ngago
teni mamok kozang keleyagi nara purik mabura teniyegi
kozak yeiyagi purikki teni keli, yeiya.

16 Pilik kai legi Paulu luweza logo mele puguzik puwiliyegi
langai yongolok meiya logo pelik yeiya, Ini pelege Yudaga
Yuda ono Anotoyegi kazi mizi puwili mabuwili neyegi
kerewiyizo.

17 Koka walaka Anoto teni Isileiliwiligibokko teni Yu-
dawiligi mangowili iza logo puwili ngabelak Isip, ngabelak
nazuwagawiligibekke koyawekke Anoto puwili kiling wiziya
keya kozanda yana logo pugu puwili kolokngagono sibene
keleya.

Pulaga Anotogo kozang pugurago puwili Isip
ngabelakpekka iza orowei wiriya.

18 Keya kirisimasi yombu neyau tikindayengke pugu puwili
yenge kurung yeikwekke wazaya logo kazing puwiligu
miziyengki Anoto kunendik wagela.

19-20 Pulaga puwili ngabelak Kanang meibekke lewagela
logo pulogo yombanu ngabelak melenazik keya nazikka
neyauyengkiwili kiling puwili ngai kela logo Anotogo kaile

keleyayela logo yongkambanu puguwili tenigi yelibungang kokawiliyegi ngabelak piyeng puwiligiyeng mizibene yana. Kirisimasi 450 piyengke puwili pilik koya.

Pulaga Anotogo puwiliyegi yombanu ngagoyeng pangka pangka mizagiwili wazaya logo wiziya Poropek Samuwele meibekki tendagawekke weik yeik.

21 Pulaga yongkambanuwiligu Anotoyegi puwiliyegi King Ngai nak ngaiweki keremizibene nguk meiyawekke Anotogo ngai Saulu puwiliyegi ngai wizeibene wazamiya. Saulu, Kaisgi marekpek pi Peniyamigi yeligagangmekkabek. Pi kirisimasi yombu neyau tikindayengke ngai wiziya.

22 Pulaga Anotogo Saulugu teng ngaira ngela mela logo pugu Tawiti puwiliyegi King Ngaibek mizibene wazamiya. Anotogo Tawitiyegi langai pelik kaiya,

Tawiti Yesigi marekpokko kazing miziyeng pangkarikki nogo pakela logo pi yombu nogo keli panu langaibek. Keya pi watabi nogo pugu miziweki keliyeng mabiyeng mizagibek, kaiya. *1 Samuwele 13:14*

23 Tawitigi mareknganwiliyaga nak Yisu, pi Anotogo teni yongkambanu Isileiliwili yaliya wazayiweki wazamiyabok pigi ngago sawiyarago kozak kaiya pilik.

24 Yisu yawe puguyeng mizagine, were Yowan kaimelibokko Isileili yongkambanuwiliyegi ngago puwili kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile puwiligiyengka kowiti miza logo wilek kang puwiligiyeng Anotoyegi sawela logo kaimeliweki pura kozak yeiya.

25 Yowangu pilik miza logo yawe pugu mizira yeikweki merekewekke pugu yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Ini ne tak mizi? Ne inugu yuke yolubok ono kani kapura kerewiyi, pi neyegi kalika lewagi keya ne pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu keya yeik pugura nogoraga ngalege panu.

26 Yowan kaimelibokko puwiliyegi pilik yeiya logo ne ini yongkambanu nogowili ini Abalamgi yango keya mareknngangwili, keya ini Yuda ono Anotoyegi kazi miziwiliyegi ne pelik yei, Tenigi wiyeke Anotogo Yisugu teni yaliya wazayagi puragi ngago pura wezamela.

27 Kapura yongkambanu Yirusalem yoluwili keya puwiligi yemanewiligu Yisu puwili yaliya wazayiwekibekyegi pi pilik mizagibek miza ono. Keya puwili wok Sabat mabiyengke ngago Poropekwiligu lende mizayeng sangkeli kapura piyengki solorik iwaka ono, kapura puwiligu Yisuyegi kaile kelemiya purago ngago Poropekwiligu lende miza piyeng weik wameik ngizi miza.

28 Keya puwili pugu kaile miza nayendau yolok ono kele
kapura puwiligu Pailetyegi pi waze yeik ulak ulibene nguk
meiya.
29 Togo puwiligu watabi Poropekwiligu ulogo piyegi lan-
gai lende miza piyeng mabiyeng kelemiya logo piyegi kiri-
weiwiligu pigi yasurik yengeleileiga orowei yerageya logo
mosindaga king ururumekke wizamiya.
30 Kapura Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya.
31 Keya wok kolokngagonoyengke pugu yombanu pi kil-
ing yereng Kalili meiraga paka Yirusalem meirage yongomo
mizageya koya puwiliyegi tabunda wiriya. Puwili pigi wire-
gawerera pakelawili logo puwili weik Isileili yongkambanu
nawiliyegi ngago piyegi langaira kozak kisiwili.
32 Togo te Panabas pelege iniyegi ngago wazono pera
orowei kayima. Pera Anotogo tenigi yelibungang kokaw-
iliyegi pugu ngago mizagi sawiyara logo
33 weik pugu mabek teni puwiligi yango keya marekn-
gangwiliyegi ngizi wameik miza pera. Pura pugu Yisu nga-
belakpekke pelege teni yaliya wazayiweki wezamela pura.
Pilik miza pura Kapiya Walek Ingi Sam neyaurikke pobilik
kaiya puragi kiriwei,

Ni negi Marekpek. Yokopekke ne nigi Mangobek purikki
kimeike keremiza, kai. *Ingi Sam 2:7*

34 Keya Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya logo
pi ngereke mawinda ibengkirau onorikki Anotogo Kapiya
Walek Isayago lende mizarikke yungke pelik kai,

Ngago walek wazono nogo Tawitiyegi sawiya pura nogo
iniyegi ngizi lewagela walibene mizagi kani, kai. *Isaya
55:3*

35 Keya mabilik Tawitigu Anotoyegi Kapiya Walek Ingi
Samyeng meirikki yungke pelik meiya,

Nugu yombu kaile nayendau onobokki yasurik
ngabelakpekke sok si pani kelemiyagi ono, kai. *Ingi
Sam 16:10*

36 Tawitigu ngezebekyegi kozak kai yagenda ono, purik
pugu Anotogi keliyeng mizageya wiziya logo pi ibeng. Logo
puwiligu yasu pugurik pigi yelibuwiliyegi saweliwei waliya
wazamiya logo ngabelakpekke sok sa.
37 Kapura yombu Anotogo ibendaga yangalekta
wazamiyabokki yasurik sok sa ono.
38 Pilik tegi O nogowili kerewiyi. Nogo kelirik ngago wa-
zono puragi Yisugi ibendago mizagewiyege Anotogo kaile
inuguyeng tumula melagi puragi langai ini iwakaweki keli
legi ne iniyegi kozak yei yagenda. Keya peragirau iwakaweki,
tamizeige namele keya nak Mosegi loyengki ngizi kumula
logo kiriwei mizi purik Anotogo ngoluk kaile puguyengki

kumulagi purik Mosegi loyengko kaileyeng pangka tumulagi langai ono.

39 Kapura Yisugu mizagewiyege piyegi ngizi kumuli mologabok kaile pugu miza piyengka wila wazamiya logo Anotogi wirege pirau watabi kaile nayeng ono, pi weik pangka melegabek kelemiya.

40 Togo yombanu ngagoyeng Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu kisa pura iniyegi lewagela nelegi waberek panu, ngai koyizo.

41 Puwiligu Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kisa,

Ini Anotogo kaiyengki songomeiwili, kerewiyi. Ini ngoluk wik koyigeya Anotogo yawe nara mizagi keya nakko iniyegi purikki kozak yei kele kapura ini purikki ngizi panu kumulagi ono, inugu purikki yeik kumula melageya koyimowei ni kemenak ibengki, kisa. *Abakak 1:5*

Ngago nogora weik, yeiya.

42 Pulaga Paulu keya Panabas Yudawiligi i walek songono pumakka welagelaweki tamizeige yongkambanuwiligu piyauyegi pelik yeiya, Wok Sabat kalikebekke peyengki mazenda teniyegi kozak yeiweki kayimizo, yeiya.

43 Yongkambanu wawere ulawili welagela miza logo Yuda kolokngagonowili keya Yuda ono kolokngagono weik Yudawiliyegi sawelawilirau Paulu keya Panabasyegi pongo kazingmekke kalika kiriwageliwei kuna. Pilik kunimowei piyaugu puwiliyegi pelik kozang yeiya, Ini Yisuyegi kebangkelizo logo pugu wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puragi inugu wilek kangyeng ngalege wiyizo, yeiya.

44 Wok Sabat kalikebekke yongkambanu yereng puraga yolu puwiliyaga wale unatuba narik Yemizibekki ngagoragi kerewiyiweki kayima.

45 Keya Yudawiligi yemanewiligu yongkambanu kolokngagonowili wawere ularikki pakelawekke puwili piyaugu miziyengki yagolok kopong sisikmokko kola logo puwiligu Paulugi ngagora momanenda wiyi keya piyegi ngago kaile kisa.

46 Kapura Paulu keya Panabas mak liyandek namizi kozang sara koyimowei pelik meiya to mela, Togo ini Yudawiliyegi Anotogi ngagora were kozak yei purik pangka kapura inugu puragi kezanga mani purikku ini makngeze wik wizagomagira weiyagi langai onowili mizi legi, togo weik ini wezaya logo Yuda onowiliyegi kozak yei kangweki mizi.

47 Purik koka Anotogo teyegi Kapiya Walek pugurikke yungke ngago miziweki kaiya nara pelik kaiya,

Nogo ini Yuda onowili wilangkarik miziweki keleya, logo yongkambanu ngabelakyeng mabiyengke kazing Yisugu puwili ibendaga yaliya wazayagimek waligeleyiweki kani. *Isaya 49:6*

48 Piyaugu pilik yeiya logo yongkambanu Yuda onowili piyaugu kisa puragi kerewiyawekke puwili wilik kagowing miza logo Yemizibekki ngagoragi wilik kagowing kisi. Keya yongkambanu Anotogo wik wizagomagira weiweki sawiya puwili Yisuyegi weik ngizi panu kumuli.

49 Togo Yemizibekki ngagora weik kang wale pulumengke ululu miza meli.

50 Kapura Yudawiligi ngaiwiligu Antiyok lemengki yongok yemane i walekmakki kang miziwili keya yombu yemanewilirau puwiligi kumuliyeng lebuk ngai keleya logo puwiligu Paulu keya Panabas piyauyegi ngangang keleya logo yerendaga kang wezayela.

51 Tegi piyaugu yongkambanu Antiyok yerengke yoluwiliyegi pelik yeiya, Te iniyaga mele togoyau kaigesi purik Anotogo iniyegi wilik ono kopong, yeiya logo piyau panga yereng Aikoniyam meirage kambela.

52 Yombanu Antiyok yerengke Yisuyegi ngizi panu kumuliwili wilikwilikmokko kola keya Anotogi Kung Walekpokko kolawili.

14

1 Paulu keya Panabas panga Aikoniyam yerengke kanda piyau watabi mabilikyeng miza. Piyau Yudawiligi i walek songonomakke ige la logo yongkambanuwiliyegi ngagora kazing wazonomekke kozak yeiya logo Yuda keya Yuda ono kolokngagonowilirau Yisuyegi ngizi panu kumula.

2 Kapura Yuda Yisuyegi kezanga mani puwiligu yongkambanu ngoluk Yisuyegi ngizi panu kumuli ono puwiligi kumuliyeng lebuk ngai keleya logo puwiligu piyauyegi langai wilek kangyeng kowitibene keleya kele

3 kapura Paulu keya Panabas pulogo yokolong koyima. Piyaugu puwiliyegi Yemizibek Yisuyegi langai liyandek namizi kozak yeiya. Anotogo piyau kozang yana logo piyaugu watabi Anotogo keke miziyeng keya watabi piyau Anotoyaga kozanda kilingyau mizi piyeng kolokngagono pangka miza logo piyengko kopong yongkambanuwiligu kisirik, Ngago Yemizibokko pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puragi langai pura ngizi wameik, kisi.

4 Togo yongkambanu Aikoniyam yerengkewili sanga miza logo nawili Yudawiliyegi ngizi kumuli keya nawili aposoloyauyegi ngizi kumuli miza.

5 Tegi yongkambanu Yuda onowili keya Yuda Yisuyegi
ngizi panu kumuli onowili kiling puwiligi yemanewilirau
mabuwiligu aposoloyauyegi kaile keleyi keya kingyengko
yeliweki sawiya.
6 Kapura aposoloyau puragi kerewiyawekke piyau nga-
belak Likoniya meibekke yereng Lisita keya Tebi meiyauge
kabelak piyengke kazi kambela.
7 Keya pulogo piyaugu yongkambanuwiliyegi Anotogi
ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeiya.

8 Yereng Lisita meirage yombanu ingeyau koru wazamiya
kopong ngabelakke wei mizagi langai ono nak yolu.
9 Pi Paulugu ngago kairagi kerewiyawekke pugu Anotogo
pi yombiyangai wazamiyagirik pangka purikki ngizi panu
kumula. Logo Paulu pugu ngizi kumularikki pakela logo
piyegi ngai yuke panu kelemiya
10 logo piyegi ngalizi pelik meiya, Ingeyaugu luweze,
meiya. Mabuwekke yombu yakabok yangalekta perek-
makkera wala logo weik wei mizi.
11 Keya yongkambanu wawere ulamek Paulugu mizi
puragi pakelawekke puwiligu weik ngago yeik Likoniyawili
ngezewiligiraga pelik kek kisa meli, Yombu peyau anoto
tonuguyau logo korik yombanuwili kelikyauge teniyegi yer-
ageya kani, kisi.
12 Puwiligi anoto yemane panubekki yeikta Susi mei keya
pigi ngago oroweibekki yeikta Emisi mei. Tegi puwiligu
Panabas yeik Susi pura mei keya Paulu ngagora kozak
kaiyabek legi puwiligu pi yeik Emisi pura mei miza.
13 Susigi i walek yongkambanuwiligu Susiyegi inge laliyi
keya ya kumuli mizimak Likoniya yerendaga yenge yow-
erengke yolu. Keya i walekmakki yombu wata kolak
kelibene waliyibek liyeng pulumakauwili keya purukpu-
ruk marekyeng yerengke kandikke yongkambanu aposoloy-
auyegi kolak kelibene waliyiwekiwiliyegi orowei lewa.
14 Kapura Panabas keya Paulu puwiligu miziweki mizi
piyengki kerewiyawekke piyau puwiligu kisi keya mizi
piyengki kiyebuk legi walimiziweki kagorik ngezeyaugiyeng
koliya logo wawere ulamekki tepekke nginda kuna logo pelik
kek kisa,
15 O yombuwili, te yombanu yeikyau logo keli togoyeng
ini yombanu ngabelakkewiligi keliyeng kelik legi ini pilik
mizira nangki? Te pelege iniyegi ngago wazono ini anoto
inuguwiliyegi yeik ya kumuli mizi piyengka Anoto wik yol-
ubekyegi ya kumuli mizibene puragi kozak yeiweki kayima.
Anoto wik yolubokko ngilumbek keya ngilumbekke piyeng,

keya ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng, keya wizambek keya wizambekke piyeng mabiyeng keremiza.

16 Koka Anotogo yongkambanu mabuwili kazing ngezewiligu kelimek neing wei mizageya koyi pani keleya.
17 Kapura pugu teni yeik koyi pani keleya ono, a'a'. Pi ngezebokko watabi yombiyangai yolugiyeng yani logo teni yongkambanuwiligu pi wameik ngizi panubektikki iwaka sibene pugu teni ngilumbekka kobo yani yagenda, keya kirisimasi mabiyeng ngeragi wawiyagiyeng yani yagenda, keya wok mabiyengke ya tenigiyeng ngeragiyengko wilak keya wilek kang tonuguyeng wilikwilikmokko kolaweki keleyi yagenda. Pilik tegi Anoto wik yolubekyegi ya kumuli mizagirikki kai, yeiya.
18 Piyau ngago piyeng kozak yei kele kapura Paulu keya Panabas yongkambanu piyauyegi wata kolak kelibene mizi puwili waliyagirikki yawe yemane mizi.

19 Pulaga Yuda Yisuyegi ngizi panu kumuli ono ngabelak Pisitiya meibekke yereng Antiyok meiraga nawili kiling ngabelak Likoniya meibekke yereng Aikoniyam meiraga nawili menalege wawere ula logo pongo yereng Lisita mei puragi kayima. Kanda pulogo puwiligu yongkambanu wawere ulara koyamek ngai puwiligimekki sawelibene keleya logo puwiligu Paulu kingyengko ula logo yerendaga welagela ulumi wageliwei kuna.
20 Puwiligu pi ibeng nobiyeng miza kapura yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu yawereng kelemiya logo pi yangalek meiya logo yerendaga yongo la. Wanganebekke pura pi keya Panabas pongo yereng Tebi meiragi kambela.
21 Paulu keya Panabas Tebi yerengke kanda piyaugu yongkambanuwiliyegi Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai pura kozak yeiya logo piyaugi ngagorago wilek kang puwiligiyeng yowa yowiya logo yongkambanu kolokngagonowili weik Yisuyegi ngizi panu kumuli keya Yisuyegi kiriwei mizi. Piyaugu yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya logo paka yereng Lisita meiragi kang yongobela. Keya pulaga piyau ngabelak Likoniya meibekke yereng Aikoniyam meiragi kandobela. Keya pulaga ngabelak Pisitiya meibekke yereng Antiyok meiragi kandobela.
22 Yereng naraga naragi piyaugu yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi kozanda yana logo wilek kang piyaugiyengka puwiliyegi puwiligi Yisuyegi ngizi panu kumuli pumokki ngizi wameik yolu keya Yemizibekyegi ngizi panu kiriweiweki kelegele yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya,

Teni Anotogi ngairagi kuneng kolokngagono panu wageliwei
kangki kani, yeiya.
23 Keya yereng Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi yeiktage
menalege wawere uli mizi mabiyengke piyaugu yombanu
Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyaga nawili yombanu ngizi
panu kumuliwiliyegi ngaiweki sawiya. Pilik sawiya logo
purik piyau waberek mizagirikki wilek kang tiyi maniweki
ngeragi ni onora mizageya koyimowei piyaugu yombanu
Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi waberek miza logo Yem-
izibekyegi pelik meiya, Yongkambanu pewiligu niyegi wilek
puwiligiyeng ngalege wiyi legi togo puwili mele nuguzikke
wezaya logo nugu puwiliyegi waberek ngaiweki.

24 Piyaugu pilik waberek miza logo waleleige yereng pura
wiya logo ngabelak Pisitiyabek neing kandobela logo nga-
belak Pambiliya meibekke kayima. Pulaga kang kang yereng
Pega meirage lewagela.
25 Yereng purage la logo piyaugu yongkambanuwili
ngagora yana logo pongo wizambekke yereng Ataliya
meiraga kambela.
26 Pulogo kanda piyau sik namak weiya logo pumakki
ngalengale yereng Antiyok piyaugu were wiya puragi yo.
Yereng Antiyok pura koka yongkambanu Yisuyegi ngizi panu
kumuliwiligu were piyau Anotogi melezikke yana logo An-
otogi wazono tonugu weiyagi langai ono purago piyau yawe
piyaugu weik pitamani pera miziweki keleyara.
27 Piyau Antiyok yerengke kandawekkerik piyaugu
yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili wawere
keleya logo puwiliyegi watabi Anotogo piyaugu miziweki
keleya piyeng mabiyengki kozak yeiya. Keya nariktau
Anotogo miza logo Yuda onowiligi kazing Yisuyegi ngizi
panu kumulagi namek tiya yowiyarikki kozak yeiya.
28 Togo Paulu keya Panabas piyau pulogo yongkambanu
Yisuyegi ngizi panu kumuliwili kiling yokolong koyima.

15

1 Wok nakke Paulu keya Panabas Antiyok yerengke koyi
keya yombu nawili ngabelak Yudayabekka yereng Antiyok-
tagi kayima logo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuli-
wili weik waligeleyi logo pelik yei, Tamizeige ini Mosegi lo
yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngelizo kaiya
pura mizi ono purik mabura Anotogo ini yaliya wazayagi
ono, mena yeiya.
2 Kapura Paulu keya Panabas piyaugu puwili kiling watabi
puwiligu kisa piyengki ngago yemane panu ngalik kela
yongomo miza. Tegi puwili mabuwili pilik kozak kela

purik Paulu keya Panabas kiling yombanu Antiyok yerengke nawili paka Yirusalem yerengke Yisugi aposolowili keya yombu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngaiwiliyegi peragi pakeli kangweki, kela.

3 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu puwili wezayela logo puwili ngabelak Pinisiya keya Sameriya meiyau neing kambela logo puwiligu yongkambanu pulogo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngago Yuda ono nawili kowita logo Yisuyegi ngizi panu kumuli puragi kozak yeiya. Puwili puragi kerewiya logo wilikwilikmokko kola.

4 Puwili Paulu kiling paka Yirusalem yerengke kandawekke aposolowili keya Yisuyegi ngizi panu kumuliwili keya puwiligi ngaiwili mabuwiligu puwili kiling melegulang miza logo yombu Antiyok yerengkawiligu Yirusalem yerengkewiliyegi watabi Anotogo yawe puwiligu miziyengki yungke miza piyengke kozak yeiya.

5 Kapura yombu Palisiwiliyaga weik Yisuyegi ngizi panu kumuli nawiligu luweza logo pelik yeiya, Inugu Yuda ono weik Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyegi puwili Mosegi loyengki kiriwei miza logo yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeliweki wameik panu, yeizo, yeiya.

6 Togo aposolowili keya Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngaiwili peragi kozak keliweki menalege wawere ula.

7 Ngago yokolong kozak kela yongomo miza logo Pitago luweza logo pelik yeiya, O ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, ini iwakarik koka Anotogo iniyaga ne niza logo Yuda onowiliyegi wezanela logo puwiliyegi Anotogi ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeiweki logo puwili kerewiya logo Yisuyegi ngizi panu kumuliweki purik ini iwaka.

8 Puwili ngizi kumula logo Anoto yombanuwiligi wilek kangyeng iwakabokko Kung Walek pugubek teni yana pilik puwili yana legi purikku walimizi purik Anotogo Yuda onowiliyegi kezanga yana ono, pi wiregawere pugura puwiliyegi yana purikki teni waligeleyi.

9 Pugu teniyegi nalik keya puwiliyegi nalik miza ono. Puwili Yisuyegi ngizi panu kumuli kopong pugu kaile puwiligiyeng tumula logo wilek kang puwiligiyeng kaigesa mela yowiya.

10 Pilik mena nangki wiyeke inuwago Anotoyegi yang kelemiya logo pi sisik miziweki kelemi? Purik inuwago yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu Mosegi lo mabiyengki kiriweigi purikki keli kapura tenigi yelibungang kokawili ma tenirau lo mabiyengki kiriweigi langai ono. Logo tamizeige inuwago puwili Mosegi lo mabiyengki kiriwei mizizo yei

purik mabura inuwago puwili kuneng wageliweki keleyagi logo puragi Anoto sisik miziweki kelemiyagi.

11 Yuda onowili Mosegi loyengki kiriwei mizirikki wiyeke Anotogo puwili yaliya wazaya ono, puwili Yisuyegi ngizi panu kumulirikki wiyeke puwili Yisu Kilisi Yemizibekki wazono tonugu weiyagi langai ono purago Anotogo puwili yaliya wazaya. Keya Anotogo teni Yudawili kazing mabilikmekke yaliya wazaya, Pitago pilik yeiya. Yombanu wawere ula pumok mamok ngagoluk, logo puwili yeik kerewiya.

12 Pulaga Panabas keya Paulugurau ngago kisa logo pumok mamok ngago piyaugiragi kerangang mana. Piyaugu puwiliyegi watabi Anotogo keke miziyeng keya watabi wirangai piyeng mabiyeng Anotogo mele piyaugiyengko Yuda onowiligi miza yowiyarikki kozak yeiya.

13 Piyaugu kozak kisiyeng weik yeikwekke Jems yangalek meiya logo pelik yeiya, O ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, neyegi kerewiyizo.

14 Simong Pitago ngolukku teniyegi Anoto yongkambanu Yuda onowiliyegi ulogo lewagela logo puwiliyaga nawili yongkambanu yeik pugura kilingwili miziweki izarikki kozak yei yagenda.

15 Logo pugu kaira keya yombanu ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu kisara menalik. Pilik miza pura Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei,

16 Anoto Yemizibokko pelik kai, Kalike ne yogi logo Tawitigi kawiye wala yolu pumakka korowali miza mela piyeng wik keremizagi keya pumak ngereke ngizagi.

17 Nogo pilik mizagi logo yongkambanu nazuwaga Yuda onowili mabuwili ne Yemizibekyegi weliweki, puwili nogo iza logo yeik nogora kilingwili, ne Yemizibokko pilik kai.

18 Anoto Yemizibek kalike pugu mizagi piyeng koka solowekkerikka iwakabek. *Amoso 9:11,12*

19 Keya Jemsgu mawinda pelik kaiya, Nogo kumularik pelik, Tonugu Yuda ono Anotoyegi kowita puwili lo tonuguyeng mabiyengki kiriweiweki keleya logo puwiliyegi yawe unatubara miziweki yanagi ono.

20 Pilik segeya tonugu mak kapiya narik puwiliyegi lende miza logo yaniweki logo puwiliyegi lo keremungke ono, yeik yemane peyengki kiriwei mizizo yeiweki. Piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura ini piyengka ni nagani. Keya ini watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani, logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were

ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau ini kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani.

21 Yemane peyeng yongkambanu mabuwili iwakayeng purik kirisimasi kolokngagonoyeng yereng mabiyengke wok teni Yudawili yawe mizi ono mabiyengke tenigi i walek songonoyengke Mosegi loyeng sangkela logo ngago pugura kozak yeiya, Jemsgu pilik yeiya.

22 Pulaga aposolowili kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili keya puwiligi ngaiwili mabuwili menalege kelarik mabuwiliyaga nawili iza logo Paulu keya Panabas kiling yenge yereng Antiyoktaga wezayeliweki kozak kela. Puwiligu nak Yuras yeik nara Pasaba meibek, keya nak Silasi meibektau iza. Yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu kumularik yombu piyau yombiyangai panuyau miza.

23 Puwiligu piyau iza logo kapiya pelik lende mizariktau piyau kiling wezamela,

Teni aposolowili keya Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwili, teni ini kiling ngizi wamenara kumuliwili. Teni ini Yuda ono weik Yisuyegi ngizi kumuli yenge yereng Antiyok puraga yoluwili keya Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuli yereng ngabelak Siriya meibekke nayengkirau yoluwili keya Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuliwili yereng ngabelak Silisiya meibekke yoluwiliyegirau lende mizi yagenda. Tonugu ini mabuwiliyegi wangane yei.

24 Teni kerewiyarik yombu teniyaga nawili kambela logo iniyegi ngago ini lebuk ngai keleyagi nara kozak yeiya logo ini puwiligu kisaragi wilek ngelek kumula meli. Kapura puwili teniyaga ngago pilik mizagira weiya ono, piyeng ngezewiligu mizayeng.

25 Tegi teni menalege wawere ula logo kangka wamenak kiling yombu ngagora orowei kangki neyau Paulu keya Panabas meiyau kiling wezayeliweki izaweki kozak kela. Paulu keya Panabas piyau tenigi kewengke tonugu keli panuyau keya

26 piyaugu ngago Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi langaira kozak kisa melirikki wiyeke nawiligu piyauyegi kumbak miza logo yeliweki keleyi kapura piyau ngoluk kozang kozak kisageyayau.

27 Togo tonugu Yuras keya Silasi iniyegi wezayeli puloge. Keya piyaugurau kili yeikyaugu kapiyarikke tonugu lende miza mabilik inigi wirege kozak yei nangai.

28 Anotogi Kung Walekpokko teni kumula wazonoyeng yana logo tonugu kelara ini lo kolokngagonoyeng yanagi ono,

mak lo yemane peyeng yaniweki kela.

29 Piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura ini piyengka ni nagani. Keya ini watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau ini kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani.

Ini lo peyengki kiriwei mizi purik pangka. Wameik panu. Kusa.

30 Togo puwiligu ngagora oroweiwili wezayela logo Antiyok yerengke kambela. Pulogo kanda puwiligu Yisuyegi ngizi kumuli mabuwili wawere keleya logo kapiyarik yana.

31 Yongkambanuwili kapiyarik sangkela logo ngagorago puwili kozanda yana kopong puwili wilikwilikmokko kola.

32 Pulaga Yuras keya Silasi ngeze mabiyau ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisiyaugu yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi ngago kozanda yana keya ngago ngizi kumuli puwiligi pura kozang kelemiyara kozak yeiyageya koya.

33 Piyau sonda nayeng pulogo koyima logo yoweki kangkere miza. Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu piyauyegi pelik yeiya, Kambeli, Anoto yali kiling kangki mena, yeiya logo wezayoyela.

34 Kapura Silasigi kumularago mizagewiyege pi mabulogo wizagoma.

35 Paulu keya Panabas ngong nayeng yenge Antiyok yerengke koyimowei piyau keya kolokngagono nawilirau Yemizibekki ngagora kozak yei keya waligeleyi miza.

36 Piyau pilik miza logo Paulugu Panabasyegi pelik meiya, Towa kandoweki. Keya kunimowei purik yereng towago ulogo Yemizibekki ngagora kozak yeiya piyeng mabiyengke Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi pakela logo puwili talik yolu miziweki, meiya.

37 Tegi Panabasgu pangka meiya logo pugu kumularik Yowan Mak piyau kiling kangweki kumula,

38 kapura Paulugu kumularik pirau miza orowei kang purik pangka ono. Purik pi koka yawe aposolowiligiragi piyau kiling yawe mizi kayima puraga kazi kunabek logo pi ngabelak Pambiliya meibekke piyau wezaya, legi purik pangka ono miza.

39 Piliktikki wiyeke piyau ngezeyau takkaragi kiriwei mizagi miza legi ngalik kela logo nak namek neing miza.

Pulaga Panabas weik Yowan Mak miza orowei logo piyau sikmak weiya logo panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileige kambela.

40 Kapura Paulugu Silasi miza logo piyau kangweki sawiya. Togo Yisuyegi ngizi kumuliwiligu piyauyegi pelik yeiya, Yemizibekki wazono panu tonugu weiyagi langai ono pura yali kiling kambeli, yeiya.

41 Piyau wiya logo ngabelak Siriya keya Silisiya meiyau neing kambela logo yereng mabiyengke Yisuyegi ngizi panu kumuli Yisugi yeiktage menalege wawere uli miziwiliyegi ngago yana logo ngizi kumuli puwiligi pura kozang kelemiya.

16

1 Paulu keya Silasi kai kanda yereng Tebi meirage lewagela logo pulaga pura wiyiwiyi piyau ngereke kanda yereng Lisita meirage lewagela. Pulogo Yombu Yisuyegi kiriwei yolu nak Timoti meibek. Pigi panumelerau Yisuyegi ngizi panu kumulimele. Pi Yudamele kapura Timotigi mangobek Yudabek ono, pi Kirikpek.

2 Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuli pulogo Lisita yerengke yoluwili keya Aikoniyam yerengke yoluwilirau mabuwiligu Timotiyegi langai wazono kozak kisi.

3 Paulu Timoti pi kiling Yisugi ngagora kozak kaiweki yongomo mizagi keli kapura Paulugu kumularik Timotigi mangobek Kirikpek logo pigi yombu korikwekki korik ngalegewek ngela ono purik Yuda yereng piyeng mabiyengke kangkiwili iwaka legi puwiligu piyegi kerewiyagi ono miza. Piliktikki wiyeke Paulugu Timotigi yombu korikwekki korik ngalegewek ngela mowiya logo Timoti piyau kiling kambela.

4 Puwili yerengyeng neing kang kunimowei puwiligu yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi lo aposolowili keya Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwiligu paka Yirusalem kozak kela piyengki kozak yeiya logo pelik yeiya, Peyengki ini kiriwei mizizo, yeiya.

5 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu Yisuyegi ngizi kumulira kozang kelemiya. Wok mabiyengke yongkambanu nawilirau Yisuyegi ngizi panu kumula logo Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi sawela.

6 Paulu pigi kewengkewili kiling Yemizibekki ngagora yongkambanu ngabelak Asiya meibekke yoluwiliyegi kozak yeiyagi nobiyeng miza kapura Anotogi Kung Walekpokko puwili kang nelegi waliya wazaya. Tegi puwili ngabelak Pagiya keya Kalesiya meiyau neing kunimowei Yemizibekki ngagora kozak yeiya.

7 Pulaga puwili ngabelak Misiya meibekki kerelemekke kayimawekkerik puwili ngabelak Pitiniya meibekke kiliyiweki nobiyeng miza kapura Yisugi Kung Walekpokko ngereke waliya wazaya.

8 Tegi puwili Misiya meibek neing kai kambela wizigeya pongo Torowa yerengke lewagela.

9 Wokpokko kusage Paulu iwek kolawekke wire puguyaugu wangakyeng kelik narage pakelarik yombu ngabelak Maseroniya meibekka nak pulogo luweza wizimowei pugu Pauluyegi ngalizi pelik kelegele mei, Pelege Maseroniyabekke teniyegi ngago wazonora kozak yeiweki mena koli, mena meiya.

10 Paulu pilik miza logo ne Luka puwili kiling Maseroniyabekke kangweki nguk namizi kangkere miza. Tonuwago kumularik Anotogo tonuwago yongkambanu pulogowiliyegi pigi ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeizo, yei yagenda, mena miza.

11 Togo tonuwa sikmak weiya logo yereng Torowa meira wiya logo sikmakki ngalengale panga wizambekke libuge ilibu Samotere meileige wela uwei kuna. Pulogo iwek kola logo wangane panga wizambekke sikmakke ngalengale ngereke kuna logo ngabelak Maseroniyabekke yereng Niyapoli meiraga wila wiya.

12 Keya pulaga teni ngabelak libu yereng Pilipai meirage kambela. Pilipai yereng pura ngabelak Maseroniya meibekki yereng yemane panura. Keya pura Romwiligu were ngiza logo wizagoma logo ngaira. Teni wok nayeng purage koyima.

13 Wok Yudawili yawe mizi ono, Sabatpek meibekke teni yerengka welagela logo kailingke kerelege kambela, purik pulogo teni Yudawiligu waberek miziweki wawere uli lemeng nobiyeng miza. Pulogo kanda teni mogosa koyima logo weik yongok pulogo wawere ulawiliyegi kozak yeiya.

14 Puwiliyaga ngago tonuguragi kerangang mana koyawiliyaga namele Lidiya meimele. Pi yereng Tayataira meiragamele keya pi yawe kagorik wago king yemane panuyengki ngane king yanagira mizimele. Pi yongok Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli mizimele logo Paulugu Yemizibekki ngagora kozak kaiwekke Yemizibokko wilek kang pugubek tiya mowiya logo pugu ngago Paulugu kai puragi ngizi panu kumula.

15 Pulaga nakko Lidiya kiling i pugumakkawili mabuwili kaimela. Pi kaimela logo pugu tonuwayegi pelik kelegele yeiya, Inuwago kumularik ne Yemizibekyegi wameik ngizi kumuliwiliyaga namele purik mabura inuwa i nogomakke

yoluweki koli. Pi kelegele kai legi tonuwa pugu kai mabilik miza logo i pugumakke yoluweki ige la.

16 Wok nakke tonuwa waberek mizi lemengke kang tagoneige kolomandik yombanu ngai nawiligu kingyengki ngane weiya logo puwiliyegi yawe mizimele logo yawe pugura wiyagi langai ono pilikmele tonuwago yoromaure miza logo tonuwayegi kalika kiriwei wiriya. Pi kolomandik kerewa nak yenge pigi yungke yolumele logo kang mabiyeng kerewabokko piyegi ngai yolu mizageyarikku pugu watabi kalike mizagiyeng kozak kaiyagi langaimele. Yombanu puwiliyegi watabi mizagiyengki iwakagi keliwili piyegi lewa logo pugu puwiliyegi piyengki kozak yei logo puwiligu pigi ngaiwiliyegi king yani. Pigi ngaiwili king yemane wei mizi. Kolomandik pemele pilik mizimele.
17 Kolomandikmolo Paulu keya tonuwayegi kalika kiriwei kaiyageya wizimowei ngago ngalizi pelik kai, Yombu pewili Anoto Lewege Panubekyegi yawe miziwili. Puwiligu iniyegi kazing Yisugu ini kaileyeng keya ibendaga yaliya wazayagimekke kozak yei, kai.

18 Kolomandikmele wok kolokngagonoyengke pilik mizi wilibek wizigeya kalikerik Paulu kiyebuk sende miza, legi piyegi langai kowita logo pugu kerewabekyegi pelik kozang meiya, Ne niyegi wameik panu nei, Yisugi yeiktage ni kolomandikmoloyaga welagela kule, meiya. Mabuwekke kerewabek kolomandikmeleyaga weik welagela kang.

19 Ngaiwiligi kazing king weiyagimek weik yeik purikki pakelawekke puwiligu Paulu keya Silasi kebangkela logo yerendagi libuge ngagozak mizirikke ulumi wageliwei kuna logo Romwiligi yombu ngagozakyengki kerewiyiwiligi wirege wazaya.
20 Puwili pilik miza logo puwiligu ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi pelik yeiya, Yombu peyau Yudayau, piyau yereng tenigira korowali kelemiyau.
21 Peyau kazing lo tonugurago mizi nagani kaiya piyeng waligeleyiyau. Teni Romwili logo kazing puwiligiyengke kiriwei mizagi ono, legi teni piyau iniyegi iza orowei lewa, yeiya.

22 Kolomandikmelegi ngaiwiligu pilik kisi legi yongkambanu wawere ulamokkorau piyauyegi ngagora tiya meli. Yombu ngagozakyengki kerewiyiwiligu wagela nawiliyegi Paulu keya Silasigi kagorikyeng koya yowiya logo piyau pikang kozangyengko siyale yelibene kozak yeiya.
23 Siyale keremungke yela logo puwiligu piyau wigirimakke wezayela logo puwiligu wigirimakki ngaibekyegi

piyau kozang panu waliya wazaya logo piyauyegi waberek ngai koyibene kozang kozak meiya.

24 Ngaibek ngago miziweki kai puragi kerewiya logo i songono panu yeke libuge panumakke wazaya logo pugu yengelei wang kunengkeyau logo yungu tiyayaugi yungke inge piyaugiyeng mela logo lokpek mana logo wigirimakki kandik waliya.

25 Waleleige wokpokko kusa libuge Paulu keya Silasi waberek mizi keya ingi Anotogi yeikta yongolok meiyagiyeng meiyageya koya keya wigira nawili piyauyegi kerewiya koya.

26 Piyau ingimeiyageya tagogei nguk namizi kuburuk yemane panu nak uli logo wigirimak mamok urukang miza. Mabuwekke imakki kang mabiyeng tiya keya seng wigirawili mabuwiligi meleyeng kebangkelayeng wilora logo wala.

27 Pulaga wigirawiligi ngaibek yangalekta keya pugu wigirimakki kangyeng tiyarikki pakelawekke pugu kumularik wigirawili yaka kazi kang miza legi pi lang puguwek pugusa logo ngezebek yowiweki mizi.

28 Kapura Paulugu piyegi ngago ngalizi panu meiya, Ni ni makngeze kozangka mizi nagani. Teni mabuwili pelege, meiya.

29 Pulaga wigirimakki ngaibek lambekki kai. Pi weik lambek weiya logo yeke ige nginda la logo kulilimek kiling leli ulageya wizimowei Paulu keya Silasigi ingeyauge ulu wala logo ingeyau laliya.

30 Pulaga wigirimakki ngaibokko piyau iga iza orowei welagela logo piyauyegi pelik yeiya, Yombuyau, nangaiyeng nogo mizagi logo Anotogo ne yaliya wazaniyagi, yeiya.

31 Legi piyaugu piyegi pelik meiya to mela, Ni Yemizibek Yisuyegi ngizi panu kumulagirikki kai logo Anotogo ni yaliya wazaniyagi keya i nugumakkawilirau yaliya wazayagi.

32 Togo piyaugu pi ibuwiliyegi Yemizibekki ngagora kozak yeiya.

33 Keya kusa libuge kele kapura wigirimakki ngaibokko piyau iza logo piyaugi lamitayeng kaigesa. Pilik miza logo puwili yuke koya ono, nguk namizi piyaugu pi ibuwili mabuwili kaimela.

34 Pulaga wigirimakki ngaibek Paulu keya Silasi i pugumakke iza orowei la logo ngeragi kaimiza logo nibene yana. Logo pi ibuwili mabuwili weik Anotoyegi ngizi panu kumuli kopong wilikwilikmokko kola.

35 Wangane pura yombanu ngagozak piyengki kerewiyi puwili wagelawiliyegi wigirimakki kuna logo wigirawiligi ngaibekyegi yombu piyau wila logo wezayelibene meizo, yeiya.

36 Wagelawili pilik miza logo wigirimakki ngaibekko
Pauluyegi ngago pera oroweirik meiya, Yombanu ngagozak
piyengki kerewiyiwiligu ngago yali wila logo wezayelagira
wezamela, legi yali kambeliweki keya ngagoluk kunizo,
meiya.
37 Kapura Paulugu wagelawiliyegi pelik yeiya, A'a', te
Romwiliyaga neyau legi puwiligu siyale yela purik pangka
ono. Keya te kaile nariktau ono kele kapura puwiligu te
yongkambanuwili ngai yuke koyigeya siyale yela logo wigir-
imakke wezayela. Kapura weik puwiligu te liwik wezayeli-
weki mizi. A'a', ngezewiligu kanda te wila logo wezayeliweki,
yeiya.
38 Pulaga wagelawiligu yombu ngagozakyengki kerewiyi-
wiliyegi Paulugu kaira kozak yeiya. Puwili Paulu keya Silasi
Romwiliyaga neyau purikki kerewiyawekke puwili kulili
miza.
39 Togo puwili wigirimakki kanda piyauyegi pelik yeiya,
Tonuwa yaliyegi kaile keleya piyengki kuneng legi pangka
pangka miza logo melegulang miziweki, yeiya logo puwiligu
piyau wigirimakka wezayela logo pelik yeiya, Yali yereng
tonuguraga kambeli, yeiya.
40 Pulaga Paulu keya Silasi wigirimakka welagela logo
Lidiyagimakke kambela. Kanda piyaugu Yisuyegi ngizi panu
kumuli logo wawere ulawiliyegi kozanda yana logo kambela.

17

1 Togo Paulu keya Silasi yereng Ambipoli keya Apoloniya
meiyayau neing kambela logo kang kang wiziga yereng
Tesolonika meira logo Yudawiligi i walek songonomak
yolulege lewagela.
2 Paulu pi ngezebekko mizilik i walekmakke kuna. Pulogo
sonda neyauganarayengke wok Sabatpekke pugu yongkam-
banuwiliyegi Anotogi Kapiya Walektikka ngagora yana.
3 Ngago Anotogi Kapiya Walektikka pura Kilisibek, Mesiya
Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura
miziweki sawiyabek ngangang wagela logo ibeng logo
ibendaga yangalek meiyagirikki walimizara. Keya Paulugu
puwiliyegi pelik yeiya, Yisu, nogo iniyegi kozak yeibok Kilisi,
Mesiyabek, yeiya.
4 Paulugi ngagora weik yeikwekke Yuda nawili ngago pura
wameikta miza logo Yisuyegi ngizi panu kumula logo Paulu
keya Silasiyegi sawela. Yombanu Kirik kolokngagono An-
otoyegi inge laliyi keya ya kumuli puwilirau Yisuyegi ngizi
kumuli keya yongok kolokngagono yeikyeng kiling puwilirau
Yisuyegi ngizi kumuli.

5 Kapura Yuda ngizi kumula ono puwili Paulu keya Silasigu miziyengki yagolok kopong yombu yawe namizi yerengki kazingmekkewiliyaga nawili wawere keleya logo ngaimek keremiza logo weik ngai yemane keliweki mizi. Puwili yerenda mabura neing yongomo miza logo yombu nak Yasong meibekki imakke ngai waliya logo Paulu keya Silasiyegi weliweki kiliya la.

6 Puwiligu piyau yongkambanuwiliyegi iza oroweigi nobiyeng miza kapura puwili piyau yolok onowekke puwiligu Yasong keya Yisuyegi ngizi kumuli nawili yerengki ngaiwiliyegi ulumi wageliwei kuna logo pelik ngalizi kek kisi, Yombu piyau ngabelak mabiyengke korowali miza logo weik pelegerau pilik mizi yagenda.

7 Keya Yasongku i pugumakke piyau iza wara yolu. Piyaugu tenigi King Ngai Sisa meibekki lo piyeng ngela meli purik piyaugirago kisirik, Ngoluk King Ngai nak yolu, yeik pugura Yisu, kisi.

8 Ngago puwiligu kisa piyengko yongkambanu mamok keya yerengki ngaiwilirau sisik mizibene keleya.

9 Togo yerengki ngaiwiligu Yasong keya nawili kebangkela logo puwili king wigirimakka welagelagiyeng yanibene keleya logo puwili weik kang wezayela.

10 Wokpokko kusage Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu Paulu keya Silasi panga yereng Periya meiragi wezayela. Puwili kandawekke puwili Yudawiligi i walek songonomakke kambela logo yongkambanuwiliyegi ngago Yisuyegi langaira yaniweki.

11 Yongkambanu pulogowili kangkayeng waliya ono, Tesalonika yerengkewiligu miza pilik, kangka puwiligiyeng tiya logo puwili ngagora wilikwilikta kiling weiweki kerewiya. Togo wok mabiyeng puwiligu ngago Paulugu kaiya pura ngizi ma talik miza legi Anotogi Kapiya Walektikki sangkeli.

12 Yuda kolokngagono nawili weik Yisuyegi ngizi panu kumuli, keya Kirik yongok kolokngagono yeikyeng kiling nawilirau weik Yisuyegi ngizi panu kumuli keya Kirik yombuwiliyaga kolokngagono nawilirau.

13 Pulaga Yuda Yisuyegi ngizi kumuli ono Tesalonika yerendaga yoluwiligu Paulu Anotogi ngagora Periya yerengkerau kozak yeiyarikki kerewiyawekke puwili panga Periya kambela logo kanda puwili weik yerengkewiligi kumuliyeng lebuk ngai keleya.

14 Togo yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu nguk namizi Paulu wizambekke kerelege kang wezamela kapura Silasi keya Timoti Periya mabulogo koyima.

15 Yombu Paulu kiling kambelawili kang kang wiziga nga-
belak yombanu Kirikwili yolubekke yereng Atenese meirage
lewagela. Pulogo puwili Paulu wezamiya logo Periya
yerengke yo kayima, Paulugi ngago nara Silasi keya Timoti
piyegi ngezangai lewawekira orowei yo.

16 Paulu Atenese yerengke Silasi keya Timotiyegi yuke wiz-
imowei pi yerengke wei miza logo pugu yerendagawili kung
nalangai nalangai piyengki inge laliyi keya ngago yeirikki
keriyawekke ya pugura ngalik kaiweki keli keya pi wilek
kuneng panu miza.
17 Tegi wok Sabatpekke pi Yudawiligi i walek songono-
makke la logo Yudawili keya Yuda onowili Anotoyegi kiri-
wei panu puwilirau ngago Yisuyegi langairagi kozak keli
yongomo mizageya koyilege. Keya wok mabiyeng pi panga
pundaga kang purik yongkambanu yongomo mizi puwili
kiling kozak keli.
18 Nawili piyegi kayima logo pi kiling weik ngalik keli yon-
gomo mizi. Puwili Kiriwaga iwaka yemanera kilingwili logo
puwili kazing wik yolugiweki nalangai nalangai piyengki
waligeleyiwili. Nawili Epikuriya Kiriwagawili meiwili keya
nawili Sitoyik Kiriwagawili meiwili. Puwiliyaga nawiligu
Pauluyegirik pelik kisa, Pi kangka yeikpek, pilikpek miz-
abokko kaiweki mizi piyeng nangaiyeng, kisa. Keya naw-
iligu pelik yeiya to mela, Pugu anoto nalagawiliyegi langai
kozak kai yagenda makne, kisa. Paulugu ngago Yisuyegi lan-
gaira keya pi ibendaga yangalek meiyaragi kozak kai kopong
puwiligu piyeng kisa.
19 Paulugu pilikyeng kai legi puwiligu Pauluyegi pelik nguk
meiya, Ngago pura yombanu ngagoyeng kerewiyiwiliyegi
kozak yeiweki koli, meiya logo Paulu puwili kiling lewak
nakka yombanu ngagoyeng kerewiyiwili kiling ngagozakka
miziweki wawere ulibek logo Ariyopaga meibekke kambela.
Kanda pulogo puwiligu Pauluyegi pelik meiya, Teni ngago
nugu wik waligeleyi puragi iwakaweki keli.
20 Watabi nugu ngago purago kai piyengka nayeng teniyegi
wik panuyeng legi teni ngago piyengki solorikke talik kai
miza legi iwaka siweki keli logo teni kerewiyi pei, meiya.
21 Yombanu yereng Atenese meirage yoluwili keya nalaga
pulogo yolu puwilirau watabi ngolukku wik purago kozak yei
keya kerewiyi piyengki wilek kang tiya managi keli kopong
puwiligu Pauluyegi pelik nguk meiya.
22 Togo Paulu Lewak Ariyopaga meibokko ngagoyeng
kerewiyiwiligi ingewerega luweza logo pelik yeiya, Atenese
yombuwili kerewiyi. Nogo pakelirik ini kazing inge laliyi
keya ya kumuli mizimekki kiriwei panuwili.

23 Purik ne yerenda neing wei miza logo nogo inigi alata
kolokngagono piyeng keya kung kolokngagono inugu inge
laliyi keya ya kumuli mizi piyengki pakela. Keya nogo alata
lende mizamek kiling nararau pakela logo pelik miza, Alata
Anoto Yeikta Teni Iwaka Onobekyegira. Anoto ini iwaka
onobek kapura inugu ya kumulibok keya nogo kozak kaibek
mabok logo ini kerewiya koyi.

24 Anoto ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng,
keya ngilumbek keya ngilumbekke piyeng keremizabek
pi ngabelakpek keya ngilumbekki Yemizi ngaibek, pi
yombanuwiligi i walek ngiza piyengke yolu onobek.

25 Keya pi mabokko wik yolugira keya yeneng tiyira
keya watabi mabiyeng yongkambanu mamok yani legi pi
watabiyengki talik mizagi miza wizigeya yombanuwiligu
meleyengko sawelagibek ono.

26 Pugu were yombu wamenak keremiza logo yakabokyaga
pugu yongkambanu kolokngagono nalangai nalangai naw-
ilirau keremiza logo ngabelakpek mabokko yoluweki ke-
leya. Solorikka pi ngezebokko puwili wik yolu keya puwili
ibengkiwekke sawiya, keya puwiligu ngabelak keya yereng
yolugiyeng sawiya.

27 Pugu pilik mizarik puwili piyegi suwei welibene keya
piyegi suwei welageyara pi yolok ngeliweki. Kapura Anoto
ngizi teni namele ma nakyaga koweige ono.

28 Purik teni pigi yungke wik yolu keya teni pigi yungke
yongomo mizi kang, keya pigi yungke wilek kang tonuguyeng
koyimi yagenda. Pura inigi yombu ngago iwaka nawiligu
pobilik kisa puragi kiriwei, Teni mabuwili pigi yango keya
marekwili, kisa puragi kiriwei.

29 Mena teni pigi yango keya marekwili legi teni Anotogi
yolura kung ma alata koli ma siliba ma king ma yengelei kang
namekkeyeng kelikyengki yolu mizi nagani, purik peyeng
yombanuwiligi kangkayeng keya meleyengko yombiyangai
keremizayeng.

30 Koka yongkambanuwili Anotoyegi lusuweiwekkerik
puwili kungyeng keremiza kele kapura Anotogo ngago
ngelek kaiya ono, kapura mabek pugu yongkambanu
mamokyegi ngago miziweki nara yana, purik kaile
tonuguyengki kuneng miziweki kai keya kaile tonuguyengka
kowitiweki kai keya wilek kang tonuguyeng piyegi
sawelagirikki kai.

31 Tegi ini kungyengka Anoto wamenak wik yolubokyegi
kowitizo, purik pugu wok nak sawiyabokko yombu pugu
sawiyabokko yongkambanu ngabelakpekke wazayawili
mabuwili pangkaraga menalik ngagozak keleyagi. Teni

yongkambanu mamok purik wameik ngizi miziweki, pugu yombubok ibendaga yangalekta wazamiya kopong, yeiya.

32 Paulu ngago pugura weik yeik keya Paulugu ngago yongkambanuwili ibendaga yangalekta wazayagiragi kozak kairikki kerewiyawekkerik nawiligu piyegi songomeiya mana, kapura nawiligu pelik kisa, Teni nugu mawinda puragi kozak kairikki kerewiyagi keli, kisa.

33 Pulaga Paulu wawere ulamek wezaya.

34 Kapura nawili pi kiling kambela logo Yisuyegi ngizi panu kumula. Nak yombanu ngagoyeng kerewiyiwiliyaga nak logo yeikta Taiyonisiya meibek, keya yongok namele Tamari meimele, keya nawilirau.

18

1 Pilik miza logo Paulu Atenese yerenda wiya logo pongo yereng Korinti meirage kambela.

2 Keya pulogo pi Yuda yombu yeikta Akuwila meibek kiling melegulang miza. Akuwila ngabelak Pondasi meibekke wazamiya kapura ngabelak Itali meibekke yereng Rom meirage pigi yongokpumele yeikta Pirisila meimele kiling yolu. Kapura Romwiligi King Ngai yeikta Kilori meibokko Yudawili Rom yerendaga yoluwili mabuwili yerenda wiya logo kangweki ngagora yana kopong piyau Korinti yerengke ngolukku lewa. Paulu piyauyegi pakeli kambela logo

3 piyau kiling yawe miziweki wizagoma, purik Paulu king ngeragiyeng weiyagiyeng weirik pugu i selayeng keremizi purikka, piyaugu mizi pilik.

4 Kapura Sabat mabiyengke Paulu Yudawiligi i walek songonomakke kanda Yudawili keya Kirikwili kiling ngago Yisuyegi langaira kozak keli yongomo mizi logo puwiliyegi pugu ngago Yisuyegi langairagi ngizi panu kumulibene kelegele yei mizi.

5 Wok nakke yombuyau Silasi keya Timoti paka Maseroniya lemeng wiya logo piyau pongo Korinti yerengke kandawekkerik Paulu yawe wamenara mizageya wizilege, purik wok mabiyeng Anotogi ngagora kozak yeiweki wilek kang tiya mani logo pugu Yudawiliyegi pelik yeiya, Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek Yisu purik ne iwaka, yei mizi.

6 Kapura puwiligu ngago pugura keta wezameli keya piyegi ngago korowaliyeng meiyawekke pugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo iniyaga mele nogoyau kaigesi. Tamizeige ini Anotoyaga wik wizagomagira wei ono purik yawe ini makngezego mizi piyengko. Nogo yawe Anotogo neyegi miziweki kaiyara miza. Purikki wiyeke purik pugu ne ngangang

nanagi ono. Kerewiyi, mabek pewekka ne Yuda onowiliyegi ngago Yisuyegi langaira kozak yei kangweki mizi, yeiya.

7 Togo Paulu puwili wezaya logo Yuda ono nak yeikta Tisiya Yasita meibek logo Anotoyegi inge laliyi keya kumuli mizibekki imakke yoluweki kambela, i pugumak Yudawiligi i walek songonomakke saweliweimak.

8 Yombu Yuda nak Yemizibekyegi ngizi panu kumuli. Yeik pugura Kilisipa, pi Yudawiligi i walek songonomakki ngaibek. Pi ibuwili mabuwili Yemizibekyegi ngizi kumuli. Keya nawilirau, yongkambanu kolokngagono Korinti yerengke yoluwili Anotogi ngago Paulugu yeiyaragi kerewiya logo ngizi panu kumula logo kaimela.

9 Wok nakke kusage pulogo Korinti yerengke Paulu wirere tawizeige Anotogo watabi nayeng wangakyeng kelik naraga waligelemiya logo Yemizibokko piyegi pelik meiya, Ngago nogora kozak kaiwekke purik mabura kulili mizi nagani, ngoluk kozak yeiyageya mizimo. Kiyebuk sa meli nagani.

10 Purik ne ni kiling wizinda kani, tegi nakkorau ni ngangang keleniyagi ono, purik ngoluk yereng perage yombanu kolokngagonowili nogowili mizagi legi, meiya.

11 Pilik kai legi Paulu kirisimasi nara keya walerik pulogo yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleyageya wizagoma.

12 Kalike ngabelak Kirik meibekke yombanuwili ngai wikpek wazamiya, yeikta Kaliyo meibek. Wok nakke pugu ngai wizigeya Yuda nawili menalege wawere ula logo puwiligu Paulu kebangkela logo ngai Kaliyoyegi miza oroweirik ngagozak kelemiya.

13 Puwili ngai Kaliyoyegi pelik meiya, Yombu pobokko yongkambanu teniyagawili Anotoyegi kazing wik inge laliyi keya ya kumulagi namek waligeleyi logo pumok lo tonuguragorau kaiya onomek, meiya.

14 Paulu kaiweki tamizeige ngai Kaliyogo Yudawiliyegi pelik yeiya, Tamizeige yombu pobokko kaile nara miza ma nakyegi kaile miza purik mabura ne ini Yudawiliyegi kerewiyagi purik pangka.

15 Kapura pera yeik ngagoyeng keya yeikyeng keya lo ini makngezegiyeng legi ne pera kozak kelagi ono, ini ini makngezego pera kozak kela logo pangka pangka mizizo.

16 Ngai Kaliyo pilik yeiya logo pugu puwili i ngagozak mizimakka welagela wezayela.

17 Puwili mabuwili imakka welagela logo puwiligu yombu Yudawiligi i walek songonomakki ngai wikpek yeikta Sosoteni meibek kebangkela logo i ngagozak mizimakke

yerengke siyale ula, kapura peragi Kaliyo songono nangezi kumula ono.

18 Keya Paulu yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili kiling ngoluk wok kolokngagono Korinti yerengke wiziya, waleleige pi puwili wezaya logo Pirisila yali kerekpu Akuwila kiling ngabelak Siriya meibekke sikmakke ngalengale kambela. Kangkine Pot Senikeliyalege Paulugu Anotoyegi ngago sawiya nara mana logo pugu pura ngelagi onorikki walimiziweki nakko kebi nganelek pugura kemenak wiliya.
19 Puwili yereng Epese meirage lewagela logo puraga Paulugu Pirisila keya Akuwila wezaya. Kangkine Paulu Yudawiligi i walek songonomakke ige la logo Yudawili kiling ngagozakka keli yongomo miza.
20 Yongkambanuwiligu piyegi wok nayendau puwili kiling yoluweki nguk meiya kapura pi ei miza ono.
21 Purik segeya pi puwili wezaya logo kunimowei pugu puwiliyegi pelik yeiya, Kapura tamizeige Anotogo kelirik ne yogi purik ne iniyegi yogine, yeiya logo pi Epese yerengka sikmakke ngalengale kambela.

22 Paulu Epese yerengka sikmakki ngalengale kemenak yereng Sisariya meiragi yo logo pulogo kanda pi Yirusalem yerengke kambela. Kanda pi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi yeiktage wawere ulawili kiling melegulang miza. Pi pilik miza logo Yirusalem yerenda wiya logo pongo Antiyok yerengke kambela.
23 Keya pulogo kang nayeng wiziya logo pulaga pi pulumeng wiya. Pi Antiyok lemeng wiya logo ngabelak Kalesiya keya ngabelak Pagiya meiyau neing kambela purik yereng koka pi pakelayeng mabiyengke ngereke pakeliweki logo yongkambanuwiliyegi ngago puwiligi Yisuyegi ngizi kumulira kozang kelemiwekira yana.
24 Yombu Yuda yeikta Apolo meibek yereng Alesendere meirage wazabek Epese yerengke kanda. Pi ngagora wazono panu kaibek keya pi Anotogi Kapiya Walektikke ngago lang piyeng iwaka panubek.
25 Koka nakko pi kazing Yowan kaimelibokko Yemizibokko miziyengki kaiyayengki kozak meiya logo weik yongkambanu Epese yerengke yoluwiliyegi kazing Yemizibokko mizi logo pugu iwakayengki wilek kang tiya mani keya wameik ngizi waligeleya.
26 Keya pi Yudawiligi i walek songonomakke ige la logo weik liyandek namizi kozak yeiya logo Pirisila keya Akuwila pugu kai purikki kerewiya logo piyaugu pi piyaugi imakke miza orowei kuna logo piyaugu piyegi kazing Yemizibokko

miziyeng logo pugu ngoluk iwaka onoyengki kimeik panuge waligelemiya.

27 Pulaga Apolo ngabelak Kirik meibekke kangweki kumula legi Yisuyegi ngizi kumuli Epese yerengkewiligu yongkambanu Kirik Yisuyegi ngizi kumuliwili piyegi keriyageya koyibene lende miza yana. Kapiyarik pelik miza, Ini Kirik Yisuyegi ngizi kumuli puwiligu Apolo teni kiling Yisuyegi ngizi kumulibekyegi, Koli meiyagirikki tonugu iniyegi nguk yei.

Togo Apolo pulogo kandawekke pugu yongkambanuwili Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono purago Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyegi unatuba panu sawela.

28 Purik pugu yereng wawere ulirikke ngago kozang kozak yeiya to meliyengko Yudawiliyegi lewege keleya, Pi Anotogi Kapiya Walektikka Yisu pok Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiya mabok purik wameik panu purikki walimiza.

19

1 Togo Apolo ngoluk Kirik ngabelakpekke Korinti yerengke wizigeya Paulu Kalesiya ngabelakpek keya Pagiya ngabelakpek neing kai kambela logo yereng Epese meirage lewagela. Kanda pangalege pura yongkambanu Yisuyegi kiriwei nawili koyilege.

2 Pi pulogo puwili kiling tek narik wiziya logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini were ngizi panu kumula puwekkerik ini Anotogi Kung Walekpek weiya ma yeik? Puwiligu pelik meiya to mela, Tenirau Anotogi Kung Walekpekki ngagoragi kerewiya ono.

3 Pilik kisi legi Paulugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Pilik mena, ini kaimela puwekkerik ngago takkaragi kerewiya logo kiriwei miza, yeiya. Puwiligu pelik meiya to mela, Teni ngago Yowan kaimelibokko kai puragi kerewiya logo pugu teni kaimela, yeiya.

4 Pilik kisi legi Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Yowan kaimelibokko kaimelarik yongkambanu kaile puwiligu miza piyengka kowitawili kaimela keya pugu puwiliyegi yombu kalike piyegi lewagibokyegi ngizi panu kumulibene kozak yeiya. Pok Yisu, yeiya.

5 Pugu pilik yeiya puragi puwili kerewiya logo puwili Yisu Yemizibekki yeiktage kaimela.

6 Logo Paulugu puwiliyegi mele puguyau walamiya logo Anotoyegi waberek mizageyarik Anotogi Kung Walekpokko nak nakki yungke kiliya logo puwili nak ngabelak nakkawiligi ngago yeik naraga kaibene keleya. Keya Anotogo

ngagoyeng puwili nak nak yana logo puwiligu kozak kisa meli.
7 Yombu puwili sangkelarik meleyau keya pongo inge-
nazikka neyau.

8 Togo pulaga wok Sabatpek meibekke Paulu Yudawiligi
i walek songonomakke kiliya logo pugu Yuda yeke ige
koyilegewili kiling ngago Yisu kazing Anotogi ngaimekki
kiliyawekimek purikki liyandek namizi kozak kela yongomo
miza. Pugu ngong neyauganak piyengke pilik mizi miza.
Pugu kozang yeiya logo puwili ngagoragi wameik ngizi
mamizibene logo puwiligu Yisuyegi ngizi panu kumulibene.
9 Kapura puwiliyaga nawili kerangang puwiligiyeng
waliya logo kiyebuk miza logo Yisuyegi ngizi kumuli ono,
keya puwili wawere ulawiligi wirege kazing Yisugimekki
ngago kaileyeng kisa.

Pilik mizi legi Paulugu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili pi
kiling iza orowei kuna logo Yisuyegi ngizi kumuli ono puwili
wezaya logo waligeleyi yeikta Tirana meibekki kapiya miz-
imakki kambela logo wok mabiyeng pi yongkambanuwili
kiling kozak keli miza.
10 Kirisimasi neyauge Paulu pilik pura mizageya wiziya
logo yongkambanu ngabelak Asiya meibekke Yuda keya
Yuda ono yoluwili mabuwili ngago Yemizibekyegi langaira
kerewiya.

11 Anotogo watabi ngezebokko keke kozang panu miziyeng
Paulugi meleyaugu mizibene kelemiya.
12 Keya pobiliktiktau miza, Paulugu nawili kagorik wale
Paulugi kebiraga tiyayeng ma pugu kagorik yawe mizi-
wekke wangka waliyayeng wei pani keleya logo puwiligu
kemegemewiliyegi orowei kanda kemegemewiligi ngalege
walamiya logo kemegemeyeng weik yeik keya kerewawili
yongkambanuwiliyaga welagela kang miza.

13 Pulaga yombu Yuda nawili wei kelemi kunimowei kere-
wawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayeli miziwili
Paulugu Yisugi yeiktage kerewawili yongkambanuwiliyaga
welagela wezayelageya koyilege pakelawekke puwilirau
pura miziweki Yisugi yeiktage yamizi miza. Puwiligu kere-
wawiliyegi pelik yeiya, Tonugu iniyegi wameik panu yei, Yisu
Paulugu kozak kaibokki yeiktage tonugu iniyegi puwiliyaga
welagela koli, yei mizi.

14 Mena Yuda nak Anotoyegi kolak miziwiligi ngaibek
yeikta Siba meibekki marekwili melenazik keya nazikka
neyauwili pura miza. Puwiligu kerewa nakyegi pura meiya

15 kapura kerewabokko puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yisu
nogo iwaka. Keya Paulu nogo iwaka. Kapura inuwayegirik
inuwa tawili, yeiya.
16 Pulaga yombu kerewabek yenge pigi yungke yolubokko
puwili kozang panu kebangkela logo yelageyara lewege ke-
leya. Puwili i pugumakka iwi wala meli keya puwiligi
wakiyayeng koliya wala mela logo komozilik kimeike kazing
wei kuna.
17 Pilik miza logo Yuda keya Yuda ono Epese yerengke
yoluwili mabuwili purage kerewiya logo kulilimokko kola.
Yongkambanu mabuwiligu Yisu Yemizibekki yeikta mazeng
keya yongolok meiya.
18 Togo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyaga kolokn-
gagonowili yongkambanuwiligi wirege watabi watagak
ngeli puwiligu mizi piyeng ma kaile liwik mizi piyendau
kawela wiya logo kozak kisa.
19 Yombanu watagak ngeli miziwiliyaga kolokngagonow-
ili kapiya kazing watagak ngeli miziweki waligeleyi piyeng
orowei kanda waliyageya keya yongkambanu mamok pake-
lara koya. Koka puwiligu kapiya piyeng weiya puwekkerik
king kolokngagono panu wezamela keya nakko kumularik
tamizeige king wezamelayeng mabiyeng sangkeli purik king
50 tausen Kinagi ngane weiyayeng wezameli yagenda.
20 Togo pilik miza piyeng mabiyengko ngago Yemizibekyegi
langaira ngai kalagalo lewagela keya ngoluk ululu miza me-
libene kelemiya.

21 Togo watabi pilik piyeng miza logo waleleige Anotogi
Kung Walekpokko Paulugi wilek kambek tiya mowiya logo
ngabelak Maseroniya keya Kirik meiyau neing kai kangweki
miza logo Yirusalem yerengke yoweki kelemiya. Paulugu
pelik kai, Ne Yirusalem yerengke kuna logo waleleige ne Rom
yerengke kangkine, kai.
22 Paulugu pilik kaiya logo pugu were Timoti keya Erasata
piyegi sawelayau ngabelak Maseroniyabekke wezayela ka-
pura pi tek nangezi ngoluk ngabelak Asiyabekke wiziya.
23 Teng purage yongkambanu Epese yerengke yoluwili kaz-
ing Yisugimekki kozang panu kozak kela wizigeya puwili
mabuwili ngai keliweki mizi.
24 Puwili ngai keliweki mizi purik peliktikki, Pulogo
Epese yerengke yombu nak yeikta Temitiya meibek yolu,
pi watabiyeng silibayengka keremizibek. Keya pugu
silibayengka kung songono puwiligi yongokpanu anoto
namele yeikta Atemisi meimelegi i walek yemanemakko
ngiza pilikyeng keremiza logo nawili weiya logo kung
songono piyengki inge laliyi keya ya kumuli miza. Keya

yawe pigi puraga king kolokngagono ulumiya logo pugu yombanu pi kiling yawe mizi puwiliyegi yani.

25 Temitiyago Paulugu miziyengki keriyawekke pugu yombu pi kiling yawe miziwili keya yawe mabilik miziwilirau menalege wiriyiweki ngago yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yombanuwili, yawe tonuguraga tonuwa king kolokngagono ulumi purik inuwa iwaka.

26 Keya yombu Paulu meibokko kairikki inuwa kerewiya. Pugu kairik watabi yombanuwiligi meleyengko keremizi logo tenigi anotowili mei piyeng Anoto ngizi onowili kai. Keya pokko yongkambanu kolokngagonowili ngago puragi ngizi kumuliweki keleyi purik inuwa iwaka. Pi Epese pelege keke mizi ono kapura ngabelak Asiyabek mabokkorau mizi-weki mizi.

27 Mena Paulugi ngagora keya pugu mizagiyengko yawe tonuguragi yeikta korowali mizagi langai. Nariktau yongkambanu mabuwiligu kumulagirik tenigi yongokpanu anoto Atemisi meimelegi i walek yemanemak yeik ulakmak mizagi langai, logo pulaga yongokpanu anoto Atemisi mei teni yongkambanu ngabelak Asiyabekke yolu puwili mabuwili keya yongkambanu ngabelak mabiyengke yolu puwili mabuwiligurau inge laliyi keya ya kumuli mizimologi yeik yemane pura weik yeik sagi, yeiya.

28 Pulaga yongkambanu wawere ulawili ngago piyengki kerewiyawekke puwili sisik panu miza logo weik pelik kek kisa meli, Teni Epesewiligi yongokpanu anotomele Atemisi meimelegi yeikta yemane panu, kisi.

29 Kek kisimek yerenda neing ululu miza mela logo mabuwili wiyalowei miza. Mamok kemenak wei kuna logo Kaiyasa keya Arisaka meiyau Maseroniyagayau logo Paulu kiling yongomo miziyau kebangkela logo puwiligi i ngagoyeng kerewiyageyara mogosa yolumakke piyau kiling nginda kuna.

30 Paulu puwiligi wirege puwiliyegi kozak yeiweki kuni-weki nobiyeng miza kapura Yisuyegi kiriweiwiligu pi waliya.

31 Keya yombu ngabelak Asiyabekke yemanewiliyaga naw-ilirau Pauluyegi iwaka panuwili logo Pauluyegi ngago nara wezamela logo kozang ngago meiya pi ngezebek yongkam-banu i yaka pumakkewiliyegi kozak yeiweki kuna nelegi.

32 Keya i yaka pumakka mizarik pulogo wawere uliwiligu unatuba panu kek kisi, nawiligu ngago nara ngalizi nalik kisi keya nawiligu nalik kek kisi. Keya puwili nangaiyengki wiyeke wawere uli miza purik kolokngagonowili lusuwei.

33 Yuda nawiligu yombu Alesenda meibek ngagora yongkambanu wawere ulamekki wirege kozak kaibene

kelegele kelemiya. Tegi puwiliyaga nawiligu kumularik Alesenda wiyalowei keli puragi solorik nobiyeng. Pilik miza logo Alesenda mele puguzik puwiliyegi langai yongolok meiya logo ngago puwiligu piyegi langai kisageya puragi kangara kozak kaiweki miza.

34 Kapura puwiligu tapakeleige pura pi Yuda nak mamiza, legi pumok mamok kemenak menalege awa neyauge ngago pera pelik kek kisa, Teni Epesewiligi yongokpanu anotomele Atemisi meimelegi yeikta yemane panu, kisa.

35 Kalikerik yombu Epese yerengke yongkambanuwiligi yeikyeng mizibokko yongkambanu wawere ulamekyegi ngagoluk koyi yeiya logo pelik yeiya, Ini Epese yombanuwili kerewiyi, teni Epesewiligi yongokpanu anotomele yeikta Atemisi meimelegi i walek yemane pelegemakki waberek ngai mizi purik yongkambanu ngabelak mabiyengkemek mamokko iwaka. Keya teni Atemisigi kung paka ngalega walabekki waberek ngai mizi purik yongkambanu mamokko iwaka.

36 Keya namele ma nakkorau watabi piyau ngaiguyau kisagi ono. Tegi ini ngagoluk koyi keya watabi korowali nayeng miziweki kumuli nagani.

37 Yombu peyaugu tenigi i walek yemanemakka watabi nayeng ngoweiya ono, ma tenigi yongokpanu anotomoloyegi langai ngago kaile kisa ono, kapura inugu waze piyau pelege iza orowei wiriya.

38 Tamizeige yombu Temitiyabok keya yombanu pi kiling yawe mizi puwili nak kiling ngagozak mizagi keli purik wok pilikkiyeng keya yombu ngagozak piyengki kerewiyiwili ngoluk koyinda legi puwili pulogo nakko nak ngagozak kelemi nangai.

39 Mena, tamizeige watabi inugu mizagi keli nayeng ngoluk purik wok teni wawere uliweki piyengke ngagoragi kerewiyiwili kiling kozak keli nangine.

40 Keya watabi yaka wokpekke miza piyengkirik teni ngaimek keremiza perikki wiyeke ngagozak yemane mizagi langai, purik puragi soloriktau purik sa ono. Togo tamizeige ngaiwiligu teniyegi puragi nguk yeiwekkerik tonugurau ngago wazono wameik mizagi nara yanagi ono.

41 Pugu pilik yeiya logo mabura yeiya logo puwili wezayela.

20

1 Togo pulaga yongkambanu kek kisimek yeik sa logo waleleige Paulugu yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwili menalege wiriyiweki ngago yeiya. Pugu puwiliyegi ngago kozang keleyagiyeng yana logo weik koyimizo yeiya logo

Epese yerenda wiya logo ngabelak Maseroniya meibekke kambela.
2 Kanda pulogo pi yereng kolokngagonoyengke kuna logo yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi ngago kazing puwiligi kumbekki leweng kozang kelemiweki kolokngagonoyeng yana.

Togo pi ngabelak Kirik meibekke lewagela.

3 Pulogo pi ngong neyauganak pilik miziweki wiziya.

Pulaga pi ngabelak Siriya meibekke sikmakke ngalengale kangweki kangkere mizirage pura pugu Yuda nawili pi uliweki kozak kelirik kerewiya. Tegi pi Maseroniya ngabelakpek neing kang yongoweki kumula.
4 Pi kiling kambela nawilirau pewili, Piragi marekpek Sopata, pi yereng Periya meiragabek, keya yereng Tesalonika meiragayaugi yeikyau Arisaka keya Sekanda mei, keya yereng Tebi meiraga nak yeikta Kaiyasa, keya ngabelak Asiya meibekka neyau Tikika keya Topima meiyau keya Timoti.
5 Yaka puwili Paulu kiling kelemi kanda yereng Pilipairaga lewagela. Paulugu ne Luka pulogo Pilipai yerengke yolu purik keriya logo Paulu ne kiling Pilipai yerengke wizagoma kapura yaka puwili were kambela logo teyegi yereng Torowa meirage yuke koyilege.
6 Te yenge Pilipai wok Yudawili perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo piyeng kiling ngeragi yemane miza niyeng miza logo waleleige te Pilipai yerengka sikmakke ngalengale wok melenazik miza logo yereng Torowaraga yaka puwiliyegi lewagela. Kanda pulogo te sonda nara koyima.

7 Wok sondabokko weik kusanung kangmekke teni Yisuyegi ngizi panu kumuliwili menalege pasa niweki wawere ula. Paulugu yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora kozak yei kaiyageya wiziya, purik wangane purik pi puwili wezayagi legi pi kozak yeiyageyara kusa libuge weik yeik.
8 I tonugu wawere ulamakki yeke ige yeke ngalege panumakka puwili lang kolokngagono wiramiya.
9 Keya yombu nawekke yeikta Yutika meibek ngalege winduwarikka mogosa. Paulu kozak kai mizageyarik Yutika weik wire kuneng mizi logo pilik mizageyara weik iwek yeneng tiya logo i pumakki yeke ngalege panumakka yenge ngabelakki kawiye wala. Nawiligu pi yangalek kelemiya kapura pi weik yaka ibeng sa.
10 Nguk namizi Paulu kula logo ibembek yogoto meiya logo kozang kebangkela.

Pulaga Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek kuneng mizi nagani, purik pi ibeng sa kapura pi weik ngereke wik yangalek mei yagenda kani, yeiya.

11 Pilik miza logo Paulu yeke ngalege panumakka ige yongorik yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili kiling perek waleyeng sikila logo pasa na.

Togo Paulu puwili kiling yokolong ngagozakka wizagoma weik wangkaimek weli lewa logo puwiligu pi wezamela logo pi yerenda wiya.

12 Puwilirau imakka welagela logo yombu nawekkebek i pugumakke wik miza orowei kuna logo purago puwili yasese panu keleya.

13 Togo Paulu Torowa yerenda wiya logo pi ngezebek ngabelakpok neing pongo yereng Aso meirage ngabelak libu kambela. Pi were kangkinerik pugu teni pigi kewengkewiliyegi pelik yeiya, Ini sikmak weiya logo were pongo Aso sikmakke ngalengale kambeli. Nogo ini pongo pulogo pakelagine, kai legi teni pilik miza.

14 Togo tonuwago pi Aso yerengke pakelawekke tonuwago pi sikmakka miza wara logo pongo yereng Mitilini meiragiweki kambela.

15 Tonuwa pulaga sikmakki ngalengale kambela logo wangkowangane ilibu Kaiyoso meileige mereke kuna pulaga wok pokki lengkebekke ilibu Samoso meileige lewagela pulaga wok pokki lengkebekke tonuwa Epese yerengke wila wiya ono, tonuwa kemenak kambela logo yereng Mailita meirage tabunda.

16 Paulugu pelik kaiya, Tonuwa ngabelak Asiya meibekke wok nayeng koya nelegi tonuwa Epese yerenda wizami kemenak sikmakka ngalengale kangweki, logo tonuwa ngezangai Yirusalem yerengke wok yemane yeikta Pendekoso meibek pakeliweki.

17 Pugu pilik kai legi tonuwa kemenak Mailita yerengke sikmakka ngalengale kambela. Kanda pulogo Paulugu ibakpek Epese yerengke wezamela logo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngaiwili piyegi wiriyiweki nguk yeiya.

18 Togo yaka ngago yeiya puwili pongo Mailita yerengke kandawekke Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa iwakarik ini kiling wok ulogo ne ngabelak Asiyabekke kanda pokka sa wizigeya watabi nogo miza piyengki inuwa iwaka.

19 Ne yawe Yemizibekyegi mizara kulengkebek miza wizimowei miza logo kang kolokngagonoyeng ingkeiya, purik Yudawiligu ne neliweki kozak kela piyengko ne kuneng kolokngagonoyeng kolok ula.

20 Keya nogorau Anotogi ngago iniyegi sawelagi nararau
nogo liwik wiya ono, nogo yerengke kimeike kozak kaiya
keya i inuwagiyengke Anotogi ngagoyeng mabiyengki kozak
yei keya waligeleya purik inuwa iwaka.
21 Nogo Yudawili keya Yuda onowiliyegirau mabilik
kozang ngago yeiya purik kaile miziyengki kuneng
mizibene logo kaile puwiligiyengka kowita logo Anotoyegi
sawelibene keya Yisu Kilisi Yemizi tonugubekyegi ngizi panu
kumulibene.
22 Togo ne weik Yirusalem yerengke Anotogi Kung
Walekpokko ngago neiya kopong kangweki mizi, kapura
pulogo neyegi keleniyagirik ne iwaka ono.
23 Ne iwaka panu, yereng ne kangyeng mabiyengke
Kung Walek pugubokko wigiragirik keya kunengyeng wiriyi
penangairik neyegi ngai yolurikki kozang ngago nei.
24 Kapura neyegirik nawiligu korik kang nogoyengki miza-
girik ma ne wik yolugi ma ibengkirikki nogo wilek ngelek
kumuli ono, nogo kangka kumulibek wamenak, purik pi-
lik ne Yisu Yemizi nogobekyegi yawe mizibekweki keya
yawe pugu ne miziweki nanara keke miziweki. Yawe pura
yongkambanu mabuwiliyegi ngago wazono Anotogi wa-
zono panu yongkambanuwiligu weiyagi langai ono purago
mizagewiyege Yisugu puwili ibendaga yaliya wazaya puragi
yongkambanuwili mabuwiliyegi kozak yeiyagira.
25 Kerewiyi, ne ini mabuwiligi tepek neing ngago kazing
Anotogi ngaimekki kiliyawekira kozak yei yongomo miza.
Kapura ne weik pobiliktikki iwaka ini ngago nogo yeiya
puragi kerewiyawiliyaga nakkorau ne ngereke pakelagi ono.
26 Piliktikki wiyeke ne weik iniyegi kozang yei, Tamizeige
yongkambanuwiliyaga namele ma nak Yisugi ngaimekki
kiliya ono purik nogo mizarago ono, pi ngezemelegabokko
mizarago.
27 Purik Anotogi ngago nararau iniyaga nogo wara wiziya
ono, nogo iniyegi ngago puguyeng mabiyeng kozak yeiya.
28 Togo ini kazing ini makngezego koyagi pumokko
waberek ngai koyizo, keya Yisuyegi kiriweiwilirau liyeng
memeng inuguwiliyegi ngai yolu mabilik ini puwiliyegirau
waberek ngai koyizo. Purik Anotogi Kung Walekpokko
ini ngaiwili mizibene keleya. Tegi yongkambanu Yisuyegi
ngizi kumuliwiligi ngizi kumulira kozang keleyizo. Puwili,
Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili, Yisugi I
Walekmak meiwili, pi puguwili mizibene pigi Marekpek
ibeng puwekke iwi pugubokko weiyawili.
29 Nogo iwaka purik waleleige ne kambela wizigeya purik
keri wizing ngai nawiligu liyeng memengwili ula logo niweki

wiriyagi logo puwekke purik puwiligu liyeng memeng nawiliyegi korowali mizi mizi nangai mabilik yombanu ngago ngaigura kozak kisi nawiligu inigi tepekke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi korowali miziweki wiriyagi.
30 Keya periktau, wangki kang narage yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli inuwago ngai puwiliyaga nawiligu nawiliyegi ngago ngaigura kozak yeiyagi logo puwiligu Yisuyegi ngizi kumuliwili puwiliyegi kiriwei kunibene keleyagi.
31 Tegi puwiligu ini ikuyogoriktaga keleyagi legi ini waberek ngai koyizo. Keya ngago nogo iniyegi waligeleya piyengki kumulizo. Ne kirisimasi neyau keya narayeng ini kiling wiziya keya ne iniyegi yangeze mizi miza kopong ne ini yoklongko keya kusage Anotogi ngagora waligeleyageya wizimowei kang nayeng ingkeiya.

32 Togo weik nogo ini Anotogi meleyauge wezayi logo pugu iniyegi pangka ngaiweki. Keya ngago Anotogo pigi wazono panu tonugu weiyagi langai ono teniyegi yani puragirago inuwa kazing kumbekki lewengke yemane si keya kozang lewagela keleyiwekirik pangka keya purago watabi wazono Anotogo yongkambanu pugu kaile nayendau ono wazayawili mabuwiliyegi yanagi kai piyengka teni weiweki keleyiwekirik pangka.

33 Keya neyegirik ne nakki kingyengki ngora keli ma nakki koliyengki ma nakki kagorikyeng ma watabi nakki nayengkirau ngora keli onobek.
34 Ne yombu talikpek miza purik inuwa ngezego iwaka. Mele negi peyaugu ne yawe mizageya wizimowei ne keya negi kewengkewiligi watabi yombiyangai yolugiyeng weiya.
35 Kazing pemekke ne yawe unatuba mizi purago ne iniyegi kazing yongkambanu yawe mizagi langai onowiliyegi sawelagimekki waligeleya. Purik teni ngoluk ngago Yemizibek Yisu ngezebokko kaiya puragi kumuli miziweki, Tamizeige nakko ni nana puwekke purik ni wilikwilik mizagi, kapura nugu nak mana puwekke purik ni wilikwilik unatuba panu mizagi, kaiya, yeiya.

36 Paulu ngagora weik yeik yeiya logo pi puwili mabuwili kiling ingeyeng laliya logo Anotoyegi waberek miza.
37 Pilik miza logo puwiligu pi yogoto meiya logo melegulang kelemiyageya koyimowei ingkelemi miza.
38 Purik Paulugu puwiliyegi puwiligu piyegirau kalike pakelagi ono kaiya puragi wiyeke puwili yalek panu miza. Togo weik puwili pi kiling pongo sikmakke pi wezameli keya kang ngago meiweki kambela. c

21

1 Togo tonuwa puwili kiling sikmakke kanda tonuwa puwiliyegi koyimizo yeiya logo Mailita yerenda wiya logo tonuwa sikmakke ngalengale panga wizambekke libuge ilibu Kosi meileige wela uwei kuna. Kanda pulogo iwek kola logo wangane tonuwa sikmakka ngalengale kuna logo ilibu Loso meileige tabunda. Pulaga tonuwa sikmakka ngalengale kuna logo kanda yereng Patara mei ngabelak Pisitiya meibekke tabunda
2 Keya pulogo tonuwa sik namak ngabelak Pinisiya meibekke kangweki mizirikki kerewiya, legi tonuwa sik pumakke taberek meiya logo pumakka ngalengale kambela.

3 Tonuwa sikmakki ngalengale kunimowei wizambekke libuge ilibu Saipira mei pulei panga koranengezuwa wizilege pakela logo ngabelak Siriya meibekkeweki kuna. Tonuwa yereng Taya meirage kerelege wila wiya purik pura sik-makko watabi wara piyeng wawiyagira.

4 Keya Taya yerengke pulogo tonuwa yombanu Yisuyegi kiriwei nawili koyilege keriya wizigeya puwili kiling sonda nara koya. Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi watabi nawiligu Pauluyegi mizagiyeng kawela wiya logo puwili piyegi kozang pelik meiyageya koya, Paka Yirusalem yerengke kang nagani, meiyageya koya.
5 Kapura wok piyeng puwili kiling miza logo tonuwa puwiliyegi kangweki yeiya legi yombu Yisuyegi kiriwei-wili kiling yongokka mandikwili mabuwili tonuwa kiling yerendaga welagela kanda pongo wizambekke kerelege kuna. Pulogo teni mabuwili ingeyeng laliya logo Anotoyegi waberek miza.
6 Pilik miza logo tonuwa puwili nak nak melegulang keleya logo weik koyimizo yeiya logo tonuwa sikmakke taberek mei keya puwili yerengke kang yongobela.

7 Tonuwa Taya yerenda wiya logo sikmakka ngalengale kanda yereng Tolomai meirage wila wiya. Pulogo tonuwa yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili kiling melegulang miza logo puwili kiling wok nak koya.
8 Wangane tonuwa yereng pura wiya logo kanda yereng Sisariya meirage lewagela. Pulogo tonuwa yombu yerengyengki Yisuyegi langai kozak kai yongomo mizibek, Pilip meibekki imakke kambela logo pi kiling koya. Pilip, pi paka Yirusalem yerengke yombu melenazik keya nazikka neyauwili yawe ngeragiyeng sanga miza logo yanira miziweki izawiliyaga nak.

9 Pigi yango mangomelerau ono yombu naweiwili pi kiling
yolu keya Anotogo puwiliyegi ngago piyaga weiyayeng kozak
kisiweki kangkayeng yanawili.
10 Togo tonuwa pulogo Pilip kiling wok nayeng koya logo
yombu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek yeikta
Akaba meibek ngabelak Yudaya meibekka tabunda
11 logo pi Paulugi pikambek weiya logo ngezebekki ingeyau
keya meleyau pikambokko tariya logo pelik kaiya, Anotogi
Kung Walekpokko pelik kai, Yombu Yuda paka Yirusalem
yerengkewiligu pikambekki mangobek kazing pilikmekke
wigiragi logo Yuda onowiliyegi miza yanagi mena kai, kaiya.
12 Togo ne kiling pulogowili puragi kerewiyawekke tonuwa
Paulu paka Yirusalem yerengke kang nelegi kelegele keya
meiya.
13 Kapura Paulugu tonuwayegi pelik yeiya to mela, Nangki
wiyeke inuwa pilik ingkisi. Inuwago wilek nogobek kuneng
miziweki keleni kani. Puwiligu ne paka Yirusalem yerengke
wigiragi purikki keke ne kangkere mizi ono kapura Yisu negi
Yemizibekki wiyeke ne pulogo ibengkirikkirau kangkere
mizi, yeiya.
14 Tonuwa pelikta miziweki mizi mamiza legi tonuwa ma-
bilik miza. Togo tonuwago piyegi pelik meiya, Yemizibekki
kelira mizi pani, meiya.

15 Keya pulogo kang nayeng miza logo waleleige tonuwa
watabi tonuwagiyeng paka Yirusalem yerengke kangweki
kangkere miza.
16 Yombanu Yisuyegi kiriwei Sisariya yerengke yolu naw-
ilirau tonuwa kiling kambela. Paka Yirusalem yerengke
kanda puwiligu tonuwa yombu tonuwa koyagibekki imakke
iza orowei kuna. Pi ilibu Saipira puleige wazamiyabek logo
yeikta Neison meibek, pi koka were aposolowiligu ngago
Yisuyegi langaira kozak kisawekke Yisuyegi ngizi panu ku-
mulawiliyaga nak keya mabilik kai kang weik mabek ngoluk
Yisuyegi kiriwei yolubek.
17 Pulaga yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuli
pulogo Yirusalem yerengkewili mabuwiligu tonuwayegi
pakelawekke wilikwilik miza.
18 Tonuwa iwek kola logo wangane Paulu tonuwa kiling
Jemsyegi pakeli kambela. Kanda pangalege pura Yirusalem
yerengke Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwili mabuwilirau
koyilege.
19 Paulu puwili kiling melegulang miza logo puwiliyegi
ne weik lewa yeiya logo Anotogo yawe pigi Yuda onowiligi
tepekke miza puragi kelemiya piyeng mabiyengki waberek

panu kozak yeiya. Anotogi kozandago pi ngagoyeng kozak kai keya Anotogo keke miziyeng mizarikki pugu kozak yeiya.

20 Puwili Pauluyegi kerewiya logo puwiligu Anotogi yeikta yongolok mei keya Anotoyegi wazono meiya logo Pauluyegi pelik meiya, Ei, tonugubek, pelege Yuda kolokngagonowili weik Yisuyegi ngizi panu kumuli kapura ngoluk pelik kisi, Teni Mosegi loyeng keya tenigi kazing miziyeng kozang panu kebangkeliweki, kisi purik ni iwaka.

21 Kapura nawiligu puwiliyegi pelik yeiya, Yombu Paulubok yombanu Yuda weik Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Yuda onowiligibekke Yuda onowiligi tepekke yoluwiliyegi puwili Mosegi loyeng wizami keya puwiligi yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeli keya Yudawiligu kazing miziyengki kiriwei miza nelegi, pilikyeng kozak yei, meiya.

22 Togo puwili ngago pura kerewiya logo tonuwa ngago pura talik yeik sawiyagi kela? Ni pelege weik lewarikki puwili kerewiyi nangai logo puwili kiyebuk mizagi.

23 Tegi tonuwago kozak nei pera mize. Tenigi tepekkewiliyaga yombu mangobektau onogo Anotoyegi ngago sawiya nara mana Mosegi loragi kiriwei. Puwili Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi kangweki mizi.

24 Ni yaka yombu puwili kiling Anotogi i walek yemanemakke kambela logo nirau puwili kiling pulogo wok melenazik keya nazikka neyauyengke koyimowei tonugu kazing kaigesimokko kiriwei mizimo, keya puwiligi king watawili weiyagiyendau nugu wiyimo. Pilik miza logo puwili kebi puwiligiyeng kemenak wiliyagi logo ngago yaka Anotoyegi sawiya pura weik yeik purik walimiziweki. Kazing nugu pilik mizimokko yombanu mabuwili nak nakko watabi niyegi langai kozak kisa piyeng ngaigu kisayeng mamizagi.

25 Kapura Yuda ono weik Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu mizagiyeng, tonuwago koka kapiya narikke miza yana logo puwiliyegi lo yemane yana piyeng puwiligu kiriweiweki tonuwago kozak kela piyeng kozak yeiweki miza, logo piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura puwili piyengka ni nagani. Keya puwili watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani, logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau puwili kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani yeiya, meiya.

26 Jems keya ngaiwiligu pilik kisi legi wangane pura Paulu yombu mangobektau ono ngago Anotoyegi sawiya pura kisawili kiling kuna logo weik kazing ngezewili kaigesagimekke mizi. Puwiligu ngezewili kaigesa logo Anotogi i walek yemanemakke ige la logo yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiliyegi, wok kaigesira yeik sa logo puwili nak nakki wata kolak kelibene waliyagibekki kozak yei kuna. Puwili pulogo wok melenazik keya nazikka neyauyeng koyagi.

27 Wok melenazik keya nazikka neyau piyeng weik merekewekke Yuda nawili Asiya ngabelakpekkawili Pauluyegi Anotogi i walek yemanemakke pakela. Pakela logo mabulogo puwiligu yongkambanu mamok lebuk ngai keleya logo nawiligu Paulu kebangkela.

28 Pi kebangkelara koyimowei Yudawiligu pelik kek kisa, Yombu Isileiliwili, tonuwayegi saweliweki koli. Yombu pobok ngabelak mabiyengke kang kunimowei yongkambanu mabuwiliyegi teni Isileiliwiliyegi kezanga yani keya Mosegi loyengki kezanga mani keya tenigi i walek yemanemakki ngago kaile kai yongomo mizibek. Keya pugu weik kaile nariktau mizarik pi yombanu Kirik nawili pelege Anotogi i walek Yuda onowili ige lagi ono pemakke yeik iza orowei la logo i walek pemak korowali kelemiya.

29 Puwiligu pura kisa purik puwiligu yombu Yuda ono Epese yerengkabek yeikta Topima meibek Paulu kiling yerendagi libuge wizilege pakela kopong puwiligu kumularik Paulugu pi Anotogi i walek yemanemakke miza orowei wiriya nobiyeng miza.

30 Togo puwili ngago si keli kang keya miza mela logo yereng yemane pura ululu miza mela logo yongkambanuwili i puwiligiyengka kabengmek nginda Anotogi i walek yemanemakki kuna. Kanda puwili Paulu kebangkela logo Anotogi i walekmakka ulumi wageliwei kula logo nawiligu Anotogi i walek yemanemakki kangyeng waliya.

31 Pulaga ngai mizimokko Paulu uliweki yang kelemiyageya keya nakko Romwiligi Amiwiliyegi ngai yemanebekyegi pelik meiya, Yirusalem yerendagawili mabuwili nakko nakyegi ngai mizi.

32 Pilik kai legi nguk namizi Rom Amiwiliyegi ngai yemanebek kiling ngai kulengke nawili keya ami nawilirau ngaira waliyiweki nginda kuna. Logo wawere ulamokko amiwiligi ngai yemanebek kiling pigi amiwiliyegi pakelawekke puwili weik Paulu wizale ula ono, yeik koya.

33 Pulaga amiwiliyegi ngai yemanebek Pauluyegi kanda pelik meiya, Ni i wigirimakka wigiragi meiya. Pilik miza logo pugu wagelawiliyegi seng neyaugu pi tariyiweki yeiya.
Togo yongkambanuwiliyegi pelik nguk yeiya, Yombubok tak? Pugu mizayeng nangaiyeng?
34 Pulogo wawere ulawiliyaga nawiligu ngago nara kisi keya nawiligu ngago nara kisi mizi. Ngago ngelek ngelek kisa melimokko ngaibek wiyalowei mizi wizigeya pugurau ngagoragi solorik purik sa ono. Tegi pugu ami puguwiliyegi Paulu i amiwiligimakki miza oroweiweki yeiya.
35 Pilik miza logo amiwili Paulu kiling kunarik yongkambanuwili wata wizingwili kelik ngai miza meli legi amiwili Paulu kiling imakki ngilirikke lawekkerik puwiligu pi wageliwei yabela.
36 Pauluyegi kiriwei lewawili mabuwiligu pelik ngalizi kek kisi, Uli. Uli. Pi ula logo ibengweki, kisi.

37 Pulaga amiwili yeke ige liweki tamizeige Paulugu ngai yemanebekyegi pelik nguk meiya, Ne niyegi ngago nara neiyagi ma talik? Ngaibokko Paulugu kairikki kerewiyawekke pugu Pauluyegi pelik meiya, Au, ni ngago Kirik nogo kaira iwaka purikki kai.
38 Pilik mabura ni yombu Isip ngabelakpekka ulogo teni Rom Kapmanwiliyegi ngai miza logo yombanu tausen mangobektau onowiligu yongkambanu nawili yela logo ibeng sa logo puwili panga kurung yeikwekke iza orowei kambelabok ono, meiya.
39 Pilik kai legi Paulugu pelik meiya to mela, Ne pi ono, ne Yudabek, ngabelak Silisiya meibekke yereng Tasasi yeikta yemane puraga wazabek. Ne yongkambanuwiliyegi ngago yeiweki, meiya.
40 Togo ngaibokko pi ngago kaibene, Ei, meiya legi Paulu paka ngilirikke luweza logo yongkambanuwiliyegi langai melezik yongolok meiya logo puwili ngagolukwekke Paulugu ngago yeik puwili ngezewiligirage kozak yeiya.

22

1 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Negi mangowili, keya yongkambanu nogowili, kerewiya koyizo. Nogo inigi wirege ngago ne makngezeyegi langai inugu kisageya puragi kangara kozak kaiweki mizi legi ini kerewiya koyizo, yeiya.
2 Puwili pugu puwiliyegi ngago yeik puwili ngezewiligirage yeirikki kerewiyawekke puwili ngagoluk panu koya logo Paulugu mawinda pelik yeiya,
3 Ne Yudabek, ngabelak Silisiya meibekke, yereng Tasasi meiraga wazaniyabek, kapura pelege Yirusalem

yerengke ne yemane sa. Kiriwaga Kameliye meibokko ne waberek waligeleniya logo kangka nogobek Mosegi lo tenigi yelibungang kokawiligu kiriweigiyeng yombiyangai panu weiya wizigeya ne Anotoyegi kozang panu kiriwei miza ini mabuwiligu mabek piyegi kiriwei mizi mabilik.

4 Ne yongkambanu kazing Yisugimekki kiriwei puwili ngangang keleya logo yelabek. Ne yombuwili keya yongokwilirau kebangkela logo i wigirimakka wazayabek.

5 Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya yombu ngagozakyengki kerewiyiwili watabi nogo kai piyengki iwaka logo ngizi kisagi. Puwiligu pongo yereng Tamasiko meirage Yudawiligi i walek songonoyengki ngaiwiliyegi kapiya miza yanayeng ne weiya logo ne pulogo kambela logo yongkambanu kazing Yisugimekki kiriweiwili kebangkeliweki logo paka pelege iza orowei yorik puwiliyegi ngangang yaniweki.

6 Ne kapiya piyeng weiya logo weik pongo Tamasiko yerengke pulogo mereke kanda yokmek yoklongkowekke ngaiwak yemane panu narik paka ngilumbekka negi ngalege nguk namizi ngela mana logo ngaiwaktikku ne yawereng keleniya.

7 Pulaga ne ngabelakpekke kawiye wala logo kili narago neyegi pelik kairikki ne kerewiya, Saulu, Saulu, nugu ne ngangang kelenira nangki, kai.

8 Tegi nogo pelik nguk meiya, Yemizibek, ni tak, mena meiya logo pugu neyegi pelik neiya yo mela, Ne Yisu Nasarete yerengkabek nugu ngangang kelenibok, mena neiya.

9 Togo yombu ne kiling puwiligu ngaiwaktikki pakela kapura kilirago neyegi kairikki puwiligu kimeike kerewiya ono.

10 Pulaga nogo piyegi pelik nguk meiya, Yemizibek, nugu neyegi mizagirikki kozak nei, mena meiya logo Yemizibokko neyegi pelik neiya, Yangalek meiya logo yeke Tamasiko yerengke kiliya kune. Kanda pulogo nakko watabi Anotogo nugu mizagi sawiyayeng kozak neiyagi, mena neiya.

11 Ngaiwak purikku mizagewiyege ne wireyau kusa wizigeya yombu ne kilingwiligu mele nogozikka kebangkela logo yeke Tamasiko yerengke niza orowei kuna.

12 Kanda yekelege yombu yeikta Ananiya meibek wizilege. Pi Anotoyegi kiriwei panu yolubek. Pi Mosegi lo mabiyengki waberek kiriwei mizibek. Keya Yuda pulogo yoluwiligu kumulirik pi wazonobek.

13 Pi neyegi pakeli wiriya. Kanda mereke luweza wizimowei neyegi pelik neiya, Saulu, nogobek, wireyau ngereke

ngaiwile, mena neiya. Mabuwekke panu wire nogoyau ngaiwila logo nogo piyegi pakela.

14 Pulaga Ananiyago neyegi pelik neiya, Tenigi mangowiligi Anotobokko yaka ni niza logo pugu ni keli puguragi iwaka keya pigi pangkabekyegi pakeli keya kili ngezebekkirago kairikki kerewiyiweki keleniya.

15 Pilik legi ni piyegi sawelagibek miziweki logo yongkambanu mabuwiliyegi nugu yaka pakela piyeng keya kerewiya piyeng kozak yeiweki.

16 Mena nayengkirau yuke yolu nagani, luweza logo kaimelimo. Keya nugu Yisugi yeiktage niyegi sawelibene ngago mei purik pugu kaile nuguyeng tumulagi. Pilik miza logo ne paka Yirusalem yerengke kang yongobela.

17 Kanda pakalege ne Anotogi i walek yemanemakke kuna. Ne yeke ige la logo Anotoyegi waberek mizageya tawizeige pugu ne watabi nayeng waligeleniya. Ne ngai yuke panu tawizeige wire nogoyaugu wangakyeng kelik naraga

18 Yemizibek pakela logo pugu neyegi pelik neiya, Ngezangai. Pelemeng nguk namizi wiye, purik yongkambanu pelegewili ngago nugu neyegi langaira kozak kai purikki ei mizagi ono legi wiye, neiya.

19 Nogo piyegi pelik meiya to mela, Kapura Yemizibek, ne Yudawiligi i walek songonoyengke pumakka pumakki kambela logo yongkambanu niyegi ngizi panu kumuliwili kebangkela logo yela logo wigirimakke wazaya logo purikki puwili iwaka panu.

20 Keya ulogo puwiligu Setepang niyegi kozak kaibek ula logo ibeng puwekke ne makngezerau pulogo, Ule, Ule, meiyabek keya ulawiligi kagorik ngalege waliyi piyengki ngai wiziyabek. Pilik kopong puwili nogo ngago kai puragi kerewiyagi, mena meiya.

21 Kapura Yemizibokko neyegi pelik neiya, Kune, purik nogo ni Yuda onowiliyegi koweige wezanelagi, mena neiya, yeiya.

22 Yongkambanuwili Paulugu kairikki ngagoluk kerewiya koya weik pi lang purik kai ngizige puwili ngalizi pelik kek kisa, Uli. Ibeng wazami. Pilikpek yolugi langai onobek, kisa.

23 Puwili pilik kek kisa melageya koyimowei kagorik puwiligi yeke ngalege waliyiyeng ngalege wezameli keya kozobek paka ngalege yokora meli.

24 Tegi Rom Amiwiligi ngai yemanebokko ami puguwiliyegi ngago miziweki nara pelik yeiya, Paulu i tonugumakke miza orowei li logo pi wizale ula logo kaile puguyeng kozak

kaiweki kelemi logo Yudawiligu piyegi pilik kek kisa meli
purikki, teni iwakaweki, yeiya.
25 Puwiligu Paulu wizale ulagine were tariyiwekke Paulugu
ngai koru nak pulogo wizilegebekyegi pelik nguk meiya,
Ma Rom Kapmanwiligi lorago kairik inuwago yombu Rom
nakyegi pilik kelemi purik pangka kai? A'a'. Inuwa iwaka
were ngagozak miza logo pilikpok kaile narik miza puwekke
purik mabura ngangang managi purik lorago kaiyalik,
meiya.
26 Ngai korubokko puragi kerewiyawekke pi ngai yemane
pugubekyegi kuna logo pelik meiya, Yombu tonuwago uli-
weki mizibok Rombek kani tegi ni talik mizi mangai, meiya.
27 Pilik kai legi Rom Amiwiligi ngai yemanebek Pauluyegi
kanda pelik nguk meiya, Ni yombu Rombek mabura neyegi
kozak kai. Tegi Paulugu pelik meiya to mela, Ei, ne yombu
Rombek, meiya.
28 Pulaga ngai yemanebokko pelik meiya, Ne kokarik
Rombek ono kapura ne king yemane wezamela logo ne
weik Rom nak wizinda, meiya. Keya Paulugu piyegi pelik
meiya to mela, Kapura negi panu keya mangoyau mabiyau
Romyau keya ne pulogo wazaniyabek wizigeya ne Rombek
kani, meiya.
29 Mabuwekke yombu Paulu wizale ulagi nobiyeng
koyawili ngik kelemiya. Keya Rom Amiwiligi ngai
yemanebokko Paulu yombu Rombek yaka sengyengko tariya
purikki keriyawekke pirau kazi panu miza.
30 Togo wokpokko kusage Paulu pulogo yeik iwek kola
logo wangane pura ngai yemanebokko Paulugi sengyeng
wila wazamiweki kai. Taliktikki wiyeke Yudawiligu Paulu
ngagozak kelemiweki mizi miza purikki ngai yemanebek
iwakaweki keli legi pugu Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak
kelibene waliyiwili keya amiwiligi ngaiwili keya puwiligi
ngagozakyengki kerewiyiwili wawere uliweki ngago yeiya.
Keya puwili mabuwili wawere ula logo Rom Amiwiligi ngai
yemanebokko Paulu miza logo puwiligi wirege luwe waza-
miya.

23

1 Pilik miza logo Paulu ngagozak kerewiyiwiliyegi kozang
panu pakela wizimowei pelik yeiya, Nogowili, Anotogi
wirege negi yongomo mizirik keya negi yolurik wok
mabiyeng kangka wazonobekke wizageya kayima mabek
wok pobokko, yeiya.
2 Yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi
ngai yemanebek, yeikta Ananiya meibokko yombu Pauluyegi
mereke luwezawiliyegi pi kilirage melegozok ulibene yeiya.

3 Nakko pilik miza logo Paulugu piyegi pelik meiya, Anotogo ni neli penangai purik ni ngalegerik yombiyangai panu kapura yenge yungkerik ni korowali kani. Ni pelege mogosa logo ne lorago pangka pangka keleniweki mizi kapura ni makngezego puwiliyegi ne neliweki yei purikku lora ngeli. Tegi Anotogo ni neli penangai, meiya.

4 Paulugu pilik kai legi yombu piyegi mereke luwezawiligu Pauluyegi pelik meiya, Nugu yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi ngago korowali mei, meiya.

5 Tegi Paulugu pelik yeiya to mela, Nogowili, pi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek purik ne iwaka kesak nogo piyegi pura mei kak ono. Purik Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik kai, Inugu yombanu iniyegi ngaiwiliyegi langai ngago korowali yei nagani, kai purik nogo iwaka, yeiya.

6 Togo yombanu wawere ulawiliyaga nawili Sadusi yombanu pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili, keya nawili Palisi yombanu Mosegi lo mabiyeng keya puwiligi yelibungang kokawiligu mizayeng mabiyengki waberek panu kiriwei miziwili koyilege. Keya Paulugu purik keriyawekke kangka nak piyegi lewagela wizigeya pugu yombanu ngagozaktaga kerewiyi wiriyawiliyegi pelik yeiya, Nogowili, ne Palisiwiliyaga nak. Keya Palisiwiligu watabi ngizi panu kumuli piyeng nogorau ngizi panu kumuliyeng keya negi panu keya mangoyaugurau ngizi panu kumuliyeng legi teni Palisiwili. Keya ne yombanu ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi puragi wilekpek keya yuke yolubek kopong puwiligu ne pelege ngagozak keleniweki niza orowei wiriya, yeiya.

7 Pilik kai mabuwekke yombanu Palisi puwili keya yombanu Sadusi puwili weik ngalik keli yongomo miza logo wawere ulamek weik sanga miza logo nawili kangka nak keya nawili kangka nak miza.

8 Purik Sadusiwiligu ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi ono keya angelawilirau yolu ono, keya kungwilirau yolu ono kisi kapura Palisiwiligu pelik kisi, Ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi, keya angelawili yolu, keya kungwili yolu, kisi legi puwili sanga miza.

9 Togo kek kisimek unatuba panu kek kisi lewa wizigeya Palisiwiligi loyengki waligeleyiwiliyaga nawili luweza logo ngalizi pelik ngago yeiya, Yombu pobokko kaile miza nararau tonugu kerewiya ono. Pi pongo kazingke Tamasiko yerengke kuna puwekke kung nakko ma angela nakko piyegi meiya purik mabura teni Anotoyegi ngai mizagi ono, yeiya.

10 Pulaga kozak keli yongomo mizimek mazeng keya
unatuba panu lewagela legi Rom Amiwiligi ngai yemanebek
kulili, purik puwiligu Paulu narik narik sela melagi sa
legi. Tegi pugu ami puguwiliyegi Paulu yombanu ngai keli-
wiliyaga miza orowei i amiwiligimakke lizo yeiya.

11 Wokpokko kusage Paulu ngereke amiwiligi imakke yeik
iwek kola. Pi iwek kola wizimowei Yisu Yemizibek Pauluyegi
saweliwei luweza wizilege logo pugu pelik meiya, Kazi mizi
wak. Kozang wizimo. Purik nugu ngago neyegi langaira
Yirusalem yerengke pelege kozak yeiyageya pilik yenge
yereng Rom meirage mabilik mizi mangine kozang sa wiz-
imo, meiya.

12 Wangane pura Yuda nawili menalege wawere ula logo
mizagirikki kozak kela. Puwiligu Anotogi yeiktage ngago
sawiya nara kisa logo pura ngeragi ma kai nani koya teni
Paulu ula logo pi ibeng puwekke teni ngeragi keya kai nagi,
kisara.
13 Yombanu yombu neyau tikinda keya nawilirau puwiligu
ngago pura kisa.

14 Togo puwiligu Yudawiligi yemanewili keya yombanu
Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai-
wiliyegi kambela. Kanda pelik yeiya, Teni Anotogi yeiktage
ngago sawiya nara kisa logo pura ngeragi nagi ono koya
Paulu ula logo pi ibeng puwekke teni ngeragi nagi, kisara.

15 Tegi mabek inuwa keya yombanu ngagozakyeng
kerewiyiwiligu Rom Amiwiligi ngai yemanebekyegi ngago
nara wezamelizo, Paulu miza orowei inuwayegi wiriyibene
logo pelege inuwa mawinda ngago nayendau piyaga
waberek kerewiyiweki, pilik yeizo. Kapura teni ngai koyagi
logo pi yawerelege purik were uliweki mizagi, yeiya.

16 Puwili pilik yeiya logo Paulugi simelegi marekpek Yu-
dawiligu mizagirikki kozak kelirikki kerewiyawekke pi Rom
Amiwiligi imakke kuna logo yeke ige la logo Pauluyegi kozak
meiya.

17 Pulaga Paulugu amiwiligi ngai koruwiliyaga nak
piyegi wiriyibene ngago meiya logo pelik meiya, Ni yombu
nawekkebok nigi ngai yemanebekyegi miza orowei kune,
purik pi ngago piyegi kozak meiyagi nara mena, meiya.

18 Tegi ngai korubokko miza logo ngai yemanebekyegi
kanda logo pugu piyegi pelik meiya, Yombu wigirabek Paulu
meibokko neyegi ngago neiya logo pelik neiya, Ni yombu
nawekkebok nigi ngai yemanebekyegi miza orowei kune
purik pi ngago piyegi kozak meiyagi nara mena neiya legi ne
pilik miza, meiya.

19 Togo Rom Amiwiligi ngai yemanebokko yombu
nawekkebekki melezikka weiya logo piyau keke kuna logo
pelik nguk meiya, Ni neyegi nangaiyeng kozak kaiweki mizi,
meiya.
20 Logo yombu nawekkebokko pelik meiya to mela, Yu-
dawiligi ngaiwiligu kozak kelirik niyegi nguk neiyagi logo
wangane purik ni Paulu yombanu ngagozak puwiligiyengki
kerewiyiwiliyegi miza oroweiweki kela. Yombu ngagoza-
kyeng kerewiyi puwiligu piyaga mawinda ngizi ngago nayen-
dau weiweki ngaigu mizi.
21 Kapura puwiliyegi kerewiyi nagani purik yombanu
yombu neyau tikinda keya nawilirau, liwik koyimowei piyegi
wiragak miza yolu legi. Puwili mabuwili ngago sawiya nara
Anotogi yeiktage kisa logo ngeragi nani koya Paulu ula logo
ibeng puwekke ngeragi nagi kisa. Puwili weik miziweki
kangkere mizi keya nugu pi wezamelagirikki puwili yuke
yolu, meiya.

22 Pulaga Rom Amiwiligi ngai yemanebokko yombu
nawekkebekyegi pelik meiya, Ne niyegi wameik panu nei,
nugu neyegi pera kozak neiya pilik nugu nakyegirau kozak
mei nagani. Pugu pilik meiya logo yombu nawekkebek
wezamela.

23 Pulaga ngai yemanebokko pigi ngai kulengke neyau
piyegi wiriyibene ngago yeiya logo pelik kozang yeiya,
Yali amiwiliyaga 200 izi, keya yombu osiwiligi ngalengale
wei miziwiliyaga 70 izi, keya yombu wizangyeng yowi-
wiliyaga 200 iza logo pongo yereng Sisariya meiragi kang-
weki kangkere mizi. Keya mabek kusage yokmek melenazik
keya nazikka mangobektau onowekke ini mabuwili pele-
meng wiyagi kani.
24 Keya osi Paulugu mogosiwei kangki nawilirau kangkere
keleyizo, logo waberek panu miza orowei Rom Kapman
Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pilikisi meibekyegi
kambeli.

25 Pulaga Rom Amiwiligi ngai yemanebokko kapiyarikke
pelik lende miza,

26 Ne Kilori Lisiyago ni Rom Kapman ngai yemanebek Pilik-
isiyegi kapiya perik lende mizi. O yemanebek, nogo
niyegi wangane nei.
27 Yudawiligu yombu nogo niyegi wezameli pobok ke-
bangkela logo uliweki mizi. Kapura pi Romwiliyaga
nak purik ne kerewiya, legi ne kiling ami nawili pi
puwiliyaga yaliya wazami kuna.

28 Ne puwiligu pi ngagozak kelemi piyeng nangaiyengki
miza legi iwaka siweki ne pi puwiligi ngagozak piyengki
kerewiyiwiliyegi miza orowei kula.
29 Nogo ngago pi ulagi ma wigiragi nara kerewiya ono,
yeik lo ngezewiligiyengka nguk meiyengko ngagozak kelemi.
30 Togo ngago Yuda nawiligu pi uliweki kela nara neyegi
lewagelawekke ne pi niyegi wezameliweki miza. Nogo
yombanu pi ngagozak kelemi puwiliyegi nigi wirege
watabi puwiligu piyegi kisa piyeng wameik panu
kozak kisibene yeiya. Mabura.
Kapiyarikke pilik miza.
31 Pulaga yombu ami ngai kulengkeyau ngago piyauyegi
yana piyeng kiriwei miza logo amiwili keya yombu osiwiligi
ngalengalewili keya yombu wizangyeng kilingwili mabuwili
Paulu kiling wokpokko kusage Yirusalem yerenda wiya logo
Paulu yereng Antipatiri meirage miza orowei kambela.
32 Kanda pulogo iwek kola logo wangane pura ami nga-
belak libu kayimawili paka Yirusalem amiwiligi imakki kang
yongo. Keya yombu osiwiligi ngalengalewili Paulu miza
orowei Sisariya yerengke kambela.
33 Kanda pulogo puwiligu kapiyarik Rom Kapman ngai ye-
manebek Pilikisiyegi mana logo puwiligu piyegi Paulu miza
mani miza.
34 Pulaga ngai yemanebokko kapiyarik sangkela logo
Pauluyegi pelik nguk meiya, Ni ngabelak takka lewabek,
meiya logo Paulugu pelik meiya to mela, Ne ngabelak Silisiya
meibekka lewabek.
35 Pilik kai legi ngaibokko pelik meiya, Mena, yombanu
ni ngagozak keleniyagiwili lewagela puwekke ne ngagozak
piyeng kerewiyagine, meiya.
Pulaga pugu pigi yombu puwiliyaga nawiliyegi Paulu miza
orowei i pugumak i ngabelak Yudayabekki Rom Kapman
ngai yemanebekkimak koka ngai Elodogi wiyeke ngizamakki
wazamiya logo waberek ngai koyibene yeiya.

24

1 Wok melenazik miza logo Yudawiligi yemane nawili keya
yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi
ngai yemane panubek, Ananiya meibek kiling yombu nak
loyengki wazono iwakabek, yeikta Tetala meibek Yirusalem
yerengka pongo Sisariya yerengki wiriya. Kanda puwili Rom
Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek, Pilikisi
meibekyegi lewagela logo pelik meiya, Teni Paulu ngagozak
kelemiweki, meiya.
2 Togo Paulu ngago meiya logo kandawekke yombu
loyengki iwakabek ngai yemanebekki wirege luweza

logo weik pugu ngago Paulu ngagozak kelemiyagira pelik kozak kai, O yemanebek, ngai nugura keya iwaka nugurago teniyegi ngai wizageya wiriyarik yombiyangai keya yokolong panu. Keya lo nugu keremiza piyengko ngabelak tenigibek wazono wizeibene kelemi.

3 Tegi wok mabiyeng tenigi wilek kangyeng purikki wilik, keya tonugu niyegi wazono kisi.

4 Togo nogo ni yokolong panu niza warara wiziyagi ono, ne niyegi yeik nguk nei purik ni yalekta kiling ngago tonugu kaiyengki kerewiyiweki nguk nei, meiya.

5 Pobok yombanuwiligi kumuliyeng lebuk ngai keleyi mizibek keya pi Yuda ngabelak mabiyengke yoluwiliyegi ngai waligeleyibek purik teni iwaka, Keya pi yombanu Yisu yereng Nasarete meiragabekyegi kiriweimekki orozarikkebek.

6 Keya ulogopekke Anotogi i walek yemanemakke korowali miziweki miza, legi teni pi kebangkela.

7 Teni lo teni makngezegiyengko pi ngagozak kelemiyagi nobiyeng miza kapura Rom Amiwiligi ngai yemane Lisiya meibek teniyegi wiriya logo kelegele keleya logo pi teniyaga miza orowei kuna, meiya.

8 Pulaga Lisiyago ngago miziweki nara yana logo pura teni pi ngagozak kelemiyagi keliwili nigi wirege wiriyibene yeiya logo teni pelege weik lewa. Logo nugu yombubokyegi nguk mei puwekke purik watabi tonugu pi ngagozak kelemiweki mizi piyengki solorik ni makngezego iwaka sagi, meiya.

9 Pilik meiya logo yombu Yuda pi kiling kayima puwili mabuwili ngagozaktagi sawela logo pugu yaka kai piyeng mabiyeng wameik kisa.

10 Pulaga Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pilikisigu Pauluyegi weik kozak kaibene melezikku kozak kai kelemiya logo Paulugu pelik meiya, Nogo pobilik perik iwaka, kirisimasi kolokngagono ni yombanu ngabelak pobokke yoluwiliyegi ngai wizagoma, keya ngai wizimowei puwiligi ngagozak piyengki waberek kerewiya, legi ngago puwiligu neyegi nei puragi nogo nigi wirege kangara nanagirikki ne wilik.

11 Wok meleyau keya pongo ingenazikka neyau peyeng mizagine ne paka Yirusalem yerengke Anotogi i walek yemanemakke pigi wirege ingeyau laliyi keya piyegi ya kumuli kambela. Nugu puwiliyegi nguk yei purik puwiligu niyegi, Ei, pura wameik, kisagi.

12 Anotogi i walek yemanemakke ne kiling naktau ngago ngalik keli yongomo mizageya wizilege yombu neyegi ngagozak keleni pewiligu pakela ono. Ma i walek

songonoyengke ma yerengke nalege ne ngai miziweki mizageya wizilege puwiligu pakela ono.

13 Logo puwiligu yaka ngagozak neyegi mizi puragi solo nariktau yolok ngela ono logo ngago pura ngizi mizagi ono.

14 Kapura nogo ngago pera niyegi kozak neiweki mizi, Kazing Yisu Yemizibekki puwiligu ngaigumek kisi pumokki ne kiriwei mizi logo purikku ne Anoto tenigi yelibungang kokawiligibekyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi. Kapura ne mabilik Mosegi loyeng mabiyengki ngizi panu kumuli, keya watabi yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawiligu Anotogi Kapiya Walektikke lende miza piyengki ngizi panu kumuli.

15 Nogo wilekpek keya yuke yolu pura puwili ngezewiligu kebangkelara yolu pura kelik, logo pura Anotogo yongkambanu wazonowili keya kailewili mabuwili ibendaga ngereke yangalekta wazayagi puragi kumula pura, meiya.

16 Togo ne ibeng logo purik ngereke yangalek meiya logo Anoto kiling yolugi purikki kumulirikki wiyeke nogo kazing miziyeng wazewaze mizi ono, wazonoyeng keke mizi mizi logo Anotogi wirege keya yongkambanuwiligi wirege kangka nogobek kokowa nayendau ono, yeik miziweki, meiya.

17 Togo ne Yirusalem yerengka koweige nalege kirisimasi nayeng miza logo waleleige ne Yuda yongkambanu nogowiligi kingyeng orowei keya Anotoyegi wata kolak waliyagiyeng miziweki ne pakalege yongo.

18 Kanda ne Anotogi i walek yemanemakke tenigi kazing teni makngeze kaigesimekke miza logo waleleige ne Anotoyegi wata kolak kelibene waliyagiyeng wiyageya tawizeige puwiligu ne yolok. Kapura yombanu wawere ulamek pulogo ne kiling koya ono, ma yongkambanu kek kisa puwilirau koya ono.

19 Kapura Yuda nawili kele pulogo koya. Puwili ngabelak Asiya meibekkawili. Keya puwiligu ngago neyegi yowiweki nayeng mabura puwili ngezewiligu nigi wirege lewa purik pangka, meiya.

20 Ma yombu pelege yolu pewiligu ne Yudawiligi yombanu ngagozak piyengki kerewiyiwiligi wirege korowali nayeng mizarikki kerewiya mabura kozak kisi yei.

21 Nogo kumularik korowali wamenara kele logo pura nogo ngagozak piyengki kerewiyiwiliyegi yeiyara, Anotogo ibengwili ibendaga ngereke yangalekta wazayagi logo puragi nogo ngizi kumuli purikki wiyeke nugu mabek wokpekke ngagozak nogoragi kerewiyi. Paulugu Pilikisiyegi pilik meiya.

22 Pulaga Pilikisi kazing Yisu Yemizibekkimekki iwaka
panu kopong pugu ngagozakta waliya logo pugu puwiliyegi
pelik yeiya, Rom Ami ngai yemane Lisiya meibek lewawekke
nogo ngago inuwagira pangka pangka mizagi, yeiya.
23 Togo pugu ngai koru Pauluyegi ngaibekyegi Pauluyegi
waberek ngaiweki meiya kapura waze ngai kalagalo wi-
gira wazamiya nelegi meiya, keya pigi kewengkewili watabi
piyegi sawelagi piyeng orowei wiriyibene yei purik pangka,
meiya.

24 Pulaga wok nayeng miza logo waleleige Pilikisi yali yon-
gokpu Yuda namele yeikta Tirusila meimele piyau i Paulu
yolumakka wiriya logo Paulugu kozak kairagi kerewiyiweki.
Paulu piyauyegi kanda pugu piyauyegi kazing Yisu Kilisi-
bekyegi ngizi panu kumulagimekki kozak yeiya logo piyau
ngagoluk kerewiyara koya.
25 Kapura Paulu ngago Anotogi kazing pangka mizag-
imek keya kazing keli ni makngezegi piyeng yeik yenge
kezangka wiyagimek keya wok kalik panubekke Anotogo
teni mabuwili tenigi kazing miza piyengki ngagozak ke-
leyagiragi kozak kaiyawekke ngago piyengko Pilikisigi wilek
kambek yowa mowiya kopong pi kulili panu logo pugu
Pauluyegi pelik meiya, Weik mena, kune. Kalike wok nakka
purik nogo niyegi ngereke ngago neiyagine, meiya.
26 Teng maburage Pilikisigu kumularik Paulugu pi king
nayeng liwik managi nobiyeng logo pi Paulu wila wazami-
weki. Purikki wiyeke Pilikisi kang kolokngagonoge Paulu
piyegi wiriyibene ngago meiya logo pi kiling ngagozakka
miza, kapura Paulugu king nayendau pi mana ono.
27 Pilik mizageyara kirisimasi neyau miza logo yombu
ngai wik nak yeikta Posiya Pesta meibokko Pilikisigi yawera
weiya. Keya Pauluyegirik Pilikisi ngezebokko ngezebekyegi
pelik kumula, Amiwiligu Pauluyegi imakke ngai yolu purik
Yudawiligu ne wazonobek kisagi. Pilikisi pilik kumula legi pi
Paulu imakke mabilik wigira wazamiya.

25

1 Ngai yemanebek Pesta meibek yawera weiya logo wok
neyauganak piyeng miza logo pi Sisariya yerenda wiya logo
paka Yirusalem yerengke kambela.
2 Keya pulogo Yudawiligi yemanewili keya yombu
Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili Pestayegi kanda logo
puwiligu piyegi ngagozak Paulugiragi kozak meiya.
3 Puwiligu Pestayegi pelik nguk meiyageya koya, Ni
teniyegi sawele logo ami nuguwiliyegi Paulu pelege
Yirusalem yerengke miza orowei wiriyizo, yeimo, meiya.

Purik Yuda puwiligu pelik kozak kela, Paulu lewawekke nawiligu pi liwik uliweki kangkere miziweki, kela.
4 Pilik kisi legi Pestago pelik yeiya to mela, Amiwiligu Pauluyegi Sisariya yerengke ngai yolu, keya ne makngeze pulogo kandoweki mereke.
5 Pi kaile nayeng miza mabura inuwagi tepekke ngaiwiliyaga nawili Sisariya yerengke ne kiling kangweki wezayeli logo pulogo ngagozak mizi nangaiweki, yeiya.
6 Togo Pesta ngoluk wok melenazik keya nazikka neyauganakyeng ma wok meleyauyeng Yirusalem yerengke wiziya logo pongo Sisariya yerengke kandobela. Wok wanganebekke pura pi ngagozak miziweki mogosa logo Paulu miza orowei wiriyibene yeiya.
7 Paulu kandawekke yombu Yuda Yirusalem yerengka lewawili luwe koyimowei pi yawereng kelemiya keya ngagozak korowali panu kelemiya logo puwiligu ngizi miza nayeng kozak kisa ono.
8 Kapura Paulu ngezebokko ngago kangara pelik yeiya, Nogo teni Yudawiligi loyeng, ma Anotogi i walek yemanemak, ma Romwiligi King Ngai Sisa meibekyegi korowali nayendau miza ono, yeiya.
9 Pulaga Pestago kelirik Yudawiligu pi wazonobek kisagirikki wiyeke pugu Pauluyegi pelik nguk meiya, Ni paka Yirusalem yerengke pulogo negi wirege ngagozak nugura miziweki kangki keli ma kiyebuk, meiya.
10 Tegi Paulugu piyegi pelik meiya to mela, I nogo luwe yolu pemak King Ngaibekki ngagozak mizimak logo pelemeng ngagozak nogora mizagi lemeng. Nogo Yudawiliyegi korowali nayeng keleya ono purik ni makngezego iwaka panu.
11 Kapura tamizeige nogo korowali nara miza ma ibeng wazaniyagi langai nara miza purik pangka keya ne kaziweki mizagi ono. Kapura tamizeige puwiligu neyegi ngagozak keleni piyengka nararau ngizi ono purik nakkorau ne puwiliyegi niza yanagi ono. Tegi ne Romwiligi King Ngaibekyegi kangweki logo pugu ngagozak nogoragi kerewiyiweki, ne nguk nei, meiya.
12 Pilik kai legi Pesta pigi yombanu ngagozak piyengki kerewiyiwili kiling were kozak kela logo Pauluyegi pelik meiya to mela, Ni Romwiligi King Ngaibekyegi pugu ngagozak nugura kerewiyiweki kangweki nguk nei legi ni piyegi kambeli mangine, meiya.

13 Kang nayeng miza logo ngaibek, yeikta King Ngai Akaripa meibek keya pigi sakmele Ibenaisi meimele piyau

yenge Sisariya yerengke ngai yemane Pestayegi pakeli keya melegulang kelemiweki kayima.

14 Piyau pulogo wok nayeng miza logo Pesta King Ngai Akaripa kiling Paulugi ngagozaktagi kozak kela. Pugu piyegi pelik meiya, Pelege imakke Pilikisigu yombu Rom Amiwili yombanu nakyegi ngai wazaya.

15 Ne paka Yirusalem yerengke kambelawekke Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu yakabok ngagozak kelemiya logo nogo pi kokowa miza mena ngangang mani kaiweki puwiligu nguk neiya.

16 Kapura nogo puwiliyegi pelik yeiya, Teni Romwili kazing yombanubek ngangandik yeik mani pilikmek namiziwili, segeya teni yombanu nak ngagozak nara purik pi yaka ngagozak kelemiya puwili kiling wizimowei ngagozak mizi miziwili logo pilikpokko kanga kaiyagiyeng kaibene, yeiya.

17 Togo puwili ne kiling mabelege yorik ne wok miza ono, ne wok wangane panubekke ngagozak mizimakke mogosa logo Rom Amiwiliyegi pi yeke ige miza orowei wiriyibene yeiya.

18 Pi yeke ige kanda logo yombanu pi ngagozak kelemi puwili kozak kisiweki luweza kapura puwiligu ngago kazing Romwiligi loyengke pugu ngela nara piyegi langai kisi ono, nogo kumularik puwiligu kisagi nobiyeng.

19 Purik segeya puwiligu kisarik pelik, Kazing ngezewiligi Anotoyegi ngago mei keya ya kumuli mizimekki kisi, keya yombu ibeng yeikta Yisu meibekyegi wiyeke Paulu kiling ngalik keli. Puwiligu pi ngoluk ibeng kisa, kapura Paulugu yombubok ngoluk wik yolu kai.

20 Tegi ne ngago piyengki iwakagirikki wiyalowei miza wizigeya nogo Pauluyegi pi paka Yirusalem yerengke pulogo ngago piyeng pangka pangka miziweki kangki keli ma, meiya.

21 Kapura Paulugu neiyarik pi mabelege amiwiligu piyegi ngai wiziya Sisa teni Romwiligi King Ngaibokko ngago pugura pangka pangka mizagine neiya, legi nogo ngago piyegi ngai wiziyagira yana logo wiziya nogo pi Sisayegi wezameliweki kai puwekkegine. Pestago King Ngai Akaripayegi ngago pelikta meiya.

22 Pulaga King Ngai Akaripago Pestayegi pelik meiya, Ne makngezego pokyegi kerewiyagi keli. Pilik kai legi Pestago pelik meiya to mela, Iwek kola logo wangane puwekke ni piyegi kerewiyi mangine, meiya.

23 Togo puwili iwek kola logo wangane pura King Ngai Akaripa keya sakmele Ibenaisi ngawau miza logo i yombanuwiligu ngagozak mizimakki wiriya. Piyau Rom

Amiwiligi ngai yemane panuwili keya yombu yemane yerengkewili kiling yeke ige ngai wilikwilikmek kiling kiliya la.
Pulaga Pestago amiwili Paulu miza orowei wiriyibene yeiya.
24 Puwili pilik miza logo Pestago puwiliyegi pelik yeiya, King Ngai Akaripa keya ini pelege teni kiling wawere uliwili mabuwili, pakeli. Inuwa yombu pobokyegi pakeli. Yuda yongkambanu pelegewili keya paka Yirusalem yerengkewilirau mabuwiligu negi wirege pi ngagozak kelemiya, Puwiligu kisirik, Pi ngoluk wik yolugi langai onobek, kisi.
25 Kapura pi watabi pi ibengki nayeng miza logo nogo nara kerewiya ono. Pi ngezebek Romwiligi King Ngaibekyegi nguk meiya legi nogo wezameliweki mizi.
26 Kapura nogo tenigi King Ngaibekyegi ngago ngizi piyegi nara lende mizagi langai ono. Tegi ne pi pelege inigi wirege miza orowei wiriya keya ni King Ngai Akaripa, nigi wirege panu. Togo purik ini ngago piyengki kerewiya logo ne ngago ngizi nayeng lende miziweki mizagi.
27 Purik neyegirik yombanu wigira nak King Ngaibekyegi wezamela logo kapiya pigi ngagozak puragi narik miza logo ngezebek kiling kang ono purik pangka ono purikki kumuli, yeiya.

26

1 Pulaga King Ngai Akaripago Pauluyegi pelik meiya, Weik mena, ni ngago nugura kozak kai, meiya logo Paulu mele puguzik yombanuwiliyegi yongolok meiya wizimowei weik ngago kangara pelik kozak yeiya,
2 Ei, King Ngai Akaripa, yombanu Yudawiligu ngago ne ngagozak keleni pera yeik sawiyagira nigi wirege kozak kaiyagirikki ne wilik.
3 Teni Yudawiligi kazing miziyeng keya nakko nakyegi ngalik mei yongomo mizi piyeng mabiyengki ni iwaka panu. Piliktikki wiyeke legi nogo niyegi nguk nei purik ni watabi nogo kozak kaiweki mizi piyeng mabiyengki ni ngagoluk kerewiyara wizei, meiya.
4 Yudawili mabuwili ne songonowekka wizageya yabekeya yokopekke perik neyegi iwaka. Ngabelak nogobekke ne wazaniya ngiziga mizi yabekeya piyeng puwili iwaka. Keya paka Yirusalem yerengke miza piyendau puwili iwaka.
5 Puwili koka solowekke neyegi iwakarik ne yombu nawekkewekkerik ne ngai Palisiwiligimekki sawela logo ne kazing puwiligi Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi pumokki kiriwei mizabek purik puwili iwaka. Keya Palisiwili Yuda nawiliyaga Mosegi loyengki waberek kiriwei

panu miziwili kopong nerau kazing pilikmekke kiriwei mizi mizibek. Puwili purikki iwaka logo tamizeige puwiligu puragi kozak kisagi keli purik mabura pangka, kai.

6 Togo ne weik pelege luwe wizigeya puwiligu ne ngagozak keleni. Nogo ngago Anotogo tenigi yelibungang kokawiliyegi sawiya puragi ngizi panu kumuli keya yuke kopong puwiligu ne ngagozak keleni.

7 Anotogi ngago sawiya logo nogo weik lewagelagirikki wilekpek keya yuke pura yongkambanu tenigi ngai meleyau keya pongo ingenazikka neyau piyengkawili Anotoyegi yoklongko keya kusage yawe mizageya koyimowei pigi ngago sawiyaragi weik lewagelagi purikki yuke mabura. O King Ngaibek, piliktikki wiyeke Yudawiligu ne ngagozak keleni.

8 Ini Yudawili Anotogo yombanu ibengwili ibendaga yangalekta wazayi puragi ngizi panu kumuli onora nangki, kaiya.

9 Ulogo ne makngezego kumularik nerau Yisu Nasarete yerengkabekki yeikta momanenda wiyagi nobiyeng miza

10 wizigeya pilik piyeng nogo paka Yirusalem yerengke mizayeng. Ne yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyaga pangkara weiya logo yongkambanu Yisugi puwili i wigirimakke wazayabek. Keya teni puwili yeliweki ngagozak miziwekkerik nogorau yeliweki yei mizabek.

11 Keya kang kolokngagono ne teni Yudawiligi i walek songonoyeng namakka namakki kuna logo puwiliyegi ngangang keleya logo Yisu Kilisibekyegi ngizi panu kumula yolu pura wiyibene keleyiweki mizabek. Keya ne puwiliyegi sisikmokko kola kopong ne yereng koweige piyengkerau kambela logo nogo puwiliyegi ngangang keleya, kaiya.

12 Pilik purago yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyaga pangkara keya ngago puwiligira kiling ne yereng Tamasiko meiraga kambela.

13 O King Ngaibek, yoklongkowekke ne keya yombanu ne kilingwili pongo kazingke tagoneige nogo ngaiwak yokmek kelik ono wilangka panu narik tenigi ngalege ngela manirikki pakela.

14 Teni mamok ngabelakke kawiye wala logo neyegi kili narago ngago yeik ne makngezegirage pelik kairikki ne kerewiya, Saulu Saulu, nugu ne ngangang kelenira nangki? Pilik mizi purago ni ni makngeze ngangang keleni, kai.

15 Pulaga nogo pelik nguk meiya, Yemizibek, ni tak, mena meiya logo Yemizibokko neyegi pelik neiya yo mela, Ne Yisu Nasarete yerengkabek nugu ngangang kelenibok kani.

16 Weik yangalek meiya logo luweze. Ne weik niyegi tabunda perik ni neyegi yawe mizibek keleniweki logo mabek wokpekke nugu neyegi pakeli keya nogo niyegi kalike kawela wiyagi piyengke yongkambanuwiliyegi kozak yeiyagirikki kai.
17 Logo nogo ni yombanu Isileiliwili keya Yuda onowiliyegi wezaneliweki mizi keya nugu puwiliyegi kozak yei purik puwiligu niyegi kaile miziweki mizagi kapura nogo ni puwiliyaga yaliya wazaniyagi.
18 Nogo puwiliyegi wezaneli logo nugu puwiliyegi ngago neyegi langaira kozak yeiweki. Keya puragi ngizi kumulirikku wire puwiligiyeng ngaiwilagi logo puwiligu kazing wilangkamekki pakela logo puwili kazing kusabanumekka wilangkamekki kowitagi, keya Sadangki kozandaga Anotogiragi kowitagi. Togo puwiligu neyegi ngizi panu kumulirikku kaile puwiligiyeng tumula logo tung nogo yongkambanu Anotogo kaile nayendau onoweki keleya puwiliyegi yanagi piyeng weiyagi, mena neiya, kai.

19 Togo King Ngai Akaripa, ne wire nogoyaugu wangakyeng kelik paka ngalege watabi pakela piyengki kiriwei mizibek ma? Ei, ne piyengki kiriwei mizibek.
20 Ne ngagora kozak yeiyawekkerik were yongkambanu Tamasiko yerengkewiliyegi pilik kozak yeiya keya pulaga paka Yirusalem yerengke yoluwili keya Yudaya ngabelakpek mabokke yerengyeng mabiyengke yoluwili keya Yuda onowiliyegirau pelik kozak yeiya, Ini kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile inuguyengki kezanga manizo logo Anotoyegi kowiti mizizo logo yombanu nawiligu iniyegi pakelarik kazing inugu miziyengko ini Anotoyegi kowita purikki iwaka sibene, mena yeiya.
21 Togo ne Anotogi i walek yemanemakke tawizeige Yudawiligu ne puragi wiyeke kebangkela logo neliweki miza.
22 Kapura wok mabiyengke Anoto ne kiling yolu keya pugu neyegi saweli logo ne pelege luwe wizimowei ngago Yisuyegi langai nogora ini songonowili keya yemanewiliyegirau kozak yei. Ngago Mosego kaiyara keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisa puwiligu kisa pura keya ngago nogo kozak kai pera menalik.
23 Pera pelik, Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ngangang wagelagi logo ibengki logo ibendaga pi were yangalek meiya logo mawinda ibengki onobek kani, logo teni Yudawili keya Yuda onowiliyegirau ngago pi wilangkarikku kazing tenigi kunagimek langiya yowiyagi puragi kozak yeiweki, kai.

24 Paulu pilik kanga kaiya yo meli legi ngai yemane Pestago
piyegi pelik kek meiya mana, Paulu, ni lelewe kani. Nigi
iwaka yemane purago ni lelewe keleni.
25 Kapura Paulugu pelik meiya to mela, O yemanebek, ne
lelewe mizi ono. Ngago nogora wameik keya ne kangkabek
kiling wizimowei kozak kai yagenda.
26 Nogo King Ngai Akaripayegi liyandek namizi kozak mei
purik pi watabi nogo kai peyengki iwakabek legi. Keya
watabi peyeng liwik kungke nalege miza ono, kimeike miza
legi nogo kumularik pi peyeng mabiyengki iwaka.
27 O King Ngai Akaripa, nugu yombanu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawiligu kisa puragi ngizi panu kumuli
ma yeik? Nugu ngizi kumula yolu purik nogo iwaka, meiya.
28 Pulaga Akaripago Pauluyegi pelik meiya, Nugu kumu-
larik ngago ngerewalek nugurago ne Yisuyegi ngizi panu
kumuliweki keleniyagi nobiyeng ma talik?
29 Pilik kai legi Paulugu piyegi pelik meiya to mela, Ngago
ngerewalekta pangka keya yokolondarau pangka. Waberek
negi Anotoyegimek ni keya ini mabek wokpekke pelege
neyegi kerewiya yolu puwili ne kelik Yisuyegi ngizi panu
kumulagirikki ne keli, kapura puwiligu ini seng pelikyaugu
wigira nelegi ne kiyebuk, meiya.
30 Pilik miza logo King Ngai Akaripa keya Rom Kapman
Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pesta keya King
Ngai Akaripagi sakmele Ibenaisi keya yombanu puwili kiling
puwili mabuwili yangalek meiya
31 logo iga welagela logo nakko nakyegi pelik mei to keya yo
mizi, Yombu pebok watabi pi ibengki ma wigira wazamiyagi
nayeng miza ono, mei.
32 Pulaga King Ngai Akaripago ngai yemane Pestayegi pe-
lik meiya, Yombu pobokko Romwiligi King Ngaibek Sisago
ngagozak pugura kerewiyiweki nguk meiya ono, kesak pi
wila wazami kakpek, meiya.

27

1 Togo teng puwiligu teni sikmakke ngalengale panga nga-
belak Itali meibekke kangkira kozak kelawekke puwiligu
Paulu kiling yombanu wigira nawili Rom Ami ngai wale
narikki ngaibekki yeikta Yuliyasi meibekyegi iza mana. Ngai
wale purikki yeikta Sisagi ngaimek meimek.
2 Teni mabuwili sik yereng Aramitiya meiraga wiriya na-
makke tameneng meiya. Sik pumak Asiya ngabelakpekki
wizambekke kerelege yerengyengki kangweki mizi. Yombu
sikmakke tameneng meiya naktau ngabelak Maseroniya
meibekke yereng Tesalonika meiragabek logo yeikta Arisaka
meibek.

3 Teni sikmakke ngalengale kanda wokpokko kusage iwek kola logo wangane pura sikmak Sairong yerengke wila wiya. Ami ngaibek Yuliyasigu Pauluyegi wazono miza logo pigi kewengkewiliyegi pakeli kuni pani kelemiya logo puwiliyaga watabi ni keya mizi kangkiyeng weiweki.

4 Teni pulaga sikmakki ngalengale kambela logo weik kebarekpokko sikmak ula yo keya to kelemi legi teni ilibu Saipira meileige kerelemek neing kolamowei kambela.

5 Pulaga teni panga kai wizambekke libulibu kuna logo ngabelak Silisiya keya Pambiliya meiyaugi yarek wala uwei kuna logo ngabelak Lisiya meibekke yereng Maira meirage wila wiya.

6 Yereng purage pulogo ami wigirawiliyegi ngaibokko sik panga Alesendere yerengka namak panga Itali ngabelakpekke kangweki mizirikki pakela logo pugu teniyegi pumakke tameneng mei, yeiya.

7 Teni pulaga sikmakki ngalengale kambela logo wok nayeng kaibekke yelakkelek kambela purik kebarekpek kozang uli kopong yawe yemane panu mizi kayimeige yereng Nainda meirage lewagela. Pulogo kebarekpokko teni waliya logo kang pumok neing pangazuwaga kunagi langai ono. Tegi teni pongo ilibu Kiriti meileige kerelemek neing kolamowei Salemoni lemengke saweliwei kambela.

8 Teni kaibekki kerelemek neing mereke kuna kapura kebarekpek kozang uli legi yawe yemane panu mizi kayimeige kabelak yeikta Wazono Wila Wiyirik meirikke lewagela, kabelak purik yereng Lasiya meiraga koweige ono.

9 Keya pulogo teni kebarekpek yeikweki yuke koya kapura kebarekpek ngoluk uli logo yuke koyimowei Yudawiligi wok Anotogo kaile puwiligiyeng tumulibokki kumula koya weik puwiligu ngeragi nani mizi pura weik yeik sa. Keya kaibek kaile panu kopong teng sikyeng kangkira weik yeik.

10 Tegi Paulugu puwiliyegi ngago ngai pera pelik yeiya, Yombanuwili, nogo kumulirik teni pelaga kangkirik kaile panugi logo sikmak keya watabi sikmakko wara piyendau kaile mizagi keya teni yongkambanuwiliyaga nawilirau kaiyaga nagi. Pilik legi teni pelege yoluweki, yeiya.

11 Kapura ami wigirawiliyegi ngaibek ngago Paulugu kai puragi kiriwei mizi ono, segeya pi yombu sikmakki ngaibek keya mangobokko kai puragi kiriwei miza.

12 Purik kabelak purik teng kabeneng keya kebarek yemanebek uli puraga koyagi langai onorik, legi yombanuwiliyaga kolokngagonowili panga wizambekke ngalengale kangweki kela logo puwiligu kumularik puwili ilibu Kiritileige yereng Piniki meiragi lewagela purik pulogo

teng kabeneng keya kebarek yemanebek uli pura yolu purik pangka miza. Piniki pulumeng sikyeng kanda wila wiyi lemeng logo kebarekpekka kungke lemeng.

13 Pulaga kebarek songono yezingei nak pongo moleiga uli logo yombanuwiligu kumularik puwili kazing yaka puwiligu kangkiweki mizimok neing kangki miza. Tegi puwili ngayeng sikmak kebangkeliweki yenge kaibekke wezamelarik ulumiya logo Kiriti ilibuleigi kerelemek neing mereke kolamowei kambela.
14 Kapura pungezige mabulogo kebarek kozang yemane panubek yeikta Kebarek Paka Yongoleiga Ulibek meibek paka ilibuleigi ngabelakka uli yo.
15 Kebarekpokko sikmak ula logo sikmak pangka kebarekpekke kunagi langai ono. Tegi teni yaka pangkagi nobiyeng miza purik wizamiya logo sikmak ngezemak kebarekpokko wageliwei kai kambela.
16 Pulaga teni ilibu koru yeikta Kota meileigi pongo moleigi kerelemek neing kunawekke kebarekpek songono uli. Pulogo teni sikmakki sik songono panumak paka sikmakke ngalege ulumiya wiyiweki mizageya koya.
17 Puwili pumak sikmakki ngalege ulumiya wiyawekke waliya logo sik yemanemak liyora nelegi yombuwiligu sikmak ngezemak wiyengko kozang panu wigira. Puwili kulili panu purik panga ngabelak Libiyabekki mereke pulogo kanda sikmak kingyengke sawela nelegi puwili selamak wila mela logo kebarekpokko teni wageliwei kai kambelibene.
18 Kobo keya kebarek unatubayau lewageya purikku sik tonugumak kozang uli, legi wangane pura puwili waleraga watabi sikmakko warayeng weik sikmakka panga kaibekki wezameli.
19 Pilik miza logo wangane pura puwili watabi sikmakki ngai kangyeng mele ngezewiligiyengko kaibekki wezameli.
20 Teni pilik kunarik wok kolokngagonoyengke tonugurau yokmek keya pelewewili pakela ono wizigeya teni talegi kang miza. Keya kebarekpek yemane panu ulageya wilibek, legi teni ibengki mamiza.
21 Togo yombanuwili wok kolokngagono nayeng ngeragi nani miza logo Paulu puwiligi wirege luweza logo pelik yeiya, Yombanuwili, ini nogo Kiriti ilibulei wiyagi ono kaiya puragi kerewiya kesak teni yawe yemane kaile perarau yolok ono, ma watabi mabiyeng suwei mizi kak ono.
22 Kapura kerewiyi, ini kozang koyizo. Teni pewili nakki wik yolugirik yeikki ono, sikmak keke yeikki.
23 Purik yaka kusage Anoto nogobek keya ne piyegi yawe mizibokki angela nakko neyegi kanda

24 pelik neiya, Paulu, kulili mizi nagani. Ni ibengki ono,
ni Romwiligi King Ngaibek Sisagi wirege luwezagi logo pugu
ngagozak nigi puragi kerewiyiweki. Keya Anotogo niyegi
wazono pugura waligeleniyagi logo ni kiling weik sikmakke
ngalengale kayima puwili wik yolugi, mena neiya.
25 Tegi ini mabuwili kozang koyizo. Purik nogo Anotoyegi
ngizi panu kumuli purik kalike mizagi piyeng pugu neyegi
kozak neiya mabilik mizagi.
26 Kapura teni kiling sikmak panga kai wizambekke libuge
ilibu naleigi kerelege wezayagi, yeiya.
27 Wok meleyau keya pongo ingenazikka mangobektau
ono piyengke kusage kai Ariya meibekke kebarekpokko
teni ngoluk iza orowei kai kuna. Kusa libuge sikmak
oroweiwiligu teni weik ngabelak muneng nangezige mereke
lewagelaweki mizi nobiyeng miza.
28 Tegi puwili kaibekki kulakkarik talik miziweki wi nakka
watabi songono kuneng nayeng tariya logo kaibekke weza-
mela logo pakela kapura kaibekki kulakkarik yokolong
panu. Pulaga ngalengale kambela logo tek nangezi kuna
logo puwiligu mabilik miza logo weik kaibekki kulakkarik
songono.
29 Togo puwili kulili purik sik tonugumak king
yemaneyengko ula nelegi, puwili ngayeng sikmak
kebangkela wiziyagi piyeng mangobektau ono sikmakki
yeke kukka ngane miza logo yenge kaibekke wezamela logo
anoto puwili ngezewiligiwiliyegi nguk namizi wangkotibene
waberek mizageya koya.
30 Pulaga sikmak orowei nawili sikmakka kazigi nobiyeng
miza logo puwili sik songonomak kaibekke yungke werege
sa kelemiya logo puwili ngaigu ngayeng sikmak kebangkela
wiziyagi piyeng yeke sikmakki orozarikka ngane miza logo
yenge kaibekke wezameliweki mizagi nobiyeng kelemiya.
31 Kapura Paulugu puwiligu mizi piyengki iwaka legi
pugu wagela amiwili keya puwiligi ngaibekyegi pelik yeiya,
Tamizeige sikmak orowei pewili sikmakke ngalege yolu ono
purik inirau wik yolugi ono, yeiya.
32 Pilik kai legi wagela amiwiligu sik songonomakki wi
ngane mizayeng ngela mela logo sik songonomak yeik kam-
bela.
33 Wokpok wangkotiweki mizageya keya Paulugu kozang
pelik kelegele yeiya, Ini mabuwili ngeragi nayeng nagirikki
kai. Ini wok meleyau keya pongo ingenazikka mangobektau
ono piyeng wilek ngelek kumula logo yeik yolu logo wok
piyeng ini ngeragi nayeng nani.
34 Tegi nogo iniyegi wameik panu yei, ini kozanda weiya
logo wik yoluweki ngeragi nayeng nagirikki kai, purik ini

yombanuwiliyaga nak ibengki ono, keya kebi nganelek kebi inuguyengka naktau walagi ono, yeiya.
35 Pulaga Paulu perek nayeng weiya logo puwiligi wirege Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo weik na.
36 Togo puwili mabuwili kozang sa logo ngeragi na.
37 Teni yombanu sikmakke ngalege pulogo mabuwili sangkelarik 276.
38 Keya pumok mamok ngeragi na logo pangka wizigeya, waleleige sikmak lalang sibene puwili pandi wit wire kikyeng panga kaibekke wezamela.

39 Yokpek lewagela logo sikmak oroweiwiligurau ngabelakpek pakela kapura kerelege lemengki iwaka ono. Kapura puwiligu kele kai taneng kaingimbek kiling nak pakela logo pulogo sikmak kuniweki kozak kela, tamizeige pangka purik puwili sikmak panga kaingimbekke pulogo orowei kunagi, kela.
40 Togo puwili ngayeng yaka sikmakka ngane miza piyeng yenge kaibekke mabulogo ngela wiya. Keya puwili wi yaka sikmakki orowei kai kangyengke kozang tiyayendau wila mela.
Pulaga puwili sikmakki selarik yeke orozarikke lewamiya logo kebarekpokko orowei kai kangweki. Puwili pilik miza logo sikmak panga kerelege weik kuna.
41 Kapura sikmak kaibekke rip lewagelarikki ngalengale menewei kuna logo sikmakki yeke orozarikke narik kozang uluwakiya. Keya kaibekki ngalengale tagoneige kebarek unatubabek kaibekke uli yongomo miza logo purikku sikmakki yeke kukke narik nalege sugusugu miza mela.
42 Togo wigirawili panga kerelege kuna logo kazi kang nelegi wagela amiwiligu kazing puwiligu wigirawili yelagi namekke kozak kela.
43 Kapura ami wigirawiliyegi ngaibokko Pauluyegi sawela logo pi wik wezamiweki keli legi pugu puwili waliya wazaya. Segeya pugu yombanu wizambekke kaigesa iwaka puwiliyegi sikmakka tabotera panga kaibekke wala logo panga kerelege kambelibene yeiya.
44 Keya nawili kalika kiriwei wezayela yengelei waleyengka kebangkeliwei keya sikmakka liya wale nayengka kebangkeliwei miza.
Togo kazing mabilikmakke teni mabuwili panga kerelege kambelarik yombiyangai lewagela.

28

1 Teni kerelege yombiyangai lewagelawekke teni ilibu puleigi yeikta Molita meilei purikki iwaka sa.

2 Yombanu puleige pulogo yoluwili teniyegi wazono panu keleya. Weik kobo mani wiziga kilili legi puwiligu yezi waliya logo teniyegi koli, yeiya.

3 Paulu yezi kowili narik kisa logo panga yezi ngorizikke wiyi tagai yezingeirikki wiyeke kemale kuluwek namek yezizikka punda panga Paulugi melezikke menewagela.

4 Yombanu puleige pulogo yoluwiligu kemalemek Paulugi melezikka nginonginong wiramiya yeragelege pakelawekke nakko nakyegi pelik meiya yongomo mizi, Pebok ulogo yombanu ulabek kani, purik pi panga kaibekke ibeng ono kele kapura watabi pangka pangka ula yongomo miziyengko pi wizi penangine legi kelemi, meiya.

5 Kapura Paulugu kemalemek panga yezizikke kita wezamela, keya pi ngangang kelemiya ono.

6 Yongkambanuwili Paulugi melezik wari ma nguk namizi panga ngabelakke ibeng sa walagi nobiyeng yuke koya kapura teng yokolong nara yuke koyima logo piyegi nalik nayeng mizi onorikki pakela, logo puwili longokyeng kowita logo pelik kisa, Pobok anoto nak kani, kisa.

7 Yombanu puleige yoluwiligi ngai yemanebek, yeikta Pabiya meibek, i pugumak keya yawe puguyeng tonugu yezizikke mogosa pulaga koweige ono. Pugu teniyegi, I nogomakke koli, yeiya logo wazono keleya logo wok neyauganak piyeng teni pi kiling koya.

8 Yombu Pabiyagi mangobek kemegememokko tundikke yarek yolu. Pi kemegeme korikwek yezingeimek keya yawalimokko mizi. Paulugu pi kemegeme yolu purikki kerewiya logo yeke ige pi yareksamakke la logo mele puguzik kemegemebekki ngalege walamiya logo Anotoyegi waberek miza logo pi yombiyangai wazamiya.

9 Yombanu ilibuleige pulogowili Paulugu kemegemebek yombiyangai wazamiyarikki kerewiya puwekke yombanu kemegeme ilibuleige puwili Pauluyegi kanda logo Paulugu puwilirau yombiyangai wazaya.

10 Puwiligu teniyegi wazono yeiya logo teniyegi watabi kolokngagonoyeng yeik yana. Keya kalike teni kangkiweki mizi puwekke puwiligu tenigi watabi sikmakke orowei kangkiyeng yana.

11 Teni ilibu Molita meileige ngong neyauganakyeng miza logo teni sik namakke ngalengale kuna. Pumak yereng Alesendere meiragamak logo yeikta Walek Kolapelekkeyau meimak. Pumak ilibu Molitaleige kanda teng kabeneng keya kebarek yemane ularaga wiziyamak.

12 Weik teni Molita pulei wiya logo kai kanda yereng
Sairakusi meirage lewagela logo wok neyauganak pulogo
koya.
13 Keya pulaga teni kai kanda yereng Lisiya meirage
lewagela. Pulogo iwek kola logo wangane pura weik ke-
barek pongo moleigabek uli logo sik tonugumak ngezangai
kunibene kelemiya logo kusa neyau iwek kola logo wangane
pura yereng Putolai meirage lewagela.
14 Pulogo teni sikmakka welagela logo te Paulu yombanu
Yisuyegi ngizi panu kumuli nawili pakela logo puwili kiling
melegulang miza. Puwiligu te puwili kiling yoluweki nguk
kisi logo te puwili kiling sonda nara koya.
Pulaga te puwili wezaya logo paka Rom yerengke weik
kambela.
15 Yombanu Rom yerengke Yisuyegi ngizi panu kumuli-
wiligu te lewarikki kerewiyawekke puwili te yoromaure
miziweki wiriya. Puwiliyaga nawili panga pung yeikta
Apiyasigi Pundik meirikke togo pakela, keya nawili togo
wale yeikta Iwek Neyauganakyeng meirikke pakela. Paulugu
puwiliyegi pakelawekke pugu Anotoyegi wazono meiya logo
kozang sa wiziya.
16 Togo te Paulu wagela amiwili kiling Rom yerengke
lewagela logo pulogo kanda ami wigirawiliyegi ngaibokko
Paulu ngezebek i namakka wezamiya logo wagela ami-
wiliyaga nakko piyegi ngai yoluweki meiya.

17 Pilik miza logo wok neyauganak miza logo Paulugu
Yudawiligi ngai Rom pulogowili ngago kozak keliweki ngago
yeiya. Puwili wawere ulawekke pugu puwiliyegi pelik
yeiya, O nogowili ngago iniyegi kozak kaiweki mizi peragi
kerewiyizo. Nogo yongkambanu tonuwagiwili ma kazing
tonuwagi yelibungang kokawiliyaga weiya piyengki watabi
korowali nayendau miza ono kele kapura Yuda Yirusalem
yerengkewiligu ne kebangkela logo Yirusalem pulogo wigira
wazaniya logo Romwiligi ngaiwiliyegi niza yana.
18 Puwili ne kiling ngagozak miza logo puwiligu ngago ne
ibeng wazaniyagi nara kerewiya ono kopong puwili ne wila
wazaniweki miza.
19 Kapura Yudawili kiyebuk logo ngago negi pura keta
wezamela kopong ne kazing mizagimek wamenakmek
purikki wiyeke nogo Romwiligi King Ngaibek Sisago
ngagozak nogora kerewiyibene nguk meiya. Nogo nguk
meiyarik nogo Yuda nogowiliyegi ngagozak keleyagirikki
wiyeke ono.
20 Piliktikki wiyeke nogo iniyegi pakeliweki nguk yeiya logo
ini kiling kozak keliweki mizi. Ne iniyegi pelik yei, Kilisibek

Mesiya Yudawiligu lewaweki yukebok ulogo kayima purikki
nogo ngizi panu kumulirikki wiyeke sengyengko mele no-
gozik tiyarikki ini pakeli, yeiya.
21 Paulugu pilik yeiya logo puwiligu piyegi pelik meiya to
mela, Teni yombu Yudaya ngabelakpekke yolu puwiliyaga
kapiya niyegi langai nayeng weiya ono. Ma tenigi paka
pulaga lewa puwiligu ngago niyegi langai nayeng ma ngago
korowali niyegi langai kisa nayengki kerewiya ono.
22 Kapura teni ngago nuguyengki iwakagirikki kerewiyagi
keli purik yongkambanu koyi kambeli pumok mamok kazing
nugu kiriwei mizi pumokki ngago korowali kisirikki wiyeke
kopong, logo purik tonuwa iwaka, meiya.
23 Pilik kisi legi puwili wok nak Paulu kiling wawere uli-
weki sawiya logo wokpokko yongkambanu kolokngagono
namek i Paulugu yolumakki pulogo kayima. Wanganega
sa wizigeya kozak yei kang kusage pugu puwiliyegi ngago
wazono Anotogi ngaimekke kiliyagira kozak yeiya. Keya
puwili Yisuyegi ngizi panu kumulibene keleyiweki Mosegi
loyeng keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kisawiligi kapiyayengka ngagora kozak yeiya.
24 Ngago piyengko mizagewiyege nawili Yisuyegi ngizi
panu kumula, kapura nawili ngizi panu kumula ono.
25 Pulaga Paulugu Yisuyegi ngizi panu kumuli ono
puwiliyegi ngago kangkali nararau pelik yeiya, Ini Yisuyegi
ngizi panu kumuli ono pura koka walaka Anotogi Kung
Walekpokko yombu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak
kisawiliyaga nak Isaya meibekyegi meiya logo pugu tenigi
yelibungang kokawiliyegi pobilik kaiya puragi ngizi kiriwei,
26 Kune. Yombanu pewiliyegi pelik yeimo, Ini Anotogi ngago
ngizira mazeng keya kerewiyi kele kapura ini ngizi
kumulagi ono. Keya wire inuguyengko Anotogi yawe
miziyengki pakelagi kele kapura ngizi pakelagi ono.
27 Pura yeimo purik yombanu pewiligi kangkayeng
kingyeng kelik kopong puwili ngezewiligi
kerangangyeng weik waliya keya ngezewiligi
wireyeng weik kusa koya. Puwili peyeng miza, purik
wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakela
nelegi, keya kerangang puwiligiyengko Anotogi ngago
wameikta kerewiya nelegi. Purik tamizeige puwili
pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi
kowita logo nogo yombiyangai wazayi kak, meiya.
Isaya 6:9,10
28 Paulugu nararau kozak yeiya, Ini Yuda Anotogi
ngagora nagerewiyiwiliyegirik Anotogo ngago Yisugu
yongkambanuwili ibendaga yaliya wazayagi pura Yuda

onowiliyegi wezamela purikki inuwa iwakaweki. Keya Yuda
onowiliyegirik puwili pura kerewiyagi, yeiya.
29 Paulugu pilik yeiya logo Yuda puwili pi wezamiya logo
ngezewili ngalik yemane panu keli yongomo mizi kang.
30 Kirisimasi neyauge Paulu yereng Rom purage i pugu king
nayengki ngane weiyamakke wiziya, keya yombanu piyegi
pakeli lewa puwiliyegi ige li keleyageya wiziya.
31 Pulogo pugu puwiliyegi ngago wazono Anotogi
ngaimekki kiliyagira yana keya Yemizibek Yisu
Kilisibekyegi langaira liyandek namizi waligeleya keya Rom
Kapmanwiliyaga nakkorau pi waliya ono.

Rom
Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Rom Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ini Yisuyegi ngizi kumuli Rom yerengke yolu puwiliyegi lende miza yani. Ne Yisu Kilisiyegi yawe mizibek. Anotogo ne niza logo ne ngago wazono Yisuyegi langai pura orowei mizi logo Aposolobek meibek miziweki sawiya.

2 Koka walakawekke Anotogo ngago wazono Kilisiyegi langai pura kozak kaiyagi kaiya wizigeya yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiligu piyaga ngago wazono pigi pura weiya, logo Anotogi Kapiya Walektikke lende miza.
3 Ngago wazono Anotogi pura pigi Marekpek Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi langai kozak kaira. Pi kemenak Anoto keya yombanu yeikpek miza. Logo pi yombanu yeikpek, purik pi Tawitigi yeligagangmekkabek.
4 Pi Anoto keya pi kaile nayendau ono, logo Anotogo teniyegi Yisu pigi Marekpek keleyarik kozang yemane pugurago pi ibendaga yangalekta wazamiya puwekke.
5 Keya pugu mizagewiyege Anotogo ne keya ngago orowei mizi nawiliyegirau wazono keleya, logo Kilisigi wiyeke teniyegi yawe ngago wazono Yisuyegi langai pura kozak yei kangweki pura yana, logo yongkambanu wizageya koyi kambeli puwili mabuwili ngago puragi kerewiya, logo piyegi ngizi kumuli keya piyegi kerewiya logo kiriwei mizibene.
6 Ini Rom yongkambanu pulogowilirau, Anotogo Yisu Kilisigiweki ngago yeiya puwiliyagawili.

7 Tegi ini Rom pulogo Anotogo keli logo Yisugiwili miziweki ngago yeiya puwili mabuwiliyegi ne kapiya perik lende miza yani. Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya wilek kang inuguyengke ngezege sara yani pani.

8 Ne were pelikta kaiweki. Ne nalege kang purik yongkambanuwili iniyegi langai kozak kelageya koyilege ne kerewiyi wilibek, yaka inugu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purikki, legi ne iniyegi kumulageya wizimowei Yisu Kilisigi yeiktaga Anotoyegi wazono meiyageya.

9 Ne Anotoyegi yawe ngago wazono pigi Marekpekyegi
langai pura kozak kaiweki puragi wilek kang tiya mani mizi-
bokko keya waberek nogomekke ne iniyegi langai waberek
mizi wilibek kai purik wameik kai yagenda, purik Anoto
pokko iwaka.
10 Keya nogo kang mabiyengke Anotoyegi nguk meiyage-
yarik tamizeige pugurau kelirik pangka mabura negi kazing
iniyegi pakeli lewaweki namek tiya nowiyiweki mei mizi
kani.
11 Ne ini kazing kumbekki lewengke yemane si kuniweki
ne iniyegi ngago kung inuguwiligi sawelagi nayeng yanagi
kelirikki wiyeke ne iniyegi pakeli lewagimokko ibeng.
12 Nogo mabek kai purik peliktikki, ini nogo Yisu Kilisiyegi
ngizi kumulirikki keriyi puwekkerik nogo piyegi ngizi ku-
muli puragi ini iwaka sa logo kung inuguwili kozang sagi
keya nerau ini ngizi kumulirikki keriya logo mabilik kung
nogobek kozang sagi.
13 Keya nogo iniyegi keriyi lewaweki kelarik kang kolokn-
gagono kapura neyegirau ngoluk wok pilik mizagi naktau
ono. Logo ne yaka lewaweki kai purik peliktikki nogo yereng
nayengki Yuda onowiliyegi Anotogi ngago wazonora kozak
yeiya logo puwili Yisuyegi ngizi kumulageya mabilik inigi te-
pekke yolu nawilirau Yisuyegi kiriwei miziweki keleyiweki.
14 Purik ne Yisu Kilisigibek logo yawe nogora
yongkambanu koyi kambeli puwili mabuwiliyegi ngago
wazono Yisuyegi langai puragi kozak yeiyagi pura. Nogo
kozak yeiyagi puwili yongkambanu Anotogi ngagoragi
iwaka puwili keya Anotogi ngagoragi iwaka ono puwili,
keya yongkambanu kapiyayengki iwaka puwili keya
yongkambanu kapiyayengki iwaka ono puwili.
15 Tegi ini keya nawilirau Rom pulogo yolu puwili
mabuwiliyegi, Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai puragi
kozak yeiweki ne tarikke keya mizibokko wizinda kani.

16 Nerau Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langai puragi
kendek ono. Ngago wazono pura Anotogi kazing yongkam-
banu Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotogi sisiktaga yaliya
wazayimek logo Yudawili were keya Yuda ono puwili kalike
mizagi.
17 Purik ngago wazono pura Anotogo kazing yongkam-
banuwili ngezebek kiling pangka koyiweki keleyi pumokki
kozak kaira. Teni Yisuyegi ngizi kumuli purikku Anotogo
teni pangkawili kai. Logo purik Kapiya Walektikku pelik kai
purikki kiriwei,
Anotoyegi ngizi kumulibok Anotogo pangkabek meiyagi keya
wik wizagomagibek, kai *Abakak 2:4*

Teni solo kazing Anoto kiling pangka wazayimek Yisuyegi
ngizi kumulirago keya teni mabilik Yisuyegi ngizi kumuli
kanda wila wiyi ngizige wila wiyi.

18 Kapura Anotogo sisik pugura paka ngilumbekka pongo
yombanu kaile korowaliyeng mizi logo kaile puwiligiyengko
wameikta liwik wiyi puwiliyegi kimeike waligeleyageya.
19 Purik Anotogi piyegi iwakaweki pura puwili iwakagi
langaira logo puwiliyegi Anotogo kimeike waligeleyageya
wizinda, legi Anotogo ngangang yanageya.
20 Anoto ngabelakpek keremizi keya weik wizageya kayimi
perik yongkambanuwili kozang pugura yeik si onora keya
pi Anoto ngizi panubek logo kang pugumek kaileyendau
onomek purikki puwili iwaka panu. Logo pilik piyeng
puwiligu keriyagi langai onoyeng kapura yeik kangkayengko
iwakagiyeng, logo yongkambanuwili Anotogo keremiza
piyengka puwili Anotoyegi langai iwakagi. Logo puragi
wiyeke namele keya nak kaile puguyeng ngokmorokta wiya
wizimowei ngagozak yemanera mizi puwekke, Ne Anotoyegi
lusuwei wizimowei miza, kaiyagi ono.
21 Puwili Anoto wik yolu purik iwaka kele kapura puwili
Anotogi yeikta yongolok meiyagirikki kiyebuk mizi keya
puwiligurau piyegi, Ni wameik Anoto, meiya ono keya
Anotoyegirau puwiligu wazono mei ono segeya puwili
kangkayengka kumuliwekkerik kangka puwiligiyeng yeik
kopong puwiliyegi wazono kumuli nariktau ono, yeik kaile
kaile piyengki kumulagi purik kele.
22 Puwiligu kele puwili mabiyengki iwakawili kisi kapura
puwili yeik kangkayendau onowiligu.
23 Keya puwili Anoto ibengki onobekyegi ingeyeng
laliyi keya ngago mei purik segeya ngereke yombanu
ibengkiwili keya winak keya wata keya kemalewiligi kung
yombanuwiligi meleyengko yengelei keya kingyengka
keremiza piyengki ingeyeng laliyi keya ngago yei.

24 Yombanuwili kangkayengkarau kumula logo mizi ono
kopong keli kaile ya ngezewiligiyengke ngori piyeng miz-
ibene Anotogo kuni keleya, purik yenge ya puwiligiyengka
kazing kaile yongkambu mizimekke nakko nakyegi kendek
mizagi langaimekke korikyeng mana yo keya to miziweki
mizi, legi Anotogo kuni keleya.
25 Puwili Anotoyegi langai wameikta ngizi kumulagirikki
kiyebuk logo ikuyogorik pura kele wei. Puwili Anoto watabi
mabiyeng keremizabekyegi ingeyeng laliyi keya ya kumuli
keya piyegi kerewiyi onobe, watabi pugu keremiza piyengki
kele ingeyeng laliyi keya ya kumuli. Mamok watabiyeng

keremizabekyegi wilik kagowing mei keya yeik pugura yon-
golok meiyageya koyimagiwiligu. Wameik panu.
26 Yombanuwili pilik mizi mizirikki wiyeke Anotogo kazing
kaile kaile keli ngezewiligiyengko miziyengki mizibene kuni
pani keleya. Logo piliktikki kandik yongokwili yombu weiya-
girikkirau kumula ono, segeya yongok ngezemek yongok
kiling kaile mizi logo purik pilikki onorik kapura puwiligu
mizi.
27 Keya kazing mabilikmekke yombuwili yongokwiliyegi
kiyebuk logo yombu mabulangaiwili kiling iwek kolagirikki
ibeng. Yombanuwili nakko nak kaile kelemi logo piliktikki
kandik kaile puwiligiyengki wiyeke Anotogo pangkaraga
puwili ngangang yani.
28 Yombanuwili Anotoyegi ngizi iwakagi puragi kiyebuk
mizi legi pugu puwili wezayela wizigeya kangka kaile kaile
kilisa nagi pilik pokko kaile kumuli wilibek logo kaile kaile
puwiligu mizagi onoyeng mizi kuni pani keleya.
29 Puwili kaile wirangaiyaugu kola keya yongkambu
weiya puwili namelegi kerekpu onobek ma nakki yongokpu
onomele kiling iwek koli, ma yongkambu weiya ono puwili
namele ma nak kiling iwek koli keya yombanu nakki
watabiyengki ngora keli keya nazuwagawiliyegi kaile kaile
keleyi. Puwili peyengko wilak, nakko miziyengki ma nakki
piyengki yagolok kopong sisik mizi keya nazuwagawili ibeng
sibene yeli, keya nazuwagawili kiling ngago kerewiyiweki
mizi wilibek, keya nazuwagawiliyegi ikuyogorik yei,
keya nazuwagawiliyegi korowali kumuli wilibek, keya
nazuwagawiliyegi yang keli.
30 Puwili nazuwagawiliyegi langai kaile kozak keliwili, An-
otoyegi kumbak miziwili, nakko nakyegi ngago kaile mei-
wili, ngezewiliyegi lewegewili miziwili, ngezewiligu miza-
yeng keya warayengki lewege kisiwili, puwili kaile kolokn-
gagono miziweki kumuliwili, puwili panu keya mangoyegi
nagerewiyiwili,
31 puwili kazing yongkambu mizimekke kaile piyeng mizi-
wili, puwiligu mizagi kisi piyeng mizi onowili, nazuwagaw-
iliyegi keli onowili, keya ngalik kela piyeng waberek mizi
onowili, keya nawiliyegi wazewaze keleyiwili.
32 Anotogi lorago pilik mizi puwili ibengki kaiya purik
puwili iwaka kapura mawiyarekka mizi, keya kaile piyeng
mizi puwiliyegi pangka mizi yagenda mena mizi yei logo
purik korowali panurikku.

2

1 Tamizeige ni nazuwagabekyegi pilik mizibek keya pilik
mizibek kaibek mabura ni nawiliyegi ni makngezeyegi

langai ne pilik mizi onobek kaiyagi ono, purik ni
nazuwagabekyegi ni pilik mizibek keya pilik mizibek mei
kapura pugu miza piyeng nugurau miziyeng kopong ni
makngezego ni makngezeyegi nirau ngangang nanagibek
kai yagenda.
2 Towa Anotogo kaile yaka kozak kai piyeng miza pilik-
wili pangkaraga ngagozak keleyi mizi purikki towa iwaka
koyinda.
3 Kapura ni nazuwagabekyegi pilik mizibek keya pilik miz-
ibek meibok nugu pilik meibokko mizi piyeng ni makngezе-
gorau miziyeng. Logo nugu kumularik ni pilik poktau An-
otogi ngagozaktaga kazi kunagi ono ma talik? A'a'.
4 Anoto wazono panubek keya yombanuwili nguk namizi
ngagozak keleyi onobek keya yongkambanuwiligu mizi
kambeliyengki yelakkelek yuke yolubektikki wiyeke in-
ugurik pugu iniyegi watabi nayeng mizagi ono sawiyi. Ini
mabuwiligu Anoto wazonorago kolabek mizi purik peliktikki
wiyeke pugu kelirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo
wiya logo ngezebekyegi iza orowei yoweki purik ini iwaka
kapura ini pigi wazono yemane panu puragi kiyebuk.
5 Kapura kangka inuguyeng kingyeng kelik keya inugu
kokowa miza purikki ini kawela kisagirikki kiyebuk ko-
pong inugu Anotoyegi nagerewiyi mizi pumokko inuwa
ngezeyegi ngangang yanagira mawiyarekka wari logo pilik
kai kanda wok Anotogo sisik pigi kaileyengki pura walimizi
keya ngagozak pangka panura mizi pokkowekkegine.
6 Purik Anotogo keriya wizimowei nak nakko mizi wiriya
piyengki pangka pangka kangayeng yanagi.
7 Yongkambanu nawili kazing pangka lewengke koyagi
purikki wilek kang tiya mani, purik puwili yereng ngaiwak-
tikku kola puraga wik koyimagi puraga kanga weiyagi puragi
langai yawe mizi kopong. Logo pilik puwili Anotogo wik
koyimagira weiweki keleyagi.
8 Kapura nawili ngezewiliyegi wilik kagowing mizagirikki
wiyeke weiweki mizi logo kazing pangka pumokki kiye-
buk keya kazing kokowamekki kiriwei mizi. Anoto pilik
puwiliyegi sisik mizagi logo ngagozak keleyagi.
9 Anotogo korowali mizi puwili kuneng wageli keya ngan-
gang mizibene keleyagi. Logo pura Yudawiliyegi were keleyi
keya pulaga Yuda ono puwiliyegirau keleyagira.
10 Kapura Anotogo pangkaraga mizi puwiliyegi sisik mizagi
ono keya yeik puwiligiyeng yongolok meiyagi keya ya
ngezege sa pura yanagi, were Yudawiliyegi keya pulaga Yuda
onowiliyegirau.
11 Purik Anotogi wiregerik yongkambanu mamok pangka

pangka logo Anotogo nawili kiling sawela logo nawili
ngagozak keleyagi ono, pugu mamok pangka pangka
ngagozak keleyagi.

12 Togo Anotogi ngagozaktagarik Anotogo kaile miza puwili
mabuwili ngagozak keleyagi. Anotogi lo Mosego lende miza
piyeng Yuda ono puwiliyegirau ono logo Anotogo puwili
loyengko ngagozak keleyagi ono. Puwili kaile mizi purikku
puwili Anotoyegirau yogi ono, kemenak ibengki. Yudawili
Anotogi lo Mosego lende miza piyeng puwiliyegi logo puwili
kaile miza purikku loyengko puwili ngagozak keleyagi.
13 Anotoyegirik yongkambanuwili loyengki yeik kerewiya
maburikki weraga ngezebekki wirege pangka wazayagi ono
kani. Segeya, puwili loyengko kaiyeng miza purik kele pugu
pangkawili kaiyagi.
14 Mosegi lo piyeng Yuda ono puwiliyegirau yana ono
kapura kangka puwiligiyengka loyengko mizagiyeng keya
mizagi onoyeng kai piyengki puwili iwaka logo purikki wal-
imizi, purik lo pangkayeng keya pangka onoyengki pura
kangka puwiligiyengke yolu, Mosegi loyeng ono kele kapura.
15 Puwiligu mizi piyengko walimizirik loyengko miziweki
kai piyeng yenge ya puwiligiyengke yungke yolu. Puwiligu
yenge ya puwiligiyengke yungke kumuliyengko walimizirik
purik wameik logo purik peliktikki wiyeke, kang nayeng
kangka puwiligiyengko puwili kokowa miza kani yei keya
kang nayeng kangka puwiligiyengko puwili pangka miza
kani yei.
16 Logo ngago wazono nogo kozak kai perago kairik
wok Anotogo Yisu Kilisiyegi meiya wizigeya Yisu Kilisigu
yongkambanuwiligu ya puwiligiyengke liwik kumuli keya
miziyeng logo namele keya nakkorau iwaka onoyengki
ngagozakta mizi purik mabilikki, kai.

17 Keya inuwa lewege sara koyimowei, ne Yudabek, kisi
puwiliyegi ne ngago nara yeiweki. Ini Yudawiligu kozang
kumulirik ini ngagozak keleyi puwekkerik Anotogi lo Mosego
lende miza piyengki kiriwei purago iniyegi sawelagi mizi
keya Anotogi loyeng iniyegi legi ini Anotogi ngizi panuwili
kisa logo ini wiliwili kisi.
18 Ini Anotogo inugu miziweki pugu keli pura ini iwaka
keya loyengke ini kapiya miza kopong ini pangka piyengki
iwaka.
19 Inugu kozang panu kumulirik ini kumbekki lewengke
wireyeng kusa puwili Anotoyegi langai yaliwei kunagiwili,
keya inugu kumulirik kusabanurikke yolu puwiligi lambek
inugu wara mizi,

20 keya kangkayendau onowili waligeleyiwili keya
lusuweiwiligi waligeleyiwili mizi. Keya inugu kozang
panu kumulirik ini Anotogi loyeng kiling kopong ini
mabiyengki iwaka panu keya inugu kisiyeng mabiyeng
wameik panuyeng mizi.
21 Ini nazuwagawili kapiya keleyi kapura ini ini makngeze
kapiya keleyagi langaiwiligu. Inugu nawiliyegi ngowei na-
gani yei kapura ini ngowei.
22 Inugu kazing yongok nigi ono nazuwagamele kiling iwek
kolimok mizi nagani yei kapura ini makngezego mizi. Inugu
puwiliyegi watabi nayeng weiya logo anoto puwiligibek mizi
nagani yei kapura ngereke kingyeng inugu anoto inugubek
mizi.
23 Anotogi loyeng iniyegi purikki ini wiliwili kisa meli
kapura inugu loyeng ngeli purikku mizagewiyege Anotogi
yeikta kaile sawiyi.
24 Purik Kapiya Walektikku pelik kai purikki kiriwei,
Ini Yudawiligu miziyengki wiyeke Yuda onowiligu Anotogi
yeikta kaile sawiyi, kai. *Isaya 52:5*

25 Tamizeige ni yombu korikwekki korik ngalegewek
ngelabek logo loyengko nugu miziweki kaiya piyeng
mabiyeng mizibek mabura Anotogi wiregerik pangka
kapura ni loyengki nagerewiyi miza mabura, purik ni
yombu korikwekki korik ngalegewek ngelabek kele kapura
ngagozaktaga purik purikku niyegi sawelagi ono.
26 Yuda onowili yombu korikyengki korik ngalegeyeng
ngela onowiligu kapura tamizeige loyengko puwiliyegi mizi-
weki kaiyayeng puwili mizi purik mabura Anotogo yombu
korikyengki korik ngalegeyeng ngela puwiliyegi mizi mabilik
pilik puwiliyegirau mizagi.
27 Ini Yudawili yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngeli
keya loyeng wei mizawili kapura ini loyeng ngeli legi ini
ngagozak mizagi. Keya Yuda ono nawili yombu korikyengki
korik ngalegeyeng ngela ono kele kapura Anotogi loyengki
kerewiyi keya kiriwei miziwili logo purikku walimizi purik
ini Yudawili ngagozak keleyagiwiligu.
28 Purikku kai purik nak yombu korikwekki korik
ngalegewek ngelarikki wiyeke nak ngizi Yuda Anotogibek
kaiyagi ono, purik yeik korik yeiktikku Yudabek kai yagenda.
29 Segeya, Anotogi Yuda ngizibek mabura ya pugura
Anotogo kowitabok logo pilik miza purik Anotogi Kung
Walekpokko miza logo, keya yaka lo Mosego lende miza
piyengki kiriwei miza onorikku. Anotogo pilikpok Anotogi
yeik yemanera yongolok meibene kelemi, yombanu yeik-
wiligu ono.

3

1 Togo inugu kumularik Yudawili yaka Yuda ono
puwiliyaga ngalegewili ma talik? Keya kazing yombu
korikyengki korik ngalegeyeng ngeli pumokko nakyegirau
sawelagi ma talik?
2 Ei, kazing kolokngagonoge Yudawili Yuda ono puwiliyaga
ngalege weiwili. Kazing weremek yaka Anotogo ngago
pugura Yudawiligu ngai keya nazuwagawiliyegirau kozak
yei kunibene yana pumok.
3 Yudawiliyaga nawili Anotogo miziweki kaiya pura ngizi
miza ono pura wameiktago. Nawiligu ngizi mizi onorikki
wiyeke Anotogo mizagi kaiya piyeng mizagi ono sawiyino.
4 A'a', pilikkirau ono. Yongkambanu mamok kele ngago
puwiligiyeng ngeliwili kapura Anoto wamenak yeik panubek
purik ini iwaka. Kapiya Walektikku Anotoyegi langai pobilik
kai pelik,

Puwiligu ni ngago kai puwekke ni pangkabek mizi nangai
keya niyegi ngai mizi puwiliyegi nugu lewege mizagi,
kai pilik. *Ingi Sam 51:4*

5 Kapura tamizeige nawiligu tonugu kaile miziyengko
Anotoyegi saweli purik kaile tonuguyengko mizagewiyege
Anotogo pangka mizi piyeng yongkambanuwiligu kimeike
keriyibene tonugu kawela wiyi kisi puwekkerik talikki? Logo
nogo Anotogo teni ngangang yani purik kaile mizi yagenda
kaiyagi ma talik? Ne yombanuwiligu kisimekke kai yagenda.
6 Pilikkirau ono, Anoto wameik pangka panubokko. Tegi
pugurau kaileyeng yeik kuni pani kelemiyagi ono, pugu
yongkambanu ngabelakpekkewili pangkaraga ngagozak ke-
leyagi.
7 Tamizeige nakko nogo Anotogo miziweki kaiya pura mizi
onorikku Anotogi ngizi mizi pura kawela wiyi logo purikku
Anotogi yeikta yemane sawiyi mabura ngereke nangki pugu
ne kaile mizibek kaiya logo ngangang nani?
8 Mena, pilik mabura yongkambanu nawiligu meilik teni-
rau pobilik meiweki, Teni kazing kaile mizimekke Anotogi
yeikta yongolok meiweki. Logo inugu kumulirik pilik kisi
purik pangkaraga kisi yagenda ma talik? A'a', purik kaile
kisi yagenda logo pura mabek nawiligu neyegi langai nogo
kaiyara kisa meli pura kapura nogo pilik kai kisi puwiliyegi
kele Anotogo kanga yanagira pangka yani penangai.

9 Togo nogo kai purik weik Anotogi wirege teni Yudawili
Yuda onowiliyaga ngalege yei miza ma talik? A'a', piliktau
ono, purik nogo yaka kaiyarik Yudawili keya Yuda onowili-
rau mabuwili kaile puwiligiyengki wiyeke ngangang yanagi.
10 Mabilik Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Anotogi wiregerau nak pangka ono. Yeik panu.
11 Keya ngoluk nakkorau Anotogi kazing pangkamekke kiri-
wei panu ono ma Anotoyegi ngizi panu weli ono.
12 Yombanu mamok Anotoyegi kezanga mana. Mabuwili
Anotoyegirik yeik ulakwili. Kazing wazonoragi pu-
luwendau nakko mizi ono, yeik panu. *Ingi Sam*
14:1-3
13 Ngago puwiligiyengko yombanu ibeng wazayi keya
longok puwiligiyengka ngago ikuyogorikyeng pung
keya wezameli keya kili puwiligiyengko ngago kemale
kuluwekwiligi ngaira kelikyeng yombanu ngangang
mizibene keleyi.
14 Puwili ngago korowali yombanuwiligi yayeng kuneng
mizagiyeng wezameli mizi. *Ingi Sam 5:9; 140:3; 10:7*
15 Puwili yombanuwili nguk namizi ngangang yani keya
ibeng wazayi.
16 Puwili yombanuwili ula yeli kang keya ngangang miz-
ibene keleyi.
17 Puwili kazing menalege yombiyangai yolugi pumok
lusuweiwili.
18 Puwiligurau Anotoyegi kulili mizi ono, kai *Isaya*
59:7,9; Ingi Sam 36:1
19 Togo teni weik iwaka, purik lo Mosego lende miza
piyengko miziweki kai piyeng yaka loyengki kulengke yolu
puwiligu kiriwei mizagiyeng. Anotogo teni loyeng yana
purik teni namele keya nakko nogo miza piyeng korowali
purik ne lusuwei kaiya nelegi logo teni mabuwili An-
otogi wirege ngagozak miziweki, yaka loyengki kiriwei mizi
puwilirau.
20 Purik yombanu nakkorau loyengko miziweki kai piyeng
mizi purikku pi weik Anotogi wirege pangkabek mizagi
ono, segeya loyengko yombanuwiliyegi puwili loyengko kai
puragi kiriwei miza ono keleyi legi puwili kaile mizawili
purik iwaka sibene keleyi.

21 Kapura mabek perik weik Anotogo kazing yombanuwili
ngezebek kiling pangka wazayagi leweng weik walimiza
logo kazing loyengki puluwendau pelewengki yungke ono.
Logo Anotogo mabek walimiza pera lo puguyeng keya koka
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu
kozak kisara.
22 Logo kazing puluweng pelik, Yombanuwiligu Yisu Kil-
isiyegi ngizi kumuli purikku mizagewiyege puwili Anotogo
ngezebek kiling pangka wazayi. Anotogo yongkambanu
Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiliyegi pangkara yani,
purik Yudaga Yuda ono puwili mabuwili menalik legi.

23 Yombanu mamok kaile miza logo Anoto kaile nayendau
onobokyaga kokowa.
24 Kapura Anotogo teniyegi yalek miza logo wazono ngeze-
bekki tonugu weiyagi langai ono pura teniyegi walimiza logo
pura pugu teniyegi yeik yani logo ngezebek kiling pangka
wazaya logo Yisu Kilisigu teni Anotogo kaile tonuguyengki
wiyeke ngangang yanagirikka iza logo Anotogo ngangang
tonugura pi mana pi yengeleileige nili ula puwekke.
25 Keya Anotogo Yisu Kilisi ibeng si pani miza
purik iwi pugubokko mizagewiyege Anotogo kaile
yombanuwiligiyengki wiyeke puwiliyegi kaile keriyi pura
tumula meliweki. Keya Yisu Kilisigu miza pura pigi wiyeke
mizara mizibok Anotogo weik kaile puguyeng tumula logo
keremareke wezamela. Logo pilikmekke Anotogo pi kazing
pangkamekke mizibek kani keleya. Koka walakarik Anoto
yelakkelek pakelara wizagoma logo yombanuwiligu kaile
miza piyengki ngangang yana ono. Purik Kilisigu kanda
kaileyeng tumulirik kele pi yuke wizagoma.
26 Togo mabek pewekkeriktau Anotogo kaile tonuguyengki
yawe mizi yagenda logo Kilisigu mizagewiyege kaile
tonuguyeng Anotogo tumuli. Kapura Anotogo kaile miza
puwili pangkawili yei purik pangka ma talik? Ei, purik
pangka, purik kaile mizabokko ngizi kumulirik Yisugu
ngangang pugura weiyarikku.
27 Mena, weik yombanuwiligu lewege kisagirik
nangaiyengki? Nakkorau watabi nayengki lewege kaiyagi
langai ono. Nangki pi lewege kaiyagi ono? Pi loyengki
kiriwei mizi purikku pi weik Anoto kiling pangka purikki pi
lewege kaiyagi ono? A'a', piliktau ono, purik pi Anoto kiling
pangkagirik loyengko ono kapura Yisugu pigi wiyeke miza
puragi ngizi kumuli purago.
28 Tegi yombanu nak Anotogo loyengka miziweki kaiya
piyeng mizirikki wiyeke Anotogo pi pangkabek mizagi ono
kapura pigi ngizi kumuli maburago kele pi pangkabek mizagi
purik teni iwaka.
29 Anoto Yudawiligi kekebek ma? A'a', pi Yuda keya Yuda
ono puwili mabuwiligibek.
30 Anoto wamenakpek legi pi Yuda keya Yuda ono puwili
mabuwiliyegi menalik mizagi logo Anotogo Yudawili
pangkawili kai purikki solorik puwiligu Yisu Kilisiyegi
ngizi kumuli purik keya mabilik Anotogo Yuda onowili
pangkawili kai purikki solorik puwiligu Yisu Kilisiyegi ngizi
kumuli purik.
31 Togo pilik kai purik lo Mosego lende miza piyeng
tenigi ngizi kumuli purago momanenda wiyagirikki kai

ono. Segeya Yisuyegi ngizi kumuli purikku loyeng ngai
kozang kelemiyagi purik Kilisiyegi ngizi kumuli puwiligu
keke loyengki ngizi panu kiriwei mizagi.

4

1 Ne weik Abalam teni Yudawiligi mangobekyegi kozak
kaiweki. Abalam talik miza logo Anoto kiling pangka waza-
miya?
2 Tamizeige Abalamgu wazono mizayengki wiyeke An-
otogo Abalam ngezebek kiling pangka wazamiya kesak
Abalam wazono pugu miza piyengki wiyeke lewege kai. Ka-
pura pugu Anotogi wirege pilik lewege kaiyagi nariktau ono,
3 purik Kapiya Walektikku pelik kai,
Abalam Anotoyegi wilekpek ngalege wiya logo pugu Anotogo
kai piyengki ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo
pi pangkabek miza. *Genesi 15:6*
4 Yombanu yawe mizi nakko king wei piyeng pugu miza
piyengki ngane weiyengko, logo king piyeng yeik man-
ayeng kaiyagi ono, segeya pugu yawe mizayengki nganeyeng
kaiyagi purik kele.
5 Kapura yombanu wazono mizi ono yeik ngizi kumuli
pura keke wara logo Anotogo pangkabek meiweki mizibok
logo Anotogo yombanu kaile miza puwili ngereke ngezebek
kiling pangka wazayiwekirik pangka puragi yeik ngizi ku-
mulibokko ngizi kumuli puragi wiyeke Anotogo pilik pok
pangkabek mizagi, logo purik wazono pugu miza nayengki
kangarik ono.
6 Keya kazing mabilikmekke Tawitigu kaiyara wilik kagow-
imbok Anotogo pangka wazamibok logo purik pokko wa-
zono miza nayengki wiyeke ono. Purik pugu kapiya Ingi
Samyengkirikke pobilik lende miza pelik,
7 Yombanu kaile puguyeng Anotogo tumula wizigeya kere-
mareke mizabok wilik kagowing yemanera kilim-
bokko.
8 Yombanu kaile puguyeng Anotogo kebangkela onobok
wilik kagowing yemanera kilimbokko. *Ingi Sam 32:1,2*
9 Logo wilik kagowing Tawitigu Ingi Samyengkirikke lende
miza pura Yuda Yisuyegi ngizi kumuliwiligi kekera ono. Pura
Yuda ono ngizi kumuli puwiliyegirau wiziyagirago. Purik
nogo Kapiya Walektikku pobilik kai purikki yaka pelik yeiya,
Abalam Anotoyegi ngizi panu kumula logo pugu Anotogo kai
piyengki ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi pangk-
abek miza.
10 Anotogo Abalam ngezebek kiling pangka wazamiya
purik ngoluk pi yombu korikwekki korik ngalege puwek
ngeli ono wizigeya were panu pilik miza.

11 Abalam Anotoyegi ngizi kumula kopong Anotogo pi
pangkabek kaiya, logo waleleige Abalam yombu korik ngeze-
bekkiwekki korik ngalege puwek ngela logo kundikku wal-
imizarik pi were Anotoyegi ngizi panu kumula. Logo Abalam
yombanu yombu korikyengki korik ngalege piyeng ngeli ono
kele kapura Anotoyegi ngizi kumulirikki wiyeke pangkawili
yeiya puwiligi mangobek mizagi langaibek.
12 Keya pirau teni Yuda yombu korikyengki korik ngalege
puwek ngeli logo kazing Anotoyegi ngizi panu kumula
yolumekki, Abalam tenigi mangobokko yombu korik
puguwekki korik ngalege puwek ngelagine wizagomalik
yolu puwiligi mangobek.

13 Abalam ngizi kumulirikki wiyeke Anoto pi pigi marek
kalogolibek miza wizimowei ngago sawiya nara mana. An-
otogo Abalam keya Abalamgu wazaya puwiliyegirau yei-
yarik mandik kalogoli wezawili pugu ngabelakpek mabok
puwiligu ngaiweki yanagi yeiya. Logo Anotogo Abalamyegi
pilik meiya purik Abalam ngago loyengko kai piyengki kiri-
wei panu mizirikki wiyeke Anotogo pilik meiya ono, segeya
pi Anotoyegi ngizi kumulirikki wiyeke Anotogo pi pangkabek
miza.
14 Tamizeige Anotogo pugu yanagi kaiya piyeng loyengki
kiriwei mizi puwiliyegi yani kesak yombanuwiligu ngizi ku-
muli purik yeiktikku keya Anotogo ngago sawiya piyeng yeik
ulakyengko.
15 Kapura pobilik purik wameik, purik teni loyengki
pangka kiriwei mizagi langai ono logo purikku
mizagewiyege Anotogi sisikta teniyegi lewa. Keya lo
nayendau ono kesak loyeng ngeli nawilirau koyi kak ono.
16 Anotogi ngago sawiya puragi solorik Abalamgu piyegi
ngizi kumuli pura logo Anotogo sawiya pura kimeike wal-
imiziweki logo yombanu ngizi kumuli logo Abalamgi yango
keya marekngang ngizi panuwili mei puwili mabuwiliyegi
Anotogo pigi wazonoraga yeik yanara miziweki. Logo pura
loyeng wara logo ngizi kumuli puwiliyegi kekera ono, segeya
yombanu loyeng wara ono kapura Abalamgu ngizi kumula
pilik ngizi kumuli puwiliyegirau kunagirago. Logo Abalam
teni Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiligi man-
gobek mizagibokko.
17 Logo Anotogo Kapiya Walektikke Abalamyegi were pelik
meiya pobilik,
Nogo ni weik yombanu ngabelak kolokngagonoyengkiwiligi
mangobek keleniya. *Genesi 17:5*
Anoto Abalamgu ngizi kumulibok ngaigu kai onobek legi
ngago pugu sawiya pura kozanda kilindago. Anoto mabokko

ibeng puwili wik yangalekta wazayi. Keya pugu kairago
watabi wiziya onoyeng ngereke yolu.
18 Abalam Anotogo ngago sawiya puragi ngizi kumula keya
ngai yuke wizagoma, pugu wilekpek keya ngai yuke yolu
purarau onowekke logo piliktikki wiyeke yombanu ngabelak
kolokngagonoyengkiwiligi mangobek miza. Purik pi pobilik
meiyabokyegi ngizi kumula kopong,
Nigi yelibungangmek kolokngagono pobilikki. *Genesi 15:5*
19 Abalam weik kirisimasi yombu melenazikweki mizi logo
korik puguwek weik ibeng nobiyeng miza keya pigi yon-
gokpumele, Sera weik mandik wazamiyagi langai ono kele
kapura pigi ngizi kumuli Anotoyegi pura yeik kozang panu
kebangkelara wiziya.
20 Abalam pigi ngizi kumuli puriktau tek nangezi wiya ono.
Keya Anotogo piyegi pigi marek nak managi kaiya puwekke
pugu Anotogo kai purik lewagelagi onorik kaiya ono, segeya
purikki pi ngizi kumularikki wiyeke pi kozandago wilak wiz-
iya logo mandik nak wazamiya. Logo pilikta lewagelagine
were pugu Anotoyegi ni lewege panubek meiya.
21 Keya Anotogo piyegi kozak meiya puragi langai pugurau
kangka ngelek ngelek kumula ono, purik Anotogo mizagi
sawiya pura pugu ngizi mizagi purik pi iwaka.
22 Logo mabiliktikki wiyeke Anoto Abalamgu ngizi ku-
mulirikki keriya logo pi pangkabek meiya.
23 Ngago lang, Anotogo pi pangkabek meiya, purik pigi keke
lende mizarik ono,
24 purik teni yombanu Anotogo pangkawili yeiyagi langai
puwili mabuwiliyegirikku logo purik teni Anoto Yisu tenigi
Yemizibek ibendaga yangalekta wazamiyabokyegi ngizi ku-
muli legi.
25 Teni kaile mizarikki wiyeke Anotogo Kilisi ulagiwiliyegi
yana keya teni Anoto kiling pangka wazayagirikki wiyeke
Anotogo Kilisi ngereke ibendaga yangalekta wazamiya.

5

1 Tegi tenigi Yisuyegi ngizi kumuli purago mizagewiyege
teni weik Anoto kiling pangka wazaya legi, teni weik Yemizi
tonugubek Yisu Kilisigu Anotogo kaile tonuguyengki wiyeke
teniyegi sisik miza pura weik yeik sawiya logo teni weik
Anoto kiling ya wamenara.
2 Kilisigu teni Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono
pugu yani puragi yungke yolugirikki pangkara yani, purik
teni Yisuyegi ngizi kumuli kopong. Logo mabek perik teni
weik Anotogi wazono puragi yungke koyinda. Logo teni
Anotogi ngaiwak yemane purikki yungke wameik koyagiwili
miza kopong teni wilik kagowingmokko kola.

3 Kapura teni maburikki weraga wilik kagowing mizi ya-
genda ono, teni Yisuyegi wiyeke tonugu kuneng ma ngan-
gang wageli puragirau wilik mizi yagenda, purik tonugu
pilik kuneng ma ngangang wageli piyengko teni kozambek
yani logo kalike teni mawinda kuneng ma ngangang keleyi
mamizi pura teni kozang koyiweki.
4 Logo kuneng ma ngangang wageli piyengki ngizirik
kozang koyagi purik logo purikku walimizi purik Anotogo
teni yang keleya logo tonugu Yisuyegi ngizi kumuli pura
ngizirikki pakela logo purikku mizagewiyege wok teni weik
ngizi Anotogi ngaiwak yemane purikki yungke koyagi pokki
tonugu wilekpek keya ngai yuke yolu.
5 Keya teni Anotogi ngaiwaktikki yungke koyagi purikki
wilekpek keya ngai yuke yolu pura yeik ulakta ono, purik
Anotogo ya tonuguyengki keli pigi teniyegi pura Kung Walek
pugu teniyegi yanabokko walimizi.

6 Purik teni teni makngeze kaileyengka yaliya wazayagi
langai onorikki Anotogo pakela logo wok Anoto ngezebokko
sawiyabokko Kilisi teni yombanu korowali pewiligi wiyeke
ibengweki wezamela.
7 Nakko nak yaliya wazamiyagirikki wiyeke ibeng sagirikki
kelagi ono, mak kele nak kozang sara wizimowei wazono
mizibokki wiyeke ibeng siweki mizagi purik kele.
8 Kapura teni ngoluk mabilik kaile koyigeya Kilisi teni
yaliya wazayagirikki wiyeke ibeng sa, logo purikku Anotogi
keli teniyegi pura yemane panu kani keleyi.
9 Logo Kilisi ibeng keya iwi pugubek kubularikki kandik
teni weik Anoto kiling pangka wazaya purik wameik legi,
teni weik pugu Anotogi sisik kaileyengki puraga yaliya waza-
yageya wizinda purik wameik panu panu.
10 Kokarik Anoto kaile tonuguyengki wiyeke teniyegi
sisik miza kapura pigi Marekpokko ibeng sarikku teni An-
oto kiling ya wamenara wazaya. Logo Kilisigu ibeng
sarikku teni weik Anoto kiling ya wamenara purik wameik
legi, Kilisigu ibendaga yangalekta wik yolu purikku wok
mabiyeng kaileyengki teni weik lewege mizagi logo pugu
wok mabiyeng teni Anotogi sisiktaga yaliya wazayi purik
wameik panu panu.
11 Kapura maburikki mizi ono, pobiliktikkirau mizi,
Anotogo teni piyegi wilik mizibene keleyi, purik Yemizi
tonugubek Yisu Kilisigu mizagewiyege teni weik Anoto
kiling ya wamenara wazaya.

12 Solorik pobilikta miza. Yombanu wamenakko miza
logo kailerik ngabelakpekke wiriya logo pi kaile mizarikki

weraga pi Anotoyegi kazing kumbekki lewengke ibeng keya
kazing korikwekkimekke ibeng. Piliktikki kandik yombanu
mabuwili kaile mizarikki weraga yombanu mabuwili An-
otoyegi kazing kumbekki lewengke ibeng si keya kazing ko-
rikwekkimekke ibeng si.
13 Kokarik Anotogi lo Mosego lende miza piyeng yanagine
wererik yongkambanu ngabelakpekkewili kaile miza kapura
loyendau onorikki wiyeke Anotogo puwili Aramgu Anotogo
lo mana piyeng ngela pilik loyeng kaile puwiliguyengko ngela
miza ono.
14 Kapura yombanu Aramyaga panga Moseyegi pulogo tek
purikke koyi kang wiriya puwili mabuwili ibeng sa, legi
teni iwakarik puwili mabuwili kaile miza. Puwili Aramgu
Anotogo ngago piyegi manaragi nagerewiyi miza logo kaile
miza mabilik miza ono kele kapura puwili kaile miza, purik
Aram kaile mizawekke kailerik teni mamokyegi kiliya.

Aram pi Yisu kalike lewagibokyegi langai yeik
walimizabokko. Purik Aram kaile mizarikku kailerik teni
mamokyegi kiliya, keya Yisugi wazonorago teni mamokyegi
sawela.
15 Kapura piyau menalik ono, purik kazing Anotogo
teniyegi wazono pugura yeik yani puluweng, kazing
Aramgu kaile miza puluweng kelik leweng ono. Purik
yombanu wamenak Aramgu kaile mizarikki wiyeke
yombanu kolokngagono kazing kumbekki leweng keya
kazing korikwekkimekkerau ibeng purik wameik legi,
yombanu wamenak Yisu Kilisigi wazonoragi wiyeke
yombanu kolokngagonowiliyegi Anotogo pigi wazono
puwiligu weiyagi langai ono pura yeik yana purik wameik
panu panu.
16 Mabilik Anotogo yeik yani puragi ngizirik keya yombanu
wamenakko kaile miza puragi ngiziriktau nalik koyinda.
Aramgu kaile miza puragi ngizirik Anotogo pi kaile miza legi
kemenak ngangang weiyagi meiya purik, kapura Anotogo
yeik yani puragi ngizirik pugu yombanu kolokngagonow-
iliyegi Yisugu ngangang inuguyeng weiya logo nogo iniyegi
kumulirik ini kaile miza ono, yeikwili nobiyeng miza mena
kambeli, yeiya purik.
17 Yombanu wamenak Aramgu kaile mizarikku weik
yombanu mabuwiliyegi kazing ibendagimek yolu purik
wameik legi, yombanu Anotogo pigi wazono yemane panu
puwiligu weiyagi langai ono pura yeik yani logo pi kiling
pangka wazaya puwili mabuwili yombanu wamenak Yisu
Kilisigu wok mabiyeng kaileyengki lewege mizibene keleyi
purik wameik panu panu.

18 Togo wamenakko kaile mizarago mabuwili kemenak

ngangang weiyagi, kapura kazing mabilikmekke wame-
nakko pangkaraga mizarikku yombanu mamok Anoto kiling
pangka wazayi logo puwili weik ngizi panu yoluweki keya pi
kiling paka ngalege wik koyimagiweki.
19 Nakko nagerewiyi miza logo yombanu kolokngagono
kailewili miza mabilik nakko kerewiyirago mizagewiyege
yombanu kolokngagono Anoto kiling pangka wazayagi.
20 Anotogi lo Mosego lende miza piyeng yaniweki keleya
logo watabi kaile yongkambanuwiligu mizagiyeng mawi-
yarekka yemane si kunibene. Logo yombanuwili mawi-
yarekka kaile mizi kapura Anotogi wazono tonugu weiyagi
langai ono pugu yani pura mawiyarekka yemane panu lewa
mizi.
21 Weik kangkalirik pelik kaiweki, kaileyengko
yombanuwiliyegi ngairikku yombanuwili Anotoyegi kazing
kumbekki leweng keya kazing korikwekkimekke kemenak
ibeng sibene keleyi mabilik Anotogi wazono tonugu
weiyagi langai ono pugu teni yani purago yombanuwiliyegi
ngairikku yombanuwili pangkawili mizibene keleyi, logo
piliktikki kandik Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu teni
weik Anotoyegi kazing kumbekki lewengke kemenak wik
koyimibene keya korikyeng ibeng sa logo kalike korik
wikyeng kiling paka ngalege kemenak koyimagiweki keleyi.

6

1 Togo nogo kai purik teni mawiyarekka kaile miziweki
logo Anotogi wazono pura teniyegi mawiyarekka yemane
sibene keleyiweki kai yagenda ma talik? A'a',
2 piliktau ono. Purik kaileyengkirik teni weik ibengwili
kelik logo kaileyengko mawinda teniyegi ngai ono. Legi talik
miza logo teni mawiyarekka kaile mizagiyagi?
3 Ma ini Yisugu teni Anotogi Kung Walekpokko yenge
yungke kola wizeibene keleya puwekke teni Kilisi Yisu kiling
sawelawili keya tenirau pi kiling kemenak ibengwili miza
purik keremareke ma?
4 Mena, kaimela tenigi purago purikki walimizi yagenda
logo purikku kai purik Kilisi ibeng sawekkerik tenirau pi kil-
ing kemenak ibeng sa logo teni pi kiling kawiktikke kemenak
waliya logo Anotogi kozang yemane purago Kilisi ibendaga
yangalekta wazamiya mabilik tenirau Kilisi kiling kemenak
yangalekta wazaya logo tenirau wik yolugi nara weiweki
logo kazing wik pugumekke yoluweki.

5 Keya tenigi pi kiling sawela purikka teni pi kiling keme-
nak ibeng purik wameik legi tenigi pi kiling sawela purikka
teni pi kiling kemenak yangalekta puriktau wameik.

6 Keya teni iwaka, kazing tonugu were koya pumok Kilisi yengeleileige ibeng sa puwekke pumoktau ibeng sa logo kaileyengko teniyegi ngai nelegi wilek kang were tenigi kaile miza piyeng neneng ngeliweki. Logo perikka purik teni mawinda kaileyengki yawe miziwili mizagi ono.
7 Yombanu ibembokko kaileyengki kozandaga wila wazami pilik teni Kilisi kiling ibeng sawekkerik teni kaileyengki kozandaga wila wazaya logo kaileyengkorau teniyegi ngai ono.

8 Teni Kilisi kiling ibeng sa legi teni Kilisi kiling wik yolugi purikki ngizi panu kumuli.
9 Purik tonugu iwaka, Anotogo Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya logo mawinda ibengki onoweki logo kazing ibengki pumokkorau piyegi ngaigi ono.
10 Logo pugu ibeng sa purago kazing kaileyengki pumokki kandik kemenak waliyiweki keya pigi wik yolu purago kazing Anotogiweki ngizi wik yolugi pumokki kandik tiya wazamiweki.
11 Logo kazing mabilikmekke teni kazing kaileyengkimekke ibeng keya kazing Anotogimekke teni Kilisi Yisu kiling sawelarikku teni wik yoluwili miziweki.

12 Tegi kaileyengko korik nuguwekke mawinda ngai wizimowei kazing kaile korikwekko keli piyeng mizibene keleniya nagani.
13 Keya niyaga wale narik kazing kaileyengkimekke miziweki kelemiya nagani segeya ni kazing Anotogi lewengke wik yolu legi Anotoyegi wilek kang nugubek keya korik nuguwek mabuwek tiya mane logo pugu ni kazing pangka pugumekke mizibene keleniweki.
14 Keya Anotogi lo Mosego lende miza piyengko miziweki kaiyengki ini mawinda kiriwei yolu ono, iniyegi Anotogo wazono keleyaragi yungke ini yolu legi kaileyengko iniyegi mawinda ngaigi ono.

15 Logo teni lo Mosego lende miza piyengki yungke yolu ono, teni Anotogi wazonoragi yungke yolu legi kaile mizageya purik pangka ma talik? A'a', pilikkirau ono.
16 Tamizeige ni nakko kaiyengki wilek kang tiya mani keya kerewiyi purik pilik pokko niyegi ngai keya pi yemizi nugubek. Legi ni makngezego. Ni kazing kailemekke kerewiya logo kemenak ibeng wizagomagimekke kang ma Anotoyegi kerewiya logo Anotogi wirege pangkabek mizi.
17 Kapura ne Paulu, Anotoyegi wazono panu meiweki, purik kailerago iniyegi ngai wiziya logo puragi ini yawe mizageya koya kapura ini Anotogi ngago ini waligeleya pura

ini kerewiya logo puragi ngizi panu kiriwei mizagirikki wilek
kang tiya mana.
18 Logo ini weik kaileyengki yawe mizi puraga wila wazaya
logo pangkaragi yawe miziweki.
19 Nogo ngago saweliwei nara yombanu nak ngai nakyegi
yawe mizirikki kozak kai purik korik tonuguyengko kaile
keliyeng kozang panu logo teniyegi ngaiweki mizi ko-
pong. Kaileyengko iniyegi were ngai wiziyawekke korowali
kaileyengki korik inuguyeng kemenak manageya koya ma-
bilik mabek perik Anotogi kazing pangka puluweng iniyegi
ngai wizi pani keya wazonoyengki pangka panu piyeng mizi-
weki korik inuguyeng kemenak maniweki kani.
20 Kaileyengko iniyegi were ngai wiziyawekkerik Anotogo
inugu miziweki keliyengkorau iniyegi ngai wiziya ono.
21 Logo inugu mabek kendek mizi piyengki kanga wazono
narik weiya ono. Kaile pilik miza piyengki kangara ibeng
koyimagi pura.
22 Kapura Anotogo ini weik kaileyengka wila wazaya logo
pi weik ngai inugubek, legi purikki inugu kanga weiya-
girik kazing pangkamekke koyagi langai purik keya purikki
ngizirik pi kiling kemenak paka ngalege wik koyimagi purik.
23 Purik kaileyengki kangara ibeng koyimagi pura kapura
Anotogo yongkambanu puguwiliyegi wik koyimagi pura yeik
yani, purik teni Yisu Kilisi tenigi Yemizibek kiling sawe-
larikku.

7

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini nogo kaiweki
mizi pera ini iwaka, purik ini mabuwili lo Mosego lende miza
piyengki iwaka legi, logo lo piyeng yombanuwili wik yolu
mabuwekke kiriwei mizagiyeng.
2 Purik pelik, lo narago kairik yongokpanu yombu
weiya pumolo yombubek wik yolu purik mabura pi kiling
yolugimologo kai kapura tamizeige yombubek ibeng purik
mabura lorago mizagewiyege pi weik yombu weiya onomele
kelemiyagi logo weik mawinda yombu pok weiya ono.
3 Kapura tamizeige yombubek ngoluk mabilik wik wizi-
geya pi wezamela logo ngereke yombu nak wei purik
mabura pi lorago kairik ngela logo pi yongokpanu yombu
ngezemelegibek weiya wizimowei ngereke nak kiling iwek
kolimolo kelik mizi yagenda. Kapura yombubek ibeng logo
pi nak wei purik pangka mizi yagenda logo pi yongok kaz-
ingkemele ono.
4 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili nogo pilik kai. Lo Mosego
lende miza piyengkirik teni ibeng purik teni Kilisi kiling
ibeng nobiyeng miza legi, logo teni nak kiling saweliweki,

logo teni pi ibendaga yangalekta wazamiyabokkowili logo
wazonoraga Anotoyegi yawe miziweki.
5 Purik wererik teni korik tonuguyengko yoluweki ke-
lamekki teni koyawekke loyengko mizagewiyege teni kaile
miziweki yenge ya tonuguyengka kela, logo tonugu mizi
mabiyeng kazing ibeng wizagomagimekkiyeng miza.
6 Kapura ini weik mawinda loyengki ya kuneng mizagi ono,
purik ini wigira wazaya piyengkirik ini ibeng nobiyeng miza.
Teni kazing were lo Mosego lende miza piyengko teniyegi
yoluweki kai puluwengke Anotoyegi yawe mizi ono kapura
kazing wik Kung Walekpokko teni kiriwei koyibene keleyi
puluwengke mizi.

7 Weik mena, nogo kai purik lo Mosego lende miza piyeng
ngezeyeng kaile kai ma? A'a', piliktau ono. Loyeng
kaile ono kapura loyengko kaileyengki ngizirik waligeleniya.
Tamizeige lo narago neyegi, Watabi nakki piyengki ngora
keli nagani, kaiya ono kesak ne pilik mizi purik kaile mizi
yagenda purikki iwaka ono.
8 Kaileyengko kazing neyegi negi yungke korowali keli
piyeng mizibene keleniweki namek keriya, logo purik pelik,
kaileyengko loraga, Nakki watabiyengki ngora keli nagani
kai puragi langai nei mizirikku ne nakki watabiyengki mawi-
yarekka ngora keli mizi. Lorarau ono pulogo nogo kaile miza
mizagi ono.
9 Lorarau onowekkerik ne wilik kagowinda kiling kaile
miza kapura lora kanda keya lorago pura mizi nagani keya
pura mizi nagani kai pura miziweki keli purarau neyegi
lewagela.
10 Logo keli nogoragi kiriwei mizarikki kandik ne kuneng.
Logo lo ne kiriwei miza kesak wik yolu pura nani kak
maburago ne kiriwei miza onorikki kandik ibengkira nani.
11 Kaileyengko ikuyogoriktaga ne lo puragi kiriwei miza
purik ne wik wizagomagi keleniya kapura ne lo pura nge-
larikki kandik ne kaileyengki kanga ibeng wizagomagi pura
weiya.
12 Lo pura Anotoyagarago logo walek, keya loyengki
yungke lende miza piyeng mabiyeng walek keya pangka keya
wazono.
13 Nogo kai purik lo neyegi pangka purago ne ibeng siweki
keleniya ma? A'a', piliktau ono. Kaileyengko ne ibeng
sibene keleniya. Kaileyengko Anotogi lo wazono pura weiya
logo pilik miza logo ne weik kaileyeng mei piyengki peyeng
kaileyeng mamiziweki. Logo lo Mosego lende miza piyengko
weik neyegi kaile nogoyeng Anotogi wirege korowali panu
purikki waligeleniya.

14 Anotogi Kung Walekpokko teniyegi loyeng teni Anotogi
keliragi kiriwei miziweki yana, kapura ne yeik yombanu
korik nogowekko keli piyengki kiriwei mizibek. Nogo
kaileyengki kerewiyi pumokko ne weik kaileyengki yawe
mizibek mizi.
15 Nogo mizi piyeng nangaiyengki wiyeke ne mizi miza
purik ne lusuwei, purik nogorau miziweki keliyeng ne mizi
ono kapura segeya nogo kumbak miziyeng ne mizi.
16 Nogo miziweki keli onoyeng ne mizi puwekkerik ne pelik
kaibek mizi, Ei, loyeng pangkayeng, mizi.
17 Tegi ne makngezegorau pilik piyeng mizi ono, segeya
kaile yenge negi yungke yolu piyengko mizi.

18 Yenge negi yungke ne wazono miziweki keleniyagi ono
purik ne iwaka. Ne kai purik Kung Walekpokko wilek kang
wikpek keremizagine wilek kang werebokki kozak kai ya-
genda. Purik ne wazono miziweki keli kele kapura ne mizagi
langai ono.
19 Purik nogo wazono miziweki keli piyeng ne mizi ono,
segeya ne korowali nogorau miziweki keli ono piyeng mizi
mizi.
20 Tamizeige nogo miziweki keli onoyeng ne mizi purik
mabura purik nogo mizi yagenda ono, segeya kaile yenge
negi yungke yolu piyengko mizi yagenda.

21 Logo nogo keriyirik pilik pura neyegi weik yolu pera,
purik pilik nogo kele wazono miziweki keli kapura ne ko-
rowali piyeng mizi wilibek.
22 Keya wilek kang wik nogobekkirik ne Anotogi lo piyeng
kiriwei mizi wilibekweki keli,
23 kapura ne ngereke keli kalogomok narago korik no-
gowekke yawe mizi logo nogo keriyi. Keli pura keli wilek
kang wik nogobokko pangkara mizi puragi ngai mizira.
Logo korik nogowekko keli piyeng kozang panu kopong keli
piyengko mizagewiyege kaileyengko ne wigira wazanibene
mizi.
24 Okuwi, ne weik kamakaile magai. Takko korik
nogowekka keli ne kebangkela yolu logo ne ibengkiraga
wezaneliweki mizi puraga yaliya wazaniyagi?
25 Yisu Kilisi Yemizi nogobokko ne yaliya wazaniya logo
purikki wiyeke ne Anotoyegi wazono mei.

Togo nogo kumulirik pelik, Keli negi wilek kang wikpokki-
rago mizagewiyege ne Anotogi keliragi kiriwei mizagi. Keya
keli korik nogowekko keli puragi kiriwei mizi purik mabura
keli negi puwekkirago mizagewiyege ne kazing kaileyengki
kunagi pumokko kiriwei mizagi.

8

1 Tegi Yisu Kilisigu ibeng sarikku kaileyengki kanga pura
ngezebokko weiya legi teni Kilisi Yisu kiling sawela puwiliye-
girau Anotogo mabek kemenak ngangang yanagi ono.
2 Purik Anotogi Kung Walekpekki kozang teni Kilisi kiling
sawela purikka kazing kumbekki lewengke wik koyibene
keleyi purago teni kozang teni kaile kaile mizi keya ibeng
sibene keleyi puraga wila wazayi.
3 Keya keli korikwekki piyeng kozang panu kopong teni lo
Mosego lende miza piyengki pangka kiriweigi ono logo pilik-
tikki kandik lo piyengko teni pangkawili keleyagi langai ono.
Kapura Anotogo loyengko mizagi langai onora miza purik pe-
lik, korik tonuguyengko keli piyengki ngizirik kaileyeng logo
Anotogo kaile piyeng kemenak ngangang mana. Logo pilik
miziweki ngezebekki Marekpek wezamela logo pi yombanu
yeikwiligi korik kaile mizi pilik puwek kelikwekke kayima
logo teni yombanu mamokko kaile mizayengki wiyeke ibeng
siweki.
4 Anotogo pilik miza purik teni korikwekki kelirago ke-
bangkela wizi pani mizi ono, Anotogi Kung Walekpokko ke-
bangkela wizi pani mizi puwili loyengko pangka miziweki
kai piyeng ngizi panu mizagi langai.
5 Yombanu korikwekko keliyengki kiriwei yolu puwili
yombanu korikwekko keliyengki wilek kang tiya manaw-
ili, kapura Anotogi Kung Walekpokko keliragi kiriwei yolu
puwili wilek kang puwiligiyeng Kung Walekpokko keliragi
tiya manawili.
6 Purik yombanu wilek kang pugubek korikwekki keli-
rago kebangkelibok kazing kumbekki lewengke Anotoyegi
ibeng, kapura yombanu wilek kang pugubek Anotogi Kung
Walekpokko kelirago kebangkelibok kazing kumbekki An-
otoyegi lewengke wik yolu keya ya pugura ngezege sara yolu.
7 Purik tamizeige yombanu nakki wilek kambek korik
puguwekko kelirago kebangkela purik mabura pi Anotoyegi
ngai mizi yagenda, logo purik pi Anotogi keliragi nagerewiyi
mizi yagenda purik pi kerewiyagi langai ono kopong.
8 Tegi yongkambanu korik puwiliyengko keliyengki
kerewiyi puwilirau Anotogo keli piyeng mizagi ono.
9 Kapura ini ngizi kumuli puwiliyegirik Anotogi Kung
Walekpek wameik inigi yungke yolu legi ini korik in-
uguyengko miziweki kai piyeng ini mizi ono, ini Kung
Walekpokko miziweki kai piyeng miziwili. Tamizeige Kilisigi
Kung Walekpek inigi yungke yolu ono purik mabura ini
Kilisigiwili ono.
10 Kapura tamizeige Kilisi inigi yungke yolu purik mabura
kaileyengko mizagewiyege korik inuguyeng ibengki kele

kapura Kilisigi pangkarago mizagewiyege Anotogi Kung Walekpokko ini kazing kumbekki Anotoyegi lewengke wik koyiweki keleya.

11 Logo tamizeige Anoto Yisu ibendaga yangalekta wazamiyabokki Kung Walekpek inigi yungke yolu purik mabura Anoto Yisu ibendaga yangalekta wazamiya mabokko Kung Walek pigi inigi yungke yolubokko inigi korik ibengki piyeng ngereke yangalektaweki keleyagi.

12 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ini keya nerau teni mabuwili korik tonuguyengko keliyengki mizagi onowili. Kapura Kung Walekpek tenigi yungke yolu legi teni Anotogi Kung Walekpokko keliragi mizagiwili.

13 Purik tamizeige ini korik tonuguyengko keliyengki kiriwei yolu purik mabura inigi kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibengki. Kapura tamizeige ini korik inuguyengko keli piyeng kozang Anotogi Kung Walekpekki purago neneng ngelibene kelemi mabura ini kazing wik lewengke ngizi wik yolugi.

14 Purik yongkambanu Anotogi Kung Walekpokko kebangkela yolu puwili Anotogi yango keya marekngangwili.

15 Purik were kung tonuguwili Anotoyegi ibengwekkerik kazi mizimokko teni kebangkela. Kapura Anotogo teni Kung Walek pugubek yana logo pigi yango keya marekngangwili keleyiweki keya teni kazi mizimokka wila wazayiweki. Tegi pigi Kung Walekpokko mizagewiyege teni weik Anotoyegi, Peba, O Peba nogobek, meiyagirikki kazi ono.

16 Anotogi Kung Walekpokko kung tonugubekyegi wameik panu kozak meirik teni Anotogi yango keya marekngangwili mei.

17 Teni pigi yango keya marekngangwili keya teni nak nak Anotogi marek kalogolibek mizawili legi Anotogo teni nak nak mandik kalogoli watabi pugu yanagi piyengka weiyagibek keleya. Keya teni kemenak Kilisi kiling mandik kalogoliwili mizawili legi Kilisigi mowiya piyendau teni Kilisi kiling kemenak weiyagi, purik teni Kilisi kiling ngangang wageli mabilik teni pi kiling kemenak ngaiwak pugurik weiyagi.

18 Nogo wameik kumulirik tonugu ngabelakpekke pelege kuneng wageli piyeng paka ngalege kalike Anotogo teniyegi ngaiwak yanagi purikki pangka ono.

19 Watabi Anotogo keremiza piyeng mabiyeng wangki wok Anotogo ngezebekki yango keya marekngangwili ibendaga wik koyimagiweki yangalekta wazayagi pokki ngai yelili mizara yolu.

20-21 Purik Anotogo Aram kaile mizarikki keriyawekke
watabi pugu keremiza piyeng mabiyeng sok sagiyeng sawiya.
Logo pura Anotogo keremiza piyengko sawiyara ono, ka-
pura Anotogo sawiyara. Kapura Anotogo keremiza piyeng
mabiyeng wok nakka Anotogo watabi pugu keremiza piyeng
mabiyeng sok sa nelegi pugu yaliya wazayagi logo piyeng
Anotogi yango keya marekngangwili kiling Anotogo kazing
watabi nayengkorau wigira ono, ngaiwaktikku kola logo
pugu yani pumok weiweki wilekpek keya yuke yolu.

22 Ngabelakpek mabokko kaileyeng lewagelarikka wiz-
ageya kayimi perik yongok mandik waziweki sulu kilisi
logo ngai nguk kai kang keya mizi kanda weik mandik
waziyi puwili kelik ngai nguk kaiyageyara, Anotogo watabi
mabiyeng ngereke wik keremizi puwekkegine purik teni
iwaka.
23 Kapura ngabelakpek ngezebek ngai nguk kai yagenda
ono, tenirau yenge teni makngezegi yungke kuneng tonugu
wageli piyengka wila wazayiweki teni ngai nguk kisi. Keya
Anotogo Kung Walek pugubek teni were yeik yana kopong
teni kalike pugu yeik yanagi piyeng weiyagi purik teni iwaka.
Tegi tenirau wangki wok Anoto ngezebokko teniyegi, Ini negi
yango keya marekngang panuwili mena nogo negi marek
kalogoliwili keleya puwili yani piyengka ini yaniweki mena
koli, yeiyagibokki teni yuke. Logo puwekkerik teni korik wik
kemegeme mizagi ono keya ibengki onowek weiyagi.
24 Purik tonugu keriyagi langai ono piyengki tonugu
wilekpek keya ngai yuke koyima purikku mizagewiyege An-
otogo teni yaliya wazaya, kapura tamizeige tonugu ngai yuke
yolu piyeng tonugu pakeliyeng mabura purik teni ngizi ngai
yuke koyinda ono. Purik tak watabi pugu wireyaugu pakeli
piyengki ngereke talikwekke lewagi miza legi ngai yuke yol-
ubek?
25 Kapura tamizeige tonugu keriyiweki wilekpek keya ngai
yuke yolu piyeng tonugu pakeli onoyeng mabura teni keriya-
girikki kelegelemokko tenigi ngai yuke yolu pura kozangki.

26 Kazing mabilikmekke Anotogi Kung Walekpokko kanda
teniyegi saweli purik tenigi ngizi kumuli Anotoyegi pura
kozang ono legi. Keya teni Anotoyegi pangka waberek
mizagirik kang tamekke mizagi mizi kopong Anotogi Kung
Walekpek ngezebokko tenigi wiyeke ngago yenge yungke
panu tonugurau kozak kisagi onorago Anotoyegi nguk mei.
27 Keya Anoto tenigi wilek kangyengki yungke pakelibok
Kung Walekpokko kumuli pura pugu iwaka, purik Kung
Walekpek teni Yisugiwiligi wiyeke Anoto kiling kazing An-
otogo kelimekke piyau ngagozakka mizi legi.

28 Keya teni Anotogo keli puguragi kiriwei iza puwiliyegi
lewagela piyeng Anotogo weiya logo teni piyegi keli puwiligi
wazono koyagiragi wiyeke kowiti purik teni iwaka.
29 Anotogo yongkambanu koka solowekka iza puwili ke-
menak ngezebekki Marekpek kelikweki sawiya. Pugu pi-
lik miza purik pigi Marekpek pigi yango keya marekngang
puwiliyaga kalogoli panubek miziweki.
30 Logo Anotogo yongkambanu iza puwili pugu ngago
yeiya. Keya pugu ngago yeiya puwili pugu ngezebek kiling
pangka wazaya. Keya pugu ngezebek kiling pangka wazaya
puwilirau pigi ngaiwak yemane purik kelikta weibene ke-
leya.

31 Tonugurau watabi wazono pilik piyengkirau ngago
nayeng kisagi langai ono. Tegi teniyegi ngai mizi puwiliyegi-
rau teni wilek ngelek kumuli ono, purik Anoto tonugumekke
legi.
32 Pi pigi Marekpek miza warara wiziya ono, segeya
mamokki wiyeke ibeng sibene kelemiya. Logo pugu pigi
Marekpek tenigi wiyeke yeik yana mabilik watabi mabiyen-
dau pugu teniyegi yeik yanagi purik nogo iwaka.
33 Anoto ngezebokko pugu iza puwiliyegirau watabi
kokowa nayeng miza onowili yei legi nakkorau puwiliyegi
ngagoyeng yowagi ono.
34 Takko teni kaile mizawili logo ngangang weiyagiwili
kaiyagi? Kilisigu? A'a'. Purik pi tenigi wiyeke kaile miza
logo ngereke wik yangalektabek. Keya pi weik perik Anotogi
mele ngaigezikke mogosa logo tenigi wiyeke Anotoyegi nguk
meiyageya.
35 Tegi takko lemeng namek teni keya Kilisigi keli teniyegi
puragi libulibu wiyagi? Tamizeige kuneng teniyegi lewa
piyeng ma watabi nayendau pangka mizagi langai ono, ma
Yisuyegi wiyeke nakko ngangang keleyi, ma yagasi, ma
watabiyengki yeik, ma nawiligu watabi nayengko teni yeli-
weki mizi, ma teni yela logo ibeng purik tonugu Kilisigi keli
teniyegi pura weik teniyaga koweige mizagi, ma talik? A'a',
piliktau ono.
36 Kapura Kilisigi wiyeke kunengyeng teniyegi lewagelagi
Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Nigi wiyeke wok mabiyeng yombanuwiligu teni yeliweki
keleyi, yongkambanuwiligu teniyegi keleyirik
liyeng memeng nagiweki yeliweki iza orowei kang
puwiliyegi keleyi pilik teniyegi keleyi. *Ingi Sam 44:22*

37 A'a', yaka kuneng paka pilikyeng lewagela kele kapura
teniyegi kelibokko teni piyeng mabiyengki lewege panu miz-

ibene teniyegi saweli.
38 Purik nogo iwaka, watabi nayengkorau teni keya pigi keli puragi libulibu wiriyagi ono. Ibengki pura keya wik yolu puragorau pilik mizagi ono. Angelawili ma kawere kungwili ma kerewawiligurau ono ma kozang nalangai nalangai yolu piyengkorau Anotogi kelira koweige wara wiziyagi ono. Ma yokopekke mizagi piyeng ma wangki wokpokkorau mizagi pilik piyeng mizagi ono.
39 Ma paka ngilumbekke ngalege, ma yenge wizambekke yenge yungke panu puriktau, watabi nayengkorau Anotogi keli Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko teni iwaka sibene keleyi puraga iza wara koyagi ono.

9

1 Nogo kai pera wameiktago, ne ngaigu kai ono, purik ne Kilisigibek legi. Ngago kangka nogobekke Anotogi Kung Walekpokko ngai purago kairik ne ngaigu kai yagenda ono kai.
2 Nogo ngabelak nogobekkawiliyegi yalek kelirik yemane panu keya puwiliyegi wiyeke yenge ya nogoraga ngangang kelageya mizi. Ne Yuda ngabelak nogobekkawiliyegi kozak kai.
3 Tamizeige Anotogo ne wezaneli keya Kilisiyaga ne keke yolu mizi purikku puwili Kilisiyegi iwaka sibene puwiliyegi sawelagirik pangka mabura ne wilik mizagi.
4 Isileiliwili Anotogo izawili. Anotogo puwili Anotogi mareknganga kalogoliwili keleyawili, ngaiwak yemane pigi purik puwili kiling sanga miza, pugu puwili kiling ngago silok tiya piyeng keya pugu puwiliyegi Mosego lo lende miza piyeng yana. Pugu puwiliyegi puwiligu piyegi kazing ngizi piyegi ya kumulagimekke waligeleya keya pugu puwiligi mizagi sawiya piyeng pugu ngelagi ono, wameik mizagi yeiya.
5 Puwili Yudawiligi mangowiliyagawili keya Kilisiyegi keriyiwekkerik yombanu yeikwiligi kangmekke pi yeligagang puwiligimekkabek. Kapura Anotogi kangmekkerik pi Anoto keya pi watabi mabiyengki ngaibek legi teni yombanu mabuwili yeik pugura yongolok meiyageyaweki. Wameik panu.

6 Nogo kai perik Anotogo ngago sawiya pura kawiye kai yagenda ono, purik Isileiliwiliyaga lewagela puwili mabuwili Isileili Anotogiwili ono, purik mabuwili Kilisiyegi ngizi kumuli ono legi.

7 Ma Abalamgi yango keya marekngang puwili mabuwili
Anotogi yango keya marekngang panuwili ono. Anotogo
Abalamyegi pelik meiya,

Nigi yelibungangwili Isakyaga lewagelagi, meiya. *Genesi 21:12*

8 Purik pelik kai yagenda, Abalamgi marek Ismail kazing ko-
rikwekkimekki kiriwei wazamiyabokki yango keya marekn-
gangwili Anotogi yango keya marekngangwili mizagi ono,
segeya Abalamgi marek Isak Anotogo sawiyaragi kiriwei
wazamiyabokki yango keya marekngangwili Anotogi yango
keya marekngang panuwili yeiyagiwili.

9 Anotogo Abalamyegi ngago sawiyaragirik pelik meiya,

Wok nogo sawiyabokko ne yogi logo kozang nogobekki wal-
imizagi logo Sera mandik nak wazamiyagi. *Genesi 18:10,14*

10 Logo Anotogo Abalamgi marekyauyaga wamenak miza.
Keya Anotogo sawiyara mabura keke ono, pugu mabi-
lik Isakki marekyauyaga wamenak miza. Purik Rebekagi
marekyaugi mangobek wamenak logo pok tenigi yelibu kok-
abek Isak.

11-12 Rebekagi marekyau ngoluk waziyi nangai keya kaile
mizi keya wazono mizi nangai wizigeya Anotogo Rebekayegi
pelik meiya,

Mandik kalogoli nugubek mandik kalike nugubekki ku-
lengke yolugi. *Genesi 25:23*

Anotogo pilik kaiya purik pugu mandik kalikebek miza purik
ngezebokko sawiyaraga lewagelabek legi walimiziweki. An-
otogo nak mizi keya nak yeik, miza purikki solorik pugu
sawiya pura. Piyaugu miza keya nayengki wiyeke Anotogo
nak mizi keya nak yeik miza ono, segeya pugu sawiyararikki
wiyeke.

13 Pilik miza pura Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi
kiriwei,

Nogo Yakop miza keya Isau wezamiya. *Malakai 1:2,3*

14 Yongkambanu nawiligu kozang kisagirik Anoto yewiz-
ekkazek mizibek kisagi kapura purik ngizi ono.

15 Purik Kapiya Walektikke Anotogo Moseyegi pelik meiya,

Nogo wazono kelemiyagi kelibokyegi ne wazono kelemiyagi,
keya nogo yalek mizagi kelibokyegi ne yalek mizagi,
meiya. *Ekosora 33:19*

16 Togo Anotogo nawili izi keya nawili yeik mizi purikki
solorik puwiligu keli ma puwiligu mizi piyengki ono, segeya
Anotogo yalek miziweki keli legi.

17 Purik Kapiya Walektikke Anotogo Peroyegi pelik meiya,

Nogo ni Isip lemengki King Ngai wazani purik peyaugi weraga, nara, nogo niyegi keleniyagi purago kozang negi pura mamokyegi waligeleyiweki keya nara, yongkambanu ngabelakpekke koyi kambeli puwili mabuwili neyegi langai iwaka sibene keleyiweki, meiya. *Ekosora 9:16*

18 Togo tamizeige Anoto nakyegi yalek mizagi keli purik yalek mizi penangai keya tamizeige pugu nakki kangkabek kingyeng kelik kozang wizeibene keremiziweki keli purik keremizi penangai.

19 Iniyaga nakko neyegi pelik nguk neiyagi, Anoto nakki kangkabek kingyeng kelik kozang wizeibene keremiziweki kelibek legi ngereke ngenangki pi pokyegi ngagoyeng yowi? Takko Anotogi kelira ngela melagi, neiyagi.

20 Togo nogo pilik kanga meiyagi ni ngenangaibek legi ni Anotoyegi ngago wageliwei mizi. Ni yeik yombanu yeik ngizigu. Kaimi narago yombanu pi keremizabekyegi ni ngenangki ne pelik keremiza, meiyagi ono.

21 Ini iwaka, yombanu kaimiyeng keremizibok keli ngezebekkiragi kiriwei ngabelaktikki yawe mizi purik pangka, logo tamizeige pugu keli purik kaimi neyau keremizi, logo wazono panu pura wok miza nagi pilik piyengki miza nagira keya nara wok mabiyeng miza nira.

22 Anotogo mizarik mabilik miza. Pi keli ngezebekkiragi kiriwei sisik pugura kaileyengki wiyeke walimizi keya kozang puguragi yongkambanuwili iwaka sibene keleyi purik pangka. Tegi pugu sisik puguraga ngagozak keleya logo neneng ngelagi langaiwili kowitibene pi yelakkelek yuke yolu.

23 Keya ngereke ngaiwak yemane pugu teni yemane panu yana purikkirau teniyegi walimiziweki mizi purik pangka. Anotogo yalek pugurik walimiza purik teniyegi keya ngaiwak pugurik weiweki kangkere keleya puwili teni.

24 Purik yongkambanu pugu ngago yeiya puwili teni logo teni nawili Yudawili keya teni nawili Yuda onowili logo pura

25 Anotogo Kapiya Walektikke yungke Osiyago kapiya lende mizarikke pelik kaiya poburagi kiriwei,

Yongkambanu negi ono puwili nogo nogowili kaiyagi keya ngabelak nakkiwili nogo kela ono puwili nogo keliwili, yeiyagi. *Osiya 2:23*

Keya Osiyago pobiliktarau kai,

26 Keya Anotogo, Ini yongkambanu nogowili ono, yeiya pulogo Anoto wik yolubokko puwili pigi marekngangwili yeiyagi. *Osiya 1:10*

27 Koka walaka panu Isayago Yudawiliyegi langai kek ngaungaumek kiling pelik kaiya,

Yudawili kainging wizambekke ngezege yolu piyeng kelik logo sangkelagi ono kele kapura puwiliyaga yeik mele sangkela nawili Anotogo yaliya wazayagi.

28 Purik Yemizibokko nguk namizi Yuda yongkambu ngabelak Isileilibekkewili ngagozak keleyagi logo pulaga pugu mizagi kaiya pura kemenak mizi penangai, kai. *Isaya 10:22,23*

29 Isayago koka kaiya mabilik,

Tamizeige Yemizibek kozang mabiyengki mangobokko teni Yudawiligi koloyakamandik nawili wezaya ono kesak teni yereng korowali Sorong keya Komola piyaugu yeik sawiya pilik mizi kak. *Isaya 1:9*

30 Nogo kai purik peliktikki, Yuda onowili ngezewili Anoto kiling pangka wazayiweki miza onowili, puwiligu Anotoyegi ngizi kumularikku Anotogo puwili ngezebek kiling pangka wazaya.

31 Kapura Yuda Anotogo iza puwiliyegirik puwili kazing ngezewili Anoto kiling pangka wazayagi namekke welageya koya kapura pilik namek yolok ngela ono.

32 Nangki puwili pilik namek wela ono? Purik puwili ngizi kumula purago Anoto kiling pangka wazayagi miza ono, segeya puwili puwiligu wazono mizi piyengko Anoto kiling pangka wazayagi mizara koya. Logo Yisuyegi ngizi kumuli purago teni Anoto kiling pangka wazayi kapura Yudawiligu Yisuyegi kiyebuk miza kopong puwili king yombanuwili natengka walibene keleyibokka natengka wala.

33 Mabilik Kapiya Walektikke pobilik kai pelik,

Keriyi, ne Saiyong mei lemengke king nak wiyi, king yongkambanuwili natengka walibene keleyagi nak kapura yombanu piyegi ngizi kumulibok yeik ulak ngizi kumulagi ono, kai. *Isaya 8:14; 28:16*

10

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne pobokko yenge ya nogoragi yungka kelirik Yuda yongkambanu neyaga puwili Anotogi kazing yombanu yaliya wazayi pumok kolok uliweki keli. Ne puwiligi wiyeke Anotoyegi kozang panu waberek mizi.

2 Ne puwiliyegi iwaka legi nogo puwiliyegi langai pelik kai, puwili Anotoyegi yawe mizagimokko tarikke keya mizi-wili kapura puwili Anotogi kazing puluwengki kiyebuk legi puwiligu tarikke keya mizi pura yeik ulaktikku.

3 Puwili Anotogo kazing yombanuwili ngezebek kiling
pangka wazayi pumokki puwili ngaungaugu kiyebuk miza
logo ngezewiligu kazing lo Mosego lende miza piyengko
puwili Anoto kiling pangka wazayagi namek keremiziweki
miza logo puwili Anotogi kazing lewengke kiliya ono.
4 Yudawiligu puwiligi kazing were loyengki kiriwei panu
mizi purikku Anotogo puwili pi kiling pangka wazayagi miza
pumok Kilisigu kayimarikku puwiligu pilik kumuli pura yeik
sa wazamiya. Logo piliktikki kandik Anotogo yombanu Kil-
isiyegi ngizi kumuli puwili ngezebek kiling pangka wazayi.
5 Kazing loyengki kiriwei mizirikku Anoto kiling pangka
wazayi pumokkirik Mose loyeng melabokko pelik kai,

Yombanu lo Mosego lende miza piyengko miziweki kai
piyeng mabiyeng mizibok Anoto kiling paka ngalege
wizagomagi, kai. *Lebitika 18:5*

6 Kapura kazing Kilisiyegi ngizi kumulirikku Anoto kiling
pangka wazayi pumokkirik Anotogi Kapiya Walektikku pelik
kai,

Ni makngezeyegi takko paka ngalege kangki kai nagani, kai.
Utoronomi 30:12

Purikku kai purik takko tenigi wiyeke Kilisi paka ngalega
miza orowei lewagi kai yagenda.
7 Keya Mosego pobiliktarau kai,

Ma ni makngezeyegi takko yungu yenge yungke kambelirikki
kangki kai nagani, kai. *Utoronomi 30:13*

Purikku kai purik yombanu Kilisi yenge ibengwiligi iga miza
orowei yabekkeyagibek tak kai yagenda kapura nakkorau
pilik mizagi ono purik Kilisi ulogo paka ngalega kayima keya
ulogo ibendaga yangalekta.
8 Keya Mosego piyengkirau pelik kanga kai,

Anotogi ngagora iniyegi mereke yolu puloge mena kili in-
uguyengko ne puragi ngizi kumuli kisi logo ya in-
uguyengke wiyi, kai. *Utoronomi 30:14*

Anotogi ngago pura ngago Yisuyegi ngizi kumuli logo ini
yaliya wazayiweki tonugu kozak kisi pura.
9 Purik tamizeige nazuwagawiligi wirege kili ni makngezegi-
rago, Yisu Yemizi nogobek, kai keya yenge ya nuguraga An-
otogo pi ibendaga yangalekta wazamiya purikki ngizi kumuli
mabura Anotogo ni yaliya wazaniyagi.
10 Purik ya nugurago ngizi kumulirikku Anotogo ni ngeze-
bek kiling pangka mizi, keya nazuwagawiligi wirege kili ni
makngezegirago, Yisu Yemizi nogobek, kai puwekke Anotogo
ni yaliya wazaniyagi.
11 Kapiya Walektikku pelik kai,

Yombanu piyegi ngizi kumulibok yeik ulak ngizi kumulagi
ono, kai. *Isaya 28:16*

12 Pilik kai purik mabuwiliyegi kai yagenda, purik An-
otogo kazing menalikmekke Yuda keya Yuda ono puwili
mabuwili yaliya wazayi. Purik Anoto Yuda keya Yuda ono
puwili mabuwiligi Yemizibek keya Anotogo yaliya wazay-
ibene nguk mei puwili Anotogo yaliya wazayiweki keli keya
pugu pangka yaliya wazayagi.

13 Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Yemizibokko yombanu piyegi pugu yaliya wazamibene nguk
meibok yaliya wazamiyagi, kai. *Jowel 2:32*

14 Kapura tamizeige puwili piyegi ngizi kumuli ono mabura
puwili piyegi nguk meiyagi langai ono. Keya tamizeige puwili
ngago piyegi langai puragi kerewiya ono mabura puwili
piyegi ngizi kumulagi langai ono, keya tamizeige ngago pura
kozak yei ono mabura puwili kerewiyagi langai ono.

15 Keya tamizeige Anotogo ngagora orowei mizagi nawili
wezayeli ono mabura ngagora kozak yeiyagi langai ono.
Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Ngago wazonora orowei lewawili lewa purik wazono pa-
nurikku, kai. *Isaya 52:7*

16 Kapura Yuda mabuwili ngago wazono pura weiya logo
ya puwiligiyengki wiya ono. Isaya Anotoyaga ngagoyeng
weiya logo kozak kisa puwiliyaga nakko Kapiya Walektikke
ngezebokko kapiya lende mizarikke Anotoyegi pugu pelik
meiya,

Yemizibek, nakkorau ngago towagi puragi ngizi kumuli ono,
meiya. *Isaya 53:1*

17 Togo yombanu nak ngagoragi ngizi kumulagi mabura were
ngago puragi kerewiya logo. Keya yombanu nak ngago
puragi kerewiyagi mabura nakko ngago wazono Kilisiyegi
langai pura were kozak meiya logo.

18 Kapura ne Yudawiliyegi langai kumuli. Puwili ngago
wazono Kilisiyegi langai puragirau kerewiya ma yeik miza
purikki? Ei, puwili wameik ngago wazono Kilisiyegi langai
puragi kerewiyawiligu, purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Ngago wazonora oroweiwiligi kiliyengki ngabangamek
yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiliyegi
kuna logo ngago wazonora yongkambanu
ngabelakpekkiwili mabuwili kerewiya, kai. *Ingi Sam 19:4*

19 Ne ngereke mawinda kumuli. Yudawili ngago wazono
puragi ngizi iwaka sa ma talik? Ei, puwili iwaka sa keya Mose
ngezebokko puragi were kangkira mela yo mela,

Ne Anotogo ini Yudawiliyaga onowili ngago nogoragi kerewiyiwili izagi logo ini piliktikki keriya logo puwiliyegi yagolok mizagi. Ne Anotogo puwiliyegi wazono mizagi logo purikku mizagewiyege ini Yudawili yongkambanu inugu kangkayendau onowili kisi puwiliyegi sisik mizagi. *Utoronomi 32:21*

20 Keya kalike Isaya kozang sara wizimowei Yuda onowiliyegi langai pelik kaiya,

Ne, Anotoyegi welageya koya ono puwiligu neyegi keriya keya ne, Anotoyegi kisa onowiliyegi ne wiriya, kai. *Isaya 65:1*

21 Keya Yudawiliyegirik Isayago pelik kaiya,

Ne Anotogo puwili kiling melegulang miziweki keli wilibek, kapura puwili yongkambanu nagerewiyi mizi keya ngago wageliwei miziwili, kaiya. *Isaya 65:2*

11

1 Togo ne pelik kai, Anotogo yongkambanu puguwili Yudawiliyegi kezanga yana ma? A'a', pugurau pilik mizagi ono. Purik ne makngezerau Yuda Isileiliwiliyagabek, keya ne Abalamgi marekngangwiliyaga nak, keya Peniyamigi ngaimekkabek.

2 Anotogorau Yuda pugu koka solowekka iza puwiliyegi kezanga yana ono. Kapiya Walektikki wale narikke yungke Ilayago Anotoyegi Yudawiliyegi langai pelik kozang meiya purik ini iwaka,

3 Yemizibek, puwiligu nigi yombu niyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawili yela keya puwiligu alata nuguyeng topela mela. Ne wamenak niyegi ngizi panu yolu logo puwili ne neliweki mizi. *1 King Ngaiwili 19:10,14*

4 Pulaga Anotogo ngago pera Ilayayegi kanga meiya to mela,

Nogo ne makngezegiweki yombu melenazik keya nazikka neyau tausenbekke tikinda, anoto ikuyogorik Pal meibekyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi onowili iza wara. *1 King Ngaiwili 19:18*

5 Mabek pewekkeriktau mabilik wizinda, waze Yuda mabuwili Anotoyegi kezanga mana ono, yeik Yuda mele sangkela nawili Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani purago mizagewiyege Anotogo puwili iza.

6 Anotogo nawili izi keya nawili yeik mizi purikki solorik puwiligu wazono mizi piyengki ono, segeya Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puraga. Purik Anotogo puwiligu watabi wazono mizi piyengki wiyeke iza kesak Anotogo wazono puwiligu weiyagi langai ono pugu puwiliyegi yani pura waligeleyi kak ono.

7 Togo Yudawili puwiligu wilekpek keya weli piyendau
puwiligu keriya ono purik tonugu pakeli. Puwiligu welarik
kazing Anoto kiling pangka wazayagi pumokki. Kapura Yuda
mele sangkela Anoto ngezebokko iza puwili kazing pumok
keriyawili kapura nawili kazing pumokki kerangangyeng
waliya.
8 Purik Kapiya Walektikku pelik kaiya purikki kiriwei,

Kazing kumbekki lewengke Anotogo kangka puwiligiyeng
iwek kola wazaya logo walakarikka wizageya kay-
ima yokopekke perik wire puwiligiyengko Anotogi
yawe miziyengki pakelagi langai ono keya kerangang
puwiligiyengko Anotogi ngago ngizira kerewiyagi lan-
gai ono, kaiya pilik. *Utoronomi*
29:4

9 Keya Tawitigu Kilisiyegi kiyebuk miziwiliyegi langai pelik
kaiya,

O Anoto, ngeragi yemane puwiligu miza nageya koyimowei
niyegi keremareke mizi piyengko wakula watawili ke-
bangkeli piyengko mizi pilik puwili kebangkeli pani
logo puwili ngangang yaniweki.
Yombanu nakko kimbekki ngalega natenda wala logo
kawiye wali pilik puwili kawiye wali pani logo puwili
ngangang yaniweki.
10 Keya wire puwiligiyeng keriya nelegi wire
puwiligiyeng kusa koyi pani. Keya kezanga
puwiligiyeng kuneng puwiligiyengko lawiliweki wok
mabiyeng keleyageya koyimi pani, kai. *Ingi Sam*
69:22-23

11 Togo ne pelik kai, Yudawili Anotogi ngago wazono
Kilisiyegi langai puragi kiyebuk mizirikki wiyeke Anotogo
puwili kemenak wezayela ma talik? A'a', piliktau ono. Purik
puwili Kilisiyegi kezanga manarikki wiyeke Anotogo wik
koyimagira Yuda onowiligu weibene yana logo Yudawili
puwiliyegi yagolok mizibene keleyiweki.
12 Yudawiligu Kilisiyegi kezanga manarikki kandik
wazonora yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiliyegi
wiriya keya Yudawiligu Kilisiyegi kiyebuk mizarikki
kandik Kilisi Yuda onowiliyegi wiriya legi wangki
Yudawiligu Kilisiyegi kemenak koli kelemi puwekke wazono
kolokngagono panu ngabelakpekke wiriyagi.

13 Nogo kaiweki mizi pera ini Yuda onowiliyegira. Ne
Anotogo ngago pugura ini Yuda ono puwiliyegi kozak yei
kangweki nizabek, legi nogo kumulirik yawe negi pura ye-
mane panurago.

14 Logo kazing pilikmekke nogo ne makngezeyagawili An-
otogo ini yaliya wazaya purikki yagolok mizibene keleyagi
logo puwili Anotoyegi kowitagi logo pulaga Anotogo puwili
yaliya wazayiweki.
15 Anotogo Yudawiliyegi kezanga yanawekkerik wire-
gawere pugura Yuda ono puwiliyegi yana logo puwili
weik Anoto kiling ya wamenara wazaya. Kapura Anotogo
wiregawere pugura Yudawiliyegi yani puwekkerik puwili
ibendaga ngereke wik yangalekta nobiyeng mizagi.
16 Purik pelik, tamizeige ini ngeragi yawe wikleiga solo
panuyeng waberek miza logo Anotoyegi mani puwekkerik
Anotogi wazonora yawelei mabuleigi pangka sagi, keya
tamizeige ni yengelei naleige puliliyeng ngeriyawekke yen-
gelei pulili piyeng Anotogiyeng kaiya mabura kalike yengelei
mele lewa piyeng keya yengelei wilek lewa piyendau An-
otogiyeng. Kazing mabilikmekke Anotogo Yudawiligi man-
gowili pigiweki iza legi kalike puwiligi yango keya marekn-
gang puwilirau Anotogogi. Logo kalikewekke Anotogo wire-
gawere pugura Yudawiliyegi langai pakela yo melagi.
17 Nogo ngago saweliwei nara kozak yei pei. Yuda
yongkambanuwili ngoyei ngeriya pumorok kelikwili. Keya
ini yongkambanu Yuda ono puwili ngoyei ngezemerek lewa
pumorok kelikwili. Logo Anotogo ngeriya pumorokka mele
nayeng ngela logo keke wiya. Pulaga yengelei ngezemerek
lewa pumorokka mele nayeng ngela logo ngeriya pumor-
okki wandikke sawela wazamiya. Logo ngoyei ngeriya ono
pumorokki mele purik kiling ngoyei ngeriya pumorokki
mele puriktau mabiyau ilumbek ngoyei ngeriya pumorokki
puliliyengka wei. Logo Yudawiligi mango puwili ngoyei
ngeriya pumorokki puliliyeng kelikwili keya ini Yuda ono
puwili ngoyei ngezemerek lewa wizigeya Anotogo kira logo
ngoyei ngeriya pumorokki wandikke sawela pumorokki
meleyeng kelikwili. Mena ngoyei ngezemerek lewa pumor-
okki meleyengko kozang siweki ngoyei ngeriya pumorokka
ilumbek wei mabilik ini Yuda ono puwili Anotogo Yuda
puwiliyegi kozang yana puraga ini wei.
18 Togo ini Yuda onowili Yuda Anotogo yengelei mele
wezayeng ngela puwiliyaga lewegewili mizi nagani. Ini
lewegewili mizagi nariktau ono kani. Kumulizo, inugu yen-
geleimerekki puliliyeng kozang kelemiyagi ono kani kapura
yengeleileige puliliyengko ini kozang keleyagi.
19 Kapura iniyaga nawiligu pelik kisagi, Ei, kapura teni
saweliweki yengeleileigi meleyeng ngela.
20 Ei, pura ngizirago. Puwili Kilisiyegi ngizi kumuli ono ko-
pong puwili Anotogo piyaga ngela mela. Kapura ini Kilisiyegi

ngizi kumuli kopong ini pi kiling sawela. Tegi ini lewegewili
mizi nagani, segeya waberek panu.
21 Purik tamizeige Anotogo Yuda nawili Yisuyegi ngizi
kumuli ono kopong piyegi sawelara koyibene keleyagi ono
mabura pugurau wameik ini Yuda ono puwili Yisuyegi ngizi
kumuli ono kopong piyegi sawelara iza wara koyagi ono.

22 Anoto wazonobek keya ngai mizibek purik tonugu
keriyi. Pi Yuda ngizi kumuli ono puwiliyegi ngai miz-
abek kapura pi iniyegi wazono mizibek. Keya pi iniyegi
mawiyarekka wazono mizi penangai tamizeige ini wazono
puguragi kiriwei yolu purik mabura. Kapura tamizeige pi-
lik ono mabura pugu Yuda ngizi kumuli ono puwili ngeze-
bekyaga ngela mabilik inirau ngezebekyaga ngela melagi.
23 Keya Yudawiliyegirik tamizeige puwiligi ngizi kumuli
ono pura wiya logo Yisuyegi ngizi kumuli mabura Anotogo
puwili ngezebekyegi sawela wazayagi, purik Anoto puwili
sawela wazayagi langaibek.
24 Purik ini Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini yen-
gelei ngezelei lewa puleigi mele ngela piyeng kelikwili logo
pulaga ini yengelei wazono ngeriya puleigi sawela wazaya.
Yuda Yisuyegi ngizi kumuli ono puwili yengelei wazono
ngeriya puleigi mele ngela piyeng kelikwili logo Anotogo yen-
gelei wazonoleiga mele ngela piyeng ngereke panga yengelei
panuleigi sawela wazayiwekirik piyegi yawe yemane onogi,
puwili Yisuyegi ngizi kumuliwekke.

25 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ngago liwik
wameik nogo ini iwakaweki keli nara wizinda. Ini puraga
iwaka mabura ini makngezego ini makngeze lewegewili
mizagi ono. Ngago liwik wameik pura pera, Yudawili Kil-
isiyegi ngizi kumulagi purikki kiyebuk mizageyara yongkam-
banu Yuda ono Anotogo sawiya puwili mabuwili Kilisigu
puwiliyegi ngai wizeibene kelemi puwekke Yudawili Kil-
isiyegi ngizi kumuliweki kelagi.
26 Logo Anotogo Yudawili kazing mabek kai pilikmekke
yaliya wazayagi. Purik Kapiya Walektikku koka kaiya mabi-
lik lewagelagi,

Puwili yaliya wazayagibek Saiyongka lewagi. Keya pugu
kaile mabiyeng Yakopgi marekngangwiliyaga tumu-
lagi.

27 Keya Anotogo pelik kaiya, Ngago nogo puwiliyegi, Nogo
kaile inuguyeng tumulagi, silok tiya pura puwekke ngizi
mizagi, kaiya. *Isaya 59:20,21*
28 Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai puragi Yudawili
kiyebuk miza kopong Anotogo kezanga yana logo piliktikki

kandik Anotogo ini Yuda onowiliyegi wiregawere yani. Ka-
pura Anotogo Yudawili iza purikkirik Anotogo ngoluk Yu-
dawiliyegi keli purik ngago Anotogo Abalam keya Isak keya
Yakop kiling silok tiya puragi weraga.
29 Purik Anoto watabi pugu yana piyeng yongoni onobokko
ma ngago pugu iza puwiliyegi pugu sawiyi piyeng ngeli
onobokko. Tegi wok nakka pugu Yudawili yaliya wazayagi
logo ngizi yongkambanu puguwili keleyagi.
30 Ini Yuda onowiliyegirik koka kang narage ini Anotoyegi
nagerewiyi miza kapura Yudawili Anotogi wazonoragi kiye-
buk mizawekkerik Anotogo puwili segeya ini Yuda onow-
iliyegi yalek miza.
31 Keya mabek perik Yudawili nagerewiyi mizi kapura
wangki kalike wok nakka purik puwili Anotogi yalek mabek
ini Yuda onowiliyegi waligeleyageya puraga weiyagi.
32 Purik Anotogo yongkambanu mabuwili nagerewiyi mizi
legi wigira wezawili keleya logo pugu puwili mabuwiliyegi
yalek pugura waligeleyiweki.

33 Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu
teni yani puragi yokolondik sangkelagi ono. Kangka pigi
watabiyeng sawiyibok yemane kani. Pigi ngiziragi iwaka
pura yemane panu kani. Teni yombanuwiligurau pugu
kumuliragi solorik iwakagi langai ono. Tonugurau pugu
kazing mizi piyengki iwakagi langai ono.
34 Purik Kapiya Walektikku kaiya pelik,
Takko Yemizibekki kangkabek iwaka? Takko pi
waligelemiyagi?
35 Takko pi watabi nayeng mana logo pi mela yo meliweki
miza? *Isaya 40:13; Yop 41:11*
36 Pugu watabi mabiyeng keremiza keya pugu miziyengko
watabi mabiyeng yolu keya piyegi wiyeke watabi mabiyeng
yolu. Yongkambanu mabuwili Anotogi yeikta wok mabiyeng
yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik panu.

12

1 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotogo
kang kolokngagono teniyegi yalek miza piyengki wiyeke
ne inugu pobilik miziweki ne iniyegi kelegele yei, Korik
keya wilek kang inuguyeng ini wik koyimowei Anotoyegi
opa wezarik mani. Keya korik keya wilek kang inuguyeng
mabiyeng Anotogi piyengki tiya mani logo inugu mizi piyeng
mabiyengko piyegi wilik kagowinda manibene kelemi. Logo
ini kazing pumokko mizi purik mabura ini ya inuguyengka
Anotoyegi ngizi panu inge laliyi keya ya kumuli yagenda.

2 Keya kazing ngabelakpekki piyengki kiriwei mizi nagani
kapura segeya Anoto wilek kang inuguyeng kowita logo
ngereke wilek kang wik panuyeng yanibene kelemi logo ini
Anotogo keli piyengki iwaka sa logo miziweki, purik pelik,
ini wazono pura keya Anotoyegi wilik kagowing kelemiyagi
pura keya Anotogi keli pangka panu puragi iwakagi.

3 Anotogi wazono nogo weiyagi langai ono pugu ngago
pugura orowei miziweki nani puragi wiyeke ne ini
mabuwiliyegi pobilik yei, Ini makngezeyegi ini lewege
panuwili mizi nagani, purik ini makngeze talikwili miza
purik ini makngezego iwaka, legi Anotogo ngizi kumuli
yana piyengki pangka pangka ini makngezeyegi kumuli
kunagirikki kai.
4 Korik tonuguwek wale wamenarik ono kapura wale
kolokngagono panu logo piyeng narik yawe nara mizi.
5 Kazing mabilikmekke teni Kilisiyegi ngizi kumuliwili
yongkambanu kolokngagono kele kapura teni Kilisi kiling
sawelarikku Anotogo teni ngai wamenakmekke menalege
wazaya logo Kilisigi korikwek meiweki logo teni nak nak
yawe nara miziweki logo Yisu kiling sawela puwiliyegi
saweliweki.
6 Togo teni mabuwiliyegi Anotogo wazono puguraga nak
kangka nak keleya piyengki teni kiriwei miziweki. Teni nak
kangka nak keleya legi tamizeige Anotogo iniyaga nak ngago
piyaga weiya logo kozak kaiweki kangkabek nana mabura
pugu tonugu Anotogi ngagoragi ngizi kumuli puragi kiriwei
kozak kaiyagi.
7 Ma tamizeige Anotogo Yisuyegi ngizi kumuli nawiliyegi
saweliweki kangkabek iniyaga nak mana mabura pi
puwiliyegi saweliweki yawe yemane mizagibokko. Ma
tamizeige Anotogo nawili kapiya keleyiweki iniyaga nak
kangkabek mana mabura pi puwili waberek kapiya keleye
mei.
8 Ma tamizeige Anotogo nawiliyegi kozang yaniweki
iniyaga nak kangkabek mana mabura nawiliyegi kozambek
yane mei. Ma tamizeige iniyaga nak watabi kolokngagono
Anotogo mana logo yawe pugura piyengka nayeng
nazuwagawiliyegi yani pura mabura kumuli Anotogo
keli pilik puraga kumula koyimowei keremungke yani.
Ma tamizeige Anotogo iniyaga nak ngai keremiziweki
kangkabek mana mabura pi yawe pugura pangka mize
mei. Ma tamizeige yawe nugura nawiliyegi wazono keleyi
pura mabura wilik kagowing kiling wazono keleye.

9 Nugu nakyegi kaile kumula wizimowei ikuyogoriktaga

ne niyegi keli mei nagani, segeya nakyegi ya nuguraga ngizi
panu kele. Kaile piyengki kumbak mizizo keya wazono
piyengki kebangkelara koyizo.
10 Inigi Kilisi kiling sawela purikka ini ingini iwi
wamenakkawili miza, legi ini nakko nakyegi ingini iwi
wamenakkawiligu nakko nakyegi keli pilik kelizo keya
nazuwagabekki yeikta yongolok meiyagi purikki wilik mizi.
11 Kiyebuk sende mizi nagani, yawe kozang mizi logo
Anotogi Kung Walekpokko ini Yemizibekyegi yawe mizi no-
biyeng keleyi pani.
12 Inugu Kilisi kiling wik koyimagi puragi wilekpek keya
ngai yuke yolu purago ini wilik kagowinda yani pani keya
kuneng inigi piyengka kazi kang wak, segeya luwe kozang
koyi keya kang mabiyengke waberek mizi.
13 Watabi inigi piyeng yongkambanu Yisugi watabi
ngelek ono puwili kiling sanga mizi keya nalaga lewa pilik
puwiliyegi i nugumakka koli keleyi.

14 Niyegi ngangang keleni ma kuneng nani puwiliyegi An-
otogo wazono keleyibene piyegi nguk mei. Ei, puwiliyegi
wazono keleyibene mei kapura Anotoyegi puwili ngangang
yanibene nguk mei nagani.
15 Wilik kagowing mizi puwili kiling wilik kagowing mizi
keya ingkisi puwili kiling ingkisi.
16 Nazuwagawili kiling menalege wazono yolu. Ini
makngezeyegi ini nazuwagawiliyaga lewegewili mizi
nagani kapura yombanu yeiktarau ono puwiliyegi mizi.
Ini makngeze kangka yemaneyeng kilingwili mizi nagani.

17 Tamizeige yombanu nakko niyegi kaile kaile keleni
mabura piyegi kanga kelemi nagani, keya yombanu
mabuwiligi wirege pangkara mizi.
18 Keya iniyegirik nazuwagawili kiling wazono yolugi
purikki yawe kozang mizi.
19 Keya ini negi kewengke puwili ini nakko kaile kaile
keleya puragi kanga keleyi nagani kapura segeya Anotogo
keriyi penangai mena wiyi. Purik Kapiya Walektikke Yemiz-
ibokko pelik kai,

Kanga yanagi pura watabi nogoyeng legi puwiligu kaile
kaile keleniya piyengki kangayeng nogo yanagi, kai.
Utoronomi 32:35
20 Nakyegi kanga kelemi nagani, segeya Kapiya Walektikku
pobilik kai pelik mizi,

Tamizeige niyegi kaile kaile keleniyabok yagasi mabura
ngeragi mane, keya tamizeige pi kai wik nagi keli
mabura kai wik mane, purik nugu wazono pilik piyeng

mizirikki pi keriya logo pugu miza puragi kendek mizi
penangai. *Ngago yogong 25:21,22*
21 Keya kaileyengko ini kawiye walibene keleya nagani,
segeya wazonorago kailera momanenda wiyibene kelemizo.

13

1 Teni mabuwili teniyegi ngai puwiliyegi panga kulengke
mizagirikki kai. Purik waze yeik nakko ngaigi ono, Anotogo
ngaiweki kelemiyabokko keke ngaigi. Purik ngabelakpekke
ngai wizageya koyi kambeli puwili mabuwili Anotogo ngai-
weki keleyawili.
2 Tegi yombanu ngaiwiliyegi nagerewiyi mizi puwili
yombanu Anotogo ngai koyibene keleyawiliyegi nagerewiyi
mizi yagenda logo ngaiwiliyegi pilik nagerewiyi mizi
puwili ngaiwiligu ngangang yani logo Anotoyegirik purik
pangkarikku.
3 Purik yongkambanu kazing kokowayeng mizi puwili
ngaiwiliyegi kazi miziwili. Ini ngaiwiliyegi kazi mizi
pilik nariktau onoweki kele ma talik? Mabura kazing
pangkayengki mizi logo ngaiwiligu ini wazonowili yeiweki.
4 Purik ngaiwili Anotoyegi yawe miziwili logo ini wazono
yoluweki saweliwili. Kapura ini kazing kokowayengke mizi
mabura puwiliyegi kazi mizi. Purik kozang puwiliyegi kaz-
ing kokowayeng mizi puwili ngangang yaniweki yanabok
yeik ulak yanabek ono. Puwili Anotoyegi yawe miziwili logo
Anotogi sisikta kazing kokowayeng mizi puwiliyegi walige-
leyiwekiwili.
5 Tegi ini ngangang wagelagirikki kiyebuk mabura ngai-
wiliyegi panga kulengke mizi keya kangka inuguyengka
purik pangkarikku kai legi.
6 Keya mabiliktikki wiyeke ini ngaibokko takis wiyiweki
kai piyeng wiyi purik ngai puwili yawe iniyegi ngaigi pura
mizi puwekkerik puwili Anotoyegi yawe mizi yagenda.
7 Togo puwiligu yaniweki kisi piyeng yani keya puwiligu
takis nalangai nalangai piyeng wiyiweki kisi purik mabura
wiyi keya ngai mabuwiliyegi kerewiyi.

8 Nakyaga king nayeng yagong wei mabura piyeng yeik
siweki nguk namizi weiya piyengki kangayeng mani. Ka-
pura inugu yawe yeik sibene kelemiyagi onora nakko
nakyegi kelagi pura, purik nawiliyegi kelibok Anotogi loyeng
mabiyengkirau kemenak kiriwei miza wizinda.
9 Lo pobilik kisi piyeng yongkambu weiya puwili nigi
kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli
nagani, keya yombanu uli nagani, keya ngowei nagani, keya
watabi nakki piyengki ngora keli nagani, keya lo mabilik

nayendau logo piyeng lo ni makngezego ni makngezeyegi
keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo, kai puragi yungke
yolu.
10 Yombanu nazuwagabekyegi kelibokkorau pugu keli-
bokyegi kaile kaile kelemiyagi ono. Tegi tamizeige ni
nazuwagawiliyegi keli mabura ni Anotogi lo mabiyengkirau
kemenak kiriwei mizi yagenda.

11 Ini watabi tonugu yaka kozak kela piyeng mabiyeng
mizizo, purik teng tonugu yolu pera kaileyengko kola purik
ini iwaka mena wire ngela koyi. Purik wok tenigi nga-
belakpekka iza orowei paka ngalege kangkibek tonugu solo
Yisu Kilisiyegi ngizi kumulabok kelik ono, weik mereke panu.
12 Kaileyengko kusabanu ngai purik weik yeik siweki mizi
kang keya wok Kilisigi lewagibok weik wangkoti lewa. Tegi
teni watabi kusabanurikki piyeng wiyiweki keya Anotogi
watabi kaileyengki ngai miziweki wilangkarikke wakiyi
piyeng wakiyiweki.
13 Teni yombanu wilangkarikkiwiligu koyagelik teni
wilangkarikke koyiweki. Teni kai nameli keya mizi nagani,
ma ngeragi yemane miza ni keya kai nameli kang keya mizi
piyengke kang nagani, ma kaile yongkambu miza meli kang
keya mizi nagani, ma tenigi tepekke pangka onoyeng mizi
ma kerewiyi ma kozak kelagi langai onoyeng kozak keli
nagani, ma ngai mizi nagani, ma nakko miziyengki ma nakki
piyengki yagolok miza logo waze sisik mizi nagani.
14 Kapura segeya tenigi Yemizibek Yisu Kilisi melewangka
wezarik wakiyi logo kazing pilikmekke mizi purik korik in-
uguyengko keli piyengki ini panga yungke kiliyagi ono.

14

1 Tamizeige yombanu nak ini Yisuyegi ngizi kumuliwili
kiling saweliweki kai mabura piyegi koli kelemi, pigi ngizi
kumuli pura kozang ono kele kapura. Pi kiling pugu
pangkayeng keya pangka onoyengki langai nalik kumuli
piyengki ngago si kela yongomo mizi nagani.
2 Pelik, wata nagi purik pangka ma pangka ono miza
purikki pi kiling ngago si kela yongomo mizi nagani. Purik
nugu ngizi kumulagirik purikke ngangang narik mizagi ono
kapura yombanu ngizi kumuli pugura kozang onobokyegirik
pi watayendau ono yeik ngeragi yeikyeng ni penangai.
3 Yombanu wata keya ngeragi piyeng mabiyeng nibok
yombanu wata ni onobokyegi yang kaiyagi onobokko keya
yombanu wata ni onobok yombanu wata keya ngeragi
piyeng mabiyeng nibokyegi melebek yowagi onobokko,
purik Anotogo piyau mabiyauyegi keli.

4 Ni nangaibek legi ni nazuwagabekyegi melebek yowi. Pi
niyegi yawe mizibek ono pi Anotoyegi yawe mizibek, logo
pi pugu mizagiyengka kawiye ma yeik miza purik watabi
Anotogiyeng kapura pi kawiye walagi ono, purik Anotogo pi
luwe wiziweki kelemiyagi langai legi.
5 Yongkambanu nawiligu kumulirik wok nayeng Anotogi
wirege yemaneyeng mizi keya wok nayeng yeikyeng mizi.
Keya nawiligu kumulirik wokyeng mabiyeng Anotogi legi
wokyeng mabiyeng Anotogi wirege yemaneyeng mizi. Pilik
piyengkirik nak nak pugu kumuli pura pangka panura mizi
purik nangki wiyeke miza purik ngezebokko iwaka.
6 Yombanu wok nayeng yemaneyeng mizibok Yemizibekki
yeikta yongolok meiweki mizibokko. Keya yombanu wok
mabiyeng Anotogiyeng mizibok Yemizibekki yeikta yongolok
meiweki mizibokko. Keya kazing mabilikmekke yombanu
ngeragi nalangai nalangai piyeng mabiyeng nibok Yemiz-
ibekki yeikta yongolok meiyagirikki wiyeke mizi, purik nger-
agiyengki wiyeke pi Anotoyegi wazono mei yagenda. Keya
yombanu ngeragi nalik nayeng nagirikki kiyebuk mizibok,
Yemizibekki yeikta yongolok meiyagirikki wiyeke mizi logo
pirau Anotoyegi wazono mei yagenda.
7 Teni Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga nakki yolu pura
ngezebekkira ono keya ibengkiriktau ngezebokko ngai ono.
8 Teni wik yolu purik teni Yemizibekki wiyeke wik yolu
keya teni ibeng puwekkerik teni Yemizibekki wiyeke ibeng
logo teni wik yolu ma ibeng miza puriktau teni ngoluk Yem-
izibekkiwili.
9 Piliktikki wiyeke Kilisi ibeng sa logo ngereke wik yangalek
meiya purik wik yoluwili keya ibengwiligirau ngaibek mizi-
weki.
10 Togo iniyaga nakkorau ini kiling ngizi kumuli puwiliyaga
nakyegi melebek yowagi ono keya ini kiling ngizi kumuli
puwiliyaga nakyegi yang kaiyagi ono, purik teni mabuwili
Anotogo ngagozak keleyiweki pigi wirege luwe koyagi.
11 Purik Kapiya Walektikke Yemizibokko pelik kai,

Nogo wameik panu kai, Wangki wok nakka purik mabuwili
negi yungke kiliya wiriyagi logo negi wirege
ingegereyeng laliyagi logo puwekke mabuwiligi
kiliyengko neyegi ni Anoto ngagozak nogoragi
kerewiyagibek kisagi, kai. *Isaya 45:23*

12 Tegi teni mabuwili nak nak pugu mizayengki Anoto
ngagozaktaga kerewiyagibekyegi kozak mei keya nangki
piyeng miza miza purikki kozak meiyagi.

13 Togo teni nakko nakyegi melebek yowi mizi pumok wiyi-
weki. Segeya ini makngezeyegi langai melebek yowa logo

tonugurau teni kiling ngizi kumuli puwili tonugu miziyengko puwili kaile mizibene keleyagi ono kisagirikki kai.

14 Ne Paulu Yemizibek Yisuyegi ngizi kumuli legi nogo kairik ne iwaka, purik watabi nayeng waze ngezeyeng kaile ono kapura tamizeige yombanu nakko ngizi kumulirik watabi nayeng kaile mizi mabura watabi piyeng piyegirik kaile.

15 Tamizeige nugu ngeragi niyengko mizagewiyege ni kiling ngizi kumulibok kuneng mani mabura nugu mizi purago walimizirik ni weik mawinda piyegi keli ono. Kilisigu yombanubokki wiyeke kaile miza legi nugu ngeragi mabiyeng ni purikku Yisuyegi ngizi kumuli puguragi kaile kelemiya nagani.

16 Nugu watabi nayeng pangka mizagiyeng mizi kele kapura tamizeige nak nugu mizageyarikki keriya logo pi Kilisiyegi yang kai mabura piyeng mizi nagani.

17 Purik Anoto, teniyegi ngaibek yeik ngeragi talikyeng nagi ma kai talikyeng nagi miza purikki kai yagenda ono kapura pobilikyengki kai yagenda, Anotogo pangkayeng kai piyeng mizi keya Anoto kiling ya tonuguyeng ngezege sara yolu keya wilik kagowinda kiling mizi, purik piyeng Anotogi Kung Walekpekyaga lewayeng.

18 Logo yombanu Kung Walekpokko ngai wizimowei kazing pilikmekke Kilisiyegi yawe mizibokko Anoto wilik mizibene kelemi keya yongkambanuwiligu pugu miza puragi pangkara kisibene keleyi.

19 Togo teni kang mabiyengke tenigi ngezege yolu puwili kiling wazono yoluweki mizagi piyengka miziweki keya mabilik kang mabiyengke ngizi kumuli nawili kazing kumbekki lewengke kozang sagiyengka miziweki.

20 Anotogo yawe ngizi kumuli nakki yungke mizageya pura nugu ni ngeragi nalangai nalangai piyeng pangka nibektikki wiyeke yawe pura ngela mowiyi nagani. Wameik, ngeragi mabiyeng nagiyengko kapura ngeragi nakko pi kaile mizibene kelemiyagiyeng mizi piyengka ni purik kele kokowa mizi yagenda.

21 Kazing pangka mizagiyeng watayengka kazi koyagi pumok ma kai waingyengka kazi koyagi pumok ma watabi nalangai nalangai ngizi kumulibok kawiye walibene kelemiyagi piyengka kazi koyagi pumok.

22 Nugu puragi talik kumuli miza purik yali Anoto ngezeyaugi tepekke wara yolu. Wilik kagowinda yombanu ngezebokko kumularik pangkara miza logo miza wizigeya kangka pugubokko kuneng mani onobokyegi yolu.

23 Kapura yombanu pugu niyeng ma miziyengki wilek

neyau kumulibok piyeng mizi puwekke Anotogo pi kaile miza mei purik pugu miza purik ngizi kumuli puguraga pangkayeng mizayeng miza ono kopong. Keya watabi tonugu ngizi kumuliraga pangkayeng miza ono piyeng mizi piyeng Anotogo kaileyeng meiyeng.

15

1 Teni yongkambanu ngizi kumuli tonugura kozang puwiliyegirik watabi nalangai nalangai piyeng tonugu pangka nagiyeng kapura purikki wiyeke teni korik teni makngezegiyengki wilik kagowing mizagi ono segeya ngizi kumuli nazuwaga ngizi kumuli pugura kozang onobok wilek neyau logo pi piyeng mizagirik pangka ma kokowa miza legi piyegi saweli keya kuneng pigi purik teni mabuwiligu wageli.

2 Teni makngezeyegi wilik kagowing mizi purik segeya teni nak nak ngizi kumuli nazuwagabekyegi wazono sawelagi piyeng keya pi wilik kagowing mizibene kelemiyagiyengki kumuliweki logo teniyegi pi keriyi puwekke pigi ngizi kumuli pura kozang sibene.

3 Purik Kilisirau korik ngezebekkiweki wilik kagowing kelemiweki wiziya ono. Segeya Kilisiyegi miza pura Kapiya Walektikku kai mabobilik,

Yongkambanuwiligu ni Anotoyegi kaile kisa piyengko ne nela, kai. *Ingi Sam 69:9*

4 Watabi Kapiya Walektikke lende miza piyeng mabiyeng teni waligeleyiwekiyeng logo Kapiya Walektikku teni yelakkelek koyagi pura yani keya teni kozanda yani logo teni Anotoyaga ngaiwak weiyagi purikki wilekpek keya ngai yuke yoluweki.

5 Anoto yelakkelek yolu puragi solorik keya kozang yani puragi solorikku ini mabuwiliyegi kangka menalikpek yani pani mabilik Yisu Kilisigu miza puragi kiriwei,

6 logo ini mabuwili kangka menalikpek kiling kemenak kili wamenara koyimowei Anoto tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi Mangobekki yeikta yongolok meiweki.

7 Keriyi, ini nawili Yudawili kani keya ini nawili Yuda onowili logo watabi koru koru nayengkirik ini nawili nalik kumuli miza kele kapura Anotogi yeikta yongolok meiweki nakko nakyegi koli kelemi mabilik Kilisigu ni ngoluk kaile mizageya wiziya puwekke niyegi koli keleniya pilik.

8 Ne pelik kai, Kilisi Yudawiligi yawe mizibek miziweki kayima purik Anotogo ngago Yudawiligi mangowili kiling sawiya pura ngizi lewageliweki, logo purikku walimizarik Anoto ngaigu kai onobek.

9 Keya Kilisi Yudawiligi yawe mizibek miziweki kayima
purikku Yuda ono puwili Anotogi yalektagi wiyeke yeik
pugura yongolok mei, mabilik Kapiya Walektikke Tawitigu
Ingi Samyengkirikke Kilisigu pobilik kai puragi langai lende
miza pelik,

Ne Yuda onowiligi tepekka wizimowei niyegi wazono neiyagi
keya nogo ingi yeik nugura yongolok meiyagiyeng
meiyagi, kai. *Ingi Sam 18:49*

10 Keya Kapiya Walektikke mawinda pelik kai,

Ini Yuda ono puwili Yuda yongkambanu Anotogo iza puwili
kiling wilik kagowing mizi, kai. *Utoronomi 32:43*

11 Keya Kapiya Walektikke mawinda pobiliktarau kai,

Ini Yuda ono puwili mabuwili Yemizibekyegi ngago wi-
lik kagowingyeng mei keya ini yongkambanu nga-
belakpekki pumok mamok ingi yeik pugura yongolok
meiyagiyeng mei, kai. *Ingi Sam 117:1*

12 Keya ngereke Kapiya Walektikke Isayago pelik kai,

Yesi Tawitigi mangobekki ngaimekka mandik nak lewage-
lagi logo Anotogo mandikpok Yuda ono puwiliyegi
ngai wizeibene kelemiyagi keya puwiligu pigi ngalege
wilekyeng wiyi keya puwiligu ngai yuke yolu pura pi,
kai. *Isaya 11:10*

13 Anoto ngai yuke yolu puragi solorikku nugu piyegi
ngizi kumuli puraga ni kemenak wilik kagowindago kola
wizeiweki keleni keya nugu yolu pura kazing ngezege sa
yolu pumokko wilak wizeiweki keleni, purik Anotogi Kung
Walekpekki kozandago mizagewiyege Anotogo ini yanagi
kaiya piyengki yuke yolu pura mawiyarekka yemane si kuni
pani.

14 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo wameik
kumulirik ini kazing pangkamekke mizageya keya inugu
mizagi pilik piyengki ini iwaka panu logo ini nakko nak
waligelemiwekirik pangka.

15 Kapura kapiya nogo lende miza perikke lang nogo iniyegi
kozak yeiya nayeng ne kozang sara wizimowei kawela kaiya
purik ini mawinda kumuliweki, purik Anotogi wazono nogo
weiyagi langai ono pugu nani purago mizagewiyege ngago
pugura orowei miziweki

16 logo ne Yisu Kilisiyegi yawe mizi logo ini Yuda onow-
iliyegi saweli. Ne Anotoyaga ngago wazono pura kozak
kaiyageya wizimowei yombanu yongkambanuwiligi wiyeke
Anotoyegi kambokko yawe mizi pilik yawe mizi logo ini Yuda
onowili ngago wazono puragi ngizi kumula logo puwekke

Anotogi Kung Walekpokko ini kaile nayendau onowili keleyagi logo ini opa pangka panu Anotogo wilik mizagirik maniweki.
17 Tegi negi Yisu Kilisi kiling sawela purago mizagewiyege
negi Anotoyegi yawe mizi puragi ne wilikwilikmokko kola.
18-19 Ne watabi nazuwagawiligu mizayengkirau kozak
kaiyagi ono, segeya Kilisigu neyegi keleniyarikku nogo
kaiyeng keya nogo mizayeng keya watabi ne Anotoyaga
kozanda kilimbek miza logo mizi piyeng keya watabi Anoto ngezebokko keke mizayengko Yuda onowili Anotoyegi
kerewiyibene keleyarikki ne kozang kozak kai. Peyeng
mabiyeng Anotogi Kung Walekpekki kozandago mizayeng.
Pilik mizarikku ne kemenak Kilisiyegi langai ngago wazono
pura nogo yereng kuna piyeng mabiyengki kozak kai kuna,
panga yereng yemane Yirusalem puraga sa wizigeya kozak
kai kayimeige panga ngabelak Ilirika meibekke.
20 Watabi wamenak nayeng nogo miziweki kelageya wiz-
agomayeng mabek nogo mizi pura logo pura ngago wazono
pura wale ngoluk yongkambanuwiligurau Kilisiyegi langai
kerewiya ono pulogo kozak yei kangweki pura. Nogo pi-
lik miziweki keli purik yongkambanuwiligu neyegi ni yeik
nakko yawe mizaraga walerik weiya kisa nelegi ne nakkorau
ngoluk Kilisiyegi langai ngago wazono pura orowei kang ono
pulogo ne kangweki keli.
21 Logo Kapiya Walektikke Isayago kaiya mabobilik
lewagela,
Yongkambanu Kilisiyegi langai kozak yeiya ono puwiligu
Kilisi keriyagi keya yongkambanu ngago wazonoragi
kerewiya ono puwiligu ngago wazono puragi waberek
iwaka sagi, kai. *Isaya 52:15*

22 Yawe perago mizarikku ne iniyegi ngezangai keriyi kay-
imi mange miza.
23 Kapura ne weik yawe negi wale perikkeyeng yeik logo ne
weik ulogo kirisimasi kolokngagono iniyegi keriyi lewaweki
kelageya wizagomi keya ngoluk lewaweki keli legi,
24 ne panga ngabelak Sepen meibekke kangki logo pu-
logoweki kunimowei purik iniyegi keriyiweki yereng in-
uguraga wila wiyagine. Logo ini kiling ngong nayeng wiz-
iya logo nogo kelirik inugu king keya pulangai nayeng kaz-
ing negi pulaga kangki lewengki saweliweki nana logo ne
ngereke kangkine.
25 Kapura ne lewagine ne perik weik were paka Yirusalem
yerengke Yisugiwiligi king nayeng orowei kang.
26 Nogo pilik mizi purik Yisuyegi ngizi kumuli puwili panga
ngabelak Maseroniya keya Kirik piyauge puwiligu wilik

kagowinda kiling king nayeng Yisuyegi ngizi kumuli paka
Yirusalem pulogo yolu puwiliyaga watabi ngelek ono pilik
puwiliyegi saweliweki nana legi ne pilik mizi.
27 Wameik nakkorau puwiliyegi pilik miziweki yeiya ono
kele kapura ngezewiligu pilik miziweki sawiya. Kapura
ngizira pelik, puwili watabi ngelek ono pilik puwiliyegi sawe-
lagiwiligu. Purik Yudawiligu watabi wazono kumbekki An-
otoyaga weiya piyeng Yuda ono puwili kiling sanga miza, legi
Yuda ono ngizi kumuli puwili Yuda ngizi kumuli puwiliyegi
watabi korikwekki piyengka puwiliyegi saweliweki yanagi-
wiligu.
28 Ne yawe yaka paka Yirusalem king puwiligi wiya piyeng
orowei kangki kai pura miza logo puwekke ne panga nga-
belak Sepen meibekke kangki logo kunimowei iniyegi keriyi
lewagine.
29 Ne iniyegi lewa puwekke ne ini kiling watabi wazono
kolokngagono kumbekki Kilisigu ne nana piyeng ini kiling
sanga mizagi purik ne iwaka.
30 Ne ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi pe-
lik yei, tenigi ngizi kumuli Yemizibek Yisu Kilisiyegi puragi
wiyeke keya Anotogi Kung Walekpokko teniyegi teni nakko
nakyegi keliweki keli yana puragi wiyeke inugu negi wiyeke
Anotoyegi ngayang waberek miziweki ne iniyegi kelegele yei.
31 Inugu waberek mizagirik ngizi kumuli ono pongo
ngabelak Yudayabekke yolu puwiligu ne ngangang keleni
ma kuneng nana nelegi keya mabilik waberek mizagirik
yongkambanu Yisugi pongo Yirusalem yerengke yolu puwili
nogo puwiligi king orowei kang peyengki wilik kagowinda
kiling weiyagi purikki.
32 Pilik miza logo purik tamizeige Anotogo keli mabura ne
iniyegi wilik kagowing yemanera kiling lewagi keya ini kiling
pulogo wiziyagi purikku ne kozang yemanera nanagi.
33 Anoto ngezege sa puragi solorik ini mabuwili kiling
pulogo wizei pani. Wameik panu.

16

1 Ik Pibi pulogo kapiya perik kiling tabunda mabura inugu
koli kelemiweki ne iniyegi yei. Pi Yuda ono Yisuyegi weik
ngizi kumulimele keya yongokpanu wazono panumologo.
Pi yereng Senikeliya mei pulagamele logo kongkirigesen
Yisuyegi ngizi kumuli pulogorikke yawe mizimele.
2 Inugu yongkambanu Yemizibekyegi yawe mizi
puwiliyegi koli keleyi mabilik kazing Yisugiwiligu mizagi
pumokko pirau Yemizibekkimele mizara koyimowei koli
kelemiyagi purikki ne iniyegi nguk yei. Keya inugu watabi
nayengki piyegi sawelagi pulogo sawelagirikki, purik pugu

ulogo yongkambanu kolokngagonowiliyegi sawela keya neyegirau sawela mizamele, legi ne iniyegi purikkirau nguk yei.

3 Ne Pirisila yali kerekpu Akuwila ne kiling Kilisi Yisuyegi yawe mizi piyauyegi wangane yei.

4 Piyau negi wiyeke ibengweki mizayau logo ne piyauyegi wazono yei kapura ne makngezego kai ono, ngizi kumuli Yuda ono puwili mabuwiligurau mabilik kisi.

5 Kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli Pirisila keya Akuwilagi imakke wawere uli puwiliyegi ne ngoluk puwiliyegi kumulageya kani yei.

Keya yogo Epinita negi kewengke panubek keya ngabelak Asiya meibekke solo panu Kilisiyegi ngizi kumulabekyegi wangane mei.

6 Maliya inigi wiyeke yawe yemane panu mizamoloyegi wangane mei.

7 Yogo Andolonika keya Yuniya, negi ingembuyau logo koka ne kiling wigirayauyegi wangane yei. Aposolowili piyauyegi iwaka panu keya ne ngoluk yeik wizigeya piyau were Kilisiyegi ngizi kumulayau.

8 Yogo Ambileta kazing Yemizibekkimekke negi kewengke panubokyegi wangane mei.

9 Yogo Ebana ne kiling Kilisiyegi yawe mizibokyegi wangane mei keya yogo Seteki negi kewengke panubekyegirau mabilik mizi.

10 Yogo Apeli kuneng kolokngagonogo piyegi wiriya kele kapura Kilisiyegi ngizi panu kumulageya wiziyabokyegi wangane mei. Keya yogo Arisobulagi imakke puwiliyegi wangane yei.

11 Yogo Elodiyong negi ingembubok keya ngizi kumuli yogo Nasisagi imakke yolu puwiliyegirau wangane yei.

12 Ik Taipina keya pigi sakmele Taiposa Yemizibekki yawerarau mizi piyau, keya ik Pesisi negi kewengke Yemizibekki yawe kolokngagono mizamoloyegirau wangane yei.

13 Yogo Lupa Yemizibekyegi kiriwei panu mizibok keya pigi panu neyegi ne pigi marek wezabek keleni pumoloyegirau wangane yei.

14 Yogo Asingkirita keya yogo Piligong keya yogo Emisi keya yogo Patoroba keya yogo Emasi kiling ngizi kumuli yolu puwiliyegi wangane yei.

15 Yogo Pilologo keya ik Yuliya keya yogo Neriya yali sakmele keya yogo Olimba keya Yisuyegi ngizi kumuli morok kiling pulogo Yemizibekyegi ya kumuliweki wawere uli puwili mabuwiliyegi wangane yei.

16 Ini Yisuyegi ngizi kumuli puwili nakko nakyegi ke-
lira wilik kagowinda kiling melegulang mizi puraga wal-
imizi mizizo. Kongkirigesen Kilisiyegi ngizi kumuli piyeng
mabiyengko wangane puwiligiyeng iniyegi wezameli.

17 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili yombanu Kilisiyegi
kiriwei mizi puwili nakko nakyegi ngai mizibene keleyi
puwiliyegi kani waberek panu, purik puwili yombanu ngizi
kumuliwili kazing pangka leweng wiyibene keleyiwili keya
puwili ngago wazono ini waligeleya puragi ngai miziwili legi
puwiliyaga kazi yolu.
18 Purik pilik mizi puwili Kilisi tenigi Yemizibekyegi yawe
mizi ono kapura segeya puwili korik ngezewiligiyengko ke-
liyengki yawe mizi yagenda. Ngago puwiligi kangmekke kisi
piyengko yombanuwiliyegi kolok logo puwiligu yongkam-
banu wazonowili ikuyogorik keleyi.
19 Yongkambanu mamok weik inugu ngago wazonoragi
kiriwei panu mizi purikki iwaka, legi inugu ne wilik kagow-
ing mizibene keleni. Nogo kelirik ini pangka piyengki keke
iwakaweki keya korowali piyengki lusuwei panuweki.
20 Logo Anoto tenigi ngezege sa yolu puragi solorikku
Sadangki kozanda neneng ngelagi logo panga inigi kulengke
wiriyibene kelemi penangai.
Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu wazono pigi tonugu weiyagi
langai ono pugu yani pura iniyegi waligeleyi pani.

21 Timoti ne kiling yawe mizibokko iniyegi wangane kai
keya yogo Lusiya keya yogo Yasong keya yogo Sosipata negi
ingembuwiligurau mabilik kisi.
22 Ne Tetiya Paulugi ngagora kili puguraga weiya logo mele
ne makngezegezikku lende mizabokko iniyegi wangane yei,
purik nerau ini kelik Yemizibekyegi ngizi kumulibek legi.
23 Yogo Kayasa ne Paulugu i yolu pumakki mangobok
keya i kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumulirikkiwiligu Kor-
inti pelege wawere uli pumakki mangobokko iniyegi wan-
gane kai keya yogo Erasata yerendagi kingyengki ngaibek
keya yogo Kuwota teni kiling ngizi kumulibek miza logo
mabiyaugu iniyegi wangane kisi.
24 Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu wazono pigi tonugu
weiyagi langai ono pugu yani pura ini mabuwiliyegi waligeleyi pani. Wameik panu.

25 Togo ne weik ini Anotogi melezikke yani logo pugu
iniyegi ngaiweki. Teni Anotogi yeikta yongolok meiweki,
purik pi yemane panubek legi. Pugu ini Yisuyegi ngizi kumuli
inigi puraga kozang koyibene keleyagi purik pangka, mabilik

ngago wazono Yisu Kilisiyegi langai nogo kozak kai purago
kai pilik keya mabilik pugu teni Yisuyegi wilekpek ngalege
wiyi puwili yaliya wazayi puragi wameikta liwik wizageya
kayima logo weik kimeike walimizi purago walimizi pilik.
26 Mabek perik weik Anotogi yombanu ngagora piyaga
weiya logo kozak kisa puwiligu lende mizayengko ngizira
weik kimeike kawela wiya keya Anoto ibeng si onobokko
kairikku ngizira yongkambanu ngabelakpekkiwiliyegi weik
kozak yei logo purik puwili mabuwili ngizi kumuli keya
kiriwei mizibene.
27 Tegi Yisu Kilisigu miza puragi wiyeke teni Anoto wa-
menak mabiyengki iwakabekki yeikta yongolok meiyageya
koyimiweki.
Wameik panu.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

1 Korinti

Paulugi Kapiya Were Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Korinti Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulugu kapiya perik lende mizi. Anotogi kelirago
mizagewiyege pugu ne Kilisi Yisugi ngagora orowei mizi logo
Aposolobek meibek miziweki keleniya. Keya Sosoteni teni
kiling Yisuyegi ngizi kumuliboktau ne kiling pelege logo pi
nogo lende mizi peyengki ei kai.
2 Ne kapiya perik ini Anotogi yongkambanu Yisuyegi
ngizi kumuli yereng yemane Korinti meiraga yolu puwili
mabuwiliyegi lende miza yani, ini Kilisi Yisu kiling sawela
purikku Anotogo kaile nayendau onowili miziweki ke-
leyawili mizi. Logo Anotogo ini yongkambanu kang wale
mabiyengke Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi yeiktage puwili
yaliya wazayiweki mei puwilirau Yisu Kilisigi puwili mizi-
weki iza. Yisu puwiligi Yemizibek keya tenigi Yemizibek.
3 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono
piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke
yani pani.

4 Inugu Kilisi Yisu kiling sawela purikku Anotogo wazono
inugu weiyagi langai ono pura ini yanirikki wiyeke wok
mabiyeng purik nogo Anotoyegi wazono mei.
5 Keya ini Kilisi kiling sawela purikkurau ini kazing kum-
bekkimekke watabi mabiyengki pangka logo ini mabuwili
Anotogi wameikta kozak kisagi langai keya ini mabuwili
Anotogi wameikta iwakagi langai.
6 Keya purik tonuwago Kilisiyegi langai ngago pura kozak
yeiya puwekke wilek kang inuguyengko pura kozang weiya
kopong.
7 Tegi ini mabuwili wok Yemizi tonugubek Yisu Kilisi yogi-
bokki wilik kagowinda kiling yuke koyimoweiriktau inirau
Anotogo kazing kumbekki yani piyengka kokowa mizi ono.
8 Anotogo ini kozang keleyageyara wiziya yenge wok kalik
panubekke pulogogi logo wok Yemizi tonugubek Yisu Kilisi
yogibokkowekke pugu iniyegi melebek walimiza nelegi.
9 Anotogo ini mabuwili iza warara koyagi, purik Anoto
pugu kai piyeng mabiyeng ngizi mizi wilibekpek kopong. Pi
Anoto teni izabek logo teni keya pigi Marekpek Yisu Kilisi
tenigi Yemizibek kiling teni kabengmek wei miziweki waza-
yiweki.

10 Mena, ini Yisuyegi ngizi kumuliwili Yemizi tonugubek
Yisu Kilisigi yeiktaga ne iniyegi kelegele yei, ini makngezegi
tepekke kela yongomo mizi nagani segeya ini mabuwili ei
kisagirikki kai keya inugu kumuli piyeng kiling sawiyi piyeng
kangka wamenak koyimowei mizi.
11 Nogo ini ne kiling ngizi kumuliwiliyegi pobilik kai purik
Kolowigi ingembungang nawiligu neyegi inigi tepekke ngalik
kela yongomo mizara yolu kisi legi.
12 Purik iniyaga nawiligu pelik mei, Ne Pauluyegi kiriwei,
mei, keya nawiligu, Ne Apoloyegi kiriwei, mei, keya nawiligu,
Ne Pitayegi kiriwei, mei, keya nawiligu, Ne Kilisiyegi kiriwei,
mei.
13 Logo inugu mizi purik Kilisiwili kolokngagono nobiyeng
mizi. Yongkambanuwiligu ne, Paulu, inigi wiyeke yen-
geleileige nili ula ono. Keya ini kaimelawekke ini mabuwili
yeik nogoraga kaimela ono.
14 Nogorau ini nawili kaimela ono yeik yogo Kilisipa keya
Kaiyasa kele logo purikki ne Anotoyegi wazono mei.
15 Tegi iniyaga nakkorau pelik kaiyagi ono, Ne Paulugi
yeiktaga kaimela logo ne Pauluyegi kiriweibek, kaiyagi ono.
16 Ei, yogo Setepana kiling i pugumakkawili nogo kaimela
kapura nawilirau ma yeik purik ne keremareke.

17 Kilisigu ne kaimeliweki wezanelabek ono, kapura ngago
wazonora kozak kaiweki logo yombanuwiligi ngago lewege
kisi piliktaga ono kapura ngago mamokko iwakagi langai pi-
liktaga, purik Kilisigu yengeleileige ibeng sa puragi kozanda
yeik sawiya nelegi.
18 Keya nogo pilik kai purik peliktikki wiyeke, yaka ngago
Kilisigu yengeleileige ibeng sa puragi kemenak ibengki
puwiligu kisirik, Ngago pera lelewe ngagora, kisi kapura
yongkambanu Anotogo yaliya wazayi puwiligu kisirik,
Ngago pera Anotogi kozanda, kisi.
19 Purik Kapiya Walektikke wameik pelik kai,
Kangka yemanewili kisi puwiligi sawiyayeng nogo neneng
ngelagi. Keya kangkayengko kola kisi puwiligi
ngagoyeng nogo waliya yowiyagi, kai. *Isaya 29:14*
20 Tegi kangka yemanewiligu, Teni kangka yemane, kisi purik
yeik ulaktikku keya waligeleyiwiligu, Teni loyengki iwaka,
kisi purik yeik ulaktikku, keya teng peraga ngalik kela yon-
gomo mizi puwili yeik ulakwiligu, purik yombanu yeikwiligi
iwaka pura yeik ulak purik Anotogi iwaka purago walimiza
legi.
21 Purik Anotogi kangka yemanebokko keriyarik
ngabelakpekkewiligi kangkabokko Anotoyegi iwakagi langai
ono, tegi Anotogo sawiyara ngago tonuwago kozak kisi logo

nawiligu lelewe ngagora kisi puragi ngizi kumuli puwili pugu yaliya wazayagi sawiya.

22 Togo Yudawiliyegirik lelewe ngagora nobiyeng miza purik puwili pelik kisi legi, Teni watabi yemane Anotogo keke mizi nayengko pera wameikta mizi puwekke teni ngizi kumulagine, kisi legi. Keya Kirikwiliyegi lelewe ngagora nobiyeng miza purik puwili yombanuwiligu watabi mabiyengki soloyeng kozak yeiweki mizi wilibek kopong.

23 Kapura teni Kilisigu yengeleileige ibeng sa puragi langai kozak kisi logo purago Yudawili sisik miziweki keleyi keya Yuda onowiliyegirik purik, Lelewe ngago si, kisi.

24 Kapura Yuda keya Yuda ono Anotogo iza puwiligu pelik kisi, Kilisigu ibeng sa pura Anotogo kozang keya kangka yemane teni yaliya wazayiweki yawe miza pura, kisi.

25 Purik Anotogi ngago puwiligu lelewe ngagora kisi pura kangka yemane panuwiligiraga lewege keya Kilisigi ibenda kozandarau ono nobiyeng mizi pura yombanu mabuwiligi kozandaga kozang panura.

26 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini Anotogo izagine ini talik koyawili miza purikki kumuli. Iniyaga keremungke onowili watabi kolokngagono kilingwili miza, keya iniyaga keremungke onowili yeikyeng kilingwili miza, keya iniyaga keremungke onowili yombanuwiligu kumuliyengko kangka yemaneyeng kilingwili miza.

27 Kapura Anotogo pilik sawiya purik pugu iza puwiliyegi ngabelakpekkewiligu pelik kozak keliwili, Puwili yeik ulakwili, kapura pugu yeik ulakwili iza logo kangka yemane pilik kumuliwili kumuli puwiligiyeng kokowa kani keleyiweki, keya Anotogo kozang onowili iza logo kozandago kola puwili pilik kumuli puwiligiyeng kokowa kani keleyiweki.

28 Ngabelakpekkewiligu pakela to meli ma kiyebuk mizi ma yeik ulakwili mizi puwili Anotogo iza logo ngabelakpekkewiligu yemanewili mizi puwili yeik sa wazayiweki.

29 Tegi nakkorau Anotogi wirege ngezebekyegi langai lewege kaiyagi ono.

30 Kapura Anotogo teni Kilisi Yisu kiling sawela wazayagiraga iza orowei wiriya logo Anotogo Kilisi Yisu tenigi kangka yemanebek kelemiya keya Kilisigu mizarikku teni Anotogi wirege pangkawili keya Kilisigu mizarikku teni kaile nayendau ono wazayawili keya Kilisigi ibendago teni kaileyengka wila wazayawili.

31 Tegi Kapiya Walektikke puwiligu ngago lang pobilik miza piyengki kumula,

Lewege kaiyagibok Yemizibokko miza piyengki lewege kaiyagirikki kai, miza. *Seremaya 9:24*

2

1 Ne ini ne kiling ngizi kumuliwili mabuwiliyegi kayi-
mawekke Anotogi wameik pura kozak kaiyageya wizimowei
ne ngago wirangaiyeng kaiya ono keya ne ngago iwakara
kilimbokko kailik kaiya ono.
2 Nogo pilik miza purik nogo sawiyarik ne ini kiling wiziya
puwekke ne Yisu Kilisiyegi keke kumula keya pi tenigi wiyeke
yengeleileige ibeng sa purikki.
3 Ne ini kiling wiziyawekkerik ingegere nogoyau kozang
ono keya kazimokko leli ula mela,
4 keya ne yombanu yeikwiligi kangkabek weiya logo kaiya
ono logo ini keriyibene keleyiweki kapura Kung Walekpekki
kozanda ngago nogoraga wiziya logo purikku ngago nogora
Anotoyagara miza.
5 Purik ini ngizi kumuliweki purik ini Anotogi kozanda
keriya kopong keya yombanuwiligi kangkabekki keriya ono
kopong.
6 Kapura ne keya ne kiling Anotogi wameikta waligeleyi
puwiligu wok mabiyeng yongkambanu Anotogi wameik-
taga yemane sa puwiliyegi ngago iwakara kilindagi kozak
yei mizi. Kapura tonuwa ngago iwakara kiling pura nga-
belakpekke yolu puwiliyaga ma yombanu pewekke ngai yolu
logo kozang puwiligira yeikki puwiliyaga weiya ono.

7 Ngago iwakara kiling tonugu kozak kisi pura Anotogo
iwakara kiling sawiya pura logo purago teni Anotogi yereng
ngaiwaktik kilindaga iza orowei kunagi. Anotogo pilik
sawiya pura ulogorik liwik warara wizagoma, pugu nga-
belakpek keremizagine were tenigi keremizara kele kapura.
8 Keya ngabelakke ngai puwiligi tepekka nakkorau An-
otogi sawiya pura iwaka ono. Tamizeige puwili iwaka ke-
sak puwiligu Yemizi tonugubek ngaiwaktik kilimbok yen-
geleileige uli kak ono.
9 Puwiligu lusuwei mizi pura Kapiya Walektikku pobilik
kai purikki kiriwei,
Nakkorau keriyi ma kerewiya ono ma nakkorau lewagelagi
miza ono piyeng Anotogo piyegi keli puwiligi kangkere
miza wiya, kai. *Isaya 64:4*
10 Kapura Anotogo teniyegi piyeng kimeike kawela wiya
purik Anotogo teniyegi kozak yeiweki Kung pugubek weza-
mela. Keya Kung pugubek watabi mabiyengki iwaka
purik Kung pugubek Anotogi yengezege liwik panu piyeng
mabiyengki iwaka.
11 Yombanu nak nakko kumula piyeng iwaka ono ka-
pura kung ngezebekkibokko kele pigi yungke piyeng iwaka.
Kazing mabilikmekke yombanuwili Anotogo kumulayeng

lusuwei kapura Anotogi Kung Walekpokko kele Anotogi kumulayeng iwaka.
12 Anotogo teni kung ngabelakpekkabek yana ono kapura
Anotogo Kung Walek pugubek teni yana logo pugu watabi
yeik yana piyengki teni iwakaweki.
13 Keya yombanu yeikwiligu waligeleyayengki kiriwei teni
watabi yeik yana piyengki kozak kisi ono kapura Anotogi
Kung Walekpokko waligeleyayengko teni kisi keya Kung
Walekpokko teni watabi ngizi kumbekki yaniyengki teni kisi.
14 Keya yombanu Anotogi Kung Walekpektau onobok An-
otogi Kung Walekpokko wameik kai piyengki ei mizagi ono,
purik pi, Pura lelewe ngagora, mizi wilibek keya pi wameikta
lusuwei, purik Kung Walekpekki wameikta kimeike iwakagi
purik piyegi Anotogi Kung Walekpek yolu purik kele.
15 Yombanu Anotogi Kung Walekpek kiling puwili watabi
mabiyengki ngizirikki iwakagi kapura yombanu Anotogi
Kung Walekpek kiling onowili yombanu Anotogi Kung
Walekpek kiling puwiligu mizi piyengki iwaka ono.
16 Ngago peyeng wameik purik teni iwaka, purik piyeng
Kapiya Walektikke lende miza,
Nakkorau Yemizibokko kumula piyeng iwaka ono. Nakkorau
Yemizibek ngago managi ono, miza. *Isaya 40:13*
Kapura teni Kilisigu kumula piyeng kilingwili.

3

1 Keya ini ne kiling ngizi kumuliwili ne ini kiling wiz-
iyawekkerik nogo yombanu kumbekki langai yemane sa
puwiliyegi kozak yei pilik nogo iniyegi kozak yeiyageya wiz-
iyagi langai ono, purik watabi Kilisigu waligeleyi piyengkirik
ini mandik songono yebili ni wezawili mizi legi, logo nogo
yongkambanu korik puwiligiyengko keli piyengki kiriwei
mizi puwiliyegi ngago yei pilik ini mabuwiliyegi ngago yeiya.
2 Watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng mandik
songonowiligu yebili ni pilik. Piyeng ngeragi kozang piyeng
kelik ono, purik ini pilik piyeng weiyagirikki kangkere miza
ono kopong, keya ini ngoluk kangkere miza ono.
3 Ini yolu purik ngoluk yongkambanu korik inuguyengko
keliyengko ngaiwili miza koyinda, purik ini kazing nakko
miziyengki ma watabi nakkiyengki yagolok kopong sisik mizi
pumokko yolu keya ngalik kela yongomo mizi wilibek. Tegi
korik inuguyengko keliyengko iniyegi ngai purik ne iwaka
logo ini yombanu ngabelakpekkewiligu yolu pilik yolu.
4 Logo pilikta inigi tepekka nawiligu pobilik kisi puwekke
walimizi, Teni Pauluyegi kiriweiwili, keya nawiligu pelik
kisi, Teni Apoloyegi kiriweiwili, kisi. Tegi ini yombanu nga-
belakpekkewiligu mizilik mizi purik nogo iwaka.

5 Togo ini nangki Apolo keya neyegi wiyeke ngalik kela
yongomo mizi? Te yeik Anotoyegi yawe miziyau kani keya
Yemizibokko teyegi yawe miziweki yanara te nakkorau mizi
keya nakkorau mizi miza kopong ini Kilisiyegi ngizi kumula.
6 Keya yombanuwiligu ngeragi ngeriyi pilik ne Anotogi
ngagora kozak kaiya, pulaga watabi ngeriya piyengki
yombanuwiligu kalika kaimeli pilik Apologo Anotogi yawera
weiya logo mizi kuna kapura wok mabiyeng Anotogo ngago
pugura yemane sibene kelemi.
7 Tegi yombanu ngagora ngeriyi puwili lewege ono keya
yombanu Anotogi yawera kaimeli puwili lewege onow-
iligu kapura Anoto ngagora yemane sibene kelemibok kele
lewegebokko.
8 Yombanu Anotogi ngagora ngeriyi keya yombanu Anotogi
yawera kaimeli puwili watabi menalikyengki yawe mizi
yagenda logo nak nak pugu miza piyengki pangka pangka
Anotogo kanga managi.
9 Te, waligeleyi inuguyau Anoto kiling yawe mizageya koy-
imowei yawe pugura mizi keya ini yawe yemane Anotogo
yawe mizageya nalei kelik keya ini i yemane Anotogo ngizi
namak kelik.

10 Ne inigi tepekke Anotogi yawera solo mizawekkerik ne
yombanu i ngizi nak kelik logo Anotogi wazono pugu ne
nanarago iwaka panu miza logo imakki king panuyeng nogo
wiya. Logo nawili nogo miza puraga weiya logo mawi-
yarekka mizi yagonenda. Kapura mabuwili weik king panu
piyengki ngalege keriya koyimowei waberek ngizi kuna-
girikki kai.
11 Purik king panu yaka wiya piyeng Yisu Kilisibek logo
nakkorau mawinda king panu nak wiyagi ono.
12-13 Nogo iniyegi pelik yei, yombanu Anotogi yawera
miziwili imak ngiziwili kelikwiligu logo king panu piyengki
ngalege Anotogi imak ngizi. Logo yawe puwiligiragi ngizirik
wok Anotogo yombanu ngagozak keleyagibokko walim-
izagi. Keya wokpokko yezi yang keleyagiziktau putagi logo
yombanuwiligu miza piyeng yezizikku yang keleyagi logo
ngizirik walimizagi. Nogo ngago saweliweira kozak yeiweki.
Tamizeige yombanu imak ngiziweki mizibek watabi pobi-
likyeng, koliyeng, ma siliba, ma king lewege panuyeng weiya
logo imak ngizi purik mabura yezizikku i pugumak waliyagi
ono kapura tamizeige imak ngizibek watabi pobilikyeng yen-
gelei ma kuzingikyeng ma yengelei lekyeng weiya logo imak
ngizi purik mabura yezizikku i pugumak waliyagi.
14 Kazing mabilikmekke tamizeige nakko yawe Anotoyegi
mizi kambelayeng Anotogi yezi yang keleyagizikku waliyi

ono purik mabura Anotogo pi kanga nara managi.
15 Tamizeige yezizikku yawe Anotoyegi mizi kambelayeng
waliyi purik pirau waliyi ono kapura Anotogo pi kangara
managi ono. Pi ngezebek kele paka ngalege wik wizagoma-
gira weiyagi kapura pi yezizikku ngori kak panu.

16 Pelik purikki keremareke mizi nagani, ini mabuwili
Anotogi i walekmak kelikwili, purik ini mabuwiligi yungke
Anotogi Kung Walekpek yolu.
17 Tamizeige nakko Anotogi i walek pumak kaile kaile miza
meli purik Anotogo pilikpok kaile kaile kelemiya melagi,
purik Anotogi imak walekmak kopong keya ini makngeze
puwili i walek pugumak.

18 Pobilik puragi kokowa nangezi mizi nagani,
tamizeige inigi tepekka nak pobilik kumuli, Watabi
ngabelakpekkiyengki langairik ne kangka yemanebek
kilimbek, mizi mabura pigi pilik kumuli pura
wezamelagibokko logo pulaga pi watabi paka ngalegeyengka
kangka yemane weiyagibokko. Pulaga piyegi langai
yombanu Anotogi Kung Walekpek kiling ono puwiligu pelik
meiyagi, Pi lelewebek, meiyagi kapura Anotogi wiregerik pi
kangka yemanebek kilimbek.
19 Purik Anotogo pobilik piyeng yombanu yeik ngezewil-
iyegi, Kangka yemanewili, mizi puwiliyegi Anotogo puwili
lelewewili kai. Purik Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,
Anotogo Yombanu kangka yemaneyeng kiling puwiligu
watabi mizi piyengko ngezewili neneng ngelibene ke-
leyi, kai. *Yop 5:13*
20 Keya Kapiya Walektikke ngago lang narikkurau pobilik kai,
Yombanuwiligi kangkayengko kumuli piyeng yeik ulak
purikki Yemizibokko iwaka. *Ingi Sam 94:11*
21 Tegi yombanu inigi ngai keremiza puwiligu mizi piyengki
lewege kisi nagani, Watabi piyeng mabiyeng Anotogo weik
ini yana.
22 Ne, Paulu keya Apolo keya Pitarau Anotogo iniyegi sawel-
iweki yana. Keya ngabelakpekke piyendau keya wik yolu
purarau keya ibengki purarau iniyegi saweliweki iniyegi
yawe mizi, keya mabek lewagela wali piyeng keya wangki
lewagelagi piyeng mabiyeng inuguyeng.
23 Keya ini Kilisigi yongkambanuwili keya Kilisi Anotogibek.

4

1 Togo te Kilisiyegi yawe mizi keya Anotogi ngago liwik
wameik puragi ngaiyau purikki ini teyegi langai iwakagirikki

kai.
2 Keya ngaiwili yombanu mabiyengki waberek ngai koyimowei ngaibokko miziweki kaiya piyeng mizi wilibekwili purik ini iwaka.
3 Ini ma nawiligu ne watabiyengki pangka ngai wiziya ma yeik mizarikki pakeli purikki ne yangeze ono, purik yombanuwiligu kumuli piyengko ne pangka ngai wiziya ma yeik miza purik kisagi ono. Ne makngezegorau ne makngezeyegi kaiyagi ono.
4 Iniyegi ne ngagora kozak yeiyawekke nogo kokowa nayeng miza ono ma talik miza purik kangka nogobekkarau kai ono, kapura purikku kai purik nerau kokowa nayeng miza ono kai yagenda ono. Yemizibokko neyegi ne talikpek mizi yagenda.
5 Tegi Yemizibek waze yo ono wizigeya ngezangai yombanuwiliyegi pok pilikpek keya pek pilikpek mizi wak. Pugu yombanuwiligi wilek kangyengki yungke liwik wiziya piyeng kawela wiyagi keya ya puwiligiyengke miziweki kumula yolu piyendau. Pulaga puwekkerik Anotogo nak nak pugu miza piyengki wazono mei kai kunagi.

6 Mena ini ne kiling ngizi kumuli puwili inigi wiyeke ne keya Apoloyegi langai yang miza logo teyaga pobilik kai puragi solorik ini iwakaweki, Kapiya Walektikke lende miza piyengki kiriwei mizi. Pulaga ini Anotogi waligeleyiwiliyaga nakyegi lewege kisi keya nakyegi kiyebuk nelegi.
7 Ini taliktikki wiyeke lewegewili mizi? Nakkorau iniyegi, Ini lewege keya nawili kulengke, kaiya ono. Watabi inigi piyeng mabiyeng Anotogo yanayeng logo Anotogo piyeng mabiyeng yana wizigeya nangki ini ngereke pelik kisi, Teni makngezewiligu peyeng miza.

8 Ini pelik kumuli wilibek, Teni Korinti yongkambanuwili weik Anotogo watabi yani piyengka keremungke weiya. Teni kazing kumbekki lewengke mawinda nayengkirau kelagi ono. Keya aposolowiligu teniyegi waligeleyi puriktau ono teni weik Anotogo yereng ngai puraga King Ngai wezawili yolu. Tamizeige ini Anotogi wirege King Ngai wezawili yolu kesak purikki ne wilikki, purik tamizeige ini king ngai purik teni aposolowili wilikki logo ini kiling ngai koyagi.
9 Kapura nogo kumularik Anotogo teni aposolowili tung kulengke panurik yana. Purik teni yombanu nawiligu mele yowa logo pelik yeiya puwili kelikwili, Tonugu ini ibeng sa wazayagi. Teni yombanu angela paka ngalegewili keya yombanu ngabelakpekkewiligu mawiyarek pakela yolu keya songomeiya yani puwili kelikwili.

10 Purik yongkambanuwiligu teniyegi langai pelik kisi,
Ini lelewewili kisi purik teni Kilisiyegi langai kozak kisi
legi. Kapura ini ini makngezeyegi langai pelik kumuli,
Teni kangka yemane purik teni Kilisigiwili kopong, mizi.
Yongkambanuwiligu teniyegi langai pelik kisi, Ini kozang
ono. Kapura ini ini makngezeyegi langai kumuli, Teni
kozang, mizi. Yongkambanuwili tonuwayegi kumbak ka-
pura yeik inuwagiyeng yongolok mei.
11 Teni Kilisiyegi langai kozak kisageya koyarik kang
kolokngagono yagasi mizi keya kai wikki ibeng sa. Kang
nayeng wakiyagiyengki yeik koya. Yongkambanuwiligu teni
yelawiyi keya miza. Tenigi yereng ngizi nararau ono purik
teni wei kang keya mizi wilibek logo perik teni ngoluk mabi-
lik mizageya koyinda.
12 Teni yawe kozang miza logo korik teni
makngezegiyengki ngaiweki. Yongkambanuwili tonuwayegi
kaile kisiwekkerik teni puwiliyegi saweli. Puwiligu teni
ngangang keleyi keya kuneng yani purik tonuwa pilik piyeng
yelakkelek wagelageyara ngagoluk yolu.
13 Puwiligu tonuwayegi ngago kaile kisi puwekkerik
tonuwago puwiliyegi ngago wazonoyeng kanga yei.
Ngabelakpekkewiligu teniyegi langai kumularik teni
sobozoboyeng kelik keya teni yeik ulaktikyeng, mizi logo
weik pilik kumulageya koyinda.

14 Ne peyeng lende mizi perik iniyegi pakela to meliweki
ono kapura ini nogo keli negi yango keya mareknganggwili
kelik nobiyeng miza puwiliyegi waberek panu yeiweki.
15 Tamizeige iniyegi waligeleyi kolokngagono panugu Kil-
isiyegi langai waligeleyi puriktau, ne wamenak kele inigi
mango wezabek, purik ne Anotogi ngago wazonora kozak
yeiyawekke ini solo Yisu Kilisiyegi ngizi kumula kopong.
16 Tegi ne iniyegi kelegele yei logo ini nogo mizayengki yang
kiriwei miziweki.
17 Piliktikki wiyeke ne Timoti iniyegi wezameli puloge.
Pi negi marekpek nobiyeng mizabek logo nogo kelibek,
purik nogo piyegi Yisuyegi langai kozak meiya logo pi Yem-
izibekyegi ngizi kumula legi. Keya Timoti Yemizibekyegi
ngizi panu kiriwei mizageyabokko. Keya ne Kilisiyegi sawe-
lara wizimowei Kilisigi kazing wikmekke yolu keya nogo
kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli nalaga nalege wawere
uli mizi puwiliyegi waligeleyi puragi pugu kozak kai penan-
gai.

18 Iniyaga nawili lewege kisa meli logo pelik kisi, Paulu
teniyegi lewagirikki kazi, kisi.

19 Kapura ne nguk namizi iniyegi keriyiweki lewagi
tamizeige Yemizibokko keli purik logo lewege puwili tawili
miza purik ne makngezego keriyiweki keya puwili yeik
ngago yeiktikyengko kisiwili ma wameik Anotogi kozanda
warawili miza purikki keriyiweki.
20 Anotogo yongkambanu puguwiligi yungke ngai pura
yeik ngago yeiktikku ono pura Anotogi kozandagi ngaige yolu
pura.
21 Tegi ne lewawekke inugu keliyengki kumuli. Ne iniyegi
wizalebek kiling lewagi ma ne iniyegi ya kuzigera keya kelira
kiling lewagi? Legi ini makngeze pangka pangka mizi logo ne
iniyegi kelira kiling lewaweki.

5

1 Ini tepekke pulogo lewagelageya piyengki langai mamok
iniyegi kozak keli kani. Inigi tepekka nawili kazing kaile
yongkambu mizimokko mizi kani. Logo purik korowali
panu logo ngizi kumuli ono puwiligurau mizi ono. Inigi
ngizi kumuli wawere ula puwiligi tepekka yombanu nak pigi
mangobekki yongokpumele weiya logo yolu kani.
2 Tegi ini nangki lewegewili mizi? Ini ingkisi kakwili kani.
Pulagarik yombanu yaka pilik mizabok inigi tepekka kang
wezameli kakpek kani.
3 Neyegirik korikwekkerik ne iniyaga koweige yolu kele
kapura kung nogobek ini kiling pulogo yolu. Keya Yemizi
tonugubek Yisugi kozandago mizagewiyege ne pulogo ono
kapura pura mizabokyegi weik talik kelemiyagi miza purikki
nogo kumula.
4 Purik ini Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki yeiktaga wawere
uli puwekke kung nogobek ini kiling wiziyagi keya Yem-
izi tonugubek Yisugi kozandarau ini kiling wiziyagi logo
puwekke
5 yombanubok Sadangyegi miza managirikki kai logo
Sadangko korik puguwek neneng ngela wizigeya wok Yem-
izibek yogibokko kung pugubek yaliya wazamiweki.

6 Inugu ini lewege mizi purik pangka ono. Ngeragi Yis
meirikku mizagewiyege iwing palewarik yemane si pilik
korowaliyeng inigi tepekke yemane sagi tamizeige korowali
pilik piyeng wizi pani mizi purikki kumuli.
7 Ini yaliya wazayagine were inugu kaile miza logo yis
wezarik yemane si kang piyeng wezamelizo logo ini palewa
yisriktau ono purik kelikweki. Purik ini wameik pangka
panu keya purik Kilisi liyeng memeng Pasobaragi pumok
kelik pok tenigi wiyeke ibeng sa legi logo kaile tonuguyeng
tumuliweki.

8 Tenigi Kilisiyegi sawela yolu pura ngeragi yemane miza
nira kelik logo teni korowali kaile tonugu nalangai nalangai
mizi piyeng wiyiweki mabilik Yudawiligu Pasobara nawekke
perekyengke yisyeng wiya mabilik. Logo tenigi yolu puraga
teni ngizi miziweki keya wameik kisiweki.

9 Nogo kapiya ulogo miza purikke ne pelik kaiya, Yombanu
kazing kaile yongkambu mizimokko mizi puwili kiling
kabengmek mizi nagani, kaiya.
10 Nogo kai purik ngizi kumuli ono yongkambu mizi
puwili ma watabi nakki piyengki ngora keli puwili logo king
menalege yawe naraga wawiya piyengka ngowei puwili ma
anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yei
mizi puwiliyegi kai ono. Pilik puwekkerik ini ngabelakpek
wiyagi.
11 Kapura nogo iniyegi pelik kai yagenda, pobilik
kaibok kiling kabengmek mizi nagani, Ne ini kiling
Kilisiyegi ngizi kumulibek kai, kapura tamizeige pi
yongkambu mizi ma watabi nayengki ngora keli ma anoto
ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi
ma yombanuwiliyegi ngago kaile yei ma kai nameli kang
keya mizi ma ngowei mizi purik, pilikpok kiling kabengmek
mizi nagani. Pilik puwili kiling menalege ngeragi ni nagani.
12 Yaka ngizi kumuli onowiliyegi pi talikpek keya mizi pura
watabi nogoyeng ono. Kapura ini wawere ula puwekke
Kilisiyegi ngizi kumuli puwiliyegi pi talikpek keya mizi pura
kele watabi inuguyeng.
13 Anotogo ngizi kumuli ono puwiliyegi pi talikpek keya
mizi. Kapiya Walektikke pelik kai purikki kumula, Inigi
tepekka korowalibok kang wezameli.

6

1 Ni Yisuyegi ngizi kumuli nakyegi ngago narawekkerik
talik miza logo ni kazi namizi wizimowei kele ngereke,
panga loraga, kuna logo Yisuyegi ngizi kumuliwiligu yaliyaga
tak pangka kai mizagirikka ngereke ngizi kumuli onowiligu
ngagozak yaligira kebangkeliweki kunagi.
2 Pobilik purikki kumulagirikki kai, kalike purik Yisugi
puwiligu ngabelakpekkewiligi ngagozakta kerewiyagi legi
nangki watabi marek songono ngabelakpekke pilik piyeng
ini ini makngezegi tepekke kozak kelagi langai ono.
3 Teni ngizi kumuliwili kalike angelawiligi ngagozakta
kerewiyagiwili purikki kumulizo. Legi inigi ngabelakpekke
pelege kuneng pilik piyeng ini pangka kozak keli keya mizagi
langaiwiligu.

4 Tegi ini kuneng pilikyeng kilingwekke nangki Yisuyegi
ngizi kumuliwiligu ngizi kumuli onowili mizi puwiliyegi
ngagozakyeng puwiligu kerewiyiweki kang.
5 Ini pilik mizi purikki kendek ono. Ini ngizi kumuliwiligi
tepekke yombanu kangka yemane yaka kunengyeng kiling-
wekke ngago kerewiyagi nawilirau koyinda.
6 Kapura pilik purik segeya ini ngizi kumuliwiligi tepekka
nawili ngagozaktaga taberek mei logo ini ngizi kumuliwiligi
tepekka nawiliyegi mele yowi nangaiweki pulaga ngizi ku-
muli onowiligu kuneng puwiligiyengki kerewiyi.
7 Wameik yaka ini makngezegi tepekke nakko nak ngagoza-
ktaga miza orowei kang purikku walimizi purik inuwagi
wawere ula purikke kokowa narik wizinda. Nangki nakko
kaile kaile mizi mabura miza meli peli pani mizara ngai yuke
yolu ono? Keya nangki iniyaga ngowei peli pani mizi ono?
8 Nawiligu iniyegi kokowa mizagi purikki ini wilik ono
segeya ini makngezego nawiliyaga ngowei mizi keya kokowa
mizi logo ini kiling ngizi kumuliwiliyegi ini pilik mizi.
9 Yongkambanu korowali mizi puwilirau yereng Anotogo
ngaigi puragi kangki ono purikki kumulagirikki kai.
Nawiligu ini ikuyogorik keleyi pani mizi nagani, purik
yongkambanu pilik puwili kazing kaile yongkambu
mizimekke mizi puwili keya anoto ikuyogorikwiligi
kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi puwili keya
nak ma namelegi kerekpubek ma yongokpumele kiling iwek
kola mologabok ma kazing yombu neyau kazing yongkambu
mizimekke mizi puwili,
10 keya ngowei puwili keya nakki piyengki ngora keli mizi
puwili keya kai nameli keya mizi puwili keya yongkam-
banuwiliyegi ngago kaile yei mizi puwili keya king menalege
yawe naraga wawiya piyeng ngowei puwilirau Anotogo
yereng ngaigi puraga kiliya yabelagi ono.
11 Inigi tepekke nawili koka pilikyeng miziwili kapura inigi
Kilisiyegi sawela purikku keya Anotogi Kung Walekpokko
kaile inuguyeng kaigesawili keya ini Anotogi yongkambanu
kaile nayendau onowili keya Anoto kiling pangka wazayagi-
wili.

12 Ini pelik kisi wilibek, Anotogo mizi nagani kaiya ono
piyeng mabiyeng ne mizagi logo nogo pilik mizi purik
pangkarikku, kisi. Ei, kapura watabi nayeng teniyegi saweli
ono yengko. Nogo pelik kai, Ne watabi nangaiyeng miza
piyeng mizagirikki pangkara nana kapura ne mizagirikki
pangkara nana puriktau ne kiyebukki tamizeige nogo ku-
mularik piyengko ne kozang kebangkela wizigeya ne wila
melagi keliweki pangka wila melagi ono mabura.

13 Keya ini pelik kisi wilibek, Ngeragiyeng ya
tonuguyengkiyeng keya ya tonuguyeng ngeragiyengkiyeng,
kisi. Ei, kapura pilik mizi kanda purik Anotogo ya
tonuguyeng keya ngeragiyendau yeik sa wazamiyagi
legi yawe ngeragi ni pura yemane nara mizi nagani.
Korik tonuguyeng kazing kaile yongkambu mizi
pumokkowekiyeng ono kani, segeya korik tonuguyeng
Yemizibekyegi yawe mizagiyeng keya korik tonuguyeng
Yemizibek ngezebokko pangka sagiyeng.
14 Anotogi kozandago Yemizibek ibendaga ngereke wik
yangalekta wazamiya keya pugu mabilik kozang pugurago
teni ibengwili wik yangalekta wazayagi.

15 Keya korik inuguyeng Kilisigiyeng purikki keremareke
mizi nagani, tegi korik tenigi Kilisigi puwek weiya logo yon-
gok kazingke namele kiling sawelagi? A'a', piliktau ono.
16 Keya kazing yongkambu mizimekke yombanu yongok
kazingke namele kiling korik puguwek sawelabok weik yon-
gok kazingke pumolo kiling korik wamenawek purikki kere-
mareke mizi nagani. Purik Kapiya Walektikku kimeike pelik
kai, Piyau weik wamenakweki, kai.
17 Kapura yongkambanu Yemizibek kiling saweli puwili
weik pi kiling kazing kumbekki lewengke wamenakwili.
18 Piliktikki wiyeke ini kazing kaile yongkambu mizimokka
kazi kunagirikki ne kai yagenda. Kaile mabiyengko wilek
kang nugubek kaile kaile kelemiya meli kapura kazing
yongkambu mizi pumokko wilek kang nugubek keya korik ni
makngezegiwektau kaile kaile kelemiya meli.
19 Keya korik inuguyeng Kung Walek Anotogo ini yan-
abokki i walekyeng purikki keremareke mizi nagani. Korik
inuguyeng inuguyeng ono kani.
20 Anotogo ini watabi yemane panuyengko weiya. Tegi
korik inigi puwek mabuwekko Anotogi yeikta yongolok mei
purik korikwek puguwek legi.

7

1 Ne weik kapiya inugu ulogo miza nana purikke lende
miza piyengki ngago kangayeng miziweki. Tamizeige Yem-
izibekki wiyeke ini yombu keke yoluweki keli logo yongok
namele kilindau iwek kolagi ono mabura pura wazono.
2 Kapura ini kazing kailemekke miza nelegi purik kolokn-
gagono yongok nawili kiling iwek koli logo kazing kaile
yongkambu mizimekke mizi legi ini yombanuwili nak nak
yongok ngezebekkimele wei keya ini yongokwili namele
yombu ngezemelegibek wei mizi.

3 Keya yongokpanu namelegi kerekpubek kazing weiyawiligu yongkambu mizimokkorik korik puguwek yongokmeleyaga kazi warara wiziyagi ono keya yongokmelerau mabilik yombubekyaga korik puguwek kazi warara wiziyagi ono.
4 Yombanu nakki yongokpumelegi korik puwek ngezemelegiwek ono, puwektau yombubekkiwekko keya kazing mabilikmekke yongok namelegi kerekpubekki korik puwek ngezebekkiwek ono, puwektau yongokmelegiwekko.
5 Yombanu nak yali yongokpu kazing yongkambu mizi pumok wiya wazami nagani. Piyaugu kazing pumok wiya wazamiyagirik tamizeige piyau mabiyaugu pelik kisa logo ei miza purik, Towa tek narik wiya wazamiya logo koyagi logo towa watabi nayengki waberek miziweki. Kalike korik piyaugiyau ngereke menalege saweli pani logo Sadangko piyau kangka kaile yani onoweki purik piyaugurau korik piyaugiyengka keli piyengki pangka ngaigi ono legi.

6 Ne ini yongkambu weizo kai ono kapura weiweki mizi puwiliyegi ne pangka kai yagenda.
7 Eiye, yongkambu mabuwili nogo yeik yolu pilik yongkambu wei ono yeik yolugi pe, kapura nak nak Anotogo kozang nalik manabek kiling koyinda. Anoto nawiliyegi yongok namele ma yombu nak mana keya Anotogo nawiliyegi yongok namele ma yombu nak mana ono.
8 Ne weik yongkambu weiya onowili keya yongok komatewiliyegi pelik yei, Nogo yeik keke yolu pilik puwili yolu purik puwiliyegi wazono.
9 Kapura tamizeige korik puwiligiyengko keli piyengki puwili ngaigi langai ono mabura puwili yongkambu weiyagiwiligu, purik korik puwiligiyengka keliyengko puwili wok mabiyeng ngorageya purik segeya yongkambu wei purik pangka legi.

10 Ne ngago pera yongkambu weiya puwiligu miziweki kozang yei kapura nogo keke kai ono Yemizibokkorau pelik kozang kai, Yongokpanu namelerau pigi kerekpubek wezami kangki ono.
11 Tamizeige pi pilik mizi mabura pi ngereke yombu nak weiyagi ono kapura kerekpu kiling ya wamenara koyimowei ngereke menalege yolugi purik kele. Keya yombu nakko yongok pugumele wezamelagi ono.

12 Keya Yemizibokkorau ono ne makngezego kele yongkambanu nawiliyegi yeirik pelik, Tamizeige yombu Kilisiyegi ngizi kumuli nakki yongokpumele Kilisiyegi ngizi kumuli onomele logo tamizeige pi keya pigi kerekpubek

menalege yolu purikki pi wilik mabura pi pigi yongokpumele
wezameli nagani.
13 Tamizeige yongok Kilisiyegi ngizi kumuli namelegi
kerekpubek Kilisiyegi ngizi kumuli onobek logo pi keya pigi
yongokpumele menalege yolu purikki pi wilik mabura pi pigi
kerekpubek wezameli nagani.
14 Purik yombu Kilisiyegi ngizi kumuli onobok pigi
yongokpu Kilisiyegi ngizi kumuli pumolo kiling Anotogo
piyauyegi saweliragi yungke wilik kagowing yolu, keya
yongok Kilisiyegi ngizi kumuli onomolo pigi kerekpu
Kilisiyegi ngizi kumulibok kiling Anotogo piyauyegi
saweliragi yungke wilik kagowing yolu kopong. Tamizeige
pilik ono mabura piyaugi yango keya marekngangwili
Kilisiyegi ngizi kumuli ono koyagi. Kapura pilik legi
piyaugi yango keya marekngangwilirau Anotogo morokyegi
saweliragi yungke wilik kagowing yolugi logo Kilisiyegi ngizi
kumulagi langai.
15 Kapura tamizeige yongkambu Kilisiyegi ngizi kumuli
ono namele keya nakko pelik kaiyagi keli purik, Ne negi
kerekpu Kilisiyegi ngizi kumulibek ma ne negi yongokpu
Kilisiyegi ngizi kumulimele wezamelagi, kaiyagi keli purik
mabura pilik mizi pani. Pilik piyengki purik mabura
yombu ma yongok Kilisiyegi ngizi kumuli mologabok pi-
lik mologabokyegi wizei meiyagi ono purik Anotogo kelirik
pigi yango keya marekngangwili kazing kuzigeragamekke
menalege yolugi purikki keli legi.
16 Purik yongokpanumele tamizeige pigi kerekpubek yolu
purik pi kaileyengka yaliya wazamiyagi ma yeikki miza
purik pi lusuwei. Keya yombanubek tamizeige pigi yon-
gokpumele yolu purik pi kaileyengka yaliya wazamiyagi ma
yeikki miza purik pi lusuweigi legi.
17 Kapura nak nak Anotogo kozang manabokki pangka
pangka yolu keya Anotogo izawekke koya mabilik koyagi-
wiligu. Pera nogo kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli
wawere uli mizi puwili mabuwiliyegi kozak yei mizira.
18 Pelik, tamizeige yombanu nak Anotogo mizawekke weik
ulogo puwiligu yombu korikwekki korik ngalegewek nge-
labek mabura mak, Ne Yudabek, kai purik wameliweki mizi
nagani. Keya tamizeige yombanu nak Anotogo mizagine
were ngoluk yombu korikwekki korik ngalegewek puwiligu
ngela onobek mabura puwiligu pi ngelagirikki mizi nagani.
19 Purik, yemane panurik Anotogo ngago miziweki kaiya
piyeng kebangkelara yolu purik. Yaka yombu korikwekki
korik ngalegewek ngela ma ngela ono miza purik yeiktikku.
20 Yongkambanu mamok Anotogo puwili izagine were koya

mabilik koyiweki.
21 Ni Anotogo nizawekkerik ni yombanu ngai nakko
kingyengki ngane weiya wizigeya piyegi yeik yawe mizageya
ma? Mabura purikki ni kuneng nanibene kelemi wak kapura
ni wok nakka yombanu yeikpek keleni mabura weik yeik
kune.
22 Purik yombanu ngai nakko weiya logo were pilik wiziyawekke Anotogo mizabok Yemizibekki yombanu weik
kaileyengka wila wazamiyabek, keya kazing mabilikmekke
were yeik wiziyawekke Anotogo mizabok weik Kilisigi
yombanu weiya logo yeik piyegi yawe mizibek.
23 Anotogo watabi yemane panuyengki ngane ini weiya
tegi yombanu yeikwiligu ini weiyawili miza yolu wak.
24 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli puwili teni Anotoyegi
mereke yoluweki keya Anotogo teni izawekke tonugu yawe
mizageya koya piyeng mizageya koyiweki.

25 Ne weik inugu mabilik nara nguk neiya puragi kangayeng yeiweki. Yongkambu keke ngoluk yongkambu wei
nangai puwiliyegirik talikki? Neyegirau Yemizibokko ngago
inugu miziweki neiya nara ono kapura nogo kumulayeng
ne kozak yeiyagi. Nogo kai piyengki ini ngizi kumuli purik
pangka, purik Yemizibokko neyegi yalek miza legi nogo kai
piyeng wameik purik ini iwakagirikki kai.
26 Nogo kumularik ngabelakpekke kuneng mabek yolu
peyengki wiyeke legi ini yongkambu wei ono pilik yolu purik
wazono.
27 Tamizeige ni ulogo yongok weiya ma yombu weiya
mabura piliktikki wiyeke yombu nugubek ma yongok
nugumele wezameli nagani. Kapura tamizeige ni yongok
wei ma yombu weiya ono mabura teng peraga nguk namizi
yongkambu weiyagirikki mizi nagani.
28 Kapura ini yombuwili teng peraga mabilikka yongok
weiweki mizi mabura purik pangka. Keya yongok keke
namele teng peliktaga yombu wei purik kaile ono. Kapura
yongkambanu wei puraga kuneng nayendau wiriyagi logo
ini piyengko wiregawerege yelagi purikki ne kiyebuk.
29 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili nogo kai purik Anotogo
piyegi yawe miziweki teng yana pura ngerewalektikki ne kai
yagenda. Perikka mabuwili Anotogo keliyeng were wiyi keya
ngezewiligu keliyeng kalike wiyiweki keya ini yombu yongok
weiya puwili yongok inuguwiligu inigi kang Anotoyegi yawe
mizagi purik waliya nagani. Kang purik yeik tiya wizi pani.
30 Ingkeya ngabik mizira ma wilik kagowinda ma watabi
wawiyi purago kang Anotoyegi yawe mizagi purik waliya
nagani.

31 Yombanu ngabelakpekki watabiyengki wok mabiyeng
mereke yolu mizibok watabi piyengko piyegi ngai nagani
segeya pi Anotoyegi yawe mizagibokko, purik ngabelakpek
weik yeikkiweki mereke.
32 Inugu mizi piyeng mabiyengke ini kumula meli nariktau
ono purikki ne keli. Yongok weiya onobok Yemizibekki
yawera mizi keya Yemizibek kang tamekke wilik kagowing
kelemiyagi miza purikki kumuli penangai.
33 Kapura yongok weiyabokkorau pilik mizagi ono, purik
pi pigi yongokpumele talik wilik kagowing kelemiyagi miza
purikki kumuli penangai.
34 Pugu keliyeng sanga miza. Kazing mabilikmekke
yombu wei pumolorau. Yombu weiya ono pumolo kang
tamekke korik puguwek keya wilek kang pugubokko Yem-
izibekki yawera mizagi miza legi mizi. Kapura yombu
weiyamele i keya yawe keya piyeng yombubek wilik kagow-
ing kelemiyagiyengki kumuli.
35 Ne iniyegi sawelagirikki wiyeke ne pilik kai. Ne ini
waliwei keleyi ono. Segeya ini pangka piyeng mizi keya wilek
kang inuguyeng mabiyeng Yemizibekyegi yawe miziweki
tiya managi purikki ne keli.
36 Tamizeige yombanu nakko kumularik yongok keke
pugu weiweki sawiyamele yongok kerek siweki mizi kang
keya keli yemane pumoloyegi pura kusa wiyagi langai ono
legi pugu kumulirik piyau weiyagi mabura pilik mizi pani.
Yongkambanu wei purik kaile ono.
37 Kapura yombanu ngezebokko kumula logo piyegirau
kuneng keli ono keya keli pugurago ulumowei kelemi onobok
logo yongok weiyagi ono kaibok Yemizibekyegi yawe miza-
girikki wiyeke wilek kang tiya maniweki pilik miziboktau
mak pangka mizi yagenda.
38 Logo yongok kekemele weibok pangka yamizinda ka-
pura yongok wei onobok pangka panu yamizinda.
39 Yongokpanu namelegi kerekpubek wik yolu purik pi pi
weiyara yolugimologo. Kapura pi ibeng purik pugu kelibok
pi wei purik pangka kapura pi Yemizibekyegi sawelabek-
weki.
40 Kapura kumula nogoragarik pi yombu wei ono purik pi
wilik kagowingki. Keya nogo kumulirik ne pilik kai purik
kangka wazono Anotogi Kung Walekpokko nanibokka.

8

1 Ne weik ngereke inugu ngeragi anoto ikuyogorikwiligi
kungyengki yana piyengki langai neyegi lende miza piyengki
ngago kangayeng kozak yeiweki. Ngago puragirik nak nakko
kumula pura pangkara mizi. Keya mabiyengki iwakabek,

mizi purikku teni yeikta kilingwili mizi kele, kapura ngizi kumuli wawere ula puwili kazing kumbekki lewengke yemane sagirik kazing nakko nakyegi keli puluwengko.

2 Tamizeige yombanuwiligu, Teni mabiyengki iwaka mizi, purik puwili ngoluk kazing Anotogo watabiyengki iwakaweki keli pumok puwili lusuwei.

3 Kapura tamizeige yombanuwili Anotoyegi keli mabura Anoto puwili puguwili purik pi iwaka.

4 Togo weik piliktikki talik mizagi? Teni anoto ikuyogorikwiligi kungyengki wata waberek miza piyeng nagi ma yeikki? Tonugu kung narik anoto ikuyogorikpek kisi puwekkerik teni wameik kisi purik teni iwaka. Anoto wamenakpek Anoto purik teni iwaka.

5 Tamizeige paka ngalege keya ngabelakka pelege watabi kolokngagonoyengki Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu pelik kisi, Piyeng anotowili, kisi, logo wameik puwiliyegirik anoto kolokngagono keya yemizi kolokngagono,

6 kapura teniyegirik Anoto wamenak, Pok tenigi Mango watabi mabiyengki solorik keya teni pigi wik yolu. Keya Yemizi wamenak, Yisu Kilisi kazing watabi mabiyeng lewamek keya kazing tonugu yolu pumok.

7 Kapura nawili watabi piyengki lusuwei. Puwiligu kumulageya koyimarik anoto ikuyogorikwiligi kung piyeng wik yolugiyeng mizageya koyima. Logo puwili weik Yisuyegi ngizi kumuli pewekke puwiligu ngoluk kumularik ngeragi anoto ikuyogorikwiliyegi yana piyengka ni purikku puwili kaile mizi keleyi. Togo puwili kazing kumbekki lewengke kozang ono kopong puwili wata pilikyeng ni purik puwili kumula meli.

8 Kapura ngeragiyengko teni Anotogi ngezege iza orowei lewa ono purik ini iwaka. Purik tamizeige teni wata pilikyeng ni purik keya teni wata pilik piyeng ni ono purikkurau teniyegi saweli ma ngangang yanagi ono. Logo ini wata piyeng ni ma nani purik watabi inuguyeng.

9 Kapura ini wata piyeng ni puwiligu Kilisiyegi ngizi kumulira kozang ono pilik puwili kaile mizibene keleya nelegi waberek panu.

10 Purik tamizeige Yisuyegi ngizi kumulira kozang onobokko ini watabi piyengki iwakawiliyaga nak i anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ya kumuli mizimakke nageya wizilege keriya purik, pugu kumularik kaile kele kapura pi anoto ikuyogorikwiligi kungyengki wata yana piyeng nagi.

11 Logo yaka kozang onobok nugu ni watabi piyengki iwaka kai purikku pi neneng ngeli. Kilisi pigi wiyekerau ibeng

sabek kani.
12 Logo piyegi pilik kelemi purikku ni pigi ngizi kumuli
kozang ono pura kaile kaile kelemi yagenda logo Kilisiyegi
kaile mizi yagenda.
13 Tegi tamizeige nogo niyengko mizagewiyege nak kaile
mizi purik ne mawinda wata nagi ono logo pi kaile mizibene
kelemiyagi onoweki.

9

1 Ne yeikpokko nerau nakko nani onobokko. Ne Yisugi
ngagora oroweibek logo Aposolobek meibek purik nogo Yisu
Yemizi tonugubek pakelarikki wiyeke. Keya ini yawe negi
Yemizibekyegi puragi ngizirik.
2 Neyegi nawiligu aposolobek mizi ono kele kapura
ne ngoluk iniyegi aposologibokko. Ini makngeze inigi
Yemizibekki yungke yolu purago mizagewiyege ne ngizi
aposolobek mizi.
3 Logo neyegi kisi puwiliyegi nogo kanga yeira pura.
4 Ma negi pangka nararau ono? Nogo yawe mizi puragi
ngane inugu ne ngeragi keya kai wik nanagi purik pangka
ono ma talik?
5 Ma ne yongok ngizi kumuli namele weiya logo miza
orowei ne kiling kelemi kangki logo kongkirigesendikku pi
king managine yaka aposolo nawili keya Yemizibekki sakwili
keya Pitago mizi pilik mizi purik pangka ma talik?
6 Ma ne keya Panabas te makngezego miziyengki ngaige
yolugiyau?
7 Ami takko watabi ngezebekkiyengki amiragi yungke king
wezameli keya miza? Yawe ngeriyi tak ngezebokko ngeriya
piyengka ngeragi ni ono? Keya liyeng kauwiligi mango tak
kau ngezebekkiwiligi yebili kolok piyengka ni ono?
8 Peyeng watabi wok mabiyeng miziyengkayeng kapura
nogo Kapiya Walektikka ngoluk kolokngagono yanagi.
9 Anotogi lo Mosego lende mizayengka tonugu meirik pelik,
Liyeng pulumakau yawe mizagimek iwingyengke yawe mizi
puwekke iwingyeng nibene kili pugura tariyi nagani.
Utoronomi 25:4
Anoto pilik kaiya purik liyeng pulumakau yawe mizagi-
wiliyegi kumula wizimowei ma?
10 Pi pura teniyegi kaiya wizinda kani? Ei, pura tenigi
lende miza purik yokoribek yokori keya wawiyibek wawiyi
puwekkerik piyau piyengka wale narik weiyagirikki kumula
koyimowei yawe mizagiyaugu legi.
11 Logo kazing mabilikmekke tonugu kazing kumbekki
lewengke ngeragi wazonoyeng yani legi korik tonuguyengki

ngeragi keya pulangai piyengka inugu teni yani purik pangkarikku.

12 Te Panabas iniyaga wei purik pangkarikku, purik iniyegi ngago wazonora kozak yeiyawili iniyaga weiya kapura te iniyaga weiya onoyaugu. Segeya te kuneng kolokngagono wara, purik te pilikyengki iniyegi nguk yeiya kapura tegi ngago Kilisiyaga puragi kiyebuk miza nelegi te kazi.

13 Yombanu Anotogi i walek yemanemakka yawe mizi puwili yongkambanuwiligu ngeragi i walek yemanemakka wiyayeng ni purikki kumulagirikki kai. Keya alataraga ngeragi kolak mizi piyengka pulogo kolak mizi puwili ni.

14 Kazing mabilikmekke Yemizibokko ngago miziweki kai nara yombanu ngago wazonora kozak kisi puwili king puwiligi nagiyeng yongkambanu ngago wazonora kerewiyi keya wei puwiliyaga weiyagiwiligu.

15 Kapura nogorau iniyegi king nalikki nguk yeiya ono kai keya nogo kapiya perik lende miza perik ne weik pilikta miziweki mizi kani keleyi ono. Segeya ne yagasimokko ibeng purik pangka kapura nogo iniyegi kingyengki nguk yei purik pangka ono, purik nogo ngago wazonora yeik yanagi purik wiyagi purikki ne kiyebuk.

16 Kapura ne ngago wazonora kozak kai purikki yeik nogora yongolok mei purikki pangkara kiling onobokko, purik ne ngago wazonora kozak kaiweki yawera nanabokko legi ne miziweki. Ne miza ono purik ne wilikki ono. Neyegi korowali panugi.

17 Tamizeige ne keli ne makngezegiraga mizi kesak ne king nanagirikki mizi kak kapura ne yawe pura miziweki nana, legi ne yeik yawe nogora mizageya wizinda.

18 Ne piyengki ngane talik weiyagi? Yeik poburik, ne king weiyagirikki pangkara kilimbokko kapura ne king wei ono, ne yeik ngago wazonora kozak kai purikki wilik kagowinda wei purikku. Ne king naniweki nguk kai onobokko.

19 Logo purik wazonorikku, ne nakko king nanagirikki wiyeke pilikpokyegi panga yungke kiliyagi ono. Ne yeikpokko kele kapura ne mamokyegi yeik yawe mizibek logo nogo yombanu kolokngagono Kilisiyegi iza orowei wiriyiweki.

20 Ne Yudawiligi tepekke wiziyawekkerik ne Yuda wezabek wiziya logo puwili ngago wazonoragi kerewiyiweki keya Yudawili Kilisiyegi iza orowei wiriyiweki. Keya Yudawiligi kazingyengki kiriwei mizi keya Anotogo lo Mosego lende mizayengki puwili kiling ne yolu puwekkerik loyengko neyegi ngai ono kele kapura loyengko ngai wezalik wiziya

purik puwili neyegi kerewiyagi purikki ne keli logo loyengko
ngai ono puwili kiriwei mizi puwili Kilisiyegi wiriyiweki.
21 Kazing mabilikmekke ne Yuda ono loyengko ngai ono
puwili kiling yolu purik ne loyengko neyegi ngai mena mizi
ono logo puwili neyegi kerewiya logo nogo Kilisiyegi iza
oroweiweki. Purik ne Anotogi loyengki nagerewiyi mizi
yagenda ono, ne Kilisigi loyengki kiriwei mizi yagenda.
22 Ne Kilisiyegi ngizi kumulira kozang ono puwili kil-
ing yolu puwekkerik ne mabiyengki iwakabek mizi ono
keya puwili lelewewili yei ono. Logo purik puwili neyegi
kerewiyagi logo nogo puwili Kilisiyegi kozang sibene ke-
leyagi. Ne nakyegi saweli onobokko segeya ne yongkam-
banu mabuwiliyegi ne kunimowei kazing nalangai piyeng
mabiyengko Kilisiyegi iza oroweiweki mizi logo Kilisigu
puwili yaliya wazayiweki.
23 Nogo pilik mizi purik ne ngago wazonora puwiliyegi
yaniweki pilik mizi keya puwili Kilisiyegi lewa puwekke
wilik kagowinda nogo weiyagirikkirau ne mizi.

24 Keya resisi narikke nginda kang puwili mabuwili nginda
kang purik ini iwaka kapura wamenakko peraisirik wei.
Logo ini mabilik mizagirikki kai logo Anotoyaga peraisirik
weiweki.
25 Logo nginda kambok resisirikke lewege mizagi purik
pi were watabi korik puguwekka keli logo pi waliwei
kelemiyagi piyeng wezamelagirikki pi kozang mizi. Nginda
puwili peraisi nguk namizi yeik sawiyagi pilik purikki wiyeke
yawe kozang mizi kapura teni peraisi wizagomagirik weiya-
girikki mizi.
26 Piliktikki wiyeke ne kozang sowei peraisirik weiweki
Yemizibekyegi yawe mizi. Ne yombanu lewege miziweki
wilekpek keya mizibok kelik keya yeik karagare mizibok
kelik ono.
27 Nginda wei mizi keya paleng uli keya mizi puwiligu mizi
pilik ne korik nogowekko keli piyengko korik nogowekke
ngai nelegi kozang sibene kelemi logo keli nogora Anotogo
keliragi kulengkeweki logo ne ngago wazonora kozak yeiya
wizigeya Anotogo neyegi kiyebuk mizi onoweki.

10

1 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili tenigi yelibungang koka
Moseyegi kiriwei miza puwiligu miza purikki kumula. Anoto
kozainundikke wiziyarikku puwili mabuwiliyegi ngai wiziya
keya Wizang Wagobekke puwili mabuwili pangka kuna.
2 Purik meiyagirik puwili kaimelara meiyagirik. Purik
puwili mabuwili kozainumbek keya wizambekke Moseyegi

kiriweiwili miza logo kaimela. Purikku kai purik puwili mabuwili pigi kulengke wiriya.

3 Puwili mabuwili Anotogi Kung Walekpokko ngeragi yana piyeng na,

4 keya Anotogi Kung Walekpokko kai yanabok mabuwili na. Ei, keya Anotogi Kung Walek puwili kiling kunabokko king yanabokka kai wik pundabok puwili mabuwili na. Kimbok Kilisi ngezebek.

5 Anotogo puwili mabuwiliyegi watabi wazono piyeng yana kele kapura puwekkerik Anotogo kolokngagonogo kaile mizayengki kumbak miza logo pugu puwili pugu kurung yeikwekke neneng ngela.

6 Peyeng mabiyeng teniyegi waligeleyiyengko logo teni puwiligu miza pilik kaileyengki ngora kiliya nelegi waberek ngaiweki.

7 Puwiliyaga nawiligu miza pilik anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi nagani. Kapiya Walektikku tenigi yelibungang kokawili liyeng kaumekki kung koliyengka keremiza purikki inge laliyi keya ngago mei mizarikki pelik kai,

Yongkambanuwili ngeragi ni keya kai niweki mogosa logo pulaga luweza logo yongolo ula, kai. *Ekosora 32:6*

8 Keya puwiliyaga nawiligu miza pilik teni kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani. Puwili pilik miza logo wok wamenakke yongkambanu ibengwili sangkelarik 23 tausen.

9 Keya nawiligu miza pilik teni Yemizibekki yelakkelek yolu pura yang kelemi nagani. Puwili pilik miza logorik kemalewiligu limita logo ibeng.

10 Keya puwiliyaga nawiligu miza pilik Anotoyegi langai ngago ngelek ngelek mei nagani. Puwili pilik miza logo angela yombanu neneng ngelibokko puwili neneng ngela.

11 Puwiliyegi pilik keleya piyeng teni waligeleyiwekiyeng logo yombanuwiligu lende mizi logo teni ngabelakpekki teng kangkaliraga yolu puwiliyegi waberek panu yeiweki.

12 Tegi tamizeige ini pelik kumulageya, Nerau pilik mizagi ono, ne kozang mizageya, mabura waberek panu. Pera iniyegi waberek panu mena kai yagenda kani logo inirau kanda kaile mizi onoweki.

13 Inugu kazing kokowayeng miziweki keli pumok watabi wik nayeng ono. Kapura Anoto pugu kai piyeng ngeli onobek logo pugu inugu pangka kik ula melagirikki pangka yaka kokowa miziweki keli pilikyeng iniyegi wiriyi pani keleyagi keya pilik keli pumokka kaziwei kuniweki kazing namek waligeleyi penangai.

14 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli nogo keliwili kazing anoto
ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi
pumokka kazi kunagirikki kai.
15 Nogo kumularik ini yongkambanu iwaka panuwili. Ini
weik mena waberek kumuli logo nogo kai pera ngizi ma
ngaigu miza purikki keriyi.
16 Teni pasa niwekke kakpekki solorikki kumula logo
Anotoyegi wazono meiwekkerik teni Kilisigi iwibek kiling
menalege mereke wazaya. Keya teni pasa niwekke perek-
sik sikila logo ni puwekkerik teni Kilisigi korikwek kiling
menalege mereke wazaya.
17 Keya perek wamenaksik tonugu ni mabilik teni
yombanu kolokngagono korik wamenawek purik perek
wamenaksikka teni mamok ni legi.
18 Togo Isileili yongkambanuwiliyegi kumuli. Ngeragi
kolak mizayeng na puwili alatara kiling menalege mereke
wazayarikki.
19 Ne taliktikki kai yagenda? Nogo kai purik ngeragi anoto
ikuyogorikwiligi kungyengki kolak miza piyeng ngizi ma
kung narik ngezerik kele ngizi kai yagenda ma?
20 A'a', nogo kai purik Anotoyegi ngizi kumuli onowiligu
ngeragi kolak miza piyeng kerewawiliyegi yani, Anotoyegi
mani ono. Logo ini kerewawili kiling kewengke mizagi
purikki ne kiyebuk.
21 Inugu Yemizibekki kakpekkarau ni keya kerewawiligi
kakpekkarau kemenak nagi langai ono. Keya inugu Yem-
izibekki lalektage pasa ni keya kerewawiligi lalektagarau
kemenak nagi langai ono.
22 Purik ini pilik mizi purik inugu Yemizibek sisik mizibene
kelemiyagi. Pi kozang logo tamizeige teni anoto ikuyogorik-
wiligi kungyengki kolak mizi purik Yemizibokko wameik teni
ngangang yanagi.

23 Ini pelik kisi, Anotogo mizi nagani kaiya ono piyeng
mabiyeng nogo mizi purik pangkarikku. Wameik kapura
watabi nayeng teniyegi saweli onoyengko. Ei, Anotogo mizi
nagani kaiya ono piyeng mabiyeng inugu mizi purik pangka
kapura watabi nayeng wilek kang tonuguyeng kazing kum-
bekki lewengke yemane sibene kelemi onoyengko.
24 Togo ini makngezeyegi kumuli nagani. Nakyegirau ku-
muliweki mizagirikki kai keya pigi wazono wiziyagi puragi
kumuli.
25 Pung wata wiyirikke wata wiya piyeng ni purik pangka
kapura takyegi kolak mizayeng yei ono, purik ngago kanga
melarago kangka nugubek ngangang miza nelegi.

26 Purik Anotogi Kapiya Walektikku ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng mabiyeng Yemizibekkiyeng kai logo teni watabi nangaiyeng miza piyeng nagiwiligu.
27 Tamizeige ngizi kumuli ono nawiligu ini puwili kiling ngeragi niweki ngago yeiya logo ini kangweki keli purik ini niweki yani piyeng mabiyeng ni logo takyegi kolak mizayeng keya yei ono, purik kangka inuguyeng ngangang miza nelegi.
28 Kapura tamizeige nakko pelik kozak nei, Ngeragi peyeng anoto ikuyogorikwiligi kungyengki opa mizayeng, nei purik mabura piyeng ni nagani, kemenak wazono ngezebekkirage wiyeke keya kangka pugubekki wiyeke.
29 Pilik puwekkerik pugu keli pura yemanerago keya nugu keli pura yemane onorago. Legi watabi piyeng ni nagani.
Tamizeige nakko pelik nguk nei, Ne nangki nagi purik pangka ono. Nakko kumularikku kokowa kairikki wiyeke ne nagi ono purik pangka ma?
30 Tamizeige ne Anotoyegi ngeragi nogoyengki wazono mei purik nangki nakko neyegi ngeragi nogo wazono mei piyengki langai ngago kaiyagi?
31 Mena nogo nangki miza purikki kozak nei pei. Purik ngeragi ni ma kai ni ma watabi nugu mizi piyeng mabiyengki Anoto yemanebek mizizo.
32 Keya Yudawili ma Kirikwili ma ngizi kumuli puwilirau kaile mizibene keleyi nagani.
33 Nogo mizi mabiyengke ne mabuwili wilik kagowing keleyiweki mizi pilik inirau mizizo. Ne ne makngezegi wazono puragi kumuli onobek kapura mabuwiligi puragi kele logo puwili yaliya wazayiweki.

11

1 Togo nogo Kilisigi kazingmekke yang kiriwei mizi pilik neyegi yang kiriwei mizi.

2 Nogo ini waligeleya piyeng warara yolu keya kiriwei mizageya koya purikki nogo ini wazono miza kai.
3 Kapura ne ngago naragi langai iniyegi kozak yeiweki. Pura pelik, kebira korikwekki ngaira. Keya kazing mabilikmekke Kilisi yombuwiliyegi ngaibek keya yombubek yongokmeleyegi ngaibek keya Anoto Kilisiyegi ngaibek.
4 Yombanu nak waberek mizi ma Anotogi ngagora kozak kaiwekke watabi nayeng kebige wakiya wizimowei mizibok Kilisiyegi kaile sawiyi yagenda.
5 Kapura yongok yombu weiya namele waberek mizi ma Anotogi ngagora kozak kaiwekke kebira watabi nayengko ngokmorokta wizimowei mizi onomolo pigi kerekpubekyegi kaile sawiyi yagenda. Purik tamizeige kebi pugura mabura

wiliyawekke yombu pugubek kaile sawiyagi mabilik mizi yagenda.
6 Tamizeige yongok namele kebira ngokmorokta wiyagirikki kiyebuk mabura pi kebira ngelagimologo. Kapura tamizeige yongokpanu pumolo kebi nganelek pugura ngeli ma wiliyi purikku pi kaile sawiyi mabura molo kebira ngokmorokta wiyagimologo.
7 Yombanu nak kebi pugura pi Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi puwekke ngokmorokta wiyagi onobokko, purik pi Anotogi kangmek keya ngaiwaktik walimizibek kapura yongokmele kebi pugura ngokmorokta wiyagimologo, purik pi yombanu pugubekki ngaiwaktik walimizimele legi.
8 Purik Anotogo yombanu were keremizabok yongokmeleyaga ono kapura Anotogo yongok weremele yombubekyaga keremiza kopong.
9 Keya yongokmelegi wazonoragi wiyeke Anotogo yombanubek keremiza ono kapura yombanubekki wazonoragi wiyeke Anotogo yongokmele keremiza.
10 Tegi pangkara yongokwili Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuliwekke watabi nayengko kebiyeng ngokmorokta wiyi purik logo purikku walimizi purik yombuwili puwiliyegi ngaiwili, purik angelawili keriyara koyinda legi.
11 Kapura yongkambu Anotogi piyau yombubokko keke nayeng mizi keya yongokmologo keke nayeng mizagi ono.
12 Purik Anotogo yongok weremele yombubekyaga keremiza logo perik yombu mabuwili yongokwiliyaga punda keya watabi mabiyeng Anotoyaga lewa kopong.
13 Ini makngezego purikki kumularik talik? Yongokpanu namele yombanu lembekke kebira ngokmani nangai wizimowei waberek mizi purik pangka ma talik?
14 Teni mamokyegirik yombu kebira yokolombok wazono onorikku.
15 Kapura yongokwiliyegirik kebi yokolong piyeng lewegeyengko. Purik kebi yokolong pura Anotogo yongokwili kebiyeng ngokmorokta wiyiweki yanara kopong.
16 Kapura tamizeige nak yongokwiligi kebiyengki langai nara mawinda kaiyagi mabura nogo kairik teni ma Anotogi Yisuyegi ngizi kumuli wawere uli mizi puwili Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuliweki kazing kalogomok nayendau ono.

17 Nogo yeiweki mizi peyengkirik ini wazono miza ono purik ini Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuliweki wawere uli puwekke kaileyengko wazonoyengki lewege legi.
18 Pilik wawere uli piyengke ngalik keli piyengki mabuwiligu kozak nei keya ini sanga miza logo nawili

narikke mizi purik logo nogo ngizi kumularik narik purik
wameik.
19 Inigi tepekke pilik piyeng yolu purik mizagelik logo
yombanuwiligu inigi tepekke tawili ngizi kumuli panuwili
miziweki.
20 Kapura ini menalege wawere uliwekkerik ini Yemiz-
ibekyegi kumuliweki ngeragi niweki lewa ono.
21 Nogo pelik kai purik pangka, purik ini ngeragi ni purik
ini kemenak menalege mogosa logo ngeragi ni ono logo naw-
ili yagasi keya nawili kai waing na logo lelewe mizi.
22 Inigi i pilik ngeragi ni keya kai nagiyeng wizinda ka-
pura segeya ini Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli-
wiliyegi kumbak keya watabigi yeik puwili kendek mizibene
keleyi.

Logo nogo iniyegi talik yeiyagi? Nogo ini wazono panu
miza yeiyagi? A'a', piliktau ono.
23 Purik nogo Yemizibekyaga pugu ngeragi lalek puguragi
langai kaiya pura weiya logo pulaga nogo iniyegi yana. Pura
pera, Yemizi Yisu Yurasgu pi yelagiwiliyegi miza yanawekke
kusaga pi pereksik weiya
24 logo puzikki pugu Anotoyegi wazono meiya. Pulaga
sikila logo pelik kaiya, Pobuzikku walimizi purik korik negi
inigi wiyeke ibeng sa puwekki walimizi yagenda. Pilik mizi
kunizo logo ini neyegi kumuliweki.
25 Keya kazing mabilikmekke puwili ngeragi na logo
pi kakpek weiya logo pelik kaiya, Waing kakpekke yolu
pobokko walimizi purik iwi nogobokko mizagewiyege An-
otogo kaile tonuguyeng tumulagirikki ngago wik silok tiya
pura ngai kozang kelemiya. Ini pek ni puwekke purik
mabura neyegi kumuliweki mizizo.
26 Purik ini perek pezik ni keya kakpekka niwekkerik ini
Yemizibek inigi wiyeke ibeng sa purikki mawinda kozak kisi
kanda pi yo puwekkegine.

27 Tegi kazing pangka onomekke pereksik ni ma kakpekka
ni puwili Yemizibekki korikwek keya iwibek kaile kaile
kelemi yagenda.
28 Pilik mabura yongkambanuwili were ya kumuli pani
logo tamizeige puwili pangka nagi mabura pereksik ni keya
kakpekka ni pani.
29 Purik Anotogo yongkambanu kazing pangka onomekke
na puwili ngangang yanagi, legi purik puwili Yemizibekki
korikwekki solorikki pakela ono legi.
30 Pilik kopong ini kolokngagono kemegeme keya kozang
ono. Ini pangka onomekke pasa na. Keya iniyaga nawili

mabiliktago ibeng.
31 Kapura tamizeige teni were pasa nagine teni makngeze
ya kumuli mabura Anotogo teni ngangang yanagi ono.
32 Kapura Anotogo teni mabek ngangang yani keya ngalik
yei puwekkerik pugu pilik mizi purik pi ngabelakpekke ngizi
kumuli ono puwili kaile kaile puwiligiyengki kemenak ngan-
gang yani puwekke puwili kiling tenirau kemenak ngangang
yanagi onoweki.
33 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini menalege
Yemizibekyegi kumuliweki ngeragiyeng niweki wawere uli
puwekke mabura mabuwili kemenak menalege mogosa logo
nagirikki kai.
34 Tamizeige yombanu nak yagasimokko pangka ono
mabura were panga ige ngeragi ni pani kelemi logo ini pasara
menalege niwekke Anotogo pi ngangang mani onoweki.
Keya watabi nayengkirik ne lewagela pilikwekke nogo
piyengki langai kozak yeiyagine.

12

1 Keya ini ne kiling ngizi kumuli puwili ne weik kangka
wazono Kung Walekpokko ini nak nakyegi yeik yani piyengki
langai kozak kaiweki, purik piyengki langai ngizira ini iwak-
agi purikki ne keli legi keya purik ini piyengki langai nguk
kisa legi.
2 Ini ngoluk Yisuyegi ngizi kumuli onowekke Sadangko
iniyegi ngai wizimowei anoto ikuyogorikwiligi kung ngago
kisi onoyengki inge laliyi keya ngago yeiyagirikki iza orowei
kuna purik ini iwaka.
3 Tegi nogo kelirik ini pobilik purikki iwakaweki, An-
otogi Kung Walekpokko ngaibokkorau pelik kaiyagi ono,
Kaile nayeng Yisuyegi lewagela wale kaiyagi ono. Keya
nakko kumula ngezebekkiraga pelik kaiyagi ono, Nogo ngizi
kumulirik, Yisu Yemizi nogobek, kaiyagi ono, yeik Kung
Walekpokko piyegi ngai logo pi pilik kai purik kele.
4 Anotogo teni mamokyegi nak kangka nalik nak, nak
kangka nalik nak keleyi kambela kapura Anotogi Kung Walek
wamenakpokko piyeng teni yani.
5 Teni kazing kolokngagonoyengke Yemizibekyegi yawe
mizi kapura Yemizi wamenakpokko teni piyegi yawe mizi-
weki iza.
6 Teni nak nak yawe nalangai nalangai mizayeng Anotogi
mizi kapura Anoto wamenakpokki kozandago yongkam-
banu mamokki yungke yawe pura mizi.
7 Anotogi Kung Walekpek ngezebokko peyeng yombanu
nak nakyegi waligeleyi logo puwiligu yongkambanu
puguwili mabuwiliyegi saweliweki.

8 Anotogo kangka nalangai nalangaiyeng yongkambanuwiliyegi yani. Nakyegirik Anotogi Kung Walekpokko pigi yungke yawe miza logo purik pi Anotogi iwakaragi kaiweki kangkabek mani. Keya nakyegirik pugu ngago iwakara kiling Kung Walek mabokko kozak meiya pura wizimowei kozak kaiweki kangkabek mani.
9 Nakyegirik Anotogi Kung Walek mabokko pi keya nawiliyegi Anotogo wizimowei keke mizi piyeng mizagi purikki kozang kumuli. Keya Kung Walek mabokko nakyegi kozang yombanu yombiyangai sa wazayagi pilikpek mani.
10 Nak kozang Anotogo keke mizi piyeng miziwekibek mani. Nak kangka ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyiwekibek mani. Nak kangka watabi Anotogi Kung Walekpekyagayeng keya kerewawiliyagayengki iwaka sagibek mani. Nak kangka ngago yeik pugu lusuweiyengki ngago kaiyagibek mani. Nak kangka ngago yeik pugu lusuweiyeng kowitagibek mani.
11 Kung Walek wamenak mabokko watabi piyeng mabiyeng mizi logo keli puguragi kiriwei watabi piyeng yombanuwiliyegi sanga mizagelega yani.

12 Korik tonuguwek wale kolokngagono kapura korik wamenawek mabilik logo wale kolokngagono piyengko korik wamenawek keremizi. Logo Kilisigi menalege wawere ula puwili pilik.
13 Tenigi tepekke nawili Yudawili keya nawili Kirikwili keya nawili ngai nawiliyegi yeik yawe miziweki kingyengki ngane weiyawili keya nawili yombanu yeikwili kapura Anotogi Kung Walekpek teniyegi yarageyawekke teni ngai wamenamekke menalege wawere ula wazaya. Keya Anoto Kung wamenakpok wezamela logo pi tenigi yungke kiliya logo ngezebek tenigi yungke wilakweki.

14 Korik tonuguwekke wale wamenarik ono kapura wale kolokngagono panu.
15 Yombanu nakki ingezikku, Ne mele puguzik ono legi ne korik puguwekka walerik ono, kai kele kapura pi ngoluk korik puwekka wale narik wiziyagi.
16 Ma yombanu nakki kerangandikku pelik kai purik, Ne wire pugubek ono legi ne korik puguwekka walerik ono, kai kele kapura pi ngoluk korik puwekka wale narik wiziyagi.

17 Togo tamizeige korik tonuguwek mabuwek wireyeng kesak teni talik kerewiyagi mizi kak, purik teni kerangangyengki yeikki kopong. Keya korik tonuguwek mabuwek kerangangyeng kesak teni mengkeri kak ono.

18 Kapura Anotogo korik tonuguyeng pilik keremiza ono.
Pugu keli puguragi kiriwei korik tonuguwekke wale piyeng
mabiyeng wiyi kambela.
19 Korik tonuguyeng wale wamenarik kesak korik
tonuguyeng wizi kak ono.
20 Kapura korik tonuguyeng pilik ono. Yombanubekki
korikwek wale kolokngagono kapura korik wamenakwekko.

21 Tegi nakki wirebokko mele puguzikki pelik meiyagi ono,
Nerau niyegi keli ono, keya kebi pugurago inge puguzikki, Ne
niyegi keli ono, meiyagi ono, a'a'.
22 Tamizeige korik tonuguyengke wale tonugu kozang
onoyeng mizi piyendau ono purik teni wik yolugi ono.
23 Keya korik tonuguyengke tonugu wale yemane onoyeng
mizi piyeng tonugu kagorik palumuyengko ngokmani keya
wale tonugu kimeike walimizi ono piyeng tonugu waberek
panu ngokmani.
24 Keya wale kimeike piyendau pilik keleyagi ono. Korik
tonuguyengke tonugu wale yemane onoyeng mizi piyeng
Anotogo yemaneweki keremiza,
25 logo purik korik tonuguyeng wale narik narikke mizi
onoweki kapura pugu piyeng menalege wiya logo korik
tonuguyengke wale piyeng narikku narikke kumuliweki.
26 Tamizeige korik tonuguyengka wale narik ngangang
mizi purik wale mabiyeng ngangang pura wageli. Tamizeige
teni wale narikki wilik kagowing kelemi purik wale
mabiyeng wilik kagowing mizi.
27 Ini mabuwili Kilisigi korikwek kelik logo ini nak nak
Kilisigi korikwekka wale narik.

28 Keya Anotogo Yisuyegi ngizi kumuliwiligi tepekke were
aposolowili iza keya pulaga ngago Anotoyaga weiyara
kawela wiyiwekiwili keya pulaga waligeleyiwili keya
pulaga Anotogo keke miziyeng mizagiwili keya pulaga
kemegemewili yombiyangai sa wazayagiwili keya nawiliyegi
sawelagiwili keya yombanu yawe nalangai nalangai
piyengki ngaigiwili keya ngago yeik puwiligu lusuweiyengke
ngago kisagiwili iza.
29 Anotogo iza puwili mabuwili aposolo onowili. Yombanu
mabuwili Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisi
onowili. Yombanu mabuwili nawili kapiya keleyi onowili.
Yombanu mabuwili Anotogo keke mizi piyeng mizi onowili.
30 Yombanu mabuwili nawili yombiyangai sa wazayiweki
kozang pura kiling ono. Yombanu mabuwili ngago yeik
puwiligu lusuwei piyeng kozak kisi ono. Yombanu mabuwili
ngago yeik puwiligu lusuwei piyengke ngago kowiti ono.

31 Anotogo watabi yeik yani yemane nayeng ini yani-
weki ini wok mabiyeng kelagiwiligu. Nogo weik kazing
mabiyengka lewege panumek waligeleyiweki.

13

1 Tamizeige ne ngilumbek keya ngabelakpekki pangka
ngago yeik wizageya kambeli piyeng mabiyeng nakkorau
waligeleni ono kapura ne iwaka panu kapura ne nazuwa-
gawiliyegi kelirau ono purik ne yeik kelambelang mizi ya-
genda.
2 Tamizeige ne ngago Anotoyaga weiyara kawela wiya-
girikki iwaka panu keya Anotogi liwik piyeng mabiyeng
iwaka keya watabi mabiyengki iwaka keya tamizeige negi
ngizi kumulira kozang panu logo nogo lewakpek towiliweki
meiya logo towili kapura nerau nazuwagawiliyegi keli ono
purik ne yeik ulakpokko.
3 Tamizeige nogo watabi negi piyeng mabiyeng
watabiyengki yeik puwiliyegi yani keya Anotogi ngago
wazonora kozak kairikki wiyeke wik waliya wazani kapura
nazuwagawiliyegi keli ono purik piyengkorau neyegi
sawelagi ono.

4 Tamizeige teni wameik nazuwagawiliyegi keli purik teni
puwiliyegi yelakkelek mizagi keya teni puwiliyegi wazono
keleyagi. Tamizeige teni nazuwagawiliyegi wameik keli
purik teni puwiliyegi ngago senze kisagi ono. Teni nakki
watabiyeng keya nakyegi yagolok mizagi ono. Teni lewege
kisagi ono. Teni lewegewili mizagi ono.
5 Kazing nazuwagawiliyegi keli pumok pelik, Teni kaile
kaile keleyagi ono, ma teni kerezi mizagi ono teni nazuwa-
gawiliyegi kumulagi, ma teni pesang pesang keya kisagi ono,
ma nazuwagawiligu teniyegi kaile mizi piyeng teni sangke-
lagi ono.
6 Ma nazuwagawiligu korowali miziwekke teni wilik
mizagi ono kapura nazuwagawili wazono mizi puwekke teni
wilik mizagi.
7 Tamizeige ni nakyegi keli purik ni piyegi panga yungke
kiliya panugi keya ni wok mabiyeng piyegi wazono wiziyagi
keya pugu pangka mizagi purikki kumuli wilibekki keya
piyegi wiyeke luwezagi.

8 Keya Anotoyaga watabi yeik wei piyeng keya kozang
piyeng wangki yeikkiyengko kapura nakko nakyegi keli pura
wizagomagira. Wangki wok nakka purik ngago Anotoyaga
weiyara kawela wiyi purik keya ngago yeik lusuweiyengki
ngago kisi pura keya watabi iwaka piyeng yeikki.

9 Purik tenigi yeik yana piyengki iwaka pura keya ngago
Anotoyaga weiya logo kawela wiya purarau ngoluk mabura
iwaka ono.
10 Kapura mabura iwaka panubek yo puwekke watabi yeik
yani piyeng teniyegi mawinda sawelagi ono logo yeikki.
11 Ne mandik songonowekkerik ngago nogora, keli nogora,
keya kumuli nogora mandik songonowili kelik kapura ne
weik yombu kerek perik ne mandik songonowiligi kazing
piyeng weik wiyi.
12 Kazing mabilikmekke perik teni weik Anotoyegi iwaka
panu ono logo purik kung teni makngezegimekke waberek
pakeli ono pilik kapura wangki puwekke teni pi wiregaw-
erege pakelagi. Nogo iwaka piyeng weik ngoluk kimeike
panu ono kapura Anoto neyegi iwaka mabilik ne piyegi
iwaka panugi.
13 Tegi watabi neyauganayeng peyeng wiziyagi purikki
kumulizo. Kazing teni Anotoyegi ngizi kumulagi pumok keya
kazing Anoto kiling paka ngalege yolugirikki wilekpek keya
ngai yuke yolu pumok keya kazing teni nazuwagawiliyegi
kelagi kapura piyengka nazuwagawiliyegi kelagi pumokko
waligeleyi purikku ngalege panu.

14

1 Tegi wok mabiyeng nazuwagawiliyegi kelagi purikki
wilek kang tiya mani. Keya Anotogi Kung Walekpokko
watabi yeik yani piyeng weiyagi purikki keli. Keya kazing
Anotoyaga ngagora weiya logo kawela wiyagi pumok kele
weiyagi purikki kozang kelagirikki kai.
2 Yombanu nak ngago yeik pugu lusuweiraga ngago
kaiyageya puwekkerik pi Anotoyegi ngago meiyageya wiz-
inda. Pi yombanuwiliyegi ngago yei yagenda ono, purik
nakkorau pugu kai pura iwaka ono kopong, pi Anotogi Kung
Walekpokko kelemiyageya wizimowei pi Anotoyegi langai
liwikyeng kozak kai.
3 Kapura yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kawela
wiyibok yombanuwiliyegi kozak yei yagenda logo puwili
kazing kumbekki lewengke yemane siweki keya pugu puwili
kozang keleyiweki keya pugu puwili Anotogi yalekta yani-
weki.
4 Yombanu ngago yeik pugu lusuweiraga ngago kai-
bok kung pugubek yemane sibene kelemi yagenda ka-
pura yombanu ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyibok
yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili mabuwiligi kung-
wili yemane sibene keleyi yagenda.
5 Ini mabuwili ngago yeik inugu lusuweiyengke ngago
kisagi purikki ne keli kapura nogo keli panurik ini mabuwili

ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyagi purikki. Purik yombanu ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyibokko mizi pura yaka yombanu ngago yeik pugu lusuweiraga ngago kawela wiyibokko mizi puraga ngalege tamizeige pugu ngagoragi solorik waberek kowiti ono logo yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili mabuwiligi kungwili yemane si onoweki mabura.

6 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne iniyegi lewa puwekke tamizeige ne ngago yeik inugu lusuweiyengke ngago kai mabura nogo iniyegi sawelagi ono. Keya tamizeige Anotogo watabi ne waligeleniyayengka nayeng iniyegi kozak yei ono keya Anotogi wameiktaga nogo iwaka nayeng mabura nogo iniyegi sawelagi ono. Keya tamizeige nogo ngago Anotoyaga weiyaraga nayeng kawela wiyi ono ma tamizeige nogo ini nayeng waligeleyi ono mabura nogo iniyegi sawelagi ono.

7 Keya watabi wik yolu ono kulelera keya kitara kelik piyengkirik takko ei ingi purik uli yagenda kaiyagi tamizeige puwili kang uli kunagimekke uli ono purik.

8 Tamizeige sangubek kimeike kai ono purik naktau ngairaga kunagirikki kangkere mizagi ono, purik puwili sangubekki waberek kerewiya ono kopong.

9 Logo kazing mabilikmekke tamizeige nugu yombanu nakyegi ngago yeik pugu lusuweiraga ngago meiya purik mabura pi talik miza logo nugu kai pura pi iwakagi? Ni yengelei wale narikke ngago mei nobiyeng mizagi.

10 Ngago yeik kolokngagono ngabelakpekke wizinda kapura ngoluk ngago piyeng kisi puwili ngezewiligu ngagoyengki soloyeng iwaka.

11 Kapura tamizeige ngago yeik kisi piyengki soloyeng ne lusuwei purik nogo ngago pura kaibekyegi ngabelak nakkabek mizagi keya pugurau neyegi mabilik mizagi.

12 Tegi iniyegiriktau, ini Anotogi Kung Walekpokko watabi yeik yaniyeng weiyagirikki wirangai mizi legi watabi yeik yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili mabuwiligi kungwili yemane sagi pilik piyengki weli.

13 Tegi yombanu ngago yeik pugu lusuwei naraga ngago kaibok kangka ngago yeik puragi solorik kowitagi purikkibek waragi purikki waberek mizagirikki kai.

14 Purik tamizeige ne ngago yeik ne lusuwei naraga ne waberek mizi purik kung nogobek waberek mizi kapura kangka nogobekkarau watabi nakyegi sawelagi nayeng lewagela ono.

15 Tegi ne talik mizagi? Ne mabiyau mizagi. Ne makngeze keke puwekke neyegi sawelibene ne ngago yeik

lusuweiyengki waberek mizagi keya tiyamekki ngalege puwekke puwiliyegi sawelibene ngago yeik mabuwiligu iwakayengki waberek mizi mizagi. Keya ne makngeze keke puwekke ne ngago yeik mabuwiligu lusuweiyengki ingi meiyagi keya tiyamekki ngalege puwekke ngago yeik mabuwiligu iwakayengki ingi mei mizagi.

16 Tamizeige ni ngago yeik nugu lusuwei naraga ni Anotogi yeikta yongolok mei purik mabura talik miza logo yombanu pura lusuweiwiligi tepekke wiziya nak nugu Anotoyegi wazono mei purikki walege, Wameik panu, kaiyagi? Pi nugu kai kang pura pi lusuwei wizinda.

17 Nigi waberek Anotoyegi wazono meimok pangka kele kapura pumokko nakyegi sawela ono.

18 Nogo Anotoyegi ne ngago yeik ne lusuweiraga ngago kai purikki wazono mei logo nogo pilik mizirikku iniyaga ngalege.

19 Kapura yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli wawere uli mizi puwiligi wiregerik ngago kolokngagono ngago yeik ne lusuweiraga pumokyegi yei purik segeya ngago lang melenazik yombanuwiligu iwaka logo puwiliyegi sawelagi pilik piyeng kaiyagi purikki kele ne keli.

20 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini piyengki kumuliwekke mandik songonowiligu mizi pilik mizi nagani. Mandik leklingigewiligu mizi pilik kaile mizagirikki ono kapura yongkambu kerek wezawili kumuli yaka ngago yeik inugu lusuweiyengke ngago kisi pumokko langai.

21 Perik Kapiya Walektikke lende miza,

Yemizibokko pelik kai, Nogo pewiliyegi yeiyagirik yombanu nalaga lewawiligi ngago yeikyengke kozak yeiyagi kapura ne pilik miza logoriktau yombanu puwili mabilik neyegi nagerewiyi mizageya koyi nangai, kai. *Isaya 28:11,12*

22 Togo ngago yeik inugu lusuweiraga ngago kisi pura Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi Anotogi kozandagi waligeleyiweki onora purik inugu pakela kapura Anotogi kozandagi ngizi kumuli ono puwiliyegi waligeleyagira. Kapura ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyi pura ngizi kumuliwiliyegi waligeleyira, ngizi kumuli onowiliyegi ono.

23 Tegi tamizeige Yisuyegi ngizi kumuli Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuliweki wawere uliwili mabuwili ngago puwiligu lusuweiyengki ngago kisi logo ngizi kumuli ono nawili kanda purik puwili pelik kisagi, Ini lelewe, kisagi.

24 Kapura tamizeige mabuwili ngago Anotoyagara kawela wiyi yaka Yisuyegi ngizi kumuli ono nak ma peyengki iwaka panu ono nak wizigeyawekkerik ngago peyeng mabiyengko

pi kailebek mizi penangai logo piyeng mabiyengko pi
talikpek mizi penangai.
25 Logo pugu liwik kumuliyeng kawela wiyagi logo pi in-
geyau laliya logo Anotoyegi ya kumulagi pelik kaiyageya
wizimowei, Wameik ini kiling Anoto pelege yolu kaiyagi.

26 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo kai
perik ini wawere uliwekkerik mabuwili nak yawe nara mizi.
Nakko ingi narik, nakko waligeleyi, nakko ngago Anotogo
kozak meiya nayeng kawela wiyi, keya nakko ngago nara
ngago yeik pugu lusuwei naraga kai keya nak puragi solorik
kozak kai. Yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili wawere
uliwekkerik peyengko nakko nakyegi saweli.
27 Tamizeige pulogo nawili ngago yeik puwiligu lusuwei
naraga kisi purik mabura neyau ma neyauganakko kisi pani
keleyi. Keya nak nak kisi pani keleyi. Keya nakko kai puragi
solorik kowiti.
28 Kapura ngagora kowitagibek pulogo ono mabura ngago
yeik naraga kaibok kai nagani. Puwili ngezewiliyegi ngago
kisagi purik kele keya nalege kang narage Anotoyegi ngago
mei nangine.
29 Yombanu neyau ma neyauganak ngago Anotoyaga wei-
yara kawela wiyi puwili nak nak ngago kisagiwiligu keya
nawili puwiligu kisi piyengki yang keleyi.
30 Kapura tamizeige kaiyageyabok kaiyageya keya mogosa
wiziya nak Anotoyaga ngago nara wei purik mabura ngago
kaiyageyabok ngagora ulumi nagani kapura yaka Anotoyaga
ngago wikta weiyabok kele ngago kai pani kelemi.
31 Kazing pilikmekke ini mabuwili nak nak ngago Anotoy-
aga ngagora kozak kisagi logo mabuwili iwakaweki logo ngizi
kumuli puwiligiraga kozang keleyiweki.
32 Yombanu Anotoyaga ngago narabok ngago pugura leng
kelemiya logo pigi teng ngago kaiyagi purage ngago kaiya-
girikki kozanda kiling purik ini iwaka,
33 purik Anoto kisageli meiya meli piyengki kiyebuk miz-
ibek legi, purik Anoto ngezege sa yolu puragi kelibek.
Kongkirigesen Yisugi piyegi ngizi kumuliwili wawere ula
logo
34 Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuli puwekkerik
yongokwili ngagoluk koyagiwiligu. Teni puwili ngago kisi
pani keleyi onowiligu, puwili Kapiya Walektikku kai mabilik
kulengke koyagiwiligu.
35 Tamizeige puwili watabi nayengki langai nguk kisagi
purik puwili puwiligi kerekpuwiliyegi panga ige yei pani.
Menalege wawere uliwekkerik yongokwili ngago kisi purik
pangka onorik.

36 Wau. Ini nogo kisi purikki a'a' kisi. Anotogi ngagora iniyaga wiriya ono keya iniyegi keke wiriya ono. Ini pilik kumuli mabura ini kokowa puloge.

37 Tamizeige nak pelik kumuli, ne ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyibek ma Anotogi Kung Walekpokko ne watabi yeik yani piyengka nara nana, mabura nogo lende mizi pera Yemizibekki ngago miziweki kaira purikki pi iwaka simo mei.
38 Tamizeige pugu purikki yeiktik mizi mabura ngezebek Anotogi wameikta kawela wiyibek mizi purik yeiktik mizagi kani.
39 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotoyaga ngagora weiya logo kawela wiyagi purikki wilek tiya mani kapura yombanuwili ngago yeik nayengke kisagi purikka waliyi nagani.
40 Keya ini Anotoyegi ya kumuli ma ingimek mei puwekke watabi mabiyeng kazing pangka panumekke mizagirikki kai.

15

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne ngago wazono Yisu Kilisiyegi langai nogo ulogo iniyegi kozak yeiya puragi ne mawinda kozak yeiweki. Ini ngago pura wilek kang inuguyengke wiya logo ngago pura inugu Kilisiyegi ngizi kumuli purikki solorik.
2 Tamizeige ini ngago puragi yeik ulak ngizi kumula ono keya tamizeige ini waligeleya piyeng ini kozang kebangkela mabura ngago wazono Yisu Kilisiyegi langai purago ini yaliya wazayageya wizinda.

3 Nogo iniyegi ngago neyegi kozak neiya pura kozak yeiya logo ngago pura ngago yemane panura. Ngago pura Kilisi kaile tonuguyengki wiyeke ibeng sa puragira, Kapiya Walektikku pugu mizagi kaiya mabilik
4 keya pi kawitikke waliya logo wok neyau wiziya logo wok kalikebekke Anotogo pi ibendaga yangalekta wik wazamiya, Kapiya Walektikku pugu mizagi kaiya mabilik.
5 Keya Pitago pi pakela purikki, pulaga Yisugu yombanu meleyau keya ingenazikka neyau ngezebokko waligeleya puwili mabuwiligu pi pakela.
6 Keya pilik miza logo pulaga yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli sangkelarik 500 pekka ngalegewiligu pi pakela, puwiliyaga kolokngagono ngoluk wik yolu keya nawili weik ulogo ibeng.
7 Pulaga Jemsgu pi pakela logo kalike aposolowili mabuwiligu pi pakela.

8 Pulaga kalik panuge nogorau pi pakela, ne ngoluk ko-
rowali mizageya tawizeige kapura nguk namizi pugu ne wik
keremiza.
9 Nogo pelik kai, purik ne Anotogi ngagora oroweiwili
mabuwiliyaga kulengke panubek kopong keya ne Anotogi
ngagora oroweibek neiyagi langai onobek purik nogo ulogo
Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi ngan-
gang keleya puragi wiyeke.
10 Kapura kang nogomek mabek yolu mabilik, purik An-
otogo neyegi wazono miza kopong. Pugu neyegi watabi
wazono pigi nogo weiyagi langai ono piyeng nani. Keya negi
yungke pugu yawe miza pura yeik ulak ono, a'a'. Pura pelik,
aposolo Anotogi ngagora orowei nawili yawera wazono miza
kapura nogo Anotoyegi yawe mizara puwiligu yawe miza
puraga ngalege. Keya ne makngezego yawera keke miza ono
kapura Anotogi wazono purago ne kiling yawe miza keya
neyegi sawela.
11 Kapura ne ma aposolo nawili yawe kozang miza ma talik
miza purik yemane onorik kapura yemanerik kele tonuwago
ngago wazono Kilisiyegi pura kawela wiya logo ini ngago
puragi ngizi kumula.

12 Tonuwago kozak kisirik Anotogo Kilisi ibendaga ngereke
wik yangalekta wazamiya purikki. Tegi nangki inigi tepekka
nawiligu ibeng puwili kalike wik yolugi ono kisi.
13 Tamizeige ibengwili mawinda wik yolugi ono purik ngizi
mabura Anotogo Kilisi ibendaga ngereke wik yangalekta
wazamiya kisi purarau ngizi ono.
14 Tamizeige Anotogo Kilisi ibendaga ngereke wik yan-
galekta wazamiya ono pura ngizi mabura tonuwa ngagora
yeik ulak kozak kisa keya ini yeik ulak ngizi kumula puriktau
ngizi.
15 Logo pilik mabura tonuwago Anotoyegi langai ikuyo-
goriktaga Anotogo Kilisi ibendaga ngereke wik yangalekta
wazamiya kisi purik ngizi. Kapura tamizeige Anotogo
ibendaga ngereke wik yangalekta wazayagi ono kai purik
ngizi mabura Anotogorau Kilisi ibendaga ngereke wik yan-
galekta wazamiya ono.
16 Purik tamizeige Anoto ibengwili kalike ngereke
ibendaga yangalekta wik wazayagi ono mabura Anotogorau
Kilisi ibendaga wik yangalekta wazamiya ono.
17 Keya tamizeige Anotogo Kilisi ibendaga yangalekta wik
wazamiya purik ngizi ono mabura ini yeik ulak ngizi kumula
keya Anotogo ini kaile inuguyengka yaliya wazaya ono.
18 Mabura Kilisiyegi ngizi kumula koyimowei ibeng puwili

ngoluk kaile puwiligiyengki yungke ibeng logo puwili kemenak ngangang weiyagi.

19 Tamizeige teni yongkambanu Kilisigu teniyegi ngabelakka pelege keke sawelaweki yuke koyimawili logo kalike pi kiling ngereke wik yolugi onowili mabura yongkambanu mamokki tepekke tonuwa talikki mizagi.

20 Kapura ngizira Anotogo Kilisi ibendaga yangalekta wik wazamiya pura. Ibengmek mamokki tepekka Kilisi wamenak were ngereke wik yangalekta yo yabekeya logo mawinda ibengki ono. Logo purikku walimizi purik Anotogo wameik ibengwili kalike ibendaga pi kiling wik yoluweki wik yangalekta wazayagi.

21 Perikki kumulagirikki kai. Yombanu wamenak Aram pokko ibengkirik ngabelakpekke puwili mabuwiliyegi orowei wiriya mabilik yombanu wamenak Yisu Kilisi pokko ibengwili mabuwiliyegi ngereke wik yangalekta yogirik orowei wiriya.

22 Purik yongkambanuwili mabuwili wazayiwekkerik Aram kiling sawela kopong kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibeng logo korikwektau ibeng, kapura mabilik yongkambanu Yisu kiling sawela puwili mabuwiligi kazing kumbekki Anotoyegi leweng wik yolu keya korikyeng ibeng sa logo purik Anotogo ibendaga ngereke wik yangalekta wazaya logo wik yolugi.

23 Kapura nak nak kang puguraga ngereke wik yolugi. Kilisi were ngereke wik yolu keya Kilisigi puwili ngereke wik yolugi pi ngereke yo puwekke.

24 Pulaga Kilisigu ngai yemane pilik puwiligi kozanda keya ngaira neneng ngela logo yongkambanu pugu ngai puwili Anoto pigi Mangobekyegi iza mana logo puwekke weik mabiyeng yeikkira lewagi.

25 Purik Kilisigu ngai wiziyagi purik miza keliktik Anoto yeik kozang kaile Kilisiyegi ngai miziyeng keya Kilisiyegi kiyebuk miziwiliyegirau lewege miza logo pugu Kilisigi kulengke Kilisigu ngaiweki wazayirikka.

26 Keya kozang kaile kalik panubek yombanuwili ibeng si pura logo Kilisi puragi lewege mizi yagenda logo yeikki.

27 Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Anotogo watabi mabiyeng Kilisigi kulengke pugu ngaiweki wazaya, kai. *Ingi Sam 8:6*

Anoto watabi mabiyeng Kilisigi kulengke wazayabokko ngezebek Kilisi kulengke kunagi purikki langai kozak kai ono, purik wameik kimeike wizinda.

28 Keya Kilisi watabi mabiyengki ngai puwekke pi, Anotogi Marekpek, ngezebek pigi Mangobekki ngagoragi kulengke

kunagi logo Anoto pi watabi mabiyengki lewegera manabek watabi mabiyengki kemenak ngaigi.

29 Mena tamizeige inugu kumularik ibengwili ngereke wik yangalekta yogi ono mabura nangki kambela puwiligi wiyeke yongkambanuwili kaimeliweki, iniyaga nawiligu mizageya pilik? Inigu ngizi kumulirik ibengwili ngereke wik yangalekta yogi mabura pilik mizi.

30 Keya teniyegirik tamizeige ngago pera ngizi ono mabura nangki teni lelewe sara koyimowei ngangang wageliweki mizageya mizi.

31 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili perikki iwaka si. Ne wok mabiyeng yombanuwiligu ne neliweki mizi wilibek logo purik wameik. Purik wameik mabilik ini Kilisi Yisu Yemizi tonugubekkiwili purikki ne wilik logo puriktau wameik.

32 Tamizeige Anoto ne ngereke wik yoluweki niza orowei yogi ono mabura Epese pelege yombanu liyeng wizing ngai mizi puwili kelikwiligu ne ngangang nani purik yeik ulaktik. Tamizeige ibengwili Anotogo ngereke wik yangalekta wazayagi ono kai purik wameik mabura tenirau ngago nawiligu pilik kisi puragi kiriwei miziweki, Teni mabek wokpekke kai ni keya ngeragi ni keya watabi mabiyengki wilik kagowing miziweki, purik wangkopek tonuwa ibengki.

33 Nawiligu kisi piyengki kokowa nara mizi nagani purik, kaile kaile miziwili kiling menalege yolu piyengko wilek kang wazonobokki kazingmek kaile kaile kelemi.

34 Ini kai nawiligu kumuli pilik kumuli puwili yangalekta waberek kumuli. Inugu kaile mizi piyeng wiya wazami. Kerewiyi, nogo pilik kai purik inigi tepekka nawili Anotoyegi iwaka ono kai purik ini ya kuneng miziweki.

35 Tamizeige nakko pelik nguk yei, Anotogo ibengwili talik ibendaga ngereke wik yangalekta wazayagi? Anotogo puwili ibendaga wik yangalekta wazaya logo purik korik kang tamekkeyeng puwiliyegi wiziyagi?

36 Nogo piyegi pelik meiyagi, Ni lelewe panubek. Iwing wirebekki kumule. Ni iwing wirebok ngabelakpekke yungke ngeriya purik kele keya yeik purik pendik pundagi ono.

37 Keya peng wiktik punda puwekkerik nugu were ngeriya pilik wizei penangai ono. Purik nugu ngabelakpekke iwing wire ngeriyabok yeik iwing wire yeikpek.

38 Anoto ngeragi mabiyeng kang ngezeyengki namek yani, keli puguraga kiriwei logo watabi mabiyeng kang ngezewiligiyeng yana.

39 Keya ngeragi nalangai nalangai yolu piyengki pangka korik nalangai nalangaiyeng wizinda. Yombanuwili, liyeng-

wili, watabisiwili keya winakwilirau korikyeng nalik lewi
kang kuna.
40 Mabilik korik paka ngalegeyeng keya korik
ngabelakpekkiyendau wizinda. Kapura korik paka
ngalegeweki palumura nara keya korik ngabelakpekkiweki
palumura nara.
41 Yokmekki palumura nara keya ngombekkira nara keya
pelewewiligira nara. Keya pelewe namelegi palumura name-
leyaga nalik.

42 Logo Anotogo korik tonuguyeng kiling teni wik yoluweki
ibendaga iza orowei yo puwekke korik tonuguyeng nalik wiz-
iyagi. Korik tonugu kawiktikke waliyi puwek sok sagi kapura
tenigi korik Anotogo wik yoluweki orowei yogi puwek sok
sagi ono.
43 Korik tonugu waliyi puwek kaile kaile kelemiya
melawek kapura korik Anotogo wik yoluweki ibendaga
yangalekta wazayagi puwek ngaiwaktik kilingki. Korik
tonugu waliyi puwek kozang ono kapura korik Anotogo wik
yoluweki yangalekta wazayagi puwek kozanda kiling.
44 Korik tonugu waliyi puwek yeik ngabelakpekkewek
kapura korik Anotogo wik yoluweki ibendaga yangalekta
wazami puwek paka ngalegewek. Purik korik tenigi nga-
belakka pelege puwek ngizi tegi korik paka ngalege puwek
ngizi.
45 Kapiya Walektikke miza mabilik, Anotogo Aram
yombanu werebek keremiza logo wilek kang pugubek
wik wizeibene kelemiya kapura Kilisi yombanu kalika
wiriyabokko teni kazing kumbekki lewengke Anotoyegi
wik yolu keya kalike ibendaga korik wikwek kiling wik
yangalektaweki keleyi.
46 Kapura korik paka ngalege puwek were lewa ono. Korik
ngabelakkawek were lewa pulaga korik paka ngalegewek
kiriwei.
47 Anotogo Aram yombanu werebek ngabelakpekka
keremiza kapura yombanu Kilisi kalika wiriyabok paka
ngalegabek.
48 Yombanu ngabelakka yolu puwili Anotogo yombanu
ngabelakpekka keremizabok kelikwili. Keya paka ngalege
yolu puwili yombanu paka ngalegabok kelikwili.
49 Kang tenigi yolu pemek yombanu Anotogo
ngabelakpekka keremizabok kelik, kapura kang tonugumek
paka ngalegabok kelikki.

50 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ne peliktikki inuwayegi
kozak yeiweki mizi yagenda. Korik yeik piyeng Anotogo ngai

yolugi pulogo yabelagi ono keya watabi sok si piyeng yereng
watabiyeng sok si ono puraga kiliya kunagi ono.
51-52 Kerewiyi. Nogo watabi yemane ngizi panu
yombanuwiligi kangkayeng ngezeyengko iwakagi langai ono
nayeng kozak yeiweki. Sangu kangkalibek tiyi puwekkerik
Yisuyegi ngizi kumuli, nawili ngoluk mabilik wik koyigeyagi
kapura Anotogo teni Yisuyegi ngizi kumuli puwili mabuwili
yombanuwiligi wireyengko nguk namizi kusi keya ngaiwili
pilik nguk namizi mabuwekke nalik wazayagi. Nogo kozak
kai pei. Sangu kangkalibek tiyi puwekke Anotogo Yisuyegi
ngizi kumuli ibengwili wik wazayagi. Korik tonuguyeng
mawinda ibengki ono keya puwekke teni Yisuyegi ngizi
kumuli ibeng ono ngoluk wik yolu puwilirau Anotogo nalik
wazayagi.
53 Pugu pilik mizagi purik korik tenigi sok si keya ibeng
si puwek wezameliweki, logo korik sok si keya ibengki ono
puwek wakiyiweki.
54 Tenigi korik sok si keya ibeng si puwek wezameli keya
sok si keya ibeng si ono puwek wakiyi puwekke ngago lang
Kapiya Walektikke pobilik lende miza piyeng ngizigi,

Anotogo yombanuwiligi ibengki pura yeik sa wazamiya keya
pugu kemenak lewege miza mela. *Isaya 25:8*

55 Keya nararau pelik lende miza,

Teni ibengki sawiya purago teniyegi lewege mizagi ono.
Ibengkiragi kozandago teni mawinda ngangang
yanagi ono. *Osiya 13:14*

56 Kozang teni ibeng si keya ngangang yaniweki pura teni
kiling yolu, purik teni kaile mizi keya kaileragi kozanda
kiling yolu kopong. Keya kaileyeng kozanda kiling purik
Anotogi lora yolu kopong.
57 Kapura Anotogo tonuwa lewege miziweki keleya purikki
tonuwa piyegi wazono meiweki purik watabi Yemizi
tonuwagibek Yisu Kilisigu tenigi miza piyengki wiyeke.
58 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli nogo keli puwili mabilik
ngizi kumuli kuni keya kozang koyi keya ini Yemizibekki
yawera mizageya koyimowei kangka neyau kumuli nagani.
Yemizibekki yawe miza pura yeik ulak ono purikki kumula-
girikki kai.

16

1 Ini king Yisugiwiligiweki inugu menalege wiyageya
piyengki langai nguk nei legi ne king piyengki langai
lende miziweki. Pelik mizi, nogo Anotogi kongkirigesen
Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Kalesiyabekke wawere uli
mizi puwiliyegi nogo miziweki kozak yeiya pilik mizi.

2 Purik peliktikki, ini nak nak inugu king inugu yawe mizayengki ngane weiya piyengki pangka Sondayengki purik king nayeng wawiyi logo ne lewa puwekke ini ngereke king wei yo keya to mizagi purikki miza nelegi.
3 Pulaga ne lewa puwekke ne kapiya nayeng lende mizagi logo yongkambanu inugu sawiya pilik puwiliyegi yanagi logo king inugu wawiya piyeng nogo panga Yirusalem yerengke orowei wezayelagi.
4 Tamizeige nerau kang purik pangka mabura teni mabuwili menalege kangki.

5 Ne Maseroniya kambela logo pulaga iniyegi lewagine purik ne Maseroniya lemeng neing were kangkiweki sawiya legi.
6 Ne ini kiling tek yokolong narik wiziyagi mane miza ma ngong kabenembek lewagelayengke ne ini kiling wiziyagi mane miza pulaga inugu negi kazing kang kunagi pumokki wiyeke neyegi king keya pulangaiyengki saweli nangine pulaga ne ngereke kangki pulogo kangkine.
7 Ne yereng inigi Korintira mei pura neing kang puwekke ne ini tek songono narik inuwa kiling wiziyagi purikki ne kiyebuk. Ne kiling tek yokolong narik wiziyagi purikki ne keli, purik tamizeige Yemizibokko kelira pura mabura.
8 Ne mabelege yereng Epeseraga wiziya Pendekosora mizi logo puwekkegine,
9 purik Yemizibokko kazing yemane naleweng tiya nowiya kopong logo yawe nogoragi ngizi narikweki. Keya ne yolugi purik yongkambanu kolokngagonowili neyegi ngai kele kapura.
10 Tamizeige Timoti iniyegi lewa mabura pi watabi nayengki kazi miza nagani, purik nogo mizi mabilik pirau Yemizibekyegi yawe mizi legi.
11 Nakko Timotiyegi kiyebuk mizi nagani. Piyegi saweli logo pi ya ngezegera kiling kelemi kang kuniweki. Pulaga pi neyegi yogi purik ne pi keya ngizi kumuli yogi puwiliyegi ne yuke legi.
12 Ne weik Apolo teni kiling Yisuyegi ngizi kumulibokyegi langai kozak yeiweki. Nogo piyegi nawili kiling pirau iniyegi keriyi lewaweki nguk kozang meiya, kapura pugu kumularik purik Anotogi kelira ono. Kapura kalike piyegi kazing namek tiya puwekkegine.

13 Wireyeng ngaiwila koyi logo watabi kung inuguyeng ngangang keleyagi piyengki keriyi nangaiweki keya Yemizibekyegi wameik kozang kumuli pura watabi nayengko waliyi nagani keya kozang yolu, kazi mizi nagani.

14 Keya inugu mizi piyeng mabiyeng ya wazonora keya
kelira kiling mizi.
15 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Setepana
ibubek ngabelak Kirik meibekke solo Yisuyegi ngizi kumula
logo sawela purik ini iwaka. Keya ngezewili ngizi kumuli
nawiliyegi saweli keya yawe miziweki miza purik ini iwaka.
Logo ne iniyegirau kelegele yei,
16 Inirau puwiligi kulengke koyi keya ini kiling Yemiz-
ibekyegi yawera kozang mizi puwiliyegirau.
17 Setepana keya yogo Potuneta keya yogo Akaika
lewagelawekkerik ne wilik miza, purik ne puwili kiling
yolu purik wazono, ini kiling wiziyagi langai ono legi.
18 Keya ne wilik miza purik puwiligu ini wilik kagowing
keleya keya nerau wilik kagowing keleniya legi. Yombanu
pilik puwiligi yeikyeng yongolok meiyagiyengko.
19 Kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli Asiya
ngabelakkewiligu iniyegi wangane kisi. Keya Akuwila yali
yongokpu Pirisila keya Yisuyegi ngizi kumuli i piyaugimakka
wawere uli mizi puwiligurau ini Yemizibekki puwiliyegi
wangane kisi.
20 Yisuyegi ngizi kumuli mamok iniyegi wangane kisi. Ini
ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik kagowinda
kiling melegulang mizi purago walimizi mizizo.
21 Ne Paulugu kapiya perik mele ne makngezegizikku
waliyi keya wangane nogora iniyegi yani.
22 Tamizeige nak Yemizibekyegi keli ono mabura Anotogo
piyegi kelemiyagi piyeng kelemi pani. O Yemizibek, Yemizi
tonugubek, koli.
23 Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi wazono pura ini kiling
wizei pani.
24 Nogo ini mabuwiliyegi keli purik inirau Kilisi Yisugi-
wilirikki wiyeke.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik iniyegi wezamelabek.

2 Korinti

Paulugi Kapiya Kalike Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Korinti Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ini Anotogi yongkambanu
Yisuyegi ngizi kumuli yereng yemane Korinti meiraga
yolu puwili keya ini Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Kirik
meibekke yolu puwili mabuwiliyegi lende miza yani.
Anotogi kelirago mizagewiyege ne Kilisi Yisugi ngagora
orowei mizi logo ne Aposolobek meibek. Keya Timoti teni
kiling Yisuyegi ngizi kumuliboktau ne kiling pelege logo pi
nogo lende mizi peyengki ei kai.
2 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono
piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke
yani pani.

3 Teni Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki Anotobek keya Man-
gobekyegi ngago wilik kagowing meiweki, purik pi yalektagi
Mangobek keya pi Anoto ya kuneng miza pilik puwili yalekta
yanibek.
4 Tonugu kuneng mizi piyeng mabiyengke pugu teni
yalekta yani logo tonugu nawiliyegi Anotoyaga yalek weiya
pura ngereke yaniweki.
5 Teni Kilisiyegi sawelarikki wiyeke teni Kilisigu ngangang
wagela mabilik ngangang wageliweki sawiya pilik Kilisi kil-
ing tenirau kemenak Anotogo yalek yani pura teni mabuwili
wei logo teni kunengyeng mawiyarekka wageli puwekkerik
Anotogo yalekta mawiyarekka yani.
6 Ne ngangang wageli puwekkerik ne ini yalek Anotogo
yani pura keya Anotoyaga yaliya wazayira ini weiweki
iniyegi sawelibek kopong. Purik Anotogo ne yalekta nani
puwekkerik ini keriya logo yalek Anotogo yani pura weibene
iniyegi sawelagi logo ini kozang sara koyimowei ne ngangang
wageli mabilik ngangang wageliweki.
7 Keya nogo ngizi kumulirik ini ngangang wagelageya koy-
imowei ini kozang sara koyagi, purik nogo ngangang wageli
puraga ini wale narik weiyagi mabilik yalek nogo wei puraga
ini wale narik weiyagi purik ne iwaka legi.
8 Ini ne kiling ngizi kumuliwili ne ngabelak Asiya meibekke
ngangang wagelarikki iwaka si nangaiweki kozak yeiweki.
Ne kuneng yemane panu wagela logo neyegi pangka onorikki
wiyeke nogorik ne ibengki nobiyeng.

9 Nogorik ne ibengki nobiyeng miza logo ne makngeze
kozang ono purikki ne keriya. Kapura neyegirik purik wa-
zono, purik nogo Anotoyegi pelik meiya, Anoto nugu neyegi
saweliweki purik ne pangka ono legi, purik ni Anoto ibeng-
wili ngereke wik wazayibek, meiya.
10 Logo Anotogo neyegi sawela logo ibengkiraga yaliya
wazaniya. Ei, pugu puwekke pilik miza keya nogo kumularik
pi mawinda pilik mizi kai kunagi.
11 Inugu neyegi saweliweki waberek mizageya koyimowei
purik pugu pilik mizagi. Pilik miza logo purik yongkam-
banu kolokngagonowili negi wazono wiziyagirikki wiyeke
waberek mizayengki kangayengki keriya logowekke An-
otoyegi wazono mei nangai.

12 Ini nawiligu kumulirik ne wok mabiyeng ne makngeze
keya yawe nogora yongolok mei mizi sawiyi. Kapura
nogo kozak kaiweki kelirik peliktikki, kangka nogobokko
kairik nogo nawili keya iniyegi miziriktau pangka pa-
nuraga keya wameik panumekke, logo purik yombanu yeik-
wiligi kangkayengki kiriwei ono kapura Anotogi wazonorago
neyegi sawelarago.
13 Keya kapiya nogo lende mizayengkiriktau nogo ngizi pi-
lik kaiweki sawiya logo lende miziyeng mizi yagenda purikki
ini iwakaweki. Nogo lende mizi piyeng inugu iwaka piyeng
keke lende mizi.
14 Ne inugu mabek neyegi langai iwaka panu ono piyengki
wangki iwakagi purikki ne yuke yolura wok Yemizibek Yisu
yogibokko nogo iniyegi langai lewege kaiyagi mabilik inugu
neyegi langai lewege kisagi.
15 Inugu neyegi iwaka keya ngizi kumularikki ne wilekpek
ngalege panu wiya logo kang neyau iniyegi keriyi lewaweki
sawiya logo Anotogo teni mabuwiliyegi kang neyau wazono
mizibene.
16 Purik ne panga ngabelak Maseroniya meibekke kang
puwekke iniyegi keriyimekke lewaweki sawiya keya pan-
galaga yogi puwekkeriktau. Logo puwekke neyegi panga Yu-
daya kangkirikki kazingmekke neyegi sawelagiyengki keriyi
nangine.
17 Inugu pelik kumulagi, pi nangki ngereke pugu sawiyara
ngelamela? Ma pi ngoluk kangka nakke keke kumula ono?
Ma pi yombanu Anotoyagabek ono wizigeya a'a' kaiyagirikki
ngereke ei kisi puwili kelikpek?
18 A'a' piliktau ono. Wameik Anotoyegi. Ne yombanu pilik
onobek. Nogo ei kai purik ne wameik ei kai yagenda.
19 Teni Timoti keya Silasi keya nerau iniyegi Yisu Kilisi
Anotogi Marekpekyegi langai kozak yeiyageya koya. Pi a'a'

kaiyagiwekke ngereke ei kai onobek. Pi wok mabiyeng pugu
kaiya puragi kiriwei mizibek.
20 Keya Anotogo pugu mizagi kaiya piyengki Kilisigu ei kai
keya Kilisi Mesiyabek talikpek keya talik mizagibek kaiya
piyeng mabiyeng weik ngizi miza. Legi tenirau Yisu kiling
Anotogo pugu mizagi kaiya piyengki wameik meiweki logo
Anotogi yeikta yongolok meiweki.
21 Anoto pokko te keya inirau Yisuyegi ngizi kumulageya
keya kebangkelara yoluweki keleyi. Pugu teniyegi ngago Kil-
isi yombanu yaliya wazayibek kai pura kozak yei kangweki
teni wezayela.
22 Pugu Kung Walek pugubek teni yana logo purik silok
tiyarik logo teni puguwili purik walimiziweki. Pugu
teni yanagi piyengka solo panurik pigi Kung Walekpek
ya tonuguyengke yenge yungke wazamiya logo purikku
walimizi purik pugu teni puguwiliyegi yanagi kaiya piyeng
ngizi wameik panu yanagi.

23 Ne kayima ono purik nogo ini waberek keleyagiyeng
kaiya logo nogo kaiyayengko ini kuneng yana nelegi.
Tamizeige nogo Korinti pulogo iniyegi ngoluk lewa ono
purikki solorik wameik kozak kai ono mabura Anoto pokko
kawela wiyibene ne piyegi nguk mei.
24 Inugu ngizi kumuli piyengki ne iniyegi ngaigirikki ne
kai ono, purik inugu ngizi kumulira kozang kapura nogo ini
pangka koyibene iniyegi saweliweki purik ini mawiyarekka
wilik kagowing keleyiweki.

2

1 Tegi nogo ne makngezeyegi pelik kaiya, Nogo pilik mizagi
ono. Nogo puwili ya kuneng mizibene puwiliyegi keriyiweki
kangki ono, kaiya.
2 Purik tamizeige nogo ini waberek keleya purikku ini
ya kuneng mizibene keleya kapura ini kowiti ono mabura
takko ne wilik kagowing mizibene keleniyagi? Ini ne wilik
kagowing keleniyagiwiligu.
3 Togo piliktikki wiyeke ne kapiya ulogo kalike purik lende
miza logo ini watabi mabiyeng pangka pangka kelemiya wiz-
igeya ne lewarik kele. Pulaga ne lewawekke ngereke ne wilik
kagowing keleniyagi langaiwiligu ne ya kuneng keleniyane.
Ne pelik kai purik ne iwaka, watabi ne wilik kagowing keleni
piyengko inirau wilik kagowing keleyagi.
4 Ne negi kapiya wererik lende mizagirikki kiyebuk miza.
Ne ingi yemane kaiya logo yenge ya nogoraga kaile kelageya
wizimowei ne kapiyarik miza. Kapura nogo lende miza

purik ini ya kuneng keleyiweki ono kapura keli negi iniyegira
waligeleyiweki.

5 Inirau yombanu kuneng yemane yana logo nogo piyegi
langai kapiya miza yanabokyegirau iwaka. Pokyegirik pugu
ini kuneng yanarik neyaga ngalege logo nogorau purik
keriya. Kapura inugu pi ngalik si mei nagani.
6 Kapura kapiya nogorik ini weiya logo pi yenge wilingke
wazamiya purik weik pangka.
7 Logo perik weik ngereke pugu miza piyeng inugu kere-
mareke wiyagira logo pi kuneng mizagela kaile sowei kuna
nelegi kozang wizeiweki kelemiyagira.
8 Tegi pi iwaka sibene inugu piyegi keli pura wameik kani
kelemizo.
9 Togo ini ngago nogoragi kiriwei mizi yaga ma yeik miza
legi ne kapiya purik lende miza.
10 Ini yombanu nakko kaile miza piyeng keremareke wiyi
puwekkerik nogorau mabilik keremareke wiyagi. Keya
tamizeige kaile nakki keremareke wiyagi nayeng wizigeya
nogo keremareke wiya puwekkerik purik nogo Kilisigi
wirege kaile pilikpokki piyeng keremareke wiyi yagenda
logo inigi wazono koyagiragi wiyeke mizi yagenda.
11 Legi tonuwa kaile puguyeng keremareke wiyiweki,
purik Sadangko teniyegi lewege miza nelegi, purik pugu
miziyeng teni iwaka legi.

12 Ne panga ngabelak Asiya meibekka logo yereng
Torowa meiraga ngago Kilisigu yombanu yaliya wazayiraga
kozak kaiweki tabundawekke, Yemizibokko weik
yongkambanuwiligi yayeng kangkere miza yowiyarikki
ne keriya.
13 Kapura Taitus ne kiling Yisuyegi ngizi kumulibek keya
nogo yawe mizi mabilikta mizibek ne wilek neliweki wizilege
ono keya ini talik yolu miza legi kozak kaiweki logo nerau
leng miza ono purik ne iniyegi kumula meli. Tegi ne pulogow-
iliyegi koyimi yeiya logo Maseroniya mei lemengke kambela.

14 Kapura ngago wazono mabiyeng Anotoyegi mani. Purik
teni Kilisi kiling sawela koyimowei Anotogo teni kazing
lewege mizagimekke iza orowei keleyi logo tonugu ngeze-
bekyegi iwaka pura kukngizi wazono wezamek kang wale
mabiyengke orowei miziweki keleyi legi.
15 Anotoyegirik teniyegi kukngizi wazonomek wizinda.
Logo pumok Kilisi tenigi yungke yolu pumok logo yombanu
yaliya wazaya puwili keya kemenak ibengki puwiligu
mengkera.

16 Yaka Kilisiyegi iwaka onowiliyegirik kukngizi kemenak
ibengwiligimek keya Kilisiyegi iwaka puwiliyegirik kukngizi
wik koyimagira yanimek. Logo takko yawe pura pangka
mizagi langai?
17 Ne makngeze kelik puwili logo Anotogo wezayela
logo Anotogi kozandago wameikta kozak kisi logo Anotogi
wireyau tenigi ngalege ngai yuke yolu pilik puwiligu keke
mizagi langai. Teni puwili keya kolokngagonomokko mabek
king weiyagirikki wiyeke Anotogi ngagora kozak kisi puwili
kelik onowiligu.

3

1 Logo inuwago keriyarik perikku kai perik ne ne
makngeze yongolok meiweki ne makngezeyegi langai
inuwayegi kozak yei ma? Ma ikuyogorikyeng kozak kisi
puwiligu kapiyayengke ngezewiliyegi langai wazono kisi
pilik yawe nogoragi langai wazono kaiweki nawiligu
kapiyayeng lende mizagi?
2 A'a' piliktau mizagi ono. Ini kapiya yenge ya nogoraga
lende miza wezaliktik, purik nawili yeik kazing inuwago yolu
lewengki keriya logo nogo yawe wazono inuwagi tepekke
miza puragi iwaka. Wilek kang inuwagiyeng kazing wa-
zonomekki kiriwei mizirikki pakeli nangai.
3 Yawe nogorago mizarikki kandik puwiligu keriyirik in-
uwa kapiya Kilisigu lende mizarik kelik nobiyeng miza.
Logo kapiyarik kilipibokko miza ono segeya Kung Walek
Anoto wik yolubekkibokko lende miza. Keya Anotogi loyeng
mawinda king tapeleyengke lende miza ono segeya weik
yombanuwiligi yayengke lende miza.
4 Logo nogo pilik kai purik nogo Anotoyegi yemane kumuli
purago Kilisi kiling sawela purikku.
5 Logo purik Anoto wizigeya teni makngezego Anotogi
yawera pangka mizagi mizi yagenda ono, a'a', purik kozang
tonugura keya tonugu lewege mizi purarau Anotoyaga lewa.
6 Pugu nawiliyegi tonugu kazing wik pigi yombanu yaliya
wazayi pumokki langai kozak yeiweki teniyegi sawela.
Tonugurau puwiliyegi ini Anotogi loyeng mabiyengki kiriwei
miza ono purik ini ibeng koyimagi yei ono segeya tonugu
puwiliyegi Kung Walekpokko puwiliyegi wik koyimagira
yanagi yei. Kazing were lo meleyaugu yaliya wazayiweki
loyengki kiriwei mizi pumokki kangkira ibeng koyimagi
pura, purik teni loyengki kiriwei panugi langai ono logo
Anoto kiling pangka wazayagi langai ono legi. Kapura Kung
Walekpekki kazing wik puluweng kele wik koyimagira yani
leweng.

7 Keya ngoluk kazing were loyengki pumok solo wiri-
yarik Mosego loyeng kingyengke lende miza logo ngaiwak
yemanerik kiling wiriya lewengko logo yongkambanuwili
Mose lo piyeng kebangkelabekki wiregawereragi talik pake-
lagi miza. Purik pugu Isileiliwiliyegi Anotogi loyeng kiriwei
miziweki yaniweki mizageya wiziyarik wiregawere pugura
Anotogi ngaiwaktikku mizagewiyege ngaiwak wiya. Logo
puwili piyegi pakelawekke weik yeik sawiyi kang.
8 Keya mabek wang perikke Kung Walekpokko wik yolu-
gira yanageya pewekke teni ngaiwak yemane panurik keriyi.
9 Tamizeige kazing were ibengkiraga iza orowei kuna
pumok ngaiwaktik kiling mabura kazing Anoto kiling pangka
wazayagi pumokki ngaiwaktik lewege panu wizinda,
10 purik ulogo were ngaiwak wiziya purik weik yeik keya
mabek ngaiwak yolu perikku kele lewege panu kopong.
11 Tamizeige kazing were yeik sawiya puluweng ngaiwak
paka ngalegarikku kola mabura Anotogi kazing wik
kaileyengka yaliya wazayi pumokki ngaiwaktik lewege
panu, purik pumok wizagomagimek kopong.

12 Tegi ngaiwak wik perik yeik sawiyagi ono purik ne iwaka
legi ne Anotogi ngagora kozang sara wizimowei kawela kai.
13 Ne Mose wiregawere puguraga ngaiwaktik yeik sawiyi
kandikki Isileiliwiligu pakela nelegi wiregawerera ngok-
morokta wiyabok kelikpek ono.

14 Logo Mosegi wiregawerera keke ngokmorokta wiya ono
kapura Isileiliwiligi kangkayeng keya kumulayendau waliya.
Mabek pewekkeriktau were loyeng Mosego lende miza-
yeng mei puwekkerik Yudawiligi kangkayeng keya yayen-
dau waliya nobiyeng miza purik Anotogi ngagoragi solorik
puwiligu keriyi keya iwaka ono kopong. Yombanu nak Kil-
isiyegi sawela puwekkerik kele yaka waliya piyeng tiyagi.
15 Keya ngoluk yokopekke yolu puriktau Mosegi loyeng mei
puwekkerik kangka keya ya puwiligiyeng ngoluk mabilik
waliya yolu.
16 Kapura nak kaile puguyengka kowita logo Yemizibekyegi
saweli puwekkerik kangka pigi waliyabok tiya.
17 Keya yaka nogo pelege Yemizibek kai purik Anotogi Kung
Walekpekki kai yagenda logo kang wale Yemizibekki Kung
Walekpokko yolu piyeng loyeng ma kaileyengkorau waliya
ono.
18 Logo Yudawiligi kangkayeng ngoluk waliya kapura teni
weik ulogo Yemizibekyegi sawela puwiligi kangkayeng weik
tiya. Teni wiriwilik wezayeng Yemizibekki ngaiwak purik
walimizagiwiligu, purik Yemizibekki Kung Walekpek tenigi
yungke yawe mizageya purik teni pi kelik mawiyarekka sagi.

4

1 Tegi ne kazi ma yawe nogora wiya wazamiweki mizi ono,
purik Anotogi yalektaga ne yawe pura nana.
2 Kapura ne yongkambanuwili ngizi kumulibene ikuyo-
gorik keleyi ono. Ne kazing liwik kendek ngelangai piyengki
kiyebuk mizibek logo nogorau nawili ikuyogorik keleyi ono.
Nogorau Kapiya Walektikke miza ono nayeng kozak kai ono.
Segeya Anotogi wirege ne kimeike wameikta kozak kai logo
neyegi iwakawiligu ne wameikta kozak kai kisi nangai.
3 Ne kele wameikta kozak kai kapura tamizeige nogo
ngago Yisugu yombanu yaliya wazayiragi kozak kai pura
ngoluk kimeike ono mabura purik yombanu kazing kum-
bekki lewengke ibeng si kang puwiliyegi kimeike ono wiz-
inda.
4 Sadangko ngizi kumuli onowiligi kangkayeng waliya logo
puwili Yisuyegi kazing kang puluwengki lang ngoriyi purikki
ngagoragi kerewiyi keya Kilisi Anotogi kangmekke pokki
ngaiwaktikkirau keriya nelegi.
5 Keya ngago nogo kozak kai pura ne makngezeyegi lan-
gaira ono kapura Yisu Kilisi Yemizibek mizagi pokyegi lan-
gaira. Kapura ne makngezeyegirik ne pelik kai, Yisugu negi
wiyeke miza puragi weraga ne yeik iniyegi yawe mizibek kai.
6 Nogo pilik kai purik Anoto pelik kaiyabok, Kusaba-
nurikki yungka wilangkarik wiriyi penangai, kaiyabok An-
oto wilangka pugurik ya tonuguyengke wiriyibene kelemiya
maboktikki wiyeke, logo purik Anotogi ngaiwak Yisu Kilisigi
yungke purikki teni iwaka sibene.
7 Kapura tonugu Anotogi ngaiwaktikki iwaka pura watabi
yemane kalagalo wara yolu piyeng kelik logo pura korik
tonuguwekke watabi nguk namizi sopela walagi piyeng ke-
lik. Kapura purikku walimizi purik kozang yemane tenigi
yungke yolubok teni makngezeyaga onobek, Anotoyagabek.
8 Keya kang wale mabiyengka kunengyengko ne kawiye
waliyiweki keleni kapura kozang pugurago mizagewiyege
nerau kawiye keya mizi ono. Kuneng pilik piyeng nangki
neyegi lewagela miza purik ne lusuwei kapura piyengki
wiyeke yawe nogora wiyi ono.
9 Keya neyegi kiyebuk mizi puwili kolokngagono kapura
Anotogo ne keke wezani ono. Keya kang nayeng neyegi kiye-
buk mizi puwiligu ne ngangang yemane keleni keya kuneng
nani kapura ne kemenak ibeng sa wazani ono.
10 Keya korik negi pewek wok mabiyeng purik Yisugu
miza mabilik ibengkira wilek uli mizi logo Yisugu yolu pura
nawiligu korik nogowekke wizilege pakeliweki.
11 Ei, nogo kazing yolu pumok kuneng wagelagimekke ne
yolu purik ne Yemizibekyegi yawe mizirikki wiyeke kapura

pilik piyengki yungke ngereke nogo ngabelakpekke pelege
yolu puragi Yisu Kilisigi kozanda waligeleyi.
12 Nogo Yisugu yombanu yaliya wazayiragi langai ngago
pura kozak kaiya kopong ne ibengki pura wilek uli kapura
pilik purikki kangarik ini wik koyimagira weiya purik.
13 Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai, Ne ngizi kumula
kopong ne kozak kaiya, kai. Logo kazing mabilikmekke ne
kozak kai purik ne ngizi kumuli kopong.
14 Anoto Yemizibek Yisu ibendaga yangalekta wik waza-
miyabokko nerau Yisu kiling yangalekta wazaniya logo niza
oroweirik inirau ne kiling pigi wirege wiriyagi purik ne
iwaka.
15 Nogo kuneng wageli piyeng iniyegi sawelagiyeng. Keya
ini Kilisiyegi lewa purikku kolokngagonowilirau Kilisiyegi
lewagi logo Anotogi wazono yemane puragi wazono meiyagi
logo purikku Yemizibekki yeikta yongolok mei.
16 Piliktikki wiyeke ne yawe pura teni wiyi ono. Purik korik
nogowek yombusi si kang kele kapura wilek kang nogobek
wok mabiyeng wik si kang.
17 Nogo ngabelakpekke kuneng wageli keya ngangang mizi
piyeng yeik songonoyengko logo wok panu yolugi onoyeng.
Kapura kuneng tek songono perikke wageli piyeng paka
ngalege wazono koyimagi puragi pangka ono.
18 Togo nogo ngabelakka pelege keriyi piyengki ne wilek
kang tiya mani ono segeya paka ngalege piyengki kele ne
wilek kang tiya mani. Purik ngabelakka pelege keriyi piyeng
yeik yagongyeng kapura paka ngalege keriyagi langai ono
piyeng wizagomagiyeng legi.

5

1 Nerau yawe nogora wiyi ono purik korik nogowek imak
kelik logo korik puwekke yungke kung nogobek keya wilek
kang nogobek yolu logo tamizeige korik nogowek ibeng logo
ne korikwek wizami kangwekkerik Anoto paka ngalege korik
negi yolugi nawek paka ngalege kangkere miza wiya purik ne
iwaka legi. Logo korik puwek Anoto ngezebokko keremiza-
wek logo wizagomagiwek.
2-3 Ne mabek pewekke yolu perik ne korik ngabelakpekke
pewek wiyiweki ne ingkei logo melewangkayengko wakiyi
pilik korik paka ngalege puwek wakiyiweki ne keli, purik
korik nogowek ibeng sa logo purik kung nogobek keya wilek
kang nogobektau korik nawek kilingki.
4 Ne korik pewekke wizimowei purik ne ya kuneng miza
logo ingkei. Logo purik ne ibengkirikki wiyeke ono kapura
negi korik paka ngalege puwek ne wakiyagirikki ne keli logo

negi korik ibengki puwek ngereke korik ibengki onowek-
weki.
5 Anotogo tenigi pilik korik nawekka nawekke mizagi purik
sawiya logo pugu tenigi kebangkelara yolu piyeng pugu
yanagi purikki waligeleyiweki were Kung Walek pugubek
teniyegi yana.
6 Anoto ne paka ngalege niza orowei kangweki sawiya tegi
neyegi wok mabiyeng kunengyeng yolu kapura ne mabilikka
yawe mizi. Keya ne korik pewek i negi wezamak keremiza
logo yolu purik ne Yemizibek kiling i negi paka ngalege
pumakka koweige purik ne iwaka.
7 Watabi peyeng ngizi purik ne iwaka logo pakelarikku ono
kapura ngizi kumulirikku.
8 Ya nogora kozang ibengkirikki ne kazi ono, purik negi
i korik pewekke pemak wiya logo paka ngalege Yemizibek
kiling wiziyagi purikki ne keli panu.
9 Keya watabi mabiyengki ngalege nogo kelirik korik
nogowekke pelege ma paka ngalege puriktau Anoto wilik
kagowing kelemiyagi purik.
10 Ne pi wilik kagowing kelemiyagirikki keli purik ne
keya mabuwilirau Kilisigi wirege pugu ngagozak keleyi-
weki wiriyagi legi. Nak nak ngabelakka wiziyawekke korik
puguwekke wazono miza ma kaile miza miza piyengki kanga
weiyagi.

11 Pulaga ne Yemizibokko ngangang naniragi kulili puragi
iwakabek kopong nogo nawili Kilisiyegi sawelibene keleyi.
Anotogo neyegi piyeng mabiyeng iwaka logo nogo ngizi ku-
mulirik yenge ya inuguyengke inugu neyegirau pilik iwaka
panuweki.
12 Ne ngereke yeik nogora yongolok meiweki keleyiweki
mizi ono segeya nawiligi wirege ini neyegi langai
wazono kisiweki, ne mizi. Keya yombanu wok mabiyeng
korikwekke yeke ngalegeyengki kozak kisi kapura yenge
ya puwiligiyengki yungke lemengkirau kozak kisi ono
puwiliyegi ini kanga yei nangaiweki.
13 Inugu keriyarik ne lelewe ngago kai ma? Tamizeige ne
pilik mabura purik watabi Anoto keya nogoyeng, tamizeige
ne pilik ono mabura nogo pilik kai piyeng mabiyeng in-
uwayegi saweliwekiyeng.
14 Nogo mizi piyeng ne Anoto keya pigi ngizi kumuli
puwiligi mizi yagenda, purik ne Kilisigi keli neyegi purago
neyegi ngai kopong keya purik Kilisi wamenakko ne keya
mamokki ibeng sa purik ne iwaka kopong logo mamok pugu
ibeng sa purago pangka sa.

15 Pugu mamokki ibeng sa purik mabek wik yolu logo
piyaga wik koyimagira weiya puwili ngezewili wilik
kagowing mizi purik segeya Kilisi puwiligi wiyeke ibeng
sa logo ngereke yangalektabokyegi kele wilik kagowing
kelemiyageya koyimiweki.

16 Tegi purik teni ngizi kumuli nakyegi melebek yowa logo
pelik meiyagi ono, Ni talikpek miza purik nogo iwaka, ni ngizi
kumuli onowiligu niyegi kisi mabilik panu. Tonugu kele koka
Yisuyegi mabilik melebek yowa kapura perik nogorau pilik
mizi ono.
17 Keya nak Kilisiyegi sawela puwekkerik pi weik yombanu
wikpek. Yombanu werebok weik yeik keya yombanu wikpek
ngereke lewagela.
18 Logo pilik mizi piyeng Anotogo miziyeng. Pi teni piyegi
kiyebukwili mizara koyagi laga weik pi kiling ya wame-
narawili keleya mabokko pilik miza. Keya pugu teniyegi
nawilirau pi kiling ya wamenara keremiziweki yawe pura
yana.

19 Ngago tonugura pelik, Anoto Kilisiyegi wizimowei
yongkambanu nalangai nalangai pumok mamokyaga
pigi kewengkewili izageya wiziya. Anotogo puwiligi kaile
piyengki ngane puwili ngangang yaniweki kumulara wiziya
ono keya teniyegi pugu ngago puwiliyegi kozak yeiya logo
puwili pigi kewengke keremizagira teniyegi yana.
20 Teni weik Kilisigi wiyeke ngago kisi. Anotogo kili
tonuguyengka Kilisigi wiyeke iniyegi ngago yei nobiyeng
mizi. Tonuwa pobilik kisi puwekkerik pilik wizinda, Tonuwa
iniyegi kelegele yei, Anoto inuwa piyegi kiyebukwili miza
yolu puraga pigi kewengkewili keleyi pani, yei.
21 Kilisi kaile nayendau onobek kapura teniyegi saweli-
weki Anoto pi kaile tonuguyeng wagelibene kelemiya logo
tonugu Kilisiyegi sawela purikku Anotogi wirege teni pangka
wazaya.

6

1 Teni Anoto kiling menalege yawe miziwiligu inuwayegi
pelik kelegele yei, Ini Anotogi wazono inugu weiyagi lan-
gai onoyeng kapura pugu yeik yani piyeng weiyawili mena
piyeng yeik wezameli wak.
2 Keya Anotogo kai perikki kerewiyi,

Ne kerewiyiweki kangkere miza wizilegewekke ini neyegi
kek kisa logo puwekke nogo kandik tiya wiziya. Keya
wok nogo ini yaliya wazayiweki mizabokko inugu
kisirikki nogo kerewiya, kaiya. *Isaya 49:8*

Ne Paulugu iniyegi pelik yei, yokopek wok Anoto inugu weiyagi langai ono piyeng yanagibek. Kerewiyi, yokopek wok Anotogo ini yaliya wazayiweki kelibek.

3 Nogo kazing yolu pumokko mizagewiyege nawilirau kazing Yemizibek yolok ngelagi pumok suwei welagi ono. Nogo pilik mizi purik nawiligu yawe Yemizibekkiraga yungke kokowa nayeng keriya nelegi.
4 Logo pilik segeya nogo mizi piyeng mabiyengke ne Anotoyegi yawe mizibek mizi. Logo piliktikki walimizirik yaka kunengyeng ma watabi neyegi lewege mizi piyeng ma neyegi kaile kaile keleni piyengkerik ne yeik ngagoluk yolu.
5 Purik kang kolokngagonoge puwiligu ne nela keya kang nayeng i wigiriyengke wazaniya keya kang nayeng ne yawereng keleniya logo kek ngago ngago neiya. Yawe nogorago ne nela keya mogosara wizagomamokko iwek kola ono keya ngeragirau na ono.
6 Ne wameik panu yolu keya iwakara kiling keya ngagoluk yolu keya nawiliyegi wazono keleyirikku ne Anotoyegi yawe mizibek mizi. Keya Anotogi Kung Walekpek neyegi yolurikku keya keli negi nawiliyegi purago.
7 Keya ngago nogo wameik kozak kai puragorau walimizi keya Anotogi kozang neyegi yolu puragorau. Keya negi Anoto kiling pangka yolu pura negi lei keya wizang ngai miziweki wari piyeng kelikta logo purago teni ngai mizi keya purago teni makngezeyegi ngai.

8 Nawiligu yeik nogora yongolok mei keya nawiligu yeik nogora kaile sawiyi. Nawiligu neyegi langai kaile kisi keya nawili neyegi langai wazono kisi. Nawiligu ne ikuyogorik kaibek nobiyeng keleni kapura ne wameikta kozak kaibek.
9 Nawiligu ne nalaga lewabek nobiyeng keleni kapura kolokngagono yeik nogoragi iwaka. Nawiligu ne watabi ibeng nayeng nobiyeng keleni kapura ne wik yolu perikki keriyi. Ne wik yolu logo ne neli kapura Anotogo ne ibengkirikka niza warara yolu.
10 Ya nogora kuneng kapura mabuwekke Yemizibekki wilik kagowinda neyegi. Ne watabiyengki yeik kapura kazing kumbekki lewengke nogo yombanuwili Yemizibekki watabi yeik yani piyeng kolokngagono yani. Keriyiwekkerik ne watabiyengki yeik nobiyeng miza kapura watabi mabiyeng kele neyegi wizinda.

11 Ini Korintiwili nogo keliwili nogo weik iniyegi neyaga keliyeng mabiyeng kozak yeiya. Nogo iniyegi kelirik yemane.
12 Nogo keli negi iniyegira liwik wiyi ono kapura ini kele keli inigi neyegi pura liwik wiyi.

13 Ne ini negi yango keya marekngang wezalikwili keleyi
yagenda logo nogo iniyegi keli pilik ini neyegi keli.

14 Keya ini ngizi kumuli ono puwili kiling menalege yolu
keya mizi nagani. Anotogi yongkambanuwili kaileyengki
lewengke yolu puwili kelik ma talik? A'a'. Yombanu
wilangkarikkewili keya yombanu kusabanurikkewili
menalege koyagi ma talik? A'a'.
15 Keya Kilisi keya Sadandau watabi nayengki mabiyau
ei mizagi? A'a'. Keya ngizi kumulibek keya ngizi kumuli
onobekyegi keriyiwekkerik piyauyegi watabi nangaiyeng
menalik? Yeik.
16 Keya Anotogi i walekmak keya anoto ikuyogorikwiligi-
makko watabi ei miziyeng nangaiyengki? Yeik. Mabura ngizi
kumuli ono puwili kiling menalege yolu keya mizi nagani,
purik teni Anoto wik yolubekki i walekmak legi. Anoto
ngezebokko pobilik kaiya pelik,
Ne yolugirik yongkambanu nogowiligi yungke yolugi logo
puwili kiling to keya yo mizagi. Ne puwiligi Anoto
wiziyagi keya puwili yongkambanu nogowili mizara
koyagi. *Lebitika 26:12*
17 Logo piliktikki wiyeke Yemizibokko pelik kai,
Ini kaile mizi puwili wezayi logo puwiliyaga koweige koyi.
Ini kaileyengki kazing puluwengka koweige yolu purik
nogo ini nogowili mizagi. *Isaya 52:11*
18 Ne inigi Mango wiziyagi keya ini negi yango keya
marekngangwili mizara koyagi, *2 Samuwele 7:14*
Yemizi kozang yemanerago kolabek keya mabiyengki ngai-
bokko pilik kai.

7

1 Togo ini nogo keli panu puwili Anotogo tonuwayegi
ngago pilik piyeng sawiya legi teni korikwek keya wilek kang
tonuguyengke kaileyengkimekke mizi pura wiya logo kazing
kaile nayendau onomekke Anotogo ngangang yanagi puraga
kazi yoluweki.
2 Ya inuguyeng neyegi langai wazono kelemi keya ini
neyegirau keli inugura kimeike walimizi. Nogorau nakyegi
kokowa nayeng miza ono. Nogorau nawili kokowa nayengki
ngizi kumulibene keleya ono. Nogorau nawiliyegi liwikliwik
keleyi ma puwiliyaga watabi nayeng weiya ono.
3 Ne iniyegi melebek yowagirikki kai ono. Segeya nogo
ulogo kaiya mabilik, Ne iniyegi keli panu logo tonuwa
menalege yolu keya yawe mizi keya ibeng wezalik mizi.
4 Nogo iniyegi wilekpek ngalege wiya. Ne iniyegi wilik
panu, purik kuneng nogoyengke inugu ne wilik kagowinda

nana logo ne piliktikku kozang sa wilek kang nogobek wilik-
wilikmokko pangka ono.

5 Ne Maseroniya lewagelawekkerik nerau narik leng miza
ono. Purik wale mabiyeng kunengyeng kiling keya ngalik
keli yo keya to mizi logo ya nogoragi yungka ne kazi.
6 Kapura Anoto ya kuneng mizi puwili wilik kagowinda
yanibokko Taitus inuwayaga neyegi wezamelarikku ya no-
gora kabeneng sa wazaniya.
7 Pugu neyegi kayima pura keya inugu pi wilik kagowing
kelemiyarikki kozak kaiyarikku ne wilik kagowing miza.
Inugu neyegi keriyagirikki kisageya purikki kozak kai keya
ulogo miza purikki inuwago yalek mizirikkirau kozak kai.
Keya nogo miziyengki inuwago kalika kozambek nanagirikki
kangkere miza yolu kai purikku ne wilikmek yemane keli.

8 Ne wilik purik kapiya nogo lende miza purikku ya in-
uwagiyeng kuneng kele kapura ne purik lende miza purikki
ya kuneng ono. Kapiyarikku kele inuwa ya kuneng yana
purikki ne keriyawekke ne yalek miza, kapura ya kuneng
inuwagira wok wiziya ono.
9 Logo ne weik wilik logo purik nogo ini ya kuneng ke-
leya purikki wiyeke ono kapura ya kuneng inuwagirago
mizagewiyege kazing kaile inuguyengka kowitarikki wiyeke.
Kapiya nogo lende miza purikku ini ngangang yana ono, yeik
Anotogo miziweki kaiyalik ini miza.
10 Purik yombanunak kaile puguyengki kuneng mizi
purikku pi kazing Anotogo pi yaliya wazamiyagi pumokki
kowitibene kelemi. Logo naktau kazing pumokki ya kuneng
mizagi ono. Kapura Yisuyegi ngizi kumuli onowili ya kuneng
mizibene keleyi piyengko puwili Anotoyegi wilek kangyeng
kowitibene keleyi ono, logo ibeng koyimagira puwiliyegi
lewagela logo wik yolu keya ngai yukegi nararau ono.
11 Anotogo ya kuneng inuwagi puraga miza purikki keriya-
girikki kai. Perik weik inuwa waberek kerewiya logo ini
kaile inuguyengki ya kuneng logo nogo kapiya miza purikki
wiyeke ini piyeng wezamelagirikki kelegele mizi. Inugu kaile
mizabok ngalik meiya logo yenge wilingke wazamiya. Ini ul-
ogo miza purikki kazi logo nogo iniyegi saweli lewagirikki ini
miza. Logo ini kazing pumok pangka kelemiyagirikki nguk
namizi yawe miza. Logo kang wale mabiyengke ngago puragi
wiyeke iniyegi nogo ngago tiya mela nelegi ini makngezego
kazing inuguyeng mabiyeng yeik kani keleya.

12 Togo nogo kele kapiyarik inuwayegi lende miza ka-
pura purik ya kokowa mizabok ma kokowa lewengke
kelemiyabokyegi saweliwekirik ono. Segeya Anotogi wirege

inuwa wameik neyegi keli keya kumulageya koyinda purikki
waligeleyiweki.
13 Piliktikki wiyeke neyegi kozang miza. Ne inugu
neyegi keli kai puragi keke wilik ono kapura Taitusgi wilik
kagowindagirau ne keriya logo ne wilikmokko kola. Ini
mabuwiligu kangka pugubek kabeneng sa wazamiyarikki
wiyeke pi wilik.
14 Keya iniyegi langai nogo piyegi wazono meiya logo nogo
kaiya pura wameiktikki pugu keriya. Ini nogo kozak meiyalik
koyilege logo nerau kendek ono. Logo nogo iniyegi kozak
yeiyayeng wameik mabilik Taitusyegi inuwayegi langai wa-
zono kozak meiyayendau wameik pilik.
15 Keya wok mabiyeng pi inugu ini kazi keya leli uli kele
kapura ini mabuwili pugu kaiyengki kerewiyi keya inugu
koli kelemiya purikki pi kumuliwekkerik pugu iniyegi kelira
kozang si lewa.
16 Tonuwagi tepekke watabi mabiyeng weik pangka
purikki ne wilik. Inugu pangkaraga mizagi purik nogo
iwaka.

8

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo ke-
lirik Anotogo Maseroniya pulogo ngizi kumuliwiliyegi wa-
zono pigi nakkorau weiyagi langai onoyeng kapura pugu
yana piyengka keremungke yanarikku miza purikki ini
iwakaweki.
2 Keya puwiliyegi kuneng wiriya piyengko puwiliyegi yang
yemane keleya kapura pilikyeng kilindik puwili wilik kagow-
ing yemanerago kola logo puwili king keremungke ono kele
kapura puwiligu kolokngagono yana purik ya puwiligiyeng
keya kangka puwiligiyengka yaniweki keli kopong.
3 Keya puwili puwiligu yanagirikki pangka yani keya
ngoluk yeke langak nayendau yana logo purik wameik. Keya
keli ngezewiligirikku
4 neyegi puwili yani pani keleyiweki kisi logo Yudaya pu-
logo Yisugiwiliyegi puwiligurau narikka saweliweki kozang
kisi.
5 Nogo puwiligu mizagi mena sawiyayengka ngoluk
puwiligu mawinda yeke langak nayendau miza. Puwili
wererik ngezewiligu ngezewili Yemizibekyegi yawe
mizibene yana. Pulaga Anotogo kelalik ngezewiligu
ngezewili neyegi nana.
6 Tegi puwiligu king wiyi purikki wiyeke nogo Taitusyegi
nguk meiya purik yawe pulogo kingyeng menalege wawiyi

keya miza pura ulogo pugu solo miza legi pura kozang kunibene logo mizi kanda yawe pulogo keli inugurago mizi pura yeik puwekkegine.

7 Ini yongkambanu puwili watabi kolokngagonoge inugu nawili yela logo piyeng ngizi kumulira keya ngago iwakara kilingyeng kisiyeng keya nawiliyegi sawelagirikke wilek kang tiya manara keya keli inigi neyegi pura. Mena weik mena king inugu yani piyendau yenge ya inuguyengka kelira kiling meli purikku lewege mizibene mizagirikki kai.

8 Nogo kai purik inuwa pilik pura miziweki kai ono. Kapura inuwayegi nawiligu wilik kagowinda kiling yanirikki kozak yeirikku inuwago king meli piyeng keli inuwagira wameik wizimowei meli ma talik mizarikki ne yang keleyi,

9 purik Yemizi tonugubek Yisu Kilisi kelira keya wazonorago kola purik ini iwaka legi. Pi watabiyengko kola kele kapura tenigi wiyeke ngezebek watabiyengki yeikpek kelemiya purikku teni kazing kumbekki lewengke watabiyengko kolawili keleya.

10 Logo nogo ngago kaiweki mizi pera inuwagi wazono koyagiragi kai yagenda. Kirisimasi ulogo peragirik ini solo panu kingyeng meliweki miza logo mabilik solo melawili.

11 Mena weik inugu miza pura mabilik mizi kuni logo inugu yani pura inugu solo yaniweki kela mabilik mizi kanda yeik sawiyiweki. Keya inugu yanagirikki pangka yanizo.

12 Purik tamizeige yanibok yanagi kelirau mabura watabi pigi piyengka pugu yanagi langai purikki pangka Anotogo ei mizagi. Purik Anoto watabi nakyegirau ono piyengki pakela logo pi pangka meli ma pi pangka meli ono kai ono, Anoto watabi nakyegi piyengki pakela logo pi pangka meli ma pi pangka meli ono kai.

13-14 Nogo kai purik nawili king watabi weiya ni kang keya mizagiyeng kiling keya ini keremungke yana logo yeikkirikki kai ono. Kapura ini perik weik ngelek wara legi watabiyengki yeik pilik puwiliyegi saweli purik pangkarikku. Pulaga ini ngereke yeik pilik puwekke puwili ngelek wara purik ini yanagi. Logo kazing pilik mizimekke yali mabiyau pangka pangkaweki.

15 Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Yombanu ngeragi kolokngagono menalege wawiyabok kolokngagono panu wawiya ono, purik kolokngagono yana mela keya yombanu songono menalege wawiyagi langaibok songono panu wawiya logo yagasi miza ono purik nawiligu piyegi mana. *Ekosora 16:18*

16 Keya Anoto Taitusgi yaraga nogo iniyegi keli mabilikta
mowiyabokyegi ne wazono mei.
17 Pi nogo iniyegi keriyi lewaweki meiya puragi ei mizi. Ka-
pura nogo kumularik ngezebokkorau iniyegi keriyi lewaweki
keli purik pi inuwayegi keriyagimokko ibeng.
18 Ne yombu yongkambanu kolokngagonomokko iwaka
nak Taitus kiling wezameli puloge. Piyegirik yongkambanu
kolokngagonomokko kisira pi ngizi kumuliwiligu wawere
ula piyengke Yisugu yombanu yaliya wazayi puragi langai
wazono panu kaibek.
19 Keya purik kiling ngizi kumuliwiligu pi teni kiling panga
Yirusalem opayeng orowei kangweki sawiya. Purikku Yem-
izibekki yeikta yongolok mei keya tonuwago nakko nakyegi
saweliweki mizimokki walimizagi.
20 Keya namele keya nakko king peyengki tonuwago
ngairikki kaiya nelegi ne pi Taitus kiling wezameli.
21 Nogo kelirik pangka mizi pura mizagi maburik kele
logo Yemizibekki wirege keke ono kapura yombanuwiligi
wiregerau.
22 Keya piyau kiling yombanu Yisuyegi ngizi kumulibek
logo kang kolokngagonoge nogo yang kelemiya logo nguk
namizi nawiliyegi sawelagirikki mizibek logo ne kiling yawe
mizibektau wezameli puloge. Keya ini pangkayeng keke
mizagi kisi purikki pi kerewiya logo pi iniyegi sawelagirikki
weik wilekpek tiya yolu.
23 Keya Taitusyegirik pi te menalege wei miziyau keya ne
kiling iniyegi saweliweki yawe mizibek. Keya teni kiling
yawe mizi pi kiling kang puwiliyegirik puwili Kilisigi yeikta
yongolok mei miziwili logo ngizi kumuli nawiligi yeikta
weiya logo kangwili.
24 Tegi yombanu puwiliyegi keli inuguragi ngizirik keya
nogo iniyegi langai wazono kai purikki solorik waligeleye
logo ngizi kumuli wizageya koyi kang puwili nogo iniyegi
langai wazono kai piyeng pangka kai miziweki.

9

1 Iniyegirau nogo panga Yudaya pulogo Yisugi watabiyeng
yeikwiliyegi king wezamelageya piyengki langai kapiya
mizagi ono, purik ini ulogo ngago puragi kerewiya.
2 Ini were kerewiyawekke ini saweliweki miza logo ne
Maseroniyawiliyegi purikki langai ulogo kozak yeiyageya
wiziya. Ini Kirik ngabelakpekkewili kirisimasi ulogo puraga
king inuguyeng yaniweki kangkere mizarikki kozak yeiya.
Logo keli inugurago mizagewiyege nawilirau weik mabek
saweliweki keleya.

3 Legi ne yombanu pewili wezayeli purik nogo puwiliyegi
kozak yeiya mabilik ini yaniweki kangkere mizara koyiweki.
Nogo waze ngaiguraga ini yaniweki kangkere mizara koyagi
yeiya kapura yeikki purikki ne kiyebuk. Kapura nogo yeiya
mabilik kangkere miza koyizo.
4 Purik tamizeige Maseroniyaga nawili ne kiling kayima
logo ini ngoluk kangkere miza onorikki pakela purik ne keya
inirau kendek wagelagi, purik ne waze inugu mizagirikki
wilekpek tiya mana legi.
5 Tegi nogo kumularik ne kiling ngizi kumuli pewili iniyegi
pulogo were lewaweki nguk yei purik pangka logo inugu
king keya pulangai yaniweki sawiya piyeng were menalege
wiyi keya mizi nangaiweki. Pulaga ne lewagela purik weik
kangkere miza wiya wizigeyaweki. Logo inugu yani piyeng
yawe inugurarikki wiyeke ono kapura inugu kelirikki wiyeke
purikki walimiziweki.
6 Yaka yani pura yombanu ngeragi songono ngeriyabok
songono yokoragibek kapura yombanu yemane ngeriyabok
yemane yokoragibek logo purikki keremareke mizi nagani.
7 Tegi nak nak pugu sawiya purikke yani logo kingyeng
warara wiziyagirikki wiyeke ma nawiligu pi yanagibek miza-
girikki wiyeke ono, purik Anoto wilik kagowinda kiling yani
puwiliyegi kelibek legi.
8 Keya Anotogi wazono puraga mizagewiyege nugu wara
piyengka ngoluk yeke langak nayendau nanagi, logo wok
mabiyeng purik ini makngezegiweki pangka wiyagi keya
ngoluk yeke langak nayeng yeik pilikwili wilik kagowinda
kiling yanagiyendau yanagi.
9 Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,
Wazonobok watabi pugu yani piyengki kangayeng weiya-
girikki kumuli nangai wizimowei watabi pugu yeik
yani piyeng watabiyengki yeikwiliyegi yana meli.
Logo watabi wazono pugu mizi piyeng keremareke
mizagi ono, kai. *Ingi Sam 112:9*
10 Keya Anotogo watabi ngeriyibekyegi watabi ngeriyagiyeng
mana logo ngeragi nagiyeng lewibene kelemi mabilik pugu
nirau ya wilik kagowinda kiling kolokngagono yanagi nara
nanagi logo nugu wazono mizi puragi ngizirik yemane panu
wiriyibene.
11 Ini wok mabiyengke nawiliyegi kolokngagono yaniweki
Anotogo ini kolokngagono yanagi, logo watabi inugu yani
wizigeya tonuwago orowei kang piyengki nawili Anotoyegi
wazono meiweki.
12 Yawe inugu pilik yani purago keke Yisugi puwiliyegi
watabi yeik pilik piyeng meli yagenda ono kapura
mabuwekke kolokngagonowili piyeng wei puwiligu

Anotoyegi wazono yemane panu meiyagirikki kazing namek
tiya yowiyi yagenda.
13 Keya yongkambanu inugu saweli puwili ngezewili keya
nawiliyegirau inugu kolokngagono yani piyengki keke wilik
mizi nangai ono kapura Anotogo yeikta puwili yongolok
meiyagi purik purikku walimizi purik inugu miziyeng inugu
waligeleyi piyeng kelik wazono legi.
14 Keya iniyegi yemane kumula koyimowei inigi wiyeke
waberek mizi nangai, purik Anotogo wazono yemanera
iniyegi yana purikki wiyeke.
15 Mena pugu pigi Marekpek teniyegi yeik yana logo watabi
yeik ngagoyengkorau kozak kisagi langai onobokki wiyeke
Anotoyegi wazono meiweki.

10

1 Ne Paulu iniyegi ne lewarik kele kuneng mabiyeng
pangka pangka mizibene kelegele yei. Keya ne Kilisi ngeze-
bokko mizagelikmekke yelakkelek yei. Kapura iniyaga
nawili ngoluk pelik kisi, Paulu koweige puwekkerik kapiya
puguyengke ngagoyeng kozang kai kapura pi kanda pelege
puwekkerik pi ngagoyeng kozang kaiyagirikki kazi, kisi.
2 Ne pulogo lewagela puwekke nerau mak kozang sara
wizimowei yamek nangeli mizibek purikki waligeleyiweki
miza nagani. Ini neyegi ne ngizi kumuli onowiligu mizilik
korikwekko keliyeng mizibek kisi puwiliyegi nogo yamek
nangeli wizimowei keleyagi sawiya pobura miza nelegi ne
kiyebuk.
3 Ne ngizi kumuli onowiligi tepekke yolu kisi purik wameik
kapura ne ngizi kumuli onowiligu kazing miziyeng weiya
logo kaileyeng neneng ngeli ono.
4 Nogo watabi weiya logo kaileyeng neneng ngeliweki mizi
piyeng ngizi kumuli ono puwiligi watabiyeng ono kapura
ne Anotogi watabi kozanda kilingyeng weiya logo piyengko
Sadangko ngai yolu piyeng neneng ngeli.
5 Anotogi watabiyeng ngalik kela yongomo mizi piyeng
ngela meliyeng keya Anotoyegi lewege miziweki kisi piyeng
kawiye walibene keleyiyeng keya Kilisi keriya nelegi lemeng
wezamek ula wazamiya piyendau. Logo watabi piyengki
nagerewiyi mizi puwili kebangkela logo Anotoyegi nogo iza
orowei yogi logo ya puwiligiyeng kowita wizigeya ngereke
yombanu Kilisigu kairagi kerewiyiweki keliwili miziweki.
6 Kapura were inuwago neyegi inuwa Kilisigu kaiyengki
kerewiyiwili miziweki pulaga tonuwago nagerewiyi mizara
yolu puwiliyegi ngangang yanirik kele.
7 Inuwago neyegi pakelarik ne kozandarau onobek mizi
purik inuwa yeik yeke ngalege maburikki pakela kopong

kapura inuwagorau yenge negi yungke lemengki pakela ono.
Logo tamizeige inuwayaga nakko pi Kilisigibek kai mabura
yeik ngezebekyegi langai mawinda kumuli pani purik pugu
pi Kilisigibek kai mabilik nerau mabilik wizinda legi.
8 Logo keriyiwekkerik neyegi Anotogo inigi ngizi kumulira
kozang kelemiweki pangka nana puragi lewege kaiya meli
nobiyeng mizagi kapura purikku ini ngangang yanagi ono
yeik iniyegi saweliwekirikku kapura wameiktago ne ne
makngezeyegi langai kai pera wameik mamizi nangine logo
ne lewege kaiya meli purikki ne kendek ono.
9 Kapura kapiya nogo lende miziyengko ini kazi mizibene
keleyagirikki ne kiyebuk.
10 Purik nawiligu pelik kisi, Paulugu kapiya miza
meliyengkirik ngagoyeng kozang keya kunengke kapura
pi teni kilingwekke purik pi kozang ono keya ngago pugu
kaiyeng yeik ulak kaiya meli, kisi.
11 Legi pilik puwiliyegi yei mabura ne pulogo onowekke
kapiyayengki lende mizi piyeng ne pulogowekke inigi wirege
ngizi mizagiyeng kani yei.
12 Wameik, nogorau ne yombanu mabek ngezewiliyegi
langai puwili yombiyangaiwili kisi puwili kelikpek kaiyagi
ono. Puwili kangkayendau onowili. Purik puwili nakko
nakyegi keriya koyimowei pi pilikpek keya ne pilikpek mizi,
logo kangka ngezewiligiyengki kiriwei.
13 Kapura neyegirik ne Anotogorau nana onoragi langai
lewege kaiyagi ono kapura pangka inuwayegi sawelagiragi
kele nogo lewege kaiyagi. Anotogo wale nana purikki pangka
keke ne lewege kaiyagi logo puragi yungke negi yawe inigi
tepekke mizageya purarau wiziyagi.
14 Ne Anotogo pangka nana puragi pangka yawe mizi ka-
pura ne inuwayegi pangkara kiling purik nogo solo panu in-
uwayegi ngago Kilisiyegi langai Kilisi yombanu yaliya waza-
yibek kai pura orowei kayima legi.
15 Keya Anotogo ne pangka nani puraga yeke ngalege nara-
rau nogo mizi ono logo nawiligu miza piyengki ne lewege
kai ono legi. Segeya ngizi kumuli inigi puraga ini yemane
sagi purikki nogo wilekpek keya ngai yuke yolu keya in-
uwagi tepekke yawe yemane nara mizagi purikki. Logo wok
mabiyeng pilik mizagi purik Anotogo ne pangka nana puragi
pangka yawe mizagi.
16 Pulaga yereng nayengkerau Kilisigu yombanu yaliya
wazayi puragi ne kozak kaiweki, wale nawiligurau yawe
mizi ono piyengke. Pulaga nogo miza wezalik ne nawiligu
mizaragi lewege kai kisagi ono.
17 Kapura Anotogi Kapiya Walektikku kai pelik,

Nak watabi nayengki lewege kaiyagi mabura Yemizibokko
miza piyengki lewege kaiyagirikki kai. *Seremaya 9:24*
18 Purik yombanu ngezebekyegi langai lewege kai pok pangk-
abek mizi yagenda ono segeya yombanu Yemizibokko pok
pangkabek mizibok kele.

11

1 Nogo kelirik inuwa mabilik kerewiya koyigeya ne lelewe
ngago kai kuniweki. Kapura purikki nogo pilik kelagi ono
purik ini ne pilik mizi purik yeik mabilikka yoluwili.
2 Keya Anotogo inuwayegi yangeze mizi mabilik nerau
inuwayegi yangeze. Nogo inuwayegi yangeze mizi purik
inuwagi keli pura Kilisi wamenakyegi kunagi purikki. Nogo
kelirik ini yongok nawekke yombanu nak kilindau iwek kola
ono logo yombanu nak weiweki sawiya wizigeya keli pugura
pokyegi keke warara yolumolo kelikwili miziweki. Legi
yombanu Kilisibokyegi keke keli inugura mani.
3 Kapura ne kazi purik Sadangko Ewa ikuyogorik kelemiya
pilik inuwagi kangka piyeng inuwagi Kilisiyegi ngizi keli
puraga ngereke kokowa leweng neing iza orowei kuna
nelegi.
4 Ini nawiligu kanda walimizi piyengki ei mizi. Keya
nawiligu Yisu nogo kozak kaibokyegi langai ono kalogomok
nakyegi kozak kisi puriktau ini ngizi kumuli. Ma nakko Kung
Walek inugu Anotoyaga weiyabok ono kalogomok nakyegi
langai kozak kai keya tamizeige nogo kozak yeiya puraga
ngereke nakko kanda kazing ini yaliya wazayagi kalogomok
namekki langai kozak kai purik ini yeik mabilik kerewiyara
yolu.
5 Kapura ngoluk nogo kumularik yombanu ngezewil-
igu ngezewiliyegi langai yombanu lewege Anotogi ngagora
orowei miziwili kisi puwili neyaga lewege ono.
6 Inugu kumulagirik nogo ngago kaiyeng kapiya miza
onowiligu kisilik kai mizagi kapura nogo kai piyengki ne
ngoluk iwaka wizinda, purik Anotogo neyegi kawela wiya
piyeng mabiyeng nogo inuwayegi kimeike kozak yeiya.
7 Ne Anotogi ngago Kilisigu yombanu yaliya wazayi puragi
langai kozak yeiyawekke nogo iniyegi kazingmekki king
keya pulangaiyengki keriya naniweki yeiya ono. Nogo
kele ne makngezeyegi kulengke panubek keleniya logo ini
lewegewili keleyiweki. Logo neyegi purik kaile narik ma
talik? Nogo kumulirik pilik ono.
8 Ne inigi tepekke yawe mizageya wiziyawekkerik
kongkirigesen kalogomokyengko ne king nana. Iniyegi
sawelagirikki wiyeke nogo puwiliyaga ngowei nobiyeng
miza.

9 Keya ini kiling wiziyawekke ne kingki yeik purik
inuwayegi nguk yeiya ono. Ne kiling ngizi kumuli
Maseroniyaga kayima puwiligu watabi neyegi yeikyeng
wara nuwei kayima. Koka miza pilik wangki puriktau king
keya pulangaiyeng neyegi keriya naniweki yeiyagi ono.
10 Ne wameik Kilisigi yeiktaga ngago pura kozang kelemi.
Ngabelak Kirikpekke pumok mamokyegi negi yawe Anotogi
ngagora kozak yeiya puragirau iniyaga king nayeng yongona
ono purikki nogo kozak yeiyagi.
11 Nangki? Purik nogo iniyegi keli ono legi ma? A'a'. Nogo
iniyegi keli purik Anotogo iwaka.
12 Ne nogo mizageya pura mizi kunagi keya kingyengkirau
nguk kaiyagi ono logo waligeleyi Anotogi wameikta kozak
kisi ono puwili lewege sara koyimowei puwilirau nogo kaz-
ing mizi mamokko Anotogi yawera miziwili kisane.
13 Purik yombanu pilik puwili Anotogi ngago wameikta
orowei mizi onowili keya yawe mizi ikuyogorikyeng miziwili
logo yeke ngalege yeik ulak Kilisigi ngagora orowei miziwili.
14 Mak pilik kopong legi. Purik Sadandau ngezebek kowita
logo ngereke angela wilangkarikkebek nobiyeng miza purik
mizi penangai.
15 Togo piyegi yawe miziwili ngezewili kowita logo ngereke
wameiktagi yawe miziwili nobiyeng miza purik mizagelik.
Waleleige purik puwiligu miza piyengki pangka pangka kan-
gayeng wei nangaiwiligu.

16 Nogo ulogo kaiya pura ne mawinda kai. Inuwagorik
ne lelewebek mizi nagani. Kapura inuwago kumulirik pilik
mabura ne lelewe wezabek pekyegi kerewiyi logo ne Anotogi
ngagora wameik orowei mizi onowiligu ngezewiliyegi langai
kisi pilik kaiweki mena.
17 Nogo kai pera Yemizibokko ne kai pani keleniyagi onor-
ago. Ne makngezeyegi kozak kaiweki mizi pera ne lelewe
wezabek mizi yagenda.
18 Kapura yombanu kolokngagono ikuyogoriktaga Anotogi
ngagora orowei miziwili mizi puwili logo ngizi kumuli onow-
iligu mizimekke ngezewiliyegi langai kozak kisi legi nerau
lewege kaiyagi.
19 Inugu kumulirik ini kangka yemane mizi kapura ini
lelewewiligu kisi piyengki kerewiyi legi ne lelewe wezabek
kai pani keleni.
20 Ini perikka pangarikke keleyi puwili mizi pani keleyi ma
watabi inuguyeng yeik sawiyi puwili ma kazingmek waliwei
keleyi puwili ma iniyegi pakela to meli puwili ma wiregaw-
erege koso ulayeli puwili mizi pani keleyi.

21 Ne kawela kaiyagirikki kendek kapura wameik ne
puwiligu mizi pilik mizagirik ne kozang ono. Kapura
tamizeige nak ngezebekyegi langai kozak kai purik nerau
kozang sara wizimowei mabilik mizagi. Purik ne weik
ngereke lelewe wezabek kai yagenda kani.

22 Puwili Iburuwili kisi. Nerau pulangaibek. Puwili Isileili-
wili kisi. Nerau pulangaibek. Puwili Abalamgi yango keya
marekngangwili kisi. Nerau pilikpek.
23 Puwili Kilisiyegi yawe miziwili kisi. Ne ngereke lelewe
wezabek kai yagenda. Ne puwiliyaga ngoluk Kilisiyegi
ngalege yawe mizibokko. Ne puwili kelik ono ne yawe
yemane panu miza. Kerewiyi, ne i wigiriyengke kang kolokn-
gagono wigira wazaniya keya ne kang kolokngagono pikang
kozangyengko lik keleniya keya kang kolokngagono ibeng
siweki miza. Kapura puwili pilik nayeng miza ono.
24 Keya ne ibengweki mizarik ne kang melenazik wizale 39
lik keleniya, Yudawiligu.
25 Keya Romwiligu kang neyauganara lik keleniya. Keya
kang nara kingyengko nela. Panga wizambekke sik neyau-
ganamak kiliyayengke ne wiziya keya wok nak wilibek wang
naleige wale narikki ngalege kebangkela wizimowei ne kai-
bokko niza orowei yo keya to keleniya.

26 Nogo wei kelemi kambelayengkirik ne kaingaiyeng keya
ngoweiwiligu ngangang naniweki keleniya keya Yudawili
keya Yuda onowiligurau mabilik keleniweki miza. Keya
yereng yemaneyengkirau keya kalogoyengke keya wizang
yemaneyengke keya ngaiguraga ngizi kumuliwili miziwilig-
urau ngangang naniweki keleniya.
27 Ne iwek nagoli yawe yemane mizi keya kaiyageya wiz-
iya. Ne yagasi mizi keya kai wikki kaile sageya wiziya. Ne
kang kolokngagono ngeragi keya wakiyagiyengki yeik logo
kabeneng wiziya.

28 Keya piyeng mabiyengki ngalege wok mabiyeng purik
yenge ya nogoraga ne ngizi kumuliwili mabuwiliyegi
yangeze mizi.
29 Nak kazing kumbekki lewengke kozang onowekkerik
nerau mabilik keli. Keya nak kaileyengki ulumowei kuna
puwekkerik ne yalekmokko yezi yeiksik ngori mizi.

30 Tamizeige ne makngezeyegi ne lewege kaiyagi purik
mabura watabi ne kozang onobek mizi piyengki ne kozak
kaiyagi.
31 Yemizi Yisugi Anotobek keya Mangobekki yeikta yon-
golok meiyageya koyimiweki. Ne ngaigu kai ono purik pugu
iwaka wizinda.

32 Ne Tamasiko yerengke wiziyawekke Romwiligi King
Ngai Areta meibekyegi kulengke ngai yemane wiziyabokko
ne kebangkeliweki wagelawili yerendagi kang yemanerikke
ngai wazaya.
33 Kapura lemeng yemane kingyengka keremiza logo
yerenda yawereng kelemiyamekki yungu tiya narik neing
ne leng kik nagikke wazaniya wizigeya pongo ngabelakka
wazaniya logo ne ngai yemanebekyaga kazibela.

12

1 Negi watabi wazono nayeng purikka lewagelagi ono kele
kapura ne mawiyarekka negi pangka ne Kilisigi ngagora
orowei miziweki. Neyegi Yemizibokko wangakyeng kelik
nayengke waligeleni logo kawela wiyiyengki ne weik kozak
kaiweki mizi.
2 Koka weik kirisimasi meleyau keya mangorarau ono
kambelayengke ne Kilisiyegi ngizi kumuli pobok paka
ngalege lemengke yeke solo walerikke niza orowei kambela.
Perik ngizi mizarik ma wangakyeng kelik naraga wire
nogoyaugu yeik pakela miza purik ne lusuwei, Anoto
ngezebokko iwaka.
3 Ne mawinda kai, ne paka ngalege paka Paladisi mei
pulogo yogokta niza orowei kambela purik ne iwaka. Yaka
kai pilik, perik ngizi mizarik ma wangakyeng kelik naraga
wire nogoyaugu yeik pakela miza purik ne lusuwei, Anoto
ngezebokko iwaka.
4 Logo Paladisi pulogo pugu watabi kozak kaiyagi langai
onoyeng keya kiliyengko kawela wiyagi onoyeng kerewiya.

5 Logo pilik miza purikki kaiyagirik pilai kaiyagi onorik
logo yeik nogora yemane sawiyagi kapura nogo pilik mizagi
ono. Segeya ne kozang ono purikki ne kozak yeiyagi.
6 Nogo lewege kaiya melagiyeng kolokngagono logo ne
kaiya meliwekkerik ne lelewe sawiyagi ono, purik ne
wameik kaiyagi kapura nogo piyengki lewege kaiyagi ono,
purik nawili nogo yolura keya ngago nogo kairagi kerewiya
logo neyegi lewegebek mizagi purikki ne kiyebuk, yeik
ngezewiligi wireyengko keriyi purik kele.
7 Kapura watabi wazono nogo paka ngalege keriya
piyengki wiyeke ne lewege miza logo kawiye wala nelegi
neyegi kemegeme ngangangmokko kola namek neyegi
wiriya. Logo yeik nogora yongolok meiweki miza nelegi
pumokko mizira Sadangyegi yawe mizibokko mizilik
ngangang yemane nani.

8 Logo kang neyauganara nogo purikki Yemizibekyegi langai waberek miza, logo nogo piyegi kemegememek wameliweki kelegele meiya.

9 Kapura pugu neyegi pelik kanga kai, A'a'. Negi wazono nugu weiyagi langai onora kapura nogo nana pura pangka. Ni watabi nayendau weiyagi ono purik ni kozang onowekke negi kozang nigi yungke yolu pura kozang panu kopong, kai. Logo ne kozang ono puragi ne wilik logo negi ngalege Kilisigi kozang yolu puragi ne keriyiweki.

10 Piliktikki wiyeke Kilisiyegi ngizi kumulirikku ne kozang ono ma kaile neiya wiyi ma kuneng mizi ma ngangang wageli ma talikki miziwekkerik ne wilik. Purik ne kozang ono keya pangka onowekkerik ne piyaga kozambek wei.

11 Ne lelewe wezabek kaiya meli yagenda, kapura inugu mizagewiyege ne pilik kai. Purik ini neyegi langai wazono kisa kesak ne pilik mizi kak ono. Purik ne yombanu ulakpek kele kapura ne inigi yombanu ngagora orowei mizi logo inugu lewegewili mei puwiliyaga kulengke onobokko.

12 Purik ne ini kiling pulogo wiziyawekkerik ne wameik ngagora orowei iniyegi Anoto ngezebokko wezamelabek kani keleya. Purik nogo watabi ne Anotoyaga kozanda kilimbek mizi piyeng keya wirangai piyeng keya Anotogo keke miziyeng nogo mizageya wizimowei neyegi ngai izakkazek mizi puwiliyegi ne yeik yelakkelek keriyara wiziya.

13 Nogo iniyegi miza onorik kapura ngizi kumuli nalegewiliyegi keleyirik logo purik nogorau iniyegi ngeragi keya pulangaiyengki wiyeke kuneng yana ono purik. Nogo puwiliyegi ne ngeragi nani keya iwek kolagi namak naniweki yeiya kapura nogorau iniyegi pilik miziweki nguk yeiya ono. Logo nogo pilik miza purik kokowa miza wizinda ma talik? Tamizeige ne kokowa mabura nogo pilik miza pura tumula logo keremareke wezameli.

14 Ne weik negi kang neyauganara iniyegi keriyi lewagiragi kangkere mizi logo nerau iniyegi ngeragi keya piyengki kuneng yanagi ono. Ne king keya pulangai inuguyengki mizi ono, ne iniyegi mizi yagenda. Purik koloyakamandik songonowiligurau panu keya mangongangwiliyegi watabiyengki ngaigi ono segeya panu keya mangongangko koloyakamandik songonowiliyegi ngaigi purik kele.

15 Neyegi piyeng mabiyeng ini yanagi purikki ne wilik keya ne makngezerau ini yani logo kazing kumbekki lewengke iniyegi saweliweki. Kapura keriyiwekkerik keli negi iniyegira yemane si lewa purik keli inigi neyegi pura songono si lewa.

16 Iniyaga nawili pelik meiyageya, Wameik pugu teniyegi
kayima piyengke tonugurau king nalik wezamela ono kapura
Paulubok liwikliwik mizibokko logo pugu teni ikuyogorik
keleyi. Pugu kazing namekke teniyaga king yongonageya
wizindagi langai.
17 Kapura talikmekke pilik miza miza purikki ne nguk
yei. Nogo iniyegi yombanu wezayela puwiligu inuwayegi
ikuyogorik keleya? A'a'.
18 Nogo Taitusyegi iniyegi keriyi lewaweki meiya logo ngizi
kumuli nak pi kiling wezamelawekke Taitusgu iniyaga king
yongona ma talik? A'a'. Togo teyegi Anotogi Kung Walek
menalikpek yolu legi te kazing menalewengke wei mizi keya
watabi togo miziyeng menalik mizi.
19 Inuwago kumulagirik inuwagi wirege nogo ne makngeze
waliwei kang keya mizi mizagi. A'a', piliktau ono. Anoto
kerewiya wizigeya ne pelik kai, Kilisi kiling sawela purikku
watabi nogo pilik kai piyeng mabiyeng ini nogo keliwiliyegi
saweliweki logo ini kazing kumbekki lewengke yemane si-
weki logo purik ne makngezeyegi saweliweki onorik.
20 Purik ne iniyegi keriyi lewawekke nogo pulogo pakelagi
piyengki ne kiyebuk mizagi pulaga purik nogo iniyegi ke-
leyagi piyengki ini kiyebuk mizagi. Ini ngalik kela yongomo
mizi, keya nakko nakyegi senze mizi, keya nakko miziyengki
ma watabi nakki piyengki yagolok kopong sisik mizi, keya
watabi mabiyeng nakki kekeweki kerezi mizi, keya nawiligu
nawiliyegi kaile kisi, keya yang keli mizi, keya lewegewili
mizi, keya ini kangka wamenak kiling menalege koyilege ono
purikki ne keriyagirikki kazi.
21 Ei, ne iniyegi lewawekkerik inugu kaile mizayengki
wiyeke Anotogo ne inigi tepekke yolu purikki kendek miz-
ibene keleniyagi purikki ne kazi. Keya ini kolokngagono
kaile miza puwiliyegi wiyeke ne yalek mizi keya ingkeiyagi.
Ini yaka mawiyarekka kaile mizi keya kazing kaile mizi
piyeng mizi keya kazing kaile yongkambu miziyeng mizi
keya kazing inigi tepekke pangka ono mizi ma kerewiyi ma
kozak kelagi langai ono piyengkirau mizi logo inugu kaile
miza piyengkirau kuneng miza logo piyengka kowiti keya
Anotoyegi kowita logo pugu kaile inuguyeng tumulibene
nguk mei ono.

13

1 Nogo inuwayegi keriyi lewaweki mizi pera weik kang
neyauganarara. Ne lewawekke tamizeige ngizi kumuli nak
ngizi kumuli nazuwaga nakyegi langai ngago nara neyegi
orowei lewa purik mabura ne Anotogi Kapiya Walektikku
pobilik kai pelik mizagi,

Tamizeige nakko nakyegi ngago naragi melebek yowi purik mabura neyau ma neyauganakko kokowa narik pakela purik mabura purik wameik mizaliktik sawiyagi logo puragi nganganda kiriweigi. *Utoronomi 19:15*

2 Ne iniyegi kang neyaura kayimawekke nogo iniyegi ngago
ngai wazamiya nara yeiya. Ne weik pura mawinda kozak
kaiweki. Ne yowekkerik ulogo kaile miza puwili keya kaile
mizageya puwili ngangang yanagirik.
3 Keya puwekkerik Kilisi nogo kairagi yungke ngago kai
yagenda purikki ngizirik nogo ini yanagi. Pi iniyegi yawe
miziwekkerik pi kozang ono mizi ono segeya inigi tepekke
kozang pugura pi walimizi.
4 Ei, pi yengeleileige ibeng sa wazamiyarik pi korik kozang
ono puwek wizigeya. Kapura Anotogi kozandago miza-
gewiyege pi wik yolu. Tonuwarau korikyeng kozang ono,
pugu wiziya mabilik kapura tonuwa weik pi kiling wik yolu
logo inuwayegi yawe miziweki Anotogi kozanda tonuwayegi
wilak wizinda.

5 Ini makngeze yang keleyi logo talikwili mizi. Ini wameik
Kilisigiwili ma? Tamizeige ini ngizi Kilisigiwili mabura pi
inigi yungke yolu. Ma ini yeik ngaigu Kilisigiwili kisi kapura
pigi onowili? Mabura ini puraga kawiye puloge.
6 Ini ini makngeze yang keleya logo keriyiwekkerik ne
makngeze kele Kilisigibek.

7 Ne Anotoyegi weik waberek mizi perik ini kerewiyi
keya kokowa nayendau miza ono wizigeya ne lewaweki
kani. Nogo Anotogi kozandago ini ngangang yani purikki
yongkambanuwiligu ne Kilisigi ngagora orowei mizibek
mizagirikki mizi ono kapura ini pangkayeng mizagi purikki
ne mizi, nogo iniyegi miziweki mizayeng kawiye nobiyeng
miza kapura.
8 Purik teni wameikta kiling izakkazek mizagirikki kozang
naktau ono kapura kele wameikta kiling yawe mizagi purikki
kozanda kiling kopong.
9 Teni aposolowiligi pangkara kiling onowili mizi purikki
tonuwa wilik tamizeige ini weik ngizi kumuli iwakara kiling
wizigeya pangkaraga yoluwili mabura. Tegi ini ngizi ku-
muliraga yemanewili mizi keya kazing pangka lewengke wei
mizagi purikki ne waberek mizi.
10 Piliktikki wiyeke ne pulogo ono purik ne piyeng lende
mizi logo ne lewawekkerik ini kozangka keleya nelegi.
Yemizibokko ini yangalekta wazayiweki, ini ula yelagirikki
wiyeke ono logo pangka pilikta nana.

11 Keya ini ngizi kumuliwiliyegi ne weik kusa yei. Watabi
mabiyeng pangka kelemi keya pangkaragi kozang mizi. Nogo
kaiya piyengki pakeli, waberek menalege koyi. Keya Anoto
kelira keya ngezege sara yanibek ini kiling wizei pani.
12 Ini ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik
kagowinda kiling melegulang mizi puraga walimizi mizizo.
13 Yisugi pelege puwiligu wangane kisi.
14 Yemizi Yisu Kilisigi wazono inugu weiyagi langai ono
pugu yani pura keya Anotogi kelira keya Anotogi Kung
Walekpekki merekera ini kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Kalesiya

Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Ngabelak Kalesiya Meibekke Yoluwiliyegi Lende Miza yanarik

1-2 Ne Paulugu kapiya perik ini kongkirigesen Yisuyegi ngizi panu kumuli ngabelak Kalesiya meibekke yolu piyeng mabiyengke puwili mabuwiliyegi lende miza yani. Ne Anotogi ngagora orowei mizi logo ne Aposolobek meibek, purik nakko ne yawe pera miziweki nana onorikka ma nakko neyegi ni Anotogi ngagora orowei kune neiya onorikka, kapura Yisu Kilisi keya Peba Anoto, Yisu Kilisi ibendaga yangalekta wik wazamiyaboktau piyaugu ne niza logo yawe ngago piyaugira orowei mizagira nana. Ne kiling pelege Yisuyegi ngizi kumuli puwiligu iniyegi wangane yei.

3 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.

4 Yisu Kilisi Peba Anoto tonugubokko kelirikki kiriwei miza logo ngezebokko ngezebek ngaungaugu kaile tonuguyengki wiyeke ibeng sa purik ngabelakpekke kaile kaile yongkambanuwiligu mizageya piyengka teni yaliya wazayiweki.

5 Tegi teni Anotogi yeikta yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik panu.

6 Kazing inugu miziyengki ne lebuk ngeli. Purik ini yombanu pelik kaiyabok, Koli, Kilisigi wazono inugu weiyagi langai ono pura weiweki mena, kaiyabok inugu nguk namizi wezamela legi. Ini weik Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langai pura ono ngago kalogomoktagi kiriwei mizi.

7 Ngago wameik wamenara keke wizinda kapura ngabelak nakkawili kayima logo ngago wazono Kilisiyegi langai pura nalik kaibene kelemiya logo ini wiyalowei mizi.

8 Tamizeige nawili ma ne makngeze ma angela paka ngalega nakko ngago wazono nogo kozak yeiya puraga nalik nara kozak kai mabura Anotogi sisikta pilikpokyegi kuni pani.

9 Nogo yaka kaiya mabura ngereke mawinda kai, tamizeige nakko iniyegi ngago wazono inugu weiya puraga nalik nara ngereke kozak yei mabura Anotogi sisikta pilikpokyegi kuni pani.

10 Weik mena purikku kai purik ne yongkambanuwiligu
neyegi kelibene mizi kai ma talik? A'a'. Nogo kelirik An-
otogo nogo mizi piyeng pangka kaiyagi purikki ne keli. Ne
yongkambanuwiligu neyegi kelibene mizi kesak ne Kilisiyegi
yawe mizi kak ono.

11 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ini pobi-
lik purikki iwakaweki, purik ngago wazono nogo kozak
kai pura ngago yombanuwiligi kazingyengki kiriweigirikki
kozak kaira ono.
12 Purik ngago wazono pura ne nakyaga weiya ma nakko
ne waligeleniya ono. Yisu Kilisi ngezebokko neyegi kawela
wiya logo pura kozanda kiling.
13 Yisugu ne nizagine wererik ne Yudawiligu mizi pilik
nerau Anotoyegi kiriwei panu kaiyageya wiziya. Logo ne
talikpek miza purik ini weik ulogo kerewiya makne miza. In-
ugu kerewiyagirik nogo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi
kunengyeng yani keya ngangang yemane keleyi keya Anotogi
kongkirigesenyeng ula waliyiweki miza purikki.
14 Keya puwekkerik kazing teni Yudawiligu Anotoyegi
kiriwei mizi pumokki kiriwei miziyengkirik nogo negi ka-
belarikka kolokngagonowiliyegi lewege miza logo kazing
tenigi yelibungang kokawiligi ngago yogong puwiligu teni
waligeleyi piyengki kiriwei miziweki ne kozang panu miza.
15 Kapura Anotogi wazonorago mizagewiyege ne waza-
gine pugu ne niza logo pelik kumula, Nogo Pauluyegi yawe
yemane pugu mizagi nara neyegi yolu pera, meiyagi, logo
pulaga Anotogo sawiyara wiriyawekke
16 pugu pigi Marekpek waligeleniya logo ne kowita logo
nogo Yisuyegi langai ngago wazono pura Yuda onowiliyegi
kozak yeiweki.
Logo ne Yisuyegi keriya logowekkerik nogorau nakyegi
purikki solorik talik miza purikki nguk meiya ono,
17 ma Yisugi ngagora orowei mizi panga Yirusalem
yerengke yolu nawiliyegirau talik mizagi mizarikki
nguk yeiya ono. Segeya ne panga Arebiya ngabelak
Yisu ngezebokko ngezebekyegi langai waligeleniyabekke
mabuwekke kambela. Pulaga pilik miza logo ne Tamasiko
yerengke yo kayima.
18 Ne weik ngizi kumula wizigeya kirisimasi neyauganara
miza logo ne panga Yirusalem Pitayegi pakeli kambela logo
pi kiling yeik sonda neyau miza.
19 Nogorau ngago wazonora orowei miza nawili keriya ono
yeik Jems Yemizibekki sakpek ngezebek.
20 Nogorau ngago wazono pura yombanu nakyaga weiya
ono. Nogo pura Kilisiyaga weiya legi nogo iniyegi kozak yei

piyeng mabiyeng ngiziyengko. Wameik Anotoyegi ne ngizira
kozak kai.
21 Ne Yirusalem lemeng wiya logo pulaga ngabelak Siriya
keya Silisiya meiyaugi yereng nayengke kambela.
22 Logo puwekkerik ngizi kumuli kongkirigesen panga Yu-
daya pulogo wawere uliyengkiwili neyegi lusuwei.
23 Kapura puwili nawiligu pelik kisiyengki iwaka,
Yombanu koka teni kunengyeng yani keya ngangang keleya
logo tonugu Yisu Kilisibek mizi purik yeik sawiyiweki
mizabok weik mabek perik yongkambanuwiliyegi puwili
Yisuyegi ngizi kumuliweki yei.
24 Puwili neyegi langai kerewiyayengki iwaka kapura ne
pulogo kambela logo ne weik Yisuyegi ngizi kumulirikki
puwili keriyawekke puwili Anotogi yeikta yongolok meiya.

2

1 Ne solo paka Yirusalem yerengke kambelarikka wiz-
agomeige kirisimasi meleyau keya pongo inge nazikka man-
gobektau ono miza logo ngereke kambela logo ne Panabas
kiling kambela logo mabuwekke Taitusrau nogo ne kiling
miza orowei kambela.
2 Logo ne kambela purik Anotogo neyegi kangweki walige-
leniya kopong ne kambela. Logo Yuda ngai ngizi kumuli-
wiligu keke ngago kozak keli narikke koyawiliyegi nogo Yuda
onowiliyegi ngago wazono Kilisiyegi langai nogo kozak yeiya
puragi waberek kozak yeiya. Purik nogo kelirik nogo ulogo
Yemizibekki miza piyeng keya nogo mabek mizageya peyen-
dau ngaiwiligi wirege pangka mizibene.
3 Nogo ngaiwiliyegi yeiyarik nogorau Yuda ono anoto
ikuyogorikwiliyegi kezanga yana logo Yisuyegi ngizi kumuli
puwiligi yombu korikyengki korik yeke ngalege piyeng ngeli-
weki keleyi ono, yeiya. Logo ngaiwili Taitus ne kilimbek
Yuda onobek kapura ngoluk yombu korikwekki korik yeke
ngalegewek ngeli nangaibek yombu korikwekki korik yeke
ngalegewek ngeliweki kelegele kelemiya ono.
4 Kapura kongkirigesendikke nawili pi yombu korik
puguwekki yeke ngalege korik puwek ngeliweki kisi. Puwili
ikuyogoriktaga ngizi kumuliwili miziwili logo tonugu
wawere uli piyengke sengekta kanda teni Kilisi Yisuyegi
ngizi kumuliwili legi Mosegi loyengka taragi kiriwei mizi ono
miza purikki liwik keriyiweki wiriyawili. Purik tonugu ngizi
kumulirik tamizeige yombanu nakyegi Yisugu ngai mabura
Mosegi loyengko piyegi mawinda ngai ono kapura puwiligu
kisirik Mosegi loyengko teniyegi ngai logo teni Yudawiligi
loyengko tonugu miziweki kai piyeng mabiyengke kiriwei
panu mizagiwiligu kisi.

5 Logo puwiligu pelik kozang kisi, Tamizeige ini Mosegi
loyengko kaiya piyengki kiriwei mizi ono purik mabura An-
otogo ini yaliya wazayagi ono, kisi. Kapura puwiligu mizi-
weki kisi piyengki teni ei yeiya ono, purik teni ngago ngizi
Yisugu yombanuwili yeik Yisuyegi ngizi kumuli purikku
puwili yaliya wazayi kai pura ini Yuda onowiligi nalik kaiya
nelegi yeik mabilik warara yoluweki keli.
6 Yombanu ngaiwili nobiyeng mizi puwiliyegirik logo ne
ngaiwili nobiyeng mizi puwiliyegi kai yagenda, purik puwili
ngaiwili ma yeik miza purik watabi nogoyeng ono legi, logo
puwiliyegirik Anotogo yombanu nakyegi yeik yeke ngalege
pakela logo pi wazonobek keya pi kailebek kai ono. Logo ngai
puwili ngago nogo kai pura nalik kaibene keleni ono.
7 Segeya Anotogo neyegi yawe Yisuyegi langai ngago wa-
zono pura Yuda onowiliyegi kozak yeiweki nana, mabilik
Anotogo Pitayegi yawe Yisuyegi langai ngago wazono pura
Yudawiliyegi kozak yeiweki mana pilik logo purik puwiligu
keriya.
8 Purik Anoto Pita ngago pugura Yudawiliyegi orowei kang-
weki manabok Anoto ngago pugura Yuda onowiliyegi orowei
kangweki ne nana mabok.
9 Togo Jems keya Pita keya Yowan kongkirigesen were
panuyengki mangowili sawiyiwili Anotogi wazono tonugu
weiyagi langai ono pura Anotogo nana logo ngago pugura
orowei miziweki neiyarikki keriyawekke puwili yawe nogor-
agi ei miza logo ne keya Panabas kiling melegulang miza.
Tonuwago menalege sawiyarik Yuda onowili yolu pulogo te
Panabas yawe mizagi keya Yudawili yolu pulogo nawili yawe
mizagi.
10 Puwiligu watabi wamenak nayeng togo miziweki nguk
yeiyara kongkirigesenyengke watabiyengki yeik puwiliyegi
kumulageyaweki. Logo ne purikki wilik miza purik ne mabi-
lik mizagirikki ne yawe yemane mizi.

11 Paka Yirusalemwekkerik Pita yaka yombu korikwekki
korik yeke ngalege puwek ngelagi purikki te menalik kumula
kapura kalike pi panga Antiyok yerengke neyegi keriyi kayi-
mawekkerik ngizi kumuli mabuwiligi wirege pugu mizaragi
ne ei miza ono, purik pugu miza pura pangka ono purik
kimeike panu legi.
12 Purik Pita solo Antiyok yerengke kayimawekkerik pi
Yuda ono ngizi kumuli yombu korikyengki korik yeke
ngalege piyeng ngela ono puwili kiling ngeragi na. Pu-
laga yombu Jems kiling paka Yirusalem koyima nawili
Antiyok yerengke kayima. Pulaga yombanu puwili kan-
dawekkerik Pita ngereke Yuda onowiliyaga koweige yolu

logo pi puwili kiling ngeragi nagirikki kiyebuk, purik pi piyegi pelik meiyagi puwiliyegi pi kazi, Yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeli nangai puwili kiling ngeragi ni purik kokowa legi ni nangki puwili kiling ngeragi ni?
13 Keya Yuda ngizi kumuli nawili Yuda onowili kiling ngeragi ni purik pangka purik puwili iwaka kele kapura puwilirau yombanu paka Yirusalemga puwiliyegi kazi logo Yuda onowili kiling ngeragi nagirikki kiyebuk. Logo purikku mizagewiyege Panabasrau puwiligu mizi pilik miza logo pirau kokowa miza.
14 Kazing puwiligiyeng ngago wameiktagi kiriwei mizi onorikki ne, Paulugu pakelawekke nogo mabuwiligi wirege Pitayegi pelik meiya, Ni wazaniyarik Yudabek kapura walaka mabura nugu Yudawiligi loyengki kezanga mana. Kapura yombu paka Yirusalemgawili kandawekkerik ni ngereke Yudawiligi kazingyengki kiriwei mizi. Logo purik ni weik Yuda ono puwili mabuwilirau Yudawiligi kazingyengki kiriwei miziweki keli legi ma talik? Purik pilik mizagi onorik kani, meiya.

15 Nogo ini Kalesiyawiliyegi yeirikki ini kerewiyi. Teni wazayarik Yudawili mei puwili, Yuda ono kaile miziwili, sawiya ono kele kapura
16 teni ngoluk peliktikki iwaka, yombanu nak Mosegi loyengki kiriwei mizi purikku pi Anoto kiling pangka wazamiyagi ono, kapura yeik Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli maburikku. Logo tenirau Anotogi wirege pangkaweki teni Yisu Kilisiyegi ngizi kumula logo purik Mosegi loyengko miziweki kai piyeng mizi purikku ono. Purik Anotogo yombanu nak Mosegi loyengki kiriwei mizi purikku pilikpok ngezebek kiling pangka wazami ono.
17 Teni Yudawili Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purikku teni Anoto kiling pangka wazayi legi teni Mosegi loyeng wiyi. Kapura tamizeige teni lo piyeng wiyi purik Yudawiliyaga yolu puwiligu teni kaile miziwili mizagi, puwiligu Yuda ono puwili mabuwiliyegi kumuli mabilik. Mabura weik purikku kai purik Kilisigu teni kaile mizibene keleya kai yagenda ma? Piliktau ono.
18 Pilik segeya tamizeige kazing yombanuwili Mosegi loyengki kiriwei mizi purikku puwili Anoto kiling pangka wazayi nogo wiya wazamiyamekke ne to purik mabura purikku ne kailebek keleni.
19 Kokarik ne Mosegi loyengki kiriwei miza logo purago kaile nogoyeng waligeleniya kapura ne pura wiya logo Kilisi ne Anoto kiling pangka wazaniyagibekyegi ne kiriweiweki. Logo lo piyengkirik ne ibeng nak kelik logo Mosegi lo

piyengko mawinda neyegi ngai ono logo ne Anotogi wiyeke yolurik kele.

20 Logo nogo pakelarik ne Kilisi kiling yengeleileige ibeng sa mizi, kapura ne ngoluk wik yolu kapura wik yolubok ne ono, Kilisigu negi yungke wik wizinda logo negi ngabelakpekke yolu pura Anotogi Marek neyegi keli panurikki wiyeke ngezebek ngaungaugu negi wiyeke ibeng sabokyegi wilekpek ngalege wiyi purikku.

21 Logo ne Anotogi wazono pugu ne Yisugu mizagewiyege ngizi yolugira nanawekke nana puragi kezanga managirikki kiyebuk. Mena tamizeige teni Mosegi loyengki kiriwei mizirikku teni Anoto kiling pangka wazayi kesak Kilisi yeik ulak kaile miza.

3

1 Eiye, ini Kalesiyawili lelewe kani. Nakko ini watabi keleya logo ini weik ikuyogorik kisiyengki kerewiyi ma? Te Panabasgu iniyegi Yisugu yengeleileige ibeng sa purikki waberek panu kozak yeiya logo ini kerewiyi keya ngizi kumularikku Anotogo ini ngezebek kiling pangka wazaya. Kapura mabek perik ini lusuwei nobiyeng mizi.

2 Ini inugu Anotogi Kung Walekpek weiya puwekkerikki kumula yo melizo. Anotogo Kung Walek pugubek ini Kilisiyegi langai ngago wazono pura kerewiyi keya ngizi kumula puwekke yana ma ini Mosegi loyengko miziweki kai piyeng mizarikki wiyeke kopong yana. Keriyiwekkerik ini Anotogi Kung Walekpek weiya purik ini ngago wazono Yisu Kilisiyegi langairagi kerewiyi keya ngizi kumula kopong.

3 Tegi lelewe mizi wak. Purik Anotogi Kung Walekpokko kazing wik lewengke solo yoluweki keleniya legi inugu kumularik korik inuguyengki kozandago mizagewiyege kazing wik inigi puluwengke ini koyima yenge wila wiyi pulogo yeikki? A'a'.

4 Keya ini ngizi kumulirikki wiyeke nawiligu ini ngangang keleya piyeng mabiyeng yeik ulakyeng ma? Nogo kumularik pilik ono. Purik ngangang wagela purikku ngago wazonoragi ngizi kumuli purik watabi yemaneyeng keleyagi. Logo pura wiya wazami purik segeya puragi wiyeke ngangang wageli purik pangka.

5 Anotogo ini Kung Walek pugubek yana logo inigi yungke watabi Anotogo keke mizi piyeng ini Mosegi lorago miziweki kai piyeng mizi kopong lewagela walibene keleyi ono, kapura ini ngago wazono Yisu Kilisiyegi langairagi kerewiyi keya ngizi kumuli kopong.

6 Togo tonuwa weik Yudawiligi yelibungang kokawiliyaga
Abalam meibokyegi mizagiragi kumuliweki. Kapiya Walek-
tikku piyegi langai pelik kai,
Abalam Anotoyegi wilekpek ngalege wiya logo pugu Anotogo
kai piyengki ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo
pi pangkabek miza. *Genesi 15:6*
Kazing mabilikmekke teni Kilisi Anotogi Marek panubek
purikki ngizi kumuli kopong Anotogo teni pangkawili mizi.
7 Pilik mabura ini peliktikki iwakaweki, Abalam kelik An-
otoyegi ngizi kumuli keya piyegi wilekyeng ngalege wiyi keya
puwiligu yolura puwiligu ngizi kumuli puragi kiriwei yolu
puwili Abalamgi yango keya marekngang ngiziwiligu.
8 Keya Kapiya Walektikkerau koka kaiyarik Anotogo Yuda
onowili ngezewiligu Anotoyegi ngizi kumuli keya wilekyeng
ngalege wiyirikku ngezebek kiling puwili pangka wazayagi.
Keya Kapiya Walektikkurau kairik ngago wazonora Abal-
amyegirau Anotogo pobilik meiyawekke kozak meiya,
Ni kazing nogo yongkambanu ngabelak mabiyengkewiliyegi
wazono keleyagimek, meiya. *Genesi 12:3*
9 Logo Abalam ngizi kumuli wilibek keya wilek pugubek
Anotoyegi ngalege wiya wilibek kopong Anotogo piyegi wa-
zono kelemiya. Kazing mabilikmekke Abalamgu mizalik
Anotoyegi ngizi kumuli keya wilek puwiligiyeng Anotoyegi
ngalege wiya puwili mabuwili Abalamgu wazono weiya
puraga puwilirau weiyagi.
10 Kapura Mosegi loyengko miziweki kai piyengki kiriwei
mizirikku Anoto kiling pangka wazayagi mizi puwili wok
mabiyeng Anotogo puwili wezayeli keya ngangang yanageya
koyimagi mizara yolu, purik puwili nak nak lo nara weik
ulogo ngela purik puwili iwaka. Purik Kapiya Walektikku
pobilik kai purikki kiriwei,
Anotogo Mosegi lo Kapiya Walektikke lende miza piyeng
mabiyengki wok mabiyeng kiriwei mizi keya mizi ono
puwili wezayeli keya ngangang yanageya koyimagi.
Utoronomi 27:26
11 Keya nariktau pelik. Kapiya Walektikku pobilik kai,
Yombanu Anotoyegi wilekpek ngalege wiyarikku Anoto kil-
ing pangka wazamibok Anoto kiling paka ngalege wiz-
agomagi, kai. *Abakak*
2:4
Logo purikku walimizi purik naktau Mosegi loyengko mizi-
weki kai piyengki kiriwei mizi keya mizi purik Anoto kiling
pangka wazamiyagi ono.
12 Keya kazing Mosegi loyengki kiriwei mizimok kazing An-
otoyegi wilekpek ngalege wiyi pumok kilingmek ono, a'a'.
Wameik, Kapiya Walektikku pelik kai,

Mosegi loyengko miziweki kaiya piyeng mabiyeng mizibok
Anoto kiling paka ngalege wizagomagi kai, *Lebitika 18:5*
kapura nakkorau lo piyeng mabiyeng pangka warara wiziyagi langai ono purik teni iwaka.
13 Tegi Mosegi loyengko teniyegi pelik kai yagenda, teni lo piyeng mizagi langai ono legi Anotogo teni wezayela logo teni ngangang yanageya koyimagi. Kapura Kilisigu purik teniyegi ngizi mizagirikka waliya purik pugu weik teni Anotogo wezayelagirikka iza kopong. Pilik miza purik Anotogo Kilisi wezamela logo ngangang tonugura pi mana logo pi yengeleileige nili ula puwekke. Purik Kapiya Walektikku pobilik kai purikki kiriwei,

Anotogo yengeleileige nili ula puwili wezayeli, kai. *Utoronomi 21:23*
14 Anotogo Kilisi wezamela logo ngangang mana logo Anotogo wazono Abalamyegi miza pura Yisugu miza purago mizagewiyege Yuda onowiliyegirau kunibene. Weik Yudawili keya Yuda onowilirau Anotogi Kung Walek pugu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili yanagi kaiyabok weiyagi.

15 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne ngago saweliwei pera Anotogo yanagi kaiya piyeng miziragi waligeleyiweki. Yombanu neyau ngago nara silok tiya logo yeke ngalega ngagora kozang kelemibene yeik piyaugiyau lende mizi puwekkerik nakkorau ngago piyaugi pura ngelagi ono ma ngago nara kaiyagi ono. Logo Anotogi ngago silok tiyaragirik pilik.
16 Kapura Anotogo Abalam yali marek kiling ngago pugura silok tiya purikki keriyi. Purik Kapiya Walektikku pelik kai ono, Nigi marekngangwili kiling kai ono, a'a'. Kapura Kapiya Walektikku kele pelik kai, Nigi marekpek kiling kai logo pigi marekngangwiliyaga nakyegi kai yagenda logo ngago lang purik yombanu wamenakyegi keke kaiya wizinda logo pok Kilisi.
17 Nogo kai purik peliktikki. Anotogo ngago nara Abalam kiling silok tiya logo pelik meiya, Nogo mizagi kaiya pura ne mizagi, meiya logo kirisimasi 430 miza logo waleleige Anotogo lo puguyeng Moseyegi mana kapura Mosegi loyengki Anotogo silok tiya pura ngela logo yeik ulakta kelemi ono.
18 Purik tamizeige nakko Mosegi loyenki kiriwei mizi kopong pilikpok Anotogo melagi kaiya piyengka wei mabura purik Anotogo meliweki kai kopong ono. Kapura pilik ono, segeya Anotogo Abalamyegi managi kaiya piyeng mana purik yeik pugu managi kaiya kopong.

19 Inugu pelik kisi, Mosegi lo piyeng nangaiyeng mizagiyeng, kisi. Logo nogo kairik pelik, Ei, Mosegi loyengko mizagiyeng wizinda. Mosegi loyeng Anotogo ngago silok tiyaragi ngalege wiyayeng logo yongkambanuwiligu mizageya piyeng kaileyeng kani keleyiweki. Anotogo loyeng keremiza purik piyengko yongkambanuwiligu mizagiyeng keya mizagi onoyengkirau kaiyageyara Abalamgi marek ulogo kozak kaiyabok lewa puwekkegine. Loyeng Anotoyaga angelawiligu oroweirik Moseyegi mana, pulaga Mosego loyeng yongkambanuwiliyegi yana logo pi Anoto keya yongkambanuwiligi tepekkebek miza.
20 Yombanu neyaugi ngago nara ma watabi nayengki mizi puwekkerik tepekke ngago kerewiyi keya orowei mizagi pilik nak mizi. Logo purik wazono kapura kazing nakko nakyegi kanda nogo watabi piyeng mizagi kaiya piyeng ngizi mizi pumok wazono panumokko. Anoto wamenak kopong yombanu tepekke nak miza ono logo pi yeik kanda Abalamyegi Kilisi lewagirikki ngago silok tiya pura mana.

21 Logo inugu kumularik Mosegi lo piyengko Anotogo silok tiya pura nolo uli ma? A'a', piliktau ono. Tamizeige Anotogo yongkambanuwiliyegi lo kiriwei mizagi nayeng yana purikku yongkambanuwili wik koyimiweki keleyagi kesak, yongkambanu mabuwili Mosegi loyengko miziweki kai piyeng mizirikku mabuwili Anoto kiling pangka wazayi kak.
22 Kapura Kapiya Walektikku kairik yongkambanu ngabelak mabiyengkiwili mabuwiligi kaile mizagirikki kozang keli purago puwiliyegi ngai logo Anotogo tamizeige puwili Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purik puwili yanagi yeiya pura ngizi kumuli pilik puwiliyegi yaniweki.
23 Kazing Yisuyegi ngizi kumulimok lewagine wererik kazing Mosegi loyengki kiriwei mizamokko teni wigira wezawili wigirara kazing ngizi kumulagimek kimeike kawela wiyirikka yuke koya.
24 Logo teni sikaikaik miza nelegi Kilisi lewarikka Mosegi loyengko teniyegi ngai wezabek ngai wiziya logo pi kandarikka purik Kilisiyegi ngizi kumulirikku teni Anoto kiling pangka wazayiweki.
25 Kapura kazing Yisuyegi ngizi kumulimek weik pelege legi Mosegi loyeng mawinda ngai wezabek teniyegi ngai wiziyagi ono.

26 Togo ini Kalesiyawili weik Yisuyegi ngizi kumuli kopong ini mabuwili inigi Kilisi Yisu kiling sawela purikku ini weik Anotogi marekngangwili.

27 Ini kaimelarikku ini Kilisi kiling sawelawili mizi puwili
weik Kilisigi kang pumok melewangka wezarik wakiya.
28 Kilisiyegi wilekpek ngalege wiyirikku mabuwili piyegi
sawela legi kazing kumbekki lewengkerik Yudabek keya
Yuda onobek nalik ono keya yombanu ngai nakko weiya logo
yawe pugura wiyagi langai onobok keya yombanu nakko
weiya onobok nalik ono. Keya yombu nak keya yongok
namele nalik ono. Logo tenigi Kilisi Yisuyegi sawela purikka
Anotogo teniyegi keriyirik teni wamenak mizi.
29 Logo tamizeige ini Kilisigiwili mabura ini Abalamgi
yango keya marekngangwili tegi ini Anotogo Abalam managi
kaiya piyengka ini weiyagi.

4

1 Ne weik Anotogo yanagi kaiya piyengki langai ngago
kaiyageya wiziyagi. Nogo purikki ngago saweliwei pera
kozak kaiweki. Tamizeige kemegeme ibengweki mizi nakko
pigi marekpekyegi ngaigibekyegi pelik mei, Ne ibeng wiz-
igeya purik watabi negi piyeng mabiyeng negi marekpek
manimo kapura pi piyeng weiyagi ono wiziya pi yombu
nawekke puwekkegine, mei. Logo purik ngiziwekkera
pelik mizagi, mandikpek pigi mangobekki watabi piyeng
mabiyengki mango wiziyagi kele
2 kapura pi ngoluk songono yolu puwekkerik piyegi ngai-
bokko piyegi ngai logo pi keli puguragi mizagi ono, pi yeik
piyegi ngaibokko kairagi kiriwei mizageya wiziya wok ngeze-
bekki mangobokko sawiyabok lewagela puwekkegine.
3 Kazing mabilikmekke Kilisi lewagine Mosegi loyengko
Yuda mabuwiliyegi ngai wiziya. Logo teni piyengki kiriwei-
weki yawe kozang miza logo teni kazing puluweng wiyagi
langai ono.
4 Kapura wok Anotogo sawiyabok lewagelawekke
Anotogo ngezebekki marekpek ngabelakpekke wezamela
logo yongkambanu mabuwili wazaya mabilik yongok
ngabelakpekkimologo pi wazamiya logo Yudawiligi
loyengko piyegi ngai wiziya.
5 Yisugu pilik miza logo teniyegi loyengko ngai puraga
teni iziweki logo teni Anotogi yango keya marekngang pugu
yemane sawili mizibene.
6 Keya teni weik Anotogi marekngangwili kopong Anotogo
pigi Marekpekki Kung Walekpek wilek kang tonuguyengke
yoluweki wezamela. Keya Kung Walekpokko teni Anotoyegi
pelik kaibene keleyi, Peba, O Peba nogobek.
7 Logo ini nak nak yombanu ngai nakko weiya logo yawera
wiyagi langai onobok kelikwili ono. Purik Kilisigu ini iza logo
ini nak nak Anotogi marek kalogolibek kelemiya. Keya ini

nak nak Anotogi marek kalogolibek mizawili legi Anotogo ini nak nak mandik kalogoli watabi pugu yanagi piyengka weiyagibek keleya.

8 Ini Yuda ono Kalesiya ngabelakpekke yolu puwili, ini koka Anotoyegi iwaka onowekkerik ngabelakpekki watabi piyengko iniyegi ngai logo piyeng anoto ikuyogorikyeng.
9 Kapura ini Anoto weik Anoto inugubek purik ini iwaka ma nogo pelik kai pei, Anoto ini weik pigi yango keya mareknganggwili purik pugu iwaka kapura nangki watabi ngabelakpekki piyengko iniyegi ngaiweki ini mizi? Watabi piyeng kozang ono keya yeik ulakyeng kani keya iniyegi sawelagi onoyeng.
10 Keya ini wokyeng keya ngongyeng keya kirisimasiyengki sonda yemane Yudawiligu keriyi piyeng keriyi logo ini piyengki keriyi puwekke Anotogo iniyegi wilik mizagi mizi.
11 Iniyegi nangaiyeng lewagelagi miza purikki ne kazi. Purik inugu miziyengko yawe ini kiling wiziyawekke nogo miza piyeng yeik ulak miza ma talik miza purikki ne kumuli. Nogo ngago wazonora iniyegi yeik ulak kozak yeiya nelegi purikki ne kazi.
12 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo miza pilik inirau Yudawiligi loyeng kemenak wiyiweki ne iniyegi kelegele yei. Ne pilik miza logo ini kelik lewagela. Wameik, ini neyegi kokowa nayeng keleniya ono kapura Kilisiyegi kele inugu kokowa kelemiya.
13 Keya kemegeme nogomokko mizagewiyege ne mabulogo wiziya kopong solowekke nogo ngago wazonora iniyegi kozak yeiya purik ini iwaka.
14 Keya kemegeme nogomek korowali kele kapura ini neyegi kezanga nana ono, segeya ngago nogoyeng angela Anotogiwili nakyaga lewa wezalik ini wilik miza. Keya ini Kilisi Yisu ngezebekyegi koli kelemiyagi pilik inugu mabilik neyegi koli keleniya.
15 Logo nogo iniyegi Kilisiyegi kozak yeiya kopong inugu Kilisi Yisuyegi koli kelemiyarikki kandik ini wilik kagowingmokko kola. Kapura wilik kagowing inigi pura weik talege? Nogo wameik kumulirik puwekke inugu negi watabi nangaiyeng miza piyeng mizagi kesak ini mizi kak, keya iniyaga nakko wire puguyau koriya logo ne nanagi kesak nani kak.
16 Nogo iniyegi inugu mizageya piyengki langai wameikta kozak yei purikku ne iniyegi weik ngai mizibek keleyi ma?
17 Yombanu iniyegi ini Mosegi loyengki kiriwei miziweki yei puwili ini puwiliyegi saweliweki yasese keleyi yagenda kapura puwiligu kumula koyimowei mizi piyeng wa-

zono ono, purik puwiligu mizi purik ini ne wezaniya logo puwiliyegi kiriweigirikki mizi yagenda.

18 Tamizeige nawili pangka kumula koyimowei ini puwiliyegi kiriweiweki kisi purik ne ngago nara ono. Wameik wok mabiyeng ne koweige ma mereke yolu miza kele kapura ini neyegi kiriweigi purikki ne keli.

19 Ini negi yango keya marekngang ne makngezego wazayawili nobiyeng keleyi logo nogo keli puwili nogo ya nogoraga iniyegi ngangang kelirik yongokpanu mandik sulu mizimologo mandikpek waza logowekke yeikkine were ngangang keli pilik keli logo nerau iniyegi ngangang kelageyara ini weik kazing kumbekki lewengke yemane sa logo Kilisi kelikwekke yeikkine.

20 Ne weik ini kiling pulogo wiziyagi keli logo ini kiling ngago keya mizi keya nogo iniyegi talik keli miza pura waligeleyiweki. Ne iniyegi kang tamekke langai kumulagi mizi.

21 Ini loyengko iniyegi ngaiweki mizi puwiliyegi ne ngago naragi nguk yeiweki. Ini loyengko iniyegi miziweki kai piyengki ini waberek iwaka ma talik?

22 Abalam kiling pigi marekyauyegi langai kai purikki kumuli. Abalamgi yongokpumele Sera pigi marekyauyaga nakki panumele. Keya yongokpanu Abalamgu Serayegi yawe miziweki kingyengki ngane weiya logo yeikta Aiga meimolo nakki panumele.

23 Abalamgi marek yongok kingyengki ngane weiya pumologo wazamiyabok Abalamgu sawiyaragi kiriwei kopong kazing korikwekko keliragimekke wazamiya, kapura Abalamgi yongokpumologo wazamiyabok pigi marek Anotogo pi managi kaiyabok.

24-25 Logo Aiga yongok kingyengki ngane weiya pumolo ngago silok tiya naragi walimizimele logo pura Anotogo Mose lewak yeikta Sainai mei ngabelak Arebiya meibekke yolubokko mana pura. Keya Aiga yongok kingyengki ngane weiyamele legi pigi yango keya marekngang puwili mabuwili nawiliyegi yeik yawe mizi kangki. Keya tonugu Aiga yereng Yirusalem puragi walimizimele kisagi purik pangka, purik yereng pura kiling pulogo yolu puwiliyegi loyengko ngai keya puwiligi yango keya marekngang puwili mabuwiliyegi loyengko ngaigi.

26 Kapura yongok Sera mei kingyengki ngane weiya ono pumolo ngago silok tiya Anotogo Abalamyegi mana puragi walimizamele. Sera Anotogi yereng Yirusalem paka ngalege puragi walimizamele logo yongkambanu kalike purage yolugi puwili mabek yolu perik Mosegi loyengko

puwiliyegi ngai ono. Sera tenigi panu wezamologo logo teni pigi yango keya marekngang wezawili pewili Mosegi loyengko ngai ono.

27 Purik Anotogi Kapiya Walektikku Yirusalem paka ngalegeragi langai kozak kai, yaka Sera Isak wazagine piyegi langai pelik kai puwekke,

Ni yongok kabili mandik nak wazamiya ono pumolo logo mandik sulu mizi pumok kolok ula ono pumolo wilik kagowing mizi keya kek ngago ngago kaiyagimologo, purik koloyakamandik nuguwili yongok nigi kerekpubek kiling yolu pumologiwiliyaga kolokngagono panugi, kai. *Isaya 54:1*

28 Kerewiyi, ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili teni Anotogi yango keya marekngangwiligu mabilik Anotogo mizagi kaiyarikki kandik Abalamgu Isak wazamiya pilik.

29 Kapura Abalamgi marek korikwekka kelirago mizagewiyege wazamiyabokko Abalamgi marek Anotogi Kung Walekpekki kozandago mizagewiyege wazamiyabokyegi ngai mizi mabilik mabek perik Mosegi loyengko ngai puwili Anotogi Kung Walekpokko wazami logo wik keremizi puwiliyegi ngai mizi.

30 Kapura ngai mizibokyegirik Kapiya Walektikku teniyegi Anotogo Abalamyegi pelik meiyarikki kozak kai,

Yongok nigi yongokpumeleyegi yawe miziweki nugu kingyengki ngane weiya pumolo yali marek wezayelimo, purik yongok kingyengki ngane weiya pumologi marekpek watabi mangogo managi piyengka weiya nagani, purik piyeng mabiyeng nigi yongokpu kingyengki ngane weiya onomologi marekpokko weiyagiyeng, kai. *Genesi 21:10*

31 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili teni yongok kingyengki ngane weiya pumologi yango keya marekngang-wili mizagi ono kapura teni yongok kingyengki ngane weiya ono pumologi yango keya marekngangwili mizi. Tegi kozang sara koyi.

5

1 Kilisigu ini Mosegi lo tonugu wiyagi langai ono piyengka ini iza. Tegi ini yongkambanu izawili mizara koyiweki keya ini loyengko ngereke ngaiwili mizara yolu nagani.

2 Ne Paulugu iniyegi yei puragi kerewiyi, purik tamizeige inigu nawili yombu korik inuguyengki korik yeke ngalege piyeng ngeli pani keleyi logo ini Anoto kiling pangka wazayi-weki mabura Kilisigu inigi wiyeke miza pura yeik ulakta mizi yagenda.

3 Ne mawinda mabilik kai, tamizeige nak ngago yombu
korikwekki korik yeke ngalege puwek ngeliweki kai puragi
kiriwei mizi mabura pi Mosegi lo nayengkirau kemenak
kiriwei mizagirikki kai.
4 Ini lorago miziweki kai piyengki kiriwei mizirikku An-
oto kiling pangka wazayiweki mizi puwili Kilisi kiling yolu
puraga ini makngezego ini makngeze ngela logo Anotogi
wazonorago ini wezaya.
5 Kapura teni nawiliyegirik Anotogi Kung Walekpekki
kozandago mizagewiyege teni Anotogo ngezebek kiling ke-
menak pangka wazayiweki teni wilekpek keya ngai yuke
yolu, purik teni ngizi kumuli logo wilek kang tonuguyeng
Kilisiyegi ngalege wiyi kopong.
6 Purik teni Kilisi Yisu kiling sawelawekke teni yombu ko-
rikyengki korik yeke ngalege piyeng ngela ma ngela ono miza
kele kapura purik Kilisigu teni yaliya wazaya puragi solorik
ono segeya solorik yongkambanuwiligu ngizi kumuli logo
wilek kang puwiligiyeng Kilisiyegi ngalege wiyi purikku logo
puwiligu yongkambanu nawiliyegi keli purago walimizi.
7 Ini Kalesiyawili kazing Anotoyegi wilek kangyeng ngalege
wiyi pumokko pangka panu mizageya koyawili kapura takko
kanda inugu kazing wameik lewengke kiriwei mizi pura
wizamiweki keleya?
8 Anotogo ini ngezebekki yango keya mareknganggwili ke-
leyiweki koli keleyi legi pugurau ini kazing kokowa lewengke
iza orowei kuna ono. Logo pilik mizabok Anotoyaga
wiriyabekki langai ono pi kailebekyaga wiriyabek,
9 purik ngago lang pelik mei purikki kiriwei, Yezi songono
nazikki wilitikku mizagewiyege lewak nak mabok ngori
purik pangka.
10 Teni mabuwili Yemizibek kiling sawela kopong nogo
kumularik ini nogo kai puragi ei mizagi keya iniyegi lelewe
keleyi puwili tawili miza kele kapura Anotogo puwili ngan-
gang yanagi.
11 Tamizeige ne ngoluk puwiligu kisilik yombuwili yombu
korikyengki korik yeke ngalege puwek ngeliweki kozak
yeiyageya kesak nangki Yudawiligu ne ngangang keleni?
Tamizeige ne yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek
ngelirikku Anotogo yongkambanuwili yaliya wazayagi
yeiyageya kesak Yudawili ngago nogoragi kiyebuk mizi
kak ono. Kapura nogo kairik Anotogo yongkambanu Kilisi
puwiligi wiyeke yengeleileige ibeng sa purikki ngizi kumuli
puwili yaliya wazayagi yei logo Yudawili kiyebuk wizigeya
ne ngangang keleni.
12 Yuda waligeleyi ini lelewe mizibene keleyi keya yombu

korikyengki korik yeke ngalege piyeng ngeliweki ngalowei
mizi puwili nangki keliliktikki kiriwei korik ngezewiligi
piyeng ngelagelega wiyi ono.
13 Keya ini ne kiling Kilisiyegi ngizi kumuli puwili Anotogo
ini ulogo piyegi wiriyibene ngago yeiya logo Mosegi loyengko
iniyegi ngai onoweki. Pangka, logo iniyegi loyengko ngai ono
kapura korik inuguyengki kelirago iniyegi ngaiweki mizi na-
gani. Segeya nakko nakyegi keli pura nakko nakyegi saweli
puraga walimizi. Tamizeige ini pilik mizi purik ini Mosegi lo
mabiyengki kiriwei mizagi.
14 Purik lo Mosego teni yana piyeng mabiyeng ngago ngai
puragi yungke kopong teni makngezego teniyegi keli pilik
teni mabuwiliyegirau kelagirikki kai.
15 Kapura tamizeige ini nakko nakyegi kiyebuk mizi keya
nakko nak sela niweki mizi mabura kazing kumbekki inigi
puluweng neneng ngelagi kani waberek panu.

16 Logo nogo iniyegi pelik yei, ini Anotogi Kung Walekpokko
inigi yungka inugu miziweki kozak yeiyageya piyengki kiri-
wei mizi logo ini pilik mizi purik mabura ini korikwekko keli
piyengki kira orowei mizi piyengki kiriwei mizi yagenda ono.
17 Purik korikwekko keliyeng Anotogi Kung Walekpokko
tonugu miziweki keli piyeng nolo uli keya Anotogi Kung
Walekpokko tonugu miziweki keli piyengko korikwekko ke-
liyeng nolo uli. Piyau nakko nakyegi kiyebuk mizi logo
tenigi yungke ngai keli logo teni wazono mizi ma kaile mizi
mizayengka iza warara koyiweki.
18 Mena, tamizeige ini Anotogi Kung Walekpokko inugu
miziweki kairagi ini kiriwei mizi mabura iniyegi Mosegi
loyengko mawinda ngai ono.

19 Kazing korikwekki piyeng tonugu kimeike pakeli logo
piyeng peyeng, kazing yongkambu weiya puwili namelegi
kerekpu onobek ma nakki yongokpu onomele kiling iwek
kolimok, ma kazing yongkambu weiya ono puwili namele ma
nak kiling iwek kolimok, ma kazing kaile mizimok, ma kazing
inigi tepekke pangka onoyeng mizi ma kerewiyi ma kozak
kelagi langai onoyeng kozak kelimok,
20 ma kazing anoto ikuyogorikwiliyegi ingeyau laliyi keya
ngago meimok, ma kazing watagak ngeli ma watagak kaiges-
imok, ma kazing nakko nakyegi kumbak mizimok, ma kazing
ini makngezegi tepekke ngalik kela yongomo mizimok, ma
kazing nakko miziyengki ma nakki watabi piyengki yagolok
kopong sisik mizimok, ma nakko nakyegi senze meimok, ma
kazing sisik kameneng mizimok, ma kazing watabi mabiyeng
nakki kekeweki kerezi mizimok, ma kazing nawiligu nawili

lelek melimok, ma kazing nakko nakyegi ngai miza logo
sanga mizimok,
21 ma kazing nakki piyengki yagolok mizimok, ma kazing
yombanu ula logo ibeng mizimok, ma kazing kai nameli
keya mizimok, ma kazing ngeragi keya kai namelageya
koyimowei kisageli meiya melimok, ma kazing kaile kaile
pilik piyeng. Nogo ulogo iniyegi yeiya pilik, nogo weik
ngereke mabilik iniyegi yeiweki, yombanu kazing yaka po-
bilik piyeng mizageya koyimowei yolu puwilirau yereng An-
otogo ngai puraga kiliya yabelagi ono.
22 Kapura Anotogi Kung Walek yombanu nakki yungke
yolubokki ngizirik lewagela wazamirik peyengko,
kazing yongkambanuwiliyegi kelimok, keya kazing wilik
kagowindago kolamok, keya kazing wilek kambek ngezege
sara yolumok, keya kazing yelakkelek yolumok, keya kazing
kuzigemok keya kazing nawiliyegi wazono keleyimok, keya
kazing watabi mabiyengki ngizi mizimok,
23 keya kazing ni makngeze kulengkebek mizimok, keya
kazing keli ni makngezegi piyengki ngaigi langai pumok.
Logo lo naragorau kazing pumokko yolu pilik puwiliyegi
ngalik kai ono.
24 Logo Kilisi Yisugi puwili korik ngezewiligiyengka keli
piyeng kiling korowali piyeng mabiyeng miziweki kozang
ulumi pura yengeleileige weik nili ula. Tegi korikwekki keli
purago mawinda teniyegi ngai ono.
25 Tegi Kilisiyegi ngizi kumuli puwili Anotoyegirik kazing
kumbekki lewengke wik legi teni Anotogi Kung Walek
tenigi yungka tonugu wok mabiyeng miziweki kozak
yeiyageyabokko kaiyengki teni kiriwei miziweki.
26 Teni yeik teni makngezegiyeng yongolok meiweki keli
nagani keya teni nawili sisik mizibene keleyi nagani keya teni
kazing izakkazek mizimok mizi nagani. Tamizeige teni pilik
mizi purik teni kazing kumbekki tenigi puluweng kaile kaile
kelemi yagenda.

6

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili tamizeige inigi
tepekka nak kaileyengke kawiyerikki ini iwaka mabura ini
Anotogi Kung Walekpokko miziweki kai piyeng mizi puwili
yaka pilikpok kaile mizi pumok wiyibene piyegi saweli ka-
pura ini makngeze kulengkewili miza koyimowei kuzigera
kiling pilikpokyegi mei. Keya kaileyengko yang keleyiraga ini
makngeze kawiye nagani waberek panu.
2 Tonugu kaileyeng uliweki mizi puraga ini nakko nakyegi
sawelagirikki kai. Purik ini nakko nakki kunengyeng wageli-

weki saweliwekkerik ini Kilisigi loyengki kiriwei mizi yagenda.

3 Kapura tamizeige nakko pi lewege miza logo nakyegi pugu saweli ono ma nakko piyegi saweliweki mizi ono mabura pi ngezebekyegi ikuyogorik kelemi yagenda, purik ngizirik pelik, pugu pi lewegebek miziwekkerik Anotogo pi yeik ulakpek mizi.

4 Logo nak nak pugu mizayengki pakeli logo wazono miza ma yeik mizi. Tamizeige pugu mizayeng wazono mabura pugu wazono miza puragi pi wilik mizagibokko keya pi nakko miza puragi pi pilik miza keya ne pilik miza kaiyagi onobokko.

5 Keya nakko mizayengki pi pilik miza keya ne pilik miza kai nagani, purik teni mabuwili tonugu miza piyengki wiyeke Anotogi wirege luwezagiwili.

6 Yombanu Kilisigi kazing pangka lewengke waligelemiyageyabok waligeleyi pugubek kiling watabi wazono pigi piyeng pi kiling sanga mizagibokko logo pilik mizi purikku pi kazing kumbekki lewengke yemane sibene ngezebokko ngezebekyegi saweli yagenda.

7 Inugu kumularik inugu Anoto ikuyogorik kelemiyagirik pangka sawiya? A'a'. Ini makngeze ikuyogorik keleyi wak, purik inugu mizi piyeng Anotoyaga liwik wiyagi ono. Kerewiyi, ini yawe nalei ngeriyi puwekkerik ini inugu ngeriya piyeng panu yokori. Tamizeige ini ngaba ngeriyi purik ini ngabayeng weiyagi, keya tamizeige ini songono ngeriya purik ini songono yokoragi, keya tamizeige ini wazono ngeriya ma kaile ngeriya miza purik ni wazono yokori ma kaile yokoragi. Kazing mabilikmekke inugu yolu puragi ngizirik lewagela wiriyi penangai.

8 Tamizeige yombanu nak korik puguwekko pugu miziweki keliyeng mizi mabura korik puguwekko keliyeng mizi purikki kangara kemenak ibeng wizagomagi pura. Kapura tamizeige yombanu nak Anotogi Kung Walekpokko pugu miziweki keliyeng mizi mabura Anotogi Kung Walekpekki kangara ngizi panu wik wizagomagi pura.

9 Tegi teni pangka lewengke koyagi purikki kiyebuk sende mizi nagani, purik tamizeige teni wiya wazami ono purik mabura wok teni kanga wazono panura weiyagi nak lewagelagi.

10 Pilik legi wok nugu nawiliyegi wazono keleyagi nak lewagela puwekke purik mabura puwiliyegi wazono keleye keya teni kiling Kilisiyegi ngizi kumuli logo Anotogi yango keya marekngang puwiliyegi kele.

11 Ne makngezego weik ngago kangkali peyeng iniyegi

lende mizi logo mele nogozikku yemane miza wazamiya
purik inugu keriya.
12 Yombanu ini yombu korikyengki korik yeke ngalege
piyeng ngeliweki kelegele keleyi puwili yeik yombanuwiligu
watabi korikwekkiyengki puwiliyegi pakelagirikki mizi ya-
gendawiligu. Puwili pilik mizi purik nawiligu puwili ngan-
gang keleya nelegi. Purik tamizeige puwiligu Kilisigu yen-
geleileige ibeng sa pura kazing wamenak leweng yombanu
yaliya wazayagi leweng yei purik nawiligu puwili ngangang
keleyagi.
13 Purik yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngela
puwili ngezewilirau Mosegi loyengko miziweki kai piyeng
mabiyeng mizi ono, kapura puwili yombu korik inuguyengki
korik yeke ngalege piyeng ngeliweki mizi logo Yuda nawiligu
yeik puwiligiyeng yongolok meiweki, purik ini ngago puwili-
giragi kiriwei miza kopong.
14 Kapura neyegirik ne yeik ne makngezegira yongolok
meiyagirikki kiyebuk, ne Yisugi yeikta yongolok mei purik pi
yengeleileige negi wiyeke ibeng sarikki wiyeke. Kazing kaile
ngabelakpekki piyengkirik ne ibeng keya neyegirik kazing
kaile ngabelakpekki piyeng ibeng.
15 Purik yombanu nakki yombu korikwekki korik yeke
ngalege puwek ngela ma ngela ono miza purik yeiktikku ko-
pong, kapura ngereke Anotogi Kung Walekpokko yombanu
wikpek kelemiya pura watabi yemaneyengko.
16 Keya yongkambanu ngereke wik panuwili mizara yolu
puwiliyegirik Anotogo puwiliyegi yalek miza yoluweki keya
wilek kang puwiligiyengke ngezege sara yanageya wizeibene
ne waberek mizi. Ne puwiligi keke waberek mizi ono ka-
pura Anotogi yongkambanu puwili mabuwiliyegi logo puwili
ngizi Isileili yongkambanu puwili.
17 Nogo ngago kangkali nogora pelik kai, waligeleyi Anotogi
wameikta waligeleyi onowili mawinda ne Anotogi ngagora
orowei miziwiliyaga nak ma yeik miza purikki kisagirikki
pangka nararau ono, purik wizing kung korik nogowekke
peyengko walimizirik Yisugu ne weiya logo pi ngai nogobek
logo ne piyegi yawe mizi pura wiyagi ono mizi.
18 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Yemizi
tonugubek Yisu Kilisigi wazono pura wilek kang
inuguyengke wizei pani.
Wameik panu.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Epese

Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Epese Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu ne Anotogi kelirago mizagewiyege Kilisi Yisugi
ngagora orowei mizi logo ne Aposolobek meibek. Nogo
kapiya perik ini Kilisi Yisugi yongkambanu piyegi ngizi kiri-
wei mizi yereng Epese meiraga yolu puwili mabuwiliyegi
lende miza yani.
2 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono
piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke
yani pani.

3 Teni Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki Anotobek keya Man-
gobekyegi ngago wilik kagowing meiweki purik teni Yisu
Kilisi kiling sawela keya Yisu Kilisiyegi weraga pugu watabi
kolokngagono wazono kumbekkiyeng yani. Piyeng paka
ngalega lewayeng keya piyengko paka ngalege kangkirikki
weraga wiragak keleyiyeng.
4 Purik koka were ngabelakpek keremizagine Anotogo
were teni Yisu kiling sawela purikka yongkambanuwili pigi-
weki iza logo Anotogi wirege kungkak nayendau onoweki
keya pugu teni kaile nayendau onowili miziweki.
5 Keli pigi teniyegi purago pi ulogo mabura Yisu Kilisigu
mizarikku teni pigi marekngang pugu yemane sawili mizi-
weki sawiya. Kumula pugura keya keli ngezebekkiragi kiri-
wei pi pilik miza,
6 legi wilik kagowing mabiyeng Anotoyegi maniweki, purik
pugu teniyegi wazono miza logo pugu teni pigi Marek pugu
keli panubek kiling sawela wazaya purikka pigi wazono
yemane panu tonugu weiyagi langai ono pura pugu teniyegi
yeik yanageya.
7-9 Purik pugu tenigi Kilisi kiling sawela purikka teni weik
kaileyengka wila wazaya, logo purik teni Kilisigi iwibekki
ngane kaile tonuguyengki wiyeke ngangang yanagi puraga
weiya kopong, logo Anotogo wazono puguragi kiriwei pugu
kaile tonuguyeng tumula logo keremareke wezamela. An-
otogi wazono tonugu weiyagi langai onora pugu teniyegi
yemane panu yana, tonugurau sangkelagi langai ono. Ma-
bilikmekke pugu kaile tonuguyeng tumula logo keremareke
wezamela. Anoto koka miziweki miza piyeng miza logo
kazing liwik pugu sawiyamok Kilisigu mizarikku teniyegi

kimeike panu logo iwaka pugura keya kangka pugubokko
pilik miza.
10 Anotogo sawiyara wok pugu iwakabokko watabi
ngabelakpekke keya ngilumbekke pugu keremiza piyeng
mabiyeng pugu menalege wawere ulagi logo Kilisi
mabiyengki ngai wazamiyagi.
11 Watabi nayendau Anotogo sawiya piyeng ngezeyeng
keke lewagelagi ono. Pi teni ngezebekki sawiya wizigeya Kil-
isi kiling sawela wazaya. Purik keli ngezebekkirage kiriwei
koka pugu solo sawiya.
12 Pilik mabura teni Yuda were Kilisiyegi wilekpek ngalege
wiyiwili tonugu yolu puragi waberek ngaiweki logo tonugu
pilik yolu purikku Anotogi yeikta yemane sibene kelemiweki.
13 Anotogo ini Yuda onowili mabilik iza. Ini ngago wazono
wameik Kilisigu ini yaliya wazayagiragi kerewiyawekke ini
Kilisiyegi ngizi panu kumula logo Anotogo pigi Kung Walek
pugu yanagi kaiyabok yana logo purik silok tiyarik logo teni
puguwili purik walimiziweki.
14 Kung Walekpek Anotogo teni watabi yanagi kaiya
piyengka wale were yanarik logo purikku walimizi purik
yombanu puguwiliyegi pugu yanagi kaiya piyeng ngizi
wameik panu yanagi. Pugu teni pigi Kung Walekpek yana
purikku pugu ulogo kaileyengka weiya logo teni puguwili
mizara koyi kanda pugu teni pi kiling koyimagiweki wok
izibokkogirikki walimizi. Tegi teni Anotogi yeikta yemane
sibene kelemiweki.

15 Anotogo pilik mizarikki wiyeke nogo ini Yemizi Yisuyegi
ngizi kumuli keya Yisugiwiliyegi kelirikki kerewiyawekkerik
16 ne iniyegi weraga Anotoyegi wazono meiyageya
keya waberek negi Anotoyegimekke iniyegi langai kozak
meiyageya. Ne wok mabiyeng pilik mizi wilibek, ne lendau
nangezi ono.
17 Logo nogo Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi Anoto
ngaiwaktikki mangobekyegi nguk meirik pugu ini pigi
Kung Walekpek yanibene logo pugu iniyegi pangkayeng
kaileyengka iwaka sibene keleyiweki keya Anoto iniyegi
waligeleyibene logo ini Anotoyegi iwaka panuweki.
18 Logo nogo Anotoyegi nguk mei logo kangka inuguyeng
ulu tiyibene logo ini tonugu weibene Anotogo ngago yei
logo wilekpek keya yuke yolu puragi iwakaweki keya watabi
wazono pugu teni Yisugiwiliyegi yanagi kaiya piyengki ye-
manerik teni iwakaweki.
19-20 Keya ini pigi kozang yemane panu teni yongkambanu
ngizi kumuliwiligi yungke yawe mizi puragirau iwakaweki.
Kozang pura pugu Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya logo

paka ngalege mele ngaigezikke tung mabiyengka yemane
panurikke mogosa wazamiyaweki kozang miza mabura.
21 Kilisigi ngai paka ngalege yolu pura ngabelakpekke
mabek ngai nalangai nalangai yolu puwili keya kalike
lewagi puwiliyaga lewege panura. Keya Kilisigi yeikta
teng mabek perage yeik piyeng keya teng kalike wiriyagi-
raga yeik piyengka yemane panura. Keya Kilisigi kozanda
yombanubekki kozanda keya Sadangki kozanda keya kere-
wawiligi kozanda keya kozang nalangai nalangai yolu piyeng
mabiyengka yemane panura.
22-23 Anotogo watabi mabiyeng Kilisigi kulengke wazaya.
Keya yongkambanu Kilisiyegi ngizi panu kumuliwili logo
Yisugi I Walekmak mei puwili korik Yisugiwek kelik logo kebi
wilektikku korikwekke ngai pilik Anotogo Yisu Yisugiwiliyegi
ngai yemizi panu wazamiya. Yisu pigi puwiligi yungke yolu
logo ngezebokko kola koyibene keleyi keya pi ngezebek kang
wale mabiyengke yolu keya watabi mabiyengki ngai yolu.

2

1 Ini wererik kazing inigi kumbekki Anotoyegi leweng
ibeng purik ini makngezego kokowa miza pumokko keya
kaile kaile miza piyengko.
2 Puwekke ini yongkambanu ngabelakpekkewiligu kazing
kaile kaile mizi pumokko inirau kiriwei mizi miza. Keya
ini kerewawiligi ngaibek paka kurung yeikwekka wizimowei
ngai yolu keya ngoluk yongkambanu Anotoyegi mabek
nagerewiyi yolu puwiligi yungke yawe mizibekyegi kiriwei
mizi miza.
3 Tenirau ulogo puwili kelik mabilik koya keya ya were-
raga tabunda piyengko kela piyengki kiriwei mizi miza keya
kangka keya korik tonuguyengko keli piyengki kira orowei
mizi piyengki kiriwei miza, mabuwiligu mizi mabilik. Teni
kazing Anotogo teniyegi sisik panu mizagimokko kuna.

4-5 Kapura Anotogo teni Kilisi kiling wik yaliya wazaya. An-
otogo pilik miza purik yalek pugura unatuba panu keya keli
pigi teniyegira yemane panu legi. Tenigi kazing kumbekki
leweng ibengwekke pugu pilik miza. Teni Anotogi wazono
tonugu weiyagi langai ono purago teni yaliya wazaya.
6 Keya tenigi Kilisi kiling sawela purikka Anotogo Yisu
kiling teni wik yangalekta wazaya logo pi kiling paka ngilum-
bekke ngalege mogosa wazaya.
7 Pugu pilik miza purik yongkambanu teng kalike lewagi
piyeng mabiyengki lewagi puwiliyegi pigi wazono tonugu
weiyagi langai ono keya sangkelagi langai ono pura pugu teni
Kilisi Yisu kiling sawela purikka kela purago walimiziweki.

8 Ei, Anotogo keliragi wiyeke pigi wazono tonugu weiyagi
langai ono pugu yani logo Yisuyegi ngizi panu kumularikku
teni yaliya wazaya. Keya ngizi panu kumuli pura teni
makngezegira ono, a'a', Anotogo teni yeik yanara.
9 Tonugu wazono mizi piyengko teni makngeze kemenak
ibeng koyimagi puraga paka ngalege kemenak wik koyimagi
puragiweki yaliya wazayagi ono, pilik kesak teni pelik kisi
kak, nogo ne makngeze yaliya wazaniya, kisi kak.
10 Purik Anotogo teni keremiza logo tenigi Kilisi Yisu kil-
ing sawela purikka Anotogo teni wik keremiza logo yawe
wazono pugu koka tonugu wik koyimowei miziweki sawiya
piyeng miziweki.

11 Ini Yuda ono wazaya logo Yudawili yombu korikyengki
korik yeke ngalegeyeng ngela puwiligu yombu korikyengki
korik yeke ngalegeyeng ngela onowili mei puwili koka in-
ugu kazing koyamokko keremareke mizi nagani. Yombu
korikyengki korik yeke ngalege piyeng ngeli pura yeik
yombuwiligu ngezewiligi meleyengko mizira logo Yudaw-
iligu kumularik pilik mizi purikku puwili Anotogi kekewili
mizi.
12 Wererik ini Yuda onowili Kilisiyaga koweige koyaw-
ili keya ini yombu ngabelak nakkawili mizawili keya ini
Isileili yongkambanu puwiliyaga yenge wilingkewili mizaw-
ili. Keya ini Anotogo yongkambanu puguwili kiling silok tiya
logo pugu ngelagi ono kaiya piyengka wale nariktau onowili
keya inigi kalike Kilisi kiling wik yolugi nararau ono keya
ini Anoto kiling sawela koyimowei ngabelak kailebekke koya
onowili.
13 Kapura mabek Kilisi kiling sawela perikka ini koka
koweige koya puwili Kilisigi iwibokko weik ini Anotoyegi
mereke iza orowei wiriya.
14 Purik Kilisi ngezebek kazing teni Yudawili weik Yuda
onowili kiling ya wamenara yolugimok. Pugu ngai neyauga
teni menalege ngai wamenamek wazaya. Yudawili kazing
Yuda ngaiwiligu miziweki kisa piyeng keya lo piyengke kiri-
wei miziwili keya Yuda onowili piyengki kiriwei mizi onow-
ili, legi puwili ngai keremiza yoluwili. Kapura Yisu ibeng
sa puwekke korik ngezebekkiwekko lo puwiligi nawiligu
nawiliyegi ngai keremiza yolu pura pugu ngela mela.
15 Kilisigu Yudawiligi ngago miziweki kisa piyeng keya
ngago yogongyengke kiriweiweki kisa piyeng pi ibeng sa
puwekke pugu ngela mela. Pugu pilik miza purik ngai neyau
piyauga ngai wik wamenakmek pi kiling sawelamek kerem-
iziweki. Togo pilik mizamokko pugu Yudawili weik Yuda
onowili kiling ya wamenara koyibene keleya.

16 Kilisigu yengeleileige ibeng sa purikku pugu puwiligi
sisik yemane panu yolu pura neneng ngela mela keya
ngai pugu menalege wazaya piyau weik ngai wamenakmek
keremiza logo weik Anoto kiling ya wamenara wazaya.
17 Togo Kilisi ngago wazono teni Anoto kiling ya wamenara
koyagiragi ngagora ini Yuda ono Anotoyaga koweige yolu
puwili keya Yuda Anotoyegi mereke yolu puwiliyegi kozak
yeiweki kayima.
18 Kilisigu kazing miza pumokko, teni Yuda keya Yuda
onowili mabuwili weik Kung Walek wamenakpekke yungke
Pebagi wirege kiliya wiriyagi.

19 Tegi ini Yuda onowili weik mawinda koweigawili ma wil-
ingkewili mizagi ono kapura ini weik Anotogi yongkambanu
puwili kiling kapiyarik waliyawili keya Anotogi yango keya
mareknganggwili.
20 Inirau yombanu ngago Kilisiyegi langaira orowei mizi
puwili keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kisa puwiligu kuleng toro ngiza puraga yeke ngalege sawela
wazaya keya Kilisi Yisu ngezebek i pumakki king panu imak
mamak kebangkela yolu pura kani.
21 Kilisi wamenak i pumak kebangkelabek keya pugu
tomang sa ngizi logo Anotogi i yemane Yemizibek kiling
sawelarikka walek keremiza pumak weikweki.
22 Kilisi kiling sawela purikka Anotogo ini kemenak nawili
kiling wazaya logo teni i Anotogo Kung Walek pigibokko
yungke yolumak mizimak.

3

1 Anotogo iniyegi wazono mizarikki wiyeke ne Paulu ne
ini Yuda onowiliyegi Kilisi Yisuyegi langai kozak yeiyarikki
weraga wigirabokko Anotoyegi iniyegi langai waberek mizi.
2 Nogo kumularik ini weik ulogo Anotogi wazono nogo
weiyagi langai ono pugu ne nana logo yawe ngago pugura
iniyegi kozak yeiyagira miziweki nana puragi kerewiya.
3 Inugu neyegi iwaka ono kele kapura Anotogo pigi liwik
sawiya pura neyegi kawela wiya keya ne iwaka sibene ke-
leniya logo nogo iniyegi puragi yaka lende miza.
4 Keya tamizeige nogo lende miza piyeng ini mei purik
inugu keriyagirik ne Kilisiyegi langai liwik sawiya puragi
iwaka panubokko.
5 Kokawekkerik Anotogorau nakyegi liwik sawiya puragi
kozak meiya ono, kapura Anotogo weik mabek Kung
Walekpek kiling pigi yombu ngago Kilisiyegi langaira orowei
mizi keya yombanu ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyi
Anotoyegi keke yawe mizi puwiliyegi kawela wiya.

6 Anotogi liwik sawiya pura pelik, ngago wazono Kilisiyegi
langai puragi ngizi kumuli purago watabi Yudawiligu An-
otogo pigi marek kalogoliwili miza puwili yanagi piyengka
wei piyeng Yuda onowiligurau weiweki, keya puwili Yudaw-
ili kiling ngai wamenakmekke kapiyarik waliyawili mizi-
weki, keya puwili Kilisi Yisu kiling sawela purikka Anotogo
Yudawiliyegi ngizi yanagi kaiya piyengka puwilirau wei-
weki.

7 Togo Anotogo neyegi yawe ngago wazono Kilisi Yisuyegi
langai pera kozak kaiyagira pigi wazono nogo weiyagi langai
ono pugu yeik nani puragi kiriwei kozang pugu negi yungke
yawe mizarago nana.

8 Yongkambanu Kilisigi songono puwili mabuwiliyaga ne
kulengke panubek kele kapura ngoluk Anotogo neyegi pigi
wazono nogo weiyagi langai onora nani logo purikku ngago
wazono Kilisiyegi langai yemane panu sangkelagi langai
onoyengki nogo Yuda onowiliyegi kozak yei kangweki ke-
leniya,

9 keya yongkambanu mabuwili Anotogo Yisuyegi langai
liwik sawiyarago yawe mizagira iwaka sibene keleyiweki
keleniya. Anoto watabi mabiyeng keremizabokko kazing
liwik pigi sawiya pumok koka wererik liwik wiya wiziya.

10 Pugu miza purik mabek pewekke kazing yongkambanu
Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligimokko mizagewiyege an-
gela keya kawere kung keya kerewa nalangai paka ku-
rung yeikwekke kozang puwiligiyeng keya ngai puwiligiwili
kiling yolu puwili Anotogi kangkabokko kang wale iwaka
mabiyengke iwakaweki keleyi.

11 Anotogo pilik miza purik koka walaka pugu kazing mizi-
weki sawiya pumok tenigi Yemizibek Kilisi Yisu wezamelag-
imek.

12 Yisuyegi pilik saweli keya piyegi ngizi panu kumuli
purikku watabi nayengkorau kazing tenigi Anotogi wirege
kiliya kunagimok waberek miziwekke waliyagi ono keya
teni kozang sara koyimowei kunagi, purik pugu teniyegi
kerewiyagi purikki teni iwaka panu kopong.

13 Tegi ne iniyegi nguk yei, ini negi ngangang mizi puragi
weraga inigi ngizi kumuli piyeng kawiye nagani. Negi ngan-
gang pura iniyegi wazonora lewagela wiriyibene.

14 Anotogi sawiya puragi wiyeke Pebagi wirege ne inigi
weraga ngizi panu waberek mizi.

15 Peba mabokyaga yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli
mamok paka ngilumbekkewili keya ngabelakkewilirau yeik
puwiligira wei.

16 Logo nogo piyegi nguk meirik wazono yemane panu
sangkelagi langai ono puguragi kiriwei pugu Kung Walek
pigibokko inigi yungkemek kozang yaniweki
17 logo inigi piyegi ngizi kumuli pumokko Kilisi yenge wilek
kang inuguyeng i pugumak mizibene. Keya pigi keli pura
wilek kang inuguyengke yungke kozang ngeriya keya ini
puragi ngai kalagalo koyibene logo
18 ini keya yongkambanu Kilisigi puwili menalege Kil-
isigi keli puragi nazuwaga nazuwagi purik keya yokolong
ngalege kandik keya yongorik talik keya kulakkarik talik
miza purikki iwaka siweki.
19 Ei, Kilisi iniyegi keli keya ini Kilisiyegi keli keya nazuwa-
gawiliyegi keli purikka ini Kilisigi keli pura mawiyarek iwaka
panuweki, nakkorau pilik puragi pangka iwaka panugi ono
kele kapura, keya watabi Anotoyegi kola yolu piyeng iniyegi
kola koyibene keleyiweki nogo Anotoyegi nguk mei.
20 Anotoyegirik pi watabi mabiyeng mizagi langaibek,
tonugu nguk mei piyendau keya ngoluk mawinda kolokn-
gagonoyendau keya tonugu nguk meiweki kumulagi langai
ono piyengkirau logo piyeng pigi kozang tenigi yungke yawe
mizibokka miziyengko.
21 Tegi Anoto keya Kilisigu yongkambanu piyauyegi ngizi
kumuliwiliyegi miza piyengki Anotoyegi wok wizagomagi
piyengke piyegi wilik ngago mei keya yeik pugura yongolok
meiyageya koyimiweki, mabek pakeli pewili keya wangki
kalike pakelagi puwilirau. Wameik panu.

4

1 Tegi Anotogo kazing ini kiriweiweki ngago yeiya
pumokko ini pangka pangka koyiweki, ne Paulu
Yemizibekyegi yawe mizirikki weraga wigirabokko iniyegi
pilik kelegele yei.
2 Ni makngezeyegi ni lewegebek sawiyi nagani, ni nazuwa-
gawiliyaga kulengkebek mizi, keya kazing kuzigemek mizi,
keya nazuwagawili kiling yelakkelek wizei, keya nazuwa-
gawiligu miziyengki yeik kerewiyara yolu. Nakko nakyegi
saweli purikka keli inuwagi nakko nakyegi pura walimizizo.
3 Anotogi Kung Walekpokko teni wamenakwili keleya legi
nakko nak kiling ya wamenaraga koyimowei kangka wame-
nakweki purikki teni ngai koyiweki kozang yawe mizizo.
4 Anotogi yongkambanuwili sawela logo purik ngai wame-
nakmek keremizi keya Kung Walek wamenakpek wizinda.
Ngizi kumulibok kalike Anoto kiling paka ngalege pigi wik
yolugi naragi wilekpek keya yuke yolu Anotogo piyegi wei-
weki ngago meiya pura wizinda.

5 Yemizi wamenak wizinda keya Yisuyegi ngizi kumuli wa-
menara wizinda keya kaimeli wamenara Kilisi kiling sawela
purikki walimizira wizinda.
6 Keya ngizi panu kumuli puwiligi Anoto puwiligi Man-
gobek, pi puwiligi Yemizibek keya puwiligi yungke yawe
mizibek keya puwiligi yungke yolubek legi puwili ngai wa-
menamek koyinda.
7 Kapura teni mabuwili nalik nalik kai kunawili keya
Anotogo wazono puguraga teni mabuwili nak nakyegi
kangka yawe ngizi panu kumuliwiliyegi saweliwekiyeng
yana. Piyeng pigi watabi kolokngagono sangkelagi langai
ono piyengka yaniyeng.
8 Logo purik Anotogo Kapiya Walektikke yungke pobilik kai
puragi kiriwei,
Pi paka ngalege kambela puwekke yombanu kolokngagono
wigira wazaya puwili iza orowei yabela logo pugu
yombanuwiliyegi watabiyeng yeik yana. *Ingi Sam*
68:18
9 Mena paka ngalege kang kai purik talik kai yagenda? Purik
pelik, pi were ngabelakpekke pelege wirageyarikki kai ya-
genda.
10 Togo pi ngabelakpekke wirageya mabok paka ngalege
yongo yabelabok paka ngalege lemengki ngalege panu yeke
solo walerikke ngai kozang pigi pura yolulege logo ngeze-
bokko ngilumbek keya ngabelakpek kolaweki kambela.
11 Pi ngeze mabokko yombanuwiliyegi watabi
kumbekkiyeng yeik yana. Watabi piyeng pelik, pugu
nawiliyegi Anotogi ngagora orowei miziweki kangkabek
yana, nawiliyegi ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyiweki
kangkabek yana, nawiliyegi yerengyengki Kilisiyegi
langai kozak kisi yongomo miziweki kangkabek yana,
nawiliyegi yawe kaimeli pura miziweki kangkabek yana
keya nawili Anotogi ngagoragi waligeleyiweki kangkabek
yana, nawiliyegi yawe Anotogi ngagora yani pura miziweki
kangkabek yana.
12 Pugu yombanuwiliyegi watabi piyeng yeik yana, purik
puwiligu mabilik ngizi kumuli nawili Kilisi keya nakko
nakyegi yawe mizagi pumokki kangkere keleyiweki keya
pilik purikku Kilisigi yongkambanu puwili kazing kumbekki
lewengke mawiyengka yemane si kunibene wiziya
13 weik teni mabuwili Yisu Anotogi Marekpekyegi ngizi ku-
mulira keya iwakara kangka wamenakweki keya kumbekki
langai yemane si kang wiziya kazing tonugu mizi piyeng weik
Yisugu miza pilikweki.
14 Teni weik kumbekki langai yemane sa puwekke teni
mawinda mandik songonowiligu ngiziyeng keya ikuyo-

gorikyengki mabiyeng ngiziyeng mizi pilik mizagi ono, keya
yombanu ngago ngaiguyeng ngaigu kele kapura ngizi panu
wezalik kozak kisi puwiliyegi teni kerewiyagi ono.
15 Pilik purik segeya tamizeige kelira kiling koyimowei
wameik kisi purik mabura teni Kilisi tenigi ngaibok kelik
kazing nalangai nalangai piyengki yungke teni yemane sagi.
16 Kebi wilektik korikwekke ngai pilik Yisu ngai tonugubek
keya pugu teni menalege yawe miziwekke teniyegi saweli
keya pugu yawe teni menalege kebangkelara yolu pura miza-
giwili yanagi, legi teni nak nak yawe pi pugura mizi puwekke
purik teni mabuwili yemane sagi keya kemenak kozangki
purik kazing nakko nakyegi saweli keya keli mizi pumokko.

17 Togo Yemizibekki yeiktage nogo iniyegi ngago pera
kozang panu yei, ini yombanu Yisuyegi lusuwei panu
puwiligu kazing yolu pilikmekke mawinda yolu nagani,
purik puwili kangka yeik ulak kumuli puwiligi piyeng
18 keya puwiligi kangka kumuli kusabanurikke yolubokki
kiriwei miziwili. Puwili Anotogo wik yolugiweki yanagi
puraga lelek mela yowiya ono, purik puwili Anotoyegi iwaka
panu ono keya puwiligi kangkayeng kingyeng kelik,
19 legi puwili kazing kendek mizagi pumoktau ono. Puwili
ngezewiligu ngezewili kazing kaile yongkambu miza me-
limokko wilek kangyeng tiya meli keya kazing kaile kaile
piyeng kerezimek kiling mizi.

20 Iniyegirik Kilisigu pilik miza meli piyeng iniyegi walige-
leya ono kani.
21 Nogo kumulirik ini ulogo Kilisigi ngago wameik pura
kerewiya keya tonugu ulogo ngago wameik Yisuyegi yolu
pura iniyegi waligeleya.
22-23 Ini wilek kang wereyengko mizagewiyege kazing were
korikwekko keli piyengki ikuyogoriktagi kira orowei miza
logo wilek kang were inuguyeng neneng ngela meli piyengki
kiriwei miziweki keleya legi ini wilek kang werebek weza-
mela logo ya keya kangka inuguyengko kumuliyeng wik
panu lewagela siweki mizagirikki kai.
24 Ini wilek kang wikpek weiyagirikki kai. Wilek kang
wikpok Anotogi wilek kambek kelik keremizabek keya wilek
kang wikpok ngezebokko ngizi wik yolugira walimizi. Ngizi
wik yolugi pura pangka pangkayeng keli wilibek keya kaile
kaileyeng kumbak wilibek. Piyaugi solorik ngago wameik-
taga yungke yolu.

25 Tegi ngaigu kisi pumok wiya wazami keya inigi ngezege
puwiliyegi ngago wameik panuyeng keke kozak yei, purik

teni mabuwili nak nak Yisu kiling sawela purikka teni korik wamenawek kelik legi.

26 Tamizeige ini sisikmek lewagela mabura sisik inigi piyengko mizagewiyege ini kaile miziweki keleya nagani keya wokpok sisik kameneng mizageya wizagomeige yokmek kiliya nagani.

27 Keya Sadang yombanu kailebekki tek narik tiya mowiyi nagani.

28 Yombanu ngoweibok kazing pumok wiya wazamiya logo mele ngezebekkiyaugu yawe miziweki, wizigeya ngezebekki keya kokowa piyeng nazuwaga watabiyengki yeik puwili yani miziweki.

29 Ini nawili kiling ngagozakka puwekke purik ngago kaile nazuwagawiliyegi ngangang mizagi pilik piyeng kili nuguraga lewagela nagani. Ngago lang nugu kaiya logo puwiliyegi sawelagi pilik piyeng keke kozak kai keya puwiliyegi sawela logo Kilisigi yungke yemane sagi pilik piyeng kai.

30 Keya Anotogi Kung Walekpek ya kuneng mizibene kelemi nagani, purik Kung Walekpok Anotogo teni pigiweki teniyegi luwe silok tiyabek. Keya Kung Walekpek teniyegi mabilik silok tiyara wiziya wok Yisu teni iwi pugubokko kaileyengka wila wazaya puwili iza wariweki yobokkogine.

31 Ini ngago kaile sanga kisi piyeng keya ngalik kisi mizi piyeng mabiyeng wezamelizo. Keya ngago si kaiyeng keya ngago yombanu kendek sowei kunagi langai piyeng wezamelizo. Watabi nayengki ma nazuwagawiliyegi kumbak keli mizi pumok wezamelizo.

32 Pilik segeya nakko nakyegi wazono mizizo keya ya inuguyengka nakko nakyegi yalek mizizo keya nakko niyegi kaile miza piyeng tumula logo keremareke mizimo, Anotogo kaile nuguyeng Kilisi kiling sawela purikka tumula logo keremareke miza mabilik.

5

1 Ini Anotogi yango keya marekngang pugu keli yemane panu miziwili legi ini pi kelikweki yawe kozang panu mizizo.

2 Keya inugu mizi piyeng mabiyeng kazing keliragi pumokko mizizo mabilik Kilisigu teniyegi kela logo ngezebek ngaungaugu teniyegi weraga ibeng sa pilik. Pi Anotogo wilik mizibene korik puguwek Anotoyegi kolak wazono kelibene mana.

3 Ini Kilisigiwili legi ini kazing kaile yongkambu mizimek keya inigi tepekke pangka ono kerewiyi keya kozak kelagi langai ono piyeng ma watabi nazuwagabekkiyeng keya yongok pugumele weiweki kerezi miza logo ibeng si nagani. Togo

pilik piyeng inigi tepekke mizagi langai onoyeng purik pilik piyeng Kilisigiwiligu pangka mizagi onoyeng.

4 Keya ngago korowaliyeng ma ngago wazewaze ma ngago kowiyeng ma ngago kaile sanga kisiwekke kozak kisi piyeng kozak kisagi langai onoyengko kapura pilik segeya Anotoyegi kele wazono meiweki.

5 Ini pelik peragi iwaka, yombanu kaile yongkambu mizibok ma pangka ono kerewiyi keya kozak kisagi langai onoyeng kozak kaibok ma watabi ngezebokko keliyengki kerezi mizi ma watabi nakki piyengki ibeng sibok watabi wazono Anotogo keremiza piyeng anoto pugubek mizi yagenda logo pilikpok Kilisi keya Anotogo yereng ngai puraga lelek mela mowiyagi onobek.

6 Ini waberek ngai koyizo. Ini nazuwagawiligu ngago yeik ulakyengko ikuyogorik keleyi keya kazing kaile piyengki ulumowei kunibene keleya nagani, purik piyengki weraga Anotogi sisikta yongkambanu piyegi nagerewiyi puwiliyegi wiriyagi.

7 Tegi ini yombanu pilik mizi puwili kiling kewengke wei yongomo mizi nagani.

8 Purik ini makngeze were kusabanurikke koyawili kani kapura ini Yemizibekyegi wiriyarikka weik ini Yemizibekki wilangkarikke koyinda, pilik legi ini yombanu wilangkarikkewili kelik koyiweki,

9 purik wilangkarikke yolu puwiliyaga watabi mabiyeng nalangai nalangai wazono keya pangka keya ngizi piyeng lewagela legi.

10 Ini Anotogi Kapiya Walektikka kazing inugu talik nalik miziyengko Anoto wilik kagowing kelemiyagi miza legi keriyagirikki kai keya mizagirikki kai.

11 Yombanu kusabanurikkiwiligu yawe mizi piyengki saweliwei mizi nagani. Pilik segeya puwiligu mizi piyeng mabiyeng welawekke punda wiyizo.

12 Puwiligu watabi liwik mizi piyengki ne kozak kaiyagirikki kendek panu.

13 Togo watabi mabiyeng welawekke lewagela puwekke watabi piyeng talik nalikyeng miza purik kimeike pakelagi.

14 Piliktikki wiyeke ngaiwaktik watabi nayengke ngaiwak wiyi puwekke watabi piyeng pakelagi keya nawili Anotoyegi ngizi kumuli nangai. Tegi piliktikki wiyeke ngago lang narikku pelik kai,

Ini iwek kola yolu puwili yangalek mei keya ibendaga wik yangalek mei logo Kilisigi ngaiwaktik niyegi ngaiwak wiyibene.

15 Tegi kazing inugu yolumekki kani waberek panu.
Yombanu kangkayendau onowiligu yolu pilik yolu nagani,
pilik segeya yombanu kangkayeng kilingwiligu yolu pilik
yolu mizizo.
16 Mabek pewekke perik korowaliyengko teni yawereng ke-
leyara yolu legi watabi mabiyengki wok mabiyeng yawe
kozang panu miziweki, purik wokyeng yagoneiga ini wa-
zonoyendau mizagi ono nelegi.
17 Keya purikki wiyeke ini yombanu lelewewili kelik yolu
nagani kapura yawe talikta Yemizibokko ni miziweki pi keli
miza purikki iwaka sizo.
18 Kai waing piyeng nameli keya mizi nagani. Piyengko
ini neneng ngela melagi pilik segeya Anotogi Kung
Walekpek inigi yungke wilak mereng miza logo wilek kang
inuguyengke ngai wizeibene kelemi.
19 Keya ini nakko nakyegi ngagoya kelemi puwekke ke-
menak Yemizibekyegi langairau pilik kozak keliweki Ingi
Samyeng mei keya ingimekke ingi piyengka mei keya ingi
kumbekki piyengka ini mei purik Yemizibekyegi wilek kang
inuguyeng wilikwilik yemane mizageya wizinda.
20 Keya Kilisi Yisu tenigi Yemizibekki yeiktaga watabi
mabiyengki Anoto tenigi Mangobekyegi wazono wilibek mei-
weki.

21 Keya ini Kilisi Yisuyegi keli keya yeik pugura yongolok
meiyagi keli legi ini ya inuguyeng ngezege sara koyimowei ini
nakko nakki kulengke kiliya yoluweki.
22 Purik pelik, ini Kilisi Yisuyegi panga kulengke kiliya
yolu pilik ini yongok yombu weiya puwili ini inigi
kerekpuwiliyegi panga kulengke kiliya koyizo.
23 Pobiliktikki wiyeke yombubek yongok pugumeleyegi
ngaibek, purik Kilisi Yisu yongkambanu piyegi ngizi panu
kumuliwili Yisugi I Walekmak meiwiliyegi ngai pilik. Teni
Yisuyegi ngizi kumuliwili Kilisigi korikwek kelik keya Kilisi
korikwekki kebi wilektik kelik. Keya kebi wilektikku korik-
wekki ngai pilik Kilisi puguwiliyegi ngaibek keya Kilisi Yisu
pi ngezebokko yongkambanu puguwili yaliya wazaya.
24 Togo yongkambanu Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumuli
puwiligu piyegi kulengke mizi keya panga pigi yungke kiliya
yolu pilik ini yongokwilirau inigi kerekpuwiliyegi mabilik
miziweki.
25 Yombu yongok weiya puwili yongok inuguwiliyegi keli
keya yalek miziweki Kilisi Yisugu mabilik yongkambanu
piyegi ngizi panu kumuli Yisugi I Walekmak mei puwiliyegi
keli keya puwiliyegi yalek miza logo pugu puwiligi weraga pi
yelagiwiliyegi ngezebek ngaungaugu iza yana pilik.

26 Purago pugu puwili wik panu wazaya keya lewe Anotogirikke wazaya. Pugu puwili kaibokko kaigesa keya ngago pugura kiling puwili pilik keleya.
27 Pi pilik miza purik pi yongkambanu ngai wamenamek piyegi ngizi panu kumuli ngezebek lewa puwekke ngezebekkiweki kangkere keleyageya logo puwili kaileyendau ono keya kungkak nayendau ono wik panu logo kailemekkewiliweki.
28 Keya nariktau ini yombu yongok weiya puwili korik keya kang ini makngezegiyengki keli mabilik yongok inuguwiliyegirau mabilik keliweki. Purik yombubek yali yongokpu korik wamenawek legi yombubek yongokmeleyegi keli purik pi ngezebekyegi keli yagenda.
29 Togo yombu nak korik keya kang ngezebekkiyengki kumbak mizagi ono, pi korik keya kang puguyengki weraga ngeragi wazono ni keya waberek panu ngai. Kazing mabilikmekke Kilisi Yisugu yongkambanu piyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngeragi kazing kumbekkiyeng yani keya puwiliyegi wok mabiyeng waberek panu ngai,
30 purik teni pi kiling kemenak sawela logo teni mabuwili korik puguwekki waleyeng kelik legi.
31 Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kai,

Piliktikki wiyeke yombubek pigi panu keya mangoyau wezaya logo yongok pugumele kiling sawela logo korik wamenawek keremiziweki. *Genesi 2:24*

32 Yaka ngago lang yemane ngizi panu yombanuwiligi kangkayeng ngezeyengko iwakagi langai ono pera Kilisi Yisu kiling yongkambanu pigi piyegi ngizi kumuli Yisugi I Walekmak meiwiliyegi langai kozak kaiya wizinda.
33 Kapura inuwa yombu yongok weiya puwili nak nak yongok pugumeleyegi keliweki pi ngezebekyegi keli mabilik, keya yongokwili yombu inuguwiliyegi panga yungke kiliyiweki.

6

1 Ini koloyakamandikwili Yemizibek kiling sawela legi ini wok mabiyeng inigi panu keya mangowiligu ngago kisi piyengki kerewiya logo kiriwei mizi, purik kazing pumok pangka panumokko.
2 Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai,

Inigi panu keya mangowiliyegi panga yungke mizizo,
Anotogi lo pera ngago lang yemane panura keya lo peragi kiriwei mizi purikki kangara ngai wazamiya wizinda,

3 logo ini wazono yoluweki keya ngabelakpekke wok yoluweki, kai. *Utoronomi 5:16*

Pilik kai legi koloyakamandikwili inigi panu keya mangowiligu ngago kisi piyengki kerewiyizo.
4 Ini koloyakamandikwiligi panu keya mangowili ini kazing koloyakamandikwiliyegi ngalik momaneng keya yeiya logo iniyegi sisik kameneng keya nagerewiyi mizagi piyengka puwiliyegi keleyi nagani segeya pangkaraga keleyi keya iza orowei kazing Yemizi ngaibekki pumokko waligeleyi keya kazing Kilisiyegi ngizi kumulagi pumokkirau kozak yei.

5 Ini yombanu ngai nawiligu weiya logo yawe inuguyeng wiyagi langai ono pilik puwili ngai inuguwiligu ngago kisi piyengki kerewiya logo yawe inigu mizi piyeng yangeze miza koyimowei mizi keya Kilisiyegi mizi yagenda miza koyimowei ya wamenara kiling yawe mizi.
6 Puwili pakela yolu puwekke yawe mizi keya puwili pakela yolu ono puriktau mak yawe mizi. Tamizeige ini puwili pakela yolu puwekke keke yawe mizi purik ini ngaigu puwiligu iniyegi keliweki mizi yagenda. Pilik segeya Kilisiyegi yawe mizi yagenda miza koyimowei wilek kang inuguyeng mabiyeng Anotogi keli puraga wok mabiyeng tiya mani.
7 Keya yombanu ngai nakko weiya logo yawe pura wiyagi langai onobek legi pilik purikki wilik mizi mabilik yombanu yeikpekyegi yawe mizi ono, Yemizibekyegi yawe mizi yagenda miza wizimowei.
8 Pilik legi kumuli, Yemizibokko yongkambanu mamok yawe wazono wilek kang puwiligiyengka ngizi panu mizi piyengki kanga wazono weiyagira yanagi, yombanu ngai nakko weiya logo yawe puwiligiyeng wiyagi langai ono puwili keya yombanu nakkorau weiya ono keli ngezewiligiyengka mizi puwilirau.
9 Keya ngaiwili iniyegi yawe mizi puwiliyegirau mabilik mizi keya puwiliyegi ngago kazi mizagiyengka yei nagani. Ini ngaiwili keya iniyegi yawe mizi puwiligi paka ngalege ngai wamenak keya ngaibok yombanuwiliyegi yewizek mizi onobek, pi menalik ngagozak keleyibek. Pilik legi iniyegi yawe mizi puwiliyegi waberek ngai.

10 Ngago pera negi ngago kangkalira, ini Yemizibekyegi sawela koyimowei pigi kozang yemane panubokko iniyegi kozang keleyibene kelemi.
11 Anotogi ini kaileyeng kiling ngai keli puwekke wariweki yana piyeng ini wari, logo Sadang kazing kaile pigi ini yukung keleyagiyeng kiling lewa puwekke purik ini kozang koyiweki.
12 Purik teni yombanuwili kiling ngai kelagirikki kai ono kapura teni kozang nalangai nalangai yolu piyeng keya

Sadang keya pigi kerewa keya kawere kung paka kurung yeikwekke yawe mizi keya ngai yolu keya kaile ngabelakpekke piyengki kusabanurikke ngai puwili kiling ngai kelagirikki kai yagenda.

13 Tegi weik Anotogi watabi ngai keliwekke wari piyeng mabiyeng wari. Togo kaileyengki mangobekki ngaimek ngai lewa puwekke purik wizang puwiligiyeng inugu yogokta wezamelagi logo ngai keli kanda wila wiyi ngizige ini ngoluk mabilik luwe kozang koyagi.

14 Togo ngai luwe koyi. Anotogi watabi kaileyeng kiling ngai kelagiyeng pelik, ngago wameik panu pura pikang wezabek wang nugurikke ngai kozang tiye keya kazing pangka panu pumok ngeleleng nuguraga melewangka wezarik wakiye.

15 Keya ngago wazono teni Anoto kiling ya wamenara koyagi puragi ngago pura ingegang wezayau inge nuguyauge wakiye keya wok mabiyeng nawiliyegi kozak yeiweki kangkere miza yolu.

16 Wok mabiyeng ngizi panu kumuli pumok kolau wezalei orowei kaiyageya. Purik kiling purik kaileyengki mangobokko wizang wilek ngori kang keya niyegi yowi piyeng kusa wiyagelik.

17 Kazing Yisugu ni kaileyengki kozandaga yaliya wazaya pumok weiya logo yeke kebiraga kilulung ngayeng wezabek wagele. Keya Anotogi ngago Kung Walekpokko ni nana pura weiya logo lang yemane wezawek melege wara wizeimo.

18 Piyengki Anotoyegi waberekmekke mizi keya iniyegi sawelibene nguk mei. Anotogi Kung Walekpokko orozarikke kunimowei kang mabiyengki ini waberek mizi. Piliktikki wiyeke ngai koyizo keya karagare mizi nagani. Kang mabiyengki Yisugi yongkambanu mabuwiliyegi waberek mizi.

19 Keya neyegirau waberek mizizo logo Anotogo ne ngago kozak kaiyagi nara nanibene, keya wok ne kozak kaiwekibokko ne kozang sara wizimowei ngago wazono Kilisiyegi puragi liwik piyengki yongkambanu nawili iwakaweki saweliweki ne iniyegi nguk yei.

20 Ne wigirimakke sengyaugu wigira yolu kele kapura Kilisigi ngago wazonora yemane sibene ne kozak kaibek logo ne ngagora nogo kozak kaiyagelik kozang kozak kaiweki neyegi waberek mizizo.

21 Titika tonuwayegi mereke wameik kumulimek kiling nak keya neyegi kang mabiyeng saweli mizibek pi Yemizibekki yawerage ne wezani onobek logo pugu neyegi

lewagela piyeng iniyegi kozak yei penangai logo nogo yolurik
talik miza purikki ini iwakaweki.
22 Pilik puragi wiyeke nogo pi iniyegi kang wezameli pu-
loge, purik pugu tonuwa talik yolu miza purikki iniyegi kozak
yeibene logo ya inuguyeng wiyeik sibene.
23 Peba Anoto keya Yemizi Yisu Kilisigu ini teni kiling
Yisuyegi ngizi kumuli puwili mabuwiliyegi ya ngezege sara
keya kelira kiling ngizi panu kumulira yani pani.
24 Keya Anotogi wazono pura ini tenigi Yemizibek Yisu
Kilisiyegi keli ibengki ono pura kiling puwiliyegi wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Pilipai

Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Pilipai Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu keya Timoti, te Kilisi Yisuyegi yawe miziyau.
Tegi wilek kang keya korik kang mabiyeng piyegi tiya mana
logo pugu ngai yoluyau. Te kapiya perik ini Kilisi Yisuyegi
ngizi panu kumuli logo pi kiling sawela puwili keya kemenak
puwiligi ngaiwili kiling ngaiwiliyegi saweli yereng Pilipai
meiraga yolu puwili mabuwiliyegi lende miza yani.
2 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono
piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke
yani pani.

3 Inugu miza piyengki wiyeke ne iniyegi kang mabiyeng
kumuli puwekke ne Anoto nogobekyegi wazono mei.
4 Keya kang mabiyeng ne ini mamokki waberek mizi
puwekke ne wilik kagowingmek kiling waberek mizi,
5 purik solo ne panga Pilipai lewagelarikka logo wiz-
agomeige yokopekke inugu neyegi Anotogi yawe ngago wa-
zono Kilisiyegi langai pura kozak yeiweki saweli kang wiri-
yarikki weraga.
6 Togo Anoto inigi yungke ulogo kazing wazonomekke
yawe miza mabilik mawiyengka mizi penangai, kanda pugu
inigi sawiya pura wok Yisu Kilisi yobokko weikkine purik
nogo iwaka panu.
7 Ini negi ngezege panuwili, tegi nogo iniyegi pangka ku-
mulagelik kumuli yagenda, purik ulogo ne yeik yo keya to
mizageya puwekke keya mabek ne wigira pewekkerau ini
mabuwiligu yawe Anotogo wazono puguraga nogo miziweki
nana logo ngago wazono Kilisiyegi langai pura wameik keya
yongkambanuwili ngago puragi kozang ngizi panu kumuli-
weki kozak yeiyagi puragi, ini mabuwiligu neyegi sawela legi
ini mabuwili ne kiling Anotogi wazonoraga weiyagi.
8 Nogo ini negi ngezege panuwili kai pera wameik panura
miza purik Anotogo iwaka wizinda purik nogo iniyegi keli
pura Kilisi Yisu ngezebekyaga lewa pura.
9 Keya waberek negi iniyegimek pelik, ne waberek mizi
logo ini nazuwagawiliyegi mawiyarekka kelageyaweki keya
mabuwekke wameikta ini iwakaweki keya kazing kaile-
mekka kazing pangkamekke iwakaweki.

10 Pilik mizi purikku kazing inugu pangka panu mizagi langaiyengki iwakaweki, logo iniyegi kaile nayeng wiziyagi ono keya inugu mizagewiyege wok Kilisi yobokko nak kawiyegi ono.
11 Ini Kilisigu watabi inugu miziweki keleya piyeng keke miziweki logo ini Anotogi yango keya mareknganwili sawiyiweki logo yongkambanuwiligu Anotogi yeikta yongolok mei keya wilik kagowing meiweki, ne waberek mizi.

12 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili, ne ini peliktikki iwakaweki, nogo ngangang yemane wageli perago mizagewiyege weik yongkambanu kolokngagono Kilisiyegi ngizi panu kumuli.
13 Ngangang nogorago mizagewiyege, yombanu Romwiligi ngai yemane panubekki imakke ngai puwili keya puwiliyaga nawilirau, ne Kilisiyegi yawe mizirikki wiyeke sengyeng kiling wigira purik puwili iwaka.
14 Keya ne wigira purikka ne kiling ngizi panu kumuli puwili, weik kozang sa logo nawiliyegi Anotogi ngagoragi langai kozak yeiyagirikki kazi ono.

15 Wameik, nawili Anotogo miza logo yeik nogora ngalegerikki wiyeke kazing yagolok keya izakkazek mizimekke koyimowei ngago wazono Kilisiyegi langaira kozak yei, kapura nawiliyegirik puwili kazing pangkamekke kumula koyimowei nawiliyegi Kilisiyegi langai kozak yei.
16 Purik yongkambanu puwili neyegi keliwili keya puwili Anotogo ne kalogomokwiliyegi ngago wazono Kilisiyegi langai pera wameik yeiweki nizabek purik puwili iwaka.
17 Kaile kumula koyimowei mizi puwili Kilisigi yeikta yongolok meiweki mizi yagenda ono puwili, yeik ngezewiligiyeng yongolok meiweki pilik mizi yagenda. Ne wigira yolu peragi puwili mawiyengka ne kuneng naniweki mizi.
18 Mabilik. Ne puwiligu kalogomokwiliyegi ngago wazonora kozak yei purikki ne wilik. Puwiligu ne ngangang mizibene mizi piyeng yemane onoyengko. Kazing pangkamekke keya pangka onomekke puwili yawe mizi kele kapura nawili Kilisiyegi langai kozak yei pura yemane panurago.

Neyegi wilikwiliktik nazuwagawiliyegi Kilisiyegi langai kozak yei purikki keya ne wilikwilik mizagiyagi,
19 purik ne iwaka, waberek inuguyeng keya Kung Walek Yisu Kilisigibokko sawelarago ne wila wazaniyagi.
20 Negi keli panura yawe nogora kawiyene, kapura kang mabiyeng keya mabek mabewekke ne kozang sara wizei-

weki ne wik wizimowei ma ibeng puriktau korik nogowek
mabuwekko Kilisigi yeikta yongolok meiweki.
21 Neyegirik wik yolu pura Kilisigi yungke pura logo negi
wik yolu puragira Kilisiyegi yawe mizagi pura. Tamizeige ne
ibeng purik ibeng puraga ne kanga wazonora weiyagi.
22 Kapura tamizeige ne korikwekke wik wizimowei An-
otogi yaweyeng mawiyengka mizageya purik, ne lusuwei, ne
wik yolugirikki kumulagi ma ibengkirikki kumulagi mizagi.
23 Ne kazing neyauge kemenak kuniweki keli. Nogo keli
panurik ne ngabelakka pelege yolurik wiya logo Kilisi kiling
paka ngalege yolugiweki kangki purik pangka panurikku.
24 Kapura inigi wiyeke ne wik yolu purik pangkarikku logo
iniyegi ne sawelagelik.
25 Nogo iwaka ne wik yolugi purikki kumula. Ne wik wiz-
iyagi keya ne Yisuyegi ngizi kumuli inuguragi kazingmekke
ini orozarikke kunibene sawelagi keya iniyegi sawela logo
inigi Kilisiyegi ngizi panu kumuli puragi wilikwilik yeman-
era weiweki.
26 Nogo pilik mizagi purik ne ngereke ini kiling puwekke
ini Kilisi Yisuyegi sawela koyimowei Kilisi Yisuyegi watabi
kolokngagonoyengki wilik ngago meiyagi.

27 Kazing ngizi panumek pelik, kazing inugu koyagi pumok
kazing ngago wazono Kilisiyegi langai purago koyagimekke
kozak kai pilik koyiweki logo nogo iniyegi keriyagi lan-
gai ma yeikki miza puriktau, ini solo wamenarikki wiyeke
ini kozang keya ngago wazono Kilisiyegi langairagi wiyeke
menalege sawela koyimowei yawe kozang mizi logo ne inugu
kumuli pura wiyi ono kai purikki kerewiyiweki.
28 Iniyegi ngai mizi logo iniyegi kuneng yani puwiliyegi
kazi mizi nagani, ma ini makngeze liwik kiliyaweki mizi na-
gani. Ini pilik mizi ono purik mabura puwili kawiye mamizi
nangai keya ini lewege mizagi purik Anotogo mizagewiyege
ini lewege miza melagi.
29 Togo kunengyeng lewagelagi, kapura Anoto ini Kilisiyegi
yawe mizagirikki kazingmek kira logo inugu Kilisiyegi ngizi
kumuli keya pigi wiyeke ngangang mizi purikkurau kazing
piyegi yawe mizagimok tiyi.
30 Togo ini keya nerau ngai wamenara keli yagenda. Pura
ngai ulogo ini pakela koyigeya nogo kelageya mabura keya
inugu mabek ngoluk kelageya legi weik kerewiyi pura.

2

1 Ini Kilisi kiling sawela purikku ini kozanda yani keya keli
pugurago ini yalekta yani keya ini Kilisigi Kung Walekpek kil-

ing mele kebangkeliwei mizi keya ini nakko nakyegi wazono
mizi keya nakko nak ngangang mizi puwekke yalek mizi legi
2 ne kemenak wilik panu miziweki ini mabuwili kangka
wamenak kumuli keya nakko nakyegi kazing menalikmekke
keli keya ya wamenara kiling kangka wamenak koyimowei
miziweki ne iniyegi kelegele keya nguk yei.
3 Ni makngeze yongolok meiyagirikki wiyeke watabi
nayeng mizi nagani, ma keli nugura yongkambanuwiligu ne
lewegebek sawiyibene mizi nagani kapura nakko nakyegi
kulengke mizi keya wok mabiyeng nawili niyaga ngalegewili
mizi.
4 Ni makngezeyegi keke kumuli nagani kapura segeya
nazuwagawiliyegirau kumulimo.
5 Watabi ya nuguraga keya kangka nugubekke kumula yolu
piyeng Kilisi Yisuyegi wiziya mabilikyeng wizeibene mizi.
Piyeng pobilikyeng,
6 Pi Anoto ngezebekki kangmek kelik wiziya kapura pi An-
otogi pangka pangkaweki ngaungaugu miza ono.
7 Pilik segeya pi wilik miza wizimowei tung pigi purik wiya
logo yombanu yeikwili kelik wiziya. Pi yombanu yeik-
wili kelik ngabelakpekke lewagela wiriya keya yongkam-
banuwiligu piyegi yombanu yeikpek miza.
8 Pi ngezebokko ngezebek songono sawiya keya pi An-
otogo kai mabiyengki kiriwei mizi kai kanda paka pi
ibeng pungezigerau, logo pura yengeleileige kendek
ngelaimekke ibeng sa pura.
9 Pugu pilik miza purikki weraga Anotogo pi yeik
mabiyengka yemane panura mana keya tung
mabiyengka yemane panurik mana.
10 Togo puwili Yisugi yeikta kerewiyi puwekke,
ngilumbekkewili ngabelakpekkewili keya ngabelak
yengezegebekke puwili mabuwili pigi yungke kiliya
wiriyagi logo pigi wirege ingegereyeng laliyagi
11 keya mabuwiligi kiliyengko pelik kisagi, Yisu Kilisi
tenigi Yemizibek logo purikku Anoto tenigi Mangobekki
yeikta yongolok meiweki.

12 Ini nogo keli panu puwili, ne ini kiling wizagoma
puwekke ini nogo kaiyengki kerewiyageya koyima legi ne
iniyaga koweige yolu pewekke nogo kai piyengki kazing
mabilikmekke kerewiyageya koyizo. Keya ini yaliya wazaya
pura weikweki, Anotoyegi kemenak wilek kang inuguyeng
tiya mana koyimowei kozanda kiling mizizo,
13 purik Anoto wok mabiyeng inigi yungke ini pugu ke-
liyeng miziweki kelibene keya mizibene iniyegi yawe miza-
geya wizinda.

14 Ini watabi mabiyengki waze kaile keriyi logo
munumunu mei nagani, ma ngalik kisa meli mizi nagani,
15 logo iniyegi kaile nayendau onowili miziweki keya nakko
iniyegi melebek yowi onowili miziweki. Ini Anotogi yango
keya marekngang kaile nayendau ya inuguyengke yungke
yolu ono koyimowei ngabelak kaileyeng keya yongkambanu
kaile kaile miziwiligibekke yoluwili miziweki, ini pelewe
wezawili puwiligi tepekka ngela ulara ngilumbek ngela ula
nobiyeng mizizo
16 keya pilik mizageya koyimowei yongkambanuwiliyegi
ngago puwili Kilisi kiling wik panu yoluweki keleyi puragi
kozak yei. Tamizeige ini pilik mizi purik wok Kilisi yobokko
ne iniyegi wilik mizagi, purik nogo yawe miza pura ulak ono
legi.
17 Ne nelagi langai logo kazing pilikmekke kolak mizi pilik
iwi neyegi wik yolubok Anotoyegi kolak mizagi logo inugu
Yisuyegi ngizi panu kumuli purago keya piyegi wiyeke ngan-
gang wagela purago piyegi kolak kelemi puragi ngalege iwi
nogobek kubulagi. Tamizeige ne ibeng purik mabura ne
wilik keya wilik kagowing negi pura ini mabuwili kiling
sanga mizagi.
18 Kazing mabilikmekke inirau wilik mizi keya wilik
kagowing inigi pura ne kiling sanga mizizo.

19 Tamizeige Yemizibek ne Timoti wezamelagirikki keli
mabura, ne keli keya nogo kumulirik ne Timoti iniyegi weza-
melagiweki mereke logo pugu iniyegi langai kozak kaiyengka
iniyegi nogo yangeze miza yolu pura yeik sibene.
20 Timoti wamenak keke nogo iniyegi kumuli piyeng ku-
mulibek logo iniyegi sawelaweki keli panubek.
21 Mamok nak pi puguyengki mizi keya Yisu Kilisigi watabi
piyengki talik mizagi mizi ono.
22 Ini ini makngeze weik iwaka ngezebokko pi pangkabek
keleya wizinda kazing togo nak yali marek wezalik menalege
yawe mizi pumokko logo yongkambanu kolokngagono ngago
wazono Yisuyegi langaira kerewiyiweki.
23 Tegi ne wila wazaniyagi ma yeikki miza purikki pakela
logo pi iniyegi wezamelagine.
24 Keya nogo Yemizi Yisuyegi wilekpek ngalege wiyi kopong
nogo kumularik ne iniyegi keriyi lewagi langaiweki mereke.

25 Ne Epapolorita teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli nak
nogo iniyegi wezameliweki kumula, pi ne kiling Kilisigi yaw-
era mizabek keya ne kiling Kilisigi ngaira kelabek keya pi
inugu neyegi saweliweki wezamelabek.

26 Pi ini mabuwiliyegi keriyagimokko kaile sara yolu keya
ini kemegeme pugumekke ini kerewiyarikki pi kerewiya wiz-
igeya pi ya kuneng.
27 Pi kemegeme yemane miza purik wameik panu logo
ibengweki miza, kapura Anotogo piyegi yalek panu miza
keya neyegirau ne ingkeya ngabik miza nelegi.
28 Pilik tegi ne pi iniyegi ngezangai wezameliweki keli logo
ini piyegi keriyi puwekke ini wilik miziweki keya negi iniyegi
yangeze miza pura songonoweki.
29 Yisu kiling saweliwiliyegi wilik kagowing keleyi mabilik
pi wilik kagowing yemanera kiling mizizo. Ini yongkambanu
pugu miza pilik miza puwiliyegi wilik mizizo.
30 Pi Kilisigi yawera mizageya wizimowei ibengweki miza
logo pi neyegi saweliweki, ini makngezego mizagi langai
onora pugu miza.

3

1 Ne kapiya nogorik pilik kaiyageya wizimowei wiyi, ini ne
kiling ngizi panu kumuli puwili ini Yemizibek kiling sawela
purikka wilik mizizo. Tamizeige nogo ulogo lende miza
mabiyeng ngereke lende mizi purik neyegirau kumbak ono,
purik iniyegi sawelagiyeng legi.
2 Yombanu kazing yombu korikwekki korik yeke
ngalegewek ngeli pumokko ini kaile kaileyengka yaliya
wazayagi kisi puwiliyegi kani waberek panu. Nogo
puwiliyegi yeirik keri wizingwili yei kani. Kazing yombu
korikwekki korik yeke ngalegewek ngeli pumok teni Anotogi
yango keya marekngangwili keleyiweki onomek kani.
3 Teni Anotogi yango keya marekngang ngiziwili purik teni
korikwekko mizi piyengki wilekpek ngalege wiyi ono, teni
Kilisigu teniyegi miza puragi wilekpek ngalege wiyi, keya An-
otogi Kung Walekpokko mizagewiyege teni kazing ngizi panu
kumbekki lewengke Anotoyegi ngago mei keya ya kumuli
mizi kopong.
4 Ne keli kesak korik nogowekke kazing neyegi sawelagi
pumokko ne ngizi kumuli. Tamizeige nawili Anotogi yango
keya marekngangwili miziweki kazing korik puwiligiyengki
pumokko sawelagi sawiyi purik ne ngoluk pilik puwiliyaga
nganegebekkegi langai.
5 Purik ne wok melenazik keya nazikka neyau wiz-
iya logo wok kalikebekke yombu korik nogowekki ko-
rik yeke ngalegewek ngela. Negi panu keya mangoyau
Isileiliyau, piyau Peniyamigi ngaimekkayau logo ne Ibu-
ruwiligi iwibekkabokko. Keya Yudawiligi loyengkirik ne
ngai Palisi meimekkabokko.

6 Ne Anotogi yawera mizagimokko kozang logo yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili nogo kunengyeng yani keya ngangang yana. Keya tamizeige nak Anotogo pi pangkabek miziweki lorago kai piyeng mizibok mabura, nakkorau ne nayengka kawiye kaiyagi ono.
7 Kapura nogo weik Kilisiyegi mizagimokko loraga were nogo kiriwei mizi wiriya piyeng ngizi nariktau ono.
8 Ei, piyeng keke ono watabi mabiyeng logo Yisu Kilisi negi Yemizibek miza purik watabi mabiyengka yemane panurikku. Nogo watabi mizi wiriya piyeng mabiyeng weik wiya logo piyeng sobozoboyeng kelikyengko purik ne Kilisi kozang kebangkela wiziyagirikki wiyeke,
9 keya piyegi kemenak sawelaweki. Ne weik iwaka, ne loragi kiriwei mizarikku ne Anotogi wirege pangkabek miza ono. Nogo Kilisiyegi ngizi kumulirikku ne Anotogi wirege pangka. Anotogo mizagewiyege ne pangka purik ne Kilisiyegi ngizi kumuli legi.
10 Keli nogorik Kilisiyegi ne iwaka panuweki keya kozang pi ibendaga yangalekta wazamiya mabura kolok uliweki keya pugu korikwekke yungka ngangang miza mabilik miziweki keya pugu kumula wizimowei ibeng sa mabilikweki.
11 Nerau Kilisi yo puwekke Anotogo ibendaga wik yangalekta wazaniya logo ne pi kiling paka ngalege yoluweki keli.

12 Nogo kumularik ne weik lewege ma weik pangka panu miza ono. Ne mak Kilisi kelikweki lewege miziweki resisi mizi keya ne kozang negi pulei mabulei Kilisi kelikweki kelemi, purik piliktikki wiyeke, Kilisigu ne ngezebekyegi sawela wazaniya.
13 Ini ne kiling kumuli wamenara puwili ini peliktikki iwakaweki, nogo kumularik ne weik Kilisi kelik ono kapura nogo wamenarik mizirik watabi negi kezangka yolu piyengki ne keremareke keya watabi kalike lewagi piyengki ne yawe mizi.
14 Yombu resisi narikke nginda kambokko peraisirik weiweki kozang nginda kang pilik nerau mak mak nogorikke langai kozang yawe mizi logo Kilisi Yisu kiling sawela purikku Anotoyaga peraisi paka ngalege yoluweki pugu ngago yeiya purik weiweki.
15 Teni kazing kumbekki lewengke kozang yolu puwili teni mabuwili kazing mabilikmekke kumuliweki. Kapura tamizeige ini nawili kangka nalik nak kumula mabura Anotogo ini kumulagelikmekke keleyi penangine.
16 Ini nawili kangka nak miza kele kapura kazing pangka inugu ulogo kiriwei mizi wiriya mamokko mizi koli.

17 Ini ne kiling kumuli wamenara puwili ini nogo mizi
piyeng mizi. Tonugu waligeleya puwiligu kazing mizi
pumokko wire ngela yolu. Pumok kazing pangka inugu
mizagimek.
18 Nogo kozak yeiweki mizi peyeng nogo kang kolokn-
gagono ulogo nogo iniyegi kozak yeiya keya ne mawinda
kozak kai kapura purikku neyegi yalek yemane nani logo ne
ingkei. Kolokngagono kaile kaile miza meli piyengko Kilisigu
yengeleileige ibeng sa purikki ngai keremizi.
19 Puwili yereng yezi kusagi onozik ngoriraga wezayelagi
purik anoto puwiligibek korik ngezewiligiyengko keli piyeng.
Puwili watabi puwiligu mizi nayengki wilik mizi kapura
piyeng puwiligu kendek mizagi langaiyeng keya puwili
watabi ngabelakpekkewiligu kaile kaile mizi piyengki keke
kumuli.
20 Teniyegirik yereng tonugura paka ngalege Anoto yolu
lemeng keya Yemizi Yisu Kilisi teni yaliya wazayabek paka
ngalega yogirikki teni wilekpek keya ngai yuke yolu.
21 Kozang pugubokko korik kang tenigi kozang ono keya
ibengki peyeng kowitagi keya ngereke korik tonuguyeng pigi
wazono puwek kelik keremizagi. Kozang ngilung keya nga-
belak wiza kambeli piyeng mabiyeng ngai puguraga yungke
orowei lewa mabokko pilik mizagi.

4

1 Tegi ini ne kiling ngizi wamenara kumuli puwili nogo
ini kozak yeiya piyengko Yemizibekyegi luwe kozang koyizo.
Ini ne kiling ngizi wamenara kumuli puwili ne iniyegi keli
panu keya ne ini kiling wiziyagi keli. Inugu mizagewiyege ne
wilik panu keya wilikwilik nogora kalogomokwiliyegi langai
kozak yei pura.
2 Eiye, yali Eworiya keya Sindiki, yali yongok ingini weza-
yau kangka wamenak koyimowei Yemizibekki ngagoragi
kerewiyagirikki ne yaliyegi kelegele keya nguk yei.
3 Keya ni ne kiling yawe wazono panu mizabok yongok-
panu piyauyegi sawela logo ngalik piyaugi pura yeik sawiye,
purik ne kiling piyau ngago wazono Yisuyegi langairagi
yongkambanu kolokngagonowiliyegi kozak yeiweki yawe
kozang miziyau. Ne keya piyau kiling yogo Kelemendau
keya nazuwaga ne kiling yawe miza puwilirau teni mabuwili
yeikyeng Anotogi kapiya wik koyimagiwiligirikke waliyaw-
ili.
4 Wok mabiyeng inigi Yemizibek kiling sawela purikka
wilik kagowindago kola koyiweki. Ne mawinda pelik kai
wilik kagowing koyimi.

5 Mabuwiliyegi ya kuzige pura waligeleyi. Yemizibek yogi-
weki mereke mena.
6 Watabi nayengkirau yangeze mizi nagani segeya watabi
mabiyengki langai waberek mizizo. Ini Anotoyegi waberek
mizi puwekke Anotoyegi watabi inugu keli piyengki nguk
meizo keya pugu kanga yo meli piyengkirau wilik ngago
meiyagirikki keremareke mizi nagani.
7 Togo Anotogo ya ngezege yani purago ya inuguyeng keya
kangka inuguyeng kumula meli keya yangeze mizi piyengka
iza wara koyibene. Ya ngezege sa Anotogo yani pura teni
yongkambanuwiligu ngizi iwakagi onora.

8 Keya ini ne kiling kumuli wamenara puwiliyegi ngago
kangkali nogora pelik, kangka inuguyeng kazing wazono
nawiligu yongolok meiyagi pilik piyengka wilak koyibene
mizi logo kazing piyeng pelik, kazing wameik piyeng, wa-
zono piyeng, pangka piyeng, kowiyeng ono piyeng, palumu
panu piyeng keya yombanu mamokko wazono kumulagi
langai pilik piyeng.
9 Nogo iniyegi waligeleya keya yana piyeng nogo kaiyageya
wizilege inugu kerewiya keya nogo mizageya wizilege inugu
keriya piyeng mizi keya Anoto teniyegi ya ngezege sara yani-
bok ini kiling wiziyagi.

10 Ne wilik panu keya Yemizibekyegi wilik ngago mei purik
ini neyegi ngereke yangeze miza logo neyegi king nana legi.
Ini wok mabiyeng pilik miziweki miza purik ne iwaka kapura
ini tek pilik mizagi narik wiziya ono.
11 Ne watabi nayeng weiyagirikki wiyeke ne pilik kai mizi
nagani. Ne king songono ma king ngelek pilik piyengki wilik
mizagi purikki ne weik iwaka wizinda.
12 Watabiyengki yeik mizi pumoktau nogo mizamokko
keya watabi keremungke puriktau. Ne wilak ma yagasi ma
watabi keremungke ma watabi songono panu miza piyengki
wilik mizagi purikki ne iwaka wizinda.
13 Kilisigu mizagewiyege ne kozang kazing nalangai piyeng
mabiyengki luwe wiziyagilei nana wizinda.

14 Inugu wazono miza logo kuneng nogoraga inugu neyegi
sawela purik wazono panu.
15 Ini Pilipaiwili ini makngezego iwaka purik peliktikki,
ini kongkirigesen wamenarik neyegi keke sawelarik. Inugu
keke neyegi watabi nana yo keya to miza. Pilik miza purik
ne Maseroniya wiya logo inigi tepekke solo ngago wazono
Yisuyegi langaira kozak yeiyawekke.
16 Keya ne Tesalonika wiziyawekkeriktau ne kingki yeik
purik inugu kang ngelek wezamela.

17 Ne king keya watabi yeik weiyagi piyengki yangeze
ono segeya kazing wazono inugu mawiyengka mizi piyengki
kangara paka ngalege keremungke weiyagi purikki ne keriyi-
weki.
18 Ne weik nogo keliyeng mabiyeng peyeng. Ei, piyengka
ngoluk kolokngagono purik Epapoloritago king keya watabi
yeik inugu mela piyeng neyegi orowei kayima peyeng.
Piyeng Anotoyegi wazono kolak mizi piyeng kelikyengko logo
pugu pangkayeng miziyeng keya piyegi keliyeng.
19 Keya Anoto nogobek watabi paka ngalegeyengko ko-
labek logo inigi Kilisi Yisu kiling sawela purikka pugu watabi
inigi kumbekki yeik piyeng keya watabi inigi korikwekki yeik
piyendau mabiyeng pugu yanagi.
20 Tegi teni Anoto tenigi Mangobekyegi wok mabiyeng wa-
zono meiyageyaweki keya yeik pugura yongolok meiweki.
Wameik panu.

21 Nogo Kilisi Yisuyegi ngizi kumula logo pi kiling sawelaw-
iliyegi wangane yei. Yisuyegi ngizi panu kumuli ne kiling
yolu puwilirau iniyegi wangane puwiligiyeng wezameli.
22 Keya pelege yereng perage Kilisigi nawilirau wangane
puwiligiyeng wezameli keya mabilik Sisagi imakka yawe
mizi pewilirau.
23 Yemizi Yisu Kilisigi wazono pura ini mabuwiligi wilek
kangyengke wizei pani.
Wameik panu.
Ne Paulu kapiya perik iniyegi lende mizabek.

Kolosi

Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Kolosi Meiraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1-2 Ne Paulugu kapiya perik ini Kilisi Yisugi yongkambanu piyegi ngizi kiriwei mizi yereng Kolosi mei puraga yolu puwili mabuwiliyegi lende miza yani. Anotogi kelirago mizagewiyege ne Kilisi Yisugi ngagora orowei mizi logo Aposolobek meibek miziweki keleniya. Keya Timoti mabilik teni kiling Yisuyegi ngizi kumuliboktau ne kiling pelege logo pi nogo lende mizi piyengki ei kai.

Peba Anotogo iniyegi wazono pugura keya ngezege sa pugura wilek kang inuguyengke yani pani.

3 Togo wok mabiyeng Anoto tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi Mangobekyegi inigi wiyeke waberek mizi puwekkerik togo wazono mei,
4 purik togo kerewiyarik ini ngoluk Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumulageya keya Kilisigi yongkambanu mabuwiliyegi kelageya legi.
5 Yisugi ngago wazono wameik panu pura solo iniyegi kozak yeiyawekkerik ini watabi wazono puguwiligu paka ngalege weiweki yuke yolu piyengki ini kerewiya. Inugu ngai yuke yolu puragi solorik Kilisi Yisuyegi wilekpek ngalege wiya yolu keya keli inigi pigi yongkambanuwiliyegi pura. Anotogo iniyegi yanagi mizara ini wilekpek keya ngai yuke yolu pura Anotogo paka ngalege pi yolu pulogo inigiweki ngai kisara wiya wizinda.
6 Ngago wazono wameik panu Yisuyegi langai pura yongkambanu yereng ngabelak mabiyengkewiliyegi weik kozak yei yagenda logo yongkambanu kolokngagono mawiyarekka ngago puragi ngizi kumuli logo purago yongkambanuwiligi kazingyeng kowitiweki ya puwiliyengke yungke yawe mizageya wizinda, mabilik ini solo ngago Anotogi wazono yongkambanuwiligu weiyagi langai ono pugu yani puragi kerewiyi keya kolok ulawekkerikka ngago maburago kazing inuguyendau kowiti kai kayima yokopekke pilik.
7 Epaparasa Anotogi wazono yongkambanuwiligu weiyagi langai ono pura iniyegi kozak yeiyabokko. Pirau Kilisiyegi yawe ngizi mizi wilibekpek keya togo keli panubek. Keya kazing pemekke Epaparasago te Timotiyegi saweli.

8 Epaparasago teyegi Kung Walekpokko ngizi kumuli
puwiliyegi inugu keliweki keleya puragi teyegi kozak yeiya.

9 Purik iniyegi miza piyeng mabiyengki wiyeke te solo
iniyegi kerewiyawekke te waberek miza keya inigi wiyeke
te ngoluk waberek mizi. Togo Anotoyegi iniyegi pigi Kung
Walekpokko kangka kaileyengka pangkayeng iwakagibek
yani keya Anotogo inugu miziweki keli pura iwakara kiling-
weki keleyibene, te waberek mizi.
10 Tamizeige ini kazing Yemizibekki puwiligu pangka koy-
agi langaimekke yolu mabura ini kang mabiyeng Anotoyegi
wilik mizagi pilik piyengka ini mizagi. Logo inugu mizi
mabiyengke inugu wazono mizi piyeng ngizirik kilingki keya
ini Anotoyegi mawiyarekka iwakagi.
11 Ne waberek mizi purik ini kozang pigi yemane puraga
pugu ini kozang keleyiweki wizigeya kuneng iniyegi lewage-
lagi piyengki ini yelakkelekta kiling kozang koyiweki.
12 Keya teni mabuwiligi Mangobekyegi wilik kagowinda
kiling koyimowei piyegi wazono mei. Pugu ini pangka kele-
yarikku ini kiling Yisugi puwili mabuwili Anotogo yongkam-
banu wilangkarikke yolu logo Anotogo ngai yolu puwiligi
sawiya piyeng weiyagi.
13 Pugu teni weik kusabanu Sadangko ngairikka yaliya
wazaya logo teni iza orowei panga pigi Marek pugu keli
panubekki ngairaga kulengke wazaya
14 purik tenigi Kilisi kiling sawela purikka teni mawinda
kaileyengko wigirawili mizagi ono, teni kaileyengka wila
wazaya, purik Kilisigi iwibekki ngane kaile tonuguyengki
wiyeke teni ngangang yanagi piyengka weiya kopong, logo
Anotogo weik kaile tonuguyeng tumula logo keremareke
wezamela.

15 Kilisi Anoto kelikpokko wizigeya piyegirik yongkam-
banuwiligu keriyagi langai kapura Anoto nakkorau keriyi
onobek. Pi Anotogi Marek kalogolibek, pi watabi keremiza
piyeng mabiyengka ngalege panubek.
16 Purik pi kiling sawela wizimowei Anotogo watabi
ngilumbekke keya ngabelakpekke piyeng mabiyeng kerem-
iza, watabi yongkambanuwiligu keriyi piyeng keya keriyagi
langai ono piyeng keya kemenak kozang nalangai nalan-
gai yolu piyeng mabiyeng, keya angelawili, keya kawere
kungwili, keya kerewawili kiling puwiligu yolu piyeng kiling
puwiligi yemiziwili kiling puwiligi ngai yemanebek Sadang
kiling puwiligu wale ngai piyeng logo ngilumbekke keya nga-
belakpekke tepekke purikki ngaiwili. Anotogo watabi kerem-
iza piyeng mabiyeng Kilisi kiling sawela wizimowei logo

yawe watabi mabiyengkira Kilisigi yeikta yongolok meiyagi pura.
17 Watabi mabiyeng keremizagine Kilisi were wiziya keya Kilisigu mizagewiyege watabi mabiyeng menalege limana.
18 Kilisiyegi ngizi kumuliwili korik Kilisigiwek kelik keya Kilisi korikwekki kebi wilektik kelik logo kebi wilektikku korikwekki ngai pilik Kilisigu pigi yongkambanu Yisugi I Walekmak meiwiliyegi ngai logo pugu kazing kumbekki wiziyagi leweng puwili yani. Pi were ibendaga yangalekta wazamiya logo ngereke ibengki onobek logo pi watabi mabiyengka ngalegeweki keya watabi mabiyengki ngaiweki.
19 Purik Anotogo kelara keya sawiyara piyegi watabi yolu piyeng mabiyeng pigi Marekpekyegirau mabilik yoluweki. Togo watabi mabiyengkirik Kilisi Yisu pigi Mangobek kelik.
20 Keya purik Anotogo miziweki miza, logo watabi ulogo kaileyengko mizagewiyege Anotoyaga koweige wiziya piyeng weik pigi Marekpokko miza puraga weik watabi mabiyeng, kemenak ngabelakpekkeyeng keya ngilumbekkeyeng weik mawinda ngezebekyaga koweige ono, weik ngezebekyegi mereke orowei wiriya. Pigi Marekpekki iwi yengeleileige ibeng sawekke kubulabokko kazing ya wamenaragi pumok Anoto keya watabi mabiyengki tepekke keremiza.
21 Ini were ngizi kumulaginerik, ini Anotoyaga koweige koya logo ini makngezego Anoto iniyegi sisik mizibene kelemiya purik kazing kaile keya kaile kumula inigi piyengko.
22 Kapura mabek perik pigi Marekpokko ibeng sa purago ini weik Anoto kiling ya wamenara menalege wazaya logo kaile nayendau ono keya kungkak nayendau ono pigi wirege wiriyiweki,
23 tamizeige ini ngago wazono Yisuyegi langai peragi ngizi kumulageya, keya pura kozang kebangkeli keya puragi ngai kalagalo yolu, keya inugu ngago wazonoraga weiya logo paka ngalege kangkirikki wilekpek keya ngai yuke yolu pura wiyi ono mabura. Ngago Yisuyegi langai inugu kerewiya logo ngizi panu kumula pera ne Paulugu ngago wazono kozak kaiweki yawe mizi wiriya mabura logo yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiliyegi weik kozak yeiya pera.

24 Keya ne weik inigi weraga wigira perikki ne wilik. Ne korik nogowekke Kilisigu kazing ngangang miza mabilikmekke mizi logo ngangang kalike wizagomagi piyengka nayeng nogo wageliweki. Nogo ngangang mizi pera Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi I Walekmak meiwiligi wiyekera. Puwili Kilisigi korikwek mei.

25 Anotogo ne ini Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi yawe
mizibekweki keleniya. Pugu ne yawe peraga sawiya logo
iniyegi saweliweki. Yawe pera pugu kaiya piyeng mabiyeng
kozak kaiwekira.
26 Pugu kokarau yongkambanuwiliyegi ngago liwik peragi-
rau kozak yeiya ono kapura mabek weik pugu yongkambanu
Kilisigi puwiliyegi kimeike kozak yeiya pera.
27 Anotogi kelira yongkambanu Kilisigi puwili liwik
puguragi iwaka sibene. Ngago liwik palumu panu keya
yemane panu pera yongkambanu pigi puwili mabuwiligira
keya kemenak ini Yuda ono puwilirau. Ngago liwik pura
pelik, Kilisi inigi yungke yolu logo pura inugu wok pugu ini
iza orowei paka yereng ngaiwaktikku kola puraga kangki
puragi wilekpek keya ngai yuke yolu puragi solorik.
28 Pilik legi te yongkambanu mamokyegi Kilisiyegi langai
kozak yei. Te Anotogi ngago pura iwakara kiling yeiyageya
koyimowei puwiligu mizagi langai ono piyengki ngago yani
keya puwiligu mizagi piyeng waligeleyi logo Kilisi kiling
sawelawili keya nak nak kazing kumbekki lewengke yemane
sabek miziwei Anotogi wirege iza orowei wiriyiweki.
29 Pilikta lewagelaweki ne yawe kozang panu mizi.
Purik Kilisigi kozang yemanebokko negi yungke yawe
mizageyamokko ne peyeng mabiyeng mizagi langai.

2

1 Ini keya yongkambanu yereng Leyorisiya mei puragaw-
ili keya kolokngagono neyegirau keriya ono puwili ne ini
mabuwiliyegi sawelagirikki wiyeke ne yawe kozang panu
mizarikki nogo kelirik ini iwakaweki.
2 Ne kazing pilikmekke yawe mizi perik ini mabuwiligi
yayeng kozandago kolaweki keya nakko nakyegi keli puraga
menalege wazono yoluwili miziweki keya ini Anotoyegi lan-
gai wameiktaga iwakaweki, purik tamizeige ini mabuwili
wameiktagi iwaka purik ini kangka neyauge kumulagi ono,
ini kangka wamenakka kumulara koyagi. Kazing pilikmekke
ini mabuwili Anotogi liwik Kilisi ngezebekyegi pura iwakagi
keya pi Anotogo koka waligeleyagirikka liwik miza wara
wiziyabok.
3 Kilisi Anotogi iwaka keya kumulira maburagi walim-
izibek wizigeya pura watabi wazono liwik wiya pilikyeng
kelikta.
4 Ne pilik kaiyageya wizimowei kapiya miza yani. Nakko
ini kazing pangka leweng wiyibene keleya nagani purik
ngago ikuyogorikyeng kiling logo wameikyeng nobiyeng
mizagi kani.

5 Ne ini kiling pulogo ono kele kapura wilek nogobek ini
kiling pulogo wiya keya ne wilik purik nogo kazing inugumek
pangkarikki iwaka keya ini Kilisiyegi kozang panu kumula
legi.

6 Ini weik ngizi kumuli inugurago Kilisi Yisu inigi Yemiz-
ibek miza legi ngizi kumuli inuguyeng kiling piyegi sawela
yolugirikki kai.
7 Ini pigi yungke panu yolugirikki kai keya ngizi kumuli
piyegi pura kozang kelemi keya pigi yungke kazing ini
waligeleya pumokko yemane si logo pilik mizageya koyi-
mowei wok mabiyeng Anotoyegi wazono panu mei.
8 Yombanu Yisugurau kumuli ono kerewawiliyaga kazing
ma ngago wazewaze kaile piyeng waligeleyi puwiligu ini
piyengki kiriwei miza logo Yisuyegi ngizi kumuli inugura
kaileweki keleya nagani waberek panu. Kazing yombanu
ngabelakpekkiwiligi iwakaragi keke yongkambanu nawiligu
nawiliyegi waligeleyi kayimimok kani.
9 Pura Yisugu kumuli onora, purik wilek kang pigi
yombanu wezabek ngabelakpekke wiziyawekkebok
Anotoyaga nalik wiziya ono.
10 Keya ini piyegi mereke sawela koyimowei ngizi panu
yoluweki pugu iniyegi keleya. Pi kozang nalangai nalangai
yolu piyeng mabiyengka ngalege panubek keya pi Sadang
kiling pigi kerewawiliyaga ngalege panubek keya ngai wiz-
ageya kambeli puwiliyegi ngaibek.
11 Yombanu ngago wazewaze kaile piyeng waligeleyi
puwiligu iniyegi ini yombu korikyengki korik ngalege piyeng
ngeliweki kisi kapura ini weik Kilisi kiling sawela purikku
ini weik yombu korikyengki korik ngalege piyeng ngela
nobiyeng miza. Pilik pura yombanuwiligi meleyengko ko-
rikyeng ngela puraga naliktago. Purik Kilisigu mizarikku
inigi wilek kang were korikyengki kaile keli piyengko ngai
piyeng ngela mela logo wilek kang wikpek tundikke wiya.
12 Purik ini kaimelarikku ini Kilisi kiling ibeng logo pi kiling
ngereke yangalektawili mizi puwili inigi wilek kang were
piyeng pi kiling kawiktikke kemenak waliya keya Anotogi
kozandago Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya purikki ini
ngizi kumuli legi pugu ini kemenak Kilisi kiling kazing wik-
mekke wilek kang wikyeng kiling wik yolugiweki yangalekta
wazaya.
13 Ini werewekkerik kaile inuguyengko mizagewiyege kaz-
ing inigi kumbekki leweng ibeng wiziya keya purik ini Yuda
onowili ini korik inuguyengko keliyeng keke mizageya koya
kapura Anotogo kaile tonuguyeng mabiyeng tumula logo teni
ngereke Kilisi kiling wik wazaya.

14 Anotogo kapiya kaile tonuguyengki dinarik kiling kemenak pigi lo Mosego lende miza wizigeya tonugu kiriwei miza ono piyeng weiya logo Kilisi kiling yengeleileige kemenak ula wazamiya.
15 Kazing pilikmekke kawere kungwiligi kozang pura keya kerewawiligi kozang pura keya Sadangko teniyegi kaile miziwili kaiyagi pura Anotogo wezamela keya pugu yongkambanu mamokko keriyiweki Kilisi yengeleileige ibeng wazamiya logo Kilisi Sadang keya kawere kungwili keya kerewawili keya kaileyengkirau lewege miza.

16 Tegi nakko iniyegi yang kaiya nagani purik ini ngeragi keya kai kang namekkeyeng nirikki wiyeke ma Yudawiligi wok walekyengki ini kiriwei mizi onorikki wiyeke ma ngong wikpekki kaibak miza ni piyengki kiriwei mizi onorikki wiyeke ma puwiligi wok yawe mizi ono piyengki ini kiriwei mizi onorikki wiyeke nakko yang kaiya nagani.
17 Puwiligu ini piyeng mizibene keleya nagani, purik piyeng kazing were lewengkiyeng. Piyeng weik ngizi lewagela piyengki kungyeng. Watabi ngizi panu piyeng Kilisi.
18 Lo yombanuwiligu keremiza nararau angelawiliyegi ngago yei keya ya kumuliwekira kapura nawiligu ini angelawiliyegi ngago yei keya ya kumuli onorikki wiyeke ini Anotogi yango keya marekngang onowili kisa nagani. Puwiligu wangakka pakela legi angelawiliyegi ngago yei keya ya kumulagi purikki puwili iwaka kisi nangai kani. Puwiligu puwili kulengke panuwili kisi kele kapura puwiligu puwili lewegewili miziwiligu logo wilek kang were puwiligiyengko puwiligu mizi piyengki ngai.
19 Keya puwili weik Kilisi korikwekki kebi wilektik kelikpokyegi kebangkelara yolu pura wiya. Logo puwili kozanda yanibekyaga ngela melawili kelik. Kilisigu mizarikku pi kiling sawela puwili mabuwili kazing kumbekki lewengke yemane sa logo menalege Anotogo kazing puwili yemane sagi kelimekke mizibene wazaya. Mabilik korik tenigi puwek ngeragi mani keya ulok keya pulangaiyengko menalege warara yolu pilik.

20 Ini Kilisi kiling ibeng sa wezalikwiligu logo pugu ini ngabelakpekke kerewa ngai puwiligi ngai puraga yogok meiya. Tegi ini nangki wiyeke ngoluk ngabelakpekkiwiligu yolulik yolu?
21 Ini nangki lo yombanuwiligi pobilik kisi piyeng watabi kang namekke nayeng kebangkeli nagani, ngeragi kang namekke nayeng ni nagani keya watabi kang namekke

nayeng kuming kelemi nagani kisi piyengki kiriwei mizi?
Pumok kazing Sadang kiling sawelawekke inugu mizamek.
22 Lo keya ngago yogong pilik piyeng yombanuwiligu
keremizi keya waligeleyiyengko purik ngeragi mabiyeng
nagiyengko keya ngeragi piyeng na logo purik yeik
sawiyagiyengko.
23 Lo peyeng wazono nobiyeng mizagirik puwiligu pelik
kisi puwekke, Ini angelawiliyegi inge laliyi keya ya kumuli
mizizo keya yongkambanuwili ngezewiliyegi kulengkewili
mizizo keya yongkambanuwiligu Yisuyegi yawe mizagirik
korikyeng ngangang mizibene mizimokko, kisi puwekke ka-
pura piyeng wazono onoyengko purik lo piyengko yongkam-
banuwiliyegi sawela logo korik ngezewiligiyengko keke mizi-
weki kaile piyeng wezameli ono.

3

1 Ini Kilisi kiling ibendaga ngereke yangalektawiligu legi
paka ngalege Kilisi Anotogi mele ngaigezikke ngaiweki
mogosara yolu pulumengki piyengki yayeng koyagirikki kai.
2 Ngabelakpekki piyengki keli nagani segeya paka ngalege
piyengki kele kangka inuguyeng warara koyagirikki kai.
3 Wilek kang were inuguyeng Kilisi kiling ibeng legi ini
watabi ngabelakpekki piyengki kelagi onowiligu. Inigi ngizi
panu yolu pura Kilisi Anotoyegi sawelabek kiling ini sawe-
larikku menalege kebangkela.
4 Ngizi panu yolu pura Kilisi tenigi yungke yolu pura keya pi
yo puwekkerik tenirau pi kiling kemenak kimeike ngaiwak-
tik kiling lewagela wiriyagi.

5 Tegi pilikki mabura kazing korikwekke keli pobilik
peyeng kemenak ula waliyizo. Kazing korik nuguwek kaile
kaileyengki manimok, keya kazing yongkambu mizi piyeng
mizimok, keya kazing korikwekko keli piyengki kira orowei
mizimok keya kazing kaileyengka miziweki kelimok, keya
kazing watabi nakkiyengki ngora keli pumok logo pumokko
walimizi purik watabi wazono Anotogo keremiza piyeng
anoto nugubek mizi yagenda.
6 Kazing peyeng miziwili Anotoyegi nagerewiyiwili logo
pugu pilik puwili nganganda yanagi mena kazing pilik mizi
piyeng wizami.
7 Kokarik keli pilikyeng iniyegi wiziyarikku ini piyeng kil-
ing koya logo puwekkerik keli kaile pilikyengko iniyegi ngai
koya.
8 Kapura mabek weik pilik mizi piyeng mabiyeng wiyizo.
Ini mawinda sisik mizi nagani. Ini sisikmek kiling sanga kisi
nagani keya nawiliyegi kaile kaile keleyiweki keli nagani. Ini

yongkambanu nawiliyegi langai kaile kisi piyeng wiyizo. Ini
ngago kowiyeng piyeng wiyizo keya ngago lang kisagi langai
ono pilik piyeng wiyizo.
9-10 Keya nakko nakyegi ngaigu mei nagani, ini weik
wilek kang werebok kiling kazing pokko mizayeng weza-
mela logo wilek kang wikpek weiya legi. Wilek kang
inigi wikpok Anotogo keremiza wizigeya ngezebek kelik-
weki kelemiyageyabok pura logo ini piyegi kemenak iwaka
panuweki.
11 Kazing wik pumokkorik nakki yerenda ma ngaimek
ma kapiya i talikmakka wiriya ma yeikpek ma ngai nakko
weiya logo yawera wiyagi langai ono pilikpok miza piyeng
mabiyeng yeikyengko kapura Kilisi kele ngizi panubokko
keya piyegi ngizi panu kumuli puwiligi yungke yolubokko.

12 Anoto ini kazing wik pumok yanabokko iniyegi keli keya
ini pigi kekewili miziweki iza legi ya inuguyengka nazuwa-
gawiliyegi yalek mizi keya nazuwagawiliyegi wazono mizi
keya ni nazuwagawiliyaga kulengkebek mizi keya nazuwa-
gawiliyegi ya kuzigera kiling koyimowei mizi keya nazuwa-
gawili kiling wok panu yolu puwekke yelakkelek koyi.
13 Keya nazuwagawiligu mizi piyengki ngagoluk mizara
yuke koyi. Nak nazuwaga nak kiling ngago nara purik nakko
nakyegi yalek miza logo ngagora yeik sawiyi. Yemizibokko
kaile inuguyeng tumula logo keremareke mizi mabilik nakko
kaile miza piyeng tumula logo keremareke mizi.
14 Piyeng mabiyengki yeke ngalegerik kazing yongkam-
banuwiliyegi keli pumokko kazing ini yolu pumok walige-
leyageya wizeibene mizizo purik mabura ini mabuwili keme-
nak menalege wamenakwili nobiyeng mizagi kani.
15 Inugu Kilisigi ngezege sarago wilek kang inuguyengki
ngai wizeibene kelemi logo purikki inugu pangka mizagi
piyeng sawiyiweki keleyi, purik Anotogo ini menalege wame-
nakwili keleyi logo ini nakko nakyegi ngezege sara koyibene
logo pilik purikki wiyeke ini Anotoyegi wazono meizo.

16 Kilisigu iniyegi waligeleya piyeng keremareke mizi
nagani keya ngago wazono pigi purago kazing inugu
yolu pumokki wilak wizeibene mizizo. Kilisigi kazing
pangkamekke nakko nakyegi iwakara kiling waligeleyizo.
Keya Ingi Samyengka ingimei keya ingimekke ingi piyengka
mei keya ingi kumbekki piyengka mei keya yayeng wazono
miza koyimowei Yemizibekyegi ingimeiya mani.
17 Tamizeige inugu watabi nayeng mizi keya tamizeige
inugu watabi nayeng kisi mabura piyeng mabiyeng Yemizi

Yisugi yeiktaga mizi keya kemenak Anoto tenigi Mangobekyegi kemenak wazono mei.

18 Ni yongok yombu weiya pumolo, nigi kerekpubekyegi panga kulengke kiliya yoluweki. Ni Kilisiyegi ngizi kumulamele legi pera ni mizagirago.

19 Ni yombu yongok weiyabok nigi yongokpumoloyegi keliweki keya piyegi kaile kaile kelemi nagani.

20 Ini koloyakamandikwili Yemizibekyegi ngizi kumuli legi ini wok mabiyeng inigi panu keya mangowiligu kisi piyengki kerewiyiweki, purik pilik purikku Yemizibek wilik kagowing kelemi.

21 Ini koloyakamandikwiligi panu keya mango puwili koloyakamandikwili ngalik momaneng keya yei nagani purik puwili watabi nayeng pangka mizi onowili mizagi logo watabi mabiyengki kangka keya kerangang puwiligiyeng waliyagi kani.

22 Ini ngai nawiligu puwiliyegi yeik yawe miziweki weiya pilik puwili ngai inuguwiligu kisi piyengki wok mabiyeng kerewiyi. Puwili ngai yuke yolu ma kakwela puriktau mabilik kazing wameik panumekke yawe mizi keya keli inigi Yemizibekyegi puragi wiyeke keli inugura puwiliyegi wilik kagowing keleyagi pura.

23 Inugu mizi mabiyengke ya inuguyengka wilik kagowinda kiling yawe kozang mizi. Ini ngai inigi ngabelakpekkewiliyegi yawe mizi ono Yemizibekyegi yawe mizi mamizizo.

24 Ini kalike paka ngalege Anotogo pigi mandik kalogolibek mizawili watabi yanagi piyengka weiyagi puragi weraga ini yawe mizi purik ini iwaka. Ini Kilisi inigi Yemizibekyegi yawe ngizi panu mizi yagenda kani.

25 Keya kaile kaile mizabok pugu miza piyengki pangka pangka Anotogo kanga kelemiyagi purik Anoto yombanuwili ngagozak keleyi puwekke wiregawere puwiligiyengki pangka pangka ngagozak keleyi onobokko.

4

1 Ini ngai yombanu nawili weiya logo iniyegi yawe mizi puwili ini yombanu pilikwiliyegi kazing pangkamek keya wazonomekke ngai koyizo. Iniyegi ngaibek paka ngalege yolu mizizo.

2 Waberekmek wiya wazami nagani keya inugu Anotoyegi mei piyengki kumuli keya piyegi wazono mei.

3 Ini waberek mizi puwekke kemenak tenigirau waberek
mizizo logo Anotogi ngago Kilisiyegi langai koka liwik wiya
wiziya logo puragi wiyeke ne wigira yolu pera kozak yeiweki
Anotogo kazing namek tiya yowiyibene mei. Ne Anotogi
ngago yaka pura kozak kaiyarikki wiyeke ne weik wigiri-
makke yolu
4 Tegi ne ngago pera kangmekke pangka panu kerewiyage-
lik ne kozak kaiweki pilik mabura ini waberek mizi, purik
yawe pura nogora legi.

5 Ini Kilisiyegi ngizi kumuli ono puwili kiling watabi mizi
purik kazing pangkamekke piyeng mizi keya Kilisiyegi ngizi
kumuli ono puwiliyegi tek mabiyengke yungke puwiliyegi
Kilisiyegi kozak yei.
6 Ini yongkambanuwiliyegi ngagozakka keleyi puwekke
inugu kisi piyeng palumu keya kerewiyagi keliyengweki
keya nawiligu kisi piyengki kanga yeiya to meli piyeng ngizi
panuyengweki.

7 Yogo Tikika teni kiling kumuli wamenarabokko ne talik
yolu miza purik iniyegi kozak yei penangai. Pi yawe ngizi
mizi wilibekpokko keya ne kiling Yemizibekyegi yawe miz-
ibek.
8 Pi teni talik yolu miza purikki iniyegi kozak yeibene nogo
wezameli logo kemenak ini wilik kagowing keleyibene keya
kozanda yanibene.
9 Yogo Onesima pi kiling kangki. Pi teni kiling kumuli
wamenarabek keya pi Yemizibekyegi yawe ngizi mizi wil-
ibekpek keya pi iniyagabokko. Piyaugu pelege mizageya
piyeng mabiyeng iniyegi kozak yei nangai.

10 Yogo Arisaka ne kiling pelege wigirabokko iniyegi wan-
gane pugura wezameli puloge keya Mak yogo Panabasgi
ingembubokkorau. Keya nogo ulogo kaiya pilik tamizeige
Mak lewa puwekke mabura wilik kagowinda kiling mizizo.
11 Yogo Yosuwa mabok Yasita meibokko iniyegi wangane
pugurarau wezameli puloge. Neyauganak pewili Yuda Kil-
isiyegi ngizi kumuliwili logo puwili keke ne kiling Anotogo
yombanuwiligi wilek kangyengki yungke ngaiweki keli pura
yongkambanuwili iwakaweki yawe miziwili. Puwili neyegi
yemane panu sawelawili.

12 Yogo Epapara yereng inuguraga Kilisi Yisugi yawe miz-
ibokkorau wangane pugura iniyegi pulogo wezameli. Pi ya
puguraga wok mabiyeng inigi wiyeke waberek mizi. Ini
kazing ngizi kumulimok wiya nelegi pi Anotoyegi ini kozang
koyibene keleyiweki nguk mei mizi keya kazing kumbekki

lewengke yemane sibene keya Kilisiyegi langai kangka wa-
menak koyibene keya Anotogi keli puragi panga yungke
kerewiya panuweki.
13 Ne makngezegorau wameik pelik kai, pi inigi wiyeke
yawe yemane panu miza keya yongkambanu yereng Ley-
orisiya keya Irapoli mei piyaugiwiligirau mabilik miza.
14 Yogo Luka tota tonuwagibek kiling yogo Timasi wangane
piyaugirarau wezameli puloge.
15 Wangane nogora yereng Leyorisiya mei puraga
puwiliyegi yanizo keya ik Nimbayegirau keya kongkirigesen
Yisuyegi ngizi kumuli i pugumakke menalege wawere uli
mizi puwiliyegirau.
16 Kapiya perik mabuwiligi wirege meiya logo purik
mabura nakko kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli yereng
Leyorisiya mei puragawiliyegi kapiyarik meiya yowiyibene
mizizo keya kazing mabilikmekke kapiya nogo puwiliyegi
miza yana purik ini weiya logo meizo.
17 Keya yogo Akipayegi yawe Yemizibokko piyegi miziweki
mana piyeng mabiyeng mizimo mei.
18 Ne Paulugu kapiya perik mele ne makngezege
panuzikku waliyi keya wangane nogora iniyegi yani.
Ne wigira perikki keremareke mizi nagani tegi neyegi
saweliweki waberek mizi.
Anotogi wazono pura ini kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

1 Tesalonika

Paulugi Kapiya Were Anotogi Yongkambanu Yereng Tesalonika Mei Puragawiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu kiling kemenak Silasi keya Timoti kapiya perik
ini kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli yereng Tesalonika
mei puraga Anoto tenigi Mangobek keya Yemizi Yisu Kilisi
kiling sawela puwiliyegi lende miza yani.

Peba Anotogo iniyegi wazono pugura keya ngezege sa
pugura wilek kang inuguyengke yani pani.

2 Tonuwa Anotoyegi waberek mizi puwekkerik ini Yisu
Kilisiyegi ngizi panu kumulageya purikki Anotoyegi wazono
mei keya tonuwa wok mabiyengkirik Anotogo iniyegi sawe-
lageya wizeibene nguk mei.
3 Tonuwa Anoto tenigi Mangobekyegi waberek mizi
puwekke pilik mizi logo purik peliktikki wiyeke, inugu
Yisuyegi ngizi kumulirikku yawe miza piyengki tonuwa
keremareke mizi ono keya ini yongkambanu mamokyegi
keliwili kopong inugu yawe kozang panu miza pumokki
keya inugu wok mabiyeng tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu
wangki kalike yogi puragi wilekpek keya ngai yuke yolu mizi
puragirau.
4 Ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi panu kumuli Anotogo keli
puwili ini Anotogo ngezebekkiweki iza purik tonuwa iwaka.
5 Teni pilik purikki iwaka purik teni ngago wazono Yisu
Kilisiyegi langai pura iniyegi orowei wiriyawekkerik teni
yeik ngago yeikta orowei wiriya ono, a'a', teni ngago wazono
pura kozanda kiling orowei wiriya logo Kung Walekpokko
yawe miza wizigeya pugu iniyegi sawela wizigeya ngago
wazono pura wameikta keleya. Tonugu ini kilingwekke koya
pumok ini iwaka. Logo teni pilik koya purik inigi wiyeke.
6 Ini teniyegi kiriwageliwei miza keya Yemizibekyegirau
kiriwageliwei miza logo yombanuwiligu ini ngangang ye-
manera wageliweki keleyi kele kapura Kung Walekpokko ini
ngagora weiyawekke ini wilik kagowing mizibene keleya.
7 Logo inugu ngagora ngizi weiya logo nawiliyegi orowei
mizi keya ngangang wageliyengke kozang koya purikku
yongkambanu ngabelak Maseroniya keya Kirik mei piyauge
Kilisiyegi ngizi kumulageyara yolu puwili mabuwiliyegi
waligeleya.

8 Purik ini Anotogi ngagora ngabelak Maseroniya keya
Kirik mei piyauge yungke keke orowei miza ono segeya
yereng mabiyeng weik inugu Anotoyegi ngizi kumuli puragi
langai kebarek ula legi. Tonugu weik mawinda nawiliyegi
inugu Kilisiyegi langai ngizi kumulimokki kozak yeiyagi ono.
9 Yongkambanu yereng piyengkewili kazing inugu teni
iniyegi kambelawekke inugu teni iza pumokki kozak kisi
keya inugu kazing anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge
laliyi keya ngago yeimok wiya logo Anoto ngizi wameik wik
yolubekyegi inge laliyi keya ngago yei keya kerewiyimokki-
rau.
10 Keya inugu pigi Marekpek Yisu paka ngalega lewagirikki
yuke yolu purikkirau kozak kisi. Yisu Anotogo ibendaga
wik yangalekta wazamiyabok. Yisu Anotogo teni yongkam-
banuwiligu kaile kaile mizayengki wiyeke sisik yemane miza
puraga yaliya wazayageyagibek.

2

1 Ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini
tonuwago koka iniyegi kambela puwekke yawe miza pura
yeik ulakta ono purik inuwa ngezego iwaka.
2 Tonuwa were Tesalonika pulogo lewaginerik, yongkam-
banu yereng Pilipai mei puragawiligu tonuwa ngangang
yana keya tonuwayegi ngago kaile yeiya kapura Anotogo
tonuwa kozang sibene keleya logo Anotogi ngago wazono
Yisuyegi langai pura tonuwago kozak kisa nelegi yongkam-
banu kolokngagonogo waliwei keleya kele kapura tonuwa
yereng inuguraga kambela logo iniyegi kozak yeiya.
3 Keya ngago tonuwago iniyegi sawela logo ini kazing
pangkamekke mizibene kozak yei pura ngaigura ono ma
kaile kaile kumulayengka lewara ono ma tonuwa iniyegi
ikuyogorik keleyiwekira ono.
4 Pilik segeya tonuwa wok mabiyeng Anotogo keliragi kiri-
wei kozak kisi logo purik pugu ngago wazono pura nawiliyegi
kozak yeiweki yana keya pugu keriyarik tonuwa pangka
legi. Logo tonuwago kozak kisi piyengko yongkambanuwili
ngaugngaugu wilik mizibene keleyi ono, segeya tonuwago
kozak kisi piyengki Anotogo wilik mizibene. Anoto tonugu
kumula koyimowei mizi piyengki yang keleyibek.
5 Tonuwa iniyegi kambelawekke ngago tonuwago iniyegi
kozak yeiya piyeng ini wilik miziwekiyeng ono purik ini
iwaka, ma ini tonuwagi kewengke panuwili mizagiyeng
kozak kisa logo inugu tonuwa king yaniweki kozak kisa ono
purik Anotogo iwaka.
6 Keya kumula tonuguyengkirik inugu ma nazuwagawiligu
yeik tonuwagiyeng yongolok meibene tonuwa miza ono.

7 Tonuwa Kilisigi ngagora orowei miziwili logo tonuwa
iniyegi king keya pilikyengki nguk yeiyagi kesak nguk
yeiya kapura yongokwiligu puwiligi marekngangwiliyegi
ngaiwekke yelakkelek keleyi pilik tonuwa ini kiling koya
puwekke yelakkelek keleyageya koya.
8 Tonuwayegi kelarik Anotogi ngago wazono Yisuyegi lan-
gai pura ini kiling kozak keliweki purik tonuwa iniyegi keli
legi, kapura ini kozak yeiyarikki wiyeke nawiligu tonuwa
yela kesak tonuwa ibeng purik pangka, purik ini weik
yongkambanu tonuwago keli panuwili legi.
9 Nogo kumularik ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi ku-
muli puwili ini tonuwago yawe kozang mizi keya ulong
wala purikki ini iwaka. Ini tonuwayegi ngai koyagi purikki
yangeze miza nelegi kusaga yoklongko piyeng mabiyeng yeik
nayendau te makngezeyegi ngaigirikki wiyeke yawe miza
keya iniyegi Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai pura
kozak yeiyagi purarau te miza.
10 Teni ini Yisuyegi ngizi kumuliwili kiling koyawekkerik
kazing tonuwago iniyegi keleyamek ngizi keya pangka panu
keya kaile nayendau ono logo purik Anotogo iwaka keya
inugurau iwaka.
11 Ini mabuwiliyegi tonuwago keleyarik mandik
songonowiligi mangowiligu mandik puwiligiwiliyegi keleyi
pilik keleya purik ini iwaka.
12 Tonuwago ini waligeleya keya kozanglei yana logo ini
Anotogo ngai pugu ngai yolu pura keya ngaiwak pugurikki
kiliyiweki koli yeiya puwili Anotogi yango keya marekngang-
wiligu koyagelik koyibene kelegele keya nguk yeiya. Anoto
kele inugu wilik kagowing kelemiyagibokko.

13 Tonuwago mabilik Anotoyegi wazono mei nara wizinda.
Anotogi ngagora teni orowei kayimawekke ini kerewiya logo
weiya. Ini ngagora yombanu yeikwiligira ono Anotogira
miza logo pura wameik Anotogi ngago wameiktago, logo
Anotogi ngagora ini yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli
pilikwiligi yungke yawe mizageya.
14 Ini teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili iniyegi
lewagela piyeng mabilik Anotogi kongkirigesen Yisu Kil-
isiyegi ngizi kumuli panga ngabelak Yudaya meibokko yolu
puwiliyegirau lewagela. Piyeng Yuda Yisuyegi ngizi kumuli
onowiligu Yisuyegi ngizi kumuli panga Yudayagawili ngan-
gang keleya mabilik iniyagawiligu ini ngangang keleya.
15 Yudawili Yemizi Yisu ulawili keya yombanu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kisawilirau yelawili keya tenirau
nganganda kiling ula yelawili. Puwiligu miza piyengko An-

oto wilik kagowing kelemi ono keya kazing pobilikmekke
yongkambanu mamokyegi ngai keremizi.
16 Keya puwili tonuwago Yuda onowiliyegi kazing Kilisigu
puwili yaliya wazayagi pumokki kozak yeiya nelegi tonuwa
waliwei keleya. Tegi puwili kik kaile puwiligu wok mabiyeng
mereng mizagigik pangka pangka mereng mizi keya kaile
piyeng weik mabek Anoto puwiliyegi sisik wizigeya sisik
pugura puwiligi ngalege kubula yana.

17 Ini teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegirik ini
keya tenirau tek narik nakko nakyegi pakeli nangai ko-
yarikka teni iniyegi pakelagimokko kaile sara koya keya
teni iniyegi lewaweki kozang panu miza logo purik kumuli
tonuwagiyengko tonuwa koweige koya ono segeya korik
yeikyengko koweige koya.
18 Tonuwago kelarik tonuwa iniyegi yoweki kela keya ne
Paulu ne kang nayeng lewaweki miza kapura Sadangko ne
waliya.
19 Keriyiwekkerik inugu, nawili ono, inuwa tonuwagi
kozanglei, tonuwagi wilikwilikta keya tonuwago tenigi Yem-
izibek Yisu lewa puwekke tonuwago Yemizibekyegi yawe
mizayengki lewege kisagirik solorik iniyegi.
20 Wameik, tonuwago lewege kisirik iniyegi keya tonuwagi
wilikwilikta ini.

3

1 Tegi te yogo Silasi weik mawinda iniyaga ngago kerewiya
onowekke te yuke koyimagi langai ono. Piliktikki wiyeke
sanga miza wizigeya ne, Paulu, keya yogo Silasirau, te
mabiyau Atenese mei lemengke mabulogo koyima keya
2 Timoti iniyegi wezamela, pi te kiling ngizi kumuli An-
otoyegi yawe mizibek keya ngago wazono Kilisiyegi langai
pura kozak kaibek. Logo togo pi iniyegi wezamela purik
pugu iniyegi ngago yana logo ini kazing kumbekki lewengke
yemane si kuniweki keya inugu Kilisiyegi ngizi kumuli pura
kozang kelemiweki logo togo pi pulogo iniyegi wezamelagi
kela.
3 Purik ini Yisuyegi kiriwei mizi kopong nazuwagawiligu
iniyegi kaile kisi keya ngangang keleyiwekke ini Anotoyegi
kezanga mana nelegi te Silasi, Timoti ini kozang keleyibene
wezameli puloge. Yongkambanuwiligu teni ngangang yani
purik Anotogo teni ngizi kumuli puwiligi sawiyaragi yungke
wizinda purik ini iwaka.
4 Tonuwa ini kiling koyawekke tonuwago iniyegi yongkam-
banuwiligu teni keya inirau ngangang yanagi purikki kozak

yeiyageya koya. Keya tonuwago kozak yeiya mabilik pura lewagela purik ini iwaka.

5 Tegi ne wok panu yuke wizagomagirikki kiyebuk tegi ne watabi peyengki iwakaweki ne Timoti wezamela. Logo watabi piyeng pelik, kazing inigi Yisuyegi ngizi kumuliragi pumok ngoluk mabilik kozang wiziya ma yeik? Ma Sadang teni kaileyeng mizibene yang keleyibokko ini kaile kaile mizibene keleya ma talik? Ma tonuwagi yawe ini ngizi kumuliweki iniyegi sawela pura yeik ulak ma talik?

6 Logo Timoti kambela logo weik inuwayaga teyegi yo kayima logo pugu ngago wazono inuwayegi langai tonuwago kerewiyiweki kelara pugu tonuwayegi orowei kayima. Pugu kairik ini ngoluk Yisuyegi kozang panu ngizi kumuli keya Yisu keya nazuwagawiliyegi keli kai. Pugu kaira ini tonuwayegi langai wok mabiyeng wazono kumuli kai keya tonuwago inuwayegi pakeliweki keli mabilik inuwarau tonuwayegi pakeliweki keli kai.

7 Tegi ini tonuwa kiling ngizi kumuli puwili, tonuwa ngangang wageli keya watabi nalangai nalangai miza piyengko pelege tonuwa kuneng yani kele kapura inuwago kozang ngizi kumulirago ya tonuwagiyeng weik kozanda yani.

8 Logo teni weik wik koyimowei sabu ulara kiling yawe mizagi keli tamizeige ini Yemizibekyegi mawiyarekka kozang sawela yolu purik.

9 Teni Anoto tenigibekki wirege iniyegi wilik kagowing mizi wilibek legi Anotogo teniyegi wilik kagowing yani peragi pangka pangka teni kang talik talikke Anotoyegi wazono meiyagi?

10 Tonuwa kusaga yoklongko piyeng yenge ya tonuwagiyengki yungka inuwa kiling wiregawere pakela yongomo mizi keya inugu Kilisiyegi ngizi kumuli puraga ini yemane sibene tonuwa Anotogi ngagora yaniweki waberek mizi.

11 Anoto tenigi Mangobek keya tenigi Yemizibek Yisugu kazing tonuwago iniyegi keriyi lewagi namek tiyibene ne waberek mizi.

12 Yemizibokko keli inigi nazuwagawiliyegi pura yemane si kuniweki kelemibene ne waberek mizi logo watabi piyeng pelik, ini Yisuyegi ngizi kumuliwili nakko nakyegi mawiyarekka kelibene keya ini yongkambanu mamokyegi kelibene keli pura wilak wizeibene, tonuwago iniyegi keli panu mabilik,

13 logo Yemizibokko inigi yungkeyeng kozang keleyiweki logo wok tenigi Yemizibek Yisu pigi puwili mabuwili kiling lewagibokko ini kowiyeng nayendau onoweki keya An-

oto tenigi Mangobekki wirege kaile nayendau onoweki ne waberek mizi.

4

1 Ne weik watabi kalogomokyengki lende miziweki. Ini ne kiling ngizi kumuli puwili tonuwa ini kiling koyawekke kazing tonugu koyagimek logo Anoto wilik miziweki pumokkoyeng tonuwago inuwayegi waligeleya. Piyeng kazing tonugu koyagimekkiyeng keya inugu mabek weik mizageya mabilikyeng. Teni weik Yisugi yeiktaga ini kazing mabilikmekke mawiyarekka koyiweki kelegele keya nguk yei.

2 Ne mak mawinda iniyegi Yisugi yeiktaga miziweki waligeleya pumokki piyeng Anotogi kazing pangka pumok purik ini iwaka legi mizizo.

3 Anotogo kelirik ini kaile miza melirau ono koyimowei yoluweki keya kazing kaile yongkambuyegi mizi piyengki kezanga maniweki.

4 Keya yongok weiyagi purik walek legi ini yombuwili kazing pangka panumekke yongokwili weiyagi purikki ini iwakaweki logo nawiligu pakela logo ei kazing pemek pangkamek kisibene.

5 Keya ini yombanu Anotoyegi lusuwei puwiligu mizi pilik ya inuguyeng yezi yeiksik ngorageya koyimowei mizagi ono.

6 Watabi piyengkirik nakko ngezebekkamolo kiling ngizi kumuli mologabokyegirau kaile narik mizagi ono, keya ulogo weiya wizilege melegabek weiyagi ono, purik Yemizibokko piyeng mizi puwiliyegi nganganda yanagi mabilik tonugu ulogo iniyegi pugu pilik mizagi kisa mabilik.

7 Anoto teni iza logo kazing kaile yongkambu mizimokko koyagiweki kaiya ono segeya pugu teni iza purik teni kazing kaile nayendau mizi onomekke koyiweki.

8 Tegi yombanu ngago peragi kezanga manibok yombanuwiliyegi keke kezanga mani yagenda ono segeya pilikpok Anoto teniyegi Kung Walekpek yanibokyegirau kezanga mani yagenda.

9 Togo Anotogo ini ngizi kumuliwiligu nakko nakyegi kelagi pumok ulogo waligeleya legi, logo nogo purikki mawinda iniyegi lende mizagi ono.

10 Keya wameik ini ini makngeze kiling ngizi kumuli ngabelak Maseroniya meibekke yolu puwiliyegi keli kapura ini ne kiling ngizi kumuli puwiliyegi ne kelegele keya nguk yei, nakko nakyegi mawiyarekka keli mizizo.

11 Ini peyengki yawe kozang mizizo, ini kangmekke koyizo keya nawiliyegi kai purik segeya ini yawe ini makngezego mizagiyengka kele mizizo keya mele ini makngezegeyengko

yawe mizizo logo ini ngeragi nageya koyiweki, tonuwago
iniyegi miziweki kozak yeiya mabilik,
12 logo ini namakka ngeragi ni pulaga namakka ni mizi
onowili miziweki, Yisuyegi ngizi kumuli ono puwiligu ini
ngizi kumuli wazonowili mizibene ngago piyengki kiriwei
mizizo.

13 Ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ngago
ulogo ibengwiliyegiragi ngizirik ini iwakaweki, logo iniyaga
nak ibeng puwekke ini Yisuyegi ngizi kumuli ono puwiligu
puwiliyaga ibembok mawinda paka ngalege pakelagi
onorikki wiyeke ingkisi pilik ingkisa nelegi. Purik pilik
ingkisi puwili paka ngalege Yisu kiling wik koyimagiragi
ngai yuke nararau ono.
14 Tonuwa Yisugu ibendaga ngereke wik yangalekta
purikki tonuwa ngizi panu kumuli, tegi tonuwago ngizi
kumulirik Anotogo Yisu kiling yongkambanu piyegi ngizi
kumulageya koyawekke ibeng puwili iza orowei wiriyagi.
15 Yemizibokko pura waligeleya keya tonuwago iniyegi
kozak yei, Yemizibek yo puwekke teni Yisuyegi ngizi kumuli
wik yolu puwili Yisuyegi ngizi kumula ulogo ibeng puwili
wezaya logo were kunagi ono.
16 Purik Yemizibek ngezebek paka ngalega lewa puwekke
pi kek kai penangai keya mabuwekke angelawiligi ye-
manebek kek kai penangai keya Anotogi sangubek tiyi
penangai. Logo yongkambanu Kilisi kiling sawela ulogo
ibeng puwili were yangalek mei nangai.
17 Pulaga Kilisigu teni piyegi ngizi kumuli wik yolu puwili
mabuwili ngizi kumuli ibendaga yangalek meiya puwili kil-
ing paka kozainumbekke menalegeweki iza orowei yabelagi
logo purik teni Yemizibek paka kurungwekke wilek uliweki.
Togo teni wok mabiyeng Yemizibek kiling koyimagiweki.
18 Pilik tegi ngago peyengko nakko nakyegi kozang kelemi.

5

1 Ini tonuwa kiling ngizi kumuli puwiliyegirik wok keya
kazing Kilisi kozainumbekke yowekkerik nakko iniyegi pilik
kozak yeiweki iniyegi lende miziweki mizagi langai ono.
2 Ini makngezego pilik puragi iwaka panu. Wok yombanu
nakkorau pilik mizagi ono mizabokko puwekke ngoweibek
lewa pilik Yemizibek yogi.
3 Wok yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu ei
watabi mabiyeng weik wazono keya teni kulili ono kisi
piyengke pura watabi kulili mizagi nayeng puwiliyegi nguk
namizi lewagelagi logo puwili kuneng yanagi. Pura yongok
mandik waziweki nguk namizi ngangang mizimolo kelik

mabilik nguk namizi puwiliyegi wiriyagi. Pura lewagi logo puwili kazi kunagi ono.

4 Kapura ini teni kiling ngizi kumuli puwili ini kusabanurikkiwili ono, ini wilangkarikkiwili. Tegi ngoweibokko yongkambanuwiliyegi keleyi pilik wokpokko ini lebuk keya ngane keleyagi ono.

5 Teni mabuwili Anotogi wilangkarikkiwili. Teni mabuwili wok Yisu yogibokkowili. Teni kusabanurikkiwili ono teni kusabanurikki ngaibokkiwili ono.

6 Tegi teni yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli ono puwiligu iwek kola yolu pilik mizi nagani, kapura teni ngai yuke koyiweki keya yongkambanu kai na ono, wirere yoluwiliweki.

7 Yongkambanu iwek koli puwili kusaga iwek koli pura yawe puwiligira mizi keya yongkambanu kai ni puwili yawe puwiligira kusaga kai nagi pura mizi.

8 Kapura teni wok Yisu yogibokkowili legi teni wokpokki yuke keya ngai koyiweki. Teni Anotogi melezikke watabi mabiyeng maniweki keya teni yongkambanu nazuwagawiliyegi keliweki. Watabi piyeng amiwiligu melewangka ngelelengyengki wakiyi piyeng kelik wakiyiweki. Keya Kilisigu teni ngabelakpekka yaliya wazayagi puragi wilekpek keya ngai yukeweki. Pura amiwiligu kilulung ngayeng wakiyi piyeng kelik wakiyiweki.

9 Anotogo teni iza purik pugu mabuwiliyegi sisik pugura kubuli puwekke teni ngangang yaniweki iza ono kapura pugu teni Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu teni Anotogi sisiktaga teni yaliya wazaya pura weiweki pugu iza.

10 Yisu Kilisi tenigi wiyeke kaile mizabek logo pi yo puwekke teni ibeng ma wik miza purik teni pi kiling menalege yoluweki.

11 Tegi wok mabiyeng nakko nakyegi kozang kelemi keya nakko nak watabi peyengki iwaka si keya yemane si kunibene kelemi mabek inugu mizageya mabilik.

12 Ini teni kiling ngizi kumuli puwiliyegi ne pelik kelegele keya nguk yei, inigi tepekke iniyegi ngai yawe mizi Yemizibokko kozang yani pulei kiling ini waligeleyi puwili keya iniyegi Anotogi ngago puraga miti yani puwiliyegi panga yungke kiliyizo.

13 Keya ini puwiliyegi yemanewili mizagiwili kani keya yawe puwiligiragi wiyeke puwiliyegi keli. Ini mabuwiligi yayeng wamenaraga pumokko menalege koyiweki.

14 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ne iniyegi pelik kozang yei, ini yawe mizagirikki kiyebuk sende mizi puwiliyegi yawe

mizi yei keya kendek mizi puwili kozang keleyi keya ngizi
kumulira kozang ono puwiliyegi saweli keya watabi mizagi
nayeng mizi puwiliyegi yelakkelek keleyi.
15 Nakko nakyegi kaile mizarikki wiyeke nakko nakyegi
kanga kelemi pani mizi nagani. Kapura wok mabiyeng nakko
nakyegi wazono miziweki yawe kozang mizizo.
16 Ini wok mabiyeng wilik kagowingweki.
17 Ini wok mabiyeng waberek miziweki.
18 Ngenangaiyeng lewagela kele kapura wok mabiyeng
Anotoyegi wazono mei, purik kozang ini Yisu Kilisigiwili legi
pugu yana pulei kiling pilik mizi purik Anotogi kelira legi.
19 Anotogi Kung Walekpek inigi yungke yawe mizagirikka
waliya wazami nagani.
20 Ngago Anotoyaga weiya logo kozak yei piyeng Anotoya-
gayeng logo piyeng sobozobo keremizi nagani.
21 Watabi mabiyeng wameik mane miza legi yang kelemi.
Wameik piyengki kozang kebangkela.
22 Watabi kaile kaile piyeng mabiyengki kezanga mani.
23 Anoto teniyegi ya kuzige yanibokko ini nak nak kemenak
kaile nayendau onoweki keleyibene ne waberek mizi. Keya
pugu kung inuguwili, keya wilek kang inuguyeng, keya korik
kang inuguyeng kaileyengka iza wara wizeibene ne waberek
mizi logo tenigi Yemizibek Yisu Kilisi yo puwekke Anotogo ini
kaile nayendau onowili keleyibene.
24 Anoto weiweki mena koli kaibok ngago pugura ke-
bangkelara yolu wilibekpokko keya teniyegi keremareke
mizi onobokko pilik mizagi.
25 Ini teni kiling ngizi kumuli puwili tonuwayegi waberek
mizi.
26 Ini ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik
kagowinda kiling melegulang mizi puraga walimizi mizizo.
27 Ne Yemizibekki yeiktaga ngago nara pelik kai, Kapiya
perik pulogo teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli mabuwiliyegi
meizo.
28 Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi wazono pura ini kiling
wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

2 Tesalonika
Paulugi Kapiya Kalike Anotogi Yongkambanu Yereng Tesalonika Mei Puragiwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu kiling Silasi keya Timoti kapiya perik ini
kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli yereng Tesalonika mei
puraga Anoto tenigi Mangobek keya Yemizi Yisu Kilisi kiling
sawela puwiliyegi lende miza yani.
2 Peba Anoto keya Yemizi Yisu Kilisigu iniyegi wazono
piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke
yani pani.

3 Ini teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi weraga
yawe tonugu wok mabiyeng mizageyara Anotoyegi wazono
mei pura. Ini Anotoyegi mawiyarekka ngizi kumuli keya
inuwa ngezego nakko nakyegi kelirik yemane si kang wilibek
legi teni Anotoyegi wazono mei pilik purik pangka.
4 Tegi tonuwa ngezego Anotogi kongkirigesen wiza kam-
beli piyengki iniyegi langai yeirik ini lewege panuwili yei.
Tonugu ini ngizi kumuli wilibekwili yei logo Yisuyegi ngizi
kumuli ono nawiligu ini ngangang keleyi keya kuneng yani
kele kapura ini pilik piyeng wagelageya koyimowei kozang
yolu yei.

5 Anotogo ini ngangang wageli pani keleyi purago walimizi
purik pugu ngagozak keleyi piyeng pangkaraga ngagozak
keleyi. Keya ini pilik ngangang wageli purago Anotogo ini
paka yereng pugu ngai yolu puraga kangkirik weik pangka
mizi penangai logo yereng puragi wiyeke ini mabek weik
ngangang wageli.
6 Anotogo mizi piyeng pangkayeng. Iniyegi ngangang ke-
leyi puwiliyegi pugu nganganda kanga keleyagi.
7 Ini keya tenigi ngangang piyeng mabiyeng Yemizi Yisu
paka ngalega angela kozang puguwili kiling lewagela
puwekke Anotogo ngangang teni mabuwiligi piyeng
wezamelagi.
8 Logo pulaga kangara yani penangai keya Anotoyegi iwaka
ono puwiliyegi yezizik kiling yani penangai keya mabi-
lik ngago wazono tenigi Yemizibek Yisuyegi langai puragi
nagerewiyi puwiliyegirau pilik mizagi.
9 Pilik puwili kazing pobilikmekke kangara yanagi, Yemiz-
ibokko puwili ngangang mizageya koyimagira yanagi keya

wire puguyau keya kozang puguragi yemane puraga yenge kezangka wazayagi, pi wokpokko lewawekke.
10 Keya wok pi yogibokko pigi puwiligu yeik yemanera managi keya piyegi ngizi kumuli puwili mabuwili yeik pugura yongolok meiyagi. Ini nogo kozak yei puragi ngizi kumuli legi ini kiling ngizi panu kumuli puwili mabuwili wokpokko pulogo koyagi.

11 Tegi tonuwa wok mabiyeng iniyegi wiyeke waberek mizi. Tonuwa Anotogo ini kazing pangka pugu weiweki kaiya pumokko ini pangka pangka koyiweki keleyibene tonuwa piyegi nguk mei. Pigi kozang purago iniyegi sawela wizigeya watabi pangka inugu keli piyeng keya yawe ini ngizi kumuli legi mizi piyeng miziweki.
12 Kazing pilikmekke inugu tenigi Yemizibek Yisugi yeikta yongolok meiyagi keya pugu yeik inuguyeng yongolok meiyagi purik Anoto tonugubek keya Yemizi Yisu Kilisigu wazono tonugu weiyagi langai ono teni yani purago mizagewiyege.

2

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne wok Yisu Kilisi yorik pugu pi kiling teni menalege wawere keleyibokko
2 ini wilek ngelengelek kumula meli keya nakko iniyegi Yemizibekki wokpek weik yaka lewa kai purikki yangeze miza nelegi ne iniyegi kelegele keya nguk yei. Nalikwekkerik ini nakko ngago pera Anotoyaga weiyara logo kozak kaira kai purikki ini kerewiya ma nakko Anotogi ngagora kozak kaiyawekke ini ngago pera kerewiya ma nawiligu kapiya narikke tonugu lende mizarik kisi nangai.
3 Kazing nalangai nalangai miza piyengki nawiligu ini ikuyogorik keleya nagani purik wok Yemizibek yogibok tabundagine watabi neyau were wiriyagi. Watabi piyau pelik, teng kangkali puraga purik yongkambanuwili Yemizibekyegi nagerewiyi mizi keya kezanga managi logo pura nara keya nara yombanu korowali panu yezizikke wezamelagibek kaiyabok tabundagira.
4 Pilik mizibok watabi yongkambanuwiligu walek keya ya kumulagiyeng kisi pilik piyengki ngai mizibek. Pugu ngezebek watabi piyeng mabiyengka yeke ngalege panu wazamiyagi. Keya peliktiktau mizi penangai pi Anotogi i walek yemanemakke yungke kiliya yabela logo mogosagi wizigeya ngezebekyegi langai pelik kaiyagi, Ne Anoto, kai penangai.
5 Nogo kumularik ini piyeng mabiyengki keremarekegi langai ono, purik ne ini kiling wiziyawekke iniyegi nogo mawiyarekka kozak yeiya.

6 Ngoluk nak yaka yombanu korowali panubok wiriya-
girikka waliyi wei kelemiyagibek wizinda logo pilik purikki
ini iwaka. Pi pilik mizi purik wok Anotogo sawiyabokko
yombanu korowali panubok lewagelaweki.
7 Yombanu korowali panu yaka liwik yongkambanuwili
kaile mizibene keleyibok weik mabek yawe mizageya wiz-
inda. Kapura yombanu korowali panubok lewagela nelegi
waliyageyabok Anotogo towilizami mabuwekke yombanu
korowali panubok lewagi.
8 Yombanu korowali panubok tabundagi logo Yemizi Yisugi
kiligawereraga yaumbokko pi ulagi logo Yemizibek lewa
puwekkerik ngaiwak pugurik kiling wiriyagi logo purago
yombanu korowali panubok neneng ngela melagi.
9 Yombanu korowali panubok Sadangki kozanda kiling
wiriyagi keya pugu watabi kozangka yombanuwiligu mizagi
onoyeng mizagi keya wirangai piyeng keya watabi lebuk
mizagiyeng ikuyogorikta kiling mizagi.
10 Keya yombanu korowalibokko yongkambanu yezizikke
kangkiwili kazing kaile nalangai nalangai miza piyeng
mabiyengko ikuyogorik keleyi penangai. Yongkambanu
puwili Anotogo yezizikke wezayelagi purik puwili wameik-
tagi kezanga mani legi keya wameiktagi keli ono legi logo
piliktikki wiyeke Anotogo puwili yaliya wazaya ono.
11 Tegi Anotogo kozang puwiliyegi ngaigu keleyagi nara
puwiligi yungke yawe mizibene wezamelagi logo puwili
ngizi ono puragi ngizi panu kumuli nangai.
12 Kanga yanagira Anotogo yongkambanu wameiktagi
ngizi kumuli ono kapura kaile kaileyeng mizagirikki wi-
lik mizi puwili mabuwili ngangang mizageya koyimagira
weibene yezizikke wezayelagi.

13 Ini ne kiling ngizi kumuli Yemizibokko keli puwili yawe
nogora iniyegi langai nogo Anotoyegi wazono meiyagi pura
purik ini pugu izawili legi. Anotogo watabi mabiyeng kerem-
izawekke pugu ini yaliya wazayiweki iza. Pugu ini Kung
Walek pigi teni kaile nayendau onoweki keleyibokko yaliya
wazaya, keya inigu wameiktagi ngizi kumuli purikku.
14 Anotogo iniyegi weiweki mena koli kaiyarik tonugu
iniyegi ngago wazono Kilisiyegi langai pura kozak yeiya
puwekke logo ini tenigi Yemizi Yisu Kilisigi ngaiwak purikka
inigi wale sawiya purik weiweki.
15 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini kozang koyizo
keya watabi wameik tonugu iniyegi kozak yei keya kapiya
wererikke lende miza yana piyengka waligeleya piyeng
kozang kebangkelara koyizo.

16 Yemizi Yisu Kilisi ngezebek keya Peba Anoto teniyegi
keli keya wazono pugurago teniyegi tonugu pigi yogiragi
wilekpek keya ngai yuke yoluweki kozang wizagomagira
yanabokko
17 ya inuguyeng ngezege sara koyiweki keleyi keya ini
mawiyarekka pangka piyengka mizi keya kisiweki kozang
keleyi pani.

3

1 Ne weik watabi kalogomokyengki lende miziweki. Ini
ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotoyegi tonuwagi
wiyeke waberek mizizo logo ngago Yemizibekyegi langai
pura yongkambanu mamokyegi kang peyeng mabiyengki
pangka pangka siweki keya yongkambanu mamokko ngago
puragi panga yungke kiliyi keya yongolok meiweki mabilik
ngagora iniyegi pangka pangka sawekke inugu yongolok
meiya pilik.
2 Keya mabilik Anotogo tonuwa yongkambanu korowali
teniyegi kaile kaile keleyiweki mizi puwiliyaga kazi iza
orowei kunibene waberek mizizo, purik yongkambanu naw-
ili Yisuyegi ngizi kumuli onowili kani.
3 Kapura Anoto wok mabiyeng pugu mizagi kaiya piyeng
mizibokko. Logo pugu ini kozang keleyi penangai keya pugu
ini Sadang kailebekyaga iza warara wizi penangai.
4 Yemizibokko mizagewiyege tonugu ini pangkayeng miza-
giwili purikki teni iwaka. Tonuwago ngizi kumulirik ini
tonugu miziweki yeiya piyeng ini mizageya keya tonugu
mabek miziweki yei piyeng ini mizagi keya ngoluk mizi kai
kang kunagi.
5 Yemizibokko Anotogi keli iniyegi yolu maburago naw-
iliyegi kelageya koyimowei ini keli puraga yemane sibene
keleyi pani keya Kilisigu iniyegi sawela wizigeya pugu luwe
kozang wiziya mabilik inirau luwe kozang koyibene keleyi
pani.

6 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo wameik
panu yei kani ini pilik mizizo keya Yemizi Yisu Kilisigu neyegi
iniyegi pelik yeiweki kai kani, ini Yisuyegi ngizi kumuli
yawe namizi kiyebuk sende wizigeya kazing tonugu iniyegi
koyiweki waligeleya pumokka kokowa yolubokyaga koweige
koyizo.
7 Ne keya Silasi keya Timoti ini kiling koyawekke tonuwago
koya mabilik ini koyiweki purik ini iwaka koyinda. Tonuwa
nawiligu tonuwa yanagi mizara koyimowei yeik koya ono
purik ini iwaka koyinda.

8 Tonuwa kingyeng yana onowekkerik tonuwa i keya ngeragi nayeng weiya ono kapura tonuwago yokolong panu yawe miza keya kusaga yoklongko yawe miza purik tonuwayegi ngaigirikki wiyeke iniyaga nawili yawe kozang miza nelegi.
9 Tonuwago inugu kiriwei miziweki kung wezarik waligeleyi kuna logo tonuwago pilik miza. Tonuwago iniyegi watabiyeng yani keya teniyegi ngaiweki nguk yeiya kesak purik pangka.
10 Tonuwa ini kiling koyawekke tonuwago iniyegi ngago kozangka nara pelik kozak yeiya, Yawe namizibok ngeragi nagi onobek, yeiya.
11 Tonuwago pilikyeng kisi purik yongkambanu iniyaga nawiligu tonuwayegi yongkambanu tenigi tepekke nawili kiyebuk sende logo yawe mizi ono logo yawe mizagirikka yeik mogosara koyimowei nawiliyegi langai kozak keli keya wok mabiyeng nawiliyegi peyeng pilik mizagiyeng keya peyeng pelik mizagiyeng yei, kisi legi.
12 Tonuwago pilik puwiliyegi keleyagi nara logo pura pelik, tonuwago Yemizi Yisugi yeiktage puwiliyegi waberek panu keleyi logo puwiliyegi kozang pelik yei, Wokyengki pangka pangka yawe mizi keya king ini makngezegiyengki yawe mizizo, yei.
13 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili pangka mizagirikki kiyebuk miza meli keya wiyi nagani.
14 Tamizeige nak ngago nogo kapiya perikke lende miza piyengki nagerewiyi mizi mabura pilik pok kangka inuguyengke wiyizo keya ini pilik pok kiling yawe mizi ma kewengke mizi ma ngago keli nagani logo pi kazing pugu mizimokki kendek miziweki.
15 Kapura pilik pok iniyegi kumbak mizibek mizi nagani, kapura segeya inigi ingembuwili nakyegi ni waberek panu wizimo meiyagi mabilik pilik pokyegirau waberek panu wizimo meizo.

16 Yemizibek ngezebek ngezege saragi mangobokko wilek kang inuguyengke kazing ngezege saragimek inugu mizi mabiyengki yungke wok mabiyeng yani pani.
17 Ne Paulugu kapiya perik mele ne makngezege panuzikku waliyi keya wangane nogora lende mizi logo pumok kazing nogo kapiya nogoyengke mizimek. Tamizeige kapiya narikke pilik lende miza wizilege pakeli purik mabura kapiya purik neyagarik kani.
18 Yemizi Yisu Kilisigi wazono pura ini kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

1 Timoti
Paulugi Kapiya Were Timotiyegi Lende Mizarik

1-2 Ne Paulugu kapiya perik ni Timotiyegi lende mizi. Anoto teni yaliya wazayibek keya Kilisi Yisu tonugu pakeliweki wilekpek keya yuke yolubokko ne ngago piyaugira orowei miziweki sawiya logo ne Aposolobek meibek. Nogo ni kazing Kilisiyegi ngizi panu kumulagimekke niza orowei wiriya legi ni negi marek ne makngezego ngizi wazamiya wezalikpek.

Peba Anoto keya Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko niyegi wazono piyaugira keya yalek piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang nugubekke nani pani.

3 Togo ne Paulugu, ni Timotiyegi mabilik nei, Nogo panga Maseroniya were kangkiwekke nogo niyegi kozang neiya pilik Epese mabulogo wizei. Purik pulogo yombanu yemane nawili kaile nayeng mizi wizigeya nugu puwiliyegi piyeng mizi wak, yeiweki mabulaga wizei.

4 Puwiligu mizi piyeng pelik, Anotogi ngago piyengka kalogomokyeng yongkambanuwiliyegi waligeleyi, keya Yudawiligi yelewikyeng keya puwiligi yelibungang kokawiligi yeik yokolong lende mizi kai kayima piyengki wilibek kumuli. Yombanuwili pilik mizi purikku ngezewiligi tepekke ngalik keli yongomo mizibene keleyi. Kapura purikku yongkambanuwili Anotogi kazing ngizi panu kumulimekki iwaka siweki keleyi ono. Tegi nogo niyegi nei purik, puwiliyegi kazing kaile piyeng mizi wak, yeiyagirikki nei yagenda.

5 Puwili kaile piyeng mizi purik segeya yongkambanuwiliyegi keliweki yei. Puwili yongkambanuwiliyegi kelagirik wilek kang pangkayeng keya kangka wazono kumulayeng keya Anotogi ngago ngizi panura puwiligi yenge yungke ngizi panu kumuli pura miza logo piyengka keli lewa pura kiling puwili yongkambanuwiliyegi keliweki kani yei.

6 Pewili kazing wazono peyengki kezanga mana kopong wiyalowei mizagela ngago yeik ulakyeng kela yongomo miza.

7 Puwili Anotogi loyeng waligeleyagi keli mizi kapura puwili ngago ngezewiligiyengke iwaka ono keya puwili loyengki iwaka wezalik ngai kelegele kisi kapura piyengki puwili iwaka ono legi puwili ngalik keli yongomo mizi.

8 Mosego lo lende mizayeng wazono purik teni iwaka tamizeige teni piyengki waberek kiriwei mizi purik. Teni

mabuwili loyengko kozak kai piyengki iwakaweki. Teni
peyeng iwaka purik teni wilek kang wazonoyeng kiling
loyeng waligeleyi purik wazonogi.
9 Yombanu wazonowiliyegi weraga Anotogo loyeng kerem-
iza ono, kapura kaile kaile pobilikyeng miziwiliyegi weraga
loyeng keremiza, yongkambanu loyeng ngeliwili, Anotoyegi
nagerewiyiwili, Anotoyegi ngizi panu kumuli onowili, kaile
kaile miziwili, Anotogo puwiliyegi wilik kagowing onowili,
Anotogi walekyengki sikaikaik miziwili, panu keya mangow-
ili ibeng sibene yeliwili, yongkambanu kalogomok nawilirau
ibeng sibene yeliwili,
10 yongkambanu yongkambu mizimekke miziwili, yombu
neyau yongkambu mizimekke mizi ma yongok neyau
yongkambu mizimekke miziwili, yombanu nawili ngowei
puwili, ngaigu kisiwili, ngago ngezewiligiyeng ngeliwili,
keya watabi lo wameik panurago mizagi kaiya piyengka
nayendau ngela meliwili.
11 Ngago wazono Yisuyegi langairago lo wameik panura
waligeleyi keya Anoto yeik yaniragi mangobokko ngago wa-
zono panu pera nogo kozak kai keya waberek ngaiweki nana.

12 Togo Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko ne kozang pugura
nana logo wizimowei ne yawe pugura mizi legi ne piyegi
wazono mei. Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko kumularik ne
yawe pugura ngizi mizagirik pangka legi pi yawe pugura
neyegi nana legi ne piyegi wazono mei.
13 Koka nogo piyegi ngago kaileyeng kaiya kele keya piyegi
ngizi panu kumulawiliyegi ngangang keleya kele keya yeik
pugura korowali kelemiya kele kapura Kilisi Yisu neyegi
yalek miza wiziya, logo purik ne piyegi ngizi panu kumula
ono keya ne piyegi lusuwei miza logo kaile piyeng kere-
mareke sara wizimowei miza.
14 Tenigi Yemizibokko neyegi pigi wazono nogo weiyagi
langai ono pura yemane panu nana legi nogo weik Kilisi
Yisuyegi ngizi panu kumula keya nogo piyegi keli panu.
15 Ngago lang ngizi nara yombanu mabuwiligu ngizi panu
kumulagira keya mabuwiligu wameik panura kisagira pelik
kai, Kilisi Yisu ngabelakpekke yongkambanu kaile kaile mizi-
wili yaliya wazayiweki kayimabek, kai. Ne yongkambanu
kaile miziwiliyaga korowali panubek.
16 Piliktikki wiyeke Anoto neyegi yalek miza logo Yisu
ne kaile miziwiliyaga korowali panubekyegi kemenak
yelakkelek keleniya purik yongkambanu nawiliyegi
pi puwiliyegirau mabilik yelakkelek keleyagirikki
waligeleyibene. Puwili kalike piyegi ngizi panu kumula
logo wik koyimagi pura weiyagiwili.

17 Togo ne Anotoyegi langai pelik kai, Anotogi ngaira
ibengki onora, pi ibengki onobek, pi kaileyendau onobek,
pi wireyengko pakeli onobek, keya pi Anoto ngizi wame-
nakpek. Tegi teni yeik pugura wok mabiyeng yongolok
meiyageyaweki keya wok mabiyeng piyegi wilik panu miza-
geya koyimiweki. Wameik panu.

18 Togo Timoti, negi marekpek, nogo ni yawe mizagi nara
nani. Koka Anotogo yombu nawiliyegi ngago niyegi lan-
gaiyeng kozak yeiya logo puwiligu ni solo yawe kaimeli
pura miziwekke kozak kisa. Togo ngago peyengki kumula
wizimowei Yemizibekyegi yawe mizi keya Sadangyegi ngai
miziweki yawe kozang mize.
19 Keya pilik mizageya wizimowei nigi ngizi Anotoyegi
kumula pura kozang kebangkela wizei keya kangka
nugubek pangka pangka mize. Yongkambanu nawili
kangka puwiligiyengko kairagi kerewiya ono logo Anotoyegi
puwiligu ngizi kumula pura kaile kaile miza mela. Piliktikki
kandik puwili Anotogi ngago ngiziragi mawinda ngizi panu
kumuli ono, puwili ngago ngizi onoragi ngizi panu kumuli.
20 Pilik miza neyau Aimeniya keya Alesenda. Piyau An-
otoyegi ngago kaile meiyayau legi nogo Sadangyegi iza mana
kalike piyau iwaka sibene.

2

1 Togo ne Paulugu ni Timotiyegi kozak neiyengka ngago
yemane nara waberekmek mizagira. Nogo kozak nei perik ni
yongkambanu Anotoyegi ngizi panu kumuliwiliyegi watabi
puwiligi wik yoluweki piyeng Anotogo puwili yaniweki
nguk mei, keya puwili waberek mizi, keya puwili yongkam-
banu ngabelakpekki nalangai koyi kambeliwiliyegi waberek
mizi, keya puwili watabi mabiyengki Anotoyegi wazono
mei mizizo, yei. Waberek puwiligimokko yongkambanu
mabuwiliyegi saweliweki mizagi.
2 Keya nawili kiling mabilik ngabelakke ngai yemanewili
keya yongkambanu yaweyengki ngai puwiliyegirau waberek
mizizo yei logo puwili ngai wazono koyiweki logo teni
yongkambanuwiligi yolu pura wazonoweki logo tonuwa
ngeze Anotogo pangka yolu pilik yoluweki keya tonuwa kaz-
ing kaile nayendau onomekke yoluweki.
3 Pilik mizi purik wazono logo Anoto teni yaliya wazay-
ibekyegi wilik kagowing kelemiyagi kani. Tegi nogo niyegi
nei purik puwiligu kalogomokwiliyegirau waberek miza-
girikki kozak yeibene, nei yagenda.

4 Anoto yongkambanu mamok yaliya wazayagi keli keya
puwili ngago wameikta iwakagi purikki keli legi teni An-
otoyegi waberek mizi purik pi wilik kagowing.
5 Anoto wamenak wizinda keya Anoto keya yongkam-
banuwiligi tepekke nak wizinda logo pok Kilisi Yisu keya
ngeze mabok yombanubek.
6 Logo teni mabuwiligu kaile mizayengki weraga An-
otogo teniyegi ngangang yana ono, pilik segeya Kilisi Yisugu
ngangang tonuguyeng wagelarik, pugu ngezebek pi ulagi-
wiliyegi ngaungaugu iza yana logo teni yongkambanu kaile
tonuguyengko wigira puwili mabuwili kaile tonuguyengka
wila wazayiweki. Logo purikku walimizi purik Anotogo teng
sawiya puraga ngabelakpekke yongkambanu mamok yaliya
wazayiweki keli.
7 Tegi Anotogo ngago pera Yuda onowiliyegi kozak yei-
weki sawiyabek ne logo ne ngago pera orowei mizi logo
Aposolobek meibek. Ne ngaigu kai ono, ne wameik kai. Purik
peliktikki, Anotogo Yuda onowiliyegi kazing ngizi kiriwei
mizagi piyeng keya ngizi panu kumulagiyeng waligeleyiweki
sawiyabek ne.
8 Tegi ne Paulu yombu ngabelakpekke yereng mabiyengki-
wili waberek miziwiliweki keli. Waberek mizi puwekke
kazing tonugumek mele tonuguyeng Anotoyegi yongolok mei
pumok legi mele tonuguyeng kaile nayendau ono pangka
panu wizigeya waberek miziweki. Yombu pilik mizagi puwili
sisik mizagi langai onowiliweki ma nawili kiling ngalik kelagi
langai onowiliweki keya Anotogo waberek puwiligiyengki
kanga yo melagirikki ngizi panu kumulawiliweki.

9-10 Keya ne Paulugu kelirik yongokwili kagorik
kendek ngelaiyeng wakiyi purik segeya pangka pangka
kangmekkeyeng wakiyagi purikki ne keli. Kapura yongok
Anotogi ngagoragi kiriwei mizi kisi puwili tamizeige
puwiligi yolura wazonogirikki keli mabura pobilik peyeng
mizi onowiliweki, kebiyeng tariyi keya selei lali wilibek
ma kagorik king yemanege weiya piyengka wakiyi ma
kolau keya watabi korikwekke wakiyiweki koliyengka
keremiza piyeng wakiyi mizi onowiliweki kapura pobilik
miziwiliweki, puwiligu mabuwiliyegi wazono mizi keya
wazono kisiyengko Anoto wilik kagowing kelemiwiliweki.
11 Yongokwili watabi nayengki iwakagi purik puwili
ngagoluk koyimowei miziweki keya yombu ngaiwiligu kisi
piyengki panga yungke kerewiya yoluweki.
12 Keya nogo kumularik pelik, Yongok namologo yombu
nakyegi waligeleyigi ono ma yongok namologo yombu
nakyegi ngaigi ono kapura pi ngagoluk yolu purik kele.

13 Purik Anotogo Aram were keremiza keya kalike Ewa
keremiza.
14 Keya Sadangko Aramyegi ngago yogorik meiya ono ka-
pura Sadangko yongokmele ngago yogorik meiya legi pilik-
tikki wiyeke pi Anotogo mizi nagani kaiyara ngela melamele.
15 Piliktikki kandik yongok mabuwili yawe mandik waza-
yagira mizi puwekke ngangang mizagi kapura Anotogo
puwili kemenak ibeng koyimagi puraga yaliya wazayagi
logo purik pelik, puwili yeik nawiliyegi kulengke koyimowei
puwili Anotogi ngagoragi ngizi kumulageya keya yongkam-
banu nazuwaga puwiliyegi keli keya Anotogi keke yoluweki.

3

1 Yawe Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi
I Walekmak mei puwiliyegi ngaigiragi ne Paulugu ni Tim-
otiyegi ngago ngizi nara kozak neiweki. Tamizeige nak
Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngaibek mizagi keli
mabura yawe pura wazono panurago.
2 Togo yombanu ngaibekki kazing yolumek pangka
wiziyagirikki kai, yongkambanu nawiligu piyegi ngago
kerewiya nelegi. Tegi pi ngezebokko yawe mizagi
piyeng pangka pangka mizagibekweki. Keya pi yongok
wamenamele weiyara wiziyagibekweki, keya pi pangka
mizagi piyeng iwakagibekweki, keya pi kangka pugubek
keya korik puguwekko keliyengki waberek ngaigibekweki,
keya yongkambanuwiligu yombanu nak miziweki
keya pi yongkambanu mabuwiliyegi i pugumakki koli
keleyagibekweki, keya pi yongkambanuwiliyegi Anotogi
ngagora waligeleyagibekweki.
3 Keya pi kai nameli onobekweki, keya pi sisikka ulukame-
neng mizagi onobekweki pilik segeya ya kuzige mizagibek-
weki, keya pi ngai mizagi onobekweki, keya pi kingyengki
kerezi mizagi onobekweki,
4 keya pi i keya yongok keya mandik puguwiliyegi pangka
ngaigibekweki, keya puwili pugu kai piyengki kerewiyiweki
keleyagibekweki.
5 Purik tamizeige yombu nak i pugumakki ngaigirikki
lusuwei purik mabura pi Anotogi yongkambanu Yisuyegi
ngizi kumuliwiliyegi ngaigi langai ono, legi pi i ngezebekki-
makke were ngai waberekweki.
6 Keya yombanu ngolukku Yisu kiling saweliweki ngizi
panu kumulibok, ngai keremizagi ono, purik pi ne weik
ngaibek keya ne yeikta kilimbek legi ne lewegebek miza
nelegi logo Anotogo piyegi pelik meiyane, ni kaile miza
meiyane logo Sadangko pi lewege miza kopong Anotogo
Sadangyegi ni kaile miza meiya mabilik mizane. Tegi

yombanu ngolukku Yisu kiling saweliweki kumulibok ngai keremizagi ono.

7 Mawinda nararau, yongkambanu Anotoyegi ngizi kumuli onowiligu yawe puguyeng wazono kisiweki ngizi kumuliwiligi ngaiwiligi ngaibek pi ngezebokko ngezebekyegi ngai waberekweki, logo yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu ngaibekyegi langai kazing wazonomek mizibek kisiweki. Pi ngezebokko ngezebekyegi ngai waberek ono purik Sadangki wakulalekko yogok meiyagi logo pi kawiye wala logo yongkambanuwiligu yeik pugura kaile sawiyagi.

8 Keya mabilik Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwiliyegi saweliwiliyegirik puwilirau ngezewiligu ngezewiliyegi kazing pangkamekke yoluweki ngaiweki. Puwili yawe puwiligiragi yemanera miziweki, keya ngaigu mizi ono ngizi panu miziweki. Keya puwili kai waing kolokngagono nagi keli onowiliweki, keya puwili king keya watabi mabiyengke kerezi mizagi onowiliweki.

9 Keya puwili Anotogi ngago koka ngoluk liwik wiza kang yabekeya kapura mabek Anotogo kimeike lewagela wazamiya peragi wameik ngizi kumulageya koyimowei kangka wazono kumulayeng kiling koyagiwiliweki.

10 Puwiligi yolu puragi were keriyi logo tamizeige puwiligi yolu pura pangka purik mabura puwili yawe ngaiwiliyegi sawelagi pura mizagiwili.

11 Puwiligi yongokpuwilirau mabilik, ngezewiligu ngezewiliyegi kazing pangkamekke yoluweki ngaiweki, keya ngaigu mizi ono, ngizi miziwiliweki. Keya puwili yongkambanu nawiliyegi yang kelagi onowiliweki, keya puwili kai waing kolokngagono nagi onowiliweki, keya puwili watabi mabiyeng wameik panu mizagiwiliweki.

12 Keya Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaibekyegi sawelagibok yongok wamenamele weiya wiziyagibokko, keya pi yongokka mandik puguwili kiling i pugumakki waberek panu ngaiweki.

13 Togo yombu ngaiwiliyegi saweliwili yawe wazono mizi purik mabura yongkambanuwili puwiliyegi kazingik mizagi keya puwili yongkambanuwiliyegi kozang sara koyimowei Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiligi puragi kozak yeiyagiwili.

14 Ne peyeng niyegi lende mizi kele kapura ne niyegi pakeli lewagi keli,

15 kapura ne ngezangai lewagi langai ono mane miza legi ne kapiya perik niyegi lende miza nani logo ni Anotogi yango keya marekngangwiligu kazing mizagi piyeng iwakaweki.

Teni Anoto wik yolubekki i walekmak keya teni wakyeng
kelik logo ngago wameikta tonugu yongomana meiya.
16 Anotogi ngago wameik pera yemane panu purik wameik
panu. Anotogi ngago teni Anoto kelik pangka yoluweki
pera koka liwik wiza kang yabekeya kapura mabek Anotogo
kimeike lewagela wazamiya. Perago yombu nakyegi langai
pelik kai,
Pi yombanu keremiza,
Anotogi Kung Walekpokko walimizirik pi kaileyendau
ono keya ngizi panubek,
pi Anotogi angelawiligu pakelabek,
piyegi langai yongkambanu nawiligu nga-
belakpekkewiliyegi kozak yeiyabek,
pi yongkambanu ngabelakpekkewiligu piyegi ngizi panu
kumulabek,
keya pi Anotogo paka ngalege ngaiwaktik yolulege miza
orowei yabelabek.

4

1 Anotogi Kung Walekpokko kimeike pelik kai, kalike kang
naraga purik yongkambanu nawili ngago ngizi Kilisiyegi
langai tonugu ngizi kumuli pura wiya logo puwili yombanu
ikuyogorik kisiwiliyegi kiriweigi, keya puwiligu ngago An-
otogi wameiktaga kalogomok waligeleyi naragi kerewiyagi.
Nogo puwiliyegi yeirik kerewawili kilingwili yei.
2 Yombanu kili neyau lewa puwili ngaigu kisiwili
keya kangka puwiligiyeng weik pak ula logo kangka
puwiligiyengko ngago kisiyengki mawinda kerewiyi onowili.
3 Puwiligu pelikyeng waligeleyi, yongkambu weiyagi ono
keya yongkambanuwili ngeragi nalangai nayeng nagi ono.
Kapura Anotogo ngeragi peyeng keremiza, logo yombanu
Kilisi Yisuyegi ngizi kumuliwili keya Anotogi ngago wameik-
tagi iwakawili ngeragi peyengki Anotoyegi wazono meiya
logo nagiwiligu.
4 Purik watabi Anotogo keremiza piyeng mabiyeng wa-
zono legi nayeng yombanuwiligu yobuk mizagi onoyeng
kapura were waberekmokko Anotoyegi wazono meiya logo
nagiyeng.
5 Purik Anotogi ngagora kiling waberekmokko watabi
mabiyeng pangkayeng kai.

6 Togo ni Yisuyegi ngizi kumulawiliyegi peyeng waligeleyi
purik ni Kilisi Yisugi yawera wazono mizagibek. Togo ngago
wazono teni mabuwiligu ngizi kumula pura keya Anotogi
wameikta nugu kiriwei miza pura Anotogi ngeragi wilek
kambekkiyeng legi ngoluk mawiyengka nimo.

7 Kapura ni yelewik Anotoyaga ono yeik ulak piyengki
kezanga manimo.

Togo ni makngezego kazing Anoto kelik pangka
yolugimekki ni makngeze yang mizimo.

8 Nogo mabek kai puragi langai niyegi ngago saweliwei
pera kozak neiweki. Resisi nara yereng yemane narage
lewagelagi logo yombu nak pilai puragi yungke nging keya
wei mizagirikki wiyeke pi wok mabiyeng kazing leweng
neing yang mizi yo keya to wilibek. Pilik mizi purikku
inge puguyau ngezangai nginda kunibene keleyi. Togo wok
resisira tabundabokko pi weik yombu nawili kiling nginda.
Pi nging keya wei kaiyageyara resisira weik yeik logo pigi
ulogo ngezangai ngindagirikki wiyeke yawe yemane miza
pura pulogo yeik sawiya logo weik yeik yolu. Kapura mabilik
yombu nak kazing Anoto kelik pangka yolugimekki weraga
wok mabiyeng ulong wali keya yagasi mizi keya sulu keya
kezanga mizi kang keya yawe yemane panu mizibok pi kaz-
ing pigi ngabelakpekke wiziyagimok keya kalike pi ibeng
puwekke Kilisi Yisu kiling paka ngalege wik yolugi pumokki
weragarau mizi yagenda. Yombanu werebokko kazing miza
pumok ngabelakpekke mabelege yeik sawiyagimek keya
yombanu kalikebokko miza pumok pi ibeng puwekke Anoto
kiling paka ngalege wik yolugirikki weraga mizi yagenda.

9 Ngago nogo mabek kozak kai pura wameik panura logo
yongkambanuwiligu kerewiyi keya ngizi panu kumulagira,

10 keya piliktikki wiyeke teni pangkamekke yoluweki yawe
yemane panu mizi wilibek, purik teni Anoto wik yolubekyegi
ngizi panu kumuli keya pugu teni iza wari yogirikki yuke
yolu. Pi yongkambanu mamok yaliya wazayibek kapura
teni Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumuli puwili kele ngizi panu
yaliya wazayi, legi teni piyegi yawe kozang mizageya.

11 Timoti, ni ngago miziweki peyeng yongkambanuwiliyegi
yanimo, keya kiriwei mizibene waligeleyimo.

12 Togo nawiligu ni yombu nawekkebek kisa logo yeik
nugura momane meiya nelegi, ni kazing pangka nugu
yolumokko yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili
kiriwei miziweki kung wezarik waligeleye. Kazing nugu
puwiliyegi waligeleyagiyeng pelik, ngago wazonoyeng
kozak kai mizimo, keya kazing pangkayeng mizi mizimo,
keya yombanuwiliyegi keli mizimo, keya wilekpek Yisuyegi
ngalege wiyi mizimo, keya nugu kumuli piyeng keya mizi
piyeng kangka wazono kumula wizimowei mizimo.

13 Ne lewagirikke yuke wizimowei wilek kang nuguyeng
pobilik peyengke tiya manimo, Anotogi Kapiya Walek-

tik yongkambanuwiligi wirege meimo, keya yanimo, keya
waligeleyimo.
14 Koka yawe kaimelera ni solo miziwekke yombu Anotoy-
aga ngago nara weiya nawiligu niyegi langai kozak kisa keya
ngizi kumuliwiligi ngaiwiligu mele puwiligiyeng nigi ngalege
walamiya logo Anotoyegi waberek mizawekke, Anotogo ni
yawe pugura miziweki kangkabek keya kozanda nana legi
wiyi nagani, mabilik mizi kunimo.
15 Wok mabiyeng yawe peragi wilek kang nuguyeng tiya
manimo logo yongkambanu mamokko yawe nugu mizi logo
pangka lewa puragi pakeliweki.
16 Ni makngezego mizi piyengki waberek ngai keya An-
otogi ngago wameikta waligeleyi puragirau keya kiyebuk
sende miza logo wiyi nagani. Ni pilik mizi purik mabura ni
makngeze keya niyegi kerewiyiwilirau yaliya wazayagi.

5

1 Togo yombu kerek nak ma yombusi nak kaile nara miza
mabura ni ngago pesang pesang mei, nagani purik segeya
sabu ula wizimowei mei. Nigi mangobekyegi mizi mabi-
lik piyegirau mabilik mizi. Yeikta yombu nawekke meiya
puwiliyegi purik mandik sak nuguwiliyegi wazono mizi pilik
puwiliyegirau mabilik mizi.
2 Yongok kerekwiliyegi purik nigi panumeleyegi wazono
mizi mabilik puwiliyegirau mizi, keya yongok nawekkewil-
iyegi purik nigi kolomandik sak puwiliyegi wazonora kiling
wizimowei pangka kumuli keya mizi mabilik puwiliyegirau
mizi.
3 Keya yongok komate keke panumoloyegi ni waberek ngai
wizeimo.
4 Tamizeige yongok komatemele pigi yango keya marekn-
gang nawili ma yelibu nawili kilingmele mabura yawe
puwiligira piyegi sawelagi pura. Logo pilik mizi purikku
puwiligu ngizi kumuli pura walimizi yagenda. Yawe puwili-
gira were i ngezewiligimakke yolu puwiliyegi ngaiwekira
purik koka puwili koruwekke panu keya mango keya yeli-
bungangko puwiliyegi ngai koyima puragi kanga miziweki,
yawe pilik pura Anotogo kelira.
5 Yongok komate keke panu piyegi ngaigi naktau onomolo
Anotogo piyegi sawelagi puragi iwakamele logo kusaga yok-
longko Anotogo piyegi sawelagirikki nguk meiyageyamele.
6 Kapura yongok komate wik wizimowei kumula
ngezemelegiragi kiriwei mizimolo yenge yungke wilek kang
puguyeng Anotoyegirik ibeng wizinda.

7-8 Tamizeige nak ingini ngezebekki ya wamenaragawiliyegi waberek ngai ono keya ngezebekki ingembungangwiliyegirau ngai ono mabura pi Kilisiyegi ngizi kumuli puragi a'a' kai yagenda logo pi Kilisiyegi ngizi kumuli onowiligu mizi piyendau mizi onobek logo purik kaile. Tegi nakko puwiliyegi kaile kumula nelegi ni yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi puwiligi ya wamenaragawili keya i keya puwiligiyengki waberek ngaiweki kozak yeimo.

9 Yongok komate kongkirigesendikku kingyeng yaniwiligi yeikyeng lende mizi purik mabura yongok komate kirisimasiyeng yombu neyauganak tikindaga yongoleige, logo yombubek wik wiziyawekkerik piyegi kumula panu wiziya keya mabilik kumula panu yolu,

10 keya pugu yawe wazono mizayengki mamokko iwakamele purik mabura ni yeik pugura lende mizi purik pangka. Keya yawe pugu mizayeng pelikyengweki, Pi koloyakamandik puguwiliyegi waberek panu ngai wiziyamele, pi nalaga lewawiliyegi i pugumakke ige li yeiya keya ngeragi yanamele, pi Yisugi puwiliyegi wazono keleyamele, pi yongkambanu kunengyeng kiling puwiliyegi sawelamele, keya pi ngezemelerau yawe wazono piyeng mabiyengki wilek kang tiya manameleweki.

11 Kapura yongok nawekke komate ngela puwiligi yeikyeng lende mizi nagani, puwili yombu puwiligu weiyagiwiliyegi keriya logo purik puwili ngereke yombu weiweki mizagi. Puwili were Kilisiyegi pelik meiya, Teni kazing pangka nugumekke koyagi keli keya yawe nugura mizagi keli, meiya kapura puwili yombu puwiligu weiyagi keliwiliyegi keriya logo purik puwili kazing pangkamek wiyagi. Keya korik puwiligiyengka kelirikku mizagewiyege

12 puwiligu Anotoyegi ngago sawiya pura puwili ngelagi logo Anotogo puwili ngangang yanagi.

13 Keya puwili yawe nayendau ono wezalik, i namakka namakki yo keya to miziwili keya puwili yang keli keya wazewaze miziwili, keya puwili nameleyaga nameleyegi ngago kozak kelagi langai onoyeng kozak keliwili legi ni yeik puwiligiyeng lende mizi nagani.

14 Tegi nogo kelirik yongok nawekke komate ngela puwili ngereke yombu weiweki keya mandik wazayiweki keya i puwiligiyengki waberek ngaiweki keya puwili wazonoyeng keke miziweki. Pilik purik yombanu nakkorau puwiliyegi kaile ngago kisagi ono.

15 Yongok nawekke komate ngela nawili Kilisi Yisuyegi weik ulogo kezanga mana logo mawinda kiriwei ono, Sadangyegi kiriwei mizi legi ne niyegi pobilik kozak neiweki,

16 yongok Kilisiyegi ngizi panu kumuli namele yongok komate nawili i pugumakke iza wara yolu purik mabura pi puwiliyegi waberek ngaiweki, Yisuyegi ngizi kumuli nawiligu puwiliyegi ngaigirikki yawe yemane miza nelegi, kapura Yisuyegi ngizi kumuliwiligu yongok komate keke panu yolu pilik puwiliyegi keke ngai yoluweki.

17 Yisuyegi ngizi kumuliwiligu yombanu puwiligi ngai yawe Yisugi i walekmakkiyeng waberek mizi puwiliyegi king keya watabiyeng pangka yaniweki kapura puwili Anotogi ngagora yani keya waligeleyibokyegi kele pangka panu maniweki.
18 Purik Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai,
Liyeng pulumakau yawe mizagimek iwingyengke yawe mizi puwekke iwingyeng nibene kili pugura tariyi nagani, kai, *Utoronomi 25:4*
keya peliktarau kai,
Yawe mizibok yawe pugu miziragi wiyeke kanga maniyeng wei purik pangka, kai. *Luka 10:7*
19 Tamizeige yombu ngizi kumuliwiligi ngai nakyegi langai yombanu nakko, ngizi kumuliwiligi ngaibok kaile nara mizabek, kai purik kerewiyi nagani. Tamizeige yombu neyau ma neyauganakko pugu miza puragi kozak kisi purik mabura ni kerewiyi.
20 Tamizeige ngizi kumuliwiligi ngai nawili kaile nayeng miza purik mabura yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli mabuwiligi wirege kaile puwiligu miza piyeng pangka pangka mizizo logo yombu ngai kaile namizi puwili kaile pilikyeng miza nelegi, kulili mizibene.
21 Nogo niyegi ngago neiyageya peyeng Anoto keya Kilisi Yisu keya Anotogi angelawiligi wirege nugu kiriwei miziweki neiyeng. Pilik piyeng nawiliyegi langai keke sawela wizimowei mizi nagani, mabuwiliyegi menalik keleyimo.
22 Ni ngizi kumuliwiligi ngai nakyegi welagi purik mabura ni waze nguk namizi, pek, mei nagani, purik ni kaile nakyegi meiya purik ni kaile puguyengki kuneng pura wagelagi. Keya kaile kaile miziwiliyegi kani ngai panu purik ni makngezerau kaile nayeng miza nelegi. Keya kolomandik namele ma yongok kerek nameleyegi kaile kumuli ma kaile kai ma kaile kelemi nagani.
23 Ni kai wikpek keke nageya purik segeya ni kemegeme mizibek legi ya nugurage saweliweki kai waing songono nangezi nimo.
24 Nawiligu kaile mizi piyeng waberek mizagine were welawekke lewagela logo mabuwili iwaka kapura nawiligu liwik kaile mizi piyeng mabuwiligu kalike iwakagi logo ngizi

kumuliwiligi ngai nakyegi welagi purik waze nguk namizi
pek mei nagani.
25 Kazing nawiligu mabilik yawe wazono miziyeng
welawekke mabuwili iwaka kapura nawiligu wazono liwik
miza piyeng liwik wilibek yolugi ono, kalike welawekke
lewagelagi.

6

1 Yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga ngai naw-
iligu weiya logo yeik ulak yawe mizi puwili ngai puwiligi-
wiliyegi wazono kumuliweki, logo puwiligi kulengke koyi-
mowei yawe puwiligiyeng pangka miziweki. Puwili pilik
mizi purik, nawiligurau Anotogi yeiktagi langai kaile kisagi
ono ma kazing wazono tonugu waligeleyimokki kaile ngago
kisagi ono.
2 Tamizeige yombanu ngai puwiligiwili Yisuyegi ngizi panu
kumuliwili mabura yawe miziwili pelik kumuli nagani, Te
ngaibek Yisugu ingini keremiza logo ne ngago pugura ngela
meliweki, mizi nagani, a'a', segeya pelik kumuliweki, Pi
kazing ngizi kumulimek kilimbek keya Anotogo piyegi keli
legi ne piyegi kelageya wizimowei ne piyegi yawe yemane
panu miziweki logo pi yawe nogo mizi puraga pi watabi
wazonoyeng weibene. Ni peyeng yongkambanuwiliyegi yani
keya waligeleyi mizimo logo puwili mizibene.

3 Nakko Anotogi ngago peyengka kalogomokyeng waligeleyi keya pi Yemizi Yisu Kilisi tonugubokko ngago ngizi waligeleyi piyengki pangka kai ono purik pi ei miza ono keya pi kazing tonugu Anoto kelik pangka yolugimekki waligeleyiyengki ei miza ono, mabura
4 pi lewegebek mizi yagenda keya kangkabektau onobek pi ngago songonoyengki nguk kai kang keya ngago si kela yongomo miziyengki kelibek, logo piliktikki kandik yongkambanu piyegi kerewiyiwili nakki watabiyeng keya nakko miziyengki yagolok mizi, keya nakko nakyegi ngalik mei yongomo mizi, keya puwili nakko nakyegi kaile mei, keya nakko nakyegi wilek kaile kumuli.
5 Keya nakko nakyegi ngalik mei purik puwiligi yungkerik kaile keya puwiligu wameik waligeleyi piyeng mawinda waligeleyi ono kopong. Keya puwiligu kumularik kazing Yisuyegi kiriweimok watabi kolokngagono weiyagimek miza logo puwili Yisuyegi wilek kangyengko kelirikku ono, korik yeikyengko keke kelirikku kiriwei mizi.
6 Nak Anotogi kazing pangkamekki kiriwei mizi keya watabi ngezebekkiyengki ne peyeng weik pangka miza

purik mabura pi watabi piyegi sawelagiyeng kolokngagono weiyagi.
7 Teni tenigi panuwiligu wazayawekkerik teni watabi nayeng orowei yerageya ono keya teni ibeng puwekke puriktau watabi nayeng orowei kangki ono.
8 Keya teni ngeragiyeng keya kagorikka wakiyagiyeng pangka mabura teni peyeng weik pangka mizagiwiligu.
9 Kapura yongkambanu watabi kolokngagono weiweki keliwili keli puwiligi piyengki kangayeng kazing kaile miza meli piyeng, keya puwiligi keli kaileyengko yang keleyi logo kawiye wali keya puwiligi watabi kolokngagonoyengki kira orowei mizimokko puwili korowali panu keleyagi keya piyengko puwili neneng ngelagi.
10 Kazing kingyengki ibengmok kaileyengki solorik. Yongkambanu nawili kingyengki ibeng sa logo ngizi kumulira keremareke wiya logo ngangang yemane wagelageya.

11 Kapura niyegirik ni yombanu Anotoyegi yawe mizibek legi ni watabi pilik piyeng mizi nagani. Kaileyengki kezanga manimo, keya kozang sara wizimowei kazing pangka nugu mizagiyeng mizimo, keya ni Anotogo pangka yolu pilik wizeimo, keya ni wilek nugubek Yisuyegi ngalege wiya wizeimo, keya ni yongkambanu mabuwiliyegi kelimo keya ni kuneng wagelageya wizimowei kozang wizeimo, keya ni yongkambanu mabuwiliyegi yara kuzige wizeimo.
12 Yombanu resisi narikke peraisirik weiyagirikki yawe kozang mizibok kelik nirau kazing wilekpek Yisuyegi ngalege wiyimokko yawe yemane mize logo kazing wik wizagomagimokki ni kebangkela wizei purik kazingmok Anotogo ni piyegi ngizi panu kumuliweki ngago neiya logo nanamek logo yongkambanu mamokko wirege wizimowei, Ne Yisuyegi ngizi panu kumulibek, yeiya puwekke logo pilik kaiya pura wazono kaiya wizinda.
13 Anoto watabi mabiyeng wik yolugira yanibekki wirege keya Kilisi Yisu Pontiya Pailetgi wirege solo pugurik kozak meiyabokki wirege ne Paulugu niyegi ngago nugu mizagi pera nei,
14 Yombanu nawiligu ni kaile miza kisa nelegi ngago nogo miziweki niyegi kozak neiya piyeng mabiyeng mizimo, keya ni Anotogi ngago ngizi puraga kokowa mizi nagani mabilik wiziya Yisu Kilisi tenigi Yemizi ngaibek yo lewa puwekkegine.
15 Togo Yisu yo lewagira Anoto yaniragi mangobek, pi wamenak Anoto, pi King Ngaiwiligi King Ngai Yemanebek,

keya pi yemiziwiligi Yemizi Panubek ngezebokko yogi kaiya puraga yogi.
16 Keya Anoto wamenak ibengki onobek, keya pi ngai-
wak yemanerikke yolubek logo nakkorau piyegi mereke ku-
nagi langai ono, keya pi nakkorau walaka pakela onobek
keya pi nakkorau pangka pakelagi langai onobek, keya
kozang pugura ibengki onora, keya pugu yongkambanu nga-
belakpekkewiliyegi ngaigi pura ibengki onora legi pokyegi
teni mabuwiligu yeik pugura yongolok meiyageya koyiweki.
Wameik panu.
17 Yongkambanu watabi ngabelakpekke langai kolokn-
gagonoyeng kiling puwiliyegirik nugu pelik kozak yeimo,
puwili lewegewili mizi nagani, yei, keya watabi piyeng talik-
wekke yeikkiyeng miza purik puwili lusuweigi legi puwiligu
piyengki wilekpek ngalege wiyi ma ngezewiligi watabi kere-
mungke wawiyi kai kangkirikki wilek kang tiya mani nagani,
yei, kapura Anoto watabi mabiyeng teni wilik kagowing
koyimibene pugu yeik yanageya legi puwiligu Anoto wik
wizagomibekyegi wilekpek ngalege wiyi keya wilek kang
puwiligiyeng piyegi tiya maniweki, yei.
18 Keya mawinda nararau pelik yeimo, puwili kazing wa-
zonoyeng miziweki, keya yawe wazono kolokngagono mizi-
weki, keya puwili nazuwagawiliyegi watabi puwiligu wara
piyengka nayeng wilik kagowingmek kiling yana meliweki,
yeimo.
19 Pilik mizi purago puwili kalike paka ngalege ngezewiligi
watabi Anotoyaga kanga weiyagi piyengki weraga mabek
yawe mizi yagenda logo purik puwili wameik panu ngizi
wik yolugi puraga weiweki, mabek pelegerau keya paka
ngalegerau.
20 O Timoti, yawe Anotogo niyegi nana puragi waberek
panu ngai, kapura ngago kaile wazewaze Anotogo wilik
mizagi ono piyeng keya ngago ngizi ono, Anotoyegi ngai
mizi piyeng nawiligu iwakayeng mei piyengki ni kezanga
manimo.
21 Purik yongkambanu teni iwaka kisiwili kazing Yisuyegi
ngizi kumulimokka kokowawili legi piyengki kezanga man-
imo.
Anotogi wazono panu tonugu weiyagi langai ono pura ini
mabuwili kiling wizei pani.
Wameik panu.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

2 Timoti
Paulugi Kapiya Kalike Timotiyegi Lende Mizarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ni Timotiyegi lende mizi. Anotogi kelirago mizagewiyege ne Kilisi Yisugi ngagora orowei mizi logo ne Aposolobek meibek. Anotogo ne yongkambanuwiliyegi Anotogo pelik kai yeiweki wezanela, Tonugu Kilisi Yisuyegi sawela purikku teni ngizi wik yolu logo pura weik yolu pera keya ngoluk wizagomagi.

2 Timoti ni negi marek nogo wazaniya wezalikpek keya nogo keli panubek. Peba Anoto keya Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko niyegi wazono piyaugira keya yalek piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang nugubekke nani pani.

3 Ne kusaga yoklongko waberek miziwekkerik ne niyegi kumulageya wizimowei Anotoyegi wazono mei. Ne Anotoyegi yawe mizi keya yawe nogoragarik watabi pangka nogo miziweki piyeng ne iwaka tegi ne piyeng keke mizi.

4 Keya nogo ni wezaniyawekke ni ingkilak miza purik ne iwaka keya ne niyegi pakelagirikki ibeng logo ne wilik kagowindago kolaweki.

5 Nugu wilek kang nugubek mabok Anotoyegi ngizi kumulirikki tiya mana purik ne ngoluk iwaka mabilik koka nigi yelibumele Lowise pilik ngizi kumula keya nigi panumele Yunisigurau miza mabilik logo nogo kumulirik nirau wameik ngizi panu kumuli.

6 Tegi ni keremareke miza nelegi ne niyegi pelik nei, Nogo mele nogozik nigi ngalege walamiya logo Anotoyegi waberek mizawekke Anotogo niyegi wazono miza logo yawe pugura miziweki kangkabek nana logo Anotogo nana piyeng yombanuwiligu yezizik yemane ngoribene kelemi pilik piyeng yemane sibene kelemiye.

7 Purik Kung Walek Anotogo teni yanibokko teni kazi mizibene keleyi ono kapura segeya Kung Walek pugubokko teni kozandago wilak keya nawiliyegi keli keya korik tonuguwekka keli piyengki pangka ngaigiweki keleyi.

8 Tegi yongkambanuwiliyegi Yemizi tonugubekyegi langai kozak yeiyagirikki kazi mizi nagani. Keya Yemizi tonugubekki ngagora ne kozak kaiyarikki wiyeke ne wigirimakka yolubekyegi kendek mizi nagani. Kapura segeya ini yawe Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langaira kozak kisagi pura ne kiling kuneng wageli kunimowei mizi kuni keya

Anotogo ini kozang sara koyimowei piyegi wiyeke kuneng
wagelibene ini kozanda yanagi.
9 Anotogo teni yaliya wazaya logo kazing kaileyendau
onomekke yoluweki teniyegi koli keleya logo purik tonugu
watabi wazono miza nayengki wiyeke ono, a'a', kapura pugu
sawiyarikku keya pigi wazono tonugu weiyagi langai ono
pugu yani purago. Tenigi Kilisi Yisu kiling sawela purikku
mizagewiyege pugu wazono pilik yana pura koka panu
ngoluk pi ngabelakpek keremizi onowekke pilik yana.
10 Kapura mabek perik Kilisi Yisu teni yaliya wazayibek
kayima purikku Anotogo wazono pugura teniyegi kimeike
waligeleya. Kilisi Yisu Sadangki kozang teni ibeng sibene
keleyibok ngela melibek, keya pi ngago wazono pi yongkam-
banuwili kaileyeng keya kemenak ibeng koyimagi puraga
yaliya wazayi logo ngizi wik koyimagira yanibek kai pura
kimeike walimizabek. Logo wilek kang tonuguyeng ibengki
ono keya teni korik sok sagi onowek weiyagi.
11 Keya ngago wazono puragirik Anotogo ne pura orowei
miziweki nizabek logo yongkambanuwiliyegi kozak yei keya
waligeleyiweki kozak neiyabek.
12 Ne pilik miza logo piliktikki kandik ne weik kuneng
keya ngangang wageli. Kapura ne kuneng keya ngangang
wageli purikki ne kendek ono, purik nogo wilekpek ngalege
wiyibokyegi ne iwaka logo nogo piyegi korik nogowek keya
wilek kang nogobek keya kung nogobektau ulogo mana.
Keya watabi nogo pi pilik mana piyeng mabiyengki pugu
waberek panu ngai wizagoma wok pugu yongkambanuwiligi
ngagozakyeng kerewiyagibokkogine purik nogo iwaka panu.
13 Ni ngago wameik nogo waligeleniya pura kozang ke-
bangkela wizeimo logo ni ngizi kumulageya wizimowei
ngago purago ni waligeleniyageya wizeimo keya nawiliyegi
keli yaka nigi Kilisi Yisuyegi sawela purikka lewa puraga.
14 Anotogo niyegi yawe ngago pugura kozak kaiyagira nana
legi ngago wameik pigi pura nalik kaibene kelemiya nelegi
Anotogi Kung Walek nigi yungke yolubokko niyegi sawela
wizimowei puragi waberek panu ngai wizeimo.
15 Ngizi kumuli Asiya ngabelakpekke kolokngagonowili
keya yogo Pisela keya yogo Imosinirau ne keke wizei pani
keleni purik ni iwaka.
16 Kapura nogo waberek mizi perik Yemizibokko Onesi-
poragi yongok keya mandikwiliyegi ngai waberek wizeibene
purik pi kang kolokngagono kanda ne kiling mogosa logo
ngago kai keya miza logo purikku mizagewiyege ya kuneng
negi pura weik yeik sawiyi mizi. Keya ne i wigirimakka sen-
gyaugu wigira yolu kele kapura pi neyegi keriyi lewagirikki

kendek miza ono.
17 Segeya Epese yerengka pi Rom yerengke pelege kayima
logo neyegi welageya wizagomeige ne weik yolok ngela.
18 Togo nogo waberek mizirik wok kangkali panu Yemiz-
ibek yongkambanuwiligi ngagozakta kerewiyiweki lewagi-
bokko pugu Onesiporayegi yalek mizibene. Ne yereng Epese
puraga ulogo wiziyawekke Onesiporago neyegi kang kolokn-
gagono wazono keleniyageya wiziya piyengki ni iwaka.

2

1 Tegi Timoti negi marekpek Anotogi wazono pugu nigi
Kilisi Yisuyegi sawela puraga ni nani purago ni kozambek
nani pani.
2 Ngago nogo yongkambu kolokngagonogi lengke kozak
kaiyagalege nugu kerewiya pura yongkambu pangka
wameiktagi wilek kang tiya mani puwiliyegi kozak yeimo
logo pulaga puwiligu nawiliyegirau waligeleyibene.
3 Kilisi Yisuyegi yawe mizibok ami nakki pangkabokko logo
ni nugu ngizi kumuli pura kozang kebangkela yoluweki keya
ni Kilisi Yisugi ami ngaimekka nak kelik miza wizimowei
yelakkelek ngangangyeng keya kunengyeng wagelagirikki
mizagirikki kai.
4 Nogo kai purik peliktikki, Amiragabok yombanu yeik-
wiligu yawe mizi piyeng mizi onobokko, a'a', pi yeik ami-
wiligi yawe pura mizibokko logo piyegi ngaibok wilik miz-
ibene kelemiweki.
5 Keya periktau, yombanu resisi narikke nging keya wei
mizibok tamizeige ngago resisi purikki kiriwei miziweki
kaiya piyengki kiriwei mizi ono mabura pilikpok peraisirik
weiyagi ono.
6 Keya periktau, yombanu ngeragi yawe puguleigi yawe
yemane mizibok ngeragi yawe puleige nagi piyeng nage-
likpokko.
7 Nogo kaiyageya purikki kumuli logo ini purikki langai
kumulageyawekkerik Yemizibokko ini piyeng mabiyengki
kazing iwaka sagimek waligeleyagi.
8 Ini Yisu Kilisiyegi pobilik purikki langai kumulageya koy-
agirikki kai, pi yombanu yeik ngai Tawitigi ngaimekkabek
kapura pi maboktau Anoto purik Anotogo pi ibendaga wik
yangalekta wazamiya logo wik yolu. Logo ne ngago wa-
zonora kozak kai puwekke nogo kozak kaira mabura.
9 Keya ne ngago wazono Kilisiyegi langaira kozak kairikki
wiyeke nawiligu neyegi ngangang keleni logo ne kuneng
wagelageya. Keya yombanu ulawili sengyengko meleyeng
uluwakiyi pilik mele nogozik sendago uluwakiya kapura

puwili Anotogi ngago wazonora sengyengko uluwakiya logo wiyagi ono.

10 Tegi ne nogo ngizi kumula yolu purage kozang kebangkela wizimowei ne Anoto ngezebokko yongkambanu iza puwiliyegi wiyeke kuneng kolokngagono wageli logo puwilirau Kilisi Yisuyegi ngizi kumulibene, logo pi kiling sawela purikka puwili weik kaileyeng keya kemenak ibeng wizagomagi puraga yaliya wazayi pura yereng ngaiwaktikku kolaraga wik koyimagiweki.

11 Ngago lang Kilisiyegi langai pobilik kai purikku ne kozang keleni.

Tamizeige teni pi kiling sawela puwili pi kiling sawela puwekke wilek kang tenigi were piyeng pi kiling ibeng sa purik wameik mabura teni pi kiling wik koyimagi puriktau wameik.

12 Tamizeige teni nawiligu kuneng yanageya keya teni tonugu Yisuyegi ngizi kumuliragi kozang kebangkela yolu mabura tenirau pi kiling ngaiwili mizara koyagi.

Kapura tamizeige teni kiyebuk sende miza logo piyegi kezanga mani mabura pugu teniyegi kezanga yanagi.

13 Keya tonugu teni piyegi kiriweigi kisa logo pulaga ngereke ngago tonugura ngeli kele kapura pi ngago pugura ngeli ono, purik ngezebek wameik logo pi ngezebekyegi kezanga managi langai ono.

14 Ni ngago lang yaka pobiyeng yongkambanuwiliyegi mak kozak yei kozak yei mizagirikki kai. Keya Anotogi wirege puwiliyegi ngago yeik ulakyeng kela yongomo mizi nagani yei. Purik puwili pilik mizi puwekkerik watabi wazono nayendau lewagelagi ono logo kerewiyara koya puwiligi ngizi kumuli pura kaile kaile kelemiya melagi.

15 Logo inigi yawe Anotoyegi mizi puragi yawe yemane panu mizi keya Anotogi ngago wameik pura pangka kozak kai mizi logo Anotogo yawe nuguragi keriyi puwekke pi niyegi pelik kaibene, Ni yombiyangai miza. Ni yombanu yaweyeng yombiyangai mizibek mize, purik ni kendek mizagi ono.

16 Keya ngago wazewaze Anotogo wilik mizagi ono pilik piyengka ni kazi wizeimo, purik pilik kisi puwili mak mawiyarekka kaile mizi nangai logo nawili Anotogi kazing wameik puluwengka kokowa iza orowei kunagi.

17 Keya kizi lewa meli mizi mabilik ngago puwiligu kisi piyendau orowei mizi logo nawili kaile kaile mizibene keleyi mabilik kizimokko yombanuwiligi korikyeng ngeli keya ni pilik. Logo Aimeniya keya Pailita yombanu pilik miziyau.

18 Piyau Anotogi kazing wameiktagimek weik wiya logo
ikuyogoriktaga ibendaga ngereke wik yangalekta pura ulogo
lewagela logo teni mawinda korik wikyeng kalike weiyagi
ono kisi. Logo purikku mizagewiyege nawili Kilisiyegi ngizi
kumuli pura wezamela.
19 Kapura ngago piyaugirago ni kuneng nanibene keleniya
nagani, purik watabi nayengkorau Anotogi yongkambanu
ngizi kumulira kiling puwili kawiye walibene keleyagi ono
purik puwili king ngai kozang kawiye walagi langai ono
Anotogo wiya logo ngago lang peliktik miza wazamiyara
kelikwili,

Yemizibek pigi pilik puwiliyegi iwakabek. *Namba 16:5*
Keya lang periktau pelik kaibok,

Ne Yemizibekkibek kaibok kazing korowali piyengki kezanga
managirikki kai.

20 Mena yombanu yeikta kiling nakki i yemane panu-
makki kumuli. Imakki yungkerik peleng nalangai nalangai
piyeng yolu logo nayeng silibayengka keremiza keya nayeng
koliyengka keremiza wizigeya piyeng wok nalaga nawili
kandabokko weiyeng keya mabilik nayeng yengeleiyengka
keremiza keya nayeng ngabelakpekka keremiza logo piyeng
wok mabiyeng weiya logo watabi ngola ni miziyeng keya
nayeng ngeragi orowale keya piyeng wakiyiyeng.
21 Tamizeige nak korowaliyengki kezanga mani logo
waligeleyi Anotogi ngago wameiktagi waligeleyi onowili
keya puwiligu waligeleyi piyengka koweige yolu mabura pi
kak silibayengka keremiza wizigeya wok nalagawili kiling
ngeragi nagi piyengki weibok kelikpokko. Purik pilikpok
kaile nariktau ono logo Anotogi yawe wazonora miziweki
ngago meirik kele kangkere miza yolubokko.

22 Logo kazing kaile yombu nawekkewiligu miziweki kira
orowei mizi piyengka koweige wizei keya pangka pilik
piyengki kiriwei kune keya kazing wilekpek Yisugi ngalege
wiyi keya nawiliyegi keli keya ya ngezege saragimekki kiri-
weiweki yawe kozang mize. Ni kazing pilikmekki kiriwei
mabura ni yombanu wilek kang pangkayeng kiling Yemiz-
ibekyegi keli puwili kiling wazono yolugi.
23 Ni yombanu Anotogi ngago ngiziragi waligeleyi ono
puwiligu waligeleyi piyengka koweige wizeimo, purik ngago
pilik piyeng wazewazeyeng keya yeik ulakyeng keya pilik
piyengko ngalik kela yongomo miziweki keleyi purik ni
iwaka.
24 Yombanu Yemizibekki yawera mizibok ngalik kela yon-
gomo mizi nagani, segeya pi nawiliyegi wazono mizagibokko
keya nawili kazing pangka lewengke waligeleyi keya pugu

kairagi ngoluk lusuwei mizi pilik puwiliyegi yelakkelek keleyibokko.
25 Keya piyegi ngai mizi puwiliyegirik pi wazonora kiling wizimowei puwiliyegi puwili kokowa miza kani yeiyagibokko. Pilik pumokko Anotogo puwili kaile puwiligiyeng wiya logo panga wameiktagi iwakaweki keleyi penangai makne miza.
26 Keya pulaga purik puwili kangkayengka kaile puwiligu mizi piyengki kumuli nangai logo Sadang puwili wakula pugulekko kebangkela logo keli puguragi kiriweiweki keleyageyabokyaga kazi kunibene.

3

1 Ni pobilik puragi keremareke mizi nagani, wangki wok kalik panuyengke Kilisi lewagine were yombanu korowaliwiligu yongkambanu mabuwiliyegi ngangang yemane keleyi keya kuneng yemane waribene keleyagi.
2 Purik teng puraga yongkambanu pobilik mizi puwili koyagi, ngezewiliyegi keli puwili, keya kingyengki ibeng puwili, keya ngezewiligu mizayeng keya warayengki lewege kisi puwili, keya ngezewili lewegewili mizi puwili, keya Anotoyegi songomeiya mani puwili, keya panu keya mangongangki ngagoyengki nagerewiyi mizi puwili, keya nawiligu wazono keleyiyengki wazono kisi ono puwili, keya Anotoyegirau nangezi kumuli nangai panuwili,
3 keya nawiliyegirau keli onowili, keya nawili kiling ngalik kela pura kozak kelagirikki kiyebuk mizi puwili, keya nawiliyegi langai yang keli puwili, nawiliyegi kaile panu keleyi puwili, keya korik puwiligiyengka keli piyengki talik ngai koyagi mizi puwili, keya pangkaraga yoluweki mizi puwiliyegi songomeiya yani puwili,
4 keya nawiligu yelibene yombanu iza yani puwili, keya watabiyeng wazewaze mizi puwili, keya ngezewili yeikta kilingwili mizi puwili, keya watabi korikwek wilik kagowing kelemiyagiyengki keli keya Anotoyegi kiyebuk puwili,
5 keya puwili sonda mizi kang mizirikki wiyeke nawiligu puwili Anotogi yango keya marekngangwili mizagi kapura yenge yayengki yungkerik ngago wazonora kozandarau ono purik purago puwiligu mizi piyeng kowitiweki kelemi ono puwili koyagi legi pilik puwiliyaga koweige wizeimo.
6 Purik puwili kolu wezawili iyengki kiliya kambeli logo yongok ngizi kumulira kozang ono pilik puwili kokowa lewengke iza orowei kang. Yongok pilik puwili kaile ngezewiligiyengko kuneng yaniwili keya kaile korik ngezewiligiyengko keliyeng kolokngagono wizigeya pilik piyengko ngaiwili. Logo yongok pilik puwili yaka wameikta

waligeleyi ono puwiligu kelegele keleyagi langaiwili logo
yombanu puwiliyegi kiriwei miziwili.
7 Puwili yongok kazing wikyengki welagirikki wiyeke
ngago nalangai nalangai kisi piyeng mabiyengki kerewiyi-
wili kapura taragi kiriweigi mizawili logo wire puwiligiyeng
Anotogi ngago wameiktagi kusawili purik puwili were kaile
puwiligiyengki kuneng miza logo kowitagirikki keli onowili
kopong.
8 Yombanu wameikta waligeleyi ono puwili wameiktagi
ngai miziwili logo puwili yogo Yani keya yogo Yambiri
koka Moseyegi ngai miza piyau kelikwili. Puwiligi yenge
yungkeyeng korowali logo kazing ngizi Yisuyegi ngizi kumu-
lagimekka puwili kokowa kuna.
9 Puwiligu pilik mizi piyengki ngizirik lewagelagi ono.
Purik Yani keya Yambiriyegi miza mabilik yongkambanuwili
kazing yombanu puwiligu mizageya piyengki keriya logo
yeik ulakyeng mamizi nangai.

10 Kapura ne yombanu pilikpek ono purik inugu keriya
logo ini iwaka. Ini ngago nogo waligeleyi puragi iwaka, keya
nogo miziyengki iwaka, keya nogo sawiya piyengki iwaka,
keya wilek kang nogobek mabok Kilisigi ngalege wiya purik
ini iwaka, keya ne yongkambanuwiliyegi yelakkelekta kiling
wizimowei keleyibek purik ini iwaka, keya ne mabuwiliyegi
kelibek purik ini iwaka, keya nawiligu ne ngangang keleni
keya kunengyeng nana kapura ne Anotogi ngagoragi wok
nak ngagoluk yolu ono purik ini iwaka.
11 Keya yereng Antiyok keya Aikoniyam keya
Lisita piyengke nogo ngago wazono Yisu kaileyengka
yongkambanuwili yaliya wazayibek kai pura kozak
yeiyarikki wiyeke ne ngangang yemane wagela. Keya nogo
kuneng yemane wagela piyengki ini iwaka kapura ngoluk
piyeng mabiyengka Yemizibokko ne yaliya wazani.
12 Ei pobilik kai purik wameik, yongkambanu Kilisi Yisu kil-
ing sawelarikka Anotogi kazing pangka lewengke yoluweki
mizi puwili mabuwili yombanu korowaliwiligu kuneng
yanagi keya ngangang keleyagi purik puwili Yisuyegi kum-
bak kopong.
13 Keya puwili pilik mizageyarik yombanu korowaliwili
keya ngizira waligeleyi ono waligeleyiwili mizi puwili kai-
lerikka panga korowali panurikke kunagi logo nawili ikuyo-
gorik keleyi keya ngezewilirau Sadangko ikuyogorik keleyi
penangai.

14 Kapura Timoti, niyegirik ni Anotogi wameik ni walige-
leniya logo nugu ngizi kumulirik ngiziyeng mizi piyengki

mabilik kiriwei kaiyageya wiziyagirikki kai purik ni waligeleniya puwili ni makngezego iwaka.

15 Keya ni mandik songonowekka Anotogi Kapiya Walektik waligeleniya logo Kapiya Walektik kangka Kilisi Yisugu ni kozang kaileyengkira keya kemenak ibeng wizagomagiraga yaliya wazaniragi ngizi kumulagibok nanagi langairik.

16 Keya ngago Anotogi Kapiya Walektikke miza piyeng mabiyeng Anotogo Kung Walek pugubokko pura lende miza puwiligi kangkayengke wiyibene kelemiya. Logo pura pobilik piyengki langai wiyekera, teni wameikta waligeleyiweki, kaile tonuguyeng teniyegi waligeleyiweki, teni kokowaraga mizi purik pangkaraga wazayiweki, teni Anotogi kazing pangka lewengke waligeleyiweki.

17 Logo weik Anotogi Kapiya Walektikku mizagewiyege Anotogi pilik puwili yawe wazono nalangai nalangai piyeng mizagi langai keya kangkere mizaweki.

4

1 Anotogi wirege keya Kilisi Yisu ngoluk wik yolu puwili keya ulogo ibeng puwiligi ngagozaktagi kerewiyagibekki wirege nogo ngago kiriwei miziweki pera nei, purik pi ngaiweki yogi legi,

2 yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora kozak yei. Wok mabiyeng wok kozak kaiyagibek ma kozak kaiyagi onoboktau kozak kaiweki kangkere miza yolu. Keya yongkambanuwili kerewiyagi keli ma kerewiyagi keli ono miza kele kapura kozang sa wizimowei kozak yei. Keya nugu Anotogi ngago wazonora kozak yeiwekkke yeiyagirik Anotogi kazing pangkamekke koyagirikki kozak yei logo nak nak yenge ya puwiligiyengka kumulimokko mizagewiyege kaile puwiligiyengki iwaka sibene keleyiweki keya peliktarau yeiyagira, puwiligu mizi piyengka tayeng kokowayeng keleyi logo kokowa piyeng mizi nagani yei, keya peliktarau yeiyagira, ngago kozanda yanagira keya ngago ngizi kumuli puwiligira kozang kelemiyagirarau kozak yeimo. Keya yelakkelekta kiling wizimowei Anotogi ngago wameikta waberek panu kozak yei.

3 Nogo niyegi pilik miziweki nei purik wangki kang naraga purik yongkambanuwili ngago wameiktagi kerewiyagi ono, segeya keli korowali puwiligiyengko mizagewiyege puwili yombanu kolokngagono kerangang puwiligiyengko kolok kerewiyagi pilikyeng kozak kisagiwili izagelega wazayagi.

4 Keya puwili Anotogi ngago ngiziragi kezanga mana logo ngago yelewik yeik ulak piyengki kerewiyi nangai.

5 Keya niyegirik wok mabiyeng kangka nugubekki waberek panu ngai wizeimo. Keya ni Anotogi ngago

wazonora kozak kairikki wiyeke kazing kuneng nanagimek niyegi lewa mabura kuneng pilikyeng yeik si kandikka yeik yelakkelek wagelara wizei. Keya ngago wazono Yisugu yombanu yaliya wazayi puragi ngoluk ngizi kumuli ono pilik puwiliyegi kozak yei kambele. Keya Anotogo yawe nalangai nalangai nugu miziweki nana piyeng mabiyeng mize.

6 Keya neyegirik puwiligu ne nelagi purik ne weik iwaka logo neyaga kelirik ne weik ibeng nobiyeng keli logo iwi nogobek opa wezarik Anotoyegi managi. Keya teng ne ngabelakpekke yolu pura wiya logo paka ngalege yoluweki kangkira weik mereke.
7 Yombanu resisi narikke nging keya wei mizibokyegi kumule. Pi solo nginda kandikka kozang panu nginda kanda paka wila wiyilege wila wiyi. Logo kazing mabilikmekke nerau Yemizi nogobekki yawe kozang miza keya pangka miza. Keya piyeng mabiyeng mizi kunimoweirik ne ngizi kumuliragi kozang kebangkela keya Yisuyegi ngizi wiziya weik yokopekke logo ne weik paka ngalege kangkira weik pera.
8 Logo paka ngalege negi pangka lewengke yolu puragi kangarik wizinda logo pura Yemizibek ngagozakyengki pangka kerewiyibokko wok pugu ngagozakyeng kerewiyagibokko ne nanagi. Kapura ne makngeze wamenakpek pura weiyagibek ono, pugu pigi yogiragi tarikke keya mizageya koyimowei ngai yelili mizara yolu pilik puwili mabuwilirau yanagi.

9 Ni neyegi ngezangai pakeli lewaweki yawe kozang mizagirikki kai,
10 purik yogo Timasi meibok watabi ngabelakpekkiyengki keli kopong pi ne wezaniya logo yereng Tesalonika mei puraga kambela. Keya yogo Keresen meibek ngabelak Kalesiya meibokko kambela, keya yogo Taitus meibok ngabelak Talamesiya meibokko kambela.
11 Logo neyegi saweli puwiliyaga yogo Luka wamenak ne kiling pelege yolu. Keya ni lewa puwekke yogo Mak miza orowei kayimimo, purik pi yawe negi pelege ngago wazonora kozak kai puragi sawelagibek legi.
12 Nogo yogo Tikika yereng Epeseraga wezamela.
13 Keya ni lewa puwekke mabura negi melewangka yemane yeke ngalege wakiyi, Torowa yerengke yogo Kapagi imakka keremareke wiya purik orowei keya kapiya nogoyendau kapura kapiya wata korikyengka keremiza piyeng kele keremareke nagani.

14 Keya yogo Alesenda yombanu ngayengyengka watabi

keremizibokko neyegi korowali keleniya. Kapura Yemizibokko pugu miza piyengki pangka pangka kanga managi.

15 Keya inirau piyegi kani waberek panu, purik pi ngago tonuwago Kilisiyegi langai kozak kai puragi ngai mizibek kani.

16 Keya puwiligu ne solo ngagozak keleniyawekkerik nakkorau neyegi sawela ono, ne makngezegi wiyeke ngago kaiya, purik mamokko ne wezaniya. Logo nogo kelirik Anotogo puwiligu miza pura keremareke wezameliweki.

17 Kapura mabilik, purik Yemizibek ngezebokko ne kiling wizimowei neyegi saweli keya ne kozang nani keleniya wizigeya ne ngago Kilisiyegi langai pura mabura kozak kaiyagirik pangka logo Yuda ono puwili weik pangka kerewiya.

Togo teng puraga Yemizibokko ne ibengkiraga yaliya wazaniya.

18 Keya Yemizibokko ne yombanuwiligu korowali keleni piyeng mabiyengka yaliya wazani kunagi. Keya pugu paka ngalege pugu ngai yolulege waberek niza orowei kangki. Tegi teni wok wizagomagi piyeng mabiyengke yeik pugura yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik panu.

19 Keya ik Pirisila yali kerekpu yogo Akuwila kiling i Onesiporagimakka yolu puwiliyegi wangane nogora yane.

20 Keya yogo Erasata kairik nogo yereng Korintiraga wezamiya keya yogo Topima kemegeme legi nogo yereng Mailitaraga wezamiya.

21 Ni teng kebarekpek uli keya kilili mizira lewarik kele ni pelege neyegi ngezangai pakeli lewagirikki kai.

Keya yogo Yubulu kiling yogo Pureni keya yogo Laina keya yogo Kiloriya keya ngizi kumuli nawilirau neyegi iniyegi wangane puwiligira naniweki kisi.

22 Keya Yemizibek wilek kang nugubekke yungke wizeibene ne waberek mizi.

Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura ini mabuwili kiling wizei pani.

Mabura.

Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Taitus
Kapiya Paulugu Taitusyegi Lende Mizarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ni Taitusyegi lende mizi. Ne
Anotoyegi yawe mizibek keya ne Yisu Kilisigi ngagora orowei
mizi logo ne Aposolobek meibek. Anotogo ne niza logo
yawe yongkambanu pugu iza puwili Yisuyegi ngizi panu
kumulira yemane sibene keleyageya wizimowei Anotogi
wameikta iwakaweki waligeleyi pura nana. Logo puwili
Anotogi wameikta pangka iwaka logo purik, puwili Anoto
kelik pangka yoluweki mizi mizagi.
2 Wameiktagi solorik tonugu kalike paka ngalege Yisu kil-
ing wik koyimagi puragi wilekpek keya ngai yuke puraga wiz-
inda. Anoto ngaigu kai onobokko ngabelakpek keremizagine
pi kiling kalike wik koyimagi puragi kozak yeiya.
3 Keya yongkambanuwiligu kozak kisayengke Anotogo
teng pugu keliraga kalike wik koyimagi pura walimiza. Pugu
ne ngago pura kozak kaiyagibek miza legi neyegi pura nana
logo Anoto teni yaliya wazayibokko neyegi kozak kaiweki kai
legi ne mabuwiliyegi kozak yei.
4 Taitus, ni negi marek ne makngezego wazaniya weza-
likpokko logo purik nogo niyegi Yisuyegi langai kozak
neiyawekke nogo ngizi kumuli pilik nirau ngizi kumula legi.
Peba Anoto keya Kilisi Yisu teni yaliya wazayibokko niyegi
wazono piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang
nugubekke nani pani.

5 Nogo ni ilibu Kiriti meileige wezaniya purik yawe
nogo mizi keya wiya piyeng nugu kemenak miziweki keya
ni yereng Yisuyegi ngizi kumuliwili wawere uli miziyeng
mabiyengke kambek logo yereng naraga narage Yisuyegi
ngizi kumuli pulogo yoluwiliyaga ngai ngizi kumuliwiliyegi
ngaigi nawili iziweki. Nogo puragi kozak neiya piyengki
keremareke mizi nagani.
6 Yombanu yongkambanuwiligi wirege kaile nariktau
onobok keya yongok wamenamele weiyara wiziyagibek keya
pigi yango keya marekgnangwili Yisuyegi ngizi kumuliwili
keya nawiligu kisi piyengki kerewiyiwili keya wazewaze
miza meli onowili kisi puwiliyaga izimo.
7 Keya ni iwaka, Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi
kumuliwiliyegi ngaibok Anotogi yawerage ngaibek legi pi-
likpokyegi yongkambanuwiligu kaile nangezi pakela nelegi
kazing pangkamekke wizeiweki. Pi kelegele keya mizagi
onobek, pi nguk namizi sisik mizagi onobek, pi kai nameli

kang keya mizagi onobek ma ngai miza melagi onobek ma
king keya watabiyengki kerezi mizagi onobek.
8 Pilik segeya pi yombanu nalaga lewa puwiliyegi i pugu-
makki koli keleyagibekweki keya kazing pangkayengki wil-
ibek kelibekweki, purik pelik, pi ngezebokko pangka mizagi
piyeng iwakabekweki, keya pugu mizi piyeng mabiyeng
pangkara kiling mizibekweki keya pi wok mabiyeng kaz-
ing Anoto wilik kagowing kelemiyagimokko kumulibekweki
keya pi kangka pugubek keya korik puguwekko keli piyengki
ngai waberek panubekweki.
9 Pi Anotogi ngago ngizi kumulagi langai tonugu waligeleyi
pura kozang kebangkelabekweki logo kazing pangkamekke
yongkambanuwili ngago wameikta waligeleyiweki keya
ngago wameiktagi ngizi kumuliwiliyegi kozang yaniweki
keya ngago wameiktagi wageliwei mizi puwiliyegi kaile ku-
mula puwiligi piyeng kimeike waligeleyiweki.

10 Nogo nei, yongkambanu kolokngagono ngago
wameiktagi ngai mizi keya ngago Anotogi wameikta ono,
puwiligiyengko nawili ikuyogorik keleyi. Pilik puwili
Yudawili logo puwili weik mabek Yisuyegi ngizi kumuli
kapura ngoluk pelik kisiwili, Anotogo nak yaliya wazamiyagi
purik were yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek
ngela logo, kisiwili.
11 Nogo kelirik nawiligu kiligang puwiligiyeng waliya
wazayiweki. Purik puwiligu kingyengki wiyeke ngago
puwiligu yongkambanu waligeleyagi langai onoyeng walige-
leyi logo purikku nak ibuwili mabuwiligi Yisuyegi ngizi ku-
muli pura korowali kelemi kai kang mizi.
12 Yombanu Kiriti pulaga kalike lewagelagiyeng kozak kai
nakko pelik kai, Kiriti pulagawili ikuyogorik kisi miziwiligu
keya nawiliyegi kaile kaile keleyiwili keya yawe namiziwili
keya ngeragi yemane niwili.
13 Togo pugu kaiya pura ngizirago. Logo pilik puragi
wiyeke puwili pangkamekke Kilisiyegi ngizi kumuliweki
kozang sara koyimowei yei,
14 mawinda Yudawiligi ngago yelewik yeik ulak piyengki
kebangkelara koya nelegi keya ngago wameikta kik ula mela
logo kazing yombanu yeikwiligu keremiza piyengki kiriwei
miza nelegi.
15 Yombanu yeikwiligu kazing keremizayengki kiriwei
mizi piyeng watabi yemane onoyeng purik pilik mizi purik
yeik yeke ngalege Anotoyegi kiriwei mizi yagenda. Pi-
lik segeya Anoto wilik kagowing kelemiyagirik wilek kang
pangkabek kiling purikku. Pilik mabura nakko kumuli keya

mizi piyeng pangkagi. Kapura yombanu Yisuyegi ngizi kumuli ono keya wilek kang pugubek korowalibokko kumuli keya mizi piyeng pangka onogi, purik ya pugura keya kangka pugubek pangka ono legi.

16 Puwiligu kisirik pelik, Teni Anotoyegi iwaka, kapura watabi puwiligu mizi piyengko puwili Anotoyegi lusuweiwili mizi. Puwili kungizagi langaiyeng mizi keya puwili wok mabiyeng nagerewiyi mizi keya puwiligurau watabi wazono nayeng mizagi langai ono.

2

1 Keya ni watabi Anotogi Kapiya Walektikke miza piyengki pangka pangka kiriwei waligeleyimo.

2 Keya ni yombu kerekwiliyegi kai nameli keya mizi nagani keleye, segeya ngizi piyengki wilek kang tiya mani keya kangka keya korik puwiligi piyeng pangkayeng miziweki yei. Puwiligi Kilisiyegi ngizi kumuli pura kozang kebangkelaweki keya nazuwagawiliyegi keli pura pangkaraweki keya kozang sara koyimowei nawiligu ngangang yani piyeng wageliweki yei.

3 Keya mabilikmekke yongok kerekwilirau kazing Anotoyegi kazi mizara koyagi pumokko koyiweki yei keya puwili nawiliyegi langai nawili kiling yang keli nagani yei keya puwiliyegi kai walekyengko puwiliyegi ngai koyibene keleya nagani yei keya puwili watabi wazono piyengka kele waligeleyiweki yei logo

4 puwiligu yongok nawekke yombu weiya pilikwiliyegi kazing yombu keya mandik puwiligiwiliyegi kelagi pumokko waligeleyiweki.

5 Keya puwiliyegi korik keya kangka puwiligiyengko keli piyengki ngai waberek panuweki yei, keya mandik nak ma yombu kerek nakyegi kaile kumuli ma kaile kai ma kaile kelemi nagani yei, keya i puwiligiyengki waberek ngaiweki yei, nawiliyegi wazono keleyiweki yei, keya puwiligi kerekpungangwiligu kisi piyengki kerewiyiweki purik yongkambanuwiligu Anotogi ngagoragi kaile kerewiya nelegi, yei.

6 Keya mabilik yombu nawekkewiliyegi korik keya kangka puwiligiyeng watabi mabiyengki pangkaraga miziweki waligeleyiweki yei.

7 Nugu watabi wazono mizi piyeng mabiyengki puwili kiriwei miziweki kung wazono wezarik wiziyagirikki kai. Nugu nawili waligeleyi piyeng ni makngezegorau ngizi panu miziweki.

8 Yombanu niyegi kumbak miziwiligu kaile nayeng niyaga
kerewiya nelegi ngago pangka Anotogo keli piyeng kozak kai
logo puwili teni Kilisigiwiliyegi talik kisagi miza logo teniyegi
kaile nayendau onorikki wiyeke puwili kendek mizagi.

9 Yombanu ngai nawiligu weiya logo yeik ulak yawe
mizi pilik puwiliyegi ngago ngai puwiligiwiligu kisi piyeng
mabiyengki kerewiya panuweki yei keya watabi puwiligu
mizi piyeng mabiyengki ngai puwiligiwili wilik kagowing ke-
leyiweki yei keya puwiligi ngai puwiliyegi ngago wageliwei
kisi nagani yei.
10 Puwili ngaiwiligi i keya yawe keya piyengka ngowei
nagani yei keya i keya piyengki pangka ngaigibek miziweki
yei. Anotogi ngagorago waligeleyi piyeng kimeike yemane
wiriyibene pilik miziweki yei.

11 Ne pelik kai, Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono
kapura pugu yeik yani pura weik walimiza. Anotogi wazono
pura yongkambanu mabuwili yaliya wazayagi pura.
12 Keya Anotogi wazono purago teniyegi kairik teni kaile
yolu puragi kezanga maniweki kai keya keli kaile nga-
belakpekke teni ulumowei mizi piyengkirau kai keya tenigi
kangka keya ya piyeng pangkaraga kumula koyimowei mizi-
weki kai keya teni pilik Anotogo kelimekke ngabelakpekke
yoluweki kai.
13 Teni pilik mizageya koyimowei wok wilik kagowing
tonugu yuke yolubokki wilekpek keya ngai yukeweki kai.
Wokpok Anoto tenigi yemanebekki ngaiwak yemanerik keya
Yisu Kilisi teni yaliya wazayibek lewagibek.
14 Pi ngezebek tenigi wiyeke uliweki yana logo pigi
ibendago kaile teniyegi ngai piyengka teni wila wazayiweki
logo yongkambanu kaile nayendau ono ngezebekki kekewili
miziweki keya pangkaragi piyeng keke miziweki tarikke
keya miziweki keleya.
15 Ni peyeng mabiyeng kozak yeimo keya Anotogi kozan-
glei kiling wizimowei kozang yane, keya puwiligu mizi
piyengka tayeng kokowayeng miza logo kokowa piyeng mizi
nagani yei, keya nakko ni yombanu yeik ngizi miza nagani.

3

1 Yongkambanu nigi puwiliyegi ngai puwiligi puwili keya
yombanu yemanewiliyegi panga yungke kiliyaweki yei.
Puwiligu kisi piyengki kerewiyiweki yei keya puwili watabi
wazono piyengka miziweki wok mabiyeng kangkere miza-
weki yei.

2 Puwili yongkambanuwiliyegi kaile kisi nagani yei ma
ngalik keli yongomo mizi nagani yei kapura pilik segeya
yongkambanu mabuwiliyegi ya kuzige keleyi keya yombanu
mamokyegi ya puwiligiyeng yalektago kolaweki yei.

3 Nogo pelik kai, teni were kaile kaile koya keya Anotogi
ngagoragi nagerewiyi miza keya yombanuwiligu teni ngago
yogorikyengko teni ikuyogorik keleya. Teni makngezego
keli tonuguyengko kira orowei mizi piyengki teni kiriwei
miza keya watabi korikwekkiyengki teni wilek kang tiya
mana koya logo teni makngezeyegi wilik kagowing keleyi-
weki. Teni nazuwagawiliyegi kaile kaile keleyageya koya
keya watabi nazuwagawiligiyengki ma puwiligu miziyengki
yagolok miza. Yombanuwili teniyegi kumbak miza keya teni
puwiliyegi kumbak miza.

4 Kapura Anoto teni yaliya wazayibekki wazonora keya
kelira tabundawekke

5 pugu teni yaliya wazaya. Teni makngezego pangka miza-
yengki wiyeke pugu teni yaliya wazaya ono, a'a', yalek pigi
teniyegirago teni yaliya wazaya. Anotogo tenigi yungkeyeng
kaigesa logo wik keremiziweki keya pigi Kung Walekpokko
tenigi kazing kumbekki Anotoyegi leweng wik yoluweki ke-
leyageya wizimowei teni kemenak yaliya wazaya.

6 Tenigi wiyeke Yisu Kilisi teni yaliya wazayabokko miza-
gewiyege Anotogo Kung Walek pugubek teniyegi keremu-
ngke panu yana

7 logo pigi wazono tonugu weiyagi langai ono kapura pugu
yeik yani purago teni pi kiling pangka wazayi keya teni pigi
kalogolibek mizawili legi tonugu wilekpek keya yuke yolu
pura weiweki logo purik pelik, teni pi kiling paka ngalege wik
koyimiweki.

8 Ngago mabek nogo kozak kai piyeng wameikyengko. Ni
ngago nogo mabek kozak kai piyeng yongkambanuwiliyegi
kozak yeimo, purik piyeng wazonoyengko keya piyeng mizi
puwiliyegi saweliyeng. Piyeng mawiyengka kozak yeiyageya
purik Anotoyegi ngizi kumuli puwili wazono mizagi piyengki
wilibek wilek kang tiya maniweki.

9 Kapura yombanu Anotogi ngago piyengki wiyeke ngalik
kela yongomo mizi puwiliyaga koweige koyizo ma walakaw-
iligi yeikyengki kozak keli puwili ma sisik kameneng mizi
puwili ma Mosegi loyengki wiyeke ngalik kela yongomo mizi
puwili, purik piyeng yeik ulakyeng kani.

10 Yombanu ngizi kumuliwili sanga miziweki
keleyibokyegi kang nara ma neyau ngalik meimo keya
tamizeige pi ngoluk mabilik mizi mabura piyegi kezanga
manimo.

11 Nogo kumularik yombanu pilikpok kailebek purik ini
iwaka wizinda keya kaile pugu miziyengko pi kailebek mizi.

12 Ne yereng Nikopoli meiraga yolu purik mabura neyegi
keriyi lewaweki kozang mizimo logo purik ne yogo Atema
keya yogo Tikika niyegi wezayeli puwekke. Ne ngong
kabenengmek lewagelagiyeng yereng puraga mizagi sawiya
mena.
13 Keya yogo Sinasi ngagozak mizi puwiliyegi
sawelibokyegi saweliweki yawe kozang mizimo keya yogo
Apolorau logo piyau kangkere keleyimo keya piyau watabi
orowei kangkiyeng pangka pangka miza makne keriyimo.
14 Keya yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli tenigi
puwiliyegi yei mabura puwili watabi wazonoyeng wilibek
mizageyaweki yei keya yongkambanu watabi puwiliyegi
sawelagi nayendau ono pilik puwiliyegi saweliweki. Puwiligi
yolu pura ngizi panuweki pilik mizizo yei.
15 Ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli pelege yolu puwili wan-
gane puwiligiyeng iniyegi wezameli puloge. Anotoyegi ngizi
kumuli logo teniyegi keli puwiliyegi wangane tonuwagira
wezameli puloge.
Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura
ini mabuwili kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Pilimo
Kapiya Paulugu Pilimoyegi Lende Mizarik

1 Ne Paulu puwiligu ngago wazono Kilisi Yisuyegi langaira
kozak kairikki wiyeke wigira wazaniyabokko kapiya perik
lende mizi, keya Timoti ne kiling Yisuyegi ngizi kumulibok
te mabiyau wangane togora ni Pilimoyegi wezameli puloge.
Togo niyegi kumulirik, ni tegi kewengkebek mizi, keya mabi-
lik Kilisiyegi yawe mizibek mizi.
2 Togo niyegi kapiya perik lende mizi keya Apiya nigi yon-
gokpu teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli pumoloyegirau, keya
mabilik Akipa nigi marek wagelawiligu ngai mizi pilik te
kiling Kilisigi ngai kaileyeng kiling pura kelibokyegirau, keya
kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli i nugumakke Anotoyegi
ya kumuli miziweki wawere uli mizi puwiliyegirau lende
miza yani.
3 Peba Anoto keya Yemizi Yisu Kilisigu iniyegi wazono
piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke
yani pani.

4 Ne wok mabiyeng Anotoyegi waberek nogomekke yungke
yeik nugura ngeriyi keya Anotoyegi wazono mei.
5 Purik yongkambanuwiligu ni Yemizi Yisuyegi ngizi panu
kumuli keya keli mizibek keya Yisugi puwiliyegi kelibek,
kisirikki ne kerewiyarikki wiyeke ne Anotoyegi wazono mei
mizi.
6 Ne waberek mizageya perik, nugu Kilisiyegi ngizi kumuli
purage nazuwagawiliyegi kozak yei purikka, puwili ni Kil-
isi kiling sawela purikka Anotogo niyegi wazono keleniya
piyengki puwili keriyiweki, keya piliktikki kandik watabi wa-
zono pilik piyeng Yisuyegi ngizi kumuli puwiligiyeng purikki,
puwili iwakagi.
7 Nugu nazuwagawiliyegi keli keya nugu mizagewiyege
Yisugi puwiligi yayeng wilik kagowindago kola legi ne wilik
kagowingmokko kola keya ne weik kozang sa.

8 Kilisigu pangkara nana legi nogo pangkayeng miziweki
ngago kozangkayeng nei purik pangka,
9 kapura pilik purik segeya ne niyegi ngago ngezege nguk
nei purik towa nakko nakyegi keliyau legi. Ne yombusibokko
keya ne Kilisi Yisuyegi yawe mizirikki wiyeke weik ne sen-
gyengko wigira wazaniya,
10 legi ne ngago ngezege niyegi nguk nei, ni Onesima nugu
kingyengki ngane weiya logo niyegi yeik ulak yawe mizi

niyaga kazi kambelabekki watabi nayeng miziweki. Ne pelege i wigirimakka yungke wizimowei nogo piyegi sawela logo Kilisi Yisuyegi ngizi kumulibene kelemiya logo pi ne makngezego wezamiya wezalikpokko.

11 Yeik Onesima mei puragi solorik, Saweli, mei logo Onesima kokawekkerik niyegi sawela onobek, kapura mabek pewekkerik neyegi sawela panu keya niyegirau sawelagi.

12 Tegi nogo pi niyegi wezaromeli puloge. Pi neyegi mereke panu sawelabek, logo pi kang purikku neyegi yenge wilekpekka ngangang.

13 Ne ngago wazono Yisuyegi langaira kozak kaiyarikki wiyeke sengyengko wigira wazaniya logo yolu pewekke pi ne kiling mabelege miza wara yolugi keli logo tamizeige ne pilik miza kesak pi tung nugurik weiya logo neyegi saweli.

14 Kapura nugu ei ma a'a' kai nangai wizigeya nogo pilik miza warara yolugirikki kiyebuk. Nugu mizagirikki ne niyegi ngaungaugu nguk neiyagi ono, segeya keli ni makngezegerago mize.

15 Nogo kumularik Onesima niyaga kazi kayima purik kalike nugu pi kemenak miza wara yolugiweki.

16 Kapura pi yeik ulak yawe mizi pura keke mizagibek ono segeya pi puraga ngoluk ngalege, purik pi weik Kilisiyegi ngizi panu kumulibek. Logo pi neyegi mereke panubek kapura niyegi kele mereke panu sawelagi langaibek, kemenak ulak yawe mizi purikkirau keya nugu mizi mabilik Yemizibekyegi ngizi kumuli purikkirau.

17 Tegi nugu kumularik towa kewengkeyau mabura nugu neyegi mizagi mabilik pi i nugumakka miza orowei kunimo.

18 Tamizeige pugu koka niyegi kaile nayeng miza ma niyaga watabi nayeng ngoweiya purik mabura nogo kangayeng nanagine.

19 Pakele, ne mele ne makngezegezikku ngago lang peyeng lende mizi perik inugu nogo ngago lang perikke miza peyeng ngizi mizagi purikki iwakaweki. Pugu ni kanga nanagi piyeng nogo pigi mela nowiyagi. Kapura nogo ni Kilisiyegi kazing wik lewengke niza orowei wiriya purikki kanga keleniyagiragi kozak neiyagi ono.

20 Tegi ni ne kiling Yisuyegi kumulibek, Onesimago niyegi sawelagi legi neyegi saweliweki watabi nayeng mize keya Yemizibekyegi kelemi nobiyeng mize. Ni Kilisiyegi ngizi kumulibek mena ya nogora wilik kagowing kelemiweki Onesima i nugumakka koli kelemiye.

21 Ne perik lende mizageya wizimowei nogo iwakarik nogo niyegi nguk nei peyeng nugu mizagi. Ei, nogo nguk nei peyengka mawinda nayendau mizagi purik nogo iwaka.

22 Ni Onesimago iwek kolagi namak ngaiyek mizi mabura
kemenak negi namektau ngaiyek mize. Purik nogo kelirik
waberek nuguyengki Anotogo kangayeng naniweki keya ne
niyegi pakeli yogiweki kelenibene.

23 Yogo Epaparasa Kilisi Yisugi wiyeke wigira wizigeya ne
kiling wigirimakke wizimoweibekko niyegi wangane pugura
wezameli.
24 Keya yogo Mak keya yogo Arisaka keya yogo Timasi
keya Luka yombu ne kiling kewengke yawe mizi puwiligurau
mabilik wangane puwiligira wezameli.
25 Yemizi Yisu Kilisigi wazono pura ini mabuwiligi wilek
kangyengke wizei pani.
Mabura,
Ne Paulu kapiya perik iniyegi lende mizabek.

Iburu
Kapiya Iburu Perik Yuda Yongkambanu Kilisi Yisuyegi Ngizi Kumuliwiliyegirik

1 Koka walaka panuwekkerik kang kolokngagonoge keya kazing kolokngagonoge Anotogo tenigi yelibungang kokawiliyegi ngago yeiya. Pugu yombanu ngago pugu yanayeng kozak kisawiligi yungka wizimowei watabi Anoto ngezebokko yongkambanu puguwili iwakaweki keli piyengki langai kozak kisibene keleya.
2 Kapura wok kangkali peyengki yungke Anotogo pigi Marekpekki kiliragi yungka teniyegi ngago yeiya keya pigi Marekpekyegi watabi mabiyeng mana logo pi kiling wizimowei ngilumbek keya ngabelakpek kiling watabi mabiyeng keremiza.
3 Anotogi Marekpek Anotogi ngaiwaktik kiling ngela ulara yolu keya kang pugu yolu pumok keya pugu mizi piyengko walimizirik pi Anoto kelik panu mena mizi. Ngago pigi ngaira kiling purago kairikku ngilumbek keya ngabelakpektau ngoluk yolu. Pi tenigi kaile piyeng tumula meliweki ibeng sabek logo pulaga Anoto yemane paka ngilumbekke yolubek kiling tung yemane lewege panurikke mogosa.

4 Tegi Anotogi Marekpokko angelawilirau yela, mabilik Anotogo yeik piyegi mana purago puwiligiyeng yela pilik.
5 Purik pelik, Anotogorau angela puguwiliyaga nakyegi pelik meiya ono,
Ni negi Marekpek. Yokopekke ne nigi Mangobek purikki kimeike walimizi. *Ingi Sam 2:7*
Ma Anotogo angela nakyegi langai peliktau kaiya ono.
Ne pigi Mangobek keya pi negi Marekpek. *2 Samuwele 7:14*
6 Anotorau angela nakyegi pilik kaiya ono kapura Anotogo Yisuyegi kele pilik kaiya keya pigi Marek kalogolibek ngabelakpekke wezamelawekkeriktau pugu kaiyarik,
Anotogi angelawili mabuwili piyegi inge laliya maniweki. *Ingi Sam 97:7*
7 Anotogo angelawiliyegi langai pelik kaiya,
Anotogo angela puguwili kebarek keremizi, keya piyegi yawe miziwili yezi wilik keremizi. *Ingi Sam 104:4*
8 Kapura pigi Marekpekyegirik pelik kai,
O Anoto, ngai nugura wok mabiyeng wizagomagi keya kazing pangka lewengke ni yongkambanu nuguwiliyegi ngai wiziyagi.

9 Ni pangkaragi keli keya kokowaragi kumbak tegi Anoto,
Anoto nugubokko ni niza logo mamokyaga wilik kagowing
yemane panura nana. *Ingi Sam 45:6,7*
10 Keya Anotogo pigi Marekpekyegirik peliktau kai,

O Yemizibek, koka solowekke nugu ngabelakpek keremiza
keya mele ni makngezegeyaugu ngilumbek keremiza.
11 Ngabelakpek keya ngilumbek kakwelagi kapura ni kele
wizagomagi. Piyeng melewangkayengko sobok si pilik mizi
nangai.
12 Keya piyeng wezamela logo purik piyengki kangayeng
keremizagi. Kapura ni wok mabiyeng mabilik wilibek yolu
keya nirau yombusigi onobek. *Ingi Sam 102:25-27*
13 Anotogorau angela puguwili nakyegi pelik meiya ono,

Nogo niyegi kiyebuk miziwili nigi kulengke nugu ngaiweki
wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga mogosi, koli,
meiya ono. *Ingi Sam 101:1*

14 Pilik mabura angelawili ngenangai langaiwili? Puwili
kung Anotoyegi yawe miziwili logo Anotogo yombanu ngeze-
bokko kaileyeng keya kemenak Anotoyaga koweige koyagi
puraga yaliya wazayiweki puwiliyegi sawelibene wezayeli-
wili.

2

1 Weik Anotogo pigi Marekpekki kiliraga teniyegi kozak
yeiya logo piliktikki wiyeke teni watabi wameik ulogo tonugu
piyaga kerewiya piyengki waberek kerangang maniweki
logo teni yamek nangeli koyimowei tenigi ngizi kumuli pura
keya wazono mizi pura wiya ne.
2 Purik koka walaka angelawiligu Moseyegi ngago
meiyayengko walimizarik wameik logo piyengki kerewiya
ono puwili ma kiriwei miza ono puwili ngangang puwiligu
weiyagira yana legi.
3 Tegi tamizeige Anotogo teni yaliya wazaya pura yemane
panura logo teni puragi kezanga mana purik mabura talik
miza logo puragi kanga weiyagi puraga teni kazi kunagi?
Tenigi kazi kunagi namektau ono, yeik panu. Koka Yemiz-
ibek ngezebokko teni izagi puragi kozak kaiya logo piyegi
kerewiya puwiligu teniyegi wameik mena miza.
4 Keya ngago pura kozang kelemiweki Anotogo watabi
kozang nayengko yombanuwiligu mizagi langai ono nayeng
keya wirangai piyeng miza keya keli puguragi kiriwei Kung
Walekpokko kangka yani piyeng yongkambanu ngizi ku-
muliwiliyegi sanga miza yana.

5 Keya angelawiliyegi mawinda keriyiwekkerik Anotogo-
rau angelawiliyegi ngabelakpek keremiza logo purik puwili
ngabelakpekki ngai wazayagi kaiya ono.
6 A'a', segeya Kapiya Ingi Samyengkirikke Tawitigu An-
otoyegi pelik mei,

Yombanubek meibok ngenangaibek legi ni piyegi yangeze
mizi, ma yombanubek talikpek legi nugu piyegi ngai?
7 Keya tek nangezige nugu pi angelawiliyaga kulengke waza-
miya kapura mabek perik weik ngereke nugu pi ngaiwaktik
keya yeik yemanera mana.
8 Purik nugu pi watabi wizageya koyi kambeli peyeng
mabiyengki ngai wazamiya. *Ingi Sam 8:4-6*
Tawitigu kaiyarik Anotogo yombanuwili watabi mabiyengki
ngai wazaya. Watabi nayendau kokowa ono. Tonugurau
ngoluk yombanuwili watabi mabiyengki ngai koyilege keriyi
ono.
9 Kapura Yisu kele tonugu keriyi. Keya tek nangezige
Yisu yombanu keremizawekke pi angelawiliyaga kulengke
wazamiya logo Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono
pugu yana pura Yisugu ngabelakpekke puwili mabuwiligi
kaileyengki wiyeke ibeng puraga kimeike lewagela waza-
miweki. Pugu ibeng sa puragi wiyeke pi weik ngaiwak
yemanerik kiling tung lewege panurikke wizilege teni keriyi.
10 Keya Anoto watabi mabiyeng ngai yemane ngezebekkiragi
wiyeke keremizabokko Yisu nganganda wagelibene
kelemiya purik pangkarikku, purik Yisugu ngangang mizi
purikku yongkambanu kolokngagono Anotogi ngaiwak
purikka sanga miziweki iza orowei yo, keya Yisugu ngangang
miza puraga walimizirik pi ngai pangka panubek keya
yongkambanuwili kemenak ibengki puraga iza orowei yo
wiriyagi langaibek.

11 Logo pi yongkambanuwili kaileyendau onowili keley-
ibok kiling teni kaile nayendau onowili miziweki keleya
puwilirau tenigi Mango wamenak. Logo piliktikki kandik
Yisugu teni pigi si keya sakwili kaiyagi purikki pirau kendek
ono.
12 Purik Yisugu Kapiya Ingi Samyengki purikke pelik kai,

Nogo si keya sak nogowiliyegi Anoto negi Mangobekyegi lan-
gai kozak yeiyagi logo nogo ingi yeik pugura yongolok
meiyagiyengka yeik puguraga wawere uli puwiligi
wirege meiyagi. *Ingi Sam 22:22*

13 Keya kang naraga pugu pelik kaiya,

Ne kiling negi si keya sakwilirau kemenak Anotogi melezikke
managi. *Isaya 8:17*

Keya ngereke pugu pelik kaiya,

Kerewiyi, ne pelege keya koloyakamandik Anotogo nana puwilirau. *Isaya 8:18*

14 Teni Anotogi yango keya marekngangwili mei puwili yombanu korikwek kilingwili legi Yisu teni yombanuwiligi kangmekke wazamiya. Logo pugu pilik miza purik pigi ibeng sa purago Sadang neneng ngela melibene keya ibengkiragi kozang Sadangko kebangkela yolu pura neneng ngela melibene,
15 keya yombanu wok mabiyeng ibengkirikki kulilimokko wigirara yolu puwili kazing pilik mizi pumokka wila wazayiweki.
16 Purik pi angelawiliyegi saweliweki angela wezabek kayima ono purik kimeike kapura pi yombanu yeik wezabek kayima, purik yombanuwiliyegi saweliweki.
17 Purikku kai purik Yisu kazing mabiyengkirik teni pigi si keya sakwili kelik sa kai logo tenigi ngai yemane panu yalektago kolabek keya wok mabiyeng Anotogo keliragi mizi logo tenigi wiyeke panga Anotoyegi kang mizibek miziweki. Pilik miza purikku pugu pangka tenigi wiyeke tonugu kaile miza piyengki kolak miza logo kaile tonuguyeng tumula logo keremarekeweki.
18 Logo mabek perik weik kaile miziweki yang kelemibokyegi pugu sawelagi purik Sadangko Yisu yang kelemiyawekkerik Yisugu yang kelemi puragi nganganda wagela kapura pi puraga kawiye wala ono tegi pugu yaka yang kelemibok kawiye nelegi sawelagi.

3

1 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli kaileyeng wizamiya logo Anotogi sawiya logo paka ngalege kangkiweki iza puwili Yisuyegi kumulagirikki kai. Pi Anotogi ngagora oroweibek keya tenigi ngai yemane panu teniyaga Anotoyegi mizibek logo ngizi kumuli tonugu ngizi kumuli kisi puragi ngaibek.
2 Yisu ngizi Anotogo pugu miziweki kelayeng mabiyeng wilibek miza keya Anotogo pi yawe pura miziweki mana mabilik Anotogi kelaragi Mose kiriwei miza logo yawe Anotogira Isileili yongkambanuwiligi tepekke miza.
3 Kapura Yisugi yeikta Mosegi yeiktaga ngoluk ngalegerago mabilik yombanu i wazono panu namak ngizabokki yeikta ngoluk i pugu ngiza pumak wiziga yeik pugura kele ngalege yongolok meiyagi pilik.
4 Keya yombanu kolokngagono i ngiziwiligu kapura Anoto wamenakko watabi mabiyeng keremiza.

5 Mose ngizi Anotogo pugu miziweki kelayeng kerewiyira
kiling wizimowei Isileili yongkambanuwiligi tepekke miza,
logo yawe pugura ngago wameik kalike Anotogo kozak
kaiyagi pura kozak kai yongomo mizagira.
6 Kapura Kilisi Anotogi Marek Anotogo pugu miziweki ke-
layeng mizabok Anotogi imakke puwiliyegi ngaibokko. Keya
teni Yisuyegi ngizi kumuli puwili teni Anotogi imak. Pi tenigi
yungke yolu, purik tamizeige tenigi piyegi ngizi kumuli pura
kozang yolu keya piyegi wilik kagowing tonugurarau kozang
keya Yemizibekyegi ngizi mena mizara wilekpek keya yuke
yolu purarau kozang mabura.

7 Keya Kilisi yemane panubek kopong Kung Walekpokko
teni piyegi kerewiyiweki kai. Logo Kung Walekpokko An-
otogi Kapiya Walektikke yungke pelik kai,

Yokopekke Anoto ngago kaiyagalege ini kerewiyi puwekke
purik mabura
8 Isileili yongkambanuwiligu Anotoyegi kerangangyeng
waliya logo nagerewiyi miza pilik mizi nagani purik
puwili Anotoyegi kezanga mana purik wok puwili kurung
yeikwekke koyayengke logo puwiligu piyegi yang kelemiya.
9 Keya Anotogo pelik kai, Puwili nogo puwiliyegi kirisi-
masi yombu neyauge keleyayengki keriya kele kapura
pulogo inigi yelibungang kokawiligu ya nogora yang
kelemiya.
10 Logo piliktikki wiyeke ne yongkambanu puwiliyegi
sisik miza logo pelik kaiya, Ya puwiliyeng wok mabiyeng
nalege langai pakeli kapura ngalege pelegerau neyegi pakela
yongo meli ono keya kazing nogo lewengkerau wei mizi ono.
11 Ne sisikmokko pangka ono logo nogo ngago sawiya
ngelagi ono pera pelik ngai wazamiya, Wameik panu, puwili-
rau ne kiling pelege leng miziweki kiliya, wiriyagi ono, kai.
Ingi Sam 95:7-11

12 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili waberek panu-
girikki kai. Iniyaga nak kaile panu keya Yisuyegi ngizi kumuli
nariktau ono wizimowei kemenak Anoto wik yolubekyaga
kokowa kuna nagani.
13 Pilik segeya iniyaga nak kaileyengki ikuyogoriktago
ulumiya logo nagerewiyi miza nelegi yokopek keya wok
mabiyeng nakko nakyegi ngago ngizi kumuli pugura kozang
kelemiyagira manimo.
14 Purik pelik, tamizeige teni koka solo Yisuyegi ngizi
kumuliwekke piyegi wilekpek ngalege wiyaragi kozang ke-
bangkela mabilik mizi kanda wok teni ibeng sagibekke purik

mabura teni menalege Kilisi kiling paka ngalege pugu ngai
lemengke yungke wazayagiwili.
15 Kapiya Walektikku pelik kai,
Yokopekke Anoto ngago kaiyagalege ini kerewiyi puwekke
purik mabura Isileili yongkambanuwiligu kurung
yeikwekke Anotoyegi kerangangyeng waliya logo
nagerewiyi miza pilik mizi nagani, kai. *Ingi Sam 95:7,8*
16 Anoto ngago kaiyagalege kerewiya wizigeya nagerewiyi
mizawili tawili? Yongkambanu Mosego Isip lemengka iza
orowei kuna puwili mabuwiligu pilik miza.
17 Tawiliyegi Anotogo kirisimasi yombu neyauge sisik kame-
neng keleya. Pi yongkambanu kaile miza logo kurung yeik-
wekke ibeng sa puwiliyegi sisik miza.
18 Keya Anotogo puwilirau ne kiling leng miziweki wiriyagi
ono kaiya purik tawiliyegi kaiya wizinda? Piyegi nagerewiyi
miza puwiliyegi pi kaiya wizinda.
19 Keya taliktikki wiyeke Anotogo puwili ngabelak pugu
puwiligi kangkere miza yowiyabokko kiliya kunagi ono kai?
Purik puwiligu Anotoyegi nagerewiyi miza legi, keya purago
puwili piyegi ngizi kumuli ono purikki walimiza.

4

1 Anotogo teni piyegi kiliya kuna logo pi kiling leng mizi-
weki kaiyara wizinda kele kapura teni Anoto kiling leng mizi-
weki kiliya kunagirikki kazing pumok wangka ngela nelegi
teni waberek panu ngaigi langaiwiligu.
2 Purik Yisugi ngago wazonora teniyegi kozak yeiya wiz-
inda mabilik puwiliyegi kozak yeiya pilik. Puwili kele ngago
wazono puragi kerewiya kapura purago puwiliyegi wazono
narik keleya ono logo purik peliktikki wiyeke, puwili puragi
kerewiyawekkeriktau puwiligu puragi wameik miza ono
logo puragi wilek kang tiya mana ono.
3 Legi teni Yisuyegi ngizi kumuli puwili keke Anoto kiling
leng miziweki kiliya kunagi. Kapura Yuda ngizi kumuli ono
koka puwili kiliya kuna ono, Anotogo pelik kaiya purikki
kiriwei,
Ne sisikmokko pangka ono logo ngago ngelagi ono pera pelik
ngai wazamiya, Wameik panu, puwilirau ne kiling
leng miziweki pelege kiliya wiriyagi ono. *Ingi Sam*
95:11
Pugu solo ngabelakpek keremiza logo purikkarik pi kele
puwili leng miziweki kiliya kunagirik wiragak mizara yuke
wizagoma.
4 Logo pi wiragak mizara yolu purik teni iwaka, purik Kapiya
Walektikke yungke wok melenazik keya nazikka neyaubekke
pi leng miza purikki pelik kai,

Anoto yawe puguyeng mabiyeng mizi kanda wok melenazik
keya nazikka neyaubekke leng miza, kai. *Genesi 2:2*
5 Kapura nawili pi kiling leng miziweki kiliya ono, purik pugu
pelik kaiya puragi mawinda kumuli,
Puwilirau ne kiling pelege leng miziweki kiliya wiriyagi ono.
Ingi Sam 95:11
6 Logo ngago ngelagi ono pilik ngai wazamiya pura yolu
logo nawili kiliya kang kapura yongkambanu ngago wa-
zonoragi kerewiya logo Anotoyegi nagerewiyi miza puwili
yeke yungke kiliya kunagirikka weik yeik purik puwiligu An-
otoyegi nagerewiyi miza purago puwili piyegi ngizi kumuli
ono mizi legi.
7 Kapura pugu kang ngereke kiliya kunagi nara sawiya logo
pura weik yokopekke pera. Logo nagerewiyi puwili kiliya
kuna ono weik kirisimasi kolokngagono kambela wizigeya
pulaga kalike Anotogo Tawiti ngago pera kozak kaibene
kelemiya.
Yokopekke Anoto ngago kaiyagalege ini kerewiyi puwekke
purik mabura kerangangyeng waliya logo nagerewiyi
mizi nagani. *Ingi Sam 95:7,8*
8 Pugu yereng leng mizagira kai pura Yosuwago
yombanuwili iza orowei panga Isileili ngabelakpekke kuna
pulogo ono. Purik Anoto pulumengki langai kaiya kesak
ngago lang yokopekke kai purik kalike ngereke kozak kai
kak ono.
9 Tegi Anotogo wok melenazik keya nazikka neyaubekke
leng miza mabilik Anotogi yongkambanu puwiligi kemenak
ngizi panu leng mizagi nara wizinda.
10 Pulogo kiliya kang puwili yawe puwiligiyengka leng
mizi yagenda mabilik Anotogo watabi mabiyeng keremiza
wizigeya leng miza pilik.
11 Tenirau leng mizagi puragi kangkirikki kozang mizi-
weki. Logo pilik mabura Isileiliwiligu Anotoyegi kerewiyi-
rago puwiligu piyegi ngizi kumuli pura walimiza ono pilik
miza ne logo puwiligu kiliya kunagimek waliya pilik miza
nelegi teni waberek panu koyiweki.
12 Purik Anotogi ngagora ibeng ono, wik keya ngairago
kolara logo lang walingina logo ngaimokko kola puwektau
ula. Ngago pugura yombanuwiligi wilek kangyengki yungke
panu ngeli logo tonugu kumuliyeng keya keliyeng kawela
wiyi keya teniyegi nangaiyeng kaileyeng keya nangaiyeng
pangkayeng keleyi.
13 Anoto wizageya koyi kambeli puwili mabuwiliyegi lan-
gai piyeng mabiyengki iwaka. Tonugu mizi piyeng mabiyeng
Anotogi wireyaugu pakeli. Watabi nayendau piyaga liwik
wiyagi ono keya piyegi tonugu miza piyeng kozak meiyagi.

14 Tegi Yisu Anotogi Marek ulogo teniyegi saweliweki paka
ngilumbekke kambok tenigi ngai yemane panu teniyaga An-
otoyegi mizibek legi teni piyegi ngizi kumuli tonugu warara
yolu kisi puragi kozang kebangkelageyaweki.
15 Tenigi kozang kaileyengko yang keleyiyeng kik ula
melagi nararau ono logo purikki ngai yemane panu
tonugubokko iwaka logo pi teniyegi yalek purik pirau koka
nalangai piyeng mabiyengko yang kelemiyabek kapura
pirau kawiye ono.
16 Legi teni Anotoyegi kozang sowei kuniweki logo piyegi
yalek puguragi nguk mei keya wazono tonugu weiyagi langai
ono pugu yani logo teni yang keleyi puwekke teniyegi saweli
puragi nguk meiweki.

5

1-3 Yuda yombu ngai yemane panu Anotoyegi kolak ke-
libene mizibok yombanu yeik nazuwaga puwili kelikpokko
kapura pi Anotoyaga panga yongkambanuwiliyegi yawe
miziweki sawiyabek. Pugu watabi yeik yongkambanuwiligu
orowei lewa piyeng Anotoyegi opa mani keya puwiligi
kaileyeng keya ngezebekkiyendau tumula melibene An-
otoyegi wata kolak kelemi. Keya pi yombanubek kopong
yombanu nagerewiyi mizi keya kangkayeng kumula koy-
imowei mizi ono puwiliyegi kazing kuzigeragimekke ke-
leyi penangai, keya ngezebektau kaile mabilikyengko yang
kelemibek logo puwiliyegi kuneng yolu piyeng pi iwaka.
4 Keya yombanu nak keli ngezebekkirago pi ngai yemane
yongkambanuwiligi wiyeke panga Anotoyegi kambek mizagi
ono kani. Pi ngoluk Anotogo Alongyegi kelemiya pilik were
pilikpokyegi ngago meiyagi logo pulaga Anotoyaga yongkam-
banuwiliyegi mizagi.
5 Keya Kilisi ngezebokko ngezebek ngai yemane panu
yongkambanuwiligi wiyeke panga Anotoyegi kambek miza
onobokko. Pi Anotogo mizabokko. Anotogo piyegi pelik
meiya,
Ni negi Marekpek, yokopekke ne nigi Mangobek purikki
kimeike walimizi. *Ingi Sam 2:7*
6 Keya wale narikkerau pelik kaiya,
Ni yombanu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambek
mizageya wizagomagi, Melekiserekko miza mabilik.
Ingi Sam 110:4
Melekiserek Abalamgi tendagawekkerik ngai yemane
yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kunabokko.
7 Keya Yisu ngabelakpekke wiziyawekkerik waberek
pigi Anotoyegimek kek ngago ngagomek keya ingkilakyau
walageya wizimowei nguk meiyageya wiziya. Pugu

Anoto wamenak pi ibengkiraga kazi kuna nelegi piyegi
sawelagibekyegi waberek miza logo Anotogo waberek
pugumekki kerewiya purik pi Anotoyegi keli keya wok
mabiyeng Anotogo kelira miziweki kelibek kopong.
8 Keya pi Anotogi Marekpek kele kapura pi nganganda
wagela purikku pi kazing Anotogi keliragi kerewiyagimek
waligelemiya.
9 Keya pi ibengkiragi nganganda wagelarikku pi Anotogi
kelira maburagi kemenak kiriwei miza, logo pilik mizarikku
pi yongkambanuwili pangka yaliya wazayageya wizagomagi
puragi mangobek kelemiya logo piyegi kerewiyi puwili wik
koyimagira yanibek.
10 Purik Anotogo pi ngai yemane panu yongkambanuwiligi
wiyeke Anotoyegi Melekiserekko miza mabilik kuniweki
miza purikki keremareke mizi nagani.

11 Ngago puragi langai iniyegi kozak yeiyagiyeng kolokn-
gagono kapura ini nguk namizi iwaka si onowili logo iniyegi
kozak yeiyagi langai ono.
12 Inugu teng nazuwagawiliyegi waligeleyagira weik pera
kapura ngoluk ini mabobuwili Anotogi ngagoraga were lewa
piyeng mawinda waligeleyageyaweki mizi. Ini Anotogi
ngagoraga ngeragi kozang nagerikka ini ngoluk yebili ni
puwili kelik yebili ni.
13 Yombanu ngoluk yebili nibokyegi keriyiwekirik pugu
Anotoyegi ngizi kumuli pura ngoluk mandik songonowili
kelik logo pangkayeng ma kaileyeng miza piyendau iwaka
ono.
14 Keya ini ngeragi kumbekki kozang piyengka nagi lan-
gai ono keya Anotogi ngagoragi solo piyendau iwakagi ono
koyimeige weik inugu Yisuyegi ngizi kumuli pura inugu
kaileyengka pangkayeng iwaka mizi kayima purikka ye-
mane si puwekkegine.

6

1 Tegi Yisuyegi ngizi kumulagirikki Anotogi ngagoraga
were lewa piyeng mawiyarekka waligeleyageya koyimi pura
wiya logo Anotogi ngagoragi solorikke keriyiweki logo kazing
kumbekki lewengke yemane siweki. Teni mawinda kaile
kemenak ibeng wizagomagi pura yani puraga kowita logo
Anotoyegi ngizi kumulirikku piyegi saweli purikki kozak
kelagi ono
2 keya kaimelagirikki waligeleyi puriktau keya kazing ngai-
wiligu mele puwiligiyeng inigi ngalege walamiya logo iniyegi
langai waberek mizi puriktau keya ibengwili yangalek meiya
logo ngagozak yemanera mizagi puriktau.

3 Keya tamizeige Anotogo keli mabura teni weik watabi
kalogomok nayengki kozak keliweki.
4 Yombanu Anotogi wilangkarikke koya logo watabi paka
ngalegayeng kolokula keya Kung Walekpek puwiliyegi wiz-
iya
5 keya Anotogi ngagora wazono purik iwaka keya Anotogi
teng wazono kalike wiriyagi puragi kozanda ulogo kolokula
6 pilik puwili Yisuyegi ngizi kumuli puwiligira wezamela
purik mabura puwiligi yayeng kowitiweki iza orowei yo
wiriyagirik pangka ono, purik puwili ngezewili ngereke
Anotogi Marekpek yengeleileige ula wazamiyagi legi keya
yongkambanuwiligi wirege kendek mizibene kelemiyagi
legi.
7 Koboyau ngabelak nakki ngalege kuli wilibek puwekkerik
ngabelak pilikpokko watabi ngeriya piyeng wazono panu
lewa logo purikku Anotogo ngabelakpokke wazono miza
purikki walimizi.
8 Kapura ngabelak yeik wi ingakyeng kilingyeng lewagela
wazamibok ngabelak kailebokko logo Anotogo kaile
sawiyagibokko logo waleleige yezizikku ngoragi.
9 Ini nogo keli puwili, teni piliktikki kozak keli kele kapura
nogo kumulirik piyeng iniyegi langai kozak kisi yagenda ono.
Nogo ngizi panu kumulirik inugu kazing kaile leweng wiya
logo Anotogi kazing lewengke wiriya purikki ngizirik weik
wiriyi yagenda.
10 Purik Anoto pangkabek legi, inugu piyegi yawe miza
piyeng pugurau keremareke mizagi ono ma inugu keli inigi
piyegi waligelemiya purarau keremareke mizagi ono. Purik
inugu ngizi kumuliwiliyegi sawela purikku inugu piyegi keli
pura walimiza keya ini ngoluk pilik mizageya.
11 Keya tonugu keli panurik ini pilik mizi kai kanda
paka wila wiyagi pulogoweki keya kangka neyauge ono,
kangka wamenakka koyimowei inugu paka ngalege weiweki
wilekpek keya ngai yuke yolu pura ini wameik weiyagi miza
yolugi purikki.
12 Ini Anotoyegi kiriwei mizagirikki kiyebuk sende mizagi
purikki teni kiyebuk, segeya Yisuyegi kozang ngizi kumuli
kopong Anotogo yanagi kaiya piyengki yelakkelek yuke yolu
puwili kelik koyi logo ini pilik yolu purik mabura Anotogo
yanagi kaiya piyeng inirau yanagi.

13 Koka walaka panu Anotogo Abalamyegi ngago ngizi
mizagi nara pilik sawiya. Logo Anotoyaga yeke ngalege
pulogo naktau ono legi yeik ngezebekkiraga ngago sawiya
pura kozang kelemiya.

14 Pugu Abalamyegi mawiyarekka wazono kelemiyagi
meiya keya pigi marek nak managi meiya keya pugu pigi
yango keya marekngang kolokngagono lewagela wazayagi
meiya.
15 Logo Abalam yelakkelek yuke wizagoma weik Anotogo
pigi marek nak Isak meibek mana logo pugu sawiya pilik
miza.
16 Yombanu nak ngago pugura kozang kelemiyagi purik
ngoluk piyaga yeke ngalege pulogobokki yeikta ngeriyi
penangai. Logo pilik mizi purikku watabi pugu wameik
mizagi langai piyeng mizagi keya miza ono purik maburago
pi kuneng managi. Keya yombanu nakko ne yombu yelebegi
yeiktaga pura ulu waliyi kai purik yeik purago kozang kelemi
yagenda.
17 Anotogo yongkambanu pugu sawiya pura weiyagi
puwiliyegi pugu pilik sawiya purarau ngelagi onora kani
keleyiweki miza tegi yeik ngezebekkirago yeke langak ulu
waliya.
18 Keya watabi neyau wizinda logo kowitagi ono keya An-
otogo piyaugi langai ikuyogorik kaiyagi ono. Logo piyau nara
pugu sawiya pura keya nara Anotogo ngezebekki yeikta yeke
langak ulu waliya pura. Logo ngago lang wameik kozang
pilikyeng kerewiyirikku teni pugu yaliya wazayiweki piyegi
nginda kang puwili kozang keleyi. Keya mabek perik weik
pugu tonugu wilekpek keya ngai yuke yolu pura yanagi purik
teni ngizi iwaka koyinda.
19 Pilik wilekpek keya ngai yuke yolu purago ya
tonuguyeng kozang kebangkelara yolu. Pura sengyengko
mizi mabilik teni ngilumbekki kezangka walek lemengke
Anoto kiling uluwakiya wazaya.
20 Logo pulogo Yisu teniyegi were kambelabek tenigi
wiyeke kiliya kuna logo pugu pulogo yolu purikku walimiza
purik tenirau kalika kiriwei kunagiweki mereke. Pi weik
ngai yemane panu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi
kunabek, Melekiserekko miza mabilik.

7

1 Melekiserek meibok yereng Seleme mei puragi King
Ngaibek keya pi Anoto Yemizi Ngizi Lewege Panubekyegi
yawe mizabek. Abalam ngairaga kambela logo King Ngai
nawiliyegi lewege mizarikki wiyeke wilik kagowing mizi
yo tawereige pugu pi wilek ula logo Melekiserekko Anotogi
yeikta weiya logo Abalamyegi wazono meiya.
2 Pulaga Abalamgu ngairaga wawiya piyeng mabiyeng
sanga miza logo limak meleyau keremizayengka limak narik
Melekiserek mana. Melekiserekki yeiktago kai purik, pangka

panu, logo pi pangkaragi King Ngaibek keya yereng pugu ngai puragi yeiktago kai purik, ngai keli ono, wazono yolu logo pi wazono yoluragi King Ngaibek.

3 Melekiserekki mango naktau ono ma panu namelerau ono keya pigi yelibungang kokawiliyegi langai kapiya kozak kaiyagi nariktau ono. Pigi solo nariktau ono keya pigi yeik sa nariktau ono. Tegi pi Anotogi Marekpokko wizagomagi pilik ngai yemane panu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kang kaiyageya wizagomagibek.

4 Melekiserek yemane wiziya purikki kumulagirikki kai keya Abalam Yudawiligi mangobokko watabi ngairaga weiya piyengka limak narik mana purikki keriyagirikki kai.

5 Abalam nangki pilik miza? Tamizeige teng puraga lo Mosego lende miza piyeng wiziya kesak Abalamgu pilik miza purikki teni iwaka, purik kalike Anotogo yombanu Lebigi ngaimekkawili Yuda yongkambanuwiligi wiyeke Anotogi wirege kuniweki iza. Logo Anotogo lo Mosego lende miza piyengki yungke yeiyarik puwili mabuwili Abalamgi yango keya marekngangwili kele kapura Yuda yongkambanuwiligu ngeragi ngeriya ni piyeng keya king wei piyengko limak meleyau keremiza piyengka limak narik Lebiwili yaniweki yeiya purik puwili yongkambanuwiligi wiyeke Anotogi wirege kangwili legi.

6 Kapura Melekiserek Lebigi ngaimekkabek ono keya pi Abalamgi marekngangwiliyaga nak ono. Melekiserek Anotogi yeikta weiya logo Abalam Anotogo ngago sawiyayeng kozak meiyabokyegi Melekiserekko wazono meiya. Tegi Abalamgu Melekiserek watabi limak meleyau piyengka limak narik mana.

7 Keya yombanu Anotogi yeikta weiya logo nakyegi wazono meibok yaka wazonora weiyabokyaga lewegebek purik teni iwaka. Tegi Melekiserek Abalamyaga lewege purik teni iwaka.

8 Keya nariktau pelik. Yuda yongkambanuwili watabi limak meleyau piyengka limak narik yombanu Lebi yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kang puwili yani mizi. Logo Lebiwiliyegirik puwili yawe mizi kanda ibeng purik weik ibeng miziwili kapura Melekiserek Abalamgi watabi limak meleyauga limak narik weiyabokyegirik Kapiya Walektikku kairik pi ibeng sa ono Anotogo korikwek kiling miza orowei kambela logo pi wik yolu.

9 Yombanu Yuda yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kang Lebiwili mei puwili kele watabi yaka pilik piyengka walerik weiwili kapura walaka Melekiserekko Abalamgiyengka wale narik weiya logo purik Lebiwiligi waleyendau weiya wizinda.

10 Purik Melekiserek Abalam yoromaure mizawekkerik
Lebiwili ngoluk lewagela ono kapura puwili kalike Abalamgi
yango keya marekngangwili mizagine were pilik miza.

11 Koka lorago kaiyarik Lebiwili yawe yongkam-
banuwiliyaga Anotoyegi mizagi pura puwiligu kebangkelara
koyagira logo yawe puwiligi purago mizagewiyege
yongkambanuwili Anoto kiling pangka wazayi mabura
nangki yongkambanuwiliyaga Anotoyegi mizi Along Lebigi
ngaimekkabek kelik ono, Melekiserek kelikpek ngereke
lewaweki?
12 Pi kayima purik Lebiwiligi yawerago yongkambanuwili
pangka wazayagi langai ono logo Anotogo ngai wik nak weza-
mela. Logo ngai wikpokko lo wereyeng yeik sa wazamiya
logo lo wikyeng keremiza.
13-14 Kilisi Lebiwili mei puwiligi ngaimekkabek ono, Yudagi
ngaimekkabek purik teni iwaka. Yudagi ngaimekkawili
yawe yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki pura mizi-
weki iza onowiligu. Purik Mosegorau yawe pura Yudagi
ngaimekkawiligu mizibene yana ono.

15 Togo yombanu wik Melekiserek kelik yongkam-
banuwiliyaga Anotoyegi mizagiweki nak lewagela logo
puragi solorik kimeike panu wizinda.
16 Keya ngai namokko ma yombanu nawiligu ma lo narago-
rau pi yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki kelemiya
ono, a'a'. Pi kozang wik wizagomagi puraga lewa purago pilik
kelemiya.
17 Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Ni yombanu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambek
mizageya wizagomagi, Melekiserekko miza mabilik.
Ingi Sam 110:4

18 Ei, Anotogo lo Mosego lende miza koka piyeng weik weza-
mela purik lo piyeng kozang ono legi keya teniyegi sawelagi
langai ono legi.
19 Keya Mosego lo lende miza piyengkorau yongkambanu
nawili Anoto kiling pangka wazaya ono. Anotogo kazing wik
kalogomok naleweng tiya logo puluweng Kilisi logo Mosego
lo lende miza piyendau ula logo teni weik kazing wik pu-
luweng neing Anotoyegi mereke kunagi.

20 Keya Anotogo yeik ngezebekkira Yisu yombanu
yongkambanuwiliyaga Anotoyegi mizibek kelemiyawekke
ngeriya wizinda. Kapura nawili yongkambanuwiliyaga
Anotoyegi miziweki iziwekkeriktau pugu pilik miza ono.

21 Kapura Anotogo yeik ngezebekkira ngeriyarikku Yisu
yongkambanuwiligi wiyeke Anotogi wirege kunagiweki ngai
yemane panubek kelemiya, Anotogo pelik meiyawekke,
Ne Yemizibokko yeik ne makngezegira ngeriya wizinda logo
kangka nogobektau kowitagi ono, Ni ngai yombanu
yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambek miza-
geya wizagomagi, meiya. *Ingi Sam*
110:4
22 Purik Yisu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki
kelemiyawekkerik Anotogo yeik ngezebekkira ngeriya ko-
pong purikku walimizi purik Yisugu ngago wazono Anotogo
teni kiling silok tiya pura ngago koka Anotogo Abalam kiling
silok tiya puraga lewege wizeibene kelemi penangai.
23 Keya nariktau ngai yemane yongkambanuwiliyaga
Anotoyegi miziweki koka koyima puwili kolokngagono
logo purik puwiliyaga nak ibeng puwekkerik ngereke nak
tundikke wazami kai kayima kopong.
24 Kapura Yisuyegirik pi wik wizagomagi keya yawe pigi
purarau nakyegi managi ono.
25 Logo pugu pangka yombanu Yisuyegi ngizi kumulirikku
Anotoyegi lewa puwili mabek pewekkeriktau keya wangki
wizagomagi puriktau yaliya wazayagi logo purik pi wik
wizagomagi wizigeya puwiligi wiyeke Anotoyegi nguk mei
penangai.

26 Yisu walek, keya kaile miza nayendau ono, keya pigi
yungke kaile nangezirau ono keya Anotogo pi yombanu kaile
kaile miziwiliyaga keke wazamiya keya Anotogo pi tung
ngalege panurikke wazamiya legi pi ngai yemane panu tenigi
wiyeke Anotoyegi kambek mizi purik pi pangkabokko.
27 Pi ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi
miziweki wok mabiyeng kaile ngezewiligiyengki kolak miza
logo pulaga yongkambanuwiligi kaileyengki kolak mizi
kaiyageya koyimi puwili kelik onobokko. Pugu kang wame-
nara kolak miza logo purik weik pangka logo purik korik
ngezebekki puwek uliweki ngaungaugu yana mabuwekke.
28 Mosegi loyengko yombanu kaileyeng kilingwili ngai
yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki
keremiza wazaya kapura Anotogo ngago sawiya logo yeik
ngezebekkira ngeriya logo loragi kalika kiriwei lewarago
pigi Marek kaile nangezirau ono logo wizagomagibok ngai
yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki
kelemiya.

8

1 Tonugu kisi purik peliktikki, Kilisi mabek tonugu kozak

kelibok tenigi ngai yemane panu tenigi wiyeke Anotoyegi
kambok logo pi paka ngilumbekke Anotogi mele ngaigezikke
tung mabiyengka ngalege panurikke mogosa.
2 Pi i walek paka ngalegemakki yawe mizi logo i walek
pumak ngizi panu Anotoyegi ya kumulagimak keya i walek
pumak yombanu yeikwiligi meleyengko ngiza onomakko,
pumak Yemizibokko ngizamak.
3 Ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi
mizi puwili mabuwili watabi yeik mani keya liyeng ulagel-
ega Anotoyegi kolak kelemiweki sawiyawili logo tenigi ngai
yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziboktau
watabi nayeng kolak mizabokko.
4 Keya pi ngabelakke pelege wiziya kesak pi ngai ye-
mane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi mizi kak ono
purik yombanu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki
loyengko kairagi kiriwei Anotoyegi watabi yeik maniweki-
wili koyinda.
5 Puwili i walek ngabelakkamakki yawe mizi logo pumak
i walek paka ngilumbekke pumakki kundikku. Piliktikki
wiyeke Mose sela i walek namak ngiziweki mizi legi Anotogo
pelik meiya, Watabi mabiyeng nugu paka lewakpekke keriya
mabilik panu ngizimo, meiya.
6 Kapura Yisu ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga
Anotoyegi miziweki kelemiya logo yawe pigi pura puwiligi-
raga lewege logo purik pi Anoto keya yongkambanuwiligi
tepekke ngagora silok tiya logo pilik silok tiya purago koka
walaka silok tiya puraga lewege. Keya ngago were silok
tiya pura watabi wazono piyengki kozak kaiya kapura ngago
wik silok tiya pura watabi wazono palumu panu lewage-
lagiyengki kozak kaira legi wikta koka puraga lewege.

7 Keya ngago were silok tiya puraga kokowa nariktau ono
kesak kalike silok tiya purarau wiriyi kak onorago.
8 Kapura Anotogo yongkambanuwiligu kokowa miza-
yengki keriya logo pelik kaiya,
Wok nogo Isileili yongkambanuwili keya Yudagi
ngaimekkawili kiling ngago wikta silok tiyagiyeng
weik mereke si lewa.
9 Keya ngago wik silok tiyagi pura wok nogo puwiligi yeli-
bungang kokawili ngabelak Isippekka iza orowei kunawekke
nogo silok tiya pura kelikta ono. Puwiligu ne kiling ngago
silok tiya purago miziweki kaiyayendau puwiligu miza ono
logo nogo puwiliyegi kezanga yana, Yemizibokko pilik kai.
10 Keya ngereke Yemizibokko pelik kai, Ngago were silok
tiya pura weik yeik puwekke nogo Isileili yongkam-
banuwili kiling ngago wik silok tiyagira pelik, nogo

lo nogoyeng kangka puwiligiyengke wiyagi keya ya puwiligiyengke lende miza wazamiyagi. Ne Anoto puwiligibek keya puwili yongkambanu nogowili mizagi.

11 Keya nakkorau ngezebek kiling yereng wamenaragabekyegi waligelemi ma pigi ingembumelegabekyegi pelik kozak meiyagi ono, Yemizibekyegi iwaka se, meiyagi ono. Purik songono panubekyaga yeke yemane panubekyegi pumok mamok iwakagi.

12 Ne puwiliyegi yalek mizagi keya puwiligi kaile miza piyeng tumula logo ne mawinda kaile puwiligiyeng keya puwiligu korowali miza piyengkirau kumulagi ono, kai. *Seremaya 31:31-34*

13 Togo Anotogo ngago wik silok tiya puragi kozak kairikku were pura weik sobok sawiya logo watabi pilik sobok sawiyi piyeng nguk namizi kakwelagiyengko.

9

1 Ngago were silok tiya puraga Anotoyegi ya kumulagirikki lo nayeng mela keya yongkambanuwiligu sela i walek Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuliweki namaktau ngiza.

2 Puwiligu sela i walek namak ngabelakpekke pelege ngiza logo i yeke yungke mabulogo neyau ngiza wizigeya yenge yowerengkemak Walekmak meiya. Logo pumakki yungke yoluyeng lambek keya lalekta keya iwing perek Anotoyegi opa wiyazik.

3 Pulagarik kagorik imakki waliya narik wiramiya logo kagorik purikki yeke kezangka pulogo i namak, Walekyauga Walek Panumak, meimak yolu.

4 Logo i pumakke yungke alata kolak mizi koliyengka keremizara yolu keya loponglei koliyengka keremiza logo Ngago Silok Tiyaragi Loponglei meileirau pumakke yolu. Logo lopongleige yungke king tapele Mosego lo meleyau piyeng lende miza wazamiya piyau wiya, keya kelebak peleng koliyengka keremiza logo iwing perek Manayeng meiyeng wiya naktau, keya Alongki lukung peyeng lewa puleirau.

5 Keya lopongleigi ngalege angela kung serabimyaugi kangmekke keremiza neyau mogosa. Logo piyau Anoto pulogo yolu purikki walimiziyau. Keya piyaugi sabengyau lopong wata iwiyeng wezamelaleigi ulurikki ngalengale tungkula logo pulei, Yalektagi Tundik, meilei. Watabi peyeng mabiyeng soloyeng kiling kapura ne piyeng mabiyengki soloyengki weik kozak kaiyagi ono.

6 Weik piyeng mabiyeng pilik pangka pangka kelemiya wizigeya pulogo yombanu Anotoyegi kolak miziwili i yenge yowerengke pumakke puwiligu keli puwekke yawe puwiligiyeng mizageya koyimowei yeke iga yenge yowerengke mizi.
7 Kapura puwiliyaga ngai yemane panubok ngezebek kirisimasi naraga wok wamenakka purik i yeke yungke Walekyauga Walek Panu pumakke kang mizi. Pi yeke yungke kang puwekkerik wata iwi nak orowei Anotoyegi kolak miziweki kang logo iwibokko ngezebokko kaile miza piyeng keya yongkambanu mamokko kaile miza piyendau tumula meliweki keya ngezebek keya yongkambanuwiligu lusuwei koyimowei kaile onoyeng mena miza kapura Anotoyegirik kaileyeng miza piyendau tumuliweki.
8 Logo Kung Walekpokko mizagewiyege pilik pangka pangka mizi kayima purik ngoluk kazing yeke Walekyauga Walek Panu pumakki kandik yongkambanu yeikwiliyegi tiya ono purikki kimeike waligeleyi yagenda logo yongkambanuwili i yenge yowerengke mamakke kang wale piyengki yo keya to mizageya koya purikki.
9 Logo purikku yokopekke teniyegi watabi yemane nayeng waligeleyi yagenda. Purik ngago silok tiya wereragirik watabi yeikyeng orowei lewa keya liyeng kolokngagono kolak miza kapura piyeng orowei wiriyawiligi yayengki kaile piyeng pilik kolak mizayengko ya puwiligiyeng kaigesa wazayagi langai ono.
10 Logo purik ngago were silok tiya puragirik puwili ngeragi talikyeng nagi keya kang tamekke ngezewili kaigesagi keya kazing nalangai nalangai piyengki langai lo korikwekki ngalegeyeng keke mizageya koya. Yongkambanuwili lo piyeng teng puragirikki wiyeke Kilisi Anotogi kazing wik pangka panu puluweng kiling lewarikka puwili lo piyeng warara koya.

11 Kapura Kilisi ngago wik silok tiya pangka panu mabek yolu puragi ngai yemane panu wezabek kayimawekkerik pi i walek yemane kangmekke panu paka ngilumbekke yombanuwiligu ngiza ma ngabelakpekka ono pumakke kiliya kuna.
12 Logo kemenak iwibek orowei yeke I Walekyauga Walek Panumak mei pumakke kiliya kuna logo iwibek alataraga kukuk uli yongomo miza. Kapura yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko mizi pilik liyeng keya pulangaiwiligi iwibokko miza ono, a'a'. Iwi ngezebekkibekke ngane teni kaileyengko wigira puraga weik kemenak wila wazaya.
13 Keya ngago were silok tiyaraga liyeng memengwili keya

pulumakauwiligi iwiyeng keya kau marek songono ngora pilikwiligi koza keya pilik piyengko yombanuwiligi kaile lo korikwekki ngalege piyeng ngeli pumok kaigesa purik wameik legi,

14 Kilisigi iwibokko kumula tenigi piyeng watabi teni kazing kumbek ibengki puluwengki iza orowei kunagi pilik piyengka kaigesa wazayi purik wameik panu panu. Kilisigu ibeng sa purikku lo were teni yaliya wazayagi langai ono piyengki kiriwei mizagi purikki yangeze mizagi puraga yaliya wazaya logo teni Anoto wik yolubekyegi yawe miziweki kelibene keleyi. Purik Anotogi Kung Walek wizagomagibokki kozandago Kilisi ngezebek kaile tonuguyengki ibengweki ngezebokko ngezebek Anotoyegi mana. Logo Anotogo keriyarik purik pangka panu, purik pi kaile nangezirau ono pi yeik pangka panu wiziya legi.

15 Tegi Kilisi ngago wik silok tiya puragi yombanu libugebek wizigeya yombanu ngago yeiya puwili mabuwili watabi palumu panu Mangogo pigi marek kalogoliwili miza puwiliyegi yanageya wizagomagi sawiya piyengka puwili kanda weibene. Purik weik Kilisigi ibendagi ngane puwiligu ngago were silok tiyarage kulengke koyawekke kaile miza piyengki wiyeke ngangang wagelagi puraga wila wazaya.

16 Tamizeige yombanu nak ibeng logo watabi pugu wizami kang piyeng tak managi miza purikki kapiya yeik keya pilikwiligiyeng miza wiya pungindeing waze namele keya nakko weiya logo watabiyeng weiyagi ono. Kapiyangindeing ngoluk wiyi keya were yombanu kapiya pungindeing mizabek ngizi ibeng ma talik mizagi.

17 Logo yombanu kapiya pungindeing mizabok ibeng puwekke purik weik kapiya pungindeingke watabiyeng weiweki yeikyeng miza yowiya puwili watabiyeng weiyagi. Kapura pi ngoluk wik wizigeya puriktau yaka puwili waze watabi puwiligu weiweki pugu yeiya piyeng puwili weiyagi ono.

18 Logo piliktikki wiyeke ngoluk ngago were silok tiya puragirau kiriwei mizagine were liyeng keya pulangaiwili yela logo ibeng wizigeya iwiyeng kubuli yongomo miza logo purikku ngago were silok tiya pura kozang kelemiya.

19 Purik Mosego yongkambanuwiliyegi Anotogi lo meleyau keya lo nayendau mabiyeng kozak yeiya logo weikwekke pi liyeng pulumakauwiligi kongwiligi iwiyeng kiling kai keya kapuk keya yengelei marek songono isop mei mereke meleyeng weiya logo iwibek kapiya loyeng lende mizarikke ngalengale wezameli keya yongkambanuwiligi ngalengale wezameli miza.

20 Logo pugu pelik kaiya, Iwibokko ini keya Anotogi te-
pekke ngago silok tiya inugu kiriweiweki pura weik kozang
kelemi purikki walimizi.
21 Logo kazing mabilikmekke pugu iwibek sela i walek
pumakke ngalengale wezameli keya watabi yeke ige An-
otoyegi ya kumuliweki wei keya mizi piyengkirau mabilik
miza.
22 Logo loyengkirik watabi mabiyeng iwibokko kowiyeng
piyengkiyeng kaigesiweki kai, keya iwibektau kubula ono
purik kaileyendau Anotogo tumula logo keremareke weza-
melagi ono.

23 Piliktikki wiyeke Mosego ngabelakka pelege sela i walek
ngiza pumak kiling pumakke yungke watabi paka ngalege
yoluyengki yang miza piyeng miza logo piyeng mabiyeng
kazing pilikmekke Mosego watabiyengki kowiyengyeng
liyeng keya pulangaiwiligi iwiyengko tumula. Kapura
i walek pelege yang miza piyengki paka ngalege ngizi
panumak ngoluk liyeng keya pulangaiwiliyaga lewege
panuyengko kaigesa wazamiya logo pilik kaigesa wazamiya
purik Kilisigu yengeleileige ngalege ibeng sa purikku.
24 Purik Kilisi i walek yombanuwiligi meleyengko keremiza
logo yeik yang mizamakka kiliya kuna onorikki wiyeke. Pi
paka ngalege lemeng ngeze lemengke kiliya kuna logo weik
tenigi wiyeke ngago kaiweki Anotogi wirege lewagela.
25 Keya kirisimasi mabiyengke purik Yudawiligi yombanu
Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi puwiligi ngai ye-
mane panubek yeke Anotogi i walek yemanemakki yungke
Walekyauga Walek Panumakka liyeng memeng keya pu-
lumakauwiligi iwiyeng kiling kiliya kang miza. Kapura Kilisi
mawiyarekka ibeng sa ono.
26 Pilik kesak ngabelakpek keremiza ngiziga wizageya kay-
ima perik pi ngangang mizi kayimi kak. Kapura segeya
pi yeik kang wamenara kemenak lewagela, logo purik
weik kirisimasi keya piyeng mabiyeng yeik siwekke mizi
lewa ngizige. Pi pilik miza purik ngezebokko ibengkirago
kaileyeng keya kaileyengki kozang pura neneng ngeliweki.
27 Keya Anotogo sawiya mabilik yombanuwili kang wame-
nara ibengki keya pulaga ngagozak yemaneraga pigi wirege
ngagozak mizagi.
28 Togo Kilisi kang wamenara yongkambanu
kolokngagonomekki kaileyengki wiyeke ibeng sa. Keya
pi ngereke yogi kapura pi kaile yombanuwiligiyengki
wiyeke ibengweki yogi ono. Pi yo purik piyegi tarikke keya
mizageya koyimowei yuke puwili yaliya wazayageya pura
weik kemenak yeikweki mizagi.

10

1 Yudawiligi lo ngago were silok tiyarage piyengko teniyegi
yeik songono nangezi watabi wazono Kilisigu teniyegi mizagi
piyengki kozak kaiya. Anotoyegi kolak miziweki liyeng keya
pulangai ula pura kirisimasi mabiyeng mizi keya mizi miza
kapura pilik kele mizi kapura Anotoyegi kaile puwiligiyeng
tumuliweki wiriya puwili ya puwiligiyengki kaile piyeng
kemenak tumulagi langai ono.
2 Logo pilik mizagirik pangka kesak kang wamenara
Anotoyegi kolak miza purikku pangka logo Anotoyegi
wiriya puwiligi kaileyeng kemenak tumuli kak logo kaile
puwiligiyengki ya puwiligiyengka kuneng mizi piyeng yeik
si kak.
3 Kapura piliktau miza ono. Puwiligu kirisimasi mabiyeng
Anotoyegi wata kolak kelemiyageya koyima piyeng puwiligu
nagerewiyi mizi keya kaile puwiligiyengki kuneng mizi
piyengki kumulageya koyibene mizayeng logo kangka
puwiligiyendau ngezege koya ono.
4 Logo purik pobiliktikki wiyeke, yaka liyeng memeng-
wili keya pulumakauwiligi iwi Anotoyegi kolak kelibene
waliyabokkorau kaileyeng tumulagi ono.
5 Purikki wiyeke Kilisi weik ngabelakka wirageyaweki
merekewekke pugu Anotoyegi pelik meiya,
Ni niyegi wata kolak kelibene liyeng keya pulangaiwili ula
logo waliyi piyengki kiyebuk kapura nugu negi ko-
rik yombanu yeikwiligi pilik nawek kangkere miza
nowiya.
6 Keya ni liyeng keya pulangai ulubek alataraga wiya logo
waliyi puwiliyegi wilik ono keya kaileyeng tumuliweki kolak
mizi piyengkirau ni wilik ono.
7 Tegi nogo niyegi pelik neiya, Ne pelege, Anoto, ne nugu
keli pura miziweki, kapiya loyengkirikke neyegi langai
lende miza pilik, meiya. *Ingi Sam 40:6-8*
8 Yisugu were kaiya pura keya pulaga kaiya puragirau ku-
muli. Pugu were pelik kaiya, Ni liyeng keya pulangaiwili
ula logo kolak kelibene waliyi piyengki kiyebuk keya wilik
ono keya liyeng keya pulangai ulubek alataraga waliyi keya
kaileyeng tumuliweki kolak mizi piyengkirau kiyebuk, kaiya.
Kolak mizi piyeng mabiyeng loragi kiriwei miza kele kapura
pugu pilik kaiya.
9 Pulaga pugu pelik kaiya, Ne pelege Anoto, nugu keli pura
miziweki, kaiya. Tegi Anoto ngago were silok tiyarage kolak
mizi keya liyeng uli piyeng wezamela logo Kilisigu ibengki
pura wata kolak wezabek piyengki tundikke ngereke wiya.
10 Keya kazing ngago wik silok tiyaragi lewengke Yisu Kilisi
Anotogo kelira miza kopong pugu kang wamenara kemenak

ibeng sa purikku Anotogi wirege teni kaile nayendau onowili keleya.

11 Keya ngago were silok tiyaragirik Yudawiligi yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi puwili wok mabiyeng luwezara koyimowei Anotoyegi kolak kelibene puwiligu waliyi piyeng kang kolokngagono waliyageya koyimi. Kapura pilik mizi piyengko kaileyeng tumulagi ono.
12 Kapura Kilisigu kang wamenara kaileyeng tumuliweki ibeng sa logo pura wizagomagira logo pilik miza wizigeya pulaga pi tung lewege panurikke Anotogi mele ngaigezikke mogosa.
13 Pulaga Anotogo piyegi kiyebukwili ngai puguraga kulengke wazayirikka pi yuke yolu.
14 Purik pugu kang wamenara ibeng purikku Anotogi wirege pugu kaile nayendau onowili keleya puwili weik kemenak pangka.
15 Keya Anotogi Kung Walekpokkorau teniyegi pura ngizi kani keleyi. Pugu Kapiya Walektikke pelik kai,
16 Yemizibokko pelik kai, Ngago were silok tiya pura weik yeik puwekke nogo Isileili yongkambanuwili kiling ngago wik silok tiyagira pelik, nogo lo nogoyeng ya puwiligiyengke wiyagi keya kangka puwiligiyengke lende miza wazamiyagi, kai. *Seremaya 31:33*
17 Pulaga pugu perarau kai,
Ne mawinda kaile puwiligiyeng keya puwiligu korowali miza piyengkirau kumulagi ono, kai. *Seremaya 31:34*
18 Tegi kaile piyeng tumula puwekke ngereke mawinda piyeng tumuliweki liyeng keya pulangaiwili ula logo Anotoyegi kolak mizagi ono.

19 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili weik teni perik yeke Walekyauga Walek Panu Anoto ngezebokko yolu pulogo kozang sowei kiliya kunagi pi kiling ngagoya keliweki purik pangka, purik Yisugi iwibokko mizarikku.
20 Kazing puluweng wik leweng keya kazing wik yolugirikki kunagi leweng logo kagorik Walekmak keya Walekyauga Walek Panumakkirau tepekke wiramiya purik libuga koliyarikku Kilisigi korikwek ibendikki walimiza logo kazing wik puluweng Kilisigu teniyegi tiya wazaya logo teni wale Walek Anotogo yolu lemengke kiliya kunibene.
21 Logo yombanu ngai yemane panubok tenigi wiyeke Anotoyegi kang keya teni Anotogi yongkambanuwiliyegi ngai legi,
22 teni yayengke pugu teni izagi mena mizara ngizi panu kumula koyimowei Anotogo yolu pulogo kiliya kambi, purik

Kilisigi iwibokko wilek kang tonuguyeng kaile tonuguyengki
kuneng mizi piyengka kaigesa wazayarikki wiyeke keya ko-
rik tonuguyeng kai kowiyeng nangezirau onobokko kaige-
sarikki wiyeke.
23 Tonuwago Anoto kiling yolugi puragi wilekpek keya ngai
yuke yolu kai puragi tonuwa kozang kebangkelara yoluweki,
purik Anoto pugu sawiya piyeng ngeli onobek legi.
24 Tonuwa nakko nakyegi yangeze mizi keya nakko nakyegi
sawela logo Anotogi keli pura nakko nakyegi waligelemiweki
keya nakko nakyegi wazono mizagirikki.
25 Tonuwa tonuwago menalege Anotoyegi ya kumuli miza-
geya piyeng ngezeyengko mizi nagani nawiligu mizi pi-
lik segeya nakko nak kozang kelemi keya kazing koyagi
pumokki waberek yei logo mawiyarekka mizi mizi purik
weik wok Yisu yogibek mereke si lewa legi.

26 Purik tamizeige yombanu nak kazing Anotogo Kilisigu
ibeng purago kaileyeng tumuli pumok iwaka sa wizigeya
ngaungaugu kaile mizi kaiyageya purik mabura pulogorau
kazing kaileyeng tumulagi nalewengki ono.
27 Segeya weik yeik mizagirik ngagozak yemanera keya
yezi yemane Anotoyegi kumbak mizi puwili waliyagi puzikki
kulili mizagi purik kele.
28 Keya walakarik yombanu Mosegi loyengki nagerewiyi
mizabok ngagozak mizi puwekkerik yombanu neyau ma
neyauganakko pugu mizayengki ei pugu pilik miza kisi
puwekkerik yombanu nagerewiyi mizabokyegirau yalek
miza ono yeik ula logo ibeng sa.
29 Tegi yombanu Anotogi Marekpekyegi kezanga mani-
bok keya iwi pigi pi kaile nayendau onoweki kelemi-
bokkibok iwi yeikpokko mizibok keya Anotogi Kung Walek
Anotogi yongkambanuwiliyegi Anotogi wazonora orowei
lewabokyegi ngago kaile kaiya pilikpokyegi ngoluk ngan-
gang yemane ngai miza panu Anotogo managi puragi ku-
muli.
30 Purik tonuwa pobilik kaiyabokyegi iwaka, Kanga yanagi
pura watabi nogoyeng legi puwiligu kaile kaile keleniya
piyengki kangayeng nogo yanagi, kaiyabokyegi iwaka, keya
peliktarau kaiya, Yemizibek ngezebokko yongkambanu
puguwiligi ngagozakta kebangkelagi, kaiyabokyegi iwaka.
31 Tegi waberek, purik Anotoyegi kezanga mana logo pu-
laga Anoto wik yolubekki melezik ngela mani purik korowali
soweigirik.

32 Wok inugu solo panu Kilisiyegi iwaka sawekke piyengki
keremareke mizi nagani. Ini Yisuyegi ngizi kumulirikki

wiyeke ini ngangang yemane wagela kele kapura inugu Yemizibekyegi kiriwei wilibek kaiyageya koya purikki kumula.

33 Keya kang nayengke purik tiyamekke wirege ini ngago kaile yeiya wiya keya kuneng yana keya ngangang keleya keya kang nayengke purik iniyaga nawili pilik keleya puwekke ini puwili kiling kuneng keya ngangang puwiligu wagela pura wagela.

34 Ini Yisuyegi ngizi kumulirikki wiyeke wigirawiligu ngangang wagela piyengki kuneng mizawili keya watabi inuguyeng Anotoyegi kumbak miziwiligu weiya puwekkerik ini wilik miza purik watabi lewege inigi ini kiling wok mabiyeng wizagomagiyeng paka ngalege iniyegi yuke yolu purik ini iwaka kopong.

35 Tegi inugu wilek kang inuguyeng Yemizibekyegi ngalege wiyi pura yeik sa nagani, purik puragi kanga weiyagira yemane panu legi.

36 Ini yeik yelakkelek koyimowei Anotogo kelira mizi kunagirikki kai tamizeige inugu kelirik pugu inigi mizagi kaiya piyeng mabiyeng mizagi mabura.

37 Purik Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Tek nangezirau miza logo purik lewagibok lewagi, pi wok panu mizagi ono.

38 Keya Anotogi wirege pangkawili miza puwili ngizi kumulageya koyimowei koyagirikki kai kapura tamizeige puwiliyaga nawili ngereke ngizi kumuli pura wiya wazami mabura wilek kang nogobek puwiliyegi wilik mizagi ono, kai. *Abakak 2:3,4*

39 Teni yombanu ngizi kumuli pura wiya wazamiya logo kemenak ibeng wizagomagi onowili, segeya teni Yisuyegi ngizi kumuliwili logo Anotogo wilek kang tonuguyeng ibeng wizagomagi puraga yaliya wazayiwili.

11

1 Keya ngizi kumuli mei pura nangaira? Pura watabi tonugu wilekpek keya ngai yuke yolu piyeng ngizi panu lewagelagi mizara yolu pura keya watabi tonugu pakelagi langai ono piyeng wameik ngiziyeng miza pura.

2 Anotogo yombanu koka panu piyegi iwaka puwiliyegi langai wazono kaiya purik puwili ngizi kumulara kiling kopong.

3 Anotoyegi ngizi kumuli purikku teni ngilumbek keya ngabelakpektau Anotogi kilirago keremiza purik teni iwaka wizigeya wire tonuguyengko keriyi piyeng wire tonuguyengko piyeng miza onoyengka keremiza.

4 Abele ngizi kumulira kiling kopong purikku pi Anotoyegi
kerewiyibene kelemiya logo pugu Anotoyegi wata kolak ke-
libene waliya purikku pigi sibek Kaingku keli ngezebekkiragi
kiriwei kolak miza purikka lewege logo Kaingkirik segeya
Abelegirikki Anoto wilik miza. Keya Abele ngizi kumula
kopong Anotogo pi pangkabek meiya. Keya Abele koka ibeng
kele kapura ngago pugu Anotoyegi ngizi kumula puragira
ngoluk yolu logo teni wilek tonuguyeng Anotoyegi ngalege
wiyagi purikki waligeleyi.
5 Inok meibektau Anotoyegi ngizi kumula logo piliktikki
wiyeke ibengkira kolok ula ono yeik korik mabuwek kiling
Anotogo paka ngalege miza orowei yabela logo nawiligurau
welagi langai ono purik Anotogo pi miza orowei yabela ko-
pong. Purik Anotogo Inok miza orowei kangkine were pelik
kaiya, Ne Inokyegi wilik, kaiya.
6 Nak ngizi kumuli purarau ono wizimowei waze Anoto
wilik kagowing kelemiyagi ono. Purik Anotoyegi watabi
nalangai nalangai piyengki wiyeke lewabok Anoto yolu keya
Anotoyegi ngizi panu weli puwili Anotogo kangayeng yani
kai purikki ngizi kumulagirikki kai.
7 Yogo Nowarau mabilik Anotoyegi ngizi kumulabek. Purik
pi Anotogo watabi pugu keriyagi ono kalike lewagelagiyengki
kozak kaiyawekke pi ngizi kumula. Pi Anotogi ngagoragi
kerewiya logo sik yemane kaingai yemaneyau lewa puwekke
pi ibubek wilingke koyi nangaimak ngiza. Nowagi ngizi
kumulirago yawe mizarago mizagewiyege teng puraga nga-
belakpekkewiligi ngizi kumuli nangai pura kozang walimiza
logo pi ngizi kumulirikki kandik yeik Pangka mei pura ngeze-
bekkiweki weiya.

8 Abalam Anotoyegi ngizi kumula logo Anotogo yereng
pugura wiya logo ngabelak koweige pugu managi kaiya
nakki kangweki meiyawekkerik pi kerewiya. Pugu kangki
pulumengki lusuwei wizimowei pi yereng pugura wiya.
9 Logo pi ngizi kumula kopong piliktago mizagewiyege pi
Anotogo ngabelak wik pi managi kaiyabokko pangka wiz-
iya. Logo ngabelak wikpokko pi Isak keya Yakop Anotoyaga
ngago sawiya maburarau weiyayau kiling sela i ngizayengke
nalaga lewawiligu kanda yolulik koyima.
10 Logo Abalamgu pilik miza purik pi Anotogo yereng paka
ngalege kozang panu ngiza puragi yuke kopong.
11 Serarau Anotoyegi ngizi kumula logo ngizi kumuli pigi
purago mizagewiyege pi yongoksi panu kele kapura pi
mandik waza, purik Anotogo pi mandik wazamibene ko-
rik puguwek pangka kelemiyagi kaiya purikki Anoto ngago
puguragi kiriwei mizi penangai miza kopong.

12 Logo Abalam yombusi panu wizigeya mandik nak-
tau wazamiyagi langai onobekyaga weik yeligagang ye-
mane sangkelagi langai ono ngilumbekke pelewewili keya
wizambekke laluwekke kaingimbek kelik kubula melamek
lewagela.
13 Yombanu Anotoyegi yaka ngizi kumula pewili Anotogo
puwiliyegi watabi yanagi yeiya piyeng mabiyeng wei nangai
wizigeya puwili ibeng kapura puwiligu kalike weiyagi miza
logo puwili wilik miza. Puwili wilik purik puwiligu keri-
yarik ngabelakpek yereng puwiligira ono, puwili yeik kanda
yagong koyinda miza kopong.
14 Yongkambanu pilikyeng kisi puwiligu walimizi purik
puwili ngabelak ngezewiligi nakki weli.
15 Purik puwili keli kesak puwili ngabelak puwiligu wiya
wazami kayimabokko kandobeli kak.
16 Kapura puwili kandogirikki kiyebuk miza. Purik wilek
puwiligiyeng yereng paka ngalegeragi wiya kopong. Logo
Anoto weik Anoto puwiligibek kaiyagi purikki kendek ono,
logo yereng puwiligira paka ngalege ngizi yowiya purikku
walimizirik pi kendek ono.
17 Anotogo Abalamgi ngizi kumula puragi yang
kelemiyageyarik Abalam ngoluk Anotoyegi ngizi
kumulageya wiziya keya pugu piyegi kozak meiya
piyengkirau, logo pigi marekpek Isak opa wezarik wiya
logo alataragi ngalege weik uliweki wiya.
18 Ei, pi weik Isak uliweki miza, were Anotogo pobi-
lik meiya kele kapura, Nigi yeligagangmekkawili Isakyaga
lewagelagi, meiya kele kapura.
19 Purik Abalamgu ngizi kumularik tamizeige Isak ibeng
purik Anotogo ngereke wik yangalekta wazami penangai
miza logo weik pilik kele kumula legi Abalamyegirik Isak
ibeng sa logo ngereke wik yangalekta nobiyeng miza.

20 Isakki ngizi kumulirago mizagewiyege pi Anotogo pigi
marekyau Yakop keya Isau wazono keleyagi purikki iwaka
logo purikki langai pigi marekyauyegi kozak yeiya.
21 Yakopgi ngizi kumulirago mizagewiyege pi ibengkine
lukung puguleige yongomanara Anotoyegi waberek
mizageya wizimowei Anotogi yeikta weiya logo Yosepgi
marekyauwili nak nakyegi wazono yeiyageya wiziya.
22 Keya Yosepgi ngizi kumulirago mizagewiyege pi ibengki-
weki merekewekke Isileiliwili Isip lemeng wiyagirikki pugu
kozak kaiya logo pugu yongkambanuwiliyegi puwili pulu-
meng wiya wazami kang puwekke yombu koza puguyendau
orowei kangweki yeiya.

23 Keya Mosegi panu keya mangoyau ngizi kumuli piyaugi-
rago mizagewiyege Mose waza wizigeya ngong neyauganak
yeik panu liwik miza warara koyima, purik piyaugu keri-
yarik pi ngoluk mandik nalikpektikki wiyeke keya piyau King
Ngaibokko yongok koyang wazaya puwiligi marekngangwili
yeliweki kaiya purikki piyau kazi ono kopong, purik Anotogo
Mose King Ngaibokko sawiya puraga yaliya wazamiyagi
purikki ngizi kumula.
24 Keya Mosegi ngizi kumulirago mizagewiyege pi weik
yombu nawekkewekkerik pi King Ngaibek Perogi yelibubek
miza logo wazono kelemiya nelegi pi kiyebuk miza.
25 Kapura segeya pugu kelarik Anotogi yongkambanu kaile
kaile keleya wiyi kang keya mizi puwili kiling pirau kaile
kaile kelemiyageya wiziya logo kaileyengki tek nangezi wilik
kagowing keya mizageya koya puwili kiling wilik kagowing
miziweki kuna ono.
26 Purik pugu kumularik pi Kilisi lewagi kaiyabokki
wiyeke ngangang wageli purik wazonorikku keya
ngabelak Isippekke king keya pulangai weiyagi purikyeng
yeiktikyengko, purik Anotogo pi kanga yemane managi
puragi pi kangkabek wiya kopong.
27 Keya Mosegi ngizi kumulirago mizagewiyege pi King
Ngaibek Perogi sisiktagi kulili mizarau ono yeik wizimowei
Isip lemeng wiya. Logo pirau yongolik meiya ono yeik
kemenak kuna. Keriyiwekkerik pi Anoto kiling mabulogo
yawenelege pakela nobiyeng mizagi.
28 Mose Anotogo yongkambanu puguwili yaliya wazayagi
purikki ngizi kumula kopong Anotogo kozak yeiya pilik mizi-
weki pugu yongkambanuwiliyegi liyeng memeng namek uli-
weki yeiya logo i puwiligiyengki kangyengke iwibek puk-
meliweki logo Anotogi angela yombanu ulibokko Isipwiligi
koloyakamandik kalogoliwili yeli pilik yela nelegi Yuda
koloyakamandik kalogoliwili wezayibene. Logo teni Pa-
sobaraga ngeragi ni puwekkerik teni puragi kumula koyi-
mowei ni.

29 Keya Yudawiligu ngizi kumularikku puwili Wizang Wag-
obek meibekke yeik ngabelak yeikpekke ngalengale kang
nobiyeng mizi kuna kapura Isipwili puwiliyegi kiriweiweki
mizawekke wizambek ngereke wizang keremiza wizigeya
puwili kaiyaga na.
30 Keya Yudawili ngizi kumula kopong yereng Yeriko
meiragi lemeng yokolong wizigeya yemane panu kingyengka
keremiza logo yerenda yawereng kelemiyamek logo puwili
ngizi kumula kopong puwili Anotoyegi kerewiya logo
puwiligu wok melenazik keya nazikka neyauge yawereng

kelemi yo keya to kaiyageya koyimamek Anotogo kelemiya logo topelora.

31 Keya yongokpanu yeikta Leyap meimele logo were yongok kazingkewiligu mizimekke mizageya wiziyamele ngizi kumularikku yongkambanu Anotoyegi nagerewiyiwili yelawekke pi wezamiya, purik yombanu Yosuwago Yeriko lemengke liwik pakeliweki wezayelawili pugu i pugumakke koli keleyarikki wiyeke.

32 Logo nogo taliktarau mawinda kozak kaiyagi? Nogo Kiriyong keya Parak keya Semsong keya Yepeta keya Tawiti keya Samuwele keya Anotogi yombanu piyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiliyegi kozak kai purik yokolong panu kozak kai kambelagi.

33 Yombanu yaka puwili mabuwili Anotoyegi ngizi kumula kopong piliktikki kandik ngai yemaneyengki lewege mizi, keya yereng yemane nayeng weiya logo ngai, keya yongkambanu puwiligiwiliyegi waberek ngai logo Anotogo puwiliyegi keleyagi yeiya piyeng keleya. Keya nawili Anotoyegi ngizi kumula kopong keri pusi keri wizingwili kelik yemanewiligu limita logo na nelegi mele puguzikku iza warara koya.

34 Keya nawili Anotoyegi ngizi kumula kopong Anotogo yezi yemanezikki yungke yezi yemanezikku waliya nelegi iza warara koya. Nawili ngizi kumuli puwiligirago mizagewiyege lang yemanewekko yela logo ibengkirikka kazi. Nawili kozabektau ono ma kemegeme mizageya koyimawili ngereke kozambek yana. Nawili ngai yemaneyengke kozang ngai yemane mizagibek yana logo puwili kiling ngai kela puwiligu pakela logo ngai puwiligu miziragi wiyeke kazi walewale kuna.

35 Keya yongok nawili ngizi kumularikku puwiligi ingembu ibeng puwili ngereke ibendaga wik yangalekta yo. Kapura yombanu nawili Anotoyegi ngizi kumula logo kailewiligu watabi kozangkayengko yela logo ibeng, purik puwiligu kelarik Anotogi wiyeke puwili ibeng purik kele kapura puwili Anotoyegi kezanga mana logo puwiligu ngangang wagelagi puraga wila wazayagi purikki puwili kiyebuk. Logo puwiligu pilik miza purik puwili kalike yangalekta paka ngalege wazono koyimagi purikki ngizi kumula kopong.

36 Nawili ngago kaile yeiya logo pulaga wizale ngai kozangyengko yela keya nawili inge keya meleyeng tariya logo wigirayengke wazaya.

37-38 Nawili Anotoyegi ngizi kumula kopong kingyengko yela logo ibeng keya nawili soyengko libuga mita long ibeng. Nawili kailewiligu puwiligi ngizi kumulira wiyi purik puwili ibengki puraga wila wazayagi yei kapura puwili wizami ono legi kailewiligu lang yemaneyengko yeli. Nawili Anotoyegi

ngizi kumula kopong kailewiligu yereng puwiligiyengka kiriwei keleya. Logo puwili liyengwiligi korik piyengka melewangka keya pulangai keremiza logo wakiya logo ngabelak ngaingai liya keya lewakyeng neing kambela keya king ururuyeng keya ngabelakyengke yunguyengke liwik kiliya koya. Puwili yagasi miza keya kemegeme miza keya nawiligu kaile kaile keleya. Yombanu pilikwili ngabelakpekke pelege koyagi purik pangka ono.

39 Logo yombanu ngizi kumulara kiling puwili Anotoyegi wilekpek ngalege wiyi keya Anotogo puwiliyegi langai wazono kaiya kele kapura puwiliyaga naktau Anotogo puwili yanagi kaiya piyeng mabiyeng weiya ono.

40 Purik Anotogo kelirik puwili yuke yolura teni kiling kemenak kanga lewege panu tenigi pugu kangkere miza wiya pura teni mabuwili sanga mizagirikki wiyeke.

12

1 Tegi yombanu ngizi kumuli kolokngagono yaka nogo kozak kai puwili kozainung wezabek yawereng keleya logo puwiligu teniyegi ngizi kumulagirikki waligeleyi legi watabi teni yelakkelek kunibene keleyi piyeng ma kaile teni kozang kebangkelara yolu piyeng wezameliweki keya kaile inge tonuguyeng tariya logo teni kawiye walibene keleyi piyendau wezameli, keya resisi narikke nginda wei mizagibokko lewege miziweki wilekpek keya mizi pilik tenirau Anotogo tonugu miziweki sawiya piyengke wilekpek keya mizi kanda paka wila wiyi pulogoweki.

2 Tenigi wire piyeng Yisu ngizi kumuli tonuguragi solorik keya ngizi kumuli tonugura pangka panu sibene kelemibekyegi pakelaweki. Pi ya puguraga pangka miza wizimowei yengeleileige kendek ngelaimekke ibeng sa purik wilik kagowing kalike pugu weiyagi puragi pi iwaka kopong logo purik weik yokopek pi tung lewege panurikke Anotogi mele ngaigezuwaga mogosa.

3 Tamizeige ini kazing ngizi kumuliragi pumok mizagi kapura nawiligu iniyegi keleyiyengko ini kiyebuk sende mizi wizigeya kazing pumok wizamiweki keli purik mabura Yisuyegi kaile kaile mei keya mizi kele kapura pirau kiyebuk sende miza logo wizami kuna ono purikki kumulagirikki kai.

4 Keriyawekkerik ini ngoluk kaileyeng kiling ngai keli puraga ini ngai keli kang kemenak ibengki pulogo wiya ono kani.

5 Anotogo ini pigi mareknngangwili miza logo ngago yogong ini kozang yaniweki pobilik yei piyengki ini keremareke miza ma talik?

Mandik nogowili, Yemizibokko ini pangkaraga keleyi puwekke purik mabura waberek keriya koyizo keya pugu ini kokowa miza kani keleyi puwekke wizami kang mizi nagani,
6 purik Yemizibek wok mabiyeng pugu keli puwili mabuwili pangkaraga keleyiweki mizi wilibekpek keya pugu pigi mareknganwili miza puwili keli pigi puwiliyegi pura waligeleyiweki puwili kokowa miza purik pangkaraga ngangang yanibek kopong. *Ngago yogong 3:11,12*
7 Anotogo ini pangkaraga keleyi pani, purik yombanu pigi mareknganwiliyegi keli panu nakko puwili pangkaraga keleyi pilik Anotogorau ini pigi mareknganwili pangkaraga keleyi yagenda. Purik mandik tak pigi mangobokko pangkaraga waligelemiweki ngangang mana ono?
8 Tamizeige yombu nawiligu puwiligi yango keya mareknganwiliyegi keleyi pilik Anotogorau ini kokowa mizi puwekke ngangang yani ono mabura purikku walimizi purik ini Anotogi yango keya mareknganwiliyagawili ono.
9 Tenigi mangowiliyegirik puwili teni wizale lik keleya logo tonugu puwiliyegi langai wazono kisa. Tegi kung tonuguwiligi mangobekyegi teni panga yungke kiliyiweki logo kazing kumbekki lewengke koyagi purikki iwaka siweki.
10 Tenigi mangowili puwiligu iwaka puragi pangka kirisimasi teni puwiligi kulengke koya piyengke ngangang yana kapura Anotogo teni ngangang yani pura wok mabiyeng pangka panu keya teniyegi wazono mizagira wizigeya tenirau pugu kaile nangezirau ono yolu pura weiweki.
11 Mandik nak watabi nayeng kokowa mizageya wizilegewekke mangogo kanda wizale ula logo ngangang mani purik mandikpok puwekkerik wilik kagowing ono. Kapura kalike purik mandik kokowa mizageya wizilege wizale ula logo ngangang manabok kazing pangka yara ngezege sa yolu puluwengke yemane si kandikki teni keriyagi. Anotogo teni pangkaraga keleyi puriktau mabilik.

12 Tegi ini Yisuyegi kiriwei mizagirikki kiyebuk sende mizi puwili yangalek meiya logo Yemizibekyegi ngereke kiriwei kuniweki wilekpek keya mizi keya pangkaraga kiriwei mizagi purikki yeik kumula wilibek koyi,
13 keya watabi niyegi keriya logo kiriwei mizagi puwili kaile mizibene keleyagi pilik piyengka mizi nagani, tamizeige puwili tayeng pangkayeng keya tayeng kokowayeng miza purikki ngoluk iwaka ono kele kapura puwili niyegi kiriwei mizi purikku ngizi kumuli puwiligira kozangki.

14 Keya ngalik kela wali piyengka koweige yolu keya kazing kaileyendau ono koyagi pumokki kiriwei panu yoluweki mizagirikki kai, purik ini kazing puluwengke yolu ono purik inirau Yemizibek keriyagi ono.
15 Keya ini kazing mabuluwengke kuniweki nakko nakyegi saweli logo iniyaga nak Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono kapura pugu teni yani piyengka ini yaniweki keli piyeng ini yeik nelegi waberekkirikki kai. Keya sisik kelira yenge ya ini nakkaraga yemane si kanda kuneng yemaneyeng lewagela sibene kelemiya logo nawiligi kazing kumbekki puluweng kaile kaile miza yowiya nagani waberekkirikki kai.
16 Keya iniyaga nak kazing nazuwagawili kiling yongkambu mizimokko mizi ma Isaugu Anotoyegirau kumuli nangai miza pumokko miza nelegi waberekkirikki kai. Purik pi yagasi wizigeya ngeragi nagerikki wiyeke pigi sakpek Yakopyegi pigi mangobokko Anotoyegi pi watabi wazono pi mandik kalogolibek legi maniweki piyeng mana keya ngeragiyeng piyaga weiya logo na.
17 Logo pulaga kalike Isau ngereke yeik mandik kalogolibek mei pura weiya logo watabi wazono piyeng weiyagi nobiyeng miza logo pigi mangobekyegi ingi yemane panu kelemi keya kazing pugu pilik mizamok tumula logo watabi wazono piyegi maniweki meiya kele kapura pigi mangobokko pilikkirau ono meiya. Legi puragi kumula logo waberek panu.

18-19 Kazing inugu mabek Anotoyegi mereke lewa pumok kazing koka Yudawiligu Anotoyegi mereke wiriya pilikmek ono. Yudawili lewak Sainai meibekke Anotogo lo pigi meleyau piyeng yanawekke puwiligu lewakpekke yezi yemanezik keya kusabanurik keya kobo keya kebarekyau keya sangubokko kaiya meliyau keya Anotogi kilirago kaiyarikki keriyi keya kerewiya. Logo yongkambanuwili kilira kairikki kerewiyawekke puwili kulilimokko mizagewiyege ngago nayendau mawinda kerewiyagi ono weik mabilik meiya,
20 purik puwili kilirago ngago pobilik kai puragi ya kuneng panu, Tamizeige yombanu nak ma liyeng keya keri namektau lewakpek kebangkela purik mabura pilikpok ma mok kingyengko ula logo ibeng sa wazami, kai puragi.
21 Lewakpekke keriyawekkerik kulili mizagi langairik mizara wizigeya Mosego pelik kaiya, Ne kulilimokko pangka ono logo ne leli uli, kaiya. Kapura ini Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi Anotogo ngago wik silok tiyara yanawekkeriktau pilik miza ono. Anotogo paka ngalege pi yolu pulogo mereke kunagirikki pangkara yana.

22 Logo ini lewak Saiyong Anoto wik yolubekki yereng
Yirusalem wik paka ngalege angela sangkelagi langai ono
wilik kagowing miziwili yolu pulogo kemenak kiliya wiriya.
23 Ini Anotogi yongkambanu pugu koloyakamandik kalo-
goli puguwili yei, yeikyeng paka ngalege lende miza puwiligu
wawere ulalege kiliya wiriya. Ini Anoto mabuwiligi ngagoza-
kyengki kerewiyagibokyegi kiliya wiriya. Keya yongkam-
banu pangka Anotogo weik kemenak kaile nayendau ono
wazaya puwiligi kungwili yolulege kiliya wiriya.
24 Ini Yisu Anoto keya yongkambanuwiligi tepekke ngago
wik palumu panu pura silok tiyabokyegi wiriya. Keya ini
kaile tonuguyeng tumulagi langai onoyeng kapura iwi kaile
tonuguyeng tumulibokko wiriya. Logo iwibok Abelegi iwi-
bokko kanga managirikki wiyeke ingkeya ngabik keya miza
pilik mizi onobek.

25 Tegi Anoto iniyegi inigi yungka wizimowei kozak
yeiyageyabokyegi kerewiyagirikki kiyebuk miza nagani
waberek panu. Purik Yudawili Mose ngabelakka
mabelegebokko kaiyengki nagerewiyi mizawekkerik puwili
ngangang yana kapura teniyegirik tamizeige Anoto paka
ngalegebokko kaiyengki teni nagerewiyi miziwekkerik
ngoluk tonugu ngangang yemane panu weiyagi puragi
kumuli.
26 Keya Anotogo puwili loyeng yanawekkerik kili puguragi
ngai ngagomokko ngabelakpek urukang kelemiya kapura
mabek perik ngereke ngago sawiya nararau mawinda puragi
ngalege pelik kaiya,

Ne ngabelakpek keke urukang kelemiyagi ono kapura
ngilumbektau urukang kelemiyagi, kaiya. *Agai 2:6*

27 Logo pugu pilik kaiya purik pobiliktikki, pi watabi
ngabelakpekki wire tonuguyengko keriyi logo kozang ono
urukang kelemiyagi langai pilik piyeng kemenak tumulagi
logo watabi kumbekki kozang wizagomagi ngoluk wire
tonuguyengko keriyi ono piyeng ngezeyeng wizeibene.

28 Tegi teni Anotogo yereng ngai logo kozang wizagomagi
puragi kiliya kunagiwili legi teni Anotoyegi kazing pugu ke-
limekke wazono mei keya ya kumuliweki, yayeng kazi miza
koyimowei keya yeik pugura lewege miza koyimowei,
29 purik Anoto tonugubek yezi yemane ngoriyizik kelik,
purik yezizikku watabi mabiyeng kemenak waliyi pilik An-
oto tonuwagibokko korowali piyeng mabiyeng kemenak ula
waliyagi. Tegi Anotogo ini yezizikke wezayela nelegi ko-
rowali mizagi purikki kazi miza koyi.

13

1 Ini ne kiling Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwili
nakko nakyegi kelageya koyagirikki kai.
2 Keya nugu iwaka ono pilikpokyegi wazono kelemi, purik
yongkambanu nawili puwiligu iwaka ono pilik puwiliyegi
ngeragi yani keya kaiyageya koyimarik angelawiliyegi ke-
leyageya koyima kapura puwiligurau angelawili miza ono.
3 Keya ni wigirimakka wigira yolu puwekke nugu kuneng
kelagi pilik piyeng Yisuyegi ngizi kumuli wigira yolu
puwiligu kelageya koyinda legi puwiliyegi kumulagi purikki
keremareke mizi ono. Keya ni nawiligu neli kang keya miza
logo kozaga mizawekke ngangang yemane kelagi pilik Yisugi
wiyeke nawiligu yela logo kozaga miza wizigeya ngangang
yemane mizageya pilik puwiliyegi keremareke mizi nagani.
4 Yongkambanu wei pura mabuwiligu yemanera mizagira
logo yombubek keya yongokmelerau pigi kerekpu onobek
ma pigi yongokpu onomele kiling iwek koli ma wire walebek
mizagi ono, purik Anotogo kaile pilik pura mizi mologabok
ngagozak kelemiyagi.
5 Keya kingyengki ngora keli purago iniyegi ngai nagani.
Watabi inuguyeng ngelek ma songono miza puriktau wilik
miza yolu. Purik Anotogo pobilik kaiya purikki wiyeke,

Nogorau ini watabiyengki yeik kunibene keleyagi ono keya
nogorau ini kelaleng keke wezawili wezayagi ono.
Utoronomi 31:6

6 Tegi teni pobilik kisi puwekkerik kozang sara koyimowei
Kapiya Walektikka lang poburik kisagiwiligu,

Yemizibek neyegi sawelibek legi yongkambanuwiligu neyegi
keleniyagi piyengki ne kazi ono, kisagiwiligu. *Ingi
Sam 118:6*

7 Keya ngai inigi were iniyegi Anotogi ngagora kozak
kisa puwiliyegi kumulizo. Puwiligu koya puraga wazono
lewagela puragi kumula to melizo. Keya puwiligu Anotoyegi
kazing ngizi kumulamokko kumuli kanda ibeng purikki kiri-
wei mizi.
8 Yisu Kilisi ulogo keya yokopekke keya wangki wizago-
magi puriktau mabilik yolu.
9 Tegi nawiligu watabi wik nalik kazing pangka lewengka
kokowa iza orowei kunagi nayeng kozak yeiya nagani. An-
otogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani purago
wilek kang tonuguyeng kozang kelemi logo purikku Anoto
wilik kagowing kelemi. Teni lo ngeragi nagi piyengki kiriwei
mizi purikku wilek kang tonuguyeng kozang ono. Logo
yombanu lo piyengki kiriwei mizi puwili lo piyengkorau
puwiliyegi saweli ono.

10 Kilisi tenigi wiyeke ibeng sabok teni piyegi ngizi kumuli
puwiligibek. Keya kaileyengka yaliya wazayiweki Yudaw-
iligi loyengki kiriwei mizi puwiliyegi sawelagi ono.

11 Yudawiligi yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene
waliyiwiligi ngai yemane panubok liyeng keya pulangai
yela puwiligi iwiyeng I Walekyauga Walek Panumakki yeke
ige kaileyengki wiyeke opa miziweki orowei yabela ka-
pura ngiziwili yerendagi kang yemanerikke yenge yerengke
waliya.
12 Logo Yisurau yerendaga yenge yerengke ngangang miza
logo yongkambanu puguwili iwi pugubokko kaile nayendau
miza onowili sibene keleya.
13 Togo wameik teni kazing Anotogo pangkawili miziweki
Yudawiligi loyengki kiriwei mizi pumok wizamiweki logo
Yisuyegi kuniweki keya piyegi kiriwei miziwilirikki wiyeke
Yisugu ngangang wageli keya ngago kaile meiya wiya mabi-
lik tenirau ngangang wageli keya ngago kaile yeiyawiliweki.
14 Purik ngabelakpek yereng tonugura ono kopong. Teni
yereng tenigi paka ngalege wizagomagi puragi ngai yuke
yolu.
15 Tegi teni Anotoyegi Kilisigu teniyegi sawela wizimowei
ngago wilikwilikyeng opa wezarik meiyageyaweki purik kili
tonuguyeng Anotogi yeik yemane puragi langai nawiliyegi
kozak yeiyagiyengko.
16 Keya nazuwagawiliyegi wazono keleyi keya nazuwa-
gawili kiling sanga mizagi purikki keremareke mizi nagani
purik, purik opa Anoto wilik kagowing kelemiyagirik kani.
17 Yisugi i walekmakki ngai inuguwiliyegi kerewiyi keya
kiriwei mizagirikki kai keya puwiligu miziweki kisi piyeng
miziweki keli. Purik yawe puwiligira kung inuguyengki
kazingmekki ngaigi pura logo puwiligu kang tamekke iniyegi
ngai koya miza purikki Anotogo pakelagi. Yawe puwiligi-
raga puwili wilik kagowing mizibene puwiligu kisi piyengki
kerewiyi kapura inugu kuneng yani purik iniyegi wazono
onogi.

18 Neyegi wiyeke waberek mizageya koyi. Kili negi yenge
yaraga purago neyegi ni kokowa miza kai ono purik ne
iwaka, purik ne kazing pangkamekke miziweki keli wilibek
kopong.
19 Keya Anotogo ne ngereke inuwayegi ngezangai wezay-
onelagi purikki kele waberek mizi.
20-21 Anotogo Yisu Yemizi tonugubek Anotogi yongkam-
banuwiligi ngai yemanebek iwi ngago wik silok tiya wizago-
magi pura kozang kelemiyabokko mizagewiyege ibendaga

ngereke wik yangalekta wazamiya. Anoto mabilik mizabok logo ngezege sa yolu puragi mangobokko ini watabi wazono keli pugura miziweki iniyegi sawelagi piyeng yani pani. Keya pugu mizagi keli pura Yisu Kilisigi kozang tenigi yungke yolubokko iniyegi yawe mizi pani. Keya ngaiwak yemanerik Kilisiyegi wilibek wizagomi pani. Wameik panu.

22 Ini ne kiling ngizi kumuli puwiliyegi ne kelegele keya nguk yei, nogo kapiya perikke lo lende miza piyengki waberek panu kerewiyi purik kapiyarik ngerewalek panuriktikki wiyeke.

23 Tonuwa kiling ngizi kumulibek, Timoti weik wigirimakka welagela wezamela logo purikki inuwa iwaka sibene kozak yei. Tamizeige pi neyegi pelege ngezangai lewa purik mabura te mabiyau inuwayegi pakeliweki lewagi.

24 Inuwago yeik nogora weiya logo ngai inuguwili mabuwili keya yongkambanu Yisugi pulogo puwili mabuwiliyegi wangane nogora yani.

Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Itali meibekka pelege yolu pewiligu wangane puwiligirarau inuwayegi wezameli.

25 Keya Anotogi wazonora ini mabuwili kiling wizei pani.

Mabura.

Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Jems
Kapiya Yogo Jemsgu lende Mizarik

1 Ne Jems ne Anoto keya Yemizi Yisu mabiyaugibek logo ne
piyau mabiyauyegi yawe mizibokko kapiya perik lende mizi
keya ini Yuda yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli wizageya
koyi kambeli puwiliyegi wangane nogora wezameli.

2 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili iniyegi kuneng
kingyengkirik, kemegemeyengkirik keya nazuwagawiligu
iniyegi kuneng yani ma ngangang keleyiyengkirik lewa
puwekkerik wilik mizagi maburikki kumulizo,
3 purik iniyegi tamizeige ini ngizi kumulageya koyimowei
kuneng piyengko iniyegi yang keleyi puwekkerik piyengko
ini kozang koyagiweki waligeleyagi logo purik ini iwaka.
4 Pilik tegi kazing kuneng piyengki kozang yolu pumok
yemane sibene kelemi keya kuneng inigi piyengka kazi-
weki mizi nagani, purik ini kunengyeng kilingwekke purik
piyengko mizagewiyege ini Anotoyegi kebangkelagi logo pi-
lik mizagirikki mawiyarekka mizi purik mabura ini kawiyegi
ono logo ini kemenak pangkayengka kaileyeng iwakagi.
5 Kapura tamizeige iniyaga nawiliyegi pilikyeng
lewagelawekke ini Anotogo inugu miziweki keliyengki
lusuwei mabura piyegi nguk mei. Logo pugu wilikwilikta
kiling kozak yei penangai keya iniyegi kaile keriyi
penangai ono, purik Anotoyegirik piyegi nguk mei puwili
mabuwiliyegi kangka wazonoyeng yobuk keleyi ono yeik
yana meli.
6 Kapura ini piyegi nguk mei puwekkerik pugu iniyegi
kozak yeiyagi mizara ini ngizi kumula koyimowei piyegi
nguk mei keya pugu iniyegi kozak yeiyagi ono mizi nagani.
Purik yombanu Anotogo piyegi kanga meiya to melagi ono
mizibok, kai wizang yemane kebarekpokko ula meli kang
keya mizibok kelikpokko logo pilikpok kangka neyau kilim-
bokko.
7-8 Tegi kangka neyau kilimbok ngenangaiyengka mizagi
mizi logo pilikpok Anotogo waberek puguyengki kangayeng
managi mizagi onobokko, purik Anotogorau pilik mizagi
ono, legi ini Anotoyegi nguk mei puwekke pugu kangka
wazonoyeng yani penangai mizara koyimowei nguk mei.

9 Tamizeige ngizi kumuli nak kingyeng yeik keya kulengke-
bek mizibok wilik miziweki kai, purik Anotogi wiregerik pi
yemanebek.

10 Tamizeige Anotogo ngizi kumuli watabiyengko kolabek
keya yemane nak mizibokki watabiyeng weiya mowiyi purik
pilikpok watabi puguyeng suwei purikki wilik miziweki kai,
purik pi watabiyengki wilekpek ngalege wiyagi onobokko.
Purik pelik, pilik mizibok purukpuruk yengelei marekyengki
piyengko liya wala logo ngoliyi wizigeya yeik sawiyi pilik pi
yeik sawiyagi.
11 Nogo pilik kai purikki mawinda kozak kai pei, yokpek
kebarek ngaingaibek kiling lewa logo yengelei marekyeng
ngoliyibene kelemi logo purukpurukyeng kawiye wali purik
purukpurukyengki ngaira weik kemenak yeikki. Kazing pi-
likmekke yombanu watabiyengko kolabok yawe keya watabi
puguyengki mizageya wizimowei yeik sawiyi kuni penangai
logo pi Anotogo ngagozak kelemiyagi.

12 Yombanu kaile mizibene yang kelemi kapura kaile mizi
onobokyegi wilikwilikta yolu, purik pi kaile nangezirau mizi
nangai wizimowei yang kelemiya kapura lewege, purik pigi
kanga weiyagira kalike paka ngalege wik yolugi pura logo
pura Anotogo yongkambanu piyegi keli puwiligi sawiyara.
13 Tamizeige yombanu nak kaile mizibene yang kelemi
puwekke pi pelik kaiyagi ono, Anotogo ne kaile mizibene
yang keleni kaiyagi ono, purik Anotorau kaileyengko kaile
mizibene yang kelemiyagi ono keya pi ngezebokkorau nak
kaile mizibene yang kelemi kunagi ono.
14 Kapura yongkambanu mabuwili nak nak yenge pigi
yungke kaileyengki kira orowei mizi piyengko pi kaile miz-
ibene yang kelemi logo pangkayengka koweige iza orowei
keleyi keya ngago kaile kaile yani.
15 Pulaga puwiligu kira orowei mizi piyengki marekyeng
tabunda logo kaileyeng lewagela logo kaileyeng yemane si
lewa purik ibenda lewagela, kazing kumbekki lewengke An-
otoyegi ibeng logo Anotoyaga koweige wazayi.

16 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili
ini kaile miziweki yang keleyi piyengki mangobek tak miza
purikki ikuyogorik keleya nagani.
17 Watabi Anotoyaga yeik lewa piyeng wazono keya watabi
pangka panu piyeng paka ngalega lewayengko, paka Anoto
Peba ngilumbekke pelewewili keremizabokyaga. Pi ngeze-
bek mabilik wilibek yolubek keya teniyegi kezanga yani
onobek keya yokpek keya pelewewiligu mizi pilik teni kus-
abanurikke wazayi onobek.
18 Pugu teni ngago wameiktagi yungke keli ngezebekkirago
Kilisigi yungke wik keremiza logo teni pugu keremiza piyeng
mabiyengka yenge orozarikke pigi yango keya marekngang

pigi yeligagang wikmekkiwili miziweki.

19 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili
ini pobiyeng kangka inuguyengke wiyi keya pilik perikki
keremareke mizi nagani, kazing palumu panumek nakko
kairagi nguk namizi kerangang mani pumok, sisikta kiling
nguk namizi kaiya yo meli ono pumok keya nguk namizi sisik
mizi ono pumok.
20 Purik yongkambanuwiligi sisik kamenengmokko teni
Anotogo pangka koyiweki keli pilik teni pangka koyiweki
keleyagi ono.
21 Tegi kazing kowiyeng mabiyeng keya kazing korowali
kumuli piyeng mabiyeng wezameli logo Anotoyegi panga
yungke kuni logo ngago pigi ya inuguyengki pugu ngeriyi
pura wei purik purago ini yaliya wazayagi mena.
22 Anotogi ngago yeik puragi kerewiyi keya purago kai
piyeng ngizi namizirikku ni makngezeyegi ikuyogorik ke-
leniya nagani.
23 Yombanu ngagoragi yeik kerewiyi keya purago kai
piyeng ngizi namizibok yombanu ngezebokko ngezebekyegi
wiriwiliktikki pakelibok kelikpokko.
24 Pi ngezebekyegi pakela logo weik kang keya nguk namizi
wiregawere puguragi keremareke mizi pilik purikku pi An-
otogi ngagora keremareke keya kazing pugu were mizayeng
wiyi ono.
25 Kapura yombanu Anotogi lo pangka panu yongkam-
banu wila wazayi piyengki yungke pakelabok logo mabilik
pakelageyabok keya piyengko kai piyengki keremareke mizi
onobok kapura wok mabiyeng piyengko kaiyengki kiriwei
mizibok, watabi pugu mizi mabiyengki wilikwilikta wiziyagi.
26 Yombanu nak ngezebekyegi pi Yemizibekyegi kiriwei
panu yolubek mizi penangai kapura tamizeige pi longok
pugubekki waberek ngaigi langai ono purik pi ngezebek
ikuyogorik kelemi yagenda logo pugu Yemizibekyegi kiriwei
mizi pura yeik ulakki.
27 Kazing Yemizibekyegi kiriweiweki Peba Anotogo ngizi
mizamek keya kaile nariktau ono mizamek koloyakamandik
kelaleng ngela keya yongok komate ngela pilikwiligi
kunengyengki ngai pumok keya yongkambanu Anotoyegi
lusuwei puwiligu kaile mizi piyengka koweige yolu keya
kaile piyeng mizi nagani.

2

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini yombanu
ngaiwaktikki ngaibek tenigi Yemizibek Yisu Kilisiyegi ngizi

kumuliwili logo yombanuwiligi korik kang yeke ngalege
piyengki yewizek mizi nagani.
2 Tamizeige yombanu neyau sonda inuguraga wiriya
logo nak melegombekke ring koliyengka keremiza nak
uluwakiya logo watabi palumuyeng wakiyabek keya nak
watabiyengki yeik panubek logo watabi koliya waleyeng
wakiyabek mabura
3 ini watabi palumuyeng wakiyabokyegi pakela logo piyegi
pelik meiyagi, Ni pelege mogosiweki, kapura koliya waleyeng
wakiyabokyegi inugu pelik meiyagi, Panga purikka luwe
wizei, ma ngabelakka purikke inge nogoyauge ngezege
mogose, meiyagi.
4 Mena inirau ini makngezegi tepekke yewizek mizageya
pumokko mizagewiyege yemane panu piyengki kokowa ku-
muli purikki pakela ma yeik?

5 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili
kerewiyi. Anotogo yongkambanu ngizi kumuli onowiligu
watabiyengki yeikwili mizi puwili ngizi kumulirago ko-
laweki iza keya pigi yereng pugu piyegi keli puwiliyegi
yanagi sawiya pura weiweki,
6 kapura ini watabiyengki yeikpekyegi kaile sawiyi.
Watabiyengko kolawiligu iniyegi kaile keleyi ma talik?
Puwili ini ngagozak keleyi mabuwili ma talik? Ei, puwili
pilik piyeng miziwili.
7 Ei, puwili inuwagibokki yeik wazono puragi ngago ko-
rowaliyeng kisiwili.

8 Tamizeige ini lo Anotogi yerendaga Anotogi Kapiya
Walektikke pelik lende miza, ni makngezego ni
makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo, kai
pura wara yolu mabura ini pangkaraga mizi yagenda.
9 Kapura tamizeige ini yongkambanuwiliyegi yewizek
mizi, purik ini kaile mizi yagenda logo loyengko loyeng nge-
libek kaiyagi.
10 Keya tamizeige nakko loyengka lang wamenarik ngela
purik pi loyeng mabiyeng ngelabokko ngangang wei pilik pi
weiyagi.
11 Purik pi pelik kaiyabok, Yongkambu weiya puwili nigi
kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli
nagani, kaiya mabokkorau pelik kai, Yombanu uli nagani,
kai. Ini nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kil-
ing iwek kola ono mane miza kapura tamizeige ini yombanu
ula purik ini Anotogi loyeng mabiyeng ngela wizinda.
12 Kilisigu inugu miziweki pugu lo keliyeng ini mizi ma yeik
miza keya inugu miza pura ngenangki miza miza purikki

ini ngagozak keleyagi. Togo inugu mizi keya inugu kumuli
piyengki waberek panu,
13 purik ngagozakta mizibokko yombanu nazuwagaw-
iliyegi yalek miza onobokyegirau yalek mizagi ono. Kapura
tamizeige ni nazuwagawiliyegi yalek mizageya wiziyabok
mabura ni ngagozaktaga kulili mizagi nariktau ono.

14 Ini ne kiling Kilisiyegi ngizi kumuli puwili, tamizeige
nakko pelik kai, Ne Yisu Kilisiyegi ngizi kumulibek, kai ka-
pura pugu miziyengko wameik kai ono mabura pugu kai
puragi wazonorik tarik? Pigi ngizi kumuli purago pi yaliya
wazamiyagi?
15 Tamizeige yombu nak ma yongok namele tonuwa kiling
Kilisiyegi ngizi kumuli melegabek wakiyagiyengki yeik keya
ngeragiyeng wok wamenakki pangka ono,
16 logo inuwayaga nakko pelik mei, Wizagome, yezingei
wizeimo keya ngeragi wazono miza nimo, meiya logo ngeragi
keya wakiyagiyeng mani ono purik ngago nugu yaka meiya
puragi wazonorik tarik?
17 Togo ini keriya, ngizi kumulira keke wara purik pangka
ono kani. Ni ngizi kumuli pura warabek miziweki wazono
mizi. Ngizi kumuli nugura watabi nugu miziyengki walimizi
ono purik ngizi kumuli nigi purik ngizi ono, ibeng, logo yeik
ulaktikku.
18 Kapura nakko pesang ula wizimowei pelik kaiyagi,
Yombanu nak ngizi kumulira kilimbek, yombanu nak ngizi
mizira kilimbek logo piyau mabiyau kaileyengka yaliya
wazayagi ma yeik, kaiyagi. Logo nogo pelik meiyagi, Mena,
ngizi kumuli nugura nugu miziyengka keke neyegi walimize
keya nogo miziyengko ngizi kumuli nogora waligeleniyagine,
meiyagi.
19 Inugu ngizi kumulirik Anoto wamenak keke ma talik?
Wazono. Kerewawiligurau mabilik ngizi kumuli kapura
puwili kulilimokko leli uli.
20 Lelewe ngizi. Talikwekke ini Anotogo keliragi mizi ono
purik ngizi kumuli inuwagi pura yeik ulakki kai purikki
iwakagi? Ngizi kumuli wazono mizi onoyeng lewagela
wazami pura ngizi kumuli wameikta ono.
21 Tenigi mangobek Abalamyegi kumuli. Pugu mizarago pi
Anoto kiling pangka wazamiya ma talik? Ei, pilik miza. Pi
kerewiyirago kolabek kopong pigi marekpek Isak alataraga
kolak miziweki wazamiya.
22 Inirau ngizi kumuli pugura keya pugu ngizi miza pura
menalege yawe miza purikkirau keriya ma? Pugu mizarago
ngizi kumuli pugura ngizi mena miza.

23 Logo Kapiya Walektikku pelik kai purik miza, Abalam
Anotoyegi wilekpek ngalege wiya logo pugu Anotogo kai
piyengki pi ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi
pangkabek miza, logo Anotogo pi kewengke pugubek meiya.
24 Keriya, yombanu nak ngizi kumuli purago keke Anoto
kiling pangka wazamiyagi ono kapura pugu wazono mizi
piyengkorau.
25 Ik Leyap yongok Yuda ono kazingkemeleyegi kumuli.
Pi talik mizarikku Anoto kiling pangka wazamiya? Pirau
watabi nayeng miza. Pugu Yuda ngago orowei miziwiligi
ngagoragi ngizi kumula kopong pugu puwili i pugumakke iza
orowei yabela keya pugu puwili kazing kalogomokmek neing
kazi kambelibene wezayela.
26 Korikwek yaumbektau ono puwekke ibeng mabilik ngizi
kumuli, wazono miziyendau ono pura ngizi ono, ibeng.

3

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili miti yanibek
keremiziweki wilekpekka mizi nagani, purik mamokyaga
teni miti yaniwili ngalege panu ngagozak keleyagiwili purik
teni iwaka.
2 Teni mabuwili kang nayengki purik ngago kokowa kisi
kapura yombanu pugu kaiyengkirau ngago kokowa nara kai
onobok pangka panubokko. Yombanu pilikpok korik kang
pigi puwek mabuwekke ngaigi langaibokko.
3 Tonugu liyeng osiwiliyegi keleyirik ngayeng wibek kil-
imbek kiligandaga uluwakiyi logo wibekka ulumi puwekke
ngayeng korokwekko osimekki kiliganda ngangang mani
logo purikku mizagewiyege tonugu kunagi keli pulogo os-
imek yeik kerewiya logo keli tenigi puragi kiriwei mizi.
4 Keya sik yemaneyengkirau kumuli, piyeng yemane
panuyengko logo kebarek unatubabokko orowei kang kele
kapura sitiya koru panu ngizi kowiti purik sikmak orowei
mizibekki keliragi kiriwei mizi penangai.
5 Togo longokpek kilindiktau mabilik, songono kele kapura
ngago lewegeyeng kaiya melibokko. Yeik kumuli, kalogolei
yemane panu kele kapura yeziwilik songono pungezigu pulei
mabulei langiyagi,
6 logo longokpek yezizik kelikpokko, korowaliyengko
wilak. Longokpek korik tenigi puwekke yolu piyeng kiling
ngelaming yolu pobu, logo kaileyeng korik tenigi puwek
mabuwekki pangka pangka orowei kang keya mizi. Yezi
longokpekki puzik yereng yezi kusagi onozik ngori pura
ngezeraga lewazikku logo teni wazaya pulaga paka ibengki
pulogo koyi kang lewa pura kaile kaile kelemi.

7 Yombanuwiligu wata keya winak keya kemale keya
watabi nalangai nalangai wizambekke piyendau mabiyeng
ulogo weiya logo keli yombanuwiligiragi kiriwei mizibene
waligeleya logo ngoluk mabilik mizagi langai.
8 Kapura yombanu nakkorau longokpek kuzige kelemiyagi
ono, pi korowali panubokko keya pi otapazi kaiya melibek
keya marasing yombanu neneng ngela melagi langaiyeng
kilimbek.
9 Teni longok tenigibokko tenigi Yemizibek keya Mangob-
ekyegi wilik kagowing mei. Mabokko yongkambanu Anotogi
kangmekke keremiza puwili ngago kaile yei.
10 Kiligang maburaga wilik kagowingyeng keya ngago
kaileyeng tabunda wali. Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli
puwili, ini pilik mizagi onowili kani.
11 Kai kulek narikka kemenak kai kolok kelibek keya kai
solo kelibek tabunda ma talik? A'a'.
12 Yengelei ngoyeileigu yengelei popoleigi wilekyeng
wiragi? A'a'. Keya kopimerekko ngoyeileigi wilekyeng
wiragi? A'a'. Keya solo kaibokko kai kolok kelibek lewagela
wazamiyagi ono.

13 Inigi tepekke yombanu kaileyengka pangkayeng iwaka
nak ma? Ngezebokko pi ngizi pilik nak mizagirik kazing
pangka pugumekka keya iwaka puguraga mizirikku keya
watabi pugu kulengkebek miza wizimowei mizi piyengka.
14 Kapura ni pangkayengka kaileyeng iwakabek keya wa-
zonobek purikki lewegebek mizi nagani, purik tamizeige
ya nuguraga nakko miziyengki ma nakki piyengki yagolok
kopong sisik mizi, keya nazuwagawiliyegi kumuli ono kerezi
mizi purik ikuyogorik kaile panurikku.
15 Purik iwaka pilik pura paka ngalega lewa onorago, pura
ngabelakpekkira keya wilek kang werebekkira logo puragi
mangobek Sadang.
16 Purik watabi nakki piyengki yagolok miza logo ngong
kumuli pumok keya ni makngezeyegi keke kumuli pumoktau
yolu pulogo kisageli meiya meli kang keya kazing korowali
piyeng mabiyeng wizinda.
17 Kapura iwaka paka ngalega pura solo panu lewarik
korowali nayendau ono, pulaga ngai kelirau ono, kuzigera
kiling keya kerewiyira kiling lewa. Pumok yalektago kola
logo wazono kolokngagono lewagela wazami, yewizek mizi
nariktau ono keya kiligang neyau lewa nariktau ono.
18 Keya yombanu nazuwagawili kiling ya wamenara wiz-
imowei nakko nak kiling ya wamenara koyibene keleyi-
bokyegi wazono kolokngagono lewagela wiriyi penangai.

4

1 Inigi tepekke ngai keli keya ngalik keli yongomo
mizi piyeng talaga lewayeng? Inigi yungka keli
ngezeyengkiyengki kiriwei miziweki kerezi keli piyengko
ma talik? Inigi yungka kerezi keli piyeng inugu pangka
iwaka piyeng kiling ngai kelageya.
2 Ni watabi nayengki keli kapura watabi piyeng weiyagi
langai ono legi weiweki yombanu uli. Ni watabi nugu
weiyagi langai ono nayeng weiyagimokko ibeng logo ni nga-
lik kai keya ngai mizi. Logo purik ini Anotoyegi nguk mei
onorikku inigi keliyeng iniyegi ono.
3 Keya puriktau ini nguk mei kele kapura ini yani ono,
purik ini keli kokowayeng keya kailelangaiyengki kumula
koyimowei nguk mei legi. Ni watabi ni makngezeyegi wilik
kagowing mizagiyengki nguk mei yagenda.
4 Ini Anotoyegi ngizi onowili. Ini yombanu yongok ngeze-
bekkemele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek
kolibok kelik mizi yagenda, purik inugu Anotoyegi ngizi
kumuli kele kapura ini watabi ngabelakpekkiyengki keli.
Tamizeige ni watabi ngabelakpekkiyengki keli purik ni An-
otoyegi kumbak mizi purik ni iwaka ma yeik? Yombanu
watabi ngabelakpekkiyengki kewengke miziweki keliweki
mizibok, Anotoyegi ngezebokko ngai keremizi yagenda.
5 Purik Kapiya Walektikku pobilik kai purik wameik kai
yagenda,

Anotogo teni nak nak keremiza logo wilek kang tonuguyeng wik wizeibene kelemiya legi pugu kozang kelirik teni kangka neyau ono koyimowei piyegi wilek kang tiya managirikki keli. *Ekosora 20:5*

6 Togo pugu teni piyegi wilek kang tonuguyeng mabiyeng
tiya managirikki kelirik yemane kapura pugu pigi wazono
tonugu weiyagi langai ono pura teniyegi yaniweki kelirik
yemane panu. Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Anoto lewegewili mizi puwiliyegi kezanga yani kapura pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura kulengkewili mizi puwiliyegi yani mizibek, kai. *Ngago yogong 3:34*

7 Tegi ini Anotoyegi panga kulengke kiliya yolu mizizo.
Sadangyegi wiregawere mani purik pi kazi kuni penangai
mena.
8 Anotoyegi mereke kang purik pi iniyegi mereke wiriyi
penangai mena. Ini kaile mizi puwili meleyeng kaigesi
keya ini kangka neyau puwili watabi ngabelakpekki piyengki
kezanga manirikku ya inuguyeng pangka wizeibene mizi.
9 Teng mabek pera weik kaile inuguyengki wiyeke yombugi
mizagira, legi inugu songomei pumok wiya logo ingkeya

ngabik mizizo, keya inugu wilik kagowing mizimok wiya logo
kaile inuguyengki ya kuneng mizizo.
10 Yemizibekki wirege ini makngeze kulengkewili kelemi
logo piyegi kaile inuguyeng kozak mei, pulaga pugu
kaileyeng tumula logo pugu ini yongolok meiyagi.

11 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nakko nakyegi
langai kaile kai nagani. Yombanu nazuwaga nakyegi langai
kaile kai ma nakyegi melebek yowi pilikpok Anotogi lo nakko
nakyegi keliweki kai puragi langai kaile kai yagenda logo
kazing pilikmekke pi Anotogi lora pangka onora kai yagenda.
Tamizeige inugu Anotogi loyengki langai piyeng pangka keya
peyeng pangka ono kisi purik ini loyengki kerewiyiwili ono,
ini loyengki melebek yowiwili.
12 Loyeng yani wamenak keya ngagozakta kerewiyibek
wamenak wizinda, pok Anoto wamenak logo pi teni yaliya
wazayagi ma neneng ngelagibek, tegi ni ngenangai miza
melegabokko nazuwagabekyegi kaile kai ma melebek yowi-
weki?

13 Ini nawiligu kisirik pelik, Mabek ma wangkopekke ne
yereng naragi kangki logo yereng puraga kirisimasi nara
wiziyagi logo ne yawe yemane nara mizagi wizigeya king
kolokngagono weiyagi. Kapura yek yakai.
14 Iniyaga nakkorau wangkopekke piyengki iwaka ono
keya ni talik wiziyagi miza purikki. Ini newizi yolak lewa logo
nguk namizi yeik sawiyi piyeng kelikwili kani.
15 Logo inugu kisagirik pelik, Tamizeige Yemizibokko keli
purik ne ngoluk wik wiziyagi logo watabi nogo miziweki
piyeng mizagi.
16 Ini waze ini makngeze pangkawili sawiya logo ini
makngeze yongolok mei. Ini makngeze yongolok mei piyeng
korowali kani.
17 Tegi yombanu kazing pangkayeng mizagirikki iwakabek
logo piyeng mizi onobok, yombanu kaile mizibokko.

5

1 Weik mena, ini king keya watabiyengko kola puwili
waberek panu. Ini iniyegi ngangang wiriyagi puragi ingkisi
keya ulu walageya koyi kakwili kani.
2 Inigi watabi kolokngagono piyeng weik sok keya mele-
wangka keya inugu wakiyi piyeng weik wata koruwiligu
ngela na.
3 Keya koli keya siliba inigi piyeng weik rosi mena.
Rosibokko kaile nuguyeng ni makngeze keya nazuwagaw-
iliyegirau waligeleyi penangai, purik rosibokko walimizi

purik kingyeng inugu wezamelagilikmekke ni wezamela ono, purik kingyeng wawiyi kambeli pumok wilek kambek neneng ngelagimek mabilik yezizikku korikwek waliyi pilik. Ngabelakpek yeik sawiyi lewa keya king keya watabi inuguyeng mereng mizi lewa.

4 Kapura iniyegi yawe mizi puwiligi kingyeng ngoluk yani ono, logo Anotogo keriyirik king piyeng kelele kisi nobiyeng mizi keya iniyegi yawe mizi puwiligu ingkeya ngabik mizi pura weik Anoto Yemizi kozang panubekki kerangangyauge kiliya.

5-6 Inugu yombanu kaile nayendau miza ono logo ngai miza to mela ono pilik puwili ngagozak keleya logo yela. Ini ngabelakpekke yolurik watabigu kolokngagono keya ini makngezeyegi wilibek mizi. Ini makngeze unatuba sibene kelemi logo wok ini yelagibek weik lewagela.

7 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, Yemizibek kaile puwiligiyengki kangayeng yaniweki yorikka yelakkelek yuke koyi. Ngeragi ngeriyibok ngabelakpekka ngeragiyeng lewarikka yuke yolu. Pi kobo solo kuli piyau keya kalike kulagi piyaugi yelakkelek yuke yolu.

8 Inirau yelakkelek yuke koyi keya luwe kozang koyi, purik Yemizibek korowali puwili ngagozak keleyiwekke yogirik mereke mena.

9 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nakko nakyegi langai ngalik kisa meli keya mizi nagani pilik mizi ono purik mabura ini makngezeyegirau ngagozak keleyagi ono. Ngagozak piyengki kerewiyiwekibek kangkere miza yolu pelege.

10 Tamizeige ini ngangang wageliyengke yelakkelekta kiling kozang yolu pilik piyengki iwakagi mabura ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili yombanu Poropekwili meiwiligu Yemizibekki yeiktagi kozak kisa purikki kumuli.

11 Tonugu wilik miziwili kisi puwili yombanu kaile kaile keleyi kapura ngizi kumuli purarau wezameli ono puwili. Ini Yopgu kuneng yemane wageli keya kozang wiziya purikki kerewiya keya ngago Anotogo waleleige piyegi kelemiya puragirau kerewiya. Yemizibek yalektago kolabokko keya wazono panu.

12 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiligi ngago yemane nara pelik, ngago kaile kai ma ini waze wameik panu, ngalegebekyegi ma ngabelakpekke ma waze yeik wizageya kambeli peyeng naragi kisi nagani. Yek inigi ei kisi pura ei kelemi keya a'a' kisi puwekke a'a' kelemi purik mabura ini Anotogi ngagozaktagi yungke wiriyagi ono.

13 Iniyaga nak kuneng narik mabura Anotoyegi waberek
mizagirikki kai. Iniyaga nak wilik keli purik pilikpok ingi
Yemizibekyegi wilikwiliktagiyeng meiyagirikki kai.
14 Iniyaga nak kemegeme? Mabura yombanu Yisuyegi
ngizi kumuliwiligi ngaiwili ngago yei logo puwiligu pi kai-
bokko Yemizibekki yeiktaga kaigesa wazamiweki koyimowei
pigi waberek mizi.
15 Tamizeige waberek mizi puwili ngizi kumulira kiling-
wili purik kemegemebek wazonogi logo Yemizibokko tung
pugurikka yangalekta wazamiyagi keya pi kaile mizabek
purik Yemizibokko kaile puguyeng tumula melagi.
16 Tegi nakko nakyegi kaile inugu miza piyeng kozak mei
keya nakko nakki waberek mizi logo ini wazono siweki.
Pangkabokki waberekmek kozang purik Anoto waberek
pumokki yungke yawe mizi kopong.
17 Ilaya yombanu yeik teni kelikpek purikki kumuli. Pugu
kobo kula nelegi waberek kozang panu miza logo kirisimasi
neyauganara keya ngong melenazik keya nazikka naktau
ngabelakke kobo kula ono.
18 Keya pulaga mawinda waberek miza logo ngilumbokko
koboyau mana keya ngabelakpokko ngereke ngeragiyeng
lewagela wazamiya.

19 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili tamizeige
iniyaga nak Anotogi ngago wameiktaga koweige kang purik
mabura iniyaga nakko pi kazing pangkamekka miza orowei
yo wiriyizo,
20 purik pobiliktikki waberek kumuli, yombanu kaile miza
nak kazing kaile pugu lewengka miza orowei yo purik pi-
likpokko kaile mizabokki wilek kang keya kumbek kemenak
ibeng wizagomagiraga yaliya wazami yagenda logo kaile
kolokngagono tumula melibene kelemi yagenda.
Mabura.
Ne Jems ne kapiya perik lende mizabek.

1 Pita
Kapiya Pitago Were Lende Mizarik

1 Ne Pita, ne Yisu Kilisigi ngagora orowei mizibokko kapiya
perik yongkambanu Anotogo iza logo ngabelakpekke pelege
yereng nararau ono logo yagong yereng Pondasi, Kalesiya,
Kaparosiya, Asia keya Pitiniya mei piyengki yolu wizigeya
yereng puwiligi paka ngalegeragi yuke yolu puwiliyegi lende
miza yani.
2 Ini kazing Anoto Pebago sawiyamekke iza logo ini
pigi yango keya mareknngangwili mizagi purik pugu koka
solowekka iwaka. Ini Anotoyegi yawe miziweki pigi Kung
Walekpokko kaile nayendau onowili keleya logo ini Yisu
Kilisiyegi kerewiyibene keya iwi pugubokko kaile inuguyeng
kaigesa wazayibene.

Anotogo pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani
pura keya ngezege sa yolu pura iniyegi keremungke panu
yani pani.

3 Teni Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki Anotobek keya Man-
gobekyegi ngago wilik kagowing meiweki, purik Anotogi
yalek yemane purago mizagewiyege Yisu ibendaga yan-
galekta wazamiyarikku Anotogo teni ngereke wik keremiza.
Logo teni wik keremiza kopong teni Anotogo paka ngalege
yongkambanu puguwili yaniweki palumu panu wara yowiya
yolu puragi wilek kang tiya mani.
4 Logo teni teni makngezegi weiweki teni wik koyimagi
palumu panu Anotogo yongkambanu puguwiligi wara
yowiya yolu puragi wilek kang tiya mani. Wik koyimagi
pura pugu paka ngalege kaile kaile mizi, ma kowiyeng mizi
ma wazono puragirarau ibengki onolege pugu inigi warara
yolu.
5 Keya Anoto kozang yemane puguraga ini pura weiweki
keleyi penangai purik ini Yisuyegi ngizi kumuli legi. Wangki
wok kangkali panubekke wik koyimagi pura inigiweki inugu
weirikki mamokko keriyibene waligeleyi penangai.
6 Pobilik purikki wilik mizi. Ini mabek ngabelakka pelege
ngangang kolokngagono wageli kele kapura paka ngalege
wilik kagowing yemanera ngoluk wizinda.
7 Yang keleyi pobiyengki yawera ngizi kumuli inigi Kil-
isiyegi pura kozang keya kaile nangezirau ono ma talik
miza legi miziyengko. Kolibek yeik sawiyibokko logo yez-
izikke kulugulu nayendau mane miza legi yang kelemibokko.

Anotoyegirik kumuli inigi pura ngalege panu logo kolibek-
tau ula. Logo tamizeige ngizi kumuli inugura yeziyeng
kelikyengko yang kelemiya kapura mabilik kozang purik
mabura wok Yisu Kilisi yobokko pilikpokyegi wilik ngago mei
keya ngaiwaktiktau managi keya yeik pugurarau yongolok
meiyagi.
8 Inugurau pi pakeli ono kele kapura ini piyegi keli, keya
inugu mabek pi pakeli ono kele kapura ini piyegi ngizi ku-
muli logo iniyegi wilik kagowing yemane panu ngaiwaktikku
kola wizigeya ngago yeiktago kozak kaiyagi langai ono nara
iniyegi wizinda.
9 Logo purik ini ngizi kumuli inuguragi kangara wei ya-
genda kopong logo pura wilek kang inuguyeng kaileyengka
wila wazayi pura.
10 Yaka kaileyengka kemenak wila wazayi pura yombanu
koka Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawiligurau
iwaka panu onoyeng. Puwili wazono tonugu weiyagi langai
ono Anotogo yanagi puragi langai kele kozak kisa kapura
pura talik nalikta miza purik puwili lusuwei miza,
11 logo puwili Anotogi Kung Walek puwiligi yungke
yolubok ngenangaiyengki kaiyageya wizinda miza, purik
Kung Walekpokko puwiliyegi Kilisigi ngangang weik
ulogo lewagela pura keya pulaga kalike yeik yemane pigi
lewagela puragi langai kozak kisiweki yeiya, logo puwili
pura talikwekke lewagelagi keya takyegi piyeng lewagelagi
miza.
12 Anotogo puwiliyegi watabi piyeng teng puwiligiraga
lewagelagi ono yeiya, kapura kalike panu teng inuguraga
lewagelagi yeiya. Logo weik mabek ngago wazono Yisuyegi
langai pura teni mabuwiliyegi kimeike panu kozak yeiya.
Ngago wazono pura Kung Walek paka ngalega wezamela
logo yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak ki-
sawiliyegi kozak yeiya mabokko kozanda kiling teniyegi
kozak yeiya. Watabi peyeng lewege panu logo angela paka
ngalege yolu puwiligirau mawiyarek iwakaweki keli.

13 Tegi kangka inuguyeng kangkere mizi logo inugu ngai
yuke yolu puragi ini ngizi iwakaweki yawe kozang mizi nan-
gairikka keya inugu mizageya puragi ini iwaka koyizo. Purik
pelik, Watabi nayengkirau wilek kang tiya mani wak kapura
Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yeik yani
logo Yisu Kilisi yowekke inugu ngereke kolok ulagi puragi
keke wilek kang tiya mani.
14 Anotoyegi kerewiyagirikki kai, purik ini pigi yango keya
mareknganggwili legi keya kazing were inigi pumokko kando
wak, pumok inigi koka ini ngoluk pangka iwaka onowekke

korik inuguyengki keli kaileyengki kira orowei mizamek pumok.
15 Logo pilik segeya inugu mizi piyengka yeikta kaileyeng mei pilik piyengka koweige koyi, mabilik Anoto ini pigi yango keya marekngangwili kaiyabokko kaile nayendau ono yolu pilik.
16 Kapiya Walektikku pelik kai,
Ini kaile nayendau ono koyagirikki kai, purik ne Anoto kaile nayendau ono legi. *Lebitika 11:44*

17 Keya inigi Mango paka ngalege inugu piyegi waberek mizi pok yongkambanuwili ngagozak keleyiwekkerik yewizek mizi onobek kani logo kumulizo. Pugu inugu mizi piyeng mabiyengki pangka pangka ngagozak keleyi penangai legi mabek pewekka paka ngalege kangki pulogo tek purik pi sisik mizibene kelemiya nelegi waberek panu koyagirikki kai.
18 Ini inigi yelibungangwiligu kazing kaile ngizi nariktau ono koyamekke kokarik ini koya kapura Anotogo kazing pumokka ini weiya logo Anotogi kazingmekke iza orowei wiriya logo pugu pilik miza purik watabi ngabelakpekke siliba keya koliyeng mei piyengki ngane weiya ono, logo purik inugu ngizi panu iwaka.
19 Pilik segeya pugu ini Kilisigi iwi Anotogi wilekpekke kumanabokki ngane weiya. Pi kaile nayendau onobek keya pi wamenak Anotogi liyeng memeng kungkak nangezirau onomek.
20 Ngabelakpek keremizagine Anotogo pilik miziweki pugu pi miza kapura inigi weraga ulogo ngolukku wok kangkali peyengke yombanugi lengke miza orowei wiriya.
21 Logo purik piliktikki wiyeke ngizi kumuli inigi pura Anoto, Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya logo ngaiwak yemanerik manabokyegi yolu purik pangka. Keya weik ngizi kumuli inigi pura keya inugu ngai yuke yolu purarau Anoto wamenakyaga kebangkelara koyagi.

22 Ini weik mamokyegi ngizi kelagi, purik ini Kilisigu yaliya wazayagi miza puwekke Anotogo ya inuguyengke kazing nazuwagawiliyegi kumbak mizi keya ini makngezeyegi kumuli wilibek mizimokka kaigesa wazaya, legi ini wameik nakko nakyegi yezingeira kiling ya inigi pura maburagi yungka kelagirikki kai.
23 Purik ini weik ngereke wik keremiza logo inigi panu keya mango ibengki puwiliyaga lewagelara ono segeya Anotogi ngago wik wizagomagi puraga lewara.
24 Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Yongkambanu mabuwili yengelikpek kelik keya ngaiwak puwiligirik purukpuruk ngezeyeng lewa meli piyeng kelik. Pulaga yengelikpek ngaingai liyi keya purukpurukyeng wali
25 kapura Yemizibekki ngagora wizagomagira. *Isaya 40:6-8*
Keya ngago pura ngago wazono Yisuyegi langai iniyegi kozak yeiya pura.

2

1 Tegi wilek kang werebekki kazing korowali pobilik piyeng, ikuyogorik kisi piyeng keya nugu kai puragi kiriwei yolu ono pumok keya nakko miziyengki ma nakki piyengki yagolok miza logo sisik mizi pumok keya nazuwagawiliyegi kezanga mana koyimowei puwiliyegi langai ngago kaile kozak keli piyendau kemenak wezamelizo.

2-3 Ini ulogo Yemizibekki wazonora kolok ula legi mandik songono melegewiligu yebiliyengki ingkisi pilik mawiyarekka yebili kumbekki pangka panu pumokki ingkisi. Anotogi ngagora ngeragi wezarik ni, purik pelik kai yagenda, ngago pura mei logo puragi kumuli keya Yemizibokko ini kozang sibene keleyi pani logo kazing kumbekki lewengke ini yemane si kuniweki.

4 Kilisi king wik yolubek logo Anotogo imak pigi ngalege ngizi kambekyegi mereke koli. Yombanuwiligu yeik ulakpek meiya logo kang wezamela kele kapura pi Anotogi wilekpekke kumanabek keya Anotogo piyegi kumulirik ngalege panu logo pi miza.

5 Keya ini weik king wik i ngiziyeng kelik logo Anotogo i pugumak ngiziweki weiyayeng kelik. Keya Yisu Kilisigu mizagewiyege ini i pugumakke King Ngaibekki yombanu nazuwagawiligi wiyeke Anotoyegi kang miziwili logo Anotoyegi yawe pugu kelagiyeng kolak miziweki puraga keke yawe miziweki wazaya.

6 Kapiya Walektikku pelik kai pelik,
Keriyi, ne Saiyong mei lemengke king nogo miza pura keya negi wilekpekke kumana pura wiyi, pi king panu imak mamak kebangkela yolu pura kani.
Yombanu piyegi ngizi kumulibok yeik ulak ngizi kumulagi ono, kai. *Isaya 28:16*
7 Keya ini ngizi kumuliwiliyegirik kimbok yemane panubokko, kapura piyegi ngizi kumuli ono puwiliyegirik, Kapiya Walektikku pelik kai,
King yombanu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela pura ngereke king panu imak mamak kebangkela yolu pura kani, kai. *Ingi Sam 118:22*

8 Keya Kapiya Walektikku piyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi
pobiliktarau kai,
King pobokko yongkambanuwili natengka walibene ke-
leyagi, kai. *Isaya 8:14*
Puwili Anotogi ngagoragi ngizi kumula keya kerewiya ono
kopong puwili natengka wala logo Anotogo puwili pilik miz-
ibene sawiyawili.
9 Kapura ini Anotogo izawili, keya ini King Ngaibekki
yombanu nazuwagawiligi wiyeke Anotoyegi kangwili, keya
ini ngai kaile nayendau onomekkiwili, keya ini yongkam-
banu Anotogi kekewili, logo ini Anoto ini kaileyengki kusaba-
nurikka panga pigi wilangka palumu panurikkeweki ngago
yeiyabokko wazono mizi piyengki kozak kisiweki izawili.
10 Ulogorik ini Anotogi yongkambanuwili miza ono kapura
mabek perik ini weik yongkambanu puguwili. Ulogorik ini
Anotogi yalekta kolok ula ono kapura mabek weik yalek
pugura ini waligeleya.

11 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili keya nogo keli
puwili, ini yeik pelege yagong koyinda kani. Inigi yereng
ngizi panura paka ngalege legi ngabelakpekki langai korik-
wekko kaile keli piyengki kira orowei mizimokka koweige
koyiweki ne kelegele keya nguk yei. Korowali pilik piyeng
inigi onoyeng purik piyeng wilek kang inuguyeng kiling ngai
keliyeng legi.
12 Inugu ngizi kumuli ono puwiligi tepekke mizi piyengki
waberek panu purik puwiligu ini kaile kumula koyimoweira
kiling miza kisi keya iniyegi langai yang kisi nangai kele
kapura wok Kilisi yobokko inugu wazono mizayengki keriya
logo Anotogi yeikta yongolok meiyagi.
13 Keya Yemizibek kazing kerewiyimekke wiziya legi Kap-
manwiligi lo piyeng mabiyengki kiriwei mizi keya ngabelak
inigibokki ngai yemanebokki lo piyengkirau kiriwei miza-
girikki kai, purik pi ngai koru ngabelakpokki wizageya koyi
kambeli puwiliyaga ngai ngalege panubek legi.
14 Keya ngai yemanebokki yawera miziweki wezayela
puwiligi ngagoyengkirau kiriwei mizagirikki kai, purik ko-
rowali mizi puwili nganganda yanibene pugu wezayela keya
wazono mizi puwiliyegi wilik kagowing yeiweki.
15 Purik Anotogi kelira pera, pugu kelirik inugu wa-
zono mizi piyengko wazewaze kisa meli puwiligi ngagoyeng
ngagoluk sa wazayiweki.
16 Yombanu wigira ono puwiligu mizi pilik kerewiyi
keya kiriwei mizi kapura korowali mizi piyeng kazing
pumokko kagorik wezarik ngokmanagi onoyeng kani kapura

segeya Anotoyegi yeik yawe mizi ngezebekkiweki ngezebokko weiyawili logo ngezewiligi keliragi kiriwei mizi onowili kapura Anoto ngai puwiligibekki keliragi kiriwei miziwili mizi.
17 Yongkambanu mabuwiligi yungke wazono nara wizinda mizi keya inugu Kilisiyegi ngizi kumuli pilik nazuwaga piyegi ngizi kumuli puwiliyegirau keli keya Anotoyegi kazi mizi keya Kapmanbekki ngai yemanebekki yeikta yongolok mei.

18 Ini yombanu ngai nakko weiya logo piyegi yeik ulak yawe miza puwili, inigi ngai puwiligu kisi piyengki panga yungke mizi keya kerewiyi keya puwiligu miziweki kisi piyeng mizi. Ngai wazono keya pangkaraga keleyi puwiliyegi kerewiyi keya ngai ngalik kisa meli keya kaile kaile keleyi puwiliyegirau kerewiyi.
19 Nugu kaile narik miza ono kele kapura puwiligu waze yeik ula neli puwekke mabura ni yeik neli pani mizara yolu, purik Anotogo nugu mizagiweki keli pura ni makngezego iwaka logo pilik mabura Anotogo niyegi wazono mizagi keya niyegi sawelagi.
20 Purik tamizeige ni kaile narik miza wizigeya neli logo neli mizara kozang yolu purik yeik nugura yongolok meiyagi ono kapura tamizeige ni pangka mizawekke neli logo neli mizara kozang yolu purik mabura Anotogo niyegi wazono mizagi keya pilik mizarikki wiyeke niyegi sawelagi.
21 Purik ngangang pilik wageli piyeng Anotogo miziweki nana piyengkayengko. Kilisi tenigi wiyeke ngangang miza purago waligeleyi legi kazing pugumekki kiriwei mizi,
22 Pi kaile narik miza ono keya kili puguraga ikuyogorik nara punda wiriya wizigeya nakko kerewiya ono.
23 Piyegi kendek mizagiyeng meiyawekke pugu kangara kaiya yo mela ono. Pi ngangang mizawekke pugu kanga mizagi kaiya ono segeya piyeng mabiyeng pugu Anoto ngagozakyeng pangkaraga kerewiyibekki melezikke mana purik Anoto watabi mabiyeng pangkaraga keleyibek legi.
24 Kilisi ngezebek yengeleileige ibeng sawekke kik kaile tonuguyengko wilak pugik korik ngezebekkiweki ngalege wara keya kaile tonuguyengki wiyeke tonugu kanga weiyagi langai pura pugu wagela logo kaileyengkirik teni ibeng keya pangkayengkirik teni wik yoluweki, Wizing kung puguyengko teni kemegeme ya kaileyeng kiling puraga weik wazono keleya.
25 Purik ini liyeng memeng kazing leweng wiya logo lelewe sowei mizi puwili kelik koya kapura ini weik iniyegi ngaibek keya wilek kang keya kung inuguwiligi ngai yolubekyegi kiriwei kuniweki iza orowei yo wiriya.

3

1 Nogo yombanu ngai nakko weiya logo ngai pilikpokyegi
yeik yawe mizi puwiliyegi langai kozak kaiya mabilik ini
yongokwili inigi kerekpungangwiliyegi panga kulengke mizi
logo tamizeige puwiliyaga nawili Anotogi ngagoragi wameik
mizi ono purik inugu kazing mizimekki keriya logo inugu
ngago nara kisi nagai wizigeya waze Anotoyegi ngizi kumuli
nangai.
2 Purik inugu puwiliyegi panga kulengke mizi keya in-
ugu Anotoyegi kazi miza logo kazing pangka panumekke
yolurikki pakela puwekke pilik mizi nangai.
3 Ni yongok palumumele mizagirik kebi polo ula keya
kolau keya watabi koliyengka keremiza keya kagorik keya
melewangka wazono panu piyengko pilikmele mizi nagani.
4 Pilik segeya ni pilikmele mizagirik yenge ya nuguragi
yungka legi yenge ya nuguraga kazing ya kuzigeragi pumok
keya ngago wageliwei kaiya meli ono ngagoluk yolumok nigi
yungke yolu purikku logo Anotogi wiregerik purik yemane
panurikku.
5 Purik kazing pilikmekke koka yongok pangka panu koya
logo Anotoyegi wilekpek ngalege wiya puwiligu ngezewili
palumuwili miziweki puwiligi kerekpungangwiliyegi panga
kulengke koya.
6 Ik Sera pilik namologo. Pi Abalamgu kaiyengki kerewiya
keya pugu Abalamyegi, Yemizi nogobek, meiya. Ni pigi yan-
gomele, tamizeige ni pangkayeng mizi purik logo ya nugura
nigi kerekpubek keya Anotoyegirau ngezege sa wizei penan-
gai.
7 Kazing mabilikmekke ini yombuwilirau inigi yongokpun-
gangwiliyegi kazing Anotogi pangkamekke waberek ngai,
keya puwiligu mizagi keli keya pilik piyengkirau waberek
keriyi purik puwili yombuwiligi kozang puleirau onowili
legi. Ni yali yongokpu Anotogi wazono pura yali mabiyau
weiyagiyau logo tamizeige ni piyegi waberek ngai ono purik
waberek nugumekki kazing leweng waliyagi legi kumulizo.

8 Keya ngago piyengki kangkalira ini Yisuyegi ngizi panu
kumuli mabuwiliyegira, ini kangka wamenak koyi keya ya
inuguyengka nakko nakyegi yalek mizi keya kunengyengke
nakko nakyegi saweli keya ya kuzigera kiling ni makngeze
kulengkebek miza wizimowei nakko nakyegi keli.
9 Keya nakko korowali keleni purikki wiyeke korowalira
kiling kanga kelemi nagani ma niyegi kaile kisi puwiliyegi
kailera kiling kanga yeiya to meli nagani segeya Anotogo
puwiliyegi wazono mizibene nguk mei purik teni

nazuwagawiliyegi wazono miziwekiwiligu logo tonuwago
pilik mizirikki wiyeke Anotogo tonuwayegi wazono mizagi.
10 Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Yombanu pugu yolura wazono keya wok wilik kagowing
yemaneyeng pakelagi kelibok, kiligawere puguraga
ngago korowaliyeng punda nelegi waliyagirikki kai
keya ikuyogorik kai piyeng wiya wazami.
11 Keya pi kazing korowaliyengki pumok wiya logo wa-
zonoyeng mizagibokko keya pi nazuwagawili kiling kazing
ngezege saragimekke yoluweki welagibokko logo kazing pi-
likmekki kiriwei yoluweki mizagibokko.
12 Purik Yemizibek pigi yango keya marekngang pangkayeng
mizi puwiliyegi ngai yuke yolubek keya wok mabiyeng
puwiligi waberekyengki kerewiyibek kapura kaile mizi
puwiliyegi wiregawerera kokowa sibek, kai. *Ingi Sam*
34:12-16

13 Ni wazono miziweki kelibokyegi nakko kaile kaile ke-
leniyagi ono.
14 Kapura tamizeige ni pangka pura mizawekke nakko
kaile kaile keleni purik, purik wazonorik mizi. Yombanu
kaile kaile kelenibokyegi kazi mizi nagani keya wilek ngong
mizi nagani.
15 Kapura ya inuguyengke yungke Kilisi wamenak kaile
nayendau onobok Yemizi inugubek kelemi. Keya nakko
iniyegi ini ngenangki pilik Yisuyegi wilekpek keya ngai yuke
yolu keya ngizi kumuli kai purik mabura piyegi kozak meiya-
girikki kangkere mizara wiziyagerikki kai keya yelakkelek
wizimowei wazono kozak mei.
16 Kazing pangkamekke mizizo logo tamizeige nawili
iniyegi kaile kisi purik inugu Kilisi kiling sawela purikka
pangka mizawekke puwiligu ikuyogoriktaga iniyegi
meleyeng yowarikki wiyeke ngezewili kendek mizi
nangaiwiligu.
17 Purik kaile mizarikki ngangang wageli purik pangka
kapura tamizeige Anotogi kelira mabura wazono mizarikki
wiyeke ngangang wageli purik pangka panu.

18 Kilisirau ngangang wagela. Teni kaile miziwili
mabuwiligi kaileyengki wiyeke kemenak kang wamenara
ula logo ibeng sa, pi ngezebek kaile nayendau onobek
kaileyengko kolawiligi pilik miza. Pi tenigi wiyeke ibeng sa
purik pugu teni iza orowei Anoto kiling pangka koyagimekke
wazayiweki. Korik puguwek ula logo ibeng sa kapura kung
pugubek wik yolu.

19 Keya pi yeik kung yeikpek wizimowei yombanu kaile
puwiligiyeng kiling ibeng puwiligi kungwili logo wigira
yoluwiliyegi ngago wazono pugura kozak yei kambela.
20 Kung puwili yongkambanu wok Nowago sik yemanemak
ngizageya wiziyayengkewekke Anotoyegi nagerewiyi mizi
legi pi yelakkelek wizimowei puwili kaile puwiligiyengki
kuneng miza logo kowitagi nobiyeng yuke wizagoma
puwiligi kungwili. Anotogo yongkambanu melenazik keya
nazikka neyauganak kaingai yemane yombanu kaiyaga na
piyauga yaliya wazaya.
21 Purikku walimizi purik kaimeliragi walimizi yagenda
logo kaimeli inigi purago walimizi purik Yisu Kilisigu
ibendaga yangalekta purikku mizagewiyege ini weik
mabek kemenak ibeng koyimagi puraga yaliya wazaya
pura. Kaimeli pura korikwekke kowiyembok kaigesagerikki
kai ono kapura kumuli tonuguyeng kaileyengka tumula
melibene teni Anotoyegi nguk meirikki kai yagenda.
22 Keya Kilisi weik paka ngalege Peba Anotogi mele
ngaigezikke mogosa logo angela mabuwili, keya Sadang keya
ngai nawili, keya kerewawili keya kozang yemane paka
kurung yeikwekke piyeng mabiyeng piyegi ingegere laliya
mani keya pugu kaiyengki kerewiyi.

4

1 Kilisigi korikwek ngangang miza legi inirau pugu kangka
kumula wizimowei ngangang wagelabok kumulagirikki
kai keya ngangangyeng lewarik kele kangkere mizagirikki
kai, purik nakki korikwek ngangang mizi puwekkerik
kaileyengki kozang pura weik kawiyegi.
2 Mabek pewekka purik mabura ngabelakka pelege koyi
kang kunagi purik Anotogi kelirago iniyegi ngaiweki miza-
girikki kai keya ngabelakpekkewiligu keli piyengko iniyegi
ngai nagani.
3 Ini weik ulogo kang kolokngagono yongkambanu An-
oto kiling ono puwiligu keli keya miziyeng mizageya koya
logo purik weik. Ini kazing inigi tepekke pangka ono
mizi ma kerewiyi ma kozak kelagi langai ono piyengkirau
mizageya koya, keya korikwekko kaile keli piyengki kira
orowei mizimekke kiriwei mizageya koya, keya kai nameli
keya mizageya koya, keya kai kozangyeng weiya logo ni
kaiyageya koya keya ngeragi yemane miza niyengke kisageli
meiya meliyaugi kang kaiyageya koya, keya anoto ikuyo-
gorikwiliyegi ngago yeiyageya koya keya kaile kolokngagono
nayendau mizageya koya.
4 Wameik, purik ini kiling walaka kewengke miza puwili,
ini puwili kiling sawela logo kazing korowali puwiligu mizi

piyengka mizi onorikki wiyeke lebuk ngeli nangai logo puwili iniyegi songomeiyageya koyimowei iniyegi ngago kaile kisi nangai.

5 Kapura yombanu wik yolu puwili keya ibeng puwili mabuwili ngagozak keleyagibekki wirege kang puwekkerik kanga meiyagiyeng kiling kunagi legi kumulizo. Kazing puwiligu koya pumokki wiyeke puwili ngangang yanagi.

6 Logo piliktikki wiyeke ngago wazono Yisuyegi langai pura yombanu ulogo kaingaiyauge ibengwiliyegi kozak yeiya logo korik puwiligiyeng yombanu mabuwiligu ibeng si pilik ibeng sa kele kapura ngago Yisuyegi langai pura kerewiya logo ngizi kumularikku kung puwiligiwili Anoto kiling paka ngalege wik yolu.

7 Watabi mabiyeng yeik sawiyagira weik mereke, legi ini wirere yolu keya ngai yukeweki logo kangka inuguyeng pangkaraga koyimowei Anotoyegi waberek miziweki.

8 Keya nakko nakyegi keli panu pura kozang panu warara koyi purik ini nakko nakyegi keli puwekke kaile kolokngagono mizi piyeng keli purago tumuli.

9 Keya wilik kagowinda kiling koyimowei nazuwagawili i inuguyengke koli keleyi.

10 Anotogo wazono puguraga teni mamokyegi nak kangka nak keleya, legi nak nakyegi Anotogo kangka manibokko nazuwagawiliyegi sawelagibokko.

11 Tamizeige iniyaga nak Anotogi ngagora kozak kaibek mabura ngago pugu kozak kai pura Anoto ngezebekki Kapiya Walektikkaraweki. Keya tamizeige iniyaga nak nawiliyegi yaweyengki saweli mabura kozang Anotogo piyegi manabok kiling yawe miziweki logo watabi mabiyengki Yisu Kilisigi yeiktaga Anotogi yeikta yongolok mei keya Kilisiyegi ngaiwaktik keya kozanda wok mabiyeng wizagomagi. Wameik panu.

12 Ini kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili iniyegi yang keleyi nganganda kiling puragi pura wikta miza logo lebukka ngane mizi nagani.

13 Segeya ini Kilisigu ngangang wagela mabilik wageli purikki wilik mizi logo ngaiwak pugurik walimizi puwekke ini wilik kagowingmokko kolaweki.

14 Tamizeige ini Kilisiyegi kiriwei mizirikki wiyeke ngago kaile yei mabura purikku walimizi purik Anotogi Kung Walek ngaiwaktikku kolabek ini kiling wizeiweki wiriya wizinda, legi pilik purikki wilik kagowing mizi.

15 Keya iniyaga nak yombanu ula ma ngoweiya ma kaile kaile miza ma watabi nawiligiyengki wazewaze miza logo

pilik piyengki wiyeke kuneng ma ngangang mizi kisiyagalege nogo kerewiya nagani.

16 Kapura ini Kilisiyegi ngizi kumulirikki wiyeke kuneng ma ngangang wageli purik kendek mizagi onorikku kapura ini yeik pugura kilingwili mizara koyimowei ngangang wageli purikki Anotoyegi wazono mei.

17 Teng ngagozakta mizagira weik lewagela logo Anotogi yango keya marekngangwili were ngagozak keleyagi logo tamizeige teni yeikta ngizi kumuliwili meiya puwili ngagozak keleyagi mabura Anotogi ngago wazono Yisuyegi langairagirau nangezi kumula ono yeik panu puwili ngagozak yemane panu keleyagi purik teni iwaka.

18 Kapiya Walektikku pelik kai,

Tamizeige yombanu Anotogo keliragi kiriwei panu mizi nak ngangang keya kuneng piyengke kozang wiziyarikka paka ngalege kangki mabura Anoto kiling onobok keya kailebok paka ngalege talik kangki, kai. *Ngago yogong 11:31*

19 Tegi ini Anotogo kelirarikki wiyeke kuneng ma ngangang wageli puwili kazing pangkaragi pumok mawiyarekka mizi keya ini makngeze kemenak Anoto ini keremizabekki melezikke mani purik pugurau ini kawiye walibene keleyagi ono.

5

1 Ne weik inigi tepekke yombu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngai puwiliyegi ne ngago nara kozak yeiweki. Nerau ngizi kumuliwiligi ngai nakko. Wire ne makngezegeyaugu Kilisi yengeleileige ibeng sageya wizilege keriya. Logo Kilisi yo puwekke nerau ngaiwak pigi purikki yungke wiziyagi, logo ne ini Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngai puwiliyegi pelik nguk kozang yei,

2 Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuli liyeng memengwili kelik inugu ngai yolu puwili ngeragi yaniweki. Liyeng memeng nuguwiliyegi kelirikki wiyeke puwiliyegi ngai wiziyagi mabilik Anotogi keliragi kiriwei yongkambanu puwiliyegirau ngai koyi. King weiyagirikki wiyeke yawe mizi yagenda mizi nagani kapura yenge wilekpekka ngizi Anotoyegi yawe mizagi keli legi mizi.

3 Nugu ngaiweki wazaya pilik puwili ulumowei keleyi kang keya mizi nagani kapura segeya kazing pangka inugu yolumokko puwili kiriwei miziweki kung wezarik waligeleyibene mizi.

4 Logo Kilisi ini liyeng memengwiliyegi ngai puwiligi ngai yemane panubek lewa purik wokpokko ini peraisi ngaiwaktikku kolarik weiyagi keya ngaiwak purik yeik sagi onorik.

5 Keya mabilik ini yombu nawekkewili yombu Yisuyegi
ngizi kumuliwiligi ngaiwiligu kisi piyengki kerewiyizo. Ini
makngeze kulengkewili mizara koyimowei nakko nakyegi
yawe mizi purik Kapiya Walektikku pelik kai,
Anoto lewegewili mizi puwiliyegi kezanga yani kapura pigi
wazono tonugu weiyagi langai ono pura kulengkewili
mizi puwiliyegi yani mizibek, kai. *Ngago yogong 3:34*
6 Tegi Anotogi mele kozang panuzikke yengezege tung nga-
belakka panurik weiyagi purikki wilik mizi logo teng pugu
sawiya puraga pugu ni yongolok meiyagine.
7 Pi iniyegi wilek ngong mizibek legi kuneng inigi piyeng
mabiyeng piyegi mani.
8 Wirere koyimowei ngai yuke koyi. Ini Yisuyegi ngizi
kumuli kopong iniyegi kumbak mizi yogo Sadang meibok
namele keya nak niweki keri wizing yagasimok kelik sen-
gekta wei kaiyageya puloge.
9 Pi ngai mizi purik mabura luwe kozang koyi logo
Yemizibekyegi wilekpek ngalege wiyi keya yombanu nga-
belakpekke Yisuyegi ngizi kumuli puwili mabilik ngangang
mizi yagenda mena kozang sara koyi.
10 Kapura ini tek nangezi kuneng ma ngangang wage-
larikka purik Anoto ngezebokko ini luwe wazayi penangai
keya inugu ngizi kumuli puraga ngai kalagalo keleyi penan-
gai keya kozang sara koyibene keleyi penangai. Anoto wa-
zonoragi mangobek ini Kilisi kiling sawelarikka ngaiwak pigi
ibengki ono purikka weiweki ngago yeiyabokko iniyegi pilik
mizagi.
11 Piyegi kozang yemane panu watabi mabiyengki ngai-
wekira wok mabiyeng wizagomagi. Wameik panu.

12 Ne kapiya ngerewalek perik Silasiyegi orowei wezameli
puloge. Pi nogo Kilisiyegi ne kiling ngizi kumulibek mizibek
keya pangkayeng mizi wilibekpek. Ini kozang sibene nogo
Anotogi wazono pugu yani puragi langai kozak yei keya nogo
kozak yei pura wameik panurago. Mena wazono puguragi
yungke koyi.
13 Kongkirigesen yereng Pabilong mei puraga ini kiling
kemenak iza puwiligu wangane puwiligira iniyegi wezameli
keya Mak negi marekpokkorau mabilik mizi.
14 Ini ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik
kagowinda kiling melegulang mizi puraga walimizizo.
Ini Kilisi kiling sawela puwiliyegi Anotogo ngezege sara
yani pani.
Mabura.
Ne Pita kapiya perik lende mizabek.

2 Pita
Kapiya Pitago Kalike Lende Mizarik

1 Ne Simong Pita, Yisu Kilisiyegi yawe mizibek keya ngago
pugura orowei mizibokko kapiya perik yongkambanu Anoto
tonugubek keya Yisu Kilisi teni yaliya wazayibokko teniyegi
ngizi kumuli wilek tonuguyengke kumana pura kelik ngizi
kumuli pura yana puwiliyegi lende miza yani. Piyaugu kaz-
ing pangkamekke keya yewizekkazek mizi onomekke pilik
miza.
2 Ini Anoto keya Yisu tenigi Yemizibekyegi mawiyarek
iwaka si lewa mabuwekke Anotogo pigi wazono tonugu
weiyagi langai ono pugu yani pura keya ngezege sa yolu pura
iniyegi keremungke panu yani pani.

3 Purik ini piyegi iwaka si lewa puwekke kozang pigi
paka ngalega purago mizagewiyege watabi iniyegirau ono
Anotogo inugu koyimowei miziweki keli piyengki kiriwei-
weki iniyegi sawelagi piyeng mabiyeng pugu yanagi. Pugu
ngaiwak pugurik keya wazono puguraga teni weiweki ngago
yeiya.
4 Keya kozang yemane maburago keya ngaiwak
maburikku teniyegi watabi yemane tenigi wilekpekke
kumana yeik pugu teniyegi kozak yeiya piyeng yana keya
watabi yeik piyengko mizagewiyege kaile teni yawereng
keleyi yongkambanu korowaliwiligi keli korowaliyengko
mizi piyengka teni yaliya wazayiweki keya tonugu Kilisiyegi
sawela purikka teni Anotogi kang pumokkowili miziweki.
5 Kapura watabi yeik piyeng weiyagi purik were yawe
inigi mizagi pura mizi logo pura Yisuyegi ngizi kumuli pura.
Pulaga inigi Yisuyegi ngizi kumuli puragi ngalege kazing
pangkamekki kiriwei mizi. Keya kazing pangkamekki kiri-
wei puragi ngalege Anotogo inugu miziweki keli puragi
iwaka si.
6 Keya Anotogo inugu miziweki keli puragi iwaka si puragi
ngalege keli ini makngezegi piyeng yenge kezangka wiyi.
Keya keli ini makngezegi piyeng yenge kezangka wiyi puragi
ngalege yang keleyiyengke luwe kozang koyi. Keya yang
keleyiyengke luwe kozang yolu puragi ngalege Anotogo ngai
wizeibene kelemi.
7 Keya Anotogo ngai wizeibene kelemi puragi ngalege ini
kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi wazono mizi. Keya ini
kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi wazono mizi puragi
ngalege nazuwagawiliyegi keli.

8 Ini mawiyarekka kazing piyengke mizi kang purik kung
inugubekki kazing leweng yemane sagi keya ngizirik lewage-
lagi logo tenigi Yemizibek Yisu Kilisiyegi ini mawiyarekka
iwakagi logo pugu inugu miziweki keli piyeng miziweki
kangkere mizara koyagi.
9 Kapura yombanu kazing peyengka kawiyebok were ngizi
kumula logo kalike wei piyengki wireyau kusabokko ma
koweige pakelagi langai onobokko, keya Kilisigi iwibokko
kaile pugu miza piyeng kaigesa purikki weik keremareke
miza.
10 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli panu
puwili ini wameik Anotogo ngago yeiya logo iza puwiligi te-
pekkawili miziweki nazuwagawiliyegi waligeleyiweki mena
kozang mizi. Logo purik ini natengka wali ma kaile mizagi
ono.
11 Logo kazing pilikmekke kang inigi paka tenigi Yemizibek
keya teni yaliya wazayibek Yisu Kilisigi yereng pugu ngai
wizagomagi puragi kangkirik tiya wizi penangai.
12 Purikki wiyeke ne wok mabiyeng iniyegi peyengki langai
kozak yeiyageyagi, ini weik ulogo wameik piyengki iwaka
keya kozang kebangkela kele kapura.
13 Keya nogo kumulirik watabi piyengki ne ngoluk wik
yolu pewekke iniyegi yaka yangang keya kangka inuguyeng
kumulageya koyibene urukang keleyi purik pangkarikku,
14 purik Yemizi Yisu Kilisigu wok negi ngabelakpekke wik
wiziyagi piyengki weik waligeleniya logo wok piyeng ngelek
ono logo ne ibengkira mereke.

15 Ne kambela wizigeya inugu piyengki kumulageyaweki
nogo kazing namekki wela yowiyiweki kozang mizagine.
16 Purik yombanuwiligu yelewik keremiza logo kozak
kisayengka weiya logo tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi kozang
puragi solorik keya pigi kalike yogi puragi teni kozak kisi
yagenda ono, wire ne makngezegiyaugu ngaiwak yemane
pugurik keriya.
17-18 Nerau lewak walekpokko wiziyawekke Peba Anotogo
yeik pugura yongolok mei keya ngaiwak manarikku pi ngela
ulara wiziyarikki pakela. Logo nogo kili ngaiwaktikku kola
wizigeya lewege panu narago paka ngalega pongo nga-
belakpekke langai pelik kaiyagalege nogo kerewiya, Pek negi
Marek nogo keli panubek, ne piyegi wilik panu.
19 Tegi tonugu pakela piyengko yombanu Anotoyaga
ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiligu kozak kisa
piyengki tonuwago ngizi kumuli pura kozang kelemiya. Ini
pilik piyengki waberek panu pakelara koyagirikki kai, purik
watabi yombanu pilik puwiligu lende miza piyeng mabiyeng

lam wezayeng wale kusabanu piyengki langiyiyengko keya
ngago puwiligiyengko teniyegi liwik wiziyagi langai pilik
piyeng welarikke kimeike wawiyi. Kapura ini yombanu
puwiligu kisa piyengki ngiziragi kumuli puwekke purik
mabura wilek kang inuguyeng langiya koyi penangai logo
Kilisi pelewe wangane lewi pumolo ya inuguyengki yungke
ngori penangai.
20-21 Purik ngago kalike lewagelagi Kapiya Walektikke
lende miza wiya piyeng yombanu piyeng kozak kisawiligu
kumula logo ngaungaugu kozak kisayeng ono. Ngago peyeng
wameik Anotoyagayeng logo Kung Walekpek yombanu
puwiligi yungke wizimowei pugu ngago piyeng yana.

2

1 Kapura yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kisa
nawilirau teng puraga koya iniyegi inigi tepekke yombanu
Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi nawili koyagi mabi-
lik. Puwili kangmekke panu koyimowei Anotoyegi langai
ngago ikuyogorik puwiligiyeng kozak kisi nangai keya Yemizi
puwili kaileyengki kazing lewengka weiyabokyegi kezanga
mani nangai. Ngezewiligu ngezewili nguk namizi neneng
ngela meli nangai.
2 Kapura ngoluk yongkambanu kolokngagonowili kazing
kaile yongkambu mizimekke mizi purik kaile onorikku kisi
purikki kiriwei mizagi. Keya puwiligu miziyengki wiyeke
nawiligu Kilisiyegi langai kaile kisagi keya kazing wameik
pigi pumokkirau.
3 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi
puwiligu ngago kolokngagono ngezewiligu kumuliyeng
kozak yei nangai ngaigu king inuguyeng weiyagirikki
wiyeke keya puwili kerezi panuwili kopong pilik mizi nangai.
Kapura walaka Anotogo puwili neneng ngelagi kaiya logo
puwili pilik keleyagira weik mereke si lewa.
4 Anotogo angela kaile miza puwili yeik wazaya ono kapura
yezizike yungu yenge yungke kambelirikke wigira wazayara
wok yemane ngagozak mizagibokko yuke yolu.
5 Keya yongkambanu walaka koyima puwiliyaga naktau
kaingai yemane kayima piyaugerau wik koya ono Nowa
wamenak Anotogi ngago yongkambanuwiliyegi pangka
yoluweki pura kaiyageya wiziya mabok kiling yongkambanu
melenazik keya nazikka neyau puwili wazaya. Teng puraga
Anotogo miza logo ngabelakpekke Anoto iwaka ono puwili
mabuwili kaingai yemaneyauge kaiyaga na.
6 Pulaga kalike yereng Sorong keya Komola mei piyau
ula waliya logo yezi kozo yeikpek wiya logo kemenak nga-

belakpekka tumula. Pugu miza purik kalike Anotoyegirau
mizi ono pilik puwiliyegi keleyagirikki waligeleya.
7 Kapura teng maburaga Yemizibokko yombanu Loto mei-
bok yereng Sorong mei puraga kazi miza orowei kuna purik
pi yombanu pangkabek legi. Pi yongkambanu loyengki
kezanga maniwiligu kazing korowaliyeng miza meli kopong
pi kangkabek ngangang miza.
8 Yombanu pangkabok wok mabiyeng pigi ngezege ko-
rowali wirangaiyau yongkambanuwiligu miza melirikki
keriyi keya ngago kaile puwiligu kisa meliyengki kerewiyi
pura pi kangkabek ngangang mizi kai kayima.
9 Logo Yemizibokko teni piyegi kazi mizi puwili kaile teni
yang keleyi teni yawereng keleyi piyengka yaliya wazayi
kuni penangai, keya wok ngagozak mizagibek lewarikka
kaile mizi puwili mawiyarekka ngangang yani penangai.
10 Yongkambanu korikwekki keli kaile ngezewiligiyengki
kira orowei mizi piyengki kiriwei mizi keya puwiliyaga
ngalege ngai wazaya puwiliyegi kerewiyi ono puwiliyegirik
pura wameikta. Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta
kozak kisi puwili ngezewili lewegewili mizi keya kangka
puwiligiyeng kingyeng kelik keya watabi paka ngalege ngai-
waktikku kola piyengkirau kaile kisagirikki kulili ono.
11 Keya angela yombanu puwiliyaga ngoluk kozang panu
puwili Yemizibekki wirege ngaiwaktikku kola puwiliyegirau
ngago kaileyengko meleyeng yowiyi ono.
12 Kapura yombanu puwili watabi puwiligu lusuweiyengki
kaile kisi wilibek. Puwili kemalewili kelik kangkayendau
ono logo kemalewiligu waza logo kebangkela logo yeli pilik
puwili kemale mabuwili kelik yeik sawiyagi.
13 Purik pelik, puwiligu nawiliyegi ngangang yani piyengki
pangka puwilirau ngangang yanagi. Puwiliyegi wiliktik
kazing kendek ngelangai korik puwiligiyengko keli piyeng
wilangkarikkerau mizi keya ini kiling ngeragi yemane miza
niyeng keya Pasa niyengke purik puwili korowali panu koyi
nangai, purik puwili koyimowei kazing ikuyogorik puwiligi
piyengki wilik kagowing mizageya koyi nangai.
14 Puwili yongok kazingkewiliyegi pakeliweki keli wilibek,
purik puwili kaileyengki yagasi mizi wilibek. Puwiligu
yongkambanu Yisuyegi ngizi kumulira kozang ono pilik
puwili kawiktikke kawiye walibene iza orowei wilibek, purik
ya puwiligiyeng kerezimokko kola. Puwili Anotogi sisiktagi
kulengke yoluwili.
15 Puwili kazing pangka leweng wiya logo kazing puwiligi
lewengke lusuwei miziwili logo purik puwili kazing yogo
Palam, yogo Piyo meibokki marekpokko kaile mizi piyengka

king wei piyengki keli pumokki kiriwei mizi.
16 Logo Palamyegirik kaile puguyengki wiyeke ngalik
meiya logo liyeng tongki pugumokko yombanubekki kiliraga
piyegi ngago meiyawekke kazing kaile pigi pumok pulogo
yeik sa wazamiya.
17 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili
yeik ulakwili logo kai yemane wiriyagi langai kapura
ngereke kelang liya logo kai nalindau lewa ono puling
kelikwiligu, keya puwili kozainung kebarekpokko orowei
yo keya to mizi piyeng kelikwiligu logo solo puwiligiriktau
kozang onowiligu. Puwili kawik wizagomagi kusabanurikku
kola purikke kangkiwiligu.
18 Puwiligu kaile mizi keya kaile mizi piyengka lewege
mizi piyengki lewege kisa meli keya korikwekki keli ko-
rowali puwiligiyengki kira orowei mizi piyengko miza-
gewiyege yombanu ngolukku kazing kaile piyeng wiya
wazami kuna puwili ngereke kazing kaile yongkambu mizi-
weki keli pumokko ulumowei yo.
19 Puwiligu kisirik pelik, Ini wigira onowili legi Anotogi
loragi kiriwei mizi wak mena inugu mizagi keli piyeng miza
meli, kisi. Kapura yombanu Anotogi wameiktaga nalikta
kozak kisi puwili ngezewili kaileyeng keya ibengkirago wigi-
rawili. Purik yombanuwili watabi puwiliyegi ngai piyengki
yawe miziwili.
20 Logo yombanu kazing korowali pumok wiya logo Yemizi
tonugubek keya teni yaliya wazayibek Yisu Kilisiyegi iwaka
sabok ngereke kaile miza wizigeya kaileyengko ulumowei
kelemibok kaileyengko wigira purik mabura weik ulogo
were purik kaile songono nangezi kapura perik pi weik kaile
panugirik.
21 Pi Kilisiyegi lusuwei panu kesak korowali kapura pi
Kilisiyegi iwaka sa logo kalike ngereke Anotogi ngago walek
piyegi mana puragi kezanga mani purik korowali panurikku.
22 Ngago lang walaka narik pelik, Keri namek ngezemokko
yaka kungizarikke ngereke yogi keya liyengmek wazono
kaigesa kele kapura ngereke lomokpekke lelemeli yogi.
Yombanu kaile puwiligiyengki ngereke yo puwili pilikwiligu.

3

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli panu
puwili, perik kapiya kalike nogo iniyegi lende miza yanirik.
Kapiya nogo lende miza piyau mabiyaugi yungke kangka
inuguyengka kumuli wazonoyeng lewagela wiriyibene nogo
mawiyarekka watabi nogo lende miza piyengki kozak yei.
2 Nogo kelirik ngago walaka yombanu pangka Anotoyegi
keke yawe mizageya piyaga ngagora weiya logo kozak kisa

puwiligu kozak kisa piyeng keya Yemizi teni yaliya waza-
yibokyaga ngago teni yombanu ngago pugura orowei mizi
puwiligu iniyegi yana puragi kumulageyaweki.
3 Ini pobiliktikki were iwakaweki. Wangki wok
kangkaliyengke purik yombanu korik puwiligiyengko
keli piyengki kira orowei mizi piyengko ngai pilik nawili
lewagela wiriyi nangai. Puwiligu iniyegi songomeiya yani
nangai.
4 Logo pelik kisagi, Pugu pi lewagi kaiya? Logo pi talege?
Tenigi mangowili ulogo ibeng kapura watabi mabiyeng nga-
belakpek keremiza puwekke wiziya mabilik ngoluk yolu
pura, kisagi.
5 Kapura puwili walaka mabura Anotogi ngagorago
mizagewiyege paka ngilumbek wiziya keya ngabelakpek
kaibekka keremiza keya kaibokko keremiza purikki
ngaungaugu keremareke mizi.
6 Kai kaingaiyauge wiriyabokko ngabelak werebektau
ibeng wazamiya.
7 Kapura ngilung keya ngabelak mabek yolu peyeng yez-
izikku ngori keya ngago Anotogi maburago ula waliyirik kele
ngezara wiyi. Puwili wok yombanu Anoto iwaka ono puwili
ngagozak keleya logo yelagibokki wiyeke ngiza wiya yolu.

8 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli panu puwili
wamenara poburagi keremareke mizi nagani. Yemizibokko
kirisimasi tausen nak tikindayengki keriyirik wok nakki
pangka keya wok nak kirisimasi tausen nak tikindayengki
pangka.
9 Pugu lewagi sawiya puragi nawiligu kumuli pilik
yelakkelek mizi yagenda ono. Segeya pi iniyegi yelakkelek
yuke wizinda purik namele keya nak ibeng wizagomagiraga
kuna nelegi pi kumbak keya kaile puwiligiyengki kuneng
miza logo kaile piyengka kowitirikka pi yuke.
10 Kapura wok Yemizibek yogibok ngowei wezabek nguk
namizi tabundagi. Wokpokko ngilumbek ngai ngagora
kiling kakwela si penangai keya yokmek kiling ngombek
keya pelewewilirau ngora kiliyi nangai logo ibengki keya
ngabelakpek kiling ngabelakpekke piyeng mabiyeng yeik
sawiyagi.
11 Peyeng mabiyeng pilik mizagi mabura teni kang talik-
mekke koyagiwili? Kazing inugu koyagimek kaile nayendau
ono keya Anotogi keliragi kiriwei wilibekweki.
12 Purik inugu Anotogi keliragi kiriwei mizi purikku
wok Anotogibok ngezangai wiriyibene kelemi yagenda,
purik wokpokkowekke Anotogo ngilumbek yezi wali penan-

gai keya yok keya ngong keya pelewewili mabuwili yezi
ngaimokko ngoragi logo kai keremizagi.
13 Kapura teni Anotogo ngilung keya ngabelak wik kalike
pugu wazonora keke wiziyagi kaiyabokki yuke yolu.

14 Togo ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili,
wokpokki ini yuke koyimowei kaile mizi nagani keya pi kiling
ya wamenara yolu keya mamok kiling ya kuzige yolu logo pi
yo puwekke iniyegi wilik mizibene.
15 Pugu yuke yolu puragi keremareke mizi nagani. Pugu
teni wok ngelek yani, purik pugu kelirik ngago pigi yombanu
yaliya wazayi pura nawiliyegi kandikka mizi yagenda. Ma-
bilik Paulu tonugu kelibek keya teni kiling Yisuyegi ngizi
kumulibokko Anotogo kangka manabek kilindago iniyegi
lende miza pilik.
16 Pugu kang mabilikmekke kapiya pugu lende miziyengke
watabi peyengki kozak kai mizi. Kapiya puguyengki yungke
ngago lang pugu miza nayeng pangka iwakagi onoyeng. Logo
ngago lang piyeng yombanu kangkayendau ono keya ngago
wameiktagi kozang kebangkelara yolu ono pilik puwiligu
weiya logo ngereke ngagoragi ngizirik kowita meli keya mizi,
mabilik Kapiya Walektikke puwiligu lang nayengke mizi pilik
logo ngezewili neneng ngelagiyeng ngezewiliyegi keleyi.
17 Kapura ini nogo keli puwili ini ulogo weik puragi iwaka.
Ini makngezerau ngai koyizo, purik yombanu kaile puwiligu
ngaigu kisiyengko ini iza orowei kuna nagani logo inugu ngai
kozang yolu puraga kawiye nagani.
18 Kapura kumbekki puluwengki kozang yemane si kuni
logo tenigi Yemizibek keya teni yaliya wazayibek Yisu Kil-
isiyegi waberek iwakaweki. Piyegi yeik yemanera mabek
keya wok mabiyeng wizagomagi.
Wameik panu.
Ne Pita kapiya perik lende mizabek.

1 Yowan
Kapiya Yowangu Were Lende Mizarik

1 Ne ini ngago yongkambanu wik koyimiweki keleyi puragi
langai lende miza yani. Ngago pura Kilisi logo pi solo
panuwekkabek. Pi ngago kaiyagalege nogo kerewiya keya
wire ne makngezegiyaugu pi pakela. Ei, nogo pi pakela keya
mele nogoyaugu pi kuming kelemiya.
2 Kilisi teni wik koyimagira yanibek lewagelawekkerik
nogo piyegi pakela logo piyegi langai ne kozak kai keya Peba
Anoto kiling paka ngalege wik wizagomagi ulogo ne keya
pugu waligeleya nawiliyegi kimeike kawela wiya puragi ne
iniyegi kozak yei. Keya wik koyimagi pura Yisu.
3 Puragi tonugu keriyi keya kerewiya logo iniyegirau nogo
kozak yei logo kumbekki watabi tonugu wilik kagowing mizi
piyengka inirau Peba Anoto yali Marek Yisu Kilisi kiling
sawela panu yolu mabuwekke ini weiweki.
4 Ne peyeng lende mizi logo ini keya negi wilik kagowing
pura teniyegi ngizi wilak panuweki.

5 Ngago nogo piyaga kerewiya logo iniyegi kozak yeira
pera, Anoto wilangkarik keya kusabanu nariktau piyegi ono.
6 Tamizeige tonugu nazuwagawiliyegi teni pugu kaiyengki
kerewiyi keya pi kiling ngago keya mizi yei logo teni kaile
miza melageya koyimowei pilik yei purik teni ngaigu kisi
yagenda keya teni kazing wameiktagimekke pangka pangka
koyinda ono.
7 Kapura Kilisigu Anotogi wilangkarikke yolu pilik tenirau
Anotogi wilangkarikke yolu purik teni nakko nak kiling ya
wamenara koyimowei ngago keya mizi yagenda keya Yisu
pigi Marekpekki iwibokko kaile tonuguyeng mabiyeng kaige-
sageya.
8 Tamizeige tonugu nazuwagawiliyegi ya tonuguyengki
yungke kaile nayendau ono yei purik teni makngezego
teni makngeze ikuyogorik keleyi keya Anotogi wameikta ya
tonuguyengke ono.
9 Kapura kaile miza puwekke tamizeige teni Anotogi
wirege piyegi kimeike tonugu kaile miza puragi kozak
mei purik Anoto ngago puguyeng ngeli onobek keya wire
puguyaugu pangkayeng miza piyeng mizi wilibekpokko kaile
tenigi piyengki wiyeke ngagozak mizagi pura tumulagi logo
kaile tonugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela
logo watabi tonugu pangka ono miza piyeng mabiyeng kaige-
sagi.

10 Keya nazuwagawiliyegi teni kaile miza onowili yei purik
Anoto ngaigu kaibek mena kai mabilik kai yagenda logo
ngago pugura ya tonuguyengki yungke ono.

2

1 Ini Yisuyegi ngizi panu kumuli negi yango keya mareknngang ne makngezego wazaya nobiyeng mizawiligu tegi ne
iniyegi watabi peyeng lende miza yani logo ini kaile miza
nelegi iza wara koyiweki kapura iniyaga nak kaile nara miza
purik tenigi wiyeke Mangoyegi ngago mei nak wizinda kani.
2 Logo pok Yisu Kilisi Pangka Panubek meibok logo ngezebokko Anotogi sisik kaile tonuguyengki weraga pura weiya
logo ngezebokko yengleileige orowei kuna logo ngereke teni
menalege Anoto kiling wazaya. Logo pugu mizagewiyege
kaile tonuguyeng weik tumula logo purik kaile tonuguyeng
keke ono kapura ngabelakpekke pumok mamokkiyengki
pangka tumula.
3 Tamizeige teni Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki
kerewiyi keya mizi mizi purik mabura teni piyegi ngizi iwaka
mizagi.
4 Tamizeige yombanu nakko kalogomok nakyegi, Ne piyegi
iwaka, mei kapura ngago pugurago miziweki kai piyengki
nagerewiyi mizi purik pok ngaigu kai yagenda keya pi kazing
wameiktagimekke pangka pangka wizinda ono.
5 Kapura Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki
kerewiyi keya mizi puwili Anotoyegi keli panuwili. Kazing
wamenamek pumokko ini pigi yungke koyinda ma yeik
mizagi.
6 Keya ne pigi yungke wizindabek kaibok Kilisigu wiziya
mabilik wiziyagirikki kai.

7 Ini kewengke nogo keli puwili ini keriyi puwekkerik
ngago nogo miziweki kai logo nogo lende mizi pera ngago wik
onora kani kapura pera ngago koka solo panu ini Kilisiyegi
ngizi panu kumulawekke kerewiya mabura nogo lende mizi
yagenda. Ngago miziweki pura ngago ulogo iniyegi kozak
yeiyara.
8 Kapura ngago nogo lende mizi pera tonugu ngago wik
miziwekira meiyagirago logo ngago kazing nakko nakyegi
kelimekke miziweki pera wameikta. Purik Kilisi puragi kiriwei wizagoma keya inirau mabek weik puragi kiriwei yolu,
purik kaileyengki kusabanurik weik yeik sawiyi kang keya
Kilisigi pangkaragi wilangkarik weik ngela uli lewa.
9 Yombanu nakko nazuwagawiliyegi ne Kilisigi
wilangkarikke yolu yei kapura pi kiling Yisuyegi

ngizi kumuliwiliyaga nakyegi kumbak mizibok ngoluk
kaileyengki kusabanurikki yungke wizindabokko.
10 Keya yombanu pi kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi
kelibok Kilisigi wilangka purikki yungke wizindabokko keya
wilangkarikki yungke wiziya nayengkorau pi ulu wali kang
keya mizibene kelemiyagi ono.
11 Kapura pi kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi kum-
bak mizibok kaileyengki kusabanurikki yungke wizinda logo
talegi kangki mizi keya kazing kangkimekkerau pakeli ono
purik kusabanurikku wire puguyau kusa wazamiya kopong.
12 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya marekngang-
wili nobiyeng mizi puwili ne iniyegi lende miza yani, purik
kaile inuguyeng Kilisigu mizarago weik tumula legi.
13 Ini yombusi Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi kapiya
lende miza yani, purik ini pi walaka solo panuwekkebokyegi
iwakawili legi. Keya ne ini yongkambu nawekke ngizi ku-
muliwiliyegi kapiya miza yani, purik inugu kazing kaile kaile
yongkambu nawekkewiligu mizi piyeng wiyarikku ini weik
Sadang ula legi.
14 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya marekngang-
wili nobiyeng mizi puwiliyegi ne kapiya miza yani, purik
ini Peba Anotoyegi iwaka legi. Keya ini yombusi ngizi ku-
muliwiliyegi kapiya lende miza yani, purik ini koka solo
panuwekkabokyegi iwakawili legi. Ini yongkambu nawekke
ngizi kumuliwiliyegi kapiya miza yani, purik kazing kung in-
uguyengki leweng kozang keya Anotogi ngagora inigi yungke
yolu logo inugu kazing kaile kaile yongkambu nawekkewil-
igu mizi piyeng wiyarikku ini weik Sadang ula legi.

15 Kazing ngabelakpekkiyengki keli nagani ma
ngabelakpekki piyengki keli nagani. Tamizeige ini kazing
ngabelakpekke piyengki pumokki keli purik ini Peba paka
ngalegebekyegi keli ono keya pigi keli pura inigi yungke ono.
16 Watabi ngabelakpekki pobilikyeng, watabi korikwekko
keliyengki kira orowei mizimok keya watabi wireyaugu
pakela logo weiweki keli piyengki kira orowei mizi
pumok keya ngabelakpekke pelege watabi yombanuwiligu
lewegeyeng mizi piyeng mabiyeng. Kazing pilik mizi
piyeng Peba paka ngalegebekyaga lewa onoyengko, piyeng
mabiyeng kazing ngabelakpekki lewengka lewayengko.
17 Kazing ngabelakpekke puluweng kiling watabi nga-
belakpekki yongkambanuwiligu keli piyeng ibengki kapura
yombanu Anotogo keliragi mizibok wik wizagomagi.

18 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya marekngang-
wili nobiyeng mizi puwili tonugu teng yolu pera weik yeik-

weki mizi kani. Ini yombanu Yisugi ngagora waligeleyawiligu Kilisiyegi ngai mizi ngaigu pi Kilisibek kaiyagi nak lewagi kisa purikki ini kerewiya logo wameik Kilisiyegi ngai mizi kolokngagonowili weik lewagela walageya koyinda logo ngabelakpek weik yeikweki mizi kang purik teni iwaka.

19 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili teniyaga onowiligu pilik togo teni wezayi kunawiligu. Puwili teniyagawili kesak teni kiling koya. Kapura puwili teni wezayi kuna logo purikku walimizi purik puwiliyaga naktau teni kiling Yisuyegi ngizi panu kumula ono.

20 Kapura ini pilik ono. Kilisigu Kung Walekpek iniyegi yana logo wameikta ini mabuwiligu iwaka.

21 Logo nogo iniyegi kapiya miza yani perik ini wameiktagi lusuwei legi mizi onorikku segeya ini wameiktagi iwaka keya wameiktaga ngaigu kai nara punda lewa ono purik ini iwaka.

22 Logo pilik mabura tak ngaigu kaibek? Yombanu Yisuyegi pi Kilisibek ono kaibok. Pi Kilisiyegi ngai mizibek logo pi Peba paka ngalegebek keya pigi Marekpekyegi kezanga yanibokko.

23 Purik Koyambekyegi kezanga manibok Mango paka ngalegebekyegirau kezanga mani yagenda kapura Koyambekyegi ngizi kumulibok Mangoyegirau ngizi kumuli yagenda.

24 Tegi wok ini solo Yisuyegi ngizi kumula pokkowekke wameikta waligeleyiwiligu waligeleya piyeng warara koyi. Tamizeige ini pilik mizi purik mabura Peba Anoto keya pigi Marekpekyegi wok mabiyeng ini mereke sawelara koyagi.

25 Logo ngago sawiya pura wik koyimagi Kilisi ngezebokko teni yanagi sawiya pura.

26 Ini ikuyogorik keleyiweki mizageya puwiliyegi langai ne peyeng yaka lende miza yana.

27 Kapura iniyegirik Kilisigu Kung Walek pugubek ya inuguyengki yungke wizeibene yana logo pi pulogo yolu puwekke puriktau nakko ini waligeleyiweki mizagi ono, purik Anotogi Kung Walekpokko watabi wameik panuyeng mabiyeng waligeleyi keya pugurau watabi ngaigu songono nangezi waligeleyi ono legi Kung Walekpokko waligeleyi mabilik ini Kilisigi yungke koyi.

28 Ei, ini negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili Kilisigi yungke koyi logo pi yo puwekke inugu kendek mizagi nariktau ono mizara koyimowei piyegi wiregawere panu pakeli nangerikka.

29 Purik pi pangka piyeng keke mizibek legi ini pangkayeng mizi puwili mabuwili Kilisigu wik keremiza logo Anotogi yango keya marekngangwili purikki ini iwakagirikki kai.

3

1 Peba paka ngalegebokko kang teniyegi kelayengki kumuli. Keli pigi teniyegi pura yemane panu logo teni pigi yango keya marekngangwili kai. Logo teni pilikwiligu. Ngizi kumuli onowili tonugu teni pigi yango keya marekngangwili kisi purikki iwaka panu ono, purik puwili Anotoyegi iwaka panu onowili kopong.

2 Ini nogo keli panu puwili, teni weik Anotogi yango keya marekngang panuwili kani, kapura teni kalike talikki miza purik kimeike ono. Kapura tonugu iwaka, purik Kilisi yo puwekke teni ngereke pi kelikki logo piyegi pakelarikku pugu yolu pilik.

3 Keya yombanu puragi wilekpek keya yuke koyimowei Kilisiyegi ngizi kumulageya puwili wok mabiyeng kaile miza nelegi Kilisigu kaile nayendau ono yolu pilik ngezewilirau pangka koyiweki mizageya koyinda.

4 Kapura yombanu kaileyeng mizi wilibek puwili Anotogi lora ngeli yagenda purik kaileyeng mei piyeng Anotogi lora ngeli piyeng.

5 Kilisi yombanuwiligi kaileyeng tumula meliweki kayima purik ini iwaka keya piyegirau kaile nayendau ono.

6 Tegi yombanu Kilisigi yungke koyimowei piyegi mereke yolu keya piyegi kerewiyi puwili kaileyeng mawiyarekka mizagi ono kapura mawiyarekka kaile mizi puwiliyegirik pelik, puwili piyegi pakeli keya piyegi iwaka ono kopong puwili kaile mizi.

7 Ini Yisuyegi ngizi panu kumuli negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili nawiligu ini kazing kaileyeng mizimekki yolu purik pangka keleyi nagani. Yombanu pangkaraga mizibok yombanu pangkabokko Kilisigu pangkaraga yolu mabilik.

8 Yombanu mawiyarekka kaile mizibok Sadangkibokko purik Sadang koka solowekkerikka kaile mizi kayimabek legi. Anotogi Marekpek kayima purik yawe Sadangki pura ula waliyiweki.

9 Yombanu Anotogo wik keremizabok mawiyarekka kaile mizi onobok purik Anoto ngezebekki kang pumok pigi yungke wizinda kopong purik pelik, pi mawiyarek kaile mizagi langai ono purik Anotogo pi wik keremiza legi.

10 Tegi teni weik mabek tawili Anotogi yango keya marekngangwili keya tawili Sadangkiwili miza purikki pakelagi. Yombanu kazing pangkamekke yolu wizigeya pi kiling Yisuyegi ngizi kumulibekyegi keli onobokko walimizi purik pi Anotogi marekpek ono.

11 Ngago koka solowekke tonugu kozak kisageya koyilege
inugu kerewiya purago kairik nakko nakyegi keliweki kai.
12 Teni Kaing Aramgi marekpek kelik miza nelegi kai. Pi
Sadangkibek kopong ngezebekki sak iwi wamenakpekkabek
ula. Taliktikki wiyeke Kaingku pi ula? Purik kazing Kaingku
miziyeng kaile keya pigi sakpokko kazing mizi wiriyayeng
pangka purik ngezebokko iwaka panu, legi pugu sakpek ula.
13 Logo tamizeige ngizi kumuli ono nawili iniyegi kumbak
mizi mabura ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli
puwili ini lebuk mizi nagani.
14 Purik teni ngizi kumuli puwiliyegi keliwili kopong teni
kazing kumbekki lewengke Anotoyegi ibengmokka panga
kazing kumbekki Anotoyegi wik yolumekki kuna logo purik
teni iwaka. Yombanu kelira pigi yungke yolu onobok An-
otoyegi kazing kumbekki lewengke ibeng wizinda.
15 Keya yombanu ngizi kumuli nazuwagabekyegi kumbak
mizibok yombanu uli mabilik mizi yagenda logo yombanu
yombanu ulibokki yungke wik wizagomagi nararau ono
purik ini iwaka.
16 Tonugu keli mei purik pobiliktikka teni iwaka. Kilisigu
korik ngezebekkiwek tenigi wiyeke ulagewiliyegi ngaun-
gaugu yana. Pilik tegi tenirau ngizi kumuli nawiliyegi wiyeke
korik tenigi piyeng puwiliyegi sawelagi piyengka miziweki.
17 Kapura yombanu ngezebokko ngezebekyegi ne Kilisi-
gibek kaibok logo watabi kolokngagonoyeng kilimbokko
ngizi kumuli nak kemegeme ma watabigi yeik panu ma ya-
gasi mizageya wizilege keriya logo pilikpekyegi saweli ono
purik pilikpokyegi Anotogi keli pura pigi yungke wizinda
ono.
18 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya mareknganggwili nobiyeng mizi puwili, tonuwago nakko nakyegi keli pura yeik ngago yeiktago mizagi onora kani pura ngizi panu nakko nakyegi kelemi piyengko kimeike walimizagira kani.
19 Pilik purago teni wameiktagi yango keya mareknganggwili mamizagi. Logo Anotogi wirege lewa puwekkerik ya tonuguyeng kazi mizagi ono kapura yeik kozang wiziyagi.
20 Kapura ya tonuguyengka teni nawiliyegi mawiyarekka kelagirikki kai purik Anotogo purikkirau iwaka wizinda purik Anoto yemane keya pi tonugu mizi piyeng mabiyengki iwakabek.
21 Kapura ini nogo keli puwili tamizeige ya tonuguyengka teni kaile miza ono kai purik teni Anotogi wirege pugu teniyegi sawelagi mizara koyimowei piyegi wiriyagi.
22 Teni tonugu nguk mei piyengka teni wei purik teni ngago pugurago miziweki kaiyengki kerewiyi keya keli puguragi kiriwei miziwili legi.

23 Togo Anotogi ngagorago miziweki kairik pelik mizizo kai, Teni pigi Marekpek Yisu Kilisigi yeiktaga ngizi kumuliweki kai keya nakko nakyegi keliweki kai Kilisigu teniyegi miziweki kaiya mabilik.

24 Anotogi ngagorago miziweki kaiyengki kerewiyi keya mizibok Anotogi yungke yolu keya Anoto pigi yungke yolu. Kung Walek pugu teni yanabokko teniyegi pura wameikta kani yeiya logo Anoto tenigi yungke yolu purik teni iwaka.

4

1 Nakko kanda ngago pera Anotoyagara kai purikki wiyeke piyeng mabiyengki ini nogo keli puwili ngizi kumuli nagani. Ngizi Anotoyagara ma talik miza legi yang kelemi, purik yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kisi kapura Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili koyi kang yagonenda legi.

2 Keya ngago pura Kung Walekpekyaga lewara ma talik miza legi ni makngezeyegi were pobilikta nguk mei, Pura Yisu Kilisibek Anotogi Marekpek ngabelakpekki korik kang puwekke wiriya, kai ma yeik kai? Purago ei, kai purik mabura ngago pura Anotogi Kung Walekpekyagara.

3 Kapura a'a', kai purik mabura ngago pura Anotogi Kung Walekpekyagara ono kapura kung Anotoyegi ngai mizibokyagarago logo Anotogo pok lewagi kaiya logo mabek weik yongkambanuwiligi tepekke yolubok.

4 Ini negi yango keya mareknngangwili nobiyeng miza puwili ini Anotogi yango keya mareknngangwili kopong yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwiligurau ini ikuyogorik keleyagi langai ono purik Kung Walek inigi yungke yolubok Sadangki kung ngabelakpekke yolubokyaga kozang panu.

5 Puwili watabi ngabelakpekkiyengki keke kozak kisi logo ngabelakpekke puwiligu kisi piyengki kerewiyi purik puwili yeik ngabelakpekkiwili kopong.

6 Kapura teni Anotogiwili. Anotoyegi iwaka puwili teni Anotoyegi iwaka puwiligu kisi piyengki kerewiyi, Anotogi ono puwili teniyegi kerewiyi ono. Kazing pumoktau ngagora Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibokyagara ma Sadangki kung ngaigura waligeleyibokyagara mizagimokko. Purik tamizeige Anotogi Kung Walekpekyagara purik yongkambanu Sadangki puwiligurau kerewiyagi ono.

7 Ini nogo keli puwili teni mabuwili nakko nakyegi keliweki, purik kazing keliragi pumok Anotoyagamek legi. Kazing keliragimek walimizibok Anotogi wik keremizabek logo Anotogibek keya Anotoyegi iwakabek.

8 Yombanu kazing keliragimek walimizi onobok Anotoyegi
iwaka onobokko, purik Anotogo mizi piyeng mabiyengki
kazing keliragimek yolu legi.
9 Anotogi keli pigi teniyegi yolu pura walimizarik pugu
ngezebekki Marek wamenakpek ngabelak kaileyengko ko-
labekke pugu ibeng sa puraga teniyegi wik koyimagira yani-
weki wezamela logo purago teniyegi keli pugura walimiza.
10 Kazing keliragimek pelik, tonugurau Anotoyegi kela
onowekke Anotogo teniyegi kela logo pigi Marekpek weza-
mela wizigeya pugu mizagewiyege kaile tonuguyeng weik
tumula mela.
11 Ini nogo keli puwili Anotogo teniyegi kelirik ngalege
panu kani legi teni nakko nakyegi kelagirikki kai.
12 Ngoluk nakkorau Anoto pakela ono kai purik wameik
panurikku kapura tamizeige teni nakko nakyegi keli purik
Anoto tenigi yungke ngizi yolu. Logo teniyegi pugu pangka
panu keli pilik nazuwagawiliyegi mawiyarekka pangka panu
kelagi.
13 Anotogo Kung Walek pugubek teni yana purikku pi tenigi
yungke yolu keya teni pigi yungke yolu purik teni iwaka.
14 Keya tonugu ulogo weik pigi Marekpek keriya keya
tonugu nawiliyegi Mangogo pigi Marekpek ngabelakka
pelege puwili yaliya wazayiweki wezamela yei.
15 Yombanu Yisu Anotogi Marek panubek kaibokki yungke
Anoto yolu keya pi Anotogi yungke yolu.
16 Keya Anoto teniyegi kelageya wizinda purikki teni iwaka
keya ngizi kumuli. Anotogo mizi mabiyengki kazing ke-
liragimek yolu logo kazing keliragimekke yolubok Anotogi
yungke wizinda keya Anoto pigi yungke yolu miza wizinda.
17 Keya teni Anotogi yungke koyimowei purik teni mawi-
yarekka nawiliyegi Anotogi keli pangka panu purago kelagi
keya keli tonugura pangka panugi logo wok ngagozak miza-
gibekke pugu teni kang wezayelagirikki kazi ono kapura
Anotogi wirege wilik kagowinda kiling kozang koyagi, purik
ngabelakpekke pelege pugu teniyegi keli keya tonugu piyegi
keli keya teni pi kelik miza legi.
18 Kazing keliragimekke yungke kazi mizi nariktau ono,
purik keli pigi teniyegira pangka panu logo teniyegi kazi mizi
pumok yeik sa wazami. Tamizeige nawili kazi purik pugu
puwili talik keleyagi miza purikki puwili kazi mizi yagenda
logo purik keli pigi puwiliyegi puragi puwili wameik mena
miza ono.
19 Tonugu piyegi keli, purik pugu were teniyegi kela legi.
20 Tamizeige Yisuyegi ngizi kumuli nakko nawiliyegi, Ne
Anotoyegi keli, yei kapura pi kiling ngizi kumuli nakyegi
kumbak mizibok ngaigu kaibokko. Purik talik miza logo

Anoto pugu pakela onobekyegi pi keli keya pi kiling ngizi
kumuli pugu pakelibekyegi kumbak mizagi?
21 Keya Kilisi ngezebokko ngago pera miziweki pelik kaiya,
Anotoyegi kelibok pi kiling Yisuyegi ngizi kumuli nawiliyegi-
rau keliweki kaiya.

5

1 Yisu Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkam-
banuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek purikki
ngizi panu kumulibok Anotogo wik keremizabek, legi pi-
likpok Anotogi marekpek. Logo Peba Anotoyegi kelibok
Anotogi yango keya marekngangwiliyegirau kelibokko.
2 Keli inigi Anotoyegi pura keya ngago pugurago mizi-
weki kaiyengki kerewiyi purikku keli inigi pigi yango keya
marekngangwiliyegi pura talik miza purik walimizagi.
3 Anotoyegi keli kai purik taliktikki kai, purik ngago
pugurago miziweki kai piyeng mizagirikki kai yagenda logo
keriyiwekkerik purik yawe yemane mizagirik ono.
4 Purik Anotogo wik keremiza logo pigi yango keya
marekngang puwiliyegirik kazing namek wizinda
logo pumokkirik Yisuyegi ngizi kumulirikku puwili
ngabelakpekke pelege kaileyeng keya kaileyengki kelimok
ulagi.
5 Takko ngabelakpekke kaile piyengki kozanda ulagi lan-
gai? Yisu Anotogi Marek panubek purikki ngizi panu kumuli
pilikpokko pilik mizagi langai.

6 Keya Yisu kayimabok Anotogi Marekpek purik teni iwaka,
purik Yisu kaimelawekke Anotogo paka ngilumbekka langai
pilik kaiya keya ngereke pi ibengwekke miza ngizige pelik
kaiya, ei pilik kaiyarik kaimelagi puwekke keke kaiya ono
kapura ibengwekkeriktau pilik kaiya. Keya Kung Walek
wameiktagi mangobokkorau pilik kaiya.
7 Tegi kili neyauganarago pelik kaiya,
8 Kili Kung Walek yenge ya tonuguyengki yungke yol-
ubokkirago keya Kilisi kaimelawekke kili paka ngilumbekka
purago keya kili Kilisi ibengkine kaiya purago kaiya. Logo kili
piyeng mabiyengko kisirik Yisu Kilisi Anotogi Marekpek kisi.
9 Yombanu ngagozak tonuguyengki ngago puwili kiling
miza wizigeya puwiligu iwakayengki kozak kisi puwiliyegi
tonugu ngizi kumuli. Tegi teni Anoto yombanuwiliyaga
lewegebokko kozak kai piyengki teni ngizi kumuliweki purik
pugu kai piyeng wameik panuyengko logo pugu kaiyarik Yisu
pigi Marekpek.
10 Tegi yombanu Yisu Anotogi Marekpekyegi ngizi kumuli-
bok ya puguraga Yisu Anotogi Marekpek purik pugu wameik

mizara wizinda. Tamizeige nak puragi wameik mizi onobok,
pilikpok Anotoyegi ikuyogorik kaibek mei yagenda purik
Anotogo Yisu pigi Marekpek kai purikki pi ngizi kumuli ono
kopong kai yagenda.
11 Peragi Anotogo pelik kaiya, Pugu teni wik koyimagira
yana logo wik koyimagi puragi solorik pigi Marekpek.
12 Tegi yombanu Anotogi Marekpek pigi yungke yolubok
piyegi wik wizagomagirarau wizinda keya yombanu Anotogi
Marekpek piyegi onobok wik wizagomagi purarau piyegi
ono.

13 Ini Anotogi Marekpekyegi ngizi kumuli puwili weik teni
wik koyimagira kiling mamiziweki ne iniyegi perik lende
mizi.
14 Keya teni pobilik purikki iwakagi purik tonugu pi kiling
sawela purikka tamizeige teni Anotoyegi watabi nayengki
nguk meiya logo watabi piyeng pugurau keliyeng purik
tonugu nguk mei piyengki pugu kerewiyi yagenda mizi.
15 Keya tamizeige tonugu ngizi kumularik tonugu nguk
mei piyengki pi kerewiyi mabura mabilik tonugu nguk mei
piyeng teni yanagi purikkirau ngizi kumuli.
16 Tamizeige ini kiling Yisuyegi ngizi kumuli nak kaile
kazing pi kemenak ibeng wizagomagi puragi miza orowei ku-
nagi ono lewengke miza purik mabura ini Anotogo kaile pugu
miza pura tumula melibene nguk meizo logo purik Anotogo
pilikpokyegi wik wizagomagira managi purik tamizeige
pugu kaile kemenak ibeng wizagomagi puragi miza orowei
kunagi nara miza ono purik. Kapura kaile yombanuwili
kemenak ibeng koyimagi puragi iza orowei kunagi nara
wizinda logo tamizeige pi kaile pura miza mabura ini weik
mawinda pilikpokki waberek mizagi nariktau ono.
17 Kazing pangka ono yombanuwiligu mizi piyeng
mabiyeng kaileyengko kapura kaile yombanuwili kemenak
ibeng koyimagi puragi iza orowei kunagi ono nara wizinda,
logo pugu kaile pura miza mabura pigi waberek mizizo.
18 Anotogi marekngangwili kaileyeng mawiyengka mizi
onowili purik teni iwaka purik Anotogi Marekpokko puwili
waberek iza wara yolu logo Sadangko puwili ngangang ke-
leyagi ono.
19 Ngabelakpekke nazuwaga yolu puwiliyegi Sadangko
ngai kele kapura teni Anotogiwili purik teni iwaka.
20 Anotogi Marekpokko kanda teniyegi kangka wazono
tonugu Anoto wameik panubekyegi iwakagibek yana. Logo
teni weik Anoto wameik panubekki yungke koyinda purik
teni pigi Marekpek Yisu Kilisigi yungke koyinda legi. Pi Anoto
wameik panubek keya wik koyimagiragi mangobek.

21 Ini negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili anoto ikuyogorik puwiliyaga koweige panu koyizo.

Wameik panu.

Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.

2 Yowan
Kapiya Yowangu Kalike Lende Mizarik

1 Ne Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaibokko kapiya perik
pulogo yongok keya yombu Yisu Kilisigi kongkirigesen An-
otogo iza purikke nogo keli panu puwiliyegi lende miza yani.
Ne Anotogi ngago wameiktagi iwaka kopong nogo iniyegi
keli. Ne makngezego keke iniyegi keli yagenda ono kapura
wameik panu puragi iwaka puwili mabuwiligu iniyegi keli,
2 purik wameik pura tenigi yungke teni kiling wizagomagi.
3 Peba Anoto keya Yisu Kilisi Pebagi Marekpokko teniyegi
wazono piyaugira keya yalek piyaugira keya ngezege sa
piyaugira wilek kang tonuguyengke kazing wameikta keya
keliragimekke yani pani.

4 Iniyaga nawili Peba tenigi Mangobokko teniyegi miziweki
kaiya mabilik wameiktagi kiriwei mizirikki ne pakela logo ne
wilik yemane panu keli.
5 Logo ne ini yongkambanu kongkirigesendikke puwiliyegi
kelegele keya nguk yei purik teni mabuwili nakko nakyegi
keliweki. Pera ngago wik nogo iniyegi miziweki lende miza
yanira ono pera ngago walaka solowekka miziweki yani
kayimirago keya ngagorago kairik kazing keliragi pumokko
yoluweki kai.
6 Anotoyegi keli kai purik taliktikki kai? Purikku kai purik
teni pugu miziweki kai piyeng mabiyeng tonugu mizagirikki
kai yagenda. Keya kazing nakko nakyegi kelagimekki koyi-
weki pumok pugu walaka panu kozak yeiya.

7 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi
puwiliyegi kani waberek ngai koyizo keya puwiliyaga
kolokngagono koyinda kani logo puwili Yisu Kilisi
ngabelakpekke yombanu ngabelakpekkewiligi korikwekke
kayima purikki wameik mena mizi ono kani. Pilik puwili
wameikta keya Kilisiyegi kumbak mizi keya ngai miziwili
kani.
8 Puwili kelik miza nagani waberek panu logo kanga ini
keya nogorau Yemizibekki yawe mizi puragi wiyeke wei-
weki paka ngalege yolu pura wei ono nagani. Inigi kangara
mabura Yemizibekyaga weirikki kani mizizo.
9 Yombanu Kilisigu teniyegi waligeleyi pura wiya logo
ngago yongkambanuwiligu Kilisigi ngago wameik puraga
nalik puragi walibokyegi Anotorau wizinda ono. Yombanu

Kilisigu waligeleyi pura kozang kebangkelabokyegi Anoto keya pigi Marekpek mabiyau wizinda.
10 Tamizeige yombanu nak ini waligeleyiweki lewa logo pi Kilisigu teni waligeleya piyengki keke ngizi kumuli ono, Kilisigi wameiktaga nalikta waligeleyi mabura i inuguyengki wiriyibene ngago mei nagani. Keya pi kiling ngago keya mizi nagani.
11 Purik tamizeige ini pi kiling kabengmek miza purik ini pugu kaile mizi mabilik inirau mizi yagenda.

12 Nogo iniyegi kozak yeiyagiyeng kolokngagono kapura kapiyarik keya kilipibokko mizagi keli ono purik ne makngezego ini kiling ngagozakka miziweki ne lewagi keli logo teni mabuwili wilik miziweki.
13 Yongkambanu kongkirigesen perikke Anotogo iza puwiligu wangane puwiligira iniyegi wezameli.
Wameik panu.
Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.

3 Yowan
Kapiya Yowangu Kalik Panuge Lende Mizarik

1 Ne Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaibokko kapiya perik
Kayasa nogo keli panubekyegi lende miza mani. Ne Anotogi
ngago wameiktagi iwaka kopong nogo niyegi keli.
2 Ni negi kewengke nogo kelibek korik nigi puwek kung
nugubokko wazono panu yolu pilik wizeibene keya watabi
nigi piyeng mabiyeng pangka wizeibene, ne niyegi langai
waberek mizageya.
3 Tonugu ngizi kumuli pilik mizi nawili pelege kazingke
kang wirimowei neyegi ni wameik kazing wameiktagimekke
kiriwei yolu keya Yisugi ngagorago kai piyengki pangka
pangka yolu kisa logo ne puwekke wilik miza.
4 Neyegi wilik panu kelirik yongkambanu nogo Yemiz-
ibekyegi mereke iza orowei wiriya puwili kazing Yemiz-
ibekki wameiktagi pumokko ngoluk kozang yolu kai purikki
ne wilik.

5 Negi kewengke nogo kelibek, ni yombanu nalaga nalege
kelemi kang Yisugi ngagora kozak yei kang puwiliyegi ni
lusuwei kele kapura nugu puwiliyegi waberek ngai wilibek
logo purik ni wazono mizi yagenda.
6 Puwiligu Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen perikke
wawere ula pewiliyegi nugu kazing keliragimekke keleyi
keya ya nuguraga pangka kumula wizimowei keleya
piyengki kozak yeiya. Logo wazono keriyagirik nugu
puwiliyegi king keya ngeragi keya pilik kazingke melege
orowei kangkiyeng kazing Anotogo wilik mizagimekke yani
purikku.
7 Purik puwili Yisugi yeiktagi wiyeke kelemi kang logo ngizi
kumuli ono puwiliyegi Yisugi ngagora kozak yei kele kapura
puwiliyagarau ngeragi ma melewangka keya pilik piyeng
wei keya i iwek koli keya mizagiyengkirau nguk yei ono keya
king yongoni ono.
8 Tegi teni makngezego puwiliyegi ngaiweki logo teni Yem-
izibekki yawe ngago wameik pugura ululu miziweki kozak
kisagiragi kewengkewili.

9 Logo piliktikki langai nogo Yisuyegi ngizi panu kumuli-
wiliyegi kapiya lang ngerewalek narik miza yana kapura
Tiyotepi ngezebek puwiligi ngaibek miziweki tarikke keya
miziboktau nogo kai piyengki kerewiyi ono.

10 Ne lewa pilikwekke pugu miziyengka nayeng kozak
yeiyagine keya neyegi langai pugu korowali kaiyengki.
Keya ngezebokkorau Yisugi ngagora nalaga nalege orowei
kozak kisi kang puwili i pugumakka koli keleyi ono ka-
pura nazuwaga puwiliyegi ngago yei nagani yei logo puwili
mabilik keya ngago yeiya puwekkerik mabura pugu puwili
Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiligi kabengmekka wezayeli-
weki keleyi.

11 Negi kewengke nogo kelibek korowali piyeng yamizi
nagani segeya wazono piyeng yamize. Wazonoyeng mizibok
Anotogibokko keya kaileyeng mizibok Anotorau kolok ula
onobokko.
12 Kapura mabuwili Temitiyayegi langai wazono kisi keya
ngago wameikta ngezeragorau yeik pugura kawela wiyi. No-
gorau piyegi langai wazono kai logo nogo kai piyeng wameik
panuyeng purik ni iwaka.

13 Nogo niyegi kozak neiyagiyeng kolokngagono kapura ne
kapiyarik kiling kilipibokko mizagi keli ono.
14 Ne niyegi ngezangai keriyi lewaweki keli logo puwekke
towa ngizi nakko nakyegi ngagogeya mizagine.
Anotogi ngezege sara yolu pura niyegi wizei pani.
15 Ngizi kumuli pelegewili niyegi wangane puwiligira
wezameli keya pulogowili mabuwili nak nakyegi wangane
nogora yane.
Mabura.
Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.

Jut
Kapiya Jutgu Lende Mizarik

1 Ne Jut, ne Yisu Kilisiyegi yawe mizibek keya piyegi kulengkebek keya Jemsgi sakpokko kapiya perik yongkambanu Anotogo ngago yeirikki kerewiya logo kiriwei wiriya logo Anoto Pebago keliwili keya Yisu Kilisigu Sadangyaga iza warara yolu puwiliyegi lende miza yani.
2 Nogo kelirik Anotogi yalektago iniyegi yelakkelek keleyi keya wilek kang inuguyengke Anotogo ngezege sara yani keya Anotogo iniyegi keli keya watabi piyeng mabiyeng iniyegi keremungke panu yani pani.

3 Ini nogo keli puwili ne iniyegi kazing Anotogo teni yaliya wazayi teni mabuwiligu kolok ula pumokki langai lende miza yaniweki kumula wiziya kapura nogo ngereke mabek kumuli perik pilik purik segeya ne watabi kalogomok nayengki langai iniyegi lende miza yaniweki logo pura ini teni waligeleya puragi langai luwe kozang koyiweki keleyiweki keya Anotogo teni yana puragi ngizi kumuliweki ne kelegele keya nguk yei. Anotogo pura kemenak kang wamenaraga yongkambanu Kilisigi puwiliyegi yana.
4 Nogo pilik kai purik yombanu Anotoyegi kazi namizi Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi nawili weik ulogo inigi tepekke sengekta wiriya logo inugurau puwiliyegi pakela ono legi ne pilik kai yagenda. Kaile puwiligu miziyeng mizi pani mizagirikki wiyeke puwiligu Anotogo wazono teni yani puragi langai kozak kai piyeng kowiti keya mizi logo Yisu Kilisi tenigi King Ngai wamenakpek keya Yemizi wamenakpekyegi kezanga mani. Kapiya Walektikku koka walaka kairik yombanu pilik puwili ngagozak yemaneraga puwekke keriyagiwili kaiya.
5 Keya ini ulogo pilik piyeng mabiyengki iwaka kele kapura neyegi kelirik ini keremareke miza nelegi Yemizibokko yongkambanu Isileiliwili Isipwiligi ngabelakpekka iza orowei wiriya logo pulaga ngereke Isileili yongkambanu piyegi ngizi kumuli ono keya kerewiyi ono puwili pugu yela logo ibeng purikki ini kumulageyaweki.
6 Keya puwili Anotogo puwiligu miziweki pangkara yana piyengka kokowa keli ngezewiligiyengki kiriwei nayendau miza logo paka ngalege yereng puwili yolura wiya. Puwili weik Anotogo ngagozak yemaneraga yuke wizimowei kusabanurikke sengyengko wigira wazaya.

7 Keya yongkambanu yereng Sorong keya Komola mei
piyaugewili kiling yereng mereke piyengki puwiligu an-
gelawiligu miza mabilik miza logo kaile yongkambu miza
meli kang keya yombanu nakko nak kiling yongkambu mizi-
weki keli miziyengki wiyeke keleya puragi keremareke mizi
nagani. Yereng piyeng yezizikku waliya wazaya logo purikku
teniyegi walimizi purik yezi wizagomagi yaka kaile mizi pilik
puwili ngangang yanageya koyimagi nazik wizinda.

8 Logo kazing mabilikmekke yombanu Anotogi wameik-
taga nalikta kozak kisi puwili wangakyeng kelik nayeng wire
ngezewiligiyengko pakeli logo piyengko mizagewiyege kaile
yongkambu miza melimekke yolu logo korik kang ngezewil-
igiyeng kaileyengko mizagewiyege weik kozo kubula. Puwili
Anotogo pi pangka mabiyengki ngaigibek mizi purikki
songomei keya angela ngaiwaktikku kolawili mei paka
ngalege puwiliyegi langai ngago kaile kisi.

9 Kapura angelawiligi yemanebek Maikol meibokkorau
pilik nariktau miza ono. Pi keya Sadandau Mosegi korik-
wek piyauyaga takko weiyagi mizarikki ngalik kela yon-
gomo mizawekkeriktau pugu ngago kaile nayeng Sadangyegi
meiya ono kapura kele pelikta keke meiya, Yemizibokko ni
ngagozak keleniyagi, meiya.

10 Kapura yombanu puwili watabi puwiligurau iwaka ono
pilik piyengki langai kaile kisi keya liyeng keya keriwili kelik
waze keli ngezewiligiyengki miza meli logo pilik miziyengko
ngezewili neneng ngela meli.

11 Puwiliyegi kuneng wiriyagi piyeng wageli pani, purik
puwili kazing Kaingku pigi sakpek ula puluwengki kiri-
wageliwei miza legi, keya yogo Palamgu miza mabilik king
weiyagirikki weraga yongkambanuwiliyegi kaile mizi purik
pangka keleyi legi, keya yogo Korago miza pilik Anotoyegi
nagerewiyi miza legi piyegi miza pilik Anotogo puwili ne-
neng ngelagi sawiyawili.

12 Keya yombanu pilik puwili ini Yisuyegi ngizi kumuli
puwili menalege ngeragi ni puwekke puwilirau lewa logo
inigi tepekkerik puwili liyengwili kelik logo kisageli meiya
meli kang keya mizi nangai keya ngeragiyeng nazuwa-
gawiliyegirau yamek nameli koyimowei mabiyeng yenge
ngabangka wezameli mizi nangai. Puwili kozainung ke-
barekpokko orowei mizi logo kobo keremizi ono piyeng ke-
likwiligu. Puwili yengelei wilekyendau wira ono puliya logo
ngoliya piyeng kelikwiligu.

13 Keya puwiligu mizi keya kisi piyengko puwiligu kendek
ngelai miziyeng kawela wiyi logo kai sibesibe kowiyeng wiz-
ambokko orowei kanda kaingimbekke kubula melibok kelik.

Puwili pelewe wali puwili kelikwiligu logo Anotogo puwiligi kabelak kusabanu wizagomagi puwiliyegi yuke yolu nara kangkere mizara yowiya wizinda.

14 Ini Inok meibokyegi iwaka. Pi walaka panu wizagomabek keya pigi mangobek Yerete, keya Yeretegi mangobek Malalali, keya Malalaligi mangobek Kenang, keya Kenangki mangobek Inoso, keya Inosogi mangobek Sek, keya Sekki mangobek Aram, logo Inok keya pigi yelibu kokabek Aramgi tepekke tek purikke yombanu melenazik koya logo Inokko Anotoyaga ngago kalike yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwiliyegi langai lewagelagi naragi pelik kozak kaiya, Pakeli, Yemizibek pigi angela tausen kolokngagono pangka panu keya walek panuwili kiling lewa mena,
15 logo mamok ngagozak keleyiweki logo Anotorau ono puwiliyegi puwili Anotogi onowilirikki waligeleyiweki, purik kazing puwiligu mizi piyeng Anotogi onoyendikki wiyeke keya kaile Anotorau ono puwiligu ngago korowali Anotoyegi langai kisa piyengki wiyeke.
16 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili wok mabiyeng watabi mabiyengki sisik kameneng miziwili keya nawiliyegi ngagoyeng tiya meliwili. Puwili keli korowali ngezewiligiyengko kira orowei mizi piyengki kiriwei mizi. Puwili ngezewiliyegi langai lewege kisi keya puwili nawiliyegi langai wazono kisi ngaigu pilikwiligu yeik puwiligiyeng yongolok meiweki logo purik kaile.

17 Ini nogo keli puwili tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi ngagora orowei miziwiligu kozak yeiya piyengki keremareke mizi nagani.
18 Puwiligu kisarik Yisu lewagine wok were piyengke yombanu Anotogi kazing piyengki songomei nawili wiriyi nangai logo Anotoyegi kezanga mana logo kazing keli korowali ngezewiligiyengko kira orowei mizi logo Anotogo keli ono piyengki wilik kagowing mizi nangai kisa.
19 Logo pilik puwiligu ini sanga miza logo nawili narikke keleyi keya puwili korik ngezewiligiyengko keli piyengki kiriwei mizi keya Kung Walekpektau puwiligi yungke ono.
20 Kapura ini nogo keli puwili inigi koyagi puraga Yisuyegi ngizi kumuli inigi pangka panu keya walek panu pura kozang kelemizo keya Kung Walekpekki kozandaga waberek miziweki mizi.
21 Keya tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi yalek purago ini wik koyimagira ini kemenak yanirik kele yuke koyimowei Anotogi keliragi lemengmekke yenge yungke koyagirikki kai.

22 Keya yombanu Anotogi wameikta nalik kozak kisi-
wiligu iza orowei kuna puwili ngoluk taleweng neing kunagi
mizageya mabuwekke puwiliyegi yalek miza koyimowei
puwiliyegi puwili kazing kokowa leweng neing yagonenda
kani yeiyagirikki kai.
23 Logo yezi yemane ngorizikka yezi wale wazono nak
yogok mei pilik yaka puwili Yemizibekyegi yo wiriyibene
puwiliyegi sawelagirikki kai. Keya nawiliyegirau yeizo ka-
pura kaile puwiligi piyengko ini ulumowei kuna nagani kazi
miza koyimowei mizi keya puwiliyegi wazono keleyi kapura
kaile puwiligi piyengki kumbak mizizo.

24 Keya weik mena ini kawiye wala nelegi kebangkelara
yolubok keya kaile nayendau ono keya wilik kagowinda
kiling ngaiwak yemane pugurikki wirege iza orowei
lewabokyegi wazono mei.
25 Anoto wamenakpek Yisu Kilisi tenigi Yemizibek weza-
melarikku teni yaliya wazaya legi piyegi ngago wilikwi-
likyeng mei keya ngaiwak yemanerik mani keya kozang
yemanera mani keya yeik yemanera mani keya ngaiweki
pangkara maniweki. Piyeng piyegi wizagomayeng keya yolu
peyeng keya ngoluk yolugi.
Wameik panu.
Ne Jut kapiya perik lende mizabek.

Ngago Kawela Wiyara
Ngago Yisu Kilisigu Kimeike Kawela Wiyara

1 Koka walakarik ngago pera liwik wizagoma kapura
mabek weik Anotogo Yisu Kilisiyegi ngago pera mana. An-
otogo pilik miza logo Yisu Kilisigu nguk namizi lewa ke-
lagiyengki pigi yawe miziwiliyegi kimeike kawela wiyiweki.
Yisu Kilisigu pigi yawe mizibek Yowanyegi wangakyeng kelik
naraga peyeng waligelemiya logo pulaga wangakyeng kelik
puragi solorik piyegi kozak meiweki pugu angela nak weza-
mela.
2 Logo Yowangu watabi pugu keriya piyeng mabiyeng
kozak kaiya keya pugu kairik pi Anotogi ngago puragi
wameikta Yisu Kilisigu kimeike walimizi puragi langai
wameik kai.
3 Tamizeige nak kapiya kalike mizagiyengki kozak kai
perik mei purik Anotogo piyegi wazono kelemiyagi keya
tamizeige nakko meiyagalege nak kerewiya logowekke
ngago purago kai piyeng mabiyeng mizi purik Anotogo
piyegirau wazono kelemiyagi purik watabi piyeng mabiyeng
ngizi mizagirik weik merekerikki wiyeke.

4 Ne Yowan ne ngabelak Asiya meibekke Yisuyegi ngizi ku-
muli kongkirigesen melenazik keya nazikka neyau piyengki
ngago kozak yeiyagi naragi langai kapiya perik lende miza
yani.
Anoto yokopekke yolubek keya koka wizagomabok keya
wangki yolugi mabok keya Anotogi tundikki wirege kung
melenazik keya nazikka neyau yolu puwili
5 keya Yisu Kilisigurau iniyegi wazonora keya ngezege
sara wilik kang inuguyengke yani pani. Yisu Kilisi Anotoy-
aga ngago ngizi lewa pura kozak kai wilibekpek keya pi
were ibendaga yangalekta wazamiya logo ngereke ibengki
onobek keya pi ngai ngabelakpekke koyi kambeli puwili
mabuwiliyegi ngaibek.
Pi teniyegi keli keya pugu ibeng sa puraga iwi kubulabokko
teni kaileyengka wila wazaya legi yeik pugura yongolok mei-
weki.
6 Keya pugu teni pigi ngai pugu ngai yolumek miziweki
wazayi keya pugu teni Anoto pugubek keya pigi Mangobekki
yombanu nazuwagawiligi wiyeke piyegi kangweki keremiza.
Ei, piyegi ngaiwaktik keya kozang watabi mabiyengki ngai-
wekira wok mabiyeng wizagomagi. Wameik panu.

7 Keriyi, pi kozainumbekke yungke Anotogi kozanda keya ngaiwaktik kiling lewa logo wire mabiyengko pakelagi keya ulogo pi wizang yowa puwiligi yango keya mareknganggwiligurau pakelagi. Keya yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwili ingkisagi purik puwili pugu ngangang yanagi puragi kazi kopong. Pura pilik mizagi. Wameik panu.

8 Yemizibek Anotogo pelik kai, Ne werebek keya ne mabok kalik panugebek, ne makngeze solo walerik keya ne makngeze kangkalirik, ne mabek yolubek keya koka wizagomabek keya ngoluk wangki wizagomagibek, ne kozang yemanerago kolabek, kai.

9 Ne Yowan ini kiling Yisuyegi ngizi kumulibek keya Yisu kiling sawela purikka tonuwa kemenak ngai puguragi kulengke koyimowei teni Yisugu yeik yelakkelek yoluweki yani pura wara logo tonuwa ngangang wageli kele kapura tonuwago piyegi ngizi kumuli puragi tonuwa yeik kozang panu kebangkelara yolu. Ne nawiliyegi Anotogi ngagoragi langai kozak yei keya nogo Yisu Kilisiyegi langai iwaka puragi langai puwiliyegi kozak yeirikki wiyeke puwiliyaga nawiligu ne ilibu Patomoso meileige puwiligu wigira wezabek niza warara koya.

10 Yemizibekki wokpek logo Sondabek meibekke Anotogi Kung Walekpokko korik nogowekke pangka pangka sa logo ne kerewiyiraige pura yenge negi kezangka kili sangubekki ngagorago kailik kai nara ngalizi panu ngago kaiyageya mamiza.

11 Logo kilirago pelik kai, Nugu keriyi piyeng lende mize logo kapiyarik Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen melenazik keya nazikka neyau pobilik mei piyengki wezamele, Epese keya Simena keya Pegamang keya Tayataira keya Sarisi keya Pilarelepiya keya Leyorisiya, mei piyengke wezamele, kai.

12 Logo kili neyegi ngago kaiyageya puragi ne keriyiweki ne yongolikta sa. Logo ne yongolikta si keya tapakeleige pura wak yokolong melenazik keya nazikka neyauyeng koliyengka keremizayeng wizilege logo piyengki ngalege lamyeng wiramiyagi nayeng keremiza wizilege.

13 Keya piyengki tepekke yombanu wezalik nak luweza. Pi melewangka yokolong panu pongo ingeyaugi pangka narik wakiya keya ngelelendaga pikang koliyengka keremiza nak tiya.

14 Keya kebi nganelek pugura liyeng memengwiligi kebi nganelek wilangka panu piyeng kelik logo kozainung wilangkabek kelik keya wire puguyau ngai korik lewa.

15 Keya inge puguyau ngayeng wang yezi yemanezikke
waliya wizigeya ngorageya purik kelik ngori keya pugu
ngago kaira wizambekke kailau yemanerikki ngai ngagomek
kelik.
16 Keya pigi mele ngaigezuwagazikke pelewe melenazik
keya nazikka neyau wara keya lang yokolong wale neyau
walingina logo ngaimokko lewege nawek kiligawere
puguraga lewagela. Keya wiregawere pugura yokmokko
yoklongko ngaiwak wiya pilik ngaiwak wiya.

17 Logo ne piyegi pakelawekke ne ibeng wezabek inge
puguyaugi ngezege ulu walara wiziya. Pulaga pugu mele
ngai puguzikku ne luweza wazaniya logo pelik kai, Ni neyegi
iwaka, legi kazi mizi wak. Ne werebek keya ne mabok kalik
panugebek.
18 Ne wik yolubek. Keya ne ibeng sa kapura keriye, ne wik
yolu keya wik wizagomagi. Keya kazing ibendagimek keya
kaile ibeng puwiligi kungwiligi yereng puragi kozanda nogo
wara.
19 Tegi nugu keriya piyeng keya nugu weik keriyi piyeng
keya wangki lewagelagi piyengki langai lende mize, kai.

20 Pulaga pugu mawinda pelik kai, Nogo niyegi pelewe
melenazik keya nazikka neyau mele ngai nogozikke wara
piyengki solorik keya wak koliyengka keremiza logo mele-
nazik keya nazikka neyau piyeng kiling piyengki ngalege
lamyeng wiramiweki keremiza piyengki solorik kozak nei-
weki. Pelewe melenazik keya nazikka neyau piyeng ngago
orowei mizi Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen mele-
nazik keya nazikka neyau piyengkiwili keya wakyeng kiling
lamyeng wiramiweki piyeng ngizi kumuli kongkirigesen me-
lenazik keya nazikka neyau piyeng, kai.

2

1 Paka Epese pulogo kongkirigesendikke ngago orowei
mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng
yombanu pelewe melenazik keya nazikka neyau mele ngai
puguzikke wara keya wak melenazik keya nazikka neyau
kiling watabi lamyeng wiramiweki keremiza piyengki tepek
neing wei mizibokkoyeng.

2 Logo pokko pelik kai, Inugu mizi piyeng ne iwaka. Inugu
yawe kozang mizi keya kaile miziwiligi tepekke kozang yolu
purik ne iwaka. Keya ini kaile mizi puwiliyegi kiyebuk keya
ini aposolo ngiziwili kisi kapura ngizi ono puwili yang keleya
logo pakela kapura wameik ikuyogorikwili purik ne iwaka.
3 Nawiligu iniyegi kaile kaile keleyi keya mizi piyengki
ini kozang sara yolu keya yelakkelek yolu keya ini nogowili

kisirikki wiyeke kuneng kolokngagono inuwayegi wiriya ka-
pura inuwa pilik piyengki kiyebuk sende ono purikkirau ne
iwaka.
4 Kapura nogo kele inuwayegi pobilik purikki kaile keriyi,
purik inugu mabek wang perikke neyegi keli perik koka ini
solo ngizi kumulawekke neyegi kela pilik ono songono keli.
5 Inugu koka solo neyegi kela puragi kumuli logo kaile in-
uguyengki kuneng mizi logo weik kaile inugu mizi piyengka
kowita logo koka inugu mizageya koya mabilik mizi. Kapura
tamizeige ini kaile inuguyengka kowiti ono purik ne nguk
namizi kanda lam inuwayegi ngorageya pok wamelagi logo
inuwa yeik sawiyagi.
6 Kapura wameik inuwago wazono mizi narik kele pelik
purik, ini yombanu Nikolasiwili mei puwiligu mizi piyengki
nogo kumbak mizi pilik inirau kumbak mizi.
7 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi
Kung Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi
yei piyengki waberek panu kerewiyi. Pugu pelik kai, Nogo
yombanu Yisugiwilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang
keleyiyeng ulageya pilik puwiliyegi yengelei wik wizagoma-
giragi Anotogi yawe Paladisi meileigi yungke yolu puleiga
nagiweki pangkara yanagi, kai.

8 Paka Simena pulogo kongkirigesendikke ngago orowei
mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng
yombanu werebek keya mabok kalik panugebek keya mabok
ibeng logo ngereke yangalekta wik yolubokkoyeng.
9 Nogo kuneng inuguyengki iwaka. Ini ngabelakpekke
pelege watabigi yeik purik ne iwaka kapura ini kumbekki
watabiyengko kola. Yombanu Yudawili kisi kapura yenge
wilek kang puwiligiyengke Yuda ngizi ono puwiligu iniyegi
langai ngago korowali kisi piyengki ne iwaka. Puwili
Yisuyegi kiyebuk miza legi puwili yombanu Sadangkiwili.
10 Keya inugu kuneng keya ngangang wageliweki mizi
puragi kazi mizi nagani. Nogo iniyegi kozak yei, Sadan-
gko ini Yisuyegi kezanga manibene keleyiweki ini nawili
ngaigu wigirimakka wazayagi logo wok meleyaugi pangka
ini ngangang mizagi. Kapura neyegi ngizi panu kiriwei koy-
izo puwiligu ini yela logo ibengki kele kapura, pulaga nogo
ini peraisi paka ngalege ngaiwak koyimagiragirik yanagine.
11 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura An-
otogi Kung Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuli-
wiliyegi yei piyengki waberek panu kerewiyi. Pugu pe-
lik kai, Yombanu Yisugiwilirikki wiyeke kuneng yani keya
ngangang keleyiyeng ulageya mologaboktau kemenak ibeng

wizagomagiragi ngangang pura weiyagi ono. Kemenak ibeng wizagomagi pura Kalike Ibengkira meira.

12 Paka Pegamang pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Peyeng yombanu lang yokolong wale neyau walinginawek warabokki ngagoyeng.
13 Inugu yolu pulumeng ne iwaka. Sadang pulumengka wizimowei kaileyengki kazing pumokki ngai purik ne iwaka. Kapura ini ngoluk ne keya yeik negi puragi ngizi kumulageya. Keya Antipa kili nogora weiya logo ngago kaiyabek Sadangyegi kiriwei miziwiligu ulawekke inirau inugu neyegi ngizi kumuli pura wiya ono purik ne iwaka.
14 Kapura nogo kele inuwayegi pobilik peyengki kaile keriyi, purik inuwagi tepekka nawili yombanu Anotogi wameiktaga nalikyeng waligeleyi Palam meibokko waligeleyiyengki kiriwei mizi. Palambokko yombanu King Ngai Palak meibokko Isileiliwili anoto ikuyogorikwiligi kungyengki ngeragi opa miza piyeng na keya kazing nakki yongokpumele ma kerekpubek kiling iwek koli pumokko kaile miziweki keleyibene waligelemiya.
15 Keya pobiliktiktau inuwagi tepekka nawili yombanu Nikolasiwiligu korowali waligeleyi piyengki kiriwei mizageya puloge.
16 Tegi kaile inuguyengki kuneng mizi logo kaile inuguyengka kowiti kapura tamizeige ini pilik mizagirikki kiyebuk purik mabura ne iniyegi ngezangai lewagi logo lang yokolong kili nogoraga lewagela puwekko ini yongkambu pilik mizi puwiliyegi ngai mizagi.
17 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki waberek panu kerewiyi. Pugu pelik kai, Nogo yombanu Yisugiwilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya puwili ngeragi Manayeng meiyeng logo liwik wiya yolu piyengka yani keya nak nakyegi king wilangka yeik wik puwiligiyeng lende miza wazamiyayeng yanagi logo king piyeng wei puwili ngezewiligu yeik piyengki iwakagi kapura nawiligurau iwakagi ono.

18 Paka Tayataira pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng Anotogi Marek wireyau ngai korik lewa keya ingeyau ngayeng wang yezizikke waliya wizigeya ngori purik kelik ngoribokki ngagoyeng.
19 Inugu mizi piyeng nogo iwaka. Ini yongkambanu mamokyegi keli keya ini neyegi ngizi kumuli keya ini naw-

iliyegi saweli purik ne iwaka. Kuneng kolokngagono inuwayegi lewagela kapura inuwa yeik yelakkelek yolu keya kozang yolu keya inuwa solo ngizi kumulawekkerik yawe wazono miza kapura perik yawe inugu miziyeng wazono panu purik ne iwaka.

20 Kapura nogo kele inuwayegi pobilik purikki kaile keriyi, purik inuwago Sesebele yongok ngezemologo pi Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaimele kaimologo neyegi yawe miziwiliyegi kazing yongkambu mizi keya pilik mizi pumok kaile onomek yei purik waligeleyi pani mizi. Pugu yongkambu weiya ono puwili kazing yongkambu mizimekke mizibene keleyi keya wata anoto ikuyogorikwiligi kungyengki opa miza piyeng nibene keleyi.

21 Nogo pi kaile pigi piyengka kowitibene tek yokolong narik mana kapura pi pilik mizagirikki kiyebuk.

22 Ngago peragi kerewiyi. Nogo pi keya pi kiling kazing yongkambu mizimekke miza puwili mabuwili kemegeme yemane namekka mizibene keleyagi logo yongkambanu puwili pumolo kiling mizi piyengka kowiti ono purik mabura puwili ngangang yemane panu wagelagi.

23 Keya piyegi kiriwei puwilirau nogo yelagi logo Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen mabiyengko ne yombanuwiligi kangka keya keliyengki iwakabek purikki iwaka sibene. Keya ini nak nakko miza piyengki ngane nogo kangayeng yanagi.

24 Mena ne weik ngereke Tayataira pulogo ini Sesebelego kaile waligeleyi piyengki kiriwei mizi ono keya Sadangki liwik panuyeng kai piyengki iwaka sa ono pilik puwiliyegi ne pelik yei, nogorau iniyegi mawinda kuneng nayeng yanagi ono.

25 Kapura ne lewarikka ini wazono inugu mizi piyengki kele kozang kiriwei kaiyageya koyizo.

26 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya puwili logo nogo kelira mizi kang kang ibeng si ngizige wiyi puwiliyegi ngabelak mabiyengki kozang ngai wiziyagi pura yanagi.

27 Puwili Kapiya Walektikke pobilik kaiya pelik mizagi,

Pilik puwili ngayeng nayeng kebangkela koyimowei puwiliyegi ngaigi keya pilik puwiligu kaile kaile miza puwili neneng ngelagelega wezayelagi. *Ingi Sam 2:9*

Puwili negi Mangobekyaga kozang ngai wiziyagi pura ulogo nogo weiya logo yolu mabilik puwili weiyagi.

28 Keya pilik puwiliyegi nogo pelewe wangane lewamolo yanagi.

29 Tegi tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki waberek panu kerewiyi.

3

1 Paka Sarisi pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng Anotogi kung melenazik keya nazikka neyau puwili keya pelewe melenazik keya nazikka neyau puwili kebangkela yolubokki ngagoyeng. Inugu mizi piyeng nogo iwaka. Nawiligu kisirik ini kazing kumbekki lewengke wirere yolu puragi yeikta kilingwili kisi kapura pilik ono inuwa kazing kumbekki lewengkerik inuwa ibeng.

2 Mena wireyeng ngaiwili. Purik nogo pakelarik inugu inigi tepekke watabi mizi piyengka Anotogi wiregerau pangka narik ono legi kazing kumbekki lewengke tek muneng wirere yolu pungezirau kemenak ibendikka, ngeragi kumbekkiyengka mani.

3 Tegi inugu ngago were kerewiya logo pangkara miza puragi kumuli logo kerewiya logo kaile inuguyengki kuneng miza logo kaile piyengka kowiti. Kapura tamizeige ini wireyeng ngaiwili ono mabura ne ini ngagozak keleyiweki ngowei wezabek nguk namizi tabundagi logo ne talikwekke inuwayegi lewagi miza purik inuwa lusuweigi.

4 Kapura Sarisi pulogo nawili ngoluk kaileyengki panga yungke kuna ono. Logo pilik puwili ne kiling yo keya to mizagiwili logo wilangkayeng wakiyagiwili, purik Anotogo pakelarik puwili pangkawili.

5 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya mologaboktau yaka puwili kelik wilangkayeng wakiyagi. Nogorau pilik mologabokki yeikta kapiya wik koyimagiwiligi yeikyeng lende miza purikka tumulagi ono segeya negi Mangobek keya angela puguwiligi wirege yeik pugura kozak kaiyagi.

6 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung Walekpokko kongkirigesenyengke ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki waberek kerewiyi.

7 Paka Pilarelepiya pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng yombanu kaile nangezirau ono Anotoyagabok keya Mesiya ngizibok keya Tawitigi ki Yirusalem wiktagi kandik tiyibokki ngagoyeng. Pugu tiyi piyeng nakkorau waliyagi ono keya pugu waliyi piyeng nakkorau tiyagi ono.

8 Inuwago mizi piyeng nogo iwaka. Ini kozang ono purik ne iwaka kapura ini nogo kaiyengki kerewiyagi purikki kozang

miza keya ini yeik nogoragi kezanga mana ono. Tegi nogo iniyegi kang nakkorau waliyagi onorik tiya yowiya.

9 Kerewiyi. Sadangki yongkambanu yenge wilek kang puwiligiyengke yungke Yuda onowili kapura ngaigu Yudawili kisi puwili nogo mizagewiyege puwili inigi wirege kanda iniyegi ingeyeng laliya yani nangai, logo puwili mabuwiligu ne inuwayegi keli kisi nangai.

10 Keya ini nogo kunengyengki purik kozang koyiweki yeiya pura kebangkelara koya legi nogorau mabilik ini teng yongkambanu mabuwiliyegi kuneng yemane panu wiriyagi logo yongkambanu ngabelakpekkimek mamok yang keleyiweki puraga waberek iza warara wiziyagi.

11 Ne lewagi mereke. Legi inigi wameiktagi ngizi kumuli pura keya keli wara yolu piyau kozang kebangkelara koyi logo nakko ini peraisirik weiyagirikka kawiye waliweki keleya nelegi.

12 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya mologabok nogo Anotogi ngezege wizeibene kelemiyagi logo pi tung puriktau ngereke wiyagi ono. Pigi ngalege nogo Anoto nogobekki yeikta keya Anoto nogobekki yerenda, Yirusalem wiktagi yeiktarau miza wazamiyagi logo yereng pura paka ngalege Anoto nogobekyaga punda wirageyagi. Keya yeik wik negi purarau pigi ngalege miza wazamiyagi.

13 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki waberek kerewiyi.

14 Panga Leyorisiya pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng Wameik Panubekyagayeng keya luwezara kozang yolubek keya wok mabiyeng pangkayeng mizi wilibekpek keya watabi walaka piyeng keya mabek piyeng keya wangki wizagomagi piyengki langai wameikyeng kozak kaibek keya Anotogo watabi keremiza piyengki solorikki ngagoyeng.

15 Inuwago miza piyeng ne iwaka. Ini neyegirau keli ono keya neyegirau kumbak ono purik ne iwaka. Ini neyegi ngizi keli ma neyegi ngizi kumbak miza purikki ne keriyagi keli perikki.

16 Kapura ini neyegirau keli ono keya neyegirau kumbak ono miza legi ne ini neyaga kungiza melagi.

17 Purik inugu ini makngezeyegi langai pelik kisi, Teni watabiyengko kola keya mabiyengkirik pangka keya kazing kumbekki lewengke piyeng teni pangka kisi. Kapura kazing kumbekki lewengkerik ini kamakaile sara yolu keya yalekke

sara yolu keya watabigi yeik keya wire kusa keya komozilik
yolu purikki ini keriya ono.
18 Pilik legi nogo inuwayegi pelik yei, watabi kumbekki koli
wezayeng negi piyengka wei logo watabi kumbekki piyengko
kolawili miziweki. Keya pangka nogorago melewangka
wilangka wezarik inigi kendek ngelaimekke komozilik yolu
pura ngokmaniweki. Keya marasing kumbekki wireyauge
wiyagi nayeng wei logo wire inuguyeng ngaiwila logo kazing
kumbekki lewengki pakeli nangaiweki mena.
19 Nogo keli puwili nogo ngalik yei keya waligeleyi. Legi
nguk namizi kazing kaile inigi piyengki kuneng miza logo
kaile inuguyengka kowiti.
20 Kerewiyi. Ne kandikke wizimowei ketakketak mizi,
tamizeige nakko kili nogoragi kerewiya logo kandik tiyi purik
mabura ne i pugumakke kiliya wiriyagi logo pi kiling ngeragi
nagi keya pi ne kiling ngeragi nagi.
21 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya
ngangang keleyiyeng ulageya mologabokyegi nogo tung
mogosa wizimowei yongkambanuwiliyegi ngaigirikke ne kil-
ing mogosiweki pangkara managi, ne negi Mangobekkibek-
tikki wiyeke kuneng nani keya ngangang keleniyeng ula
logo negi Mangobokko tung mogosa wizimowei ngairikke ne
mogosa mabilik.
22 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi
Kung Walekpokko kongkirigesengki ngizi kumuliwiliyegi yei
piyengki kerewiyi.

4

1 Pilik miza logo pulaga ne pakeliraige pura negi wirege
kang narik paka ngalege tiya wizilege. Logo kili sangu
wezabek yaka neyegi ngolukku ngago kai purago pelik
kai, Ngalege pelege koli logo kalike lewa kelagiyengki nogo
waligeleniweki mena, kai.
2 Nguk namizi ne Kung Walekpokko neyegi kola logo ne
paka ngalege nobiyeng miza. Logo negi wirege tung ngai
nakkarik wizilege logo purikke yombanu nak mogosa.
3 Logo mogosabokki wiregawerera king simbele langiyi
Saspa meibek keya king wago Koniliyang meibek kelik. Keya
kobolaulau king kabeng Emeralibek meibek kelikpokko ngai
yemanebekki tung purik yawereng kelemiya.
4 Logo tung yombu nak keya pongo ingenazikka
mangobektau onoyengko yaka tung ngai yemanebekki
purik yawereng kelemiya logo piyengke ngaiwili pangka
pangka mogosa. Puwili wilangkayeng wakiya logo kilulung
King Ngaiwiligu wakiyi pulangai koliyengka keremizayeng
wakiya.

5 Keya yaka tung ngai yemanebekki purikka langka wililik
mizi keya ngai ngago kaiya meli keya lendik liyi. Keya tung
ngai yemanebekki purikki wirege lang langiya melenazik
keya nazikka neyau luwe ngorageya. Puwili Anotogi kung
melenazik keya nazikka neyauwili.
6 Keya wizambekki pangka kalasiyeng kelik wela mela
panu nayendau tung ngai yemanebekkirikke wirege wiz-
ilege. Keya tung ngai yemanebekkirik keya ngaiwili-
girau tepekke watabi wik yolu nayengko tung ngai ye-
manebekkirik yawereng kelemiya logo wiregawererarau
keya yenge kezangkariktau wire kolokngagono lewawili.
7 Yaka watabi wik yolu piyengka weremek keri pusi ye-
mane Laiyongmek mei pumok kelik keya pumokki kelengke-
mek liyeng kau kerekmek kelik keya pumokki kelengke-
mekki wiregawerera yombanuwili kelik keya kalik panumek
winak yezigok porora kangmek kelik.
8 Logo piyeng mabiyeng namek sabeng melenazik keya
nazikka narik lewi miza logo sabengyengki yengezega
yeke korikwekke purik maburik wireyengko kola. Logo
kusaga yoklongko piyeng mabiyeng puwili pelik wilibek ingi
meiyageya,
Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabok, Walek,
Walek, Walek, pi kaileyendau onobek pi koka
wizagomabek, mabek yolubek keya ngoluk wangki
wizagomagibek, meiyageya.
9 Watabi mangobektau ono yaka wik yolu piyeng tung
ngai yemanebekkirikke mogosa logo wizagomagibokyegi
ingi ngaiwak pugurik keya yeik pugura yongolok mei keya
wazono meiyagiyeng mei mizi.
10 Logo puwili pilik miziwekkerik ngai yombu nak keya
mangobektau ono puwili ngai yemanebekki tundikke mogos-
abokki wirege ingeyeng laliya logo pi wizagomagibokyegi
ya kumuli mizi. Puwili kilulung puwiligu wakiya piyeng
pugusagelega ngai yemanebekki tundikke wirege wiya logo
pelik kisi mizi,
11 Yemizi tonugubek keya Anoto tonugubek nugu watabi
mabiyeng keremiza keya keli nugurago mizagewiyege
puwili wik yolu pura kilindikki wiyeke yongkam-
banuwiligu ni ngaiwaktik nani keya yeik nugura yon-
golok mei keya kozanda mabura nugura kisi purik
pangka, kisi mizi.

5

1 Pulaga ne pakeliraige pura paka ngai yemanebekki
tundikke mogosabokki mele ngaigezuwagazikke kapiya wale
mabiyauge lende miza narik wizilege logo kapiyarik silok

melenazik keya nazikka neyauyengko silok tiya logo wizangkiyebokko ngai kozang kelemiya logo mak nayeng miza wazamiya logo ngaingai liya puwekke nakkorau ngoluk tiya ono purikki walimiziweki.

2 Keya nogo angela kozang kili ngai ngago yemanera kiling nak pakela. Logo pi kek kaira kiling pelik nguk kai, Pangka takko wizangkiyebek sopela logo kapiyarikke silok tiya piyeng wila logo kapiyarik welelagi, kai.

3 Kapura paka ngalege ma pongo ngabelakpekke ma yenge ngabelakpekki yungka nakkorau kapiyarik welelagi langai ono ma kapiyarikki yungkerau pakelagi langai ono.

4 Logo ne ingi yemane panu kaiya purik pangka kapiyarik welela logo yenge yungke pakelagiweki naktau onorikki wiyeke.

5 Pulaga ngaiwiliyaga nakko neyegi pelik kai, Ingkei wak, pakele. Laiyong Yudagi ngaimekkamek keya Tawitigi yeligagangmekkabek mizabokko kaileyengki kozanda ula logo pugu silokyeng wila wizigeya kapiyarik welelagi, kai.

6 Pulaga ne keriyiraige pura liyeng memeng kong namek ngai yombu nak keya mangobektau ono puwili keya watabi wik yolu piyengkorau yawereng kelemiyara ngai yemanebekki tundikke wirege luweza wizilege. Logo liyeng memeng kongmekki korikwekke ngalege wizing kung koka pi ibeng sibene kelemiya piyeng wizilege kapura pi ngereke wik yangalekta weik yolu. Pi kari melenazik keya nazikka neyau lewa keya wireyendau melenazik keya nazikka neyau lewa logo piyeng Anotogi kung melenazik keya nazikka neyau ngabelakpekki pangka pangka wezayela puwili.

7 Liyeng memeng kongmek kanda ngai yemanebekki tundikke mogosabokki mele ngaigezuwagazikka kapiyarik weiya.

8 Logo pi weiya logowekke ngai yombu nak keya mangobektau ono piyeng keya watabi wik yolu mangobektau ono piyendau liyeng memeng kongmekki wirege ingeyeng laliya. Ngaiwili mabuwili nak kita nara wara keya peleng kululangka koliyengka keremizayeng nak nawek miza logo piyengka yolak kukngizi keliyeng lewa logo piyeng yongkambanu Kilisigi puwiligi waberekyeng.

9 Logo puwili ingi wik narik pelik mei, Ni pangka kapiyarik weiya logo silokyeng wilagibek. Purik ni nela logo iwi nugubekki ngane ngai mabiyeng keya ngago yeik mabiyeng keya yongkambanu mabuwili keya ngabelak mabiyengka Anotogi yongkambanuwili kaileyengka wila wazaya logo Anotoyegi iza mana.

10 Nugu puwili nigi ngai nugu ngai yolumek miziweki keremizi keya puwili nazuwagawiligi wiyeke Anotoyegi kangweki keremiza logo Anotoyegi yawe miziweki keya puwiligu ngabelakpekke ngaigi, mei.

11 Pulaga ne pakeliraige pura angela kolokngagonowiligi kiliyengki ne kerewiya. Puwili sangkelarik tausen kolokngagono keya miliyon kolokngagonogi langai. Puwiligu ngai yemanebekki tundik keya watabi wik yolu mangobektau ono piyeng keya ngaiwilirau yawereng keleya.

12 Logo puwili ngalizi pelik ingi mei,

Liyeng memeng kong ula pumok pangkara keya watabi keremungkeyeng keya kangka yemanebek keya kozang yemanera kilindikki wiyeke yongkambanuwiligu yeik pugura yongolok mei keya ngaiwaktik mani keya piyegi wilik kagowing mei purik pangka, mei.

13 Pulaga watabi ngalega ngabelakka keremiza piyeng mabiyeng keya yenge ngabelakpekke yungke piyeng keya wizambekke piyeng keya piyengke yolu piyeng mabiyeng pelik ingi meirikki ne kerewiya,

Ngai yemanebekki tundikke mogosabok keya liyeng memeng kongmekyegi ngago wilik kagowing mabiyeng keya yeik yemanera keya ngaiwaktik keya kozandarau wok mabiyeng koyimagi, mei.

14 Logo watabi wik yolu mangobektau ono piyengko pelik kisi, Wameik panu. Pulaga ngaiwili ingeyeng laliya logo piyegi ya kumuli.

6

1 Pulaga ne keriyiraige pura liyeng memeng kongmek weik silok melenazik keya nazikka neyau piyengka werebek weik wili logo watabi wik yolu mangobektau ono piyengka kili ngai ngagora lendik kelik kai namokko pelik kairikki ne kerewiya, Koli, kai.

2 Pulaga ne pakeliraige pura liyeng osi wilangka namek wizilege. Logo pumokki ngalege mogosabek lei nalek kebangkela logo puwiligu pi kilulung koliyengka keremiza logo King Ngaiwiligu wakiyi pilik nak mana. Pi ulogo ngai kolokngagonoge lewege miza logo weik ngai naragerau lewege miza meliweki kang.

3 Pulaga liyeng memeng kongmek silok narik ngereke wila logo watabi wik yolu piyengka kalikemokko pelik kairikki ne kerewiya, Koli, kairikki.

4 Pulaga osi wago namek ngereke lewagela. Logo puwiligu pumokki ngalege mogosabek ngabelakpekka yayeng kuzige sa yolu pura weibene kozanda mana keya yombanuwili

nakko nak ulibene keleyiweki. Puwiligu pi lang bainak yokolong nawek mana.

5 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik wila logo watabi wik yolu piyengka ngereke kalike namokko pelik kairikki ne kerewiya, Koli, kairikki. Logo ne keriyiraige pura osi kusabanu namek lewagela. Logo pumokki ngalege mogosabek kak nak melege kebangkela wararikki ne pakela.

6 Pulaga kili nara kelik nara watabi wik yolu piyengki tepekka lewa wezalik lewarikki ne kerewiya. Logo pugu kakpek melege kebangkela warabekyegi pelik mei, Yombanu nak kolu ngek wilangka narik weiyagi keli puwekke purik mabura kolu ngek kak mangobektau ono pela mane logo pugu king wok nakka ngane yawe miza piyeng mongone, ma yombanu nak kolu ngek kusabanu narik weiyagi keli puwekke purik mabura kolu ngek kak meleyau keya pongo ingenazikka neyau pela mane logo pugu king wok nakka ngane yawe miza piyeng mongone. Kapura weliyeng keya kai waingyengki kingyeng ngalege kelemi nagani, kai.

7 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik wili logo watabi wik yolu piyengka kalik panumokko pelik kairikki ne kerewiya, Koli, kairikki.

8 Logo ne pakeliraige pura osi simengkaime namek lewagela. Logo pumokki ngalege mogosabekki yeikta, Kazing Ibendagimek, mei, pulaga piyegi kiriwei nakki yeikta, Yereng Kaile Ibeng Puwiligi Kungwili Yolura, mei. Logo piyau ngabelakpekka wale songono narikke ngaiweki kozanda yana logo yombanuwili ngai keliyeng keya yagasimek keya kemegemeyeng keya wata ngai mizi pusurikkewiligu yelibene keleyiweki.

9 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik wili. Pi pilik miziwekke ne pakeliraige pura alataragi yengezege ngizi kumuli koka Anotogi ngagora kozak kisi keya puragi ngizi panu kiriwei kaiyageya koyarikki wiyeke yombanu kailewiligu yela puwiligi wilek kangyeng wizilege.

10 Logo wilek kang piyengko ngalizi pelik kek kisi, O Yemizibek, kozandago kolabek watabi mabiyengki ngaibek, Kaile nayendau onobek keya nugu kaiyeng ngizi panu mizibek, talikwekke yombanu ngabelakpekkewili nugu ngagozak keleyagi logo teni yela purikki wiyeke ngangang yanagi, kisi.

11 Logo pugu wilek kangwili nak nak melewangka wilangka yokolong wakiyagi narik keleya logo mawinda tek narik leng mizara puwili kiling yawe mizi keya ngizi kumuli Anotogo ngezebekkiweki ulogo mabura sawiya puwili yombanu kailewiligu puwili yela pilik puwilirau yela logo weik yeik puwekkegine yeiya.

12 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik
wilirikki ne pakela. Pulaga kuburuk yemane nak uli
keya yokpek kagorik kusabanuyeng kelik kusabanu sa keya
ngombek iwi wezabek wago.
13 Pulaga pelewewili sabuk wilek koliyeng kebarekpokko
miza logo wali pilik paka ngilumbekka pongo ngabelakpekke
wali.
14 Keya ngilumbek komuyeng laliya logo tariyi pilik nguk
namizi tamek neing miza keya lewak keya ilibu mabiyeng
were yolurik segeya ngereke nalege langai tomang sa miza.
15 Pulaga ngabelakpekke King Ngaiwili keya ngaiwili keya
amiwiligi ngai yemanewili keya watabiyengko kolawili keya
yeikyeng kiling puwili keya ngai nakko kingyengki ngane
weiya logo piyegi yeik yawe mizi puwili keya yombanu
yeik puwilirau king ururuyeng keya king yemane paka
lewakyengkiyengke yenge kulengke liwik sa.
16 Logo puwili lewakyeng keya kingyengki pelik kek yei,
Tenigi ngalege wali logo tung ngai yemanebekkerikke mogos-
abokki wireyau keya liyeng memeng kongmekki sisiktaga
liwik wezaye,
17 wok yemane sisik piyaugiragabek weik pelege logo takko
puragi kozang wiziyagi, yeirikki Yowangu kerewiya.

7

1 Pilik miza logo ne ngereke keriyiraige pura angela
mangobektau ono ngabelakpekki wale mangobektau ono
piyengke luwezara koyilege. Logo puwili kebarek wale
mangobektau ono piyengka lewayeng ngabelakpek keya wiz-
ambek keya yengelei nayengkerau ula nelegi puwiligu ke-
bangkelara yolu.
2 Keya angela nak panga yokmek lewagela laga punda
lewarikki nogo pakela, logo piyegi Anoto wik yolubekki
maktik ula. Logo pi angela mangobektau ono Anotogo
ngabelakpek keya wizambektau kaile kaile miza melibene
kozanda yana puwiliyegi ngalizi kek yei.
3 Logo pugu angela mangobektau ono puwiliyegi pelik
yei, Inuwago ngabelakpek keya wizambek ma yengeleiyen-
dau kebarekpokko kaile kaile mizi nagani, wiziya Anoto
tenigibekyegi yawe mizi puwili luwagozayengke mak ula
logowekkegine, yei.
4 Pulaga ne Yowanyegi Anotogo mak pugurik luwagoza-
yengke ula puwili sangkelarik kozak neiya. Logo sangkelarik
144 tausen logo puwili Isileiliwiligi ngai meleyau keya inge-
nazikka neyauyengkawili.
5 Logo tausen meleyau keya ingenazikka neyau Yuragi
ngaimekka,

keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Lubengki ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Katgi ngaimekka,
6 keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Asagi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Natalaigi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Manasegi ngaimekka,
7 keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Simiyongki ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Lebigi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Isakki ngaimekka,
8 keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Sebulangki ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Yosepgi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Peniyamigi ngaimekka, miza.

9 Pilik miza logo ne pakeliraige pura yongkambanu kolokngagono sangkelagi langai ono ngai mabiyengka keya ngabelak mabiyengka keya ngago yeik mabiyengka keya yongkambanu mabuwiliyagawili ngai yemanebekki tundik keya liyeng memeng kongmekki wirege luweza koyilege. Logo puwili melewangka wilangka yokolongyeng wakiyi keya kirekkirek kabuyeng meleyengke wara.

10 Logo puwili ngalizi pelik kisi, Teni yaliya wazayi pura Anoto tonugubek paka ngai yemanebekki tundikke mogosabok keya liyeng memeng kongmekyaga lewa, kisi.

11 Keya angelawili mabuwiligu ngai yemanebekki tundik keya ngaiwili keya watabi wik yolu mangobektau ono piyeng yawereng kelemiya. Logo angelawili ingeyeng laliya logo Anotoyegi ya kumulageya koyimowei

12 pelik kisi, Wameik panu. Anoto tonugubekyegi ngago wilik kagowing meiyeng keya ngaiwaktik keya kangka yemanebek keya wazono meiyeng keya yeik yemanera keya kozandarau wok mabiyeng wizagomagi. Wameik panu, kisi.

13 Pulaga ngaiwiliyaga nakko neyegi pelik nguk kai, Melewangka wilangka yokolongyeng wakiya puwili tawili keya puwili talaga lewawili, kai.

14 Legi nogo pelik kanga meiya, Yemanebek, ne lusuwei
kapura ni kele iwaka, meiya. Logo pugu pelik kai, Puwili
teng kuneng yemane panuyeng kilingwekke Anotogi ngagora
kozak kisarikki wiyeke yombanuwiligu yelawili. Keya puwili
kaile puwiligiyeng liyeng memeng kongmekki iwibokko
kaigesarikki walimiziweki puwili melewangka wilangka
yokolongyeng wakiyawili.
15 Logo piliktikki wiyeke puwili Anotogi tundikke wirege
luwe yolu logo kusaga yoklongko piyeng mabiyeng paka
ngalege pigi wirege piyegi yawe mizageya logo ngai ye-
manebekki tundikke mogosabokko puwili kiling wizagomagi
keya puwiliyegi ngaigi.
16 Puwili mawinda yagasi mizagi ono ma kaigi kelagi ono
keya yokpek ma watabi yezingei nayengkorau puwili ngoragi
ono.
17 Purik liyeng memeng kongmek paka ngai yemanebekki
tundikke libulibu yolubokko puwiliyegi ngaigi keya pugu
kai wik wizagomagira yanibekke iza orowei kunagi. Keya
Anotogo ingkilak puwiligiyeng tumula yowiyagi, kai.

8

1 Pulaga liyeng memeng kongmek silok kangkali panurik
wilawekkerik paka ngalege lemeng tek narik ngagoluk panu
wiziya.

2 Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau Anotogi
wirege luwe yolu puwili nogo pakela. Logo pugu puwiliyegi
sangu melenazik keya nazikka neyau yana.

3 Pulaga angela peleng yezi yolak kukngizi keliyeng
waliyi koliyengka keremiza nawek wara nak kanda paka
alataraga luweza. Puwiligu pi kamba waliyiwekke kukngizi
kelagi kolokngagono mawinda yaka puwekke Kilisigi
yongkambanuwiligi waberekyengki ngalege wiyi keya paka
alata koliyengka keremiza logo ngai yemanebekki tundikke
wirege yolu puragi ngalege Anotoyegi maniweki mana.
4 Logo angelabekki melezikka yaka kukngizi kelibene
waliya piyengki yolakpek kiling kemenak Kilisigi yongkam-
banuwiligi waberekyeng punda paka Anotogi wirege kang.

5 Pulaga angelabek pelengwek weiya logo alataraga yezi
ngorageya puzikka yezi nayeng kolagela pelengwekke wiya
logo ngabelakpekke wezamela logo lendik liyi keya lang keya
wililik mizi keya kuburuk nak tabunda.

6 Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau puwili weik
sangu melenazik keya nazikka neyau puwiligi piyeng tiyi-
weki kangkere mizi.

7 Logo angela werebek sangu pugubek tiya. Logo kobo wilek aisiyeng kelikyeng keya yeziziktau ngelaming iwibek kiling ngabelakpekke wali. Ngabelakpekki wale songono narik kemenak ngora kiliya keya yengelei ngabelak wale purikki pangkayeng kemenak ngora kiliya keya yengelik ngoliya ono pilik piyeng mabiyeng ngora kiliya.

8 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Pulaga lewak yemane ngoriyi nak kelik nayeng panga wizambekke wezameli. Logo wizambekki wale songono narik iwi kaibek keremiza.

9 Wizambekke wale songono narikki pangka watabisi keya pulangai koyawili mabuwili ibeng keya wizambekke wale songono narikke pangka sik yemane kuna piyeng neneng keya ngane keleyayela.

10 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Logo pelewe yemane langyeng kelik ngori namele paka ngilumbekka wei kayimeige kai yemaneyengke wale songono narikke wali keya kai songonoyengki walimiza.

11 Logo pelewemelegi yeikta, Walek Kelameli, mei. Logo kaiyengka wale songono narik walek kelameli. Keya kaiyeng walek kelameli kopong yombanu kolokngagono kai piyengka nawili ibeng.

12 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Logo yokmekka wale songono narik keya ngombekka mabilik keya pelewewiliyaga mabilik kelemiya logo piyeng mabiyeng kusa, logo yoklongka wale songono narik kusa keya kusarikka wale songono narik kusa panu panu miziweki.

13 Pulaga ne pakeliraige pura winak yezigok namokko paka ngilumbekke porora kunimowei ngalizi pelik kairikki ne kerewiya, O yalek keli. Yalek keli. Yongkambanu ngabelakpekkiwiliyegi yalek keli, angela neyauganak ngoluk sangu puwiligiyeng tiyi ono puwili tiyi puwekke puwiliyegi watabi korowali lewagelagi piyengki wiyeke yalek keli, kai.

9

1 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Logo pelewe paka ngalega pongo ngabelakka wala namele wizilege nogo pakela. Logo Anotogo ki yungu yenge yungke kambelirikkibek piyegi mana.

2 Logo pelewemologo yungu yenge yungke kambelirikki kandik tiya logo purikki yungka yolak yezi yemane ngori piyengka yolak lewa piyeng kelik yolakpek welagela lewa. Logo yokmek keya ngilumbektau yaka yolakpokko ngokmorokta wiya logo kusabanu sa.

3 Keya yolakpekki yungka komulikwili punda
ngabelakpekke wei miza meli logo Anotogo komulikwili
yogowulungwiligu ngai mizi pilik ngai mizibene kozanda
yana.
4 Puwiligu komulikwiliyegi yengelikyeng keya yengelei
keya pulangaiyeng kaile kaile miza meli nagani, segeya
yongkambanu Anotogi maktik luwagoza puwiligiyengke ono
puwili kele ngangang keleyizo yeiya.
5 Puwili yombanu puwili yelagi ono kapura ngong
melenazikki pangka ngangang yanageyaweki yeiya. Logo
puwiligu ngangang kelagi pura yombanu yogowulung
namokko limitabokko ngangang keli pilik kelagi.
6 Logo ngong melenazik piyengke pilik miziwekke
yongkambanu puwiligu ngezewili yeliweki mizi nangai
kapura yeikki purik ibengki purarau puwiliyegi wiriyagi
ono. Keya puwili ibengkiweki kelagi kapura ibengkira
puwiliyaga kazi kunagi.
7 Komulikwili osi ngairagi kangweki kangkere miza
yoluwili kelik. Kebiyengke kilulung King Ngaiwiligu wakiyi
koliyengka keremiza piyeng kelik nayeng wakiya. Keya
wiregawere puwiligiyeng yombanuwiligi wiregawereyeng
kelik.
8 Keya kebi puwiligiyeng yongokwiligiyeng kelik keya kili
puwiligiyeng laiyongwiligiyeng kelik.
9 Keya puwiligu ngelelengke wakiyayeng ngayeng ko-
rikyeng kelik keya sabeng puwiligiyengki ngai ngagomek
kailing kai ngai yemane lewa wizigeya king yemaneyeng
tukung kai lewa pilik.
10 Keya sulu puwiligiyengki ngaira yogowulungwiligiyeng
kelik logo sulu puwiligiyengko mizagewiyege puwili kozang
yombanuwili ngong melenazikke ngangang yanagira kiling.
11 Logo angela yungu yenge yungke kambelirikki ngai-
bokko puwiliyegi ngai. Logo Iburu ngago yeiktaga yeik
pugura Abandong mei keya Kirik ngago yeiktaga Apoliyong
mei logo puragi solorik neneng ngela melibek.
12 Togo watabi korowali were lewagelagiyeng weik yeik
kapura ngoluk mabilik neyau kalika lewagi.
13 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiya. Pulaga kili
nara alata Anotogi wirege yolu koliyengka keremiza puragi
kariyengki sobongyengka lewarikki ne kerewiya.
14 Logo kili purago angela yaka sangubek tiyabokyegi pelik
mei, Kai yemane Yupereti meilingke angela mangobektau
ono wigira yolu puwili wila wazaye, mei.
15 Angela mangobektau ono puwili kirisimasi peragi
ngombek keya wokpekki awabek yawe puwiligira miziweki
pulogo kangkere mizara wazayawili logo weik pugu puwili

yombanu ngabelakpekke pumok mamokyaga wale songono
narik yeliweki wila wazaya.
16 Ami osiwiligi ngalege mogosawiligi sangkelarik kozak
kairikki ne kerewiyarik andet miliyon neyau.
17 Keya osiwili kiling osiwiligi ngalege mogosawiliyegi
nogo pakelarikki ne kozak kaiweki. Osiwiligi kebiyeng laiy-
ongwiligiyeng kelik keya kiligang puwiligiyengka yezi keya
yolak keya salapa lewa. Puwiligu ngelelengke wakiyayeng
wago logo yezi wezazik ngori keya kusabanu keya salapa
wezabek simengkaime panu.
18 Logo puwiligi kiligangyengka yezi keya yolak keya
salapa lewa piyengko ngabelakpekke yongkambanu
puwiliyaga wale songono narik yela.
19 Keya osiwiliyegirik kozang puwiligira kiligang
puwiligiyengke keya sulu puwiligiyengke. Logo sulu
puwiligiyeng kemalewili kelik wizigeya kebiyeng kiling,
logo piyengko yombanuwili ngangang yani.
20 Keya watabi yongkambanu yeliweki lewagela piyengko
yela ono puwili ngoluk puwiligu watabi kaile puwiligu
mizi piyengki kuneng miza logo kaile puwiligu mizi
piyengka kowita ono. Purik puwiligu kerewawili keya
anoto ikuyogorik koli keya siliba keya brons keya king keya
yengeleiyengka keremiza logo pakelagi langai ono keya
kerewiyagi langai ono keya wei mizagi langai ono puwiliyegi
ngoluk inge laliyageya keya ngago yeiyageya mizi.
21 Keya mabilik puwiligu yombanu uli keya watagak ngeli
keya yongkambu mizi keya ngowei pilik piyengkarau kowiti
ono.

10

1 Pulaga angela kozandago kola naktau paka ngalega
punda lewarikki nogo pakela. Pi kozainung narik wakiya
keya kobolaulau nak kebige wakiya. Wiregawere pugura
yokmek kelik ngaiwak wiya keya inge puguyauga yezi
wilekyeng punda wali.
2 Keya mele puguzikke kapiya songono welela narik wara.
Pulaga inge ngaigezuwa puguzik wizambekke wiyi keya inge
koranengke puguzik ngabelakpekke wiyi miza logo
3 laiyongmokko ngai ngiriring kailik ngalizi kek kai.
Logo pi kek kaiyawekkerik leng melenazik keya nazikka
neyauyengki kiliyeng ngago kisi.
4 Keya leng melenazik keya nazikka piyeng ngago ki-
sawekke ne ngago piyengko kisi piyeng lende miziweki miza
kapura paka ngalega kili narago pelik kairikki ne kerewiya,
Lende mizi wak, keya nakyegi kozak mei nagani, kai.

5 Pulaga angela yaka ingenazik wizambekke keya ingenazik ngabelakpekke mizi yagalege nogo keriyabok mele ngaigezuwaga puguzik paka ngalege langai yongolok mei.

6 Logo angelabokko Anoto wizagomagibek keya paka ngalege lemeng kiling watabi paka ngalege piyeng mabiyeng keremizabek keya ngabelakka lemeng kiling ngabelakka piyeng mabiyeng keremizabek keya wizambek kiling wizambekke piyeng mabiyeng keremizabekki yeiktaga wameik pobilik kai, Anoto wok panu yuke wiziyagi ono.

7 Kapura angela sangubek kangkali panu tiyibok sangu pugubek tiyi mabuwekke Anotogo piyegi yawe mizi koka ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisa puwiliyegi kozak yeiya mabilik pugu liwik sawiya yolu pura weik ngizi mizagi, kai.

8 Pulaga kili yaka paka ngalega neyegi ngago kaiya purago ngereke neyegi pelik kai, Angela wizambekke ingenazik keya ngabelakpekke ingenazik mizabokko kapiya marek songono melege warara yolu purik wei kune, kai.

9 Logo ne kanda angelabekyegi ne kapiyarik naniweki meiya. Logo pugu neyegi pelik kai, Weiya logo ne. Kanda yenge ya nuguraga purik walek keli penangai kapura kili nuguraga purik yabi wezara kolok keli penangai, kai.

10 Logo ne kapiya songonorik angelabekki melezikka weiya logo na. Logo kili nogoragarik yabi wezara kolok kapura kanda yenge yaragawekkerik ngereke walek.

11 Pulaga pugu neyegi pelik kozak neiya, Ni kalike mizagi piyengki mawinda kozak kaimo. Ni Anotogi ngago kalike yongkambanu kolokngagonowili keya ngabelakyeng keya ngago yeikyeng keya King Ngaiwiliyegi lewagelagiyengki langai mawinda kozak yeimo, neiya.

11

1 Pulaga pugu ne wireng watabiyengki yokolondik sangkelagi nak nana logo pelik kai, Yangalekta Anotogi i walek yemanemak keya alataragi yokolondik sangkele keya i walek yemanemakke Anotoyegi inge laliyi keya ya kumulageya puwilirau sangkele.

2 Kapura i walek yemanemakke yenge yerengke lemeng pumokki yokolondik sangkeli nagani purik Anotogo lemeng pumok yongkambanu Yuda ono puwiliyegi yana legi. Puwiligu ngong yombu neyau keya neyaugi pangka yereng walekta Yirusalem meiragi ngalengale wei miza meli nangai.

3 Pulaga nogo ngago nogoyeng kozak kisagiyau wezayelagi logo piyau pekikyengka kagorik keremiza logo wakiyagi, puwiligu kaileyengki ya kuneng mizi puragi waligeleyiweki

keya wok 1,260 piyengke piyau Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisagi, kai.
4 Yaka ngagora kozak kisagi kisi piyau yengelei olipyau keya yengelei wang yokolonglei kiling watabi lamyeng wiramiyagiyau Anoto Yemizi ngabelakpekke ngaibekki wirege luwe yolu piyeng.
5 Tamizeige nakko kaile kaile keleyiweki mizi purik kiligawere piyaugiyauga yezizik puta mizi logo piyau kaile kaile keleyiweki mizi puwili yeli mizi. Logo kazing pilikmekke piyau kaile kaile yaniweki mizagi puwili yelagi.
6 Keya yombanu piyauyegirik piyau ngagora kozak kisageya puwekke kobo kula nelegi ngilumbek waliyagirikki kozanda kiling. Keya piyau kaiyeng ngereke iwi keremizi keya keli piyaugiragi pangka kemegeme nalangai nalangai piyeng ngabelakpekke wezamelagi purikki kozanda kiling.
7 Piyau ngagora kozak kisageyara weik puwekke liyeng wizing yungu yenge yungke kambelirikka lewa pumok kiling piyau ngai kelagi. Logo pugu piyauyegi lewege miza wizigeya piyau yelagi.
8 Piyaugi yasuyau yereng yemane Yemizi piyaugibek yengeleileige nili ula pulogo kazing lewengke wangka wiya koyi nangai. Logo yerendagiwiligu kazing yolumek walimiziweki yeikta, Sorong keya Isip, meiya.
9 Yongkambanu ngabelak mabiyeng keya ngai mabiyeng keya ngago yeik mabiyeng keya yongkambanu mabuwiliyagawiligu wok neyauganak keya nakka walerikki pangka yasu piyaugiyaugi pakelagi keya piyaugi yasuyau waliya nelegi ngalik yeiyagi.
10 Piyau ibeng purikki ngabelakpekkewili wilik yemane mizagi. Yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisi wizigeya puwili kuneng kolokngagono yanageya koya piyau weik ibeng legi puwili ngeragi yemane miza nagi keya nakko nakyegi watabi mana yo keya to mizi nangai.
11 Kapura wok neyauganak keya nakka wale narik miza logo Anotogi yaumbek piyauyegi kiliya logo piyau luweza logo piyauyegi pakelawili mabuwili kulili yemane miza.
12 Pulaga piyau kili narago paka ngalega piyauyegi pelik yeirikki piyau kerewiya, Ngalege pelege koli, yeirikki. Logo piyauyegi ngai mizawili yuke koyigeya piyau kozainung narikke paka ngalege kuna.
13 Pilik mizi ngizige kuburuk yemane nak lewagela logo yereng yemaneragi yongkambanu 70 tausen puwiliyaga lewe songono panu narik neneng ngela mela. Logo kuburukpokko yongkambanu yelawili sangkelarik tausen melenazik keya nazikka neyau logo nawili kulilimokko pangka

ono logo Anoto paka ngalegebekki yeikta yongolok mei.
14 Togo watabi korowali kalike lewagela piyeng weik yeik
kapura pakeli, watabi korowali peyengki kiriweiyeng weik
lewagelagiweki mereke.

15 Pulaga angela nak sangu pugubek tiyi logo paka ngalege
kili nayeng ngalizi pelik kisageya, Ngilumbek keya nga-
belakpekke ngaigi puragi kozanda Yemizi tonugubek keya
Anotogi Kilisibekkira logo pi ngai wizagomagi, kisageya.
16 Pulaga ngai yombu nak keya mangobektau ono tung
puwiligiyengke Anotogi wirege mogosa puwili Anotogi
wirege ingeyeng laliya logo piyegi ya kumulageya koyimowei
pelik kisageya,
17 Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek, ni mabek
yolubek keya ni koka wizagomabek. Nugu kozang
nugurago mizagewiyege ni weik watabi mabiyengki
ngai purikki teni niyegi wazono nei.
18 Ngabelak mabiyengkewili niyegi sisik miza kapura
weik perik ngereke nugu puwiliyegi sisik mizagirik.
Weik teng ibengwili ngagozak keleyagira keya niyegi
yawe mizawili keya ngago niyagayeng kozak kisa
puwili keya Kilisigi yongkambanu yeik nuguragi
kazi mizi songonoga yemanege puwili mabuwili
kangayeng yanagira keya ngabelakpekke kaile kailera
mizageya koya puwili ngereke kaile kaile keleyagira,
kisageya.
19 Pulaga Anotogi i walek yemane paka ngalegemakki
kandik tiya logo yeke yungke lopong walek Anotogi ngago
silok tiya Mosego lende miza pura wiyalei pakelagi langai.
Pulaga lang keya wililik ngai mizi keya ngai ngago kaiya meli
keya lendik liyi keya kuburuk nak uli keya kobo wilekyeng
aisi wezayeng wali.

12

1 Pulaga watabi yemane wirangai panu kalike mizagi narik
paka ngalege lewagela. Logo yongokpanu melewangka pugu
wakiyarik yokpek, keya ngombekke ngalege inge puguyau
luweza keya kilulung King Ngaiwiligu wakiyi pilik nak
logo pelewe meleyau keya pongo inge nazikka neyau kiling
keremiza nak kebige wakiya namele nogo pakela.
2 Pi mandik kogo logo pi weik mandik wazamiweki mizi
kopong ngangang logo ingkei.
3 Pulaga ngereke watabi yemane wirangai panu narik
paka ngalege lewagela. Kemale wago yemane panu kebi
melenazik keya nazikka neyau keya kari meleyau lewa keya

kebi mabiyengke King Ngaiwiligu kilulung wakiya pilikyeng wakiyamek wizilege.
4 Pumokko ngilumbekke pelewewiliyaga wale songono narik sulu pugurikku ulumiya logo pongo ngabelakke wezameli. Keya yongok yaka mandik waziweki mizimolo mandik wazi puwekke pi mandikpek nirik kele pi pumologi wirege luweza yolu.
5 Pulaga yongokpanumele mandik nak wazamiya logo pi kozanda kiling ngabelak mabiyengkewiliyegi ngai wiziyagi. Kapura mandikpek nguk namizi yogok meiya logo paka Anoto kiling tung pugurikke miza orowei kuna.
6 Logo yongokpanumele kemalemekyaga kazi panga ngabelak kurung yeikpekke igazi Anotogo pigi kangkere miza wiyarikke kang logo pulogo kirisimasi neyauganara keya walerik puwiligu piyegi ngai koyagi.
7 Pulaga ngai nara paka ngalege keli. Angela Maikol kiling angela puguwilirau kemalemek keya angela puguwili kiling ngai keli.
8 Kapura kemalemek ngairaga kawiye logo pi keya angela puguwilirau paka ngalege koyagi langai ono.
9 Kemalemek paka ngalega wara wezamela logo pongo ngabelakka kelemiya mela. Pi kemale koka walakamek keya kerewawiligi ngaibek keya yeik pugura Sadang. Pi ngabelakpekkewili ikuyogorik keleyageyabek. Togo pi keya angela puguwilirau pi kiling kemenak ngabelakka pelege wezayela.
10 Pulaga paka ngalege kili narago ngalizi pelik kaiyageyarikki ne kerewiya,
Anoto tonugubokko teni Sadangki kozandaga yaliya wazaya pura keya kozang pugura keya ngai pugura keya Kilisigi pangka ngaiweki purarau weik yaka lewa, purik Anotogi wirege kusaga yoklongko piyeng mabiyeng wizagomowei teni kiling ngizi kumuliwiliyegi mele yowageyabek weik paka ngalega wara wezamela.
11 Teni kiling ngizi kumuliwili liyeng memeng kongmekki iwibek keya Anotogi ngago puwiligu puragi ngizi kumuli kisi pura miza logo piyaugu mizagewiyege puwiligu piyegi lewege miza. Keya puwiligi keli puragi mabilik miza logo Yisugi wiyeke kele puwili ibengkirikki pangka miza.
12 Tegi ini paka ngalege yolu puwili wilik kagowing mizi kapura ni ngabelakpek keya ni wizambek yaliyegi Sadang yaka weik wiriya legi yali waberek panu. Teng pigi wiziyagira yokolong ono purikki pi iwaka kopong pi sisiktago kola, kisageya.

13 Keya kemalemek keriyiraige pi pongo ngabelakka wara
wezamela mamizawekke pi yongokpanu yaka mandikpek
waza pumolo weik kiriwei kelemi.
14 Logo Anotogo yongokpanumele winak yezigok yemane
narikki sabengyau mana logo kurung yeikwekke i kazi
pugurikke porora kambeliweki logo pulogo kirisimasi
neyauganara keya walerik Anotogo piyegi ngaigi logo
kemalemokkorau piyegi ngai mizagi ono.
15 Pulaga kemalemokko kiligawere puguraga kai yemane
naling kelik ling ngiza mela logo yongokpanumele wageliwei
kunibene kailing kiriwei kang.
16 Kapura ngabelakpek yongokpanumeleyegi sawela logo
ngabelakpek teliya wizigeya kemalemokko kai yaka ngiza
mela puling na.
17 Pulaga kemalemek yongokpanumeleyegi sisikmokko ko-
rowali logo pigi yango keya mareknganggwili kiling ngai
miziweki kuna. Logo puwili Anotogi ngagorago miziweki
kai piyengki kiriwei mizi puwili keya Yisugu ngago wameik
kawela wiya puragi ngizi panu kiriwei mizi puwili.
18 Logo kemalemek wizambekki kaingindikke luweza yolu.

13

1 Pulaga liyeng wizing namek wizambekki yungka punda
lewarikki nogo keriya. Pumok kari meleyau keya kebi
melenazik keya nazikka neyau lewa keya kari mabiyengke
King Ngaiwiligi kilulung pulangaiyeng wakiya. Keya kebi
mabiyengke yeik Anoto kiling puwili pangka pangka
sawiyagi nayeng lende miza.
2 Yaka liyeng wizing nogo keriya pumok keri pusi yemane
wizing Lepatemek meimek kelik keya ingeyau Peyamek
meimokkiyau kelik keya kiligawerera keri pusi yemane Laiy-
ongmek meimok kelik. Logo kemalemokko liyeng wizing-
mekyegi kozang pugura mani keya tung pugurik mani keya
ngaiweki pangkararau mani miza.
3 Keya liyeng wizingmekki kebiyengka narik nakko ula no-
biyeng miza kapura wizing kundik weik ngoliya. Keya nga-
belakpekkewili mabuwili liyeng wizingmokko watabi An-
otogo keke miziyeng mizirikki lelengkira logo piyegi kiriwei
mizi.
4 Yongkambanu mamok kemale wago yemane panu-
mekyegi inge laliyi keya ya kumuli, purik pugu ngaiweki
pangkara liyeng wizingmekyegi manarikki wiyeke. Puwili
pilik kisageya koyimowei liyeng wizingmekyegi inge laliyi
keya ya kumuli, Pigi pangka naktau ono. Nakkorau piyegi
ngai mizagi langai ono, kisi.

5 Logo nakkorau liyeng wizingmokko ngago ngezemekyegi
langai lewege kai piyeng keya pi Anoto kai piyeng keya
nawiliyegi ngaigirikki pangkara kiling wizimowei mizirikki
kazingmek waliya mowiya ono. Logo pilik mizarik kirisimasi
neyauganara keya walerik.
6 Pi Anoto kai logo yeik Anotogiragi kaile kai keya pugu yolu
lemengki kaile kai keya paka ngalege yolu puwiliyegi kaile
kaiweki kiligang pugura tiyi.
7 Keya nakkorau pi Kilisigi yongkambanuwiliyegi ngai
miza logo lewege mizirikki kazing pugumek waliya mowiya
ono. Keya pi ngai mabiyeng keya yombanu mabuwili
keya ngago yeik mabiyengkiwili keya ngabelak mabiyengki-
wiliyegi ngaigirikki pangkara mana.
8 Keya yongkambanu kolokngagono ngabelakpekke yolu
puwili liyeng wizingmekyegi inge laliyi keya ya kumulagi.
Kapura yongkambanu yeik puwiligiyeng Anotogo walaka
ngilumbek keya ngabelakpektau keremizagine liyeng
memeng kong ulamokki kapiya wik koyimagiwiligi yeikyeng
lende miza purikke lende miza puwili liyeng wizingmekyegi
inge laliyi keya ya kumulagi ono.
9 Tamizeige ini kerangang kerewiyagiyeng kilingwili
mabura waberek panu kerewiyi.
10 Yombanu nak wigiragibek kaiyabok wigiragi keya
nak lang bainakwekko ula logo ibengkibek kaiyabok lang
bainakwekko ula logo ibengki. Logo pilikta lewawekkerik
Kilisigi yongkambanu puwili kozang koyagirikki kai keya
piyegi ngizi kumuli puwiligi puragi kozang kebangkela yolu.
11 Pulaga liyeng wizing namek ngereke ngabelakpekki
yungka punda lewarikki nogo pakela. Pi liyeng memeng
kong wezamek keya kari neyau lewa kapura pugu ngago
kaiya melira kemale wagomok kelik.
12 Liyeng wizing weremokko nawiliyegi ngaiweki pangka
weiya pura pugu weiya logo piyau mabiyau menalegewekke
pirau ngai yolu mizi. Logo pugu ngabelakpek keya nga-
belakpekke yolu piyeng mabiyeng liyeng wizing were wizing
kung pi ibeng sibene kelemiya purik weik ngoliya pumokyegi
inge laliyi keya ngago meibene keleya.
13 Liyeng wizing kalike pumokko watabi Anotogo keke mizi
pulangai kolokngagono miza. Keya yongkambanu mamokki
wirege pugu miza logo yezizik paka ngalega punda pongo
ngabelakka lewa.
14 Logo watabi Anotogo keke mizi piyeng mizirikku
liyeng wizing weremek kiling menalege wizimowei kozang
pugura weiya logo yongkambanu ngabelakpekke yolu puwili
mabuwili ikuyogorik keleya. Keya pugu ngabelakpekkewili

mabuwiliyegi liyeng wizing weremekki yeiktaga kung
yemane liyeng wizing were bainakwekko ngangang mana
kapura ngoluk wik yolumok kelik narik keremiziweki yeiya.
15 Keya liyeng wizing weremekki kung purik ngago kaiya
logo piyegi inge laliyi keya ngago mei mizi ono puwili ibeng
sa wazayiweki liyeng wizing kalikemokko yaumbek manarik
nakkorau kazingmek waliya mowiya ono.
16 Keya pugu kelegele keya miza logo yombanu songonoga
yemanegi puwili keya watabiyengko kola puwili keya
watabiyengki yeik puwili keya nakyegi yawe miziweki
kingyengki ngane weiya puwili keya yeikwili miza logo
pumok mamok mak narik mele ngaigezuwagayengki wiyi
ma luwagozagayengke wiyiweki keleya,
17 logo maktik kiling puwili ngezewili watabi wei keya
kingyengki ngane yani miziweki. Logo maktik liyeng wizing-
mekki yeikta ma yeik puguragi nambarik.
18 Logo weik mena kozang kumuli. Perik yombanu kangara
pangka melagi langai puwiligu keke solorikki welagi. Purik
nambarik sangkeli kanda purik liyeng wizingmekki yeikta
keremizagi. Logo namba pugurik 666.

14

1 Pulaga ne pakeliraige pura liyeng memeng kongmek
Yirusalem lemengke lewak Saiyong meibekke luwezara wiz-
ilege. Keya yongkambanu sangkelarik 144 tausenwili pi
kiling koyilege logo puwili yeik pugura keya pigi Mangobekki
yeiktarau luwagoza puwiligiyengke lende miza.
2 Keya ngai ngagomek kai kaingai yemane lewaling kelik
keya leng yemane liyirik kelik narago paka ngalega ngago
kairikki nogo kerewiya. Yaka ngai ngago nogo kerewiya
pumok nawili kita uli wizigeya kitayengko kailik kai.
3 Keya puwiligu ingi wik narik ngai yemanebekki tundik
keya watabi wik yolu mangobektau ono piyeng keya ngaiwili
miza logo puwiligi wirege koyimowei mei. Nawilirau ono
yaka 144 tausen puwili ngezewiligu ingirik iwaka. Puwili
ngabelakpekka liyeng memeng kongmekki iwibekki ngane
weiyawili.
4 Puwili yombanu yongok pugumeleyegi ngizi panu
yolubok kelik Anotoyegi ngizi panu yoluwili. Puwili liyeng
memeng kongmokko kang pulogo kang miziwili. Puwili
yongkambanu mamokyaga liyeng memeng kongmekki
iwibekki ngane weiyawili logo were panu Anoto keya liyeng
memeng kongmekyegi opa wezarik yanawili.
5 Puwili wik koyawekkerau ikuyogorik nangezi kisiya-
galege kerewiya onowili. Puwiliyegirau kokowa narik ono.

6 Pulaga angela ngago wazono kazing wik wiz-
agomagimekki pura ngabelakpekkewili keya ngai
mabiyengkewili keya ngago yeik mabiyengkewili keya
ngabelak mabiyengkewiliyegi kozak yeiyagira oroweibek
ngalege panu porora lewarikki nogo pakela.
7 Logo pugu ngalizi pelik kai, Teng Anotogi yombanu
ngagozak keleyagira weik mereke legi piyegi kazi mizi keya
yeik pugura yongolok mei. Pi paka ngalege lemeng keya
ngabelakke lemeng keya wizambek keya kai kulek mabiyeng
keremizabekyegi inge laliyi keya ya kumuli, kai.

8 Pulaga angela kalike nak werebekyegi kiriwei wirimowei
pelik kai lewa, Pi weik kawiye. Yereng yemane Pabilong
meira weik kawiye. Pugu waing pugubek yongkambanu
mamokyegi yana logo nibene keleya logo waimbok kazing
yongkambu mizi pugu mizi pumokkibek logo purikku pugu
miza logo puwili waing Anotogi sisiktagibek na, kai.

9 Pulaga angela were piyauyegi kiriwei nak ngalizi pelik
kai, Liyeng wizingmek keya kung pugurikke inge laliyi keya
ngago yei mizabok keya liyeng wizingmekki maktik luwag-
ozage ma melege ulabok,
10 Anotogi waing sisiktagibek nagi logo pugu kozang ma-
bilik kak pigi sisiktagibekke kubulabok. Logo pok nabok
angela walekwili keya liyeng memeng kongmekki wirege
king salapa ngoriyengko ngangang yemane managi.
11 Keya pilikpokki ngangandagi yolakpek paka ngalege
kang kang kaiyageya wizagomagi. Keya liyeng wizingmek
keya kung pugurikkerau inge laliyi keya ngago yei mizi
puwili ma liyeng wizingmekki yeiktagi maktik weiyaboktau
kusaga yoklongko narik leng mizagi ono, kai.

12 Piliktikki wiyeke Kilisigi yongkambanu Anotogi ngagor-
ago miziweki kai piyengki kiriwei mizi puwili keya Yisuyegi
ngizi panu kumula yolu puwili kozang yolu keya kuneng
wageli piyeng kiling mabilik yoluweki kai purik.

13 Pulaga kili narago paka ngalega pelik kairikki ne
kerewiya, Ngago pera lende mize. Perikka wilik kagow-
ing mizagi puwili yombanu Yemizibekyegi ngizi panu ku-
mulageya koyimowei ibeng puwili, kairikki. Logo Kung
Walekpokko pelik kanga kai, Ei, puwili wilik panugi, purik
puwiligi yawe yemane mizi puraga puwili leng mizirikki
wilik mizagi purik puwiligu miza piyengki ngiziyeng puwili
kiling paka ngalege kangki, kai.

14 Pulaga ne pakeliraige pura kozainung wilangka narik
wizilege logo kozainundikki ngalege yombanu wezalik nak

logo King Ngaiwiligi kilulung pulangai nak kebige wakiyi keya lang ngai nawek melege wara nak wizilege.

15 Pulaga angela nak i walek yemanemakka welagelarik yaka kozainundikke mogosa yolubokyegi pelik mei, Lang nuguwek weiya logo ngeragiyeng yokore, purik teng ngeragiyeng yokoragira weik pera mena, purik yaweleige ngeragiyeng weik kuk legi, mei.

16 Tegi kozainundikke mogosabok lang puguwek weiya logo ngabelakpekke ngeragiyeng yokora.

17 Pulaga angela naktau paka ngalege i walek yemanemakka welagela lewarikki nogo pakela logo pirau lang ngai nawek wara.

18 Pulaga angela alataraga yezizikke ngaibek alatara wiya logo lewa. Logo pi angela lang ngaiwek warabokyegi ngalizi pelik kek mei, Lang ngai nuguwek weiya logo yengelei waing ngabelakpekke moroki wilekyeng tiyagelega wiye purik wilekyeng weik kuk legi, mei.

19 Logo angelabek lang ngai puguwek weiya logo waing wilek ngabelakpekkiyeng tiyagelega kawik yemane waing wilekyeng neneng ngelagelega wiyirikki wezamela logo purikku Anotogi sisikta walimizi.

20 Logo waing wilekyeng yerendaga yenge wilingke neneng ngela logo kawiktikka iwi kai yokolondik 200 mail keya kulakkarik 5 fit mizaling welagela kang.

15

1 Pulaga watabi kalike mizagi yemane wirangai panu narik paka ngalege lewagelarikki ne pakela. Logo angela melenazik keya nazikka neyau kiling watabi kangkali panu melenazik keya nazikka neyauyeng yongkambanu kuneng yemane yanagiyeng logo Anotogi sisikta weik yeik sawiyagiyeng wizilege.

2 Pulaga kalasi wizambekki pangka yemane narik logo yezizik kiling ngelaming miza narik wizilege nogo pakela. Keya yongkambanu liyeng wizingmek keya kung pugurik keya nambarikku yeikta kozak kaibokyegirau inge laliyi keya ngago yei miza ono puwilirau nogo pakela. Keya puwili Anotogo kita yanayeng warara kalasi wizambekki pangka yemane purikke ngezege luwezara yolu.

3 Puwili Mose Anotoyegi yawe mizibekki ingirik keya liyeng memeng kongmekki ingirik pelik meiyageya,

Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek, watabi nugu miziyeng lewege keya yemane. Ni King Ngai mabuwiligibek, kazing nuguyeng pangka panu keya wameik panu.

4 O Yemizibek, ni wamenak kaileyendau onobek legi
yombanu mabuwili niyegi kazi mizi keya yeik nugura
yongolok meiyagiwiligu.
Keya watabi nugu pangka mizi piyeng mabuwiligu
keriya kopong ngabelak mabiyengkewili kanda nigi
wirege niyegi inge laliyi keya ya kumuli mizagi.

5 Pilik miza logo ne pakeliraige pura paka ngalege Anotogi i walek yemanemakki I Walekyauga Walek Panu Anotogo yolu pumakki kandik yemane tiyirikki pakela.

6 Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau yombanuwiliyegi kuneng yemane yanagi melenazik keya nazikka neyauyeng warawili i walek yemanemakka welagela lewa. Puwili kagorik wilangka wazono panu keya kowiyeng nayendau onoyeng wakiya keya ngelelengyengke pikang koliyengka keremizayeng tariya.

7 Pulaga watabi wik yolu mangobektau ono piyengka namokko angela melenazik keya nazikka neyau puwili peleng kululangka melenazik keya nazikka neyau koliyengka keremiza logo Anoto wik wizagomibokki sisikta mereng mizayeng yana,

8 logo i walek yemanemak Anotogi ngaiwaktik keya kozandagi yolakpokko wilak keya naktau i walek yemanemakka kiliya kunagi ono, wiziya kuneng yemane melenazik keya nazikka neyau piyeng weik puwekkegine.

16

1 Pulaga kili ngago ngalizi kai narago i walek yemanemakki yungka angela melenazik keya nazikka neyau puwiliyegi ngago yeirikki nogo kerewiya, Anotogi sisik peleng kululangka melenazik keya nazikka neyauyengke mereng miza piyeng ngabelakpekke kubuli kuni, yeirikki.

2 Logo angela werebek kanda ngabelakpekke peleng puguwek kubula logo wizing yemane korowali ngangang keli panurikyeng yongkambanu liyeng wizingmekki maktik ula keya liyeng wizingmek keya kung pugurikke inge laliyi keya ngago yei mizi puwiliyegi lewa.

3 Keya angela werebokki kelengke kalikebek peleng puguwek wizambekke kubula logo ibeng nakki iwibek kelik keremiza logo wizambekke watabi wik yolu piyeng mabiyeng ibeng.

4 Keya angelabokki kelengkebek peleng puguwek kai yemaneyeng keya kai kulekyengke kubula logo piyeng iwi keremiza.

5 Pulaga angela kaiyengki ngaibokko pelik kairikki ne kerewiya, Ni kaileyendau onobek keya ni mabek yolubek

keya ni koka wizagomabek nugu pilikta wezameli purik
pangkaraga yamizinda
6 purik puwiligu yongkambanu nuguwili keya yombanu
niyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yela logo nugu
puwili iwibek niweki yana. Puwiligu weiyagelikta puwili wei
yagenda, kairikki.
7 Pulaga paka alataraga kili narago pelik kairikki ne
kerewiya, Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek,
nugu yombanu ngagozak keleyira wameik panu keya pangka
panu, kairikki.
8 Pulaga angela naktau peleng puguwek yokpekke kubuli
logo yongkambanuwili yezingei pugurago ngoribene An-
otogo kozang pilik mizagira mana.
9 Logo yongkambanuwili yezingei yemanemokko ngora
logo Anoto kuneng yemane piyengki ngaibokki yeiktagi
puwili ngago kaile mei. Kapura puwili kuneng miza logo
kaile puwiligiyengka kowita logo yeik pugura yongolok
meiyagirikki kiyebuk.
10 Pulaga angela naktau peleng puguwek liyeng wizing-
mekki tundikke ngalege kubula. Logo liyeng wizingmokko
ngai pulumeng mabulumeng kusa logo yombanuwili ngan-
gang kopong longok puwiligiyeng limiti,
11 logo ngangang puwiligira keya wizing puwiligiyengki
wiyeke puwili Anoto paka ngalegebekki yeiktagi ngago
kaile mei. Kapura puwili kuneng miza logo kazing kaile
puwiligiyengka puwili kowitagirikki kiyebuk.
12 Pulaga angela naktau peleng puguwek kai yemane Yu-
pereti meilingke kubula. Logo kailing ngaingai liya logo King
Ngai paka yokmek lewi lagawiligi kazing leweng keremizi-
weki.
13 Pulaga kerewa neyauganakwili yolangwili kelikwili ke-
male wago yemane panumekki kilira keya liyeng wizing-
mekki kilira keya yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoya-
gara kaibokki kiliraga lewagela.
14 Puwili kerewa Anotogo keke miziyeng miziwili. Logo
kerewa neyauganak puwili King Ngai ngabelak mabiyengki-
wiliyegi kang logo Anoto kozang yemanerago kolabekki wok
yemane panubekke ngai yemane kelagi puragi menalege iza
oroweiweki.
15 Yisugu pelik kai, Kerewiyi, nakkorau talikwekke
ngoweibek ngoweiweki lewagi miza purik iwaka ono pilik,
wok nakkorau pilik mizagi ono mizabokko ne yogi. Yombanu
neyegi ngai yuke yolubok wok mabiyeng kangkere miza yolu
logo ne nguk namizi lewa puwekke kendek mizagi ono wilik
kagowing mizagibek, kai.

16 Pulaga kung puwiligu King Ngaiwili iza orowei ngago
yeik Ibururaga Amagerong meiraga menalege wazaya.
17 Pulaga angela kalik panubek peleng puguwek yeik
ngalengale kubula. Logo kili ngalizi kai narago ngai ye-
manebekki tung yeke i walek yemanemakki yungke puraga
pelik kai, Weik yeik, kai.
18 Pulaga lang keya wililik ngai mizi keya ngai ngagoyeng
lewa keya lendik liyi keya kuburuk yemane nak uli. Kuburuk
pilik naktau koka yombanu keremiza ngiziga uli nangai wiz-
ageya kayimeige ngolukku. Logo kuburuk mabiyengka pek
kaile panu.
19 Logo yereng yemane Pabilonda libuga sanga miza logo
wale neyauganarik keremiza keya yereng yemane ngabelak
mabiyengkeyeng neneng ngelagelega wiya. Logo Anoto
yereng yemane Pabilong purago kaile mizayengki kumula
logo waing sisik puguragi pok ni kanda songko panuriktau
nibene mana.
20 Keya ilibuyeng keya lewak mabiyeng tamek neing miza.
21 Keya kobo wilek aisiyeng kelik togo kunendik kopi
pekik yemane nagikki pangkayeng paka ngilumbekka pongo
yombanuwiligi ngalege wali. Keya kobo wilekyengko puwili
kuneng yemane yani kopong puwili Anotogi yeiktagi kaile
mei, purik korowali panu legi.

17

1 Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau peleng ku-
lulangka melenazik keya nazikka neyau wara puwiliyaga
nakko kanda neyegi pelik kai, Yongokpanu kazingkemele
kai kolokngagonoge mogosa yolu pumolo ngangang pugura
weik weiweki mizirikki waligeleniweki mena koli.
2 Ngabelakpekke King Ngaiwili yongok kazingke
pumolo kiling kazing yongkambu mizimekke miza keya
ngabelakpekkewili kaile pumologiyengka kilisagelega na
logo kai nawiligu mizilik lelewe mizi, kai.
3 Pulaga Anotogi Kung Walekpokko neyegi kola logo ange-
labokko ne niza orowei ngabelak kurung yeik ngaingai liya
nakka kuna. Logo pulogo yongok namele liyeng wizing wago
namekke ngalege mogosamele wizilege nogo pakela. Logo
liyeng wizingmek yeik Anoto kiling pi pangka pangka miza
piyengko kola wiya keya kebi melenazik keya nazikka neyau
keya kari meleyau lewa.
4 Logo yongokpanumele kagorik pepol keya wago miza-
yeng wakiya keya kolau keya pulangai koli keya king palumu
panuyengka keremizayengka wakiya. Keya mele puguzikke
kak koliyengka keremiza nak wara logo kakpok korowali
pugu miziyeng keya kazing yongkambu miziyengko kola.

5 Keya luwagoza puguraga yeik solorik liwik panura lende miza logo pera, Pabilong Yemanera logo pura pi yongok kazingkewili keya kazing korowaliyengkimekke kuna puwiligi panumele logo pura lende miza wazamiya.

6 Pulaga ne pakeliraige pura yongokpanumele Kilisigi yongkambanu piyegi ngizi panu kumuliwili kisi puwiligi iwiyengka na logo wilak wizigeya kai nawiligu miza melilik mizageya wizilege. Ne piyegi pakelawekke ne lelengkira.

7 Pulaga angelabokko neyegi pelik kai, Ni lelengkirira nangki? Nogo yongokpanumele keya liyeng wizing kebi melenazik keya nazikka neyau keya kari meleyau lewa logo yongokpanumele wageliwei mizi pumok miza logo solo piyaugi liwiktik kozak neiyagi.

8 Keya liyeng wizing nugu pakelamok ulogo kang naraga wik wiziyamek kapura perik weik mawinda wik yolu ono. Pi weik yungu yenge yungke kambelirikka welagela logo pigi kemenak ibengkiragi kunagi. Keya Anotogo yongkambanu ngabelakpek keremizagine were yeikyeng kapiya wik koyimagiwiligi yeikyeng lende mizarikke lende miza ono puwili mabuwili liyeng wizingmek ibendaga ngereke yangalekta yorikki lelengkiri nangai.

9 Keya weik mena kozang kumuli. Liyeng wizingmekki kebi melenazik keya nazikka neyau piyeng yereng yemane lewak melenazik keya nazikka neyauyengke ngizara logo yongokpanumele yoluragi walimizi yagenda.

10 Keya kebi melenazik keya nazikka neyau piyendau mabilik King Ngai melenazik keya nazikka neyauwiliyegi walimizi yagenda. Logo King Ngai melenazik ulogo kawiye keya nak ngoluk ngai yolu keya nak ngoluk lewa ono. Logo pi lewawekkerik pi wok ngai wiziyagi ono.

11 Keya liyeng wizing ulogo wiziya kapura weik mabektau yolu ono pumok King Ngai melenazik keya nazikka neyauganakpek. Pi yaka King Ngai melenazik keya nazikka neyau puwiliyagabek logo pigi kemenak ibengkiraga yagonenda.

12 Keya kari meleyau inugu pakela piyeng King Ngai meleyau ngoluk ngai onowili kapura puwili King Ngai keremiza wazayagiwili logo awa nakki pangka liyeng wizingmek kiling ngai koyagiwili.

13 Keya meleyau puwili kangka wamenakwili logo puwili kozang puwiligira keya ngaigirikki pangka purarau liyeng wizingmekyegi mani.

14 Puwili liyeng memeng kongmek kiling ngai kelagi kapura liyeng memeng kongmek keya piyegi kiriweiweki ngago yeiya puwili keya pugu iza puwili keya piyegi wok mabiyeng

ngizi kiriwei puwiligu yaka puwili yelagi purik pi yemizi-
wiligi Yemizi Panubek keya King Ngai mabuwiligi King Ngai
Yemanebek kopong, kai.
15 Keya angelabokko neyegi peliktarau kozak kai, Kai
kolokngagono yongokpanu kazingkemologo mogosara yolu
piyeng logo nugu keriya piyeng ngabelak mabiyeng keya
yongkambanuwili keya ngago yeik mabiyengkiwili.
16 Keya kari meleyau nugu pakela piyeng keya liyeng
wizingmek miza logo puwili yongokpanu kazingkemeleyegi
kumbak mizagi. Puwiligu watabi puguyeng mabiyeng mong-
onagi logo pi komozilik wazamiyagi. Keya korik puguwekke
muzukyeng puwiligu nagi keya pi yezizikku waliyagi.
17 Purik Anotogo wilek kang puwiligiyengke keli pugura
miziweki kelagira wiya. Puwili kangka wamenak koya An-
otogi ngagora ngizi mizi puwekkegine puwiligi ngaigirikki
pangka pura liyeng wizingmekyegi managi.
18 Keya yongokpanu nugu pakelamolo yereng yemane King
Ngai ngabelakpekkiwiliyegi ngaimele, kai.

18

1 Pilik miza logo ne pakeliraige pura angela naktau paka
ngalega yeragelege. Pi kozang yemanera kiling keya nga-
belakpek ngaiwak pugurikku ngaiwak wiya.
2 Logo pi ngalizi panu pelik kai,
Pi weik kawiye. Pabilong yemanera weik kawiye. Pi weik
kerewa mabuwiligi yerenda. Winak korowali kaile
kailewili pigi yungke yolu,
3 purik pugu yongkambanu mamok kazing kokowa lewengke
iza orowei kuna logo puwili pugu kazing kaile yongkambu
mizi puluwengka nibene keleya. Keya King Ngai nga-
belakpekkewili pugu kaile yongkambu miziyengki lewengke
piyegi kiriwei mizibene ulumiya keya yombanu king keya
watabi kolokngagonoyeng kilingwili kaile pugu miziyengka
king weiyengko watabi kolokngagono, kai.
4 Pulaga ngereke kili narago paka ngalega pelik kairikki ne
kerewiya,
Ini yongkambanu negi puwili yongok kaile pumologo mizi
piyengka miza logo kuneng pugu wagelagi puraga
wagela nelegi piyaga kazi koli.
5 Purik kaile pumologiyeng weik kiraga meli kayimeige paka
ngalege lewagela keya Anotogo kaile pumologiyeng kere-
mareke miza ono.
6 Pugu yana mabilik mani keya pugu miza piyengki kanga
mani piyengka yeke ngalege nayendau mani. Pugu iniyegi
kaile kaile keleya piyengki ngane mabilik ngangang yemane
panu mani.

7 Keya ngezemelegi yeikta yongolok mei keya watabi kolokngagono ngezemeleyegi manageya wiziya pilik ngangang yemanera mani keya yalek yemane mizibene kelemi. Pugu yenge ya puguraga ngezemeleyegi langai pelik lewege kumuli, Ne yongok yeikta kilingmele. Ne King Ngaibekki tundikke mogosamele. Ne yongok komatemele ono keya ne ibengwiliyegirau ingkeiyagi ono, mizi.
8 Tegi nguk namizi kemenak kuneng ibenda keya ibengwiliyegi ingkeya ngabik mizi keya yagasi yemanerarau pilik piyeng piyegi wiriyagi. Pi yezizikku waliyagi purik Yemizibek Anoto pi ngagozak kelemibok kozang yemanera kilimbokko, kairikki.

9 Keya King Ngai ngabelakpekkewili pi kiling kemenak kaile pugu mizayeng miza keya piyaga king keya watabi kolokngagono weiya puwili pi ngori wizigeya yolakpek lewarikki keriyawekke puwili ingkeya ngabik kisagi.

10 Keya puwili panga koweiga luwezara koyagi purik puwili ngangang pugu wageli puragi kulili kopong logo pelik kisagi, Yalek keli, korowali panu. O yereng kozang yemane Pabilondagi, Yalek keli. Ni nguk namizi weik ngangang nana perikki, kisagi.

11 Keya yombanu yemane yawe kingyeng ulumiyeng kiling puwilirau piyegi ingkeya ngabik kisagi purik nawilirau watabi puwiligiyeng wei ono legi.

12 Keya nawiligurau koli keya siliba keya king palumu panu king kolokngagono weiyagi langaiyeng keya king palumu panu Pel mei panga wizambekka king kolokngagono weiyagi langaiyeng weiya yowiyi ono. Keya kagorik wazono wilangka keya pepol keya luling keya wago miza piyeng keya yengelei nalangai nalangai miza piyeng keya watabi yengelei keya king keya pulangai nalangai nalangaiyengka keremiza logo king yemane piyendau wei ono.

13 Keya nakkorau puwiligi kobulu keya pulangaiyeng keya paura kolak kelibene waliyiyeng keya kirisi kukngizi keliyeng keya waing keya weli keya iwing palewa keya wityeng keya liyeng kau keya liyeng memengwili keya osiwili keya wili karek osiwiligu ulumowei miziyeng keya yombanu ngai nawiliyegi weik yawe miziweki kingyengki ngane weiya puwilirau weiya yowiyi ono.

14 Keya yombu yawe kingyeng ulumiyeng kilingwiligu pelik kisi, Watabi wazono pigiweki pugu yagolok keli piyeng weik yeik keya king keya watabi kolokngagono pigi piyendau weik yeik logo pugurau mawinda weiyagi ono, kisi.

15-16 Keya yombanu yereng puraga yemane yawe kingyeng ulumiyeng keremiza puwili pugu ngangang wageli puragi

pakela logo panga koweiga ngai yuke koyi nangai. Puwili ingkeya ngabik mizageya koyimowei pelik kisagi, Yalek keli. Yereng yemane peragi yalek keli. Pi koka kagorik wazono wilangka keya pepolyeng keya wagoyeng wakiyimele keya kolau koliyeng keya king palumu panuyeng keya king Pel mei panga wizambekka king yemanegi piyengka keremizayeng wakiya yolumele.

17-18 Kapura mabek ngolukku nguk namizi watabi pigi nalangai nalangai piyeng mabiyeng weik ulu waliya logo yeik, kisagi. Keya sik yemane panuyengki kaptenwili keya pasindiyawili keya sik yemaneyengki yawe miziwili keya watabisi uliwilirau panga koweiga luwezara ngai yuke yolu, logo yolak piyaga lewabekke pakela logo puwili pelik kelele kisi, Yereng yemane peragi pangka nararau wiziya ono, kisi.

19 Logo puwili kebiyengke kozo mela logo ingkeya ngabik kisageya koyimowei pelik kisi, Yalek keli. Yereng yemane peragi yalek keli. Yombanu sik yemaneyeng orowei mizi puwili yeik yemaneyeng keya king kolokngagono weiyara yereng puraga. Kapura nguk namizi watabi pigi nalangai nalangai piyeng mabiyeng weik ulu waliya logo yeik.

20 Paka ngalege yolu puwili yereng yemane yaka pura ulu waliyarikki wiyeke wilik kagowing mizi. Ini Kilisigi yongkambanuwili keya aposolowili keya yombanu Anotoyaga ngago weiya logo kozak kisiwili wilik kagowing mizi. Purik pugu iniyegi mizayengki wiyeke weik Anotogo ngagozak kelemiya legi, kisi.

21 Pulaga angela kozang nakko king yemane nara weiya logo wizambekke ngayang wezamelageya wizimowei pelik kai, Yereng yemane Pabilondaga ngai wiriyawiligu yerenda ulu waliyagirik pilik logo yerendarau mawinda pakelagi ono.

22 Keya kitayeng kiling kolanduyeng keya kabayeng uliwili kiling sanguyengki ngai ngagorarau yereng puragi yungke kaiyageya wizilege kerewiyagi ono. Yawe nalangai nalangai miza piyeng kebangkela puwilirau pulogo mawinda yawe mizagi ono keya king yemane iwing palewa keremiziweki wit wilekyeng neneng ngeli piyendau pulogo mawinda keremizagi ono.

23 Keya yerendagi yungke lang naktau ngorageya wizilege pakelagi ono. Yongkambanu nawilirau pulogo weiyagi ono. Yereng puraga yawe kingyeng ulumiyeng kiling puwili ngabelakpekke yeikyeng kilingwili keya pugu yongkambanu ngabelakpekkewili watabi wazono nobiyeng nalangai nalangai pigi piyengko mawinda ulumiya logo kazing kokowa lewengke iza orowei kunagi ono, kai.

24 Anotogo Pabilong yerenda ngangang mana purik pugu

yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligi iwiyeng keya Kilisigi yongkambanuwiligi iwiyeng keya ngabelakpekke yela puwili mabuwiligi iwiyendau yerendagi yungke pakelarikki wiyeke. Ei, Anotogo pi ngangang mana.

19

1 Pulaga waleleige ne kerewiyiraige pura yombanu kolokngagonogi kiliyengko kisilik paka ngalega pelik kisageyarikki ne kerewiya,

Anotogi yeikta yongolok mei. Yaliya wazayi pura keya ngaiwaktik keya yeik yemanera keya kozanda Anoto tonugubekkira.

2 Anotogo yongkambanuwiligi ngagozakta kerewiya logo ngangang yanirik wameikta kiling keya pangkara kiling. Pugu yongok yemane kazingkemeleyegi weik melebek yowa purik kaile puguyengko ngabelakpek kaile kaile miza mela legi. Pugu Anotogi yawe miziwili yelarikki wiyeke Anotogo pi ngangang mana, kisageyarikki.

3 Pulaga puwili mawinda pelik kek kisi,

Anotogi yeikta yongolok mei. Yezi yerenda ngora waliyizikki yolakpek paka ngilumbekke kang kaiyageya wizagomi, kisi.

4 Logo ngai yombu nak keya mangobektau ono puwili keya watabi wik yolu mangobektau ono piyendau ingeyeng laliya logo Anoto paka ngai yemanebekki tundikke mogosabekyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi wizigeya pelik kisi, Wameik panu. Anotogi yeikta yongolok mei, kisi.

5 Pulaga paka ngai yemanebekki tundikka kili nara pelik kai, Ini piyegi yawe mizi yongkambanu yeikyeng kiling keya yeikyeng kiling ono yeik pugura yemanera mizi puwili mabuwili yeik pugura yongolok mei, kai.

6 Pulaga kili nara kelik nara logo ngai ngagomek yombanu leng nakko meiyageyalik kai keya kai yemane nalingku kailik kai keya leng yemane liyirikku kailik kai nara pelik kairikki ne kerewiya,

Anotogi yeikta yongolok mei. Purik Yemizibek Anoto tonugubek kozang yemanerago kolabokko ngai legi, Anotogi yeikta yongolok mei.

7 Teni wilik kagowing miziweki, keya teni yeik pugura yongolok meiweki purik liyeng memeng kong yongok weiyagimekki wok yongok weiyagibek weik pelege logo pi weiyagimele weik kangkere miza legi.

8 Logo pi kagorik wilangka wazono panu simbele langiyi keya kowiyeng nayendau onoyeng wakiyibene mana, kairikki.

Kagorik wilangka wazono panuyeng Kilisigi yongkambanuwiligi kazing pangkayengki walimizi yagenda.

9 Pulaga angelabokko neyegi pelik kai, Pera lende mize, Yongkambanu liyeng memeng kongmek yongok weiwekke ngeragi yemane miza niraga kangweki yeiya puwili wilik kagowing mizi puwili, kai. Logo angelabokko mawinda pelik kai, Peyeng Anotogi ngago wameikyeng, kai.

10 Pulaga ne angelabekyegi ya kumuliweki pigi wirege ingeyau laliya kapura pugu neyegi pelik kai, Pilik mizi wak. Ni keya ni kiling ngizi kumuli Yisugu ngago wameik kozak kaiya pura kozang kebangkela yolu puwili keya nerau teni mamok Anotoyegi yawe miziwili. Ni Anotoyegi inge laliyi keya ya kumule. Purik ngago Anotogi Kung Walekpekyaga weiya logo kozak kisa pura ngago wameik Yisugu kozak kaiya puragi kimeike walimiziwekira, kai.

11 Pulaga paka ngalege lemengki kandik tiya logo liyeng osi wilangka namek luwe wizilegerikki ne keriya. Logo osi pumokko ngalege sabekki yeikta Yombanu pangkaraga mizi wilibekpek keya Yombanu wameiktaga mizi wilibekpek. Pi ngagozakyeng pangkaraga kebangkela logo pangkara kiling ngai mizibek.

12 Keya wire puguyau yezi wiliktik kelik keya kebi puguraga King Ngaiwiligi kilulung pulangaiyeng kolokngagono wakiya. Yeik nara pigi ngalege ula kapura nawilirau ono yeik ngezebek keke yeik puragi solorik iwaka.

13 Keya melewangka yokolong pugu wakiya purik iwibokko kek miza. Yeik pugura meirik Anotogi Ngagora.

14 Logo ami paka ngalegewili liyeng osi wilangkawiligi ngalege mogosi keya kagorik wilangka wazono panuyeng keya kowiyeng nayendau onoyeng tiyawili piyegi kiriwei.

15 Keya kiligawere puguraga bainak yokolong ngai nawek logo ngabelak mabiyengke lewege mizagiwek punda. Keya pi ngayeng nalei warara wizimowei kozanda kiling yongkambanu ngabelakpekkewiliyegi ngai keya nakko waing wilekyeng neneng ngela meli pilik pugu puwili Anoto kozang yemanerago kolabekki sisik yemanerago neneng ngelagi.

16 Keya melewangka yokolong pugurik keya yobu pugumekke yeik lende mizara pelik, King Ngaiwiligi King Ngai Yemanebek keya yemiziwiligi Yemizi Panubek.

17 Pulaga angela nak paka yokpekke luwe yolurikki ne keriya. Logo pi winak Yezigok porora wei mizageyawiliyegi ngalizi pelik kek yei, Anotogo ngeragi yemane miza niraga mogosa logo ngeragi niweki mena koli.

18 King Ngaiwiligi korikyeng keya amiwili kiling ngai ye-
mane puwiligiwiligi korikyeng keya liyeng osiwili kiling
puwiligi ngalege sawiligi korikyeng, keya yombanu ngai
nawiligu weiya logo yawe puwiligiyeng weiyagi langai ono
puwiligi korikyeng, keya yombanu yeikyeng kiling onowili
keya yeikyeng kiling puwiligi korikyeng niweki mena koli,
yei.
19 Pulaga liyeng wizingmek keya King Ngai
ngabelakpekkewili kiling ami puwiligiwilirau yaka osi
wilangkamekke ngalege sabok kiling ami puguwilirau ngai
miziweki wawere ulirikki ne pakela.
20 Kapura pugu liyeng wizingmek wigira wazamiya keya
yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kaibok logo
liyeng wizingmekki yeiktaga Anotogo keke miziyeng miz-
aboktau. Logo pugu Anotogo keke mizi piyeng mizarikku
yongkambanu liyeng wizingmekki maktik ula keya kung
pugurikke inge laliyi keya ngago yei miza puwili ikuyogorik
keleya logo Anotogo piyau mabiyau yezi yemane kusagi ono
king salapayeng kiling ngorageya kai luwang wezabek ngor-
ageyazikke wara wezayela.
21 Keya ami piyaugiwili yombanu osi wilangkamekke
ngalege sabokki kiligawereraga bainak ngai yokolong punda
puwekko yela. Logo winakwiligu korik puwiligiyeng moma-
neng keya na.

20

1 Pulaga angela nak paka ngalega ngabelakka lewarikki ne
keriya. Logo melege ki yungu yenge yungke kambelirikkibek
keya seng kuneng nararau wara.
2 Logo pugu kemale were solo panu Ewayegi ikuyogorik
meiya logo yeikta Sadang meibok kirisimasi tausen wame-
nakki pangka wigira wazamiya.
3 Logo angelabokko pi yungu yenge yungke kambelirikke
wara wezamela logo lokpek waliya logo ngayang tek ula
wazamiya logo ngereke ngabelak mabiyengkewili ikuyo-
gorik keleya nelegi yeik wizagoma kirisimasi tausen wa-
menak piyeng miza logowekke ne. Logo kirisimasi tausen
piyeng miza logo waleleige purik tek nangezi yeik kuni pani
kelemiyagi.
4 Pulaga nogo ngaiwiligi tung nayeng keriya logo piyengki
ngalege mogosawili nogo keriya. Logo Anotogo puwiliyegi
yongkambanuwiligi ngagozakyeng kerewiyiweki kozanda
yana. Keya yongkambanu Yisugu ngago wameik kozak kaiya
pura kozak kisi keya Anotogi ngagora kozak kisarikki wiyeke
yela puwiligi wilek kangyeng koyilege nogo keriya. Puwili-
rau liyeng wizingmek ma kung pugurikkerau inge laliyi keya

ngago yei miza onowili. Keya liyeng wizingmekki maktiktau
luwagoza puwiligiyeng ma mele puwiligiyengke ula ono.
Logo puwili ngereke wik yangalekta King Ngai wezawili Yisu
kiling kirisimasi tausen wamenakki pangka ngai koya.
5 Pura ibengwiligi solo ibendaga ngereke wik yangalek mei
pura. Keya ibeng nawili mabilik ibeng koya weik kirisimasi
tausen piyeng miza logo ngereke wik yangalekta yolu.
6 Yongkambanu ibengwili yangalekta wazayi puraga were
yangalektagi puwili wilik kagowing mizi puwili keya walek-
wili, purik kalike ibengki puragorau puwiliyegi watabi
nayeng mizagi ono. Puwili yongkambanuwiligi wiyeke An-
oto keya Kilisiyegi kang mizagiwili. Keya puwili pi kiling
kirisimasi tausen nakki ngai koyagi.

7 Keya kirisimasi tausen piyeng miza logo waleleige purik
Sadang wigira puguraga wila wazamiyagi,
8 logo ngabelak mabiyengkewili ikuyogorik keleyiweki pi
kunagi. Keya Sadangko yongkambanu ikuyogorik keleya
Gok keya Megok mei puwili mabuwili Anotogi yongkam-
banuwili kiling ngai keliweki menalege wazayagi. Sadan-
gkiwili sangkelarik kainging wizambekke kerelege piyengki
pangka.
9 Puwili ngabelakpekki pangka pangka sa keya Kilisigi
yongkambanuwiligi yereng pugu keli pura yawereng
kelemiya. Kapura paka ngalega yezizik puta kanda puwili
ula waliya.
10 Pulaga kailebek Sadang, puwili ikuyogorik keleyabek
Anotogo yomizora panga yezi yemane kusagi ono king
salapayeng kiling ngorageya kai luwang wezabek ngor-
ageyazikke wara wezamela. Pulumeng Anotogo mabilik
liyeng wizingmek keya yombanu ikuyogoriktaga ngago An-
otoyagara kaiboktau wezayela lemeng. Logo puwili kusaga
yoklongko piyeng mabiyeng ngangang mizageya koyimagi.

11 Pulaga ne keriyiraige pura ngai nakki tung yemane
wilangka narik keya puraga mogosaboktau nogo keriya.
Logo pigi wirege paka ngalege lemeng keya ngabelakpekke
lemendau tamek neing miza logo mawinda keriyagi langai
ono.
12-13 Logo yongkambanu ibengwili yeikyeng kilingwili
keya yeikyeng kiling ono kazing puwiligi kumbekki
lewengke Anotoyegi langai ibeng puwili mabuwili
yangalek meiya logo tung purikke wirege luwezarikki
nogo keriya. Logo kapiya puwiligu miza piyengki lende
mizayeng welela. Keya kapiya nariktau welela logo kapiya
purik yongkambanu puwiligi kazing kumbekki leweng

Anotoyegi langai wik koya logo puwiligi yeikyeng kapiya purikke lende mizarikki wiyeke kapiya purik Kapiya Wik Koyimagiwiligirik meirik. Puriktau welela.

Pulaga yongkambanu kaile ibeng logo wizangyengke waliya ma ngabelakpekke waliya puwiligi kungwili pongo yereng kaile ibeng puwiligi kungwili yoluragi kuna puwili mabuwili yangalek meiya logo nak nak puwiligu miza piyengki pangka ngagozak keleya. Ei, yongkambanu kazing puwiligi kumbekki leweng Anotoyegi langai ibeng puwili puwiligu miza piyengke lende mizayengki kiriwei ngagozak keleya.

14 Pulaga Anotogo kazing ibendagimek keya yereng kaile ibeng puwiligi kungwili yolurarau yezi yemane kusagi ono ngorageya kai luwang wezabek ngorageyazikke wara wezayela. Logo yezi puzik kalike ibengki pura.

15 Tamizeige nakki yeikta kapiya wik koyimagiwiligi yeikyeng lende miza purikke lende miza wizilege yolok ngela ono purik mabura pok yezi yemane kusagi ono ngorageya kai luwang wezabek ngorageyazikke wara wezamelagi.

21

1 Pulaga paka ngalege lemeng wik si keya ngabelakpek wik sirikki nogo pakela. Keya paka ngalege lemengki were lemeng kiling ngabelak werebek tamek neing miza keya wizambektau kakwela.

2 Keya yereng walek Yirusalem wikta paka ngalege Anotoyaga punda lewa. Logo yerenda yongokpanu yombu weiweki yombubek wilek uli kangmologo watabi wazono wakiya piyeng kelik kangkere miza wizigeya lewegera kelemiya.

3 Logo kili ngalizi narago paka ngai yemanebekki tundikka pelik kaiyageyarikki ne kerewiya, Anotogi yerenda weik yombanuwili kiling. Pi puwili kiling yolugi keya puwili yongkambu puguwili mizara koyagi. Anoto ngezebek puwili kiling wiziyagi keya pi puwiligi Anoto wiziyagi.

4 Pugu wire puwiligiyengke ingkilak piyeng mabiyeng tumula yowiyagi. Mawinda nawili ibengki ono ma yalek nara wiziyagi ono ma ingkeya ngabik mizagi ono ma ngangang nararau wiziyagi ono, purik watabi were wiziya piyeng kakwela, kaiyageyarikki.

5 Pulaga paka ngai yemanebekki tundikke mogosabokko pelik kai, Weik nogo watabi mabiyeng wik keremiza wazami, kai. Pugu neyegi peliktarau kai, Pera lende mize purik ngago peyeng wameik legi logo nogo mizagi puragi yongkambanuwili ngizi kumuliweki, kai.

6 Logo pugu pelik kai, Yawera weik. Ne werebek keya ne mabok kalik panugebek, ne makngeze solo walerik keya ne

makngeze kangkalirik. Ngabandik kelakkelak liyabokyegi nogo kai kulek wik wizagomagi purikka yeik nibene managi.

7 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageyabok neyaga nogo yanagi kaiya piyeng mabiyeng weiyagi. Ne pigi Anoto wiziyagi keya pi negi marekpek mizara wiziyagi.

8 Kapura neyegi kiriweigirikki kazi miza logo kang puwili, keya neyegi ngizi kumuli ono puwili, keya yongkambanu kaile kaileyengki kiriwei mizi puwili, keya yombanu yeli puwili, keya kazing kaile yongkambu mizimekke miza meli puwili, keya watagak ngeli puwili, keya anoto ikuyogorikwiliyegi ngago yei puwili, keya ngaigu kisi puwilirau, puwili kunagirik yezi yemane kusagi ono king salapayeng kiling ngorageya kai luwang wezabek ngorageya puzikke kunagi. Logo pura kalike ibengki pura.

9 Logo angela melenazik keya nazikka neyauwili peleng kululangka melenazik keya nazikka neyau kuneng kalike melenazik keya nazikka neyauyeng wilak piyeng warawiliyaga nakko neyegi kanda pelik kai, Nogo liyeng memeng kongmekki yongokpumeleyegi waligeleniweki mena koli, kai.

10 Logo Anotogi Kung Walekpokko neyegi kola logo angelabokko, ne niza orowei lewak yemane panu nakki lewebekke kuna. Pugu neyegi yereng walek Yirusalem wikta paka ngalege Anotoyaga punda lewarikki waligeleniya.

11 Logo Anotogi ngaiwaktik yerendaga ngaiwak wiya. Logo ngaiwak puragira king saspa simbele langiyibek kelik.

12 Logo yerendagi kowelemek ngalege panu keya kang yemaneyeng meleyau keya pongo ingenazikka neyau logo angela mabilik meleyau keya pongo ingenazikka neyauwiligu kang piyengke ngai. Isileiliwiligi ngai meleyau keya pongo inge nazikka neyau piyengki yeikyeng nakko kangyengke lende miza wazamiya.

13 Logo kang neyauganarik yokmek tabundalege wale puleige keya kang neyauganarik yokmek kiliyalege wale puleige keya kang neyauganarik wale pongoleige keya neyauganarik wale pakaleige miza.

14 Anotogo yerendagi kowelemek king panu meleyau keya pongo ingenazikka neyauyengke ngalege ngiza logo liyeng memeng kongmekki aposolo meleyau keya pongo ingenazikka neyauwiligi yeikyeng kingyengki ngalege lende miza.

15 Logo angela neyegi ngago kaiyabok wireng koliyengka keremiza nak logo yerenda keya kangyeng keya kowelemekki yokolondik sangkelagi nak wara.

16 Logo yerendagi waleyeng mabiyeng sangkelarik pangka pangka. Logo angelabek wireng pugubokko yerendagi yokolondik sangkela logo yokolondik 15 tausen mail keya kawegawerik 15 tausen mail keya ngalege yongorikki yokolondik 15 tausen mail.
17 Keya angelabek mabilik kowelemekki yemanerik sangkelarik 216 fit.

18 Keya kowelemek king saspabekka keremiza keya yerenda ngezera kele koli kalasibek kelik wela melabekka keremiza.
19 Keya king panu yenge yerendagi yengezege wiya piyeng king palumu panu nalangai nalangai king yemanegi piyengka keremiza. Logo king panu werebek king palumu panu saspabekka, keya kalikebek king pulu sapayabekka, keya pokki kiriweibek king wilangka agetpekka, keya pokki kiriweibek king kabeng emeralibekka,
20 keya pokki kiriweibek king wagoga wilangka saronikisibekka, keya pokki kiriweibek king wago koniliyombekka, keya pokki kiriweibek king simengkaime kirisolaikpekka, keya pokki kiriweibek king perili wizambek kelikpekka, keya pokki kiriweibek king simengkaime topasibekka, keya pokki kiriweibek king kabengka simengkaimege kirisopasibekka, keya pokki kiriweibek king wagoga puluge ayasimbekka, keya pokki kiriweibek king pepol amatisibekka.

21 Keya kang meleyau keya neyau piyeng king Pel mei panga wizambekke king yemanegi piyengka keremiza logo kang narik pel nakka keremizi kai kuna. Keya yerendagi kazing libugemek koli kalasibek kelik wela melabekka keremiza.

22 Nogorau i walek yemane namak yerendage keriya ono purik Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek keya liyeng memeng kongmektau ngezeyau i walek yerendagimak kopong.
23 Keya yerendarau yokmek ma ngombekko ngaiwak wiyiweki mizagi ono purik Anotogi ngaiwaktikku yerenda mabura ngaiwak wiya keya liyeng memeng kongmek yerendagi lambek kopong.
24 Keya ngabelakpekkewili ngaiwak purikki ngaige wei mizagi keya ngabelakpekke King Ngaiwili yeik yemane puwiligiyeng keya king puwiligiyeng keya watabi kolokngagono puwiligiyeng yerendagi yungke orowei wiriya logo piyau yanagi.
25 Keya kangyeng wokyeng mabiyeng tiyara wiziyagi. Kangyendau waliyagi ono purik kusabanu nariktau wiziyagi ono kopong.

26 Keya yereng yemaneyengki yeikyeng keya ngabelak
yemaneyengki yeikyeng keya watabi kolokngagono
puwiligiyeng yerendagi yungke orowei wiriya logo piyau
yanagi.
27 Kapura kaile nayeng ma kaile kaileyeng mizi puwili-
rau yerendagi kiliya kunagi ono. Yongkambanu yeikyeng
liyeng memeng kongmekki kapiya wik wizagomagiwili-
girikke lende miza puwili keke yerendage kiliya kunagi.

22

1 Keya angelabokko mabilik kai wik wizagomagibekki kail-
ing waligeleniya. Logo kailing simbele langiyi wizigeya An-
oto keya liyeng memeng kongmekki tung ngairikka lewa.
2 Logo kailing yerendagi kazing libuge kang puluweng ne-
ing kang. Keya kailingki kerelemekke yengelei wik wizago-
magiragiyeng wizageya koyi kuna. Logo kirisimasi naraga
kang meleyau keya ingenazikka neyau wilekyeng wiri keya
ngong nakka kang wamenara wiri. Keya lekyeng nga-
belakyengkiwili kazing kumbekki lewengke yombiyangai sa
wazayiweki wei.
3 Keya Anotogo keli ono piyendau yerendage wiziyagi ono.
Anoto keya liyeng memeng kongmekki tung ngaiyau
yerendaga wiziyagi logo Anotoyegi yawe mizi puwili piyegi
inge laliyi keya ya kumuli mizagi.
4 Puwiligu wiregawere pugura pakelagi keya yeik pugura
luwagoza puwiligiyengke lende mizagi.
5 Keya kusabanu nariktau wiziyagi ono keya puwilirau
lang ma yokpekki ngaiwaktikki wei mizagi ono purik Yem-
izibek Anoto ngaiwak puwiligirik kopong logo King Ngai
wezawili ngai koyimagi.

6 Pulaga angelabokko neyegi pelik kai, Ngago peyeng
wameik logo yongkambanuwili Anotogo kai piyeng pi
wameik mizagi purikki ngizi kumulagiwiligu. Keya
Yemizibek Anoto Kung Walek pugubek yombanu piyaga
ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi yanabokko angela
pugubek piyegi yawe miziwiliyegi watabi lewagelagiweki
mereke piyengki waligeleyiweki wezamela.
7 Togo Yisugu pelik kai, Kerewiyi, ne lewaweki mereke.
Yombanu kapiya perikke lende miza piyengki ngizi kumuli
logo kiriwei mizi puwili wilik kagowing mizi puwili, kai.
8 Ne Yowan watabi piyeng mabiyeng kerewiyi keya
keriyabek. Logo ne pilik kerewiyi keya pakela logo angela
piyeng waligeleniyabekki wirege piyegi ya kumuliweki
ingeyau laliya.

9 Kapura pugu neyegi pelik kai, Pilik mizi wak. Ne, ni keya
ni kiling ngizi kumuli puwili keya kalike mizagiyeng kozak
kisi logo ngago kapiya perikke lende miza piyengki kiriwei
mizi puwili kiling yawe mizibek legi Anotoyegi keke inge
laliyi keya ya kumuli mize, kai.
10 Keya pugu neyegi pelik kai, Kapiya perikke miza piyeng
liwik wiya yolu nagani purik piyeng lewagelagirik weik
mereke legi.
11 Tegi korowali mizibok korowali mizi pani keya kaile
panu mizibok kaile panu mizi pani keya pangkabok pangka
mizi pani keya kaile nariktau onobok kaile nariktau ono yeik
wizi pani, kai.
12 Yisugu pelik kai, Kerewiyi, ne lewaweki mereke. Ne
mamokyegi nak nak pi pugu miza piyengki pangka kan-
gayeng yaniweki kangayeng orowei lewagi.
13 Ne werebek keya ne mabok kalik panugebek, ne
makngeze solo walerik keya ne makngeze kangkalirik, ne
watabi mabiyeng keremizabek keya ne watabi mabiyeng
yeik sawiyagibek.
14 Keya yombanu kaile puwiligiyeng liyeng memeng
kongmekki iwibokko kaigesageyarikki walimiziweki
melewangka wilangka yokolongyeng wakiya puwili wilik
kagowing mizi puwili purik puwili yerendagi kandikke
kiliya kunagiwili keya yengelei wik wizagomagiragi puleiga
nagirikki pangkara kilingwili.
15 Kapura yerendaga yenge wilingke yolu puwili pobi-
likwili, yombanu watagak ngeli puwili, keya kazing kaile
yongkambu mizimekke miza meli puwili, keya yombanu yeli
puwili, keya anoto ikuyogorikwiliyegi ngago yei puwili, keya
ikuyogorik kisi keya ikuyogorik mizi puwili.
16 Ne Yisugu, angela nogobek neyegi ngizi kumuli
kongkirigesen ini yongkambanu mabuwiliyegi watabi
mabiyengke peyengke kozak yeiweki nogo wezamela. Ne
Tawitigi yeligagangmekkabek. Ne pelewe ngaiwaktikku kola
logo wangane lewimolo.
17 Keya Anotogi Kung Walekpek keya liyeng memeng kong-
mekki yongokpumologo pelik kisi, Koli. Ngago pera kerewiyi
puwili mabuwili koli. Ngabandik kelakkelakpok wiriyi pani
keya kai nagi kelibok kai wik wizagomagira yeik yanibokka
ni pani, kisi.
18 Ne Yowan kapiya perikke ngago Anotoyaga weiya logo
lende miza piyeng kerewiyi puwiliyegi ngai waberekkirikki
yei. Purik nakko lende miza piyengki ngalege kokowa nayen-
dau lende miza purik kuneng pelege miza piyeng mabiyeng
Anotogo pilikpok managi.

19 Keya pelege miza piyengka nakko ngago lang narik
wiya purik Anotogo pilik pokki yengelei wik wizagomagiragi
puleiga nagiweki kapiyarikke lende miza pura mongonagi,
keya yereng walektage wiziyagi kapiyarikke lende miza pura
mongonagi.
20 Keya ngago kapiya perikke piyeng wameik kaibokko
pelik kai, Ei, ne lewaweki mereke, kai.
Wameik panu. Ei, Yemizi Yisu, Ni koli.
21 Yemizi Yisugu watabi wazono pigi puraga ini mawiyarek
yani pani.
Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.